

IESNIEGUMS

Studiju virziena "Ekonomika" novērtēšana

Studiju virziens	<i>Ekonomika</i>
Augstākās izglītības iestāde	<i>Latvijas Universitāte</i>
Reģistrācijas kods	<i>3341000218</i>
Juridiskā adrese	<i>RAIŅA BULVĀRIS 19, RĪGA, LV-1586</i>
Tālrunis	<i>67034301</i>
E-pasts	<i>lu@lu.lv</i>

Pašnovērtējuma ziņojums

Studiju virziens "Ekonomika"

Latvijas Universitāte

Pašnovērtējuma ziņojums	2
Studiju virziena informācija	6
I - Informācija par augstskolu/koledžu	6
II - Studiju virziena raksturojums (1. Studiju virziena pārvaldība)	36
II - Studiju virziena raksturojums (2. Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas efektivitāte)	80
II - Studiju virziena raksturojums (3. Studiju virziena resursi un nodrošinājums)	111
II - Studiju virziena raksturojums (4. Zinātniskā pētniecība un mākslinieciskā jaunrade)	134
II - Studiju virziena raksturojums (5. Sadarbība un internacionalizācija)	147
II - Studiju virziena raksturojums (6. Iepriekšējās novērtēšanas procedūrās saņemto rekomendāciju ieviešana)	153
Pielikumi	159
Citi pielikumi	160
Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija	161
Studiju programmas informācija	165
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)	165
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)	167
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)	180
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)	181
Pielikumi	186
Ekonomika	187
Studiju programmas informācija	191
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)	191
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)	194
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)	212
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)	213
Pielikumi	218
Grāmatvedība un audits	219
Studiju programmas informācija	223
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)	223
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)	226

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)	252
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)	253
Pielikumi	262
Finanšu ekonomika	263
Studiju programmas informācija	267
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)	267
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)	270
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)	282
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)	283
Pielikumi	289
Ekonomika	290
Studiju programmas informācija	293
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)	293
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)	295
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)	312
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)	313
Pielikumi	318
Finanšu menedžments	319
Studiju programmas informācija	322
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)	322
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)	324
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)	343
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)	345
Pielikumi	351
Grāmatvedība, analīze un audits	352
Studiju programmas informācija	356
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)	356
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)	358
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)	

.....	377
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)	378
Pielikumi	384
Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija	385
Studiju programmas informācija	391
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)	391
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)	394
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)	403
III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)	403
Pielikumi	409

I - Informācija par augstskolu/koledžu

1.1. Pamatinformācija par augstskolu/ koledžu un tās stratēģiskajiem attīstības virzieniem, ietverot šādus punktus:

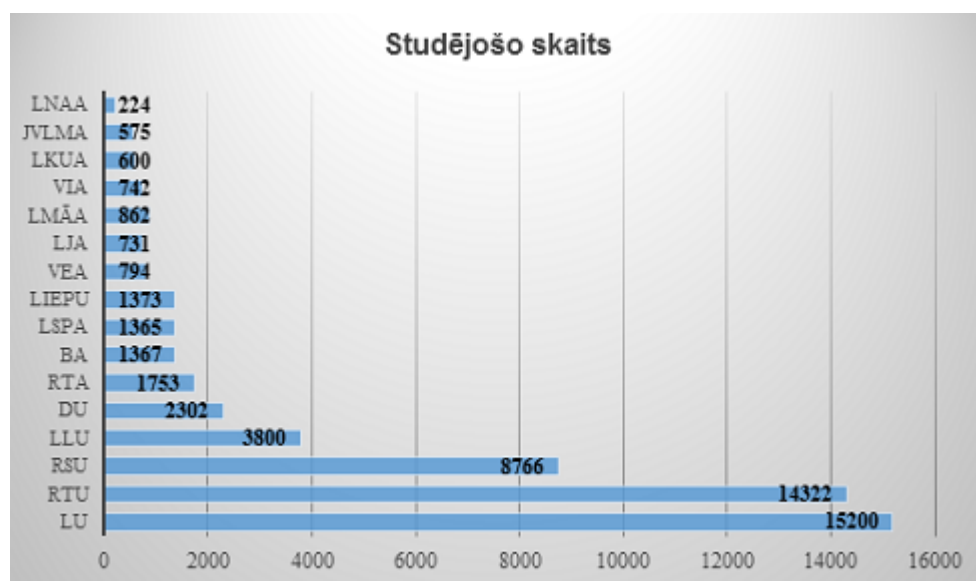
Latvijas Universitāte (turpmāk - LU) **dibināta 1919.gadā** un ir lielākā plaša profila universitāte Latvijā, kurai ir nozīmīga vieta ne tikai visas izglītības sistēmas attīstībā, bet arī kopējā valsts ekonomikas izaugsmē. LU ir Latvijas Republikas akadēmiskās un profesionālās augstākās izglītības un zinātnes institūcija, kurā ir apvienots un tiek attīstīts valsts galvenais studiju un zinātniskās pētniecības potenciāls dabas, tehnisko, humanitāro un sociālo zinātņu jomā. Universitāte nodrošina mūsdienu līmenim atbilstošas studijas un pētniecību, balstoties uz augstākās izglītības un zinātnes vienotību. LU aktīvi piedalās aktuālu valsts un sabiedrības problēmu risināšanā, kā arī ir Latvijas intelektuālās dzīves centrs, kurā tiek radītas arvien jaunas zināšanas, reizē kopjot nacionālo valodu, kultūru un veicinot valsts un sabiedrības attīstību.

LU koncentrē spēkus, lai nodrošinātu augstu investēto resursu atdevi, ilgtspējīgu un videi draudzīgu resursu izmantošanu, attīstītu savas zinātniskās izcilības nišas, veidotu starpnozaru un pārnazaru pētījumiem un studijām atvērtas struktūras. LU attīstās kā moderna akadēmiska apmetne, kas nodrošina vidi un infrastruktūru izciliem sasniegumiem pētniecībā, studijās un jaunradē.

Universitātei ir radoša pieeja jaunu finanšu resursu meklēšanai un piesaistei, izmantojot Eiropas Savienības (ES), starptautisko organizāciju, Latvijas valsts un pašvaldību, uzņēmēju un privātpersonu finansējumu un ziedojumus. Šobrīd LU galvenā darbība noris Rīgā, Raiņa bulvārī 19 un Torņkalna Akadēmiskajā centrā, kā arī dažādās fakultātēs Rīgā un LU reģionālajās filiālēs Alūksnē, Bauskā, Cēsīs, Jēkabpilī, Kuldīgā, Madonā, Tukumā un Ventspilī.

LU ir vienīgā klasiskā universitāte Latvijā un studentu skaita ziņā ir lielākā augstākās izglītības iestāde Latvijā (*skat.1.attēlu*) gan valsts, gan juridisko personu dibināto augstskolu vidū. Juridisko personu dibinātajās augstskolās 2018./2019. studiju gadā lielākais studējošo skaits bija Biznesa augstskolai Turība (3518 – studējošie).

1. attēls. Studējošo skaits valsts augstskolās 2018./2019.studiju gadā^[1]

1. Latvijas Universitāte LU
2. Rīgas Tehniskā universitāte RTU

3. Latvijas Lauksaimniecības universitāte LLU
4. Daugavpils Universitāte DU
5. Rīgas Stradiņa universitāte RSU
6. Liepājas Universitāte LiepU
7. Banku augstskola BA
8. J.Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija JVLMA
9. Latvijas Jūras akadēmija LJA
10. Latvijas Kultūras akadēmija LKuA
11. Latvijas Mākslas akadēmija LMāA
12. Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmija LNAA
13. Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija LSPA
14. Rēzeknes Tehnoloģiju Akadēmija RTA
15. Ventspils Augstskola VeA
16. Vidzemes Augstskola ViA

LU īsteno visu līmeņu studiju programmas, aptverot 28 zinātņu nozares un 22 studiju virzienus. Universitātes 13 fakultātēs tiek īstenotas 150 studiju programmas (*skat.1.tabulu*), to vidū vairākas ir ieguvušas starptautisku izcilību un kvalitātes novērtējumu. Universitātes sastāvā ir arī 3 medicīnas koledžas un darbojas 18 doktorantūras skolas.

1. tabula

LU īstenotie studiju virzieni, studiju programmu skaits tajos un virzienu akreditācijas termiņi (03.09.2019.)

N.p.k	Studiju virzieni	Studiju programmu skaits	Akreditācijas termiņš
1.	Arhitektūra un būvniecība	1	31.05.2013-31.12.2021.
2.	Dzīvās dabas zinātnes	3	29.05.2013-31.12.2022.
3.	Ekonomika	12	26.06.2013-31.12.2020.
4.	Fizika, materiālzinātne, matemātika un statistika	7	29.05.2013-31.12.2022.
5.	Ģeogrāfijas un zemes zinātnes	6	24.04.2017-24.04.2023.

6.	Informācijas tehnoloģija, datortehnika, elektronika, telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne	5	29.05.2013-22.08.2023.
7.	Iekšējā drošība un civilā aizsardzība	3	05.06.2013-31.12.2023.
8.	Informācijas un komunikācijas zinātnes	6	24.05.2013-31.12.2020.
9.	Izglītība, pedagogija un sports	24	12.06.2013-31.12.2023.
10.	Ķīmija, ķīmijas tehnoloģijas un biotehnoloģija	3	24.05.2013-31.12.2022.
11.	Māksla	1	16.10.2015- 31.12.2022.
12.	Psiholoģija	3	21.06.2019-21.06.2025.
13.	Socioloģija, politoloģija un antropoloģija	9	12.06.2013-31.12.2023.
14.	Sociālā labklājība	2	14.05.2013-31.12.2021.
15.	Reliģija un teoloģija	3	22.05.2013-31.12.2022.

16.	Tiesību zinātne	4	21.06.2019-21.06.2025.
17.	Tulkošana	2	14.05.2013-31.12.2023.
18.	Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība	13	26.06.2013-31.12.2020.
19.	Valodu un kultūras studijas, dzimtās valodas studijas un valodu programmas	21	26.06.2013-31.12.2023.
20.	Veselības aprūpe	13	31.05.2013-31.12.2021.
21.	Vēsture un filozofija	6	24.05.2013-31.12.2022.
22.	Vides aizsardzība	3	05.06.2013-31.12.2023.

LU tiek veikti starptautiska līmeņa fundamentāli un lietišķi pētījumi 4 zinātņu nozaru grupās, 12 prioritāros pētniecības virzienos, 22 izcilības jomās. Papildus pētniecības darbam un studiju nodrošināšanai, tiek attīstīta zināšanu un tehnoloģiju pārnese. Universitāte īsteno dažādus līgumpētījumus, kuru kopsumma mērāma vairāk nekā miljons eiro vērtībā. LU intelektuālā īpašuma portfelī ir 23 spēkā esoši Latvijas patenti (LU vienīgā īpašniece) un 9 spēkā esoši Eiropas patenti. Tautsaimniecības attīstības veicināšanai Universitāte radījusi vairāk kā sešdesmit potenciālās sadarbības risinājumus dažādām industrijām. LU zinātniskā darbība tiek īstenota 17 zinātniskos institūtos[2], kā arī dažādi pētījumi, apmācības un konsultācijas papildus notiek arī 30 studiju centros[3].

Lai sekmētu sadarbību starp LU un pašvaldībām cilvēkresursu attīstības, izglītības un starpnozaru pētniecības jomās LU darbojas Reģionālais centrs, savukārt, lai stiprinātu starptautisko sadarbību, LU ir noslēgti vairāk kā 200 divpusēji sadarbības līgumi ar augstskolām 50 valstīs[4]. Universitāte sekmīgi īsteno ES un citu starptautisko organizāciju, ES struktūrfondu un citu fondu, kā arī valsts

budžeta un Latvijas un ārvalstu uzņēmumu finansētus projektus.

LU darbojas 10 kori, četri tautas deju kolektīvi, 2 ansambļi, Studentu teātris, Studentu pūtēju orķestris, folkloras deju kopa un keramikas studija. LU sastāvā aktīva darbība notiek arī pamatstruktūrvienībās: LU Muzejs, LU Botāniskais dārzs, LU Rododendru audzētava "Babīte", LU Akadēmiskais apgāds, LU Baldones observatorija. Sekmīgi darbojas arī nodibinājumi: LU Fonds un Absolventu klubs.

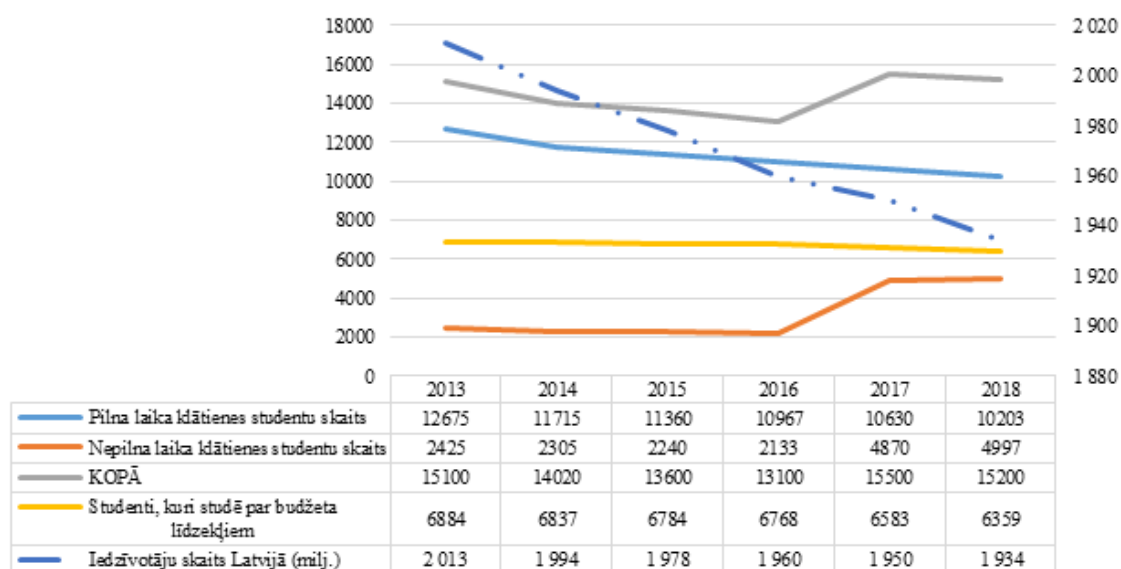
LU konkurētspējas pamatā ir akadēmiskā un pētnieciskā izcilība. Universitāte vada akadēmiskā un pētnieciskā personāla attīstību, ataudzi un kopsadarbību, kā arī nodrošina tam atbilstošus resursus un administratīvo atbalstu, izmantojot izcilības pieeju. LU strādā 3199 darbinieki, t.sk. 1388 — LU akadēmiskais personāls un 1811 — LU vispārējais personāls.

Universitātes finanšu rādītājus raksturo 98.1 miljonu eiro apgrozījums un pašu kapitāla līmenis – 68%.

2018./2019.studiju gadā LU studēja 15 200 studentu, no kuriem 6359 studēja par valsts budžeta līdzekļiem. Kopumā ik gadu tiek uzņemti ap 5000 jaunu reflektantu.

2.attēlā 6 gadu griezumā ir attēlota LU studējošo skaita un Latvijas iedzīvotāju skaita dinamika, un parādītas kopsakarības tendences.

2.attēls. LU studējošo skaits salīdzinājumā ar iedzīvotāju skaitu Latvijā, 2013.-2018.g.

LU vīzija, misija un vērtības

Vīzija: LU 2020. gadā ir viena no vadošajām zinātnes universitātēm Baltijas reģionā un ieņem atzītu vietu starp Eiropas un pasaules pētniecības un inovāciju centriem.

Misija: LU sagatavo Latvijas un pasaules darba tirgus pieprasījumam un sabiedrības vajadzībām atbilstošus cilvēkresursus, paplašina zināšanu bāzi, veic zināšanu pārnesei, veicinot tautsaimniecības un sabiedrības ilgtspējīgu attīstību atbilstoši Latvijas Viedās specializācijas stratēģijā noteiktajām izaugsmes prioritātēm vai viedās specializācijas jomām. LU garantē studējošajiem iespēju iegūt kvalitatīvu augstāko izglītību, profesionālās prasmes un attīstīties zinātniskās un mākslinieciskās jaunrades darbā.

Vērtības: cilvēks, izcilība, attīstība, jaunrade, atbildība, atvērtība, sadarbība.

Vispārīga informācija par LU filiālēm

LU sastāvā darbojas 8 reģionālās filiāles, kuras saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 3.aprīļa rīkojuma Nr.164 "Par Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas likvidāciju" LU pārņēma.

Filiāles tika dibinātas, atsaucoties uz vietējo pašvaldību iniciatīvu piedāvāt augstākās izglītības ieguvu tuvu dzīvesvietai, lai veicinātu Latvijas reģionu attīstību (*filiāļu dibināšanas gadu skatīt 2.tabulā*).

2.tabula.

Filiāļu dibināšanas gadi

Filiāles	Dibināšanas gads
Cēsis	1995.gads
Kuldīga	1996.gads
Tukums	1996.gads
Bauska	1997.gads
Jēkabpils	1996.gads
Madona	1997.gads
Ventspils	1998.gads
Alūksne	1999.gads

LU filiāļu attīstība saistīta ar LU stratēģiskajiem mērķiem un reģiona novadu pašvaldību attīstības plāniem. Novadu attīstībai būtiski ir saglabāt darbspējīgo iedzīvotāju skaitu. Filiālēs realizētās studiju programmas saņem aktīvu vietējo pašvaldību atbalstu, jo veicina Latvijas reģionu attīstību, piedāvājot augstākās izglītības ieguvu tuvu dzīvesvietai, tādējādi sekmējot darbspējīgo cilvēkresursu palikšanu reģionos. Studējošie studijas savieno ar darbu, tādējādi saglabā darba vietas un saikni ar savu ģimeni. Līdz ar to filiālēs piedāvātais studiju process iespējami tuvu dzīves un darba vietai veicina Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2014.-2020.gadam īstenošanu. Atbilstoši šī plāna prioritātei „Izaugsmi atbalstošas teritorijas” uzsvērts: „Mūsu uzdevums ir panākt ilgtspējīgu izaugsmi, stiprinot reģionu kapacitāti un maksimāli efektīvi izmantojot to priekšrocības un resursus. Pretstatā pašreizējai monocentriskajai apdzīvojuma struktūrai jāattīsta līdzsvarota policentriska pieeja.” [5] Likumsakarīgi, ka programmas absolventi nemaina dzīvesvietu un pēc studijām turpina profesionālo darbību savā reģionā, veicinot tā attīstību un izaugsmi.

Piedāvājot filiālēs darba tirgus pieprasījumam reģionos atbilstošas studiju programmas, tiek paaugstināta kvalifikāciju/grādu ieguvušo skaita pieaugums reģionos, kā arī profesionālajai darbībai nepieciešamās lietpratības paaugstināšanās un reģionos dzīvojošo karjeras izaugsme.

Kā pamatojumu iegūt izglītību LU filiālēs, studējošie min iespēju palikt un strādāt savā pilsētā vai

novadā; paralēli studijām ikdienā būt kopā ar ģimeni un rūpēties par to; iespēju iegūt citu kvalifikāciju, ja to prasa darba tirgus pieprasījums reģionā; ikmēneša ieņēmumus, kas Latvijas reģionos salīdzinājumā ar Rīgu un Pierīgu ir zemāks un ir kavējošs faktors studiju izvēlei Rīgā.

LU stratēģijā būtisks uzdevums ir zināšanu bāzes paplašināšana Latvijas tautsaimniecības nodrošināšanai un zināšanu pārvaldība. LU filiāles šo uzdevumu īsteno sadarbībā ar novadu pašvaldībām un LU struktūrvienībām (fakultātēm, zinātniskajiem institūtiem u.c.). Sadarbībā ar pašvaldībām tiek izziņāts speciālistu pieprasījumu reģionā un sekmēta atbilstošu studiju un tālākizglītības programmu pilnveide, jaunu izstrāde un ieviešana.

Filiālēs ir akreditēti vairāki studiju virzieni un šobrīd tiek īstenotas 15 dažādas maksas studiju programmas (*skat.3.tabulu*) sākot ar pirmā līmeņa (koledžas) augstākās izglītības studiju programmām, profesionālā bakalaura līdz maģistra studiju programmām.

3.tabula.

LU reģionālajās filiālēs īstenoto studiju virzienu un studiju programmu skaits, dati uz 2018.g.

Filiāles	Alūksne	Bauska	Cēsis	Jēkabpils	Kuldīga	Madona	Tukums	Ventspils
Studiju virzienu skaits	3	1	2	1	4	2	2	1
Studiju programmu skaits	4	2	6	1	13	3	5	1

Kopējais studējošo skaits filiālēs 2018./2019.studiju gadā - 1513.

LU plānos ietilpst attīstīt reģionālos izglītības centrus, balstoties sadarbībā ar reģiona pašvaldībām identificētajām konkrētā reģiona vajadzībām, palielināt reģionos pieejamo studiju programmu un citu izglītības pakalpojumu spektru, tai skaitā tālākizglītības programmām un kursiem.

LU attīstības stratēģija - galvenie attīstības mērķi un darbības virzieni

3.attēls. LU Stratēģisko mērķu karte. 2016.-2020.g.

1. Attīstības virziena **“augstākās izglītības attīstība”** mērķi:
  - 1.1. Darba tirgus pieprasījumam atbilstoša cilvēkresursu sagatavošana;
  - 1.2. Izglītības konkurētspējas un kvalitātes paaugstināšana;
  - 1.3. Izglītības internacionalizācija;
  - 1.4. Studiju procesa efektivitātes paaugstināšana.
2. Attīstības virziena **“pētniecības kapacitātes un konkurētspējas attīstība”** mērķi:
  - 2.1. Zinātniskās izcilības paaugstināšana;
  - 2.2. Starptautiskās konkurētspējas paaugstināšana;
  - 2.3. Zināšanu bāzes paplašināšana.
3. Attīstības virziena **“cilvēkresursu attīstība”** mērķi:
  - 3.1. Motivācija un atalgojuma sistēmas pilnveide;
    - 3.1.1. LU akadēmiskā un zinātniskā personāla atalgojuma sistēmas pilnveide;
    - 3.1.2. LU darbinieku darba izpildes novērtēšanas sistēmas pilnveide;
    - 3.1.3. LU akadēmiskā personāla motivācijas sistēmas pilnveide;
    - 3.1.4. LU darbinieku motivācijas veicināšana, organizējot apmierinātības aptaujas
  - 3.2. Cilvēkresursu kapacitātes palielināšana
    - 3.2.1. Cilvēkresursu pieejamības un piesaistes nodrošināšana, stiprinot LU kā pievilcīga darba devēja tēlu un pilnveidojot LU darbinieku piesaistes un atlases sistēmu;
    - 3.2.2. Personāla kvalifikācijas celšanas un prasmju pilnveides sistēmas pilnveide
    - 3.2.3. Personāla karjeras iespēju plānošanas sistēmas pilnveide.
4. Attīstības virziens **“akadēmiskā personāla atjaunotne un pēctecība”**;
5. Attīstības virziena: **“resursu un rezultātu pārvaldības sistēmas pilnveide”** mērķi:
  - 5.1. Finanšu kapacitātes paaugstināšana;
  - 5.2. Zināšanu pārvaldības sistēmas optimizācija, t.sk. Mārketinga aktivitātes tehnoloģiju pārneses veicināšanai;
  - 5.3. LU akadēmiskā centra izveide;
  - 5.4. Augstākās izglītības un pētniecības infrastruktūras attīstība;
  - 5.5. Nekustamo īpašumu pārvaldības optimizācija;
  - 5.6. Izmaiņu atbalsta sistēmas izveide;
  - 5.7. Darbības efektivitātes paaugstināšana;
  - 5.8. Rezultātu vadības sistēmas ieviešana.
6. Attīstības virziena **“sadarbības veicināšana”** mērķi:
  - 6.1. Sadarbības tīklu ar pētniecības organizācijām paplašināšana;

6.2. Sadarbības tīklu ar komersantiem paplašināšana.

6.3. Sadarbības ar sabiedrību paplašināšana (sabiedrības izpratnes par zinātnes sasniegumiem uzlabošana).

7. Attīstības virziena **“internacionalizācija”** mērķi:

7.1. Studējošo mobilitāte;

7.2. Akadēmiskā un zinātniskā personāla mobilitāte.

LU Attīstības stratēģijas 2016.-2020.g. kopsavilkuma pieejamība:

- **latviešu valodā:**

https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/zinas/2018/julij/LUstrat_Kopsavilk_250517.pdf

- **angļu valodā:**

https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/eng/library/Summary_UL_strategy_EN_250517.pdf

1.2. Augstskolas/ koledžas pārvaldības struktūras, galveno lēmumu pieņemšanā iesaistīto institūciju, to sastāva (procentuāli pēc piederības, piemēram, akadēmiskais personāls, administrācijas pārstāvji, studējošie) un šo institūciju pilnvaru raksturojums.

LU pārvaldībā iesaistās galvenās lēmēj institūcijas, vadība un administrācija, kā arī pamatstruktūrvienību pašpārvalde. LU studējošos galvenajās lēmēj institūcijās pārstāv Studējošo padome, bet darbiniekus – arodbiedrības.

LU pārvaldes, vadības un **galvenās lēmēj institūcijas** (Satversme, p.5.1.). ir Satversmes sapulce, Senāts, rektors un Akadēmiskā šķīrējtiesa. LU **augstākā pārstāvniecības institūcija** ir Satversmes sapulce (Satversme, p.5.3.). LU **personāla ievēlēta koleģiāla vadības un lēmēj institūcija** ir Senāts (Satversme, p.5.6.). LU **augstākā amatpersona** ir rektors (Satversme, p.5.10.). LU **pārvaldi** veic arī prorektori, direktori, kanclers un koleģiālā padomdevēju institūcija – Dekānu padome. (Satversme p.5.2., Dekānu padomes nolikums). Rektors, prorektori, kanclers, administrācijas vadītājs un citi tajā iekļautie darbinieki veido LU **vadību**. Tās kompetencē ir izlemt visus jautājumus, kas nav LU Satversmes sapulces, LU Senāta vai rektora tiesību aktos noteiktā, īpašā kompetencē. (Administrācijas nolikums, p.7.-8.). LU vadība, Rektora birojs un LU administrācijas struktūrvienības veido LU **administrāciju** (Administrācijas nolikums, p.6.). LU Administrācijas atbildība noteikta piecos hierarhiskos līmeņos, kuru pakārtotību rektoram ir tiesības mainīt LU misijas, stratēģijas un mērķu īstenošanai (Administrācijas nolikums, p.35.). LU rektora un vadības **koleģiālās padomdevēju institūcijas** ir Padomnieku konvents, Zinātņu padome, Stratēģijas padome un Studiju programmu kvalitātes novērtēšanas komisija. Universitātes darbības koordinēšanai un dažādu jautājumu risināšanai rektors var veidot **padomdevēju padomes**, kā arī izmantot ekspertus. Padomju nolikumus apstiprina Senāts (Satversme, p.5.2.).

LU **pamatstruktūrvienības** ir akadēmiskās struktūrvienības, filiāles un centri, kā arī

struktūrvienības organizatoriskā, saimnieciskā un apkalpojošā darba veikšanai. LU struktūrvienībām nav juridiskas personas statusa (Satversme, p.6.1.). LU pamatstruktūrvienības ir tās, kas nav citu struktūrvienību sastāvā. Tās izveido, reorganizē vai likvidē ar Senāta lēmumu, un to darbību reglamentē nolikumi, ko apstiprina Senāts (Satversme, p.6.2.).

LU **akadēmiskās struktūrvienības** ir fakultātes, zinātniskie institūti, nodaļas, katedras, laboratorijas, LU Bibliotēka, Botāniskais dārzs, Zinātnes un tehnikas vēstures muzejs, kā arī Akadēmiskais apgāds. Fakultāte vai LU zinātniskais institūts atbilstoši savām vajadzībām, un, ievērojot LU noteikto kārtību, veido savu pašpārvaldi un iekšējo struktūru, organizē lietvedību, komplektē personālu, izstrādā un pieņem savu uzdevumu veikšanai nepieciešamos nolikumus un noteikumus jautājumos, kurus neregulē LU vadības institūciju pieņemti noteikumi. Fakultāti vai LU zinātnisko institūtu izveido ar Senāta lēmumu, bet reorganizē vai likvidē pēc šīs fakultātes (zinātniskā institūta), rektora vai Senāta ierosinājuma.

LU fakultāte ir akadēmiska struktūrvienība, kas izveidota akadēmiskās darbības organizēšanai vienā vai vairākās zinātnes nozarēs. Šajā jomā fakultāte pilda LU kopīgos uzdevumus un ievēro tās darbības principus. Atbilstošās akadēmiskās un profesionālās darbības jautājumos fakultāte LU pilda organizatoriska, metodiska un ideju centra lomu, neskarot LU vadības institūciju kompetenci un atbildību. Savas darbības mērķu īstenošanai fakultāte izstrādā, koordinē un īsteno atbilstošas akadēmisko, doktora un profesionālo studiju, kā arī interešu un tālākizglītības programmas, atbilstošajās zinātņu nozarēs pārzina zinātnisko, pedagoģisko un metodisko darbību LU, koordinē savu struktūrvienību zinātnisko, pedagoģisko un metodisko darbību un nodrošina tam nepieciešamos apstākļus un resursus, veido atbilstošu akadēmisko vidi. **Institūtu funkcijās** ietilpst fundamentālu un lietišķu pētījumu organizēšana vienā vai vairākās zinātņu nozarēs, kā arī studiju programmu īstenošana, zinātniskās un pedagoģiskās darbības koordinēšana, nodrošinot tam nepieciešamos apstākļus un resursus.

Fakultāšu un zinātnisko institūtu pašpārvaldē ietilpst fakultātes (zinātniskā institūta) un tās **akadēmisko struktūrvienību vadības institūcijas**. Tās uzdevums ir atbilstoši fakultātes vai zinātniskā institūta kompetencei organizēt fakultātes vai zinātniskā institūta darbību, realizēt Satversmē un fakultātes vai zinātniskā institūta nolikumā paredzētās personāla tiesības un sekot, lai tiktu ievērotas tur noteiktās normas un prasības. Fakultātes augstākā lēmēj institūcija ir **Dome**. LU zinātniskā institūta augstākā lēmēj institūcija ir **Zinātniskā padome**. Fakultātes darbību vada fakultātes **dekāns**. LU zinātniskā institūta darbību vada zinātniskā institūta **direktors**. Fakultātes vai LU zinātniskā institūta akadēmiskās struktūrvienības darbu atbilstoši tās nolikumā noteiktajai kompetencei nosaka tās akadēmiskā personāla (zinātnieku) sapulce, un vada struktūrvienības vadītājs. Nodaļas (fakultātes, zinātniskā institūta) nolikums var paredzēt arī vēl citas vadības institūcijas. Ikvienas akadēmiskās struktūrvienības vadītājs ir oficiāls tās pārstāvis fakultātē (zinātniskā institūtā) un ārpus tās. Viņš ir atbildīgs par struktūrvienības uzdevumu izpildi, kā arī personāla locekļu nodarbināšanu un struktūrvienības rīcībā esošo materiālo resursu lietderīgu izmantošanu (Satversme, p.6.12.-6.14.).

Akadēmiskā darba veikšanai fakultātē tiek veidotas nodaļas, kā arī zinātniskie institūti, katedras, centri, laboratorijas u.c., bet LU zinātniskā institūtā – nodaļas, katedras, laboratorijas u.c. **Centrs** ir starpdisciplināru (dažādus mācību priekšmetus vai zinātnes nozares aptverošu) studiju un pētniecības darba vienība. **Katedra** ir studiju un pētniecības darba vienība, kas piedalās studiju programmu izstrādāšanā un īstenošanā un veic zinātniskus pētījumus vismaz vienā zinātnes apakšnozarē. **Zinātniskā laboratorija** ir pētniecības darba vienība, kas piedalās zinātniskās pētniecības programmu izstrādāšanā un realizēšanā, kā arī studiju darbā. **Mācību laboratorija** ir studiju darba vienība, kas nodrošina studiju programmu eksperimentālās vai praktiskās daļas realizēšanu. Centus, katedras, zinātniskās un mācību laboratorijas izveido fakultātes Domes vai zinātniskā institūta Zinātniskās padomes pēc atsevišķa profesora, asociēta profesora, docenta,

vadošā pētnieka priekšlikuma. Tās reorganizē vai likvidē pēc pašas struktūrvienības vai fakultātes Domes vai zinātniskā institūta Zinātniskās padomes ierosinājuma. Katedras, zinātniskās laboratorijas un profesoru grupas pašas izlemj visus savas akadēmiskās darbības jautājumus, kas pēc Satversmes nav nodoti fakultātes Domes (zinātniskā institūta Zinātniskās padomes) vai Senāta pārziņā. Vairāku zinātņu nozaru fakultātēs vai LU zinātniskos institūtos vienā nozarē strādājošās apakšvienības apvienojas **nodaļā**. Katras nodaļas akadēmiskajam potenciālam jābūt pietiekamam, lai tā spētu nodrošināt vismaz vienu studiju (pētniecības) programmu. Fakultāte (LU zinātniskais institūts) var nodot nodaļām daļu savu funkciju un pilnvaru. Nodaļā ietilpstošās akadēmiskās apakšvienības var deleģēt nodaļai savu iepriekšējā punktā minēto tiesību īstenošanu. Nodaļas darbību nosaka tās nolikums, ko apstiprina fakultātes Dome vai zinātniskā institūta Zinātniskā padome. Lēmumu par nodaļas, zinātniskā institūta, centra dibināšanu, reorganizāciju vai likvidēšanu pieņem attiecīgā fakultātes Dome vai LU zinātniskā institūta Zinātniskā padome, kurš stājas spēkā pēc LU izdota rīkojuma. (Satversme, p.6.8.-6.11.).

Tiesisku LU misijas, mērķu un stratēģijas izpildi, kā arī atbalsta sniegšanu LU personālam un citiem LU nodarbinātajiem nodrošina **LU administrācija**. LU administrācijas struktūrvienību stratēģisko uzraudzību, pamatstruktūrvienību rīcības tiesiskuma un lietderības incidentālo pārbaudi rektora uzdevumā, kā arī LU pārstāvību politikas un tiesību aktu jaunrades procesā nacionālā un ES līmenī nodrošina **Rektora birojs** (Administrācijas nolikums, p.17.1.). Tas nodrošina arī LU starptautisko attiecību un sadarbības principu veidošanu un īstenošanu. Rektora biroja funkcijās ietilpst procedūru augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanai un procesu atbilstības izvērtēšana LU misijai, mērķiem un darbības stratēģijai, kā arī sekretariāta funkciju nodrošināšana rektoram, prorektoriem un LU vadības sēdēm (Administrācijas reglaments, p.52., 54.). Savukārt **departamentu direktori** nodrošina LU darbību atbilstoši iekšējo un ārējo normatīvo aktu prasībām, izstrādā, pilnveido un ievieš LU iekšējos normatīvus, kontrolē to izpildi, koordinē pārvaldību un nodrošina pakalpojumus personālam un LU struktūrvienībām. Departamenti atbilstoši to kompetencei un funkcijām ievieš LU stratēģiskajā plānā, LU Attīstības stratēģijā, LU rektora programmā un citos LU attīstības plānošanas dokumentos paredzēto, kā arī iniciē un īsteno ES un citu fondu projektus, kas saistīti ar departamenta darba uzlabošanu. (Administrācijas reglaments, p.61).

Rektora vietnieku skaitu, funkcijas, uzdevumus, kompetenci nosaka un amatā ieceļ rektors. Rektora vietnieku kompetenci ar rīkojumu nosaka rektors, bet tās var ietvert tiesības pārņemt savā tiešajā padotībā LU departamentus vai atsevišķas to funkcijas (Satversme, p.18).

LU darbojas **Studentu padome**, kas ir studējošo pašpārvalde, neatkarīga LU studējošo tiesību un interešu pārstāvības galvenā lēmēj institūcija, kas darbojas biedrības statusā. Tās darbības mērķis ir pārstāvēt LU studējošos un aizstāvēt viņu tiesības un intereses, kā arī veicināt izglītības un zinātnes attīstību Latvijā. (LU Studentu padomes Satversme, p.1.-2.). **Studējošo pašpārvalde** darbojas atbilstoši Studentu padomes Satversmei, ko izstrādā studējošie un apstiprina Senāts. Pašpārvaldes ietvaros studējošajiem ir tiesības veidot fakultāšu (institūtu) studējošo padomes un citas institūcijas. LU studējošo pašpārvalde pārstāv LU studējošos iekšējā un starptautiskajā dzīvē, aizstāv un pārstāv studējošo intereses akadēmiskās, materiālās un kultūras dzīves jautājumos LU un citās valsts un saimnieciskās iestādēs, nosaka studējošo ievēlēšanas kārtību Satversmes sapulcē un Senātā. LU Studentu padomes lēmumi pēc to apstiprināšanas Senātā jāievēro visiem studējošiem. Studējošo pašpārvalde ir tiesīga pieprasīt un saņemt informāciju un paskaidrojumus no jebkuras LU struktūrvienības pilnvarotajiem pārstāvjiem par visiem jautājumiem, kas skar studējošo intereses. Studējošo pašpārvaldes pārstāvjiem ir līdzdalības tiesības visu līmeņu LU lēmēj institūcijās, kā arī tiesības piedalīties kā novērotājiem pārbaudījumos. LU atbalsta un sekmē LU Studējošo pašpārvaldes darbību, tajā skaitā, finansiāli. Līdzekļus studējošo pašpārvalde izmanto Augstskolu likumā noteikto funkciju izpildei (Satversme, p.7.).

Arodbiedrības ir darbinieku pārstāvji, lemjot Koplīgumā paredzētos jautājumus, piedaloties kolektīvajās sarunās, kā arī konsultējoties (Darba koplīgums, p.1.2.), t.sk. pirms tādu lēmumu pieņemšanas, kuri var skart darbinieku tiesības un būtiski ietekmēt darba samaksu, darba apstākļus un nodarbinātību (Darba koplīgums, p.5.1.2.).

4.tabula

Galveno LU lēmumu pieņemšanā iesaistīto institūciju, to sastāva un pilnvaru raksturojums

Satversmes sapulce	
<p>Termiņš: tiek ievēlēta no pastāvīgā personāla uz trim gadiem, tiek Senāta sasaukta ne retāk kā reizi divos gados. Sastāvs: 300 dalībnieki, no tiem: 200 akadēmiskā personāla pārstāvji (t.sk. ne mazāk kā 50% profesori (100 pārstāvji no dabas, medicīnas un tehnisko zinātņu nozarēm, 100 pārstāvji no humanitāro un sociālo zinātņu nozarēm), 75 vēlēti studentu pārstāvji, 25 vēlēti vispārējā personāla pārstāvji.</p>	<p>Pilnvaras:</p> <p>§ pieņem un groza LU Satversmi, Satversmes sapulces nolikumu, apstiprina Senāta, Revīzijas komisijas un Akadēmiskās šķīrējtiesas nolikumus;</p> <p>§ ievēlē un atceļ LU Senāta locekļus, rektoru, Revīzijas komisiju un Akadēmisko šķīrējtiesu;</p> <p>§ ir tiesīga pieņemt izskatīšanai un izlemšanai arī citus konceptuālus LU darbības un attīstības jautājumus;</p> <p>§ studējošo pārstāvjiem Satversmes sapulcē ir veto tiesības jautājumos, kas skar studējošo intereses (Satversme, p.5.3.-5.5.).</p>
Senāts	
<p>Termiņš: tiek ievēlēts Satversmes sapulcē uz trim gadiem. Sastāvs: 48 senatori, no tiem: 38 akadēmiskā personāla pārstāvji, nodrošinot katras fakultātes pārstāvniecību, no tiem 25 profesorus vai asociētos profesorus, 2 vispārējā personāla pārstāvji; 10 studējošo pārstāvji, kurus Senātā ievēlē LU Studentu padome. Akadēmiskā un vispārējā personāla pārstāvjus Senātā vēlē tikai attiecīgās grupas Satversmes sapulces dalībnieki. Senātā neievēlējamiem pamatstruktūrvienību vadītājiem ir padomdevēju tiesības.</p>	<p>Pilnvaras:</p> <p>§ ievēlē Goda doktorus, Goda biedrus un Goda tiesu, kā arī Padomnieku konventu, kā arī pēc rektora priekšlikuma apstiprina prorektoros, LU direktorus, LU kancleru, dekānus, LU zinātnisko institūtu direktorus un citu LU akadēmiskā darba pamatstruktūrvienību vadītājus, studiju programmas un to direktorus;</p> <p>§ apstiprina Padomnieku konventa nolikumu un Nolikumu par LU administrāciju, LU pamatstruktūrvienību, padomju un citu institūciju statūtus vai nolikumus, LU dibināto biedrību, nodibinājumu, publisko aģentūru, komercsabiedrību, iestāžu u.c. Satversmē noteikto mērķu sasniegšanai dibināto institūciju nolikumus vai statūtus; Nolikumu par akadēmiskajiem un administratīvajiem amatiem; LU Studentu padomes Satversmi, konceptuālos studiju procesu reglamentējošus dokumentus, LU Goda tiesas nolikumu, LU Darba kārtības noteikumus, LU Akadēmiskās šķīrējtiesas lēmumus;</p> <p>§ pēc rektora priekšlikuma apstiprina LU budžetu, kā arī kārtību un noteikumus, kuri regulē visas LU darbības sfēras, izņemot tos, kuri ar LU Satversmi nodoti LU Satversmes pārziņā;</p> <p>§ organizē rektora vēlēšanas un lemj par Satversmes sapulces sasaukšanu;</p> <p>§ lemj par fakultāšu, zinātnisko institūtu un citu pamatstruktūrvienību, kā arī biedrību, nodibinājumu, publisko aģentūru, komercsabiedrību, iestāžu u.c. institūciju izveidošanu, reorganizāciju vai likvidēšanu; par LU nosaukuma un atribūtikas izmantošanu; par saimnieciskās darbības būtiskiem jautājumiem, t.sk. nekustamo īpašumu iegādāšanu, iekļāšanu vai atsavināšanu;</p> <p>§ var pieņemt izskatīšanai arī citus nozīmīgus LU darbības jautājumus, kā arī dot skaidrojumu par Satversmes normu piemērošanu;</p> <p>§ atbilstoši LU darbības galvenajiem virzieniem veido pastāvīgās komisijas, kas izstrādā priekšlikumus vai arī dod atzinumus par savai kompetencei atbilstošiem lēmumu projektiem;</p> <p>§ atliekošā veto tiesības attiecībā uz Senāta lēmumiem ir Rektoram, atliekošā veto tiesības jautājumos, kas skar studējošo intereses ir Studējošo pārstāvjiem;</p> <p>§ Senātā neievēlējamiem pamatstruktūrvienību vadītājiem ir padomdevēju tiesības. Rektors, prorektori, LU direktori un LU kanclers nevar būt Senāta priekšsēdētājs vai priekšsēdētāja vietnieks (Satversme, p.5.6. – 5.9.).</p>

Termiņš: tiek Satversmes sapulces ievēlēta uz trim gadiem.
Sastāvs: 5 locekļi, t.sk.: četri akadēmiskā personāla locekļi, kuriem LU ir ievēlēšanas vieta un viens studējošo pārstāvis, kuru ievēlējusi studējošo pašpārvalde. Sastāvā nedrīkst būt administrācijas pārstāvji.

Pienākumi: izskata studējošo un akadēmiskā personāla iesniegumus par LU Satversmē noteikto akadēmisko brīvību un tiesību ierobežojumiem vai pārkāpumiem, kā arī izskata strīdus starp LU amatpersonām, kā arī struktūrvienību pārvaldes institūcijām, kas atrodas pakļautības attiecībās (Satversme, p.5.15.).

Rektors

Termiņš: tiek Satversmes sapulces ievēlēts atklātā konkursā no profesoriem uz 4 gadiem, bet ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas. Pēc Izglītības un zinātnes ministra ieteikuma tiek apstiprināts Ministru kabinetā. Amata pienākumus sāk pildīt pēc apstiprināšanas Ministru kabinetā.

Pienākumi:

§ īsteno LU vispārējo administratīvo vadību un bez īpaša pilnvarojuma pārstāv to (Satversme, p. 5.10.), t.sk. pieņem LU pārvaldes lēmumus (Administrācijas nolikums, p.9.3.);
 § pārzina, vada LU darbību un ir atbildīgs par šīs darbības atbilstību Augstskolu likumam un citiem normatīvajiem aktiem, kā arī LU Satversmei (Satversme, p.5.10.) t.sk. izveido un izmanto konsultatīvas institūcijas (Administrācijas nolikums, p.9.3.);
 § atbilstoši savai kompetencei, izdod rīkojumus un nosaka prorektoru, kanclera un direktoru kompetenci (Satversme, p.5.10.), var veidot uz noteiktu laiku LU Administrācijas sastāvā programmas un projektus LU īpaši svarīgu funkciju vai uzdevumu veikšanai, var deleģēt daļu savas kompetences, kā arī prorektoru, kanclera, direktoru kompetenci fakultāšu dekāniem, LU Administrācijas departamentu direktoriem un LU institūtu direktoriem, kā arī citiem LU darbiniekiem (Administrācijas nolikums, p.9.).

Prorektori

Termiņš: pēc rektora priekšlikuma apstiprina Senāts uz rektora pilnvaru laiku vai uz noteiktu laiku.

Atbildība: atbilstoši savai kompetencei ir atbildīgi par LU darbības tiesiskumu, kā arī par to kompetencē nodoto jautājumu, funkcionāli padoto pamatstruktūrvienību stratēģisko vadību, taktiskas noteikšanu un padotības īstenošanu, kā arī to darbības koordinēšanu, un uzdevumu sekmīgas un savlaicīgas izpildes nodrošināšanu (Administratīvais nolikums, p.13.).

Kanclers

Termiņš: pēc rektora priekšlikuma apstiprina Senāts uz rektora pilnvaru laiku vai uz noteiktu laiku.

Atbildība: bez īpaša pilnvarojuma atbildīgs par LU piešķirto valsts budžeta līdzekļu un citu LU finanšu līdzekļu, kā arī LU mantas un tiesību tiesisku, ekonomisku un mērķtiecīgu izmantojumu, LU budžeta sagatavošanu, stratēģisko finanšu analīzi un analītiskajiem pārskatiem, nodokļu, nodevu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksu, publisko un privāttiesisko finanšu dokumentu izdošanu un parakstīšanu (Administratīvais nolikums, p.14.).

Administrācijas vadītājs (direktors)

Termiņš: pēc rektora priekšlikuma apstiprina Senāts uz rektora pilnvaru laiku vai uz noteiktu laiku.

Atbildība: vada LU administrāciju un bez īpaša pilnvarojuma organizē tās funkciju pildīšanu, vada tās darbu, nodrošina tās tiesisku, nepārtrauktu un saskaņotu darbu, ir atbild par īpašu projektu vadību un uzraudzību, pārvalda tās finanšu, personāla u citus resursus, pārrauga kvalitātes vadības un iekšējās kontroles sistēmu darbību (Administratīvais nolikums, p.15.).

Dekānu padome

Padomes kārtējās sanāksmes akadēmiskā gada laikā notiek ne retāk kā vienu reizi mēnesī. (Dekānu padomes nolikums, p.12.) **Sastāvs:** visi fakultāšu dekāni, institūtu (pamatstruktūrvienību) direktori un rektors (Dekānu padomes nolikums, p.2.). Padome darbojas kopējās sanāksmēs vai padomes pārstāvju grupu sēdēs. Padomes pārstāvju grupu sastāvu veido pēc rektora priekšlikuma, atbilstoši risināmā jautājuma būtībai. (Dekānu padomes nolikums, p.8.).

Mērķis: sniegt konsultatīvu atbalstu rektoram par LU darbības būtiskiem jautājumiem (Dekānu padomes nolikums, p.1.). **Uzdevumi:** izvērtēt un sniegt rektoram atzinumus par LU Senāta komisiju, LU vadības, LU Administrācijas un citu LU struktūrvienību sagatavotajiem dokumentiem, kas attiecas uz LU akadēmiskās un saimnieciskās darbības, personāla un institucionālās attīstības jautājumiem, kvalitātes vadības un finanšu vadības organizēšanas jautājumiem un budžeta izstrādes principiem. Padome piedalās LU Senātā apspriežamu jautājumu un lēmumu projektu izstrādē. Padome darbojas kopējās sanāksmēs vai padomes pārstāvju grupu sēdēs. (Dekānu padomes nolikums, p.5., 6.). Padomes lēmumi nav saistoši, bet var būt pamats LU pārvaldes lēmumiem, LU normatīvajiem tiesību aktiem, jautājuma priekšlikumam iesniegšanai LU Senātā. (Dekānu padomes nolikums, p.18.).

Padomnieku konvents

Termiņš: pēc rektora priekšlikuma Senāta ievēlēts uz četriem gadiem; var ievēlēt atkārtoti, bet ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas (Padomnieku konventa nolikums, p.3.). **Sastāvs:** pārstāvji no LU sociālajiem partneriem dažādās darbības jomās un nozarēs, kuri ar savu kompetenci un sasniegumiem ir apliecinājuši sabiedrības uzticību un nav LU darbinieki vai studējošie. Sēdes notiek ne retāk kā vienu reizi gadā. (Padomnieku konventa nolikums, p.4., 10.).

Mērķis: konsultēt Senātu un rektoru LU attīstības stratēģijas jautājumos ar mērķi veicināt LU attīstību un saskaņot to ar Latvijas un tās sabiedrības attīstības interesēm. (Padomnieku konventa nolikums, p.1., 2.).

Tiesības: ierosināt LU Senāta vai Satversmes sapulces ārkārtas sēdes sasaukšanu, kā arī jautājuma izskatīšanu LU Senātā vai Satversmes sapulcē; uzklaut ikgadēju rektora pārskatu par LU attīstības stratēģijas izpildi; pieprasīt rektoram sniegt ārpuskārtas pārskatu par LU vai tās struktūrvienību darbību stratēģijas izpildē; ierosināt rektora rīcību; pārstāvēt LU sociālo partneru viedokli ar LU attīstības stratēģiju saistītos jautājumos; pieprasīt no jebkuras LU amatpersonas informāciju un ziņas, kas nepieciešamas pienākumu veikšanai. (Padomnieku konventa nolikums, p.8.).

Pienākumi: izskatīt LU stratēģiskās vadības dokumentu projektus un sniegt par tiem atzinumus, pārraudzīt LU darbības atbilstību apstiprinātajiem LU stratēģiskās vadības dokumentiem un ziņot LU Senātam un rektoram par uzraudzības rezultātiem, konsultēt LU Senātu un rektoru par darbībām LU stratēģisko mērķu sasniegšanai, popularizēt LU attīstības intereses ārpus LU (Padomnieku konventa nolikums, p.9.).

Zinātnes padome

Sastāvs: tiek izveidota zinātņu grupās: Humanitāro zinātņu padome, Sociālo zinātņu padome, Eksakto, dabas un dzīvības zinātņu padome, Medicīnas zinātņu padome. Padomes sastāvā ietilpst LU zinātnieki, sociālo partneru un sadarbības partneru – zinātnisko institūtu pārstāvji. Padomes sastāvā ietilpst LU attiecīgās zinātņu nozares prorektors. Padomes sastāvu nosaka, Padomes locekļus un tās priekšsēdētāju, vietnieku ieceļ ar LU rektora rīkojumu. Sēdes sasauc pēc vajadzības, bet ne retāk kā reizi semestrī.

Mērķis: uzlabot LU zinātniskās darbības kvalitāti un konkurētspēju, veicināt zinātnisko sadarbību Eiropas pētniecības telpā un ārpus tās ietvariem, veicināt studiju un zinātniskā darba integrāciju LU akadēmiskajā darbībā, kā arī pilnveidot LU zinātnisko darbību regulējošos normatīvos aktus.

Uzdevumi: sniegt priekšlikumus, ieteikumus un atzinumus par LU akadēmiskās darbības attīstības plānojumu, LU doktora studiju programmu darbību, sagatavotajiem dokumentiem, kas attiecas uz akadēmiskās darbības jautājumiem LU, LU zinātniskās, personāla, struktūras attīstības jautājumiem un ar to saistīto saimniecisko darbību, kā arī LU un sociālo partneru sadarbības jautājumiem. Padome pārbauda atbilstošo promocijas padomju un profesoru padomju darbu un vērtē to atskaites (ikgada) virzīšanai un apstiprināšanai Senātā.

Tiesības: iepazīties ar LU vadības rīcībā esošajām dokumentu sagatavēm, pārskatiem, plāniem, stratēģijām, zinātnisko projektu un programmu plāniem un pārskatiem, kā arī ar jebkuru citu pieejamu dokumentāciju, kas nepieciešama Padomes darbam, aicināt uz Padomes sēdēm LU personālu, sociālo partneru pārstāvjus, zinātnisko institūciju pārstāvjus, pieaicināt ekspertus un veidot komisijas, deleģēt savus locekļus darbam citās komisijās un padomēs, kā arī ierosināt un virzīt jautājumu izskatīšanu LU vadībā. Padome ar savu lēmumu var veidot komisijas tās izskatīšanai izvirzīto jautājumu padziļinātai izpētei. Komisiju sastāvā var iekļaut Padomes locekļus un pieaicinātus ekspertus, t.sk. no LU sociālajiem partneriem. (LU Zinātnes padomes nolikums).

Stratēģiskā padome (Stratēģijas padome)

Sastāvs: ne vairāk kā 7 locekļi; sastāvu nosaka un Padomes locekļus un tās priekšsēdētāju ieceļ ar LU rektora rīkojumu. Padomes darbā ar padomdevēju tiesībām var pieaicināt ekspertus vai speciālistus. Padomes darbā ar padomdevēju tiesībām atbilstoši savai kompetencei var piedalīties Izglītības un zinātnes ministrijas vai Izglītības un zinātnes ministrijas padotības iestāžu pārstāvji, ņemot vērā Padomes sēdē skatāmo jautājumu. Padomes locekļiem ir tiesības Padomes sēdes protokolam pievienot savu atšķirīgo viedokli par Padomes pieņemto lēmumu.

Mērķis: LU studiju un pētniecības attīstīšana un ilgtspējīgas infrastruktūras izveide, iesaistot LU akadēmisko un vispārējo personālu LU stratēģiskās attīstības politikas veidošanā un īstenošanā, sniedzot LU rektoram kompetentu atbalstu.

Funkcijas: piedalīties LU stratēģiskās attīstības politikas veidošanā un īstenošanā, kā arī sekmēt informācijas apmaiņu un sadarbību starp LU un sabiedrību, Izglītības un zinātnes ministriju, nevalstiskajām organizācijām, kā arī citām valsts un pašvaldību institūcijām.

Uzdevumi: atbilstoši LU stratēģiskajiem mērķiem un interesēm sniegt ieteikumus LU rektoram jautājumos, kas saistīti ar LU stratēģisko attīstību, par LU darbībā noteiktajām prioritātēm, apkopot un veikt LU struktūrvienību pārstāvju viedokļus par LU stratēģisko attīstību saskaņošanu, atbilstoši kompetencei izvērtēt normatīvo aktu un politikas plānošanas dokumentu projektus, atbilstoši kompetencei sniegt novērtējumu un priekšlikumus LU rektoram par LU struktūras atbilstību LU stratēģiskās attīstības politikas īstenošanai, atbilstoši kompetencei sniegt novērtējumu un priekšlikumus LU rektoram par amata kandidātiem, kurus apstiprina vai virza apstiprināšanai ar LU rektora rīkojumu, izvērtēt un saskaņot LU politikas plānošanas dokumentu projektus, piedalīties un pārstāvēt LU sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju, nevalstiskajām organizācijām, kā arī citām valsts un pašvaldību institūcijām; pēc LU rektora pieprasījuma sniegt viedokli, komentārus un rekomendācijas rektoram aktuālajos jautājumos.

Tiesības: iepazīties ar LU struktūrvienību sagatavotajiem dokumentu projektiem savas kompetences ietvaros, pieprasīt Padomes darbībai nepieciešamo informāciju no LU struktūrvienībām un darbiniekiem, izskatīt Padomes darba kārtībā iekļautos jautājumus un pieņemt LU rektoram rekomendējošus lēmumus, sniegt priekšlikumus un atzinumus par jautājumiem, kuri ir saistīti ar LU stratēģiskās attīstības jautājumiem, iesniegt priekšlikumus par Padomes sēdes sasaukšanas vietu un laiku (LU Stratēģijas padomes nolikums).

<p>Sastāvs: prorektori, Senāta Akadēmiskās komisijas priekšsēdētājs vai viņa pilnvarota persona; Studiju departamenta (turpmāk – SD) direktors un pārstāvji, Studentu servisu departamenta pārstāvis; iekšējais auditors; Zinātnes departamenta pārstāvis; LU Bibliotēkas pārstāvis, Studentu padomes delegēts pārstāvis un LU Absolventu kluba delegēts pārstāvis.</p>	<p>Funkcijas:</p> <p>§ izskata un sniedz atzinumus par studiju programmām un tālākizglītības programmām, t.sk. izvērtē jauno studiju programmu koncepcijas pieteikumus, jaunās studiju programmas un priekšlikumus par programmu slēgšanu, būtiskas izmaiņas akreditētajos studiju virzienos, kam nepieciešams Studiju kvalitātes komisijas lēmums, kā arī jaunu studiju moduļu un apakšprogrammu pieteikumus;</p> <p>§ pēc SD vai atbildīgās struktūrvienības ierosinājuma izskata LU studiju kursu reģistrā iekļautos brīvās izvēles studiju kursus un jaunu brīvās izvēles studiju kursu pieteikumus un, balstoties uz neatkarīgu, anonīmu ekspertu atzinumu, sagatavot priekšlikumu par jauna brīvās izvēles studiju kursa iekļaušanu LU studiju kursu reģistrā vai esoša brīvās izvēles studiju kursa statusa maiņu; izvērtēt ikgadējos studiju virzienu pārskatus;</p> <p>§ izvērtē LU studiju virzienu un studiju programmu darbības rezultātus un sagatavo priekšlikumus fakultātes domei un LU vadībai par programmu turpmāko attīstību;</p> <p>§ izvērtē tās tālākizglītības programmas, kam saskaņā ar LU noteikto kārtību nepieciešams LU Senāta apstiprinājums;</p> <p>§ izvērtējot jauno studiju programmu koncepcijas, studiju programmas, tālākizglītības programmas un ikgadējos studiju virzienu pārskatus, SP KNK balstās uz anonīmu, neatkarīgu ekspertu atzinumu. SP KNK pēc savstarpējas vienošanās var organizēt anonīmu, neatkarīgu ekspertīzi arī citu jautājumu izvērtēšanai.</p>
Fakultātes domes	
<p>Sastāvs: Akadēmiskā un vispārējā personāla pārstāvji, kurus ievēl uz trim gadiem, un studējošo pārstāvjiem, kuru skaits ir ne mazāk kā 20 procenti no domniekiem.</p>	<p>Pienākumi: lemj tos fakultātes akadēmiskā darba, kā arī saimnieciskās, finansiālās un citas darbības jautājumus, kas ir fakultātes kompetencē vai virzāmi tālāk uz Senātu, kā arī nosaka fakultātes akadēmiskās darbības pamatvirzienus (Satversme, p.6.21.).</p>
Zinātniskās padomes	
<p>Termiņš: Zinātnisko padomi ievēl zinātnieku pilnsapulce uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus. Vēlēšanu kārtību nosaka, pamatojoties uz zinātniskā institūta nolikumu. Sastāvs: Ja institūtā ir studējošie, tad Zinātniskās padomes sastāvā atbilstoši zinātniskā institūta nolikumam ir studējošo pārstāvji, kurus ievēl studējošo pašpārvalde. Zinātniskā padomes sastāvā bez vēlētajām personām var būt citu institūciju pārstāvji atbilstoši noslēgtajiem līgumiem (Satversme, p.6.17.).</p>	
Dekāni	
<p>Termiņš: konkursa kārtībā ievēl fakultātes Dome uz četriem gadiem.</p>	<p>Dekāni ir oficiālie fakultātes pārstāvji, kas savas kompetences ietvaros kārtot visus ar fakultāti saistītos jautājumus un veic fakultātes operatīvo vadību. Par savu darbību dekāns ir atbildīgs rektoram un reizi gadā sniedz pārskatu par darbību fakultātes Domei (Satversme, p.6.18.).</p>
Zinātnisko institūtu direktori	
<p>Termiņš: atklātā konkursā ievēl Zinātniskā padome uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus, un ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas.</p> <p>Atbildība: LU zinātniskā institūta direktors ir augstākā amatpersona, kas īsteno institūta vispārējo administratīvo vadību un bez īpaša pilnvarojuma pārstāv institūtu. Direktora kompetencē ietilpst zinātniskā institūta administratīvās, organizatoriskās un tehniskās funkcionēšanas nodrošināšana; zinātniskā institūta Zinātniskās padomes pieņemto lēmumu īstenošana; zinātniskā institūta attīstības programmu apstiprināšana; zinātniskā institūta finanšu līdzekļu un tam valdījumā vai lietošanā nodotās valsts mantas daļas pārvaldīšana un atbildība par to izmantošanu. Par savu darbību LU zinātniskā institūta direktors ir atbildīgs rektoram vai viņa pilnvarotai personai, bet fakultātes zinātniskā institūta direktors — dekānam. Zinātniskā institūta direktors par savu darbību reizi gadā sniedz pārskatu institūta Zinātniskajai padomei (Satversme, p.6.19.).</p>	
Izpilddirektori	

Fakultātes izpilddirektora
kandidatūru izvirza fakultātes
dekāns, bet amatā apstiprina
kanclers.

Atbildība: organizē un nodrošina fakultātes lietvedību, noteiktā kārtībā
pārziņā finanšu, saimnieciskos un akadēmiskos jautājumus. Fakultātes
izpilddirektors savā darbā ir pakļauts dekānam, amatā to apstiprina kanclers
(Satversme, p.6).

<https://www.lu.lv>

<https://www.lu.lv/lv/par-mums/lu-senats/>

LU galveno iekšējo normatīvo aktu un regulējumu saraksts. Skat. 1.pielikumu

LU pārvaldības shēma. Skat. 2.pielikumu

1.3. Kvalitātes politikas īstenošanas mehānisma raksturojums un procedūras augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanai. Kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrādē un pilnveidē iesaistīto pušu un to lomas raksturojums.

LU kvalitātes vadība tiek īstenota kopš 2010.gada un kvalitātes politika formulēta kopš 2012.gada, (aktualizēta 2019.gadā). Šī politika ir ar kvalitāti saistīto principu, mērķu un to sasniegšanai nepieciešamo rīcību kopums, ko LU īsteno atbilstoši augstākajā izglītībā un organizāciju pārvaldībā atzītiem starptautiskiem standartiem.

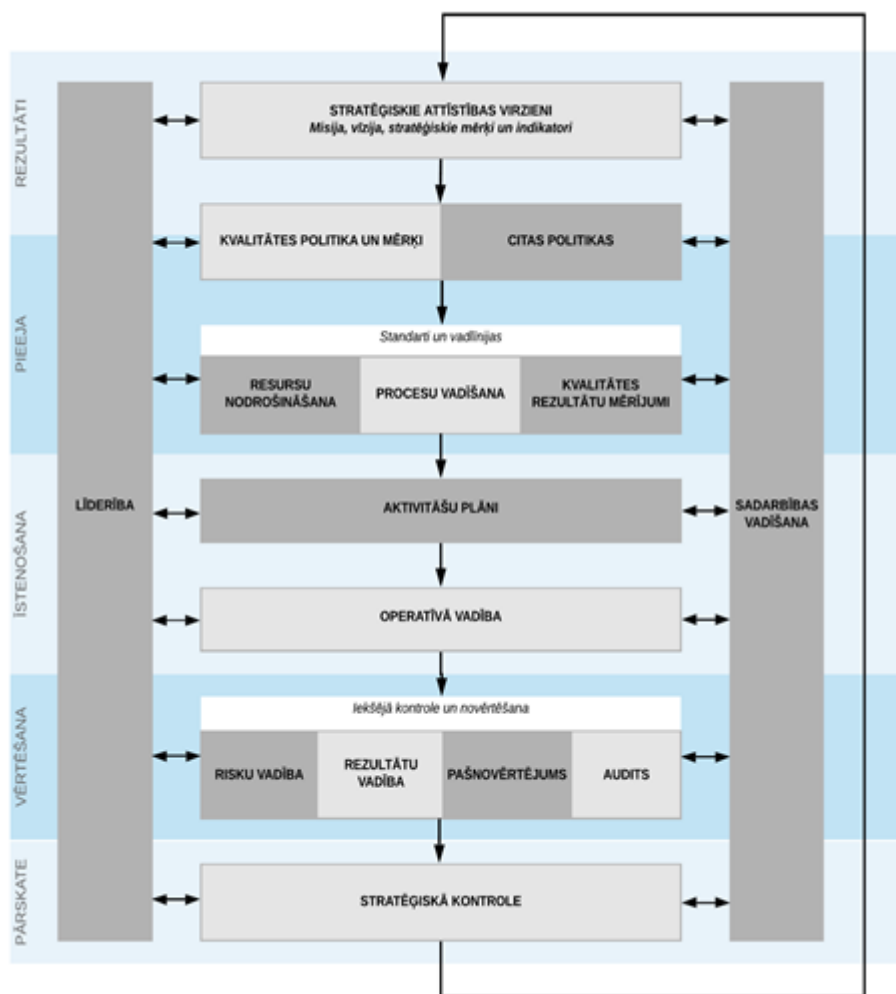
Kvalitātes politikas mērķis ir sekmēt LU misijas īstenošanu, stratēģisko mērķu sasniegšanu un ilgtspējīgu attīstību, nosakot vadlīnijas un principus, pēc kuriem iespējams nodrošināt nemainīgi augstu darbības kvalitāti.

LU kvalitāti definē kā izcilības mēru, kas raksturo spēju apmierināt tās darbībā iesaistīto pušu paredzamās vajadzības, un nodrošināt procesu atbilstību nozares regulējošām un standartu prasībām. Politikā atsevišķi izcelti un formulēti kvalitātes nodrošināšanas aspekti studiju, zinātnes un sadarbības jomās.

Politika kopā ar citām politikām un procesu kopumu nodrošina LU darbības saskaņotu plānošanu un īstenošanu. Šī politika ir kvalitātes vadības sistēmas sastāvdaļa, tā attiecas uz visām LU darbības jomām un paredz tās īstenošanu visos LU pārvaldības līmeņos. LU kvalitātes pārvaldības sistēma tiek īstenota atbilstoši visaptverošās kvalitātes vadības principiem TQM (*Total Quality Management*), integrējot izcilības pieeju LU korporatīvās kultūras veidošanā.

Visaptverošās kvalitātes vadības īstenošanai LU izmanto starptautiski atzītu un praktiski pielietojamu kvalitātes vadības metodoloģiju – EFQM (*European Foundation of Quality Management*) izcilības modeli. Atsevišķās jomās kvalitātes vadības sistēma tiek padziļināta, nodrošinot nozares aktuālo standartu un ietvaru ievērošanu, t.sk. studiju procesa nodrošināšanā – ESG (*The Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area*).

Īstenojot kvalitātes vadību, LU nodrošina darbību un metožu kopumu, kādā kvalitāte tiek plānota, ieviesta, sistemātiski novērtēta un nepārtraukti pilnveidota, tādējādi sekmējot LU noteikto mērķu sasniegšanu un ieinteresēto pušu vajadzību apmierināšanu LU Kvalitātes vadības sistēmas shēma 4. attēlā.

4. attēls. LU Kvalitātes vadības sistēmas shēma

LU kvalitātes pārvaldības cikliskuma un nepārtrauktības nodrošināšanā tiek izmantota starptautiski atzīta metodoloģija "Rezultāti – Pieeja – Īstenošana – Vērtēšana – Pārskate" (angliski: RADAR, Results – Approach – Deployment – Assessment and Refine).

LU stratēģiskās attīstības virzieni un tajos sagaidāmie **rezultāti** jeb iecerētie darbības mērķi ir noteikti LU Attīstības stratēģijā 2016.-2020. gadam (turpmāk – Stratēģija).

Stratēģija izstrādāta, ievērojot ES un Latvijas plānošanas dokumentos noteiktos attīstības virzienus un prioritātes. Balstoties uz konkurētspējas un SVID analīzi, LU noteikusi rīcības plānu un dažādas programmas mērķu sasniegšanai stratēģiskās attīstības virzienos. Stratēģijā noteikti arī stratēģisko mērķu sasniegšanai veicamie uzdevumi tam nepieciešamie instrumenti. Atbilstoši augstskolas noteiktajiem attīstības virzieniem augstskolas attieksme un apņemšanās formulēta svarīgāko jomu politikās, t.sk. LU Kvalitātes politikā.

Rezultāti ietver galvenos LU darbības rādītājus galvenajos darbības virzienos, finanšu un pārvaldības jomās, saskaņoti ar LU darbībā iesaistīto pušu interesēm. Rezultāti raksturo sasniegumus, efektivitāti un ilgtspēju, kā arī labu sniegumu ilgtermiņā. Sasniegumus salīdzina ar citiem, īpaši ar pārākajiem nozarē, vietējā vai plašākā mērogā.

Rezultātu sasniegšanai izvēlētajos stratēģiskajos virzienos, LU izstrādā efektīvas un inovatīvas **pieejas un risinājumus**, integrējot aktuālos standartus un vadlīnijas, kā arī mūsdienīgas metodes

resursu vadībā, procesu vadībā un kvalitātes rezultātu mērīšanā. LU vadība nodrošina rezultātu sasniegšanai nepieciešamo priekšnoteikumu radīšanu, kvalitātes nepieciešamības apzināšanos, kā arī politiku novadīšanu līdz darbiniekiem un to ievērošanas nodrošināšanu. LU ieviesta un tiek īstenota procesu vadības sistēma (*QuPeRs*), kuras ietvaros tiek nodrošināta kvalitātes pārvaldības īstenošanai nepieciešamo procesu identificēšana, strukturēšana, procesu izstrāde, to efektivitātes mērīšana, analīze un pilnveide.

Uz stratēģisko mērķu sasniegšanu vērstas **darbības īstenošanai** LU nodrošina iepriekš kopīgi pieņemtajai politikai atbilstošu pieeju un risinājumu izmantošanu. Darbības tiek plānotas, koordinētas un izvērtētas, veidojot un īstenojot ar stratēģiskajiem rīcības plāniem un programmām saskaņotus aktivitāšu plānus un operatīvas rīcības. Kvalitātes vadības sistēmas efektīva darbība tiek nodrošināta ar ieviestās pārvaldības sistēmas regulāru uzraudzību, nepārtrauktu uzlabošanu, kā arī iekšējo auditu veikšanu. LU izmanto uz faktiem balstītu lēmumu pieņemšanas pieeju, tādēļ tiek nodrošināta procesu mērīšana un rezultātu pārvaldība.

LU **novērtē un pilnveido** īstenotās pieejas un risinājumus attiecībā pret stratēģisko mērķu un kvalitātes mērķu indikatoriem. Iekšējo kontroli nodrošina veicot pašnovērtējumus, ieviešot risku vadību un nodrošinot plānveida iekšējo auditu. Balstoties uz iekšējās kontroles rezultātiem LU vadība pieņem atbilstošus lēmumus par nepieciešamo iekšējās kontroles sistēmas un kvalitātes pārvaldības sistēmas pilnveidošanu. LU ieviesta un darbojas rezultātu pārvaldības sistēma, kuras mērķis ir sniegt iespēju uzraudzīt un analizēt LU, tās struktūrvienību un personāla darbību un sniegumu, lai nodrošinātu iespēju novērtēt LU virzību stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanā, kā arī salīdzināt LU sniegumu ar citu augstākās izglītības iestāžu sniegumu dažādās darbības jomās un mērogos (LU iekšienē dažādu struktūrvienību ietvaros, nacionālā mērogā, starptautiskā mērogā). Strukturēta rezultātu pārvaldība nodrošina pastāvīgu LU sasniegto rezultātu uzraudzību un iespēju iegūto informāciju izmantot lēmumu pieņemšanā par atbilstošu aktivitāšu īstenošanas nepieciešamību. Galvenie rezultātu pārvaldības lietotāji ir LU vadība, prorektori, fakultāšu, institūtu un struktūrvienību vadītāji. Darbības rādītāju sistēmas lietotāji netieši ir arī citi LU organizatoriskās struktūras dažādu līmeņu darbinieki, kas iesaistīti rādītāju izpildē. Iekšējā kontrole un rezultātu pārvaldība nodrošina uzlabojumu un preventīvu darbību identificēšanu, kā arī stratēģisko mērķu sasniegšanas līmeņa noteikšanu – ikgadējo stratēģisko kontroli, pamatojoties uz kuras rezultātiem var tikt pieņemts lēmums par grozījumu nepieciešamību stratēģiskajos mērķos, rīcības plānos, programmās, t.sk. indikatoros.

LU kvalitātes vadības sistēmas struktūra un vadlīnijas sistēmas izveidei, uzturēšanai, pilnveidošanai un novērtēšanai ir apkopotas Kvalitātes vadības rokasgrāmata, kas ir saistoša katram LU darbiniekam.

Kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrādē un pilnveidē iesaistīto pušu un to lomas raksturojums

LU darbībā iesaistītās puses ir vietējās un ārzemju fiziskās vai juridiskās personas, kuras izmanto LU pakalpojumus vai kuru sociālekonomisko situāciju ietekmē LU darbība. Kvalitātes politikas izpratnē klients var būt gan iekšējais – LU struktūrvienība vai darbinieks, gan ārējais – LU studenti, darba devēji, akadēmiskā sabiedrība, valdība kā sabiedrības pārstāvis kopumā u.c.

LU misijas īstenošanā ievēro šādu tās darbībā iesaistīto pušu intereses un vajadzības:

- Latvijas Republikas Saeima un valdība, Izglītības un zinātnes ministrija un citas valsts pārvaldes iestādes,
- Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas organizācijas un tās apvienojošās asociācijas,
- LU studējošie, Latvijas studējošie un ārvalstīs studējošie, studējošo pārstāvniecības,

- Studētgrībētāji Latvijā un ārvalstīs,
- Studējošo un studētgrībētāju vecāki (aizbildņi) un mecenāti,
- Latvijas un ārvalstu augstskolas/koledžas, zinātniskie institūti, sadarbības tīkli, biedrības, akadēmiskas organizācijas,
- LU akadēmiskais un vispārējais personāls,
- Industrijas, uzņēmumi un profesionālās asociācijas (darba devēji),
- LU absolventi,
- Nevalstiskas organizācijas,
- Plašsaziņas līdzekļi,
- Sabiedrība.

Kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrādē un pilnveidē galvenās iesaistītās puses ir darbinieki, studējošie, absolventi, darba devēji, sadarbības partneri un citi klienti. Skat. 5. tabulu.

5. tabula.

Galveno LU kvalitātes vadībā iesaistīto pušu un to lomas raksturojums

<i>Iesaistītā puse</i>	<i>Loma kvalitātes pilnveidē</i>	<i>Piemēru raksturojums</i>
<i>Latvijas Republikas Saeima un valdība, Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) un citas valsts pārvaldes iestādes</i>	<p>§ LU attīstības virzienu saskaņotība ar valsts attīstības politikas nostādnēm;</p> <p>§ Resursu nodrošināšana misijas īstenošanai un darbības pilnveidei;</p> <p>§ Salīdzinošo datu (nozaru statistikas) nodrošināšana;</p> <p>§ Iesaistīšana valsts politikas veidošanā.</p>	<p>§ Valsts attīstības politikas nostādnes, tautsaimniecības attīstības vajadzības, stratēģiskā specializācijas principi, kvalitātes nosacījumi tiek ņemti vērā:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stratēģisko attīstības virzienu, mērķu un indikatoru noteikšanā; - Kvalitātes vadības sistēmas veidošanā un procesu īstenošanā; - Studiju programmu izstrādē, īstenošanā un aktualizācijā; - Budžeta vietu sadalē; - Zinātnes virzienu noteikšanā; - Tālākizglītības pakalpojumu veidošanā; - Ārējā finansējuma apguvē; - U.c.; <p>§ Sadarbība augstākās izglītības politikas un standartu izstrādes darba grupās, komisijās u.c.</p>
<i>Kvalitātes nodrošināšanas organizācijas, t.sk. augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas organizācijas un tās apvienojošās asociācijas, reitingu veidotāji</i>	<p>§ Vienotu standartu noteikšana, salīdzināmības nodrošināšana;</p> <p>§ Ārējā kvalitātes novērtēšana un kvalitātes garantēšana (akreditēšana, sertificēšana u.c.).</p>	<p>§ Vietēju un starptautisku kvalitātes standartu ievērošana un integrēšana kvalitātes vadības sistēmā;</p> <p>§ Iekšējās un ārējās kvalitātes novērtēšanas nodrošināšana;</p> <p>§ Savstarpēja salīdzināšana (reitingi, <i>benchmarks</i>);</p> <p>§ Dalība kvalitātes kritēriju un standartu izstrādē un pilnveidē (dažādās ārējās darba grupās, piemēram profesionālo standartu izstrādei, citu augstākās izglītības iestāžu studiju virzienu novērtēšanās u.c.);</p> <p>§ U.c.</p>

<i>Iesaistītā puse</i>	<i>Loma kvalitātes pilnveidē</i>	<i>Piemēru raksturojums</i>
<i>LU akadēmiskais un vispārējais personāls</i>	<p>§ Atbilstošas kvalitātes nodrošināšana;</p> <p>§ Iesaiste kvalitātes kultūras veidošanā;</p> <p>§ Iesaiste stratēģiskajā plānošanā un kontrolē;</p> <p>§ Iesaiste kvalitātes novērtēšanā/izvērtēšanā;</p> <p>§ Iesaiste kvalitātes pilnveides vajadzību noteikšana, plānošana un īstenošana.</p>	<p>§ Iesaiste stratēģisko attīstības virzienu, mērķu, indikatoru, kā arī kvalitātes elementu noteikšanā, saskaņošanā un īstenošanā;</p> <p>§ Pārstāvniecība galvenajās lēmēj institūcijās, ekspertīzēs, padomēs, komisijās, darba grupās u.c.</p> <p>§ Dalība darbinieku aptaujās, pašnovērtējumu veikšanā un personiskās attīstības plānošanā;</p> <p>§ Resursu un procesu kvalitātes nodrošināšana atbilstoši saistošajām prasībām;</p> <p>§ Nepieciešamo mērījumu nodrošināšana un to izmantošanas lēmumu pieņemšanā nodrošināšana;</p> <p>§ Atgriezeniskās saites sniegšana darbiniekiem par stratēģisko mērķu izpildi,</p> <p>§ U.c.</p>
<i>LU studējošie</i>	<p>§ Iesaiste attīstības virzienu plānošanā;</p> <p>§ Iesaiste kvalitātes novērtēšanā;</p> <p>§ Iesaiste kvalitātes pilnveides vajadzību noteikšanā.</p>	<p>§ Studējošo pašpārvaldes iesaiste stratēģisko attīstības virzienu, mērķu, indikatoru, kā arī kvalitātes elementu noteikšanā, saskaņošanā un īstenošanā;</p> <p>§ Studējošo pārstāvniecība galvenajās lēmēj institūcijās, ekspertīzēs, padomēs, komisijās, darba grupās u.c. (piemēram, ekspertu no studējošo vidus iesaiste studiju programmu regulārā iekšējā novērtēšanā un jaunu studiju programmu izveidē);</p> <p>§ Visu studējošo apmierinātības monitorings (anketēšana), sūdzību un ieteikumu izskatīšana, atgriezeniskās saites nodrošināšana;</p> <p>§ Regulāra sadarbība ar Studējošo pašpārvaldi, informēšana par aktualitātēm, saskaņošana, kopīgu pasākumu organizēšana, dalība Studentu pašpārvaldes pasākumos;</p> <p>§ Studējošo karjeras informācijas un veiksmes stāstu apkopošana un popularizēšana;</p> <p>§ U.c.</p>

<i>Iesaistītā puse</i>	<i>Loma kvalitātes pilnveidē</i>	<i>Piemēru raksturojums</i>
<i>LU absolventi</i>	<p>§ Iesaiste attīstības virzienu plānošanā;</p> <p>§ Iesaiste kvalitātes novērtēšanā;</p> <p>§ Iesaiste kvalitātes pilnveides vajadzību noteikšanā;</p> <p>§ Iesaiste kvalitātes pilnveides vajadzību noteikšanā.</p>	<p>§ Absolventu pārstāvju iesaiste Padomnieku konventā, padomju un komisiju darbā, konsultēšanās ar absolventiem (piemēram, iesaiste Stratēģiskās padomes darbā, studiju programmu regulārā iekšējā novērtēšanā un jaunu studiju programmu izveidē, attīstības pasākumu plānošanas un koordinācijas grupās);</p> <p>§ Visu absolventu apmierinātības monitorings, beidzot studijas (anketēšana);</p> <p>§ Absolventu karjeras (plānots – arī nodarbinātības un atalgojuma līmeņa), veiksmes stāstu monitorings;</p> <p>§ Regulāra sadarbība ar Absolventu klubu, informēšana par aktualitātēm, saskaņošana, kopīgu pasākumu organizēšana, dalība Absolventu kluba pasākumos;</p> <p>§ Absolventu iesaiste studiju programmu īstenošanā (studiju kursu vadīšana, vieslekciju sniegšana, darbu vadīšana, dalība valsts novērtēšanas komisijās, prakses vadīšanā;</p> <p>§ U.c.</p>
<i>Darba devēji/ industrija</i>	<p>§ Iesaiste attīstības virzienu plānošanā;</p> <p>§ Iesaiste kvalitātes novērtēšanā;</p> <p>§ Iesaiste kvalitātes pilnveides vajadzību noteikšanā.</p>	<p>§ Darba devēju apmierinātības monitorings (anketēšana, reitingi);</p> <p>§ Darba devēju iesaiste studiju programmu iniciēšanā un īstenošanā (studiju kursu vadīšana, vieslekciju sniegšana, darbu vadīšana, dalība pārbaudījumu komisijās, prakses nodrošināšanā, lietišķo pētījumu organizēšanā; ekskursiju organizēšanā uz uzņēmumiem;</p> <p>§ Darba devēju pārstāvju iesaiste Padomnieku konventā, padomju un komisiju darbā, konsultēšanās ar darba devējiem un tos apvienojošām organizācijām (piemēram, iesaiste Stratēģiskās padomes darbā, studiju programmu regulārā iekšējā novērtēšanā un jaunu studiju programmu izveidē, attīstības pasākumu plānošanas un koordinācijas grupās);</p> <p>§ Sadarbības vadīšana, stratēģiskā partnerība, karjeras dienu organizēšana;</p> <p>§ Darba devēju iesaiste pētniecības virzienu definēšanā un pētījumos; Daba devēju iesaiste prakses aizstāvēšanas komisijās;</p> <p>§ U.c.</p>

<i>Iesaistītā puse</i>	<i>Loma kvalitātes pilnveidē</i>	<i>Piemēru raksturojums</i>
<i>Sadarbības partneri</i>	§ Iesaiste attīstības virzienu plānošanā § Iesaiste resursu un procesu kvalitātes un efektivitātes nodrošināšanā; § Atgriezeniskās saites sniegšana par industrijas vajadzībām un kvalitātes kritērijiem.	§ Iesaiste pētniecības virzienu definēšanā un pētījumu veikšanā; § Iesaiste sadarbības projektu iniciēšanā un īstenošanā (piemēram, efektīvas sadarbības projekti); § Sadarbība resursu koplietošanā (jaunā kompleksa laboratoriju, auditoriju izmantošana); § Dalība nozaru asociācijās; § U.c.
<i>Citi klienti (t.sk. Bibliotēkas, tālākizglītības pakalpojumu, viesnīcas pakalpojumu u.c.)</i>	§ Iesaiste kvalitātes novērtēšanā.	§ Apmierinātības monitorings;

Kvalitātes politikas izstrādei un turpmākai iesaistīto pušu pārstāvniecībai kvalitātes sistēmas pilnveidē fakultātes deleģējušas koordinatorus, kuri regulāri sadarbojoties ar Kvalitātes vadītāju gan semināru, gan konsultāciju veidā iesaistās kvalitātes sistēmas izstrādē, īstenošanā un pilnveidē, kā arī nodrošina abpusēju informācijas plūsmu kvalitātes vadības īstenošanas vajadzībām un pilnveides jautājumiem.

LU padomdevēja institūcijas statusā LU darbojas rektora izveidota Kvalitātes konsultatīvā komisijā (turpmāk – Kvalitātes vadības komisija), kura konsultē Kvalitātes vadītāju un rektoru LU kvalitātes pilnveides jautājumos. Tās darbības mērķis ir veicināt LU kvalitātes pārvaldības sistēmas attīstību, tās saskaņošanu ar aktuālajām nozares prasībām, kvalitātes vadības standartiem un vadlīnijām, LU stratēģiskajiem attīstības virzieniem, kā arī darba devēju, LU studējošo un Latvijas sabiedrības interesēm. Kvalitātes vadības komisijā darbojas vismaz pa vienam pārstāvim no LU fakultātēm, LU zinātniskajiem institūtiem, LU studējošajiem, LU Studiju departamenta, LU Zinātnes departamenta, LU Personāla departamenta, LU Bibliotēkas, neatkarīgiem kvalitātes vadības ekspertiem, darba devējiem, kā arī sociālajiem partneriem. Komisijas galvenās tiesības ir uzklaut pārsūtīt par LU kvalitātes pārvaldības sistēmas attīstību, paust LU ieinteresēto pušu un sociālo partneru viedokli ar LU kvalitātes pārvaldības sistēmu saistītos jautājumos, informēt par aktualitātēm un labāko pieredzi kvalitātes pārvaldības jomā, norādīt uz LU kvalitātes pārvaldības sistēmas pilnveidojamajām jomām, ierosināt LU par kvalitāti atbildīgo darbinieku rīcību u.c. Komisijas pienākumos ietilps izskatīt un apspriest LU kvalitātes pārvaldības sistēmas konceptuālo dokumentu projektus (t.sk. Kvalitātes politiku un Kvalitātes rokasgrāmatu), konsultēt LU Kvalitātes vadītāju un LU rektoru par darbībām LU kvalitātes pārvaldības sistēmas pilnveidei, popularizēt LU kvalitātes pārvaldības sistēmas ieguvumus u.c. Komisija darbojas sēdēs, kuras notiek ne retāk kā vienu reizi pusgadā.

Procedūras augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanai

Procedūras augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanā tiek identificētas, formalizētas un ieviestas atbilstoši Latvijas likumdošanas prasībām, Eiropas standartiem un vadlīnijām augstākās izglītības

kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (*The Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area* (ESG), kā arī iekšējai nepieciešamībai.

Akreditētu un licencētu studiju programmu īstenošanas kārtību nosaka LU iekšējie tiesību akti, tajā skaitā par:

- jaunu studiju un izglītības programmu sākšanu;
- uzņemšanas nosacījumiem, imatrikulāciju un reģistrēšanos studijām;
- studiju kursu un moduļu, studiju prakšu plānošanu, īstenošanu un aktualizēšanu;
- pārbaudījumu, gala pārbaudījumu organizēšanu un rotācijas norisi;
- eksmatrikulāciju, diploma un apliecinājumu izsniegšanu;
- iepriekš iegūtās izglītības vai profesionālās pieredzes pielīdzināšanu;
- studiju programmu pašnovērtēšanas procesu;
- studējošo priekšlikumu un sūdzību iesniegšanu, administratīvo lēmumu apstrīdēšanu;
- promocijas procesu.

Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanai LU tiek īstenota Studiju virzienu un to studiju programmu kvalitātes novērtēšanas un pilnveidošanas sistēma, kura iekļaujoties LU vispārējās kvalitātes novērtēšanas sistēmā, nodrošina regulāru iekšējās kvalitātes novērtēšanu, plānošanu un pilnveidi (*skatīt 5. attēlu*).

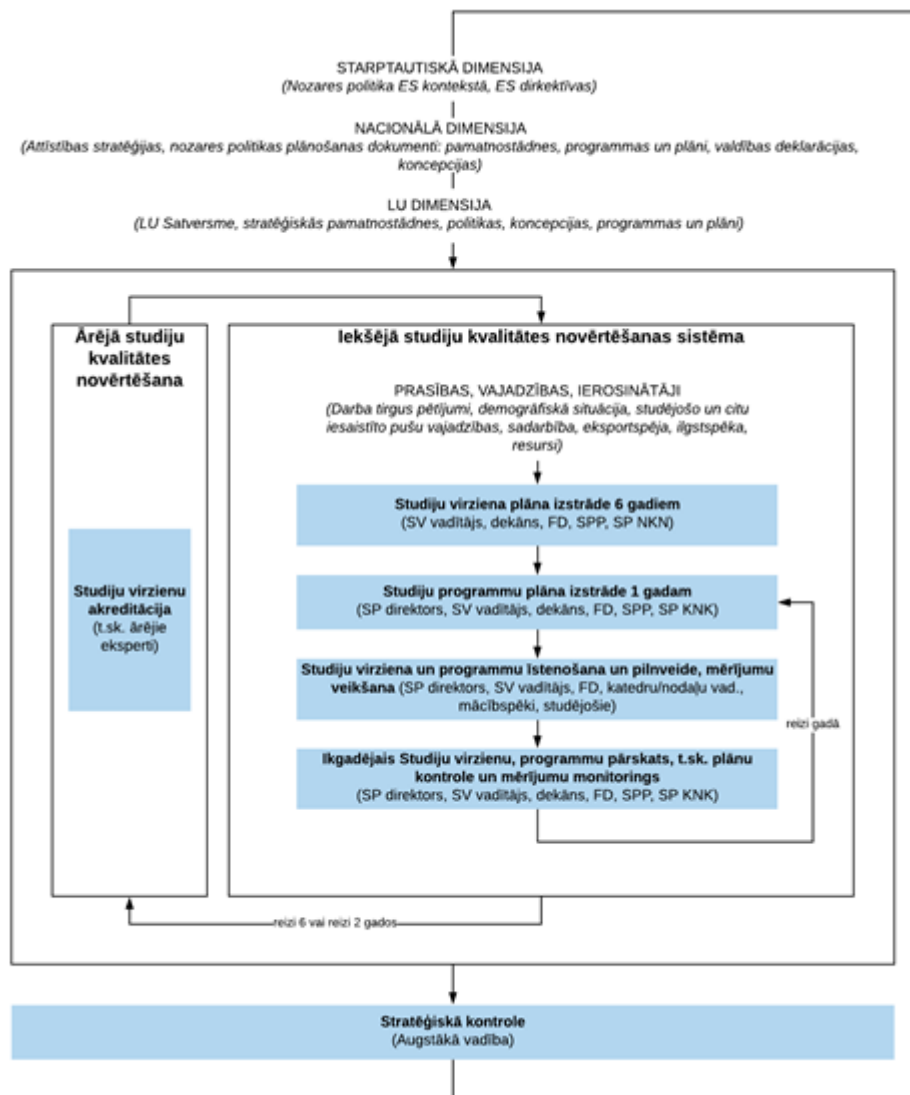
Saīsinājumi:

FD – Fakultātes dome

SP direktors – Studiju programmas direktors

SP KNK – Studiju programmu kvalitātes novērtēšanas komisija

SPP – Studiju programmas padome

5. attēls. LU Studiju virzienu kvalitātes novērtēšanas un pilnveidošanas sistēma

Lai nodrošinātu studiju virzienu iekšējās kvalitātes novērtēšanas un pilnveidošanas sistēmas darbību LU apstiprināta un tiek īstenota Studiju virzienu ikgadējo pārskatu sagatavošanas kārtība, kurā noteiktas LU studiju virzienu ikgadējo pārskatu (turpmāk – pārskats) sagatavošanas, izvērtēšanas, apstiprināšanas un publiskošanas prasības. Studiju virzienu ikgadējos pārskatus izstrādā studiju virziena vadītājs sadarbībā ar studiju programmu vadītājiem, virzot tos izskatīšanai un apstiprināšanai Studiju programmu padomēs un fakultāšu domēs. Studiju virzieni, kas ietver vairāku fakultāšu programmas, pārskatu apstiprina visās atbilstošajās studiju programmu padomēs un fakultāšu domēs. Pirms studiju virziena pārskata apstiprināšanas Senātā, studiju departaments nodrošina atzinumu par studiju virziena studiju kvalitāti, kā arī atbilstību normatīvo aktu prasībām, bet Studiju programmu kvalitātes novērtēšanas komisija – studiju virziena studiju kvalitātes izvērtējumu, kas balstās uz neatkarīgu ekspertīzi.

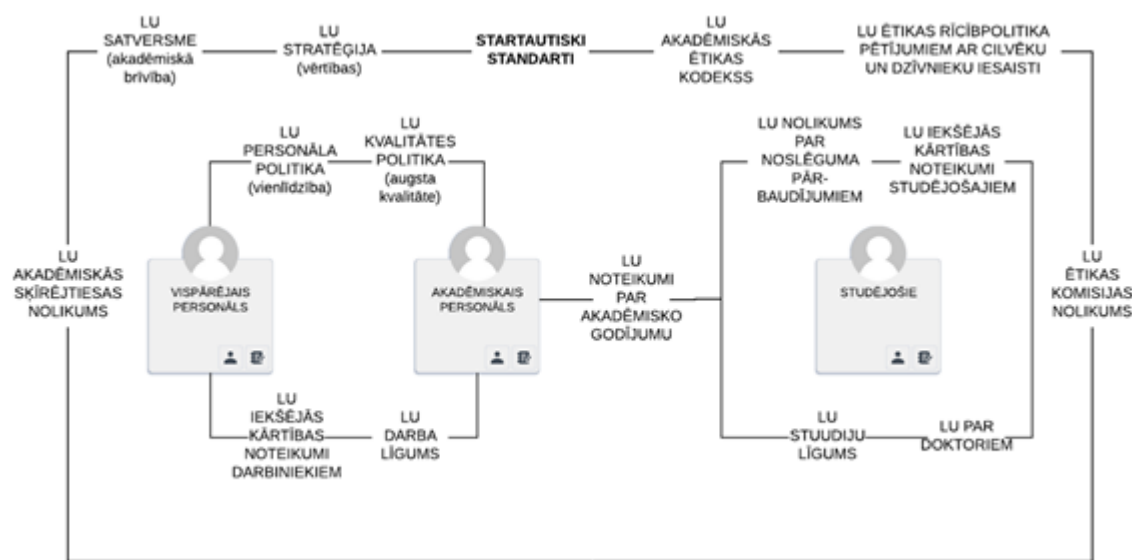
Studiju procesa novērtēšanai LU ir noteikta regulāro aptauju organizēšanas kārtība. LU Studiju departaments centralizēti organizē regulārās aptaujas, lai pilnveidotu studiju procesu, ņemot vērā no studējošajiem, absolventiem un darba devējiem iegūto informāciju. Šīs aptaujas ir studiju kvalitātes vadības sistēmas neatņemama sastāvdaļa. Regulāri tiek organizētas šādas aptaujas:

- pirmā studiju gada studējošo aptauja par studiju uzsākšanu;
- pirmā studiju gada studējošo aptauja par pirmo studiju pieredzi;

- aptauja par studiju kursiem un mācībspēku darbu, tajā skaitā, aptauja par studiju praksi un aptauja par kursa darbiem un noslēguma darbiem (turpmāk – aptauja par kursiem);
- pēdējā studiju gada studējošo aptauja par studiju programmu;
- aptauja tiem studējošajiem, kuri izteikuši vēlmi pārtraukt studijas pēc pašu vēlēšanās, vai tiem, kuri jau ir pārtraukuši studijas, turpmāk – studijas pārtraukušo aptauja;
- absolventu aptauja;
- darba devēju aptauja.

LU izstrādāta un konsekventi tiek īstenota Studiju kursu izstrādes un aktualizācijas kārtība, kura nosaka procesu, prasības studiju kursa apraksta un e-kursa izstrādei, kā arī studiju kursa iekļaušanas programmā un izslēgšanas no tās procedūru. Tajā iekļauts studiju kursa apraksta noformēšanas projekts, vērtējumu skaidrojums, prasības e-kursu vai tā daļu izstrādei, kā arī prasības studiju programmas, apakšprogrammas vai studiju kursa īstenošanai tālmācībā vai tiešsaistē.

LU nodrošina konsekventu akadēmiskā godīguma principu ievērošanu studējošo un personāla rīcībā, kas ietver objektivitāti, atbildību, savstarpēju cieņu un uzticēšanos, izslēdz maldināšanu un krāpšanos un veicina Latvijas izglītības un zinātnes kvalitāti un prestižu.. LU akadēmiskā godīguma dokumentāciju skat. 6. attēlā.

6. attēls. LU akadēmiskā godīguma dokumentācija

Ar mērķi veicināt LU studiju programmu kvalitāti un konkurētspēju, LU izveidojusi arī īpašu iekšējā atbalsta mehānismu - Studiju kvalitātes pilnveidošanas fondu, kurš atbalsta jaunu studiju programmu izstrādi, nodrošina studiju programmu licencēšanas, akreditācijas un starptautisko kvalitātes sertifikātu vai citu izcilības apliecinājumu iegūšanas izdevumu līdzfinansēšanu (līdz 50%), kā arī atbalsta doktorantūras skolu darbības un doktorantūras programmu attīstību.

Lai nodrošinātu studējošo, studiju programmu direktoru, mācībspēku, studiju metodiķu un citu studiju procesā iesaistīto darbinieku izpratni par LU studiju kvalitātes sistēmu un tās priekšrakstu izmantošanu savā darbībā, LU ir izstrādāta un tiek uzturēta (publiski pieejama) **Studiju kvalitātes rokasgrāmata**. Kvalitātes rokasgrāmata apraksta LU studiju kvalitātes sistēmu (sistēmas politiku, mērķus, sistēmas pamatelementus un galvenās procedūras), sniedz skaidrojumu, kā LU nodrošina atbilstību katram ESG standarta elementam.

1.4. Aizpildīt tabulu par augstskolas/ koledžas iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas atbilstību Augstskolu likuma 5. punkta 2.1daļā norādītajam. Sniedzot pamatojumu norādītajai atbildei, t.sk. iespējams norādīt uz atbilstošo pašnovērtējuma ziņojuma nodaļu, kurā iekļautā informācija liecina par konstatēto atbilstību, neatbilstību vai daļējo atbilstību.

1.	Iedibināta politika un procedūras augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanai	<p>Atbilst</p> <p>LU Kvalitātes politikā formulēts ar kvalitāti saistīto principu, mērķu un to sasniegšanai nepieciešamo rīcību kopums, ko LU īsteno atbilstoši augstākajā izglītībā un organizāciju pārvaldībā atzītiem starptautiskiem standartiem. Kvalitātes politikas mērķis ir sekmēt LU misijas īstenošanu, stratēģisko mērķu sasniegšanu un ilgtspējīgu attīstību, nosakot vadlīnijas un principus, pēc kuriem iespējams nodrošināt nemainīgi augstu darbības kvalitāti. LU kvalitāti definē kā izcilības mēru, kas raksturo spēju apmierināt tās darbībā iesaistīto pušu paredzamās vajadzības, un nodrošināt procesu atbilstību nozares regulējošām un standartu prasībām. Politika kopā ar citām politikām un procesu kopumu nodrošina LU darbības saskaņotu plānošanu un īstenošanu. Šī politika ir kvalitātes vadības sistēmas sastāvdaļa, tā attiecas uz visām LU darbības jomām un paredz to īstenošanu vienotā sistēmā visos LU pārvaldības līmeņos. LU kvalitātes pārvaldības sistēma tiek īstenota atbilstoši visaptverošās kvalitātes vadības principiem TQM (Total Quality Management), integrējot izcilības pieejas LU korporatīvās kultūras veidošanā. Īstenojot kvalitātes vadību, LU nodrošina darbību un metožu kopumu, kādā kvalitāte tiek plānota, ieviesta, sistemātiski novērtēta un nepārtraukti pilnveidota, tādējādi sekmējot LU noteikto mērķu sasniegšanu un ieinteresēto pušu vajadzību apmierināšanu. Visaptverošās kvalitātes vadības īstenošanai LU izmanto starptautiski atzītu un praktiski pielietojamu kvalitātes vadības metodoloģiju – EFQM izcilības modeli. Atsevišķās jomās kvalitātes vadības sistēma tiek padziļināta, nodrošinot nozares aktuālo standartu un ietvaru ievērošanu, t.sk. studiju procesa nodrošināšanā – ESG.</p> <p>„LU studiju programmu kvalitātes novērtēšanas komisijas nolikums” (LU 05.04.2016. rīkojums Nr.1/151). nosaka, ka LU Studiju programmu kvalitātes novērtēšanas komisija (SP KNK) ir koleģiāla institūcija, kas izskata un sniedz atzinumus par studiju programmām un tālākizglītības programmām gan to izstrādes procesā, gan esošo programmu izvērtēšanas procesā.</p>
----	--	--

<p>2. Izstrādāts mehānisms augstskolas/koledžas studiju programmu veidošanai, iekšējai apstiprināšanai, to darbības uzraudzīšanai un periodiskai pārbaudei</p>	<p>Atbilst</p> <p>LU studiju programmu veidošana, iekšējā apstiprināšana un to darbības uzraudzīšana un periodiska pārbaude notiek saskaņā ar atbilstīgajiem Latvijas Republikas ārējiem normatīvajiem aktiem un LU iekšējiem normatīviem.</p> <p>„Latvijas Universitātes studiju programmu un tālākizglītības programmu nolikuma” (LU Senāta 24.04.2017. lēmums Nr. 102) mērķis ir noteikt LU izstrādājamo un īstenojamo studiju programmu un tālākizglītības programmu satura un īstenošanas prasības, kas nodrošinātu kvalitatīvu, Latvijā un starptautiski konkurētspējīgu, mūsdienīgu un pievienoto vērtību saturošu studiju programmu, tālākizglītības programmu piedāvājumu studējošajiem, kā arī resursu efektīvu to īstenošanu. Nolikums nosaka studiju programmu un tālākizglītības programmu struktūras, satura un pārvaldības principus LU. Nolikums ietver LU īstenoto studiju programmu un tālākizglītības programmu un to struktūras raksturojumu, kā arī programmu izstrādes noteikumus. Nolikumā noteikts, ka studiju programmas koncepcijas un pilnu studiju programmu izstrādi var ierosināt LU personāla pārstāvji un darbinieki, LU koleģiālās lēmēj institūcijas, kā arī ar LU nesaistītas personas (piemēram, darba devēji). Jaunu studiju programmu izstrādes izvērtēšana LU noteiktā kārtībā norit vairākos secīgos posmos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) studiju programmas koncepcijas izstrāde; 2) studiju programmas koncepcijas saskaņošana studiju programmu padomē vai padomēs un ar iesaistīto struktūrvienību vadītājiem; 3) studiju programmu koncepcijas iesniegšana Studiju departamentā iesnieguma iesniegšana Studiju programmu kvalitātes novērtēšanas komisijas (SP KNK) priekšsēdētājam koncepcijas izvērtēšanai, pieaicinot neatkarīgus ekspertus, un atzinuma saņemšanai; 4) pilna apjoma studiju programmas izstrāde saskaņā ar ārējiem un iekšējiem normatīviem aktiem un iesniegšana izvērtēšanai un apstiprināšanai studiju programmu padomē vai padomēs un fakultātes domē vai fakultāšu domēs, vai zinātnisko institūtu zinātniskajās padomēs. 5) Pilna apjoma studiju programmas iesniegšana Studiju departamentā divu neatkarīgu ekspertu izvērtēšanai un apstiprināšanai SP KNK. Lai virzītu uz izskatīšanu LU Senātā. 6) Studiju programmu izskatīšana un apstiprināšana LU Senātā un virzīšana studiju programmas licencēšanas pieteikuma sagatavošanai. <p>LU esošo studiju programmu ikgadējais izvērtējums notiek atbilstīgi „LU studiju virzienu ikgadējo pārskatu sagatavošanas kārtībai” (LU 13.07.2018. rīkojums Nr.1/255), kas nosaka vienotas prasības LU studiju virzienu ikgadējo pārskatu sagatavošanai, izvērtēšanai, apstiprināšanai un publiskošanai, lai nodrošinātu LU studiju virzienu iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas darbību.</p>
--	--

3.	Izveidoti un publiskoti tādi studējošo sekmju vērtēšanas kritēriji, nosacījumi un procedūras, kas ļauj pārlicināties par paredzēto studiju rezultātu sasniegšanu	<p>Atbilst</p> <p>„Latvijas Universitātes studiju kursu izstrādes un aktualizācijas kārtība” (LU 10.08.2018. rīkojums Nr.1/277) nosaka, ka katra studiju kursa aprakstā ir formulēti plānotie studiju rezultāti un to vērtēšanas kritēriji, kā arī tie tiek publicēti e-studiju vidē.</p>
4.	Izveidota iekšējā kārtība un mehānismi akadēmiskā personāla kvalifikācijas un darba kvalitātes nodrošināšanai	<p>Atbilst</p> <p>Lai nodrošinātu mūsdienīgu un efektīvu personāla vadības jautājumu risināšanas praksi organizācijā saskaņā ar LU stratēģiju, vīziju, misiju un vērtībām, LU izstrādāta un īstenota „Latvijas Universitātes personāla vadības politika” (LU Senāta 28.01.2019. lēmums Nr. 264). Tajā raksturoti LU principi un procedūras personāla atlasē, darba attiecībās, motivācijas sistēmas nodrošināšanā un personāla attīstībā.</p> <p>Lai nodrošinātu LU akadēmiskā personāla mērķtiecīgu profesionālo pilnveidi, projekta darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 8.2.2. specifiskā atbalsta mērķis „Stiprināt augstākās izglītības institūciju akadēmisko personālu stratēģiskās specializācijas jomās” ietvaros LU izstrādāts „Latvijas Universitātes Akadēmiskā personāla attīstības pasākumu plāns 2018. – 2020. gadam”.</p>
5.	Nodrošināts, ka tiek vākta un analizēta informācija par studējošo sekmēm, absolventu nodarbinātību, studējošo apmierinātību ar studiju programmu, par akadēmiskā personāla darba efektivitāti, pieejamiem studiju līdzekļiem un to izmaksām, augstskolas darbības būtiskiem rādītājiem.	<p>Atbilst</p> <p>„Regulāro aptauju organizēšanas kārtība studiju procesa novērtēšanai Latvijas Universitātē” (LU 22.08.2016. rīkojums Nr. 1/334) nosaka, ka LU Studiju departaments centralizēti katru akadēmisko gadu organizē aptaujas studējošajiem, absolventiem un darba devējiem.</p> <p>Aptaujas par kursu un mācībspēku darbu rezultātu apkopojums pieejami trīs detalizācijas līmeņos: docētājiem, studiju programmu direktoriem, dekāniem.</p> <p>Studiju aptauju rezultātus raksturo un analizē ikgadējos studiju virzienu pārskatu ziņojumos. LU IS tiek uzkrāta informācija par studējošo sekmēm. Tā dažādos griezumos pieejama analīzei studiju virzienu studiju programmu pārskatu izstrādē.</p>

6.	Augstskolas vai koledžas, īstenojot kvalitātes nodrošināšanas sistēmas, garantē studiju virziena nepārtrauktu pilnveidi, attīstību un darbības efektivitāti	<p>Atbilst</p> <p>LU studiju virzienu iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas darbību nosaka „LU studiju virzienu ikgadējo pārskatu sagatavošanas kārtība”. Noteiktajos termiņos LU studiju virzieni tiek virzīti pārkreditācijai.</p> <p>Lai veicinātu LU studiju programmu kvalitāti un konkurētspēju „Latvijas Universitātes studiju kvalitātes pilnveidošanas fonda kārtība” (LU 20.04.2018. rīkojums Nr. 1/149) paredz iespējas saņemt atbalstu LU projektu ietvaros studiju programmu un procesa kvalitātes pilnveidei.</p>
----	---	---

II - Studiju virziena raksturojums (1. Studiju virziena pārvaldība)

1.1. Studiju virziena un tajā iekļauto studiju programmu izveides ekonomiskais un/ vai sociālais pamatojums, studiju programmu savstarpējās sasaistes novērtējums, kā arī analīze par studiju programmu nozīmi (unikalitāti) salīdzinājumā ar citām līdzīgām studiju programmām Latvijā un ārvalstīs.

LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātē (BVEF) realizētais Studiju virziens “Ekonomika” ietver divpadsmit studiju programmas, kuru saturs ir izveidots balstoties uz konsultācijām ar darba devēju profesionālām organizācijām (Latvijas darba devēju konfederāciju- LDDK, Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameru- LTRK, Latvijas Republikas Grāmatvežu asociāciju- LRGA u.c.) un laika gaitā pilnveidots atbilstoši docētāju, studentu, darba devēju un absolventu ieteikumiem, kā arī vadoties no nozares attīstības tendencēm un līdzīgām studiju programmām ārvalstu augstskolās. Pozitīvas darba devēju, LU sadarbības partneru un citu ieinteresēto institūciju atsauksmes ir bijušas pamatā studiju virziena pilnveidei, kas nodrošinājusi studiju virziena akreditāciju uz maksimālo 6 gadu termiņu. Virzienā iekļauto programmu nozīmību valsts un reģiona attīstībā pamato tas, ka studijās liels akcents tiek likts uz radošas personības veidošanu ar plašu redzes loku un analītiskām spējām vispārināt notiekošos procesus ekonomikā un sabiedrībā, lai absolventi varētu sekmīgi iekļauties globālā darba tirgū un produktīvi izmantot savu cilvēkkapitālu, tādējādi veicinot Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanu. Studiju virziena organizācijā akcents tiek likts uz nozares pārstāvju iesaisti studiju procesā, fakultātē regulāri notiek dažādas praktisku vieslekcijas, tāpat nozares pārstāvji tiek iesaistīti studiju kursu izstrādē un docēšanā, darba devēju pārstāvji ir iekļauti arī gala pārbaudījumu komisiju sastāvā, kā arī fakultātes Domē un Ekonomikas Studiju programmu padomē (ESPP). Tas ļauj sekot līdzi aktuālajām darba tirgus tendencēm un pilnveidot virziena programmu un studiju kursu saturu. Studenti regulāri dodas arī mācību ekskursijās uz uzņēmumiem, ar kuru pārstāvjiem tiek uzturēti pastāvīgi kontakti, tai skaitā studentu prakses vietu nodrošināšanā.

Studiju virzienā, atbilstoši IZM Studiju virziena 2013.gada akreditācijai un 2019.gadā veiktajām izmaiņām (akreditācijas lapa Nr.2019/32) ir 12 programmas, t.sk. 6 pamatstudiju programmas, 5 augstākā līmeņa studiju programmas un 1 doktora studiju programma:

1. Doktora studiju programma „Ekonomika” (51311)*

2. Akadēmiskā maģistra studiju programma „Ekonomika” (45311)
3. Akadēmiskā maģistra studiju programma „Starptautiskās attiecības (Ekonomika)” (45311)**
4. Akadēmiskā maģistra studiju programma „Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” (45311)
5. Profesionālā maģistra studiju programma „Finanšu ekonomika” (47311)
6. Akadēmiskā maģistra studiju programma „Grāmatvedība un audits” (45344)
7. Akadēmiskā bakalaura studiju programma „Ekonomika” (43311)
8. Akadēmiskā bakalaura studiju programma „Grāmatvedība, analīze, audits” (43344)
9. Profesionālā bakalaura studiju programma „Finanšu menedžments” (42343)
10. Akadēmiskā bakalaura studiju programma „Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” (43311)
11. Profesionālā bakalaura studiju programma „Starptautiskās ekonomiskās attiecības” (42311)***
12. Profesionālā bakalaura studiju programma “Apdrošināšana un finanses” (42343)****

* Programma tiks slēgta 2019./2020.akad.gadā

** Programma tiks slēgta 2019./2020.akad.gadā

*** Programma tiks slēgta 2019./2020.akad.gadā

**** Programma slēgta ar 25.11.2019 (LU Senāta lēmums Nr.48)

Gatavojoties 2020.gada akreditācijai, BVEF norisinājās intensīvs darbs pie visu virziena studiju programmu pilnveides. Lai atbilstu jaunākajām darba tirgus tendencēm un nodrošinātu efektīvu resursu izmantošanu, pēc konsultācijām ar profesionālajām organizācijām un studējošo pārstāvjiem, ESPP tika nolemts uz “Vadībzinātnes” programmas pamata izveidot apvienoto doktora studiju programmu "Ekonomika un uzņēmējdarbība", iekļaujot tajā 3 doktora studiju programmas: "Ekonomika", "Demogrāfija", "Izglītības vadība" (02.09.2019. LU Senāta lēmums Nr. 25). BVEF doktora studiju programma “Ekonomika un uzņēmējdarbība” būs vienīgā šāda veida programma Latvijā, kas aptvers ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē esošās apakšnozares, atbilstoši Latvijas zinātnes nozaru un apakšnozaru klasifikācijai.

Sakarā ar studējošo intereses samazināšanos, akreditācijai netiks virzīta profesionālā bakalaura studiju programma „Starptautiskās ekonomiskās attiecības”, jo tās saturu daļēji dublē akadēmiskā bakalaura studiju programma „Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija”, kas ir daudz pieprasītāka, uz ko norāda studējošo skaita pieaugošā dinamika pēdējos divos akadēmiskajos gados un nav paredzēts izstrādāt profesiju standartu esošajai kvalifikācijai (ārējo struktūrvienību vadītājs).

Savukārt, akadēmiskās maģistra studiju programmas „Starptautiskās attiecības (Ekonomika)” tiks slēgta, jo tā kopā ar akadēmisko maģistra studiju programmu “Eiropas studijas” tika apvienotas maģistra studiju programmā „Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” (Akadēmiskās informācijas centra (AIC) Studiju kvalitātes komisijas sēdes 08.08.2019. lēmums Nr.2019/12-I).

Profesionālajā bakalaura studiju programmā “Apdrošināšana un finanses” (42343) kopš 2012.gada netiek uzņemti studējošie, tāpēc BVEF Dome pieņēma lēmumu šo programmu slēgt (01.10.2019. BVEF Domes lēmums Nr. 22-3/106) un ar 25.11.2019. LU Senāta lēmumu Nr.48 programma tika slēgta (skat. 17.pielikumu).

2020.gada akreditācijai studiju virzienā “Ekonomika” ietvertas 8 studiju programmas- 4 pamatstudiju programmas, t.sk. viena profesionālā bakalaura studiju programma un 4 augstākā līmeņa studiju programmas, t.sk. viena profesionālā maģistra studiju programma (skat. 1.tabulu).

1.tabula.

Studiju virziena „Ekonomika” studiju programmu uzskaitījums

Nr.p.k.	Studiju programmas nosaukums	Līmenis	Grāds	Kvalifi-kācija	Studiju veids, forma	Studiju apjoms (KP)	Direktors
1.	Akadēmiskā maģistra studiju programma „Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija”	7	Sociālo zinātņu maģistra grāds starptautiskajā ekonomikā		PLK	80	Inna Šteinbuka
2.	Akadēmiskā maģistra studiju programma „Ekonomika”	7	Sociālo zinātņu maģistra grāds ekonomikā		PLK	80	Sandra Jēkabsone
3.	Akadēmiskā maģistra studiju programma „Grāmatvedība un audits”	7	Sociālo zinātņu maģistra grāds grāmatvedībā un nodokļos		PLK	40, 80	Inga Būmane
4.	Profesionālā maģistra studiju programma „Finanšu ekonomika”	7	Profesionālais maģistra grāds finanšu ekonomikā	Finanšu analītiķis	PLK	40, 80	Inna Romānova
5.	Akadēmiskā bakalaura studiju programma „Ekonomika”	6	Sociālo zinātņu bakalaura grāds ekonomikā		PLK, NLN	120	Sandra Jēkabsone
6.	Akadēmiskā bakalaura studiju programma „Grāmatvedība, analīze un audits”	6	Sociālo zinātņu bakalaura grāds grāmatvedībā un nodokļos		PLK, NLK	160	Ruta Šneidere
7.	Akadēmiskā bakalaura studiju programma „Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija”	6	Sociālo zinātņu bakalaura grāds starptautiskajā ekonomikā		PLK	160	Ērika Šumilo

8.	Profesionālā bakalaurs studiju programma „Finanšu menedžments”	6	Profesionālais bakalaurs grāds finanšu vadīšanā	Finansists	PLK, NLK	160	Svetlana Saksonova
----	--	---	---	------------	----------	-----	--------------------

Tādējādi studijas **LU BVEF aptver pilnu trīs līmeņu studiju ciklu, nodrošinot visu līmeņu un specializācijas iespēju pēctecību, kas ļauj efektīvi turpināt studiju procesu, pilnveidojot studējošo iegūtās zināšanas un kompetences.** Piemēram, akadēmiskās bakalaurs studijas programmas “Ekonomika” absolventi pēc trīs gadu studijām var turpināt studijas gan BVEF piedāvātajās akadēmiskajās maģistra studiju programmās, gan arī kādā no divgadīgajām profesionālajām studiju programmām, piemēram, profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmā „Finanšu ekonomika” un pēc tam arī doktorantūras studiju programmā “Ekonomika un uzņēmējdarbība”, kas tiek īstenota studija virziena “Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība” ietvaros. Savukārt profesionālās augstākās izglītības bakalaurs studiju programmas absolventi pēc četrus gadu studijām var gada laikā iegūt profesionālo maģistra grādu attiecīgajā jomā vai arī izvēlēties kādu no akadēmiskajām maģistra studiju programmām radniecīgā jomā. Tādā veidā studiju virzienā iekļautās programmas un studiju modelis ir pietuvināts Eiropas vienotās izglītības telpas izveides idejai un atbilst 1999.gada 19.jūnija Boloņas deklarācijas „Eiropas augstākās izglītības telpa” nostādņēm, kura paredz sasniegt vienvērtīgu augstākās izglītības sistēmu ES dalībvalstīs, kas ir priekšnoteikums elastīgas augstākās izglītības sistēmas izveidei visā ES.

Tāpat studiju virzienā iekļautās studiju programmas izveidotas, lai varētu realizēt pētniecību Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes virzienos, kas aktuāli Latvijas Republikas un ES valstu darba tirgū un zinātnē. **Pētījumu centra SKDS 2019.gada nogalē veiktajā aptaujā, kurā** uzņēmējiem tika lūgts nosaukt, viņuprāt, trīs atzītākās Latvijas augstskolas, kas darbojas biznesa izglītības jomā, 49% nosaukuši LU, kas liecina par pārbaudītu izglītības kvalitāti[1].

Ekonomikas virziena programmu absolventi var strādāt finanšu, uzņēmējdarbības un publiskajā sektorā, kā arī kā pašnodarbināta persona vai individuālais komersants. Lielākie darba devēji ir AS “SEB banka”, AS “Citadele banka”, AS “Swedbank”, Latvijas Banka, AS “Luminor”, AS “Rietumu Banka”, AAS “Balta”, AAS “**BTA Baltic Insurance Company**”, “ERGO Life Insurance SE”, “ERGO Insurance SE”, ADB “Gjensidige”, AS “Seesam Insurance”, SIA “Latvijas Mobilais Telefons”, SIA “Tet”, AS “Latvijas Gāze”, SIA “Circle K Latvia”, VAS “Latvijas Dzelzceļš”, AS “Latvenergo”, AS “Sadales tīkls”, VAS “Latvijas Pasts”, SIA “Rimi Latvia”, SIA “Maxima Latvija”, valsts pārvaldes un uzraudzības iestādes (Ekonomikas ministrija, Satiksmes ministrija, Finanšu ministrija, Labklājības ministrija, LIAA, Konkurences padome u.c.) u.c.

Studiju virzienā “Ekonomika” ietilpstošo **studiju programmu ekonomisko un sociālo pamatojumu nosaka:**

1. akadēmisko un profesionālo augstāko izglītību ekonomikas jomā ieguvušu *speciālistu nepieciešamība* dažādos uzņēmumos, privātās un valsts institūcijās;
2. iespēja studentiem apgūt gan bakalaurs līmeņa, gan arī maģistratūras un doktorantūras līmeņa ekonomikas studiju programmas, kas *ļauj efektīvi nodrošināt studiju procesu*;
3. ekonomikas studiju programmu unikalitāte, nodrošinot darba tirgum atbilstošas *zināšanas, prasmes un kompetences*;
4. visplašākās *piedāvātās iespējas* studentiem (akadēmiskais personāls, starptautiskā sadarbība,

vieslektori, bibliotēkas resursi, prakses vietas, dalība zinātniskajos projektos u.c.), ņemot vērā to, ka LU ir viena no lielākajām universitātēm Baltijas valstīs.

Liela uzmanība ekonomikas studijās tiek pievērsta jautājumu analīzei, kritiskai novērtēšanai un diskusijām. Metodiskā pieeja studiju procesa īstenošanā tiek balstīta uz interaktīvām problēmlēkcijām un situāciju analīzi ar mērķi iemācīt studentiem domāt patstāvīgi un kritiski vērtēt dažādus jautājumus, kas viņiem palīdzēs veiksmīgi iekļauties darba tirgū.

Studiju programmu aktualitāte un unikalitāte. Studiju programmas satura, studiju rezultātu, struktūras un apjoma salīdzinājums ar citām līdzīgām studiju programmām Latvijā un ārvalstīs

Ekonomikas virziena programmas Latvijā tiek realizētas kopumā 21 augstākās izglītības iestādes (All), tomēr ne visas All piedāvā pilnu programmu klāstu, aptverot visus studiju līmeņus (pamatstudijas, augstākā līmeņa un doktorantūras studijas). LU BVEF piedāvātais programmu klāsts salīdzinājumā ar tās būtiskākajiem konkurentiem - Rīgas Tehnisko Universitāti (RTU), Banku Augstskolu (BA), Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmiju (RTA), Daugavpils Universitāti (DU), Latvijas Lauksaimniecības Universitāti (LLU) ir visplašākais, ko uzskatāmi var redzēt 2.tabulā.

2.tabula.

Studiju virziena "Ekonomika" vieta Latvijas augstākās izglītības piedāvājumā

	LU		RTU		RTA		BA		DU		LLU	
All atrašanās vieta	Rīga		Rīga		Rēzekne		Rīga		Daugavpils		Jelgava	
Koledžas līmeņa programmu skaits	0		0		1		2		0		0	
Pamatstudiju programmu skaits, t.sk.,	4		1		3		3		1		1	
Akadēmiskas/profesionālas programmas(skaits)	3	1	1	0	0	3	0	3	1	0	1	0
Augstākā līmeņa programmu skaits, t.sk.,	4		2		1		3		1		1	
Akadēmiskas/profesionālas programmas (skaits)	3	1	1	1	0	1	0	3	1	0	1	0
Doktora studiju programmu skaits	0*		0		0		0		1		1	
Programmu skaits KOPĀ	8		3		5		8		3		3	

* Doktora studiju programma "Ekonomika un uzņēmējdarbība BVEF tiek realizēta studiju virziena "Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība" ietvaros.

Bez LU BVEF vēl tikai DU un LLU iespējams apgūt akadēmisko bakalaura un maģistra studiju programmu ekonomikā, kā arī iegūt doktora zinātnisko grādu. Tāpat Latvijā unikāla ir Ekonomikas maģistra studiju programmas matemātiskās ekonomikas apakšprogramma, kas tiek augsti novērtēta arī no darba devēju, īpaši Latvijas Bankas puses. Tās absolventi iegūst zināšanas ekonomikas teorijā un apgūst dažādas ekonometriskās analīzes metodes, kas ļauj analizēt un prognozēt ekonomiskos procesus. Programmas realizācijā ir iesaistīti arī nozares profesionāļi (Latvijas Bankas Monetārās politikas pārvaldes Makroekonomikas analīzes daļas galvenais ekonomists O.Krasnopjorovs, kas docē 2 studiju kursus, kā arī Monetārās politikas pārvaldes Monetārās izpētes un prognozēšanas daļas ekonometrists A.Zlobins). Līdzīgu programmu (Kvantitatīvā ekonomika) Baltijas reģionā piedāvā vēl tikai Tartu Universitāte (angļu valodā).

Katrā studiju programmā ir iekļauts nozares specializācijai atbilstošs un pārdomāts, kā arī pilnvērtīgs studiju kursu kopums (tik plašs specializācijas priekšmetu diapazons netiek piedāvāts nevienā konkurējošā augstskolā, kur tiek realizēts Studiju virziens "Ekonomika"). Fakultātē veiksmīgi darbojas Studentu biznesa inkubators, kurš organizē lekcijas, konferences, kā arī dažādus pasākumus, lai veicinātu studējošo interesi par uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstību.

Šādi veidots studiju virziena programmu kopums un saturs atbilst mūsdienu tirgus tendencēm un darba devēju prasībām, kā arī zinātniskās izpētes attīstīšanai (kas detalizēti redzams sadaļās par studiju programmām). Studiju priekšmetu apguve, ļauj izprast ne tikai ilgtspējīgas attīstības problēmu apzināšanos, bet arī iespējamās risinājumus. Studiju virziena programmas ietver tādu studiju kursu apgūšanu, kuri palīdz veidot vai padziļināt bakalauru, maģistru studijās apgūstamo akadēmisko un profesionālo kompetenču savstarpējo mijiedarbību un prasmīgi realizēties zinātnisko pētījumu laukā doktorantūras studijās un sasniegt panākumus.

LU studiju programma "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" ir vienīgā starpdisciplinārā akadēmiskā maģistra studiju programma Latvijā, kura nodrošina studējošajiem unikālas ekonomiskās diplomātijas prasmes un iemaņas. Programma "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" (2 gadu studiju plāns) ir līdzīga Prāgas Ekonomikas Universitātē īstenotajai divgadīgai starpdisciplinārai maģistra programmai "Starptautiskās un diplomātijas studijas". Abas programmas ietver starptautisko politiku, starptautiskās tiesības un diplomātijas teoriju un praksi, tomēr LU "Eiropas studiju un ekonomiskās diplomātijas" maģistra programmas unikalitāti raksturo piešķiramais sociālo zinātņu maģistra grāds starptautiskajā ekonomikā, kā arī absolventu ekonomiskās diplomātijas prasmes. Programma "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" (1 gada studiju plāns) ir līdzīga Eiropas skolas (European College) Brigē un Varšavā īstenotajai viengadīgai starpdisciplinārai maģistra programmai "Eiropas ekonomiskās studijas". Abas programmas paredz padziļinātu ES politikas, tai skaitā ekonomiskās politikas analīzi. Studentiem tiek sniegta informācija par Eiropas institūcijām, ekonomisko integrāciju, un tieslietām. Tomēr LU "Eiropas studiju un ekonomiskās diplomātijas" maģistra programmas unikalitāte ir saistīta ar programmas starpdisciplināro pieeju.

Maģistra studiju programmas "Grāmatvedība un audits" saturs un struktūra ir veidota atbilstoši Starptautiskās grāmatvežu izglītības standartiem (IES) un programmas ietvaros ir sadarbība ar Latvijas Republikas Grāmatvežu asociāciju (LRGA). Tiek plānots studiju programmas absolventiem piešķirt atvieglojumus LRGA profesionāla grāmatveža sertifikāta iegūšanai, kas potenciāli paredzētu ieskaitīt studiju programmas eksāmenu rezultātus divos LRGA sertifikācijas priekšmetos: Vadības grāmatvedība, Saistību tiesības.

Lai novērtētu maģistra studiju programmas "Grāmatvedība un audits" atbilstību ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares tendencēm ES valstīs tika veikts salīdzinājums ar divām tāda paša līmeņa un tādai pašai nozarei atbilstošām ES valstīs atzītu augstskolu studiju programmām:

1. Roterdamas Universitātes (Rotterdam University, Nīderlande) maģistra studiju programmu

“Grāmatvedība un audits” (Master`s programme “Accounting and Auditing”), kas prestižajā QS World University Rankings reitingā 2019.gadā ieņēma 179.vietu;

2. Mariboras Universitātes (University of Maribor, Slovēnija) maģistra studiju programmu *„Ekonomika un biznesa zinātne”* studiju virziena *„Grāmatvedība, audits un nodokļi”* programmu (Master`s programme in Economics and Business Sciences, study field: Accounting, Auditing and Taxation), kas QS University Rankings: Eastern Europe and Central Asia (EECA) reitingā 2019.gadā ieņēma 67.vietu.

Veicot minēto studiju programmu salīdzināšanu, var konstatēt pietiekami lielu kopīgo daļu programmu satura un apjoma ziņā, kas norāda, ka maģistra studiju programma *“Grāmatvedība un audits”*, ievērojot studējošo iepriekšējo izglītību, ir līdzvērtīga citu ES valstu augstskolu studiju programmām un atbilst ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares tendencēm ES. Salīdzinātās studiju programmas ir līdzvērtīgas arī tāpēc, ka programmu kursu saturs un struktūra ir veidota atbilstoši IES un grāmatvedības jomas kursu saturs ir aktualizēts atbilstoši pēdējām izmaiņām starptautisko grāmatvežu izglītības standartos.

Lai novērtētu bakalaura studiju programmas *“Grāmatvedība, analīze un audits”* atbilstību ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares tendencēm ES dalības valstīs, tika veikts salīdzinājums ar divām tāda paša līmeņa un tādai pašai nozarei atbilstošām ES atzītu augstskolu studiju programmām:

1. Kentas Universitātes (University of Kent, Apvienotā Karaliste) bakalaura studiju programma *“Grāmatvedība un finanses”* (“Accounting and Finance”).
2. Korkas Universitātes koledžas (University College Cork, Īrija) bakalaura studiju programma *„Grāmatvedība”* (BSc Accounting).

Jānorāda, ka Kentas Universitāte prestižajā QS World University Rankings reitingā 2019.gadā ieņēma 355.vietu, savukārt Korkas Universitāte 338.vietu.

Veicot minēto studiju programmu salīdzināšanu, var konstatēt līdzību programmu satura un apjoma ziņā, kas norāda, ka bakalaura studiju programma *“Grāmatvedība, analīze un audits”*, ir līdzvērtīga citu ES valstu augstskolu studiju programmām un atbilst ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares tendencēm ES. Salīdzinātās studiju programmas ir līdzvērtīgas arī tāpēc, ka programmu kursu saturs un struktūra ir veidota atbilstoši IES un grāmatvedības jomas kursu saturs ir aktualizēts atbilstoši pēdējām izmaiņām starptautisko grāmatvežu izglītības standartos.

Maģistra studiju programmas *„Ekonomika”* un bakalaura studiju programmas *„Ekonomika”* tika izvērtētas, balstoties uz darba devēju ieteikumiem, ņemot vērā starptautisko pieredzi un studējošo pieprasījumu. Tika nolemts samazināt apakšprogrammu skaitu un koncentrēties uz studējošo analītisko prasmju attīstību, padziļināti apgūstot gan ekonomikas teoriju, gan dažādas ekonometriskās analīzes metodes, kas ļautu analizēt un prognozēt ekonomiskos procesus gan mikro (atsevišķu uzņēmumu un nozaru), gan makro (visas tautsaimniecības) līmenī. Tā kā no darba devēju puses augsti tiek vērtētas Analītiskās ekonomikas apakšprogramma (Ekonomikas bakalaura SP) un Matemātiskās ekonomikas apakšprogramma (Ekonomikas maģistra SP) tika nolemts turpināt to īstenošanu, aktualizējot studiju programmu saturu. Savukārt Uzņēmējdarbības ekonomikas un Tautsaimniecības analīzes apakšprogrammas turpmāk netiks piedāvātas studējošo nelielās intereses dēļ. To vietā gan ekonomikas bakalaura, gan maģistra studiju programmās paredzēts piedāvāt jaunu apakšprogrammu Industriālā ekonomika. Bakalaura apakšprogramma Industriālajā ekonomikā izveidota pēc Notingemas universitātes (The University of Nottingham, Apvienotā Karaliste) parauga, savukārt maģistra apakšprogrammas izveidē par paraugu tika ņemta Madrides Karlosa III universitātes (The University Carlos III of Madrid, Spānija) maģistra studiju programma rūpnieciskajā ekonomikā un tirgos (Masters Programs in Industrial Economics and Markets). Industriālās ekonomikas moduli un dažādus kursus bakalauru līmenī piedāvā arī Londonas

Universitāte (University of London), kā arī Lankasteras Universitāte (University of Lancaster) un Bristolas Universitāte (University of Bristol). Tāpat specializēties rūpnieciskās ekonomikas un vadības (Industrial Economics and Management) jomā doktorantūras līmenī iespējams Blekinges Tehnoloģiju institūtā (Blekinge Institute of Technology) Zviedrijā.

Industriālās ekonomikas apakšprogrammās uzmanība tiek pievērsta kā atsevišķu uzņēmumu darbības un stratēģijas, tā arī nozaru un tirgu izpētei. Pie tam ekonomisko pieeju uzņēmējdarbībai papildina vadības studiju kursi, kas aptver jaunākās teorijas un idejas tādās jomās kā stratēģija un mārketinga. Izstrādājot jaunās apakšprogrammas tika sagatavoti arī vairāki studiju kursi angļu valodā (detalizēts apraksts un studiju programmu plāns pieejams sadaļā pie atbilstošajām programmām).

Lai nedublētu studiju programmu saturu, turpmāk netiks piedāvātas apakšprogrammas Finances un kredīts ("Ekonomikas" bakalaura un maģistra SP), kā arī *Grāmatvedība, kontrole un analīze* ("Ekonomikas" bakalaura SP) un *Saimnieciskās darbības uzskaitē, kontrole un analīze ekonomikas* ("Ekonomikas" maģistra SP), jo studiju virziena ietvaros jau ir programmas, kurās iespējams padziļināti apgūt finansistiem un grāmatvežiem nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetences (piemēram, profesionālā bakalaura studiju programma „Finanšu menedžments”, maģistra akadēmiskā studiju programma „Grāmatvedība un audits”).

Tāpat "Ekonomikas" bakalaura SP 6.semestrī ir iekļauta prakse, lai studējošie varētu apgūt darba tirgū nepieciešamās zināšanas un prasmes, kā arī iegūt datus un nepieciešamo informāciju bakalaura darba izstrādei.

Vērtējot profesionālo bakalaura studiju programmu „Finanšu menedžments”, tika ņemti vērā studentu, absolventu, kā arī darba devēju ieteikumi. Ņemot vērā to, ka Finanšu ekonomista profesiju standarts Latvijā netiks izstrādāts, bet ir apstiprināts profesiju standarts Finansists, tika pieņemts lēmums mainīt programmā piešķiramo kvalifikāciju no Finanšu ekonomists uz Finansists. Lēmums pamatojās uz darba devēju atzinumu par studiju programmas satura atbilstību profesiju standartam Finansists. Studiju programma "Finanšu menedžments" tika salīdzināta ar divām līdzīgām ārvalstu studiju programmām:

- Karalienes Marijas Londodas Universitātes (*Queen Mary University of London*, Apvienotā Karaliste) bakalaura studiju programmu "Ekonomika un finanses", kura paredz praksi uzņēmumos ceturtajā studiju gadā, lai studenti varētu nostiprināt iegūtās teorētiskās zināšanas. Programmā "Finanšu menedžments" prakses apjoms ir mazāks (atbilst viena semestra apjomam- 20 KP), toties studentiem tiek piedāvāts lielāks profesionālo kursu klāsts. Šāda programmas struktūra labāk atbilst Latvijas darba tirgus aktualitātēm un piedāvā studentiem iespēju padziļinātāk apgūt tieši finanšu vadību.
- Profesionālo bakalaura programmu "*Business Finance and Banking*" Mariboras universitātē Slovēnijā. Šī ir trīsgadīga programma, jo tajā prakses apjoms ir mazāks, kā programmā "Finanšu menedžments" – 19 ECTS, kas atbilst aptuveni 13 KP, kā arī ievērojami mazāks profesionālo kursu klāsts.

Salīdzinājums ar abu universitāšu programmām parāda, ka prakse ir atzīta par lietderīgu studiju programmu sastāvdaļu, ne tikai Latvijā, kur šī jau ir obligātā prasība profesionālās programmās, bet arī Eiropā. Salīdzinājums norāda, ka kopumā programma "Finanšu menedžments" ir veidota saskaņā ar Latvijā un ES pieņemto praksi un uzkrāto pieredzi. Programma ir orientēta uz profesionālo iemaņu iegūšanu finanšu vadībā, un tās galvenais mērķis ir sagatavot konkurētspējīgus speciālistus Latvijas un ES darba tirgum.

Akreditācijai virzītā bakalaura studiju programma "Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija" ir unikāla Latvijā, jo neviena augstskola nesniedz ekvivalentu starpdisciplināru

mācību programmu, kas apvienotu ekonomikas, tiesību, politoloģijas un citas zinātnes. To izstrādājot tika kritiski izvērtēts vairāku ārvalstu augstskolu analogo studiju programmu saturus un veikts salīdzinājums ar tāda paša līmeņa un nozarei atbilstošām ES valstīs un ASV atzītām augstskolu bakalaura studiju programmām. Veicot salīdzināšanu ar *Seton Hall University School of Diplomacy and International Relations* (ASV) bakalaura studiju programmu, kurā tiek piešķirts grāds *Bachelor of Science in Diplomacy and International Relations*, var secināt, ka pēc savas uzbūves minētās programmas ir līdzīgas. Programmu līdzību apliecina arī daudzu studiju kursu atbilstība un to multidisciplinārais raksturs. Lai veiktu salīdzināšanu ar atbilstošām citu ES valstu augstskolu programmām, tika izmantota akreditēta Šillera Starptautiskās Universitātes (ŠSU) Haidelbergā, Vācijā, bakalaura studiju programma „Starptautiskās attiecībās un diplomātijā”. Šī programma, tāpat kā LU BVEF bakalaura studiju programma „Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija”, nodrošina diploma saņemšanu programmas prasību izpildījušiem studentiem ar grādu *Bachelor of Arts Degree in International Relations and Diplomacy*. Priekšnosacījums studiju uzsākšanai ir vidējā izglītība, iegūtais grāds dod tiesības turpināt studijas maģistrantūrā. Šīs programmas teorētiskā bāze atbilst starptautiski atzītu bakalaura studiju programmu saturam, jo minētās programmas absolventiem ir nepieciešams nodrošināt tādu zināšanu līmeni, kas ļautu viņiem tālāk studēt maģistrantūrā. Jāatzīmē, ka ŠSU ir vairākas filiāles ES un līdz ar to bakalaura studiju programmu „Starptautiskās attiecībās un diplomātijā” apgūt ir iespējams arī Londonā, Madridē un Parīzē.

Profesionālā maģistra studiju programmu “Finanšu ekonomika” ir salīdzināta ar Māstrihtas Universitātes (MU) maģistra studiju programma „Finanšu ekonomika” (Financial Economics), jo tai ir līdzīgi pamatnoteikumi: nosaukums, imatrikulācijas nosacījumi, studiju apjoms (120 ECTS jeb 80 kredītpunkti). Veiktais salīdzinājums ir parādījis, ka MU lielāks uzsvars tiek likts uz grupas darbu un patstāvīgām studijām, bet kontaktstundu skaits ir salīdzinoši neliels - tikai 8 stundas nedēļā. Tas izskaidro MU programmas divreiz īsāku ilgumu (1 gads) pie tāda paša kopējā programmas kredītpunktu apjoma. LU kontaktstundu skaits ir lielāks (1 KP atbilst 16 stundām) un 80 KP programmas ilgums ir 2 gadi. Lielāks kontaktstundu apjoms ļauj LU programmā “Finanšu ekonomika” nodrošināt studentcentrētu izglītības pieeju.

Novērtējot MU piedāvātus studiju kursus, jāatzīmē, ka MU maģistra studiju programmā tiek piedāvātas trīs specializācijas (aktīvu novērtēšana, bankas, finanšu analīze). LU programmā specializācija netiek piedāvāta, taču tiek piedāvāti līdzvērtīgi kursi. Būtiska LU programmas priekšrocība ir prakse, kas ļauj padziļināt studentu zināšanas, attīstīt prasmes un pilnveidot studiju kursu ietvaros iegūtās kompetences. Bez tam, jāatzīmē, ka LU programmā tiek piedāvāti ne tikai kursi, kas ir saistīti ar finansēm un ekonomiku, to analīzes metodēm, bet arī studiju kursi, kas nodrošina zināšanas un prasmes saistītajās jomās: vadībiznību, komerciesību, mārketinga studiju kursi. Kopumā var secināt, ka LU programmas saturs ir salīdzinoši līdzīgs MU programmas saturam, taču ir plašāks.

Tāpat tika veikts salīdzinājums ar Norvēģijas Biznesa Skolas (BI Norwegian Business School) maģistra studiju programma Finanšu (MSc in Finance), kurai ir līdzīgi pamatnoteikumi: nosaukums, imatrikulācijas nosacījumi, programmas ilgums un kredītpunktu sadalījums programmas ietvaros. Salīdzinot abu programmu iekļautos studiju kursus, ir jāatzīmē, ka studiju kursi ir līdzīgi, tomēr LU studiju programmā “Finanšu ekonomika” ir iekļauti arī kursi, kas sniedz studentiem plašākas zināšanas, kas ir nepieciešamas finanšu analītikim, t.sk., arī nodokļu, budžeta politikas analīzes, komerciesību, vadībiznību u.c. jomās. LU programmā iekļautie studiju kursi dod iespēju iegūt plašākas teorētiskās zināšanas un attīstīt profesionālai darbībai nepieciešamās prasmes. Bez tam, būtiska LU programmas priekšrocība ir prakse, kas ļauj iegūt profesijai nepieciešamās kompetences. Norvēģijas Biznesa Skolā prakse nav obligāta, tā tiek piedāvāta kā viena no alternatīvām. Veiktais LU profesionālā maģistra studiju programmas “Finanšu ekonomika” salīdzinājums ar ārvalstu studiju programmām parādīja LU studiju programmas atbilstību

starptautiskajām prasībām.

Ņemot vērā iepriekšminētos salīdzinājumus ar Latvijas un ārvalstu studiju programmām, var secināt, ka LU "Ekonomikas" studiju virziena programmas ietver tādu studiju kursu apgūšanu, kuri palīdz veidot vai padziļināt bakalauru, maģistru studijās apgūstamo akadēmisko un profesionālo kompetenču savstarpējo mijiedarbību un prasmīgi realizēties zinātnisko pētījumu laukā doktorantūras studijās BVEF.

Studiju virziena ietvaros BVEF ir ilggadīga veiksmīga sadarbība ar vadībzinātnes un ekonomikas studiju programmām citās Latvijas augstskolās (RTU, LLU, RTA, Ventspils augstskola, Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskola RISEBA, Baltijas starptautiskā akadēmija u.c.). Tāpat BVEF aktīvi sadarbojas ar vairākām ārvalstu augstskolām, kas īsteno līdzīgas studiju programmas, piemēram, Drēzdenes Tehnisko Universitāti, Kauņas Tehnoloģiju Universitāti un daudzām citām. Tas ļauj sekot līdzi aktuālajām tendencēm ārvalstu augstskolās, lai pilnveidotu studiju virzienā iekļauto studiju programmu saturu. LU ir izstrādāta studiju kursu pielīdzināšanas sistēma un visi citās Latvijas un ārvalstu augstskolās, kā arī iepriekšējos studiju periodos LU apgūtie studiju kursi, tiek atzīti.

Piedāvātās studiju programmas nodrošina ekonomikas speciālistu sagatavošanu ar padziļinātām zināšanām ekonomikas teorijā, ekonomisko un sociālo situāciju analīzē un to attīstības modelēšanā un prognozēšanā, izvērtējot dažādus iespējamus tautsaimniecības attīstības scenārijus un riskus. Virziena studiju programmas veidotas tā, lai programmu saturs būtu unikāls, nepārklātos ar citām tā paša līmeņa studiju programmām, tādējādi novēršot integrācijas iespējamību kādā citā LU programmā.

[1] Pētījums veikts no 2019.gada novembra līdz decembrim pēc Biznesa augstskolas "Turība" pasūtījuma, ar telefoninterviju un interneta aptauju palīdzību aptaujājot 750 dažādu nozaru un reģionu uzņēmējus visā Latvijā.

1.2. Studiju virziena mērķi un to atbilstība augstskolas/ koledžas darbības jomai, stratēģiskās attīstības virzieniem, sabiedrības un tautsaimniecības attīstības vajadzībām un attīstības tendencēm.

BVEF ir viena no LU lielākajām fakultātēm, kas īsteno divus studiju virzienus un tās panākumi integrēti LU kopējos rādītājos. Latvijas valsts un tautsaimniecības izaugsmi nevar panākt bez izglītotiem un kvalificētiem speciālistiem ekonomikā un uzņēmējdarbībā, kas spējīgi darboties jebkurā tautsaimniecības nozarē un demonstrēt radošu pieeju lietišķu un teorētisku jautājumu risināšanā. Mūsdienu konkurējošā un mainīgajā vidē gan uzņēmējiem, gan vadītājiem, gan citiem speciālistiem ir nepieciešamas zināšanas un izpratne par ekonomikā notiekošajiem procesiem, finansēm un grāmatvedību, kā arī citiem ar tautsaimniecības attīstību saistītiem aspektiem.

Studiju virziena "Ekonomika" mērķis ir nodrošināt pētniecībā balstītas, Latvijas un Eiropas darba tirgus vajadzībām atbilstošas un inovatīvas ekonomikas studijas, kas izmanto un integrē vadības zinību, tiesību, sociālās, informācijas un komunikāciju u.c. zinātņu jomas vienotā kopumā. Šobrīd studiju virziena darbība un attīstība notiek atbilstoši LU attīstības stratēģiskajam plānam 2010. – 2020. gadiem, kurā noteikts - garantēt izglītības ieguves iespējas, studējošajiem esot ciešā kontaktā ar izciliem mācībspēkiem, kā arī ar aktīviem zinātniekiem un intensīvi praktizējošiem

profesionāliem mūsdienīgas universitātes vidē, garantēt iespēju attīstīties zinātniskās jaunrades darbā, sagatavot mācībspēkus arī citām augstskolām, kā arī speciālistus valsts pārvaldei, pašvaldībām un tiesībsargājošām institūcijām, izmantojot modernas un konkurētspējīgas izglītības tehnoloģijas, un tādējādi veicinot Latvijas sabiedrības un valsts izaugsmi[1], kā arī BVEF stratēģijai, piedāvājot reālajā uzņēmējdarbībā sakņotu augstāko izglītību.

LU BVEF īstenotā **studiju virziena attīstības stratēģija**:

- paredz iespējas studentiem iegūt augstāko izglītību ekonomikā, kā arī darba tirgū nepieciešamās iemaņas un attīstīt sevi zinātniskās un mākslinieciskās jaunrades darbā;
- veicina Latvijas sabiedrības un valsts izaugsmi;
- sekmē zinātnes nozaru sadarbību un zināšanu izmantošanu;
- vieno studijas un pētniecību, intensīvāk iesaistīt studentus zinātniski pētnieciskajā darbā;
- piesaista ekonomikas studiju programmām Latvijas talantīgākos skolu un augstskolu absolventus, kā arī citu valstu talantīgos studentus;
- realizē inovatīvas idejas zinātniskajā un radošajā darbā, studijās un pārvaldībā;
- sekmē intelektuālo vērtību radīšanu un izmantošanu zinātnes, sabiedrības un tautsaimniecības attīstībai;
- veido aktīvu sadarbību ar valsti, pašvaldībām, darba devējiem un profesionālajām organizācijām;
- paplašina sadarbību ar studiju virziena absolventiem;
- attīsta starpnozaru pētījumus un studiju integrāciju, sadarbojoties ar citām Latvijas augstākās izglītības institūcijām;
- paplašina e-studiju un tālmācības iespējas;
- nodrošina Latvijas iedzīvotājiem ekonomikas izglītības iespējas profesionālo spēju, nodarbinātības izredžu un personības attīstībai mūža ilgumā;
- sekmē pasaules akadēmiskajā sabiedrībā augsti vērtētu ekonomikas zinātnisku darbu pieejamību plašai sabiedrībai;
- nodrošina aktīvu dalību ekonomikas zinātnes komunikācijas projektos un zinātnes un tehnoloģijas sasniegumu popularizēšanu.

Tas saskan ar Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2014.–2020.gadam, kurā valsts izaugsmes mērķa sasniegšanai ir noteiktas vairākas nacionālās attīstības prioritārie virzieni, t.sk. attīstīta pētniecība, inovācija un augstākā izglītība. Tāpat virziena studiju virziena un studiju programmu perspektīvas no Latvijas Republikas interešu viedokļa un atbilstību sabiedrības un tautsaimniecības attīstības vajadzībām nosaka Saeimas apstiprinātā „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam”[2]. Salīdzinot studiju virziena “Ekonomika” mērķus un noteiktās stratēģijas prioritātes ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju secināms, ka studiju virziens:

- nodrošina Latvijas galvenā kapitāla - cilvēku spēju, zināšanu un talantu attīstību;
- attīsta radošumu un spēju sadarboties;
- izglīto jauniešus, lai tie būtu spējīgi iekļauties globālajā darba tirgū;
- realizē visus galvenos Latvijas stratēģiskās attīstības principus: jaunradi, toleranci, sadarbību un līdzdalību;
- spēj veicināt cilvēk kapitāla produktivitāti un līdzdalību darba tirgū;
- nodrošina izglītības pakalpojumu efektivitāti;
- nodrošina kvalitatīvu, visa mūža garumā pieejamu un uz radošumu orientētu izglītību;
- sniedz atbalstu jaunu ideju radīšanai un komercializēšanai;
- nodrošina zināšanu pārnesi un lietotāju virzītu pētniecību, inovācijas.

LU BVEF arī turpmāk nodrošinās ekonomikas studijas, sākot ar pamatstudijām (bakalaura studiju programmām) un beidzot ar doktora studiju programmu. Šāda stratēģija balstās tajā, ka ikvienam

studējošajam ir iespēja apgūt ne tikai teorētiskās un praktiskās zināšanas, kas nepieciešamas kvalificētam ekonomistam, bet arī, iegūstot doktora zinātnisko grādu ekonomikā un uzņēmējdarbībā, pievērsties pētnieciskajam un pedagoģiskajam darbam. Šāda kompleksa pieeja pilda vairākas funkcijas: 1) sniedz iespēju ikvienam studējošam vispusīgai pilnveidei; 2) nodrošina jaunu mācībspēku piesaistes iespēju; 3) stiprina atgriezenisko saiti.

LU ir prestiža Latvijas Republikas akadēmiskās un profesionālās augstākās izglītības un zinātnes institūcija, kurā ir apvienots un tiek attīstīts studiju un zinātniskās pētniecības potenciāls dabas, tehnisko, humanitāro un sociālo zinātņu jomā, kas atspoguļojas ikgadējos starptautiskajos universitāšu reitingos. BVEF ir viena no LU lielākajām fakultātēm, kas īsteno divus studiju virzienus un tās panākumi integrēti LU kopējos rādītājos. LU BVEF īsteno Studiju virziena attīstības stratēģija balstās nepārtrauktā sakārtotas, precīzas un studējošajiem atvērtas studiju sistēmas funkcionēšanā un šīs sistēmas pilnveidē. Sakārtota, precīza, caurskatāma un studējošajiem atvērta studiju sistēma, kas ir ne tikai atbilstoša iekšējo un ārējo normatīvo aktu prasībām, bet arī sasniedz mērķus augstākajā izglītībā un ir vērsta uz studējošo interesēm, ir būtisks Studiju virziena attīstības stratēģijas elements. LU BVEF, veicot studiju procesa savlaicīgu plānojumu, auditoriju slodžu grafiku sastādīšanu, savlaicīgi nodrošinot studējošos ar informāciju par katra studiju kursa sekmīgai apguvei noteikto prasību apjomu, ir radījusi visus priekšnoteikumus tam, lai studiju sistēma būtu sakārtota un uz rezultātiem vērsta. Jānorāda arī tas, ka LU BVEF jau ilgstoši pielieto e-studiju sniegtās iespējas, kas nodrošina studiju procesa sekmīgu virzību, caurspīdīgumu un iespēju ikvienam studējošajam sekot līdzi savām sekmēm, mācību materiāliem, kā arī akadēmiskajam personālam ar šo moderno tehnoloģiju palīdzību ir iespējams sekmīgāk organizēt studiju darbu. Visi studiju virziena kursi ir realizēti e-studiju vidē Moodle, kurā tiek izvietotas lekciju prezentācijas un metodiskie materiāli parasti PDF failu formā, nodarbību grafiki un kursu apraksti, praktisko darbu apraksti, studiju grāmatu nodaļu fragmenti, izmantojamā programmatūra, darbu piemēri, tīmekļa saišu kolekcijas, adaptīvie un pārbaudes testi, kontroldarbu uzdevumi, eksāmenu testi, jaunumu forumi, vārdnīcas un enciklopēdijas. Izpildītos praktiskos darbus un kontroldarbus ir iespējams iesniegt e-studiju vidē. Atsevišķos kursus tiek izmantotas arī multimediju prezentācijas. BVEF portālā ir pieejams viss nepieciešamais metodiskais nodrošinājums: metodiskie materiāli diplomdarbu un kursa darbu izstrādei, mācību prakšu nolikums un programmas, kursu apraksti, lekciju prezentācijas, darbu piemēri, studiju materiāli PDF failu formātā u.t.t. Visu studijām nepieciešamo materiālu pieejamība tīmeklī nodrošina efektīvu studiju procesu. E-studiju vidē izvietotie materiāli, zinātnisko rakstu bāzes ir pieejamas gan no datoriem auditorijās, bezvadu tīkliem visā ēkā Aspazijas bulvārī 5, gan no studentu dzīves vietām izmantojot LU nodrošināto virtuālo privāto tīklu. Studējošiem ir pilnas iespējas studēt atrodoties ārpus LU telpām, lasīt lekciju prezentācijas, klausīties multimediju materiālus, iesniegt izpildītos darbus, pildīt adaptīvos kontroldarbus.

Regulāri tiek aktualizēti ekonomikas virziena studiju kursi, izvērtējot to saturu un studiju rezultātus. Lai nodrošinātu fakultātes studentu zināšanu un prasmju atbilstību vienotām prasībām pamatkursos, kā arī optimizētu esošo resursu izmantošanu ir izstrādāts BVEF standarta kursu saraksts bakalaura studiju programmām, kurā iekļauti vairāki jauni un aktuāli studiju kursi. Piemēram, no 2019./2020.akad.gada visās fakultātes bakalauru studiju programmās tiks iekļauts jauns studiju kurss "Uzņēmuma izveide un attīstība" (4KP apjomā), kas tapis sadarbībā ar LU studentu Biznesa inkubatoru.

LU BVEF jau ilgstoši nodrošina secīgu studiju kursu apguvi augstā kvalitātē. Studiju kursu plānojums Studiju virzienā ietilpstošajās studiju programmās ir vērsts uz pakāpenisku un secīgu zināšanu apguvi, kas notiek pēc vairākiem principiem. Pirmkārt, ikvienam studējošajam sākotnēji tiek sniegtas pamatzināšanas un ievads ekonomikas teorijā, pie tam tas notiek vairākās apakšnozarēs vienlaicīgi, lai studējošajiem radītu pamatzināšanas visā zinātnes nozarē (sākot ar

mikroekonomiku, makroekonomiku, biznesa un ekonomikas vēsturi, statistiku ekonomikā un biznesā, ekonometriju, beidzot ar finanšu teoriju, uzņēmējdarbības grāmatvedību u.c. priekšmetiem). Otrkārt, šīs zināšanas, kas tiek sniegtas studiju procesa laikā, ja studējošais sekmīgi turpina studijas nākamajā līmenī, tiek pakāpeniski padziļinātas, pie tam jau uz iepriekš apgūto iemaņu pamata (tādos priekšmetos kā mikroekonomikas analīze, makroekonomikas analīze, lietišķā ekonometrija u.c.) Tādējādi studiju procesā tiek īstenots pakāpeniskums un secīgums, kas, ņemot vērā studiju rezultātus un iegūtās iemaņas, liecina par kompleksu un visnotaļ pareizu pieeju.

Virziena studiju programmu rezultāti liecina, ka to **saturs un īstenošanai atvēlētie līdzekļi, iesaistītais akadēmiskais personāls un praktizējošie profesionāļi, kā arī vispārējais personāls, kvalitāte un unikalitāte sasniedz LU nosprausto misiju.**

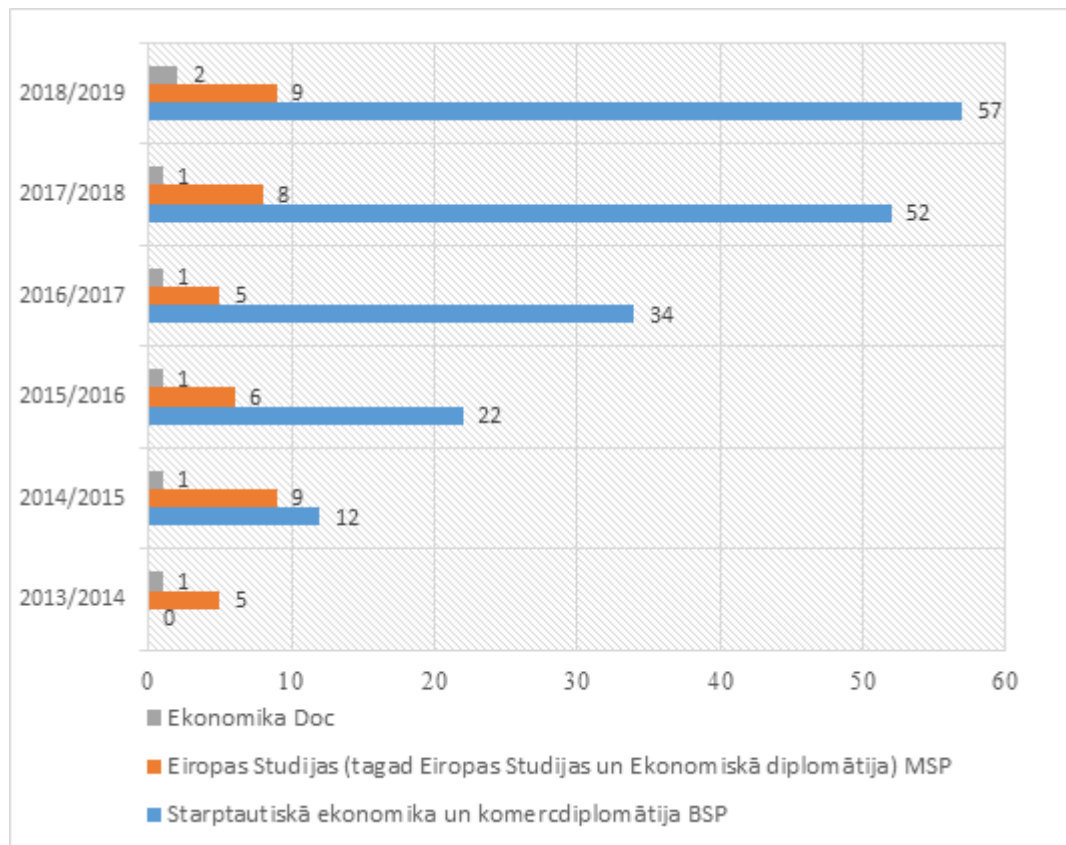
Ievērojot to, ka LU misija un stratēģiskais mērķis ir kļūt par vadošu zinātnes universitāti Baltijas reģionā un ieņemt augstu vietu starp Eiropas universitātēm, studiju virziens "Ekonomika" pēc sava satura un realizācijas ir vērsts uz visu šo galveno mērķu sasniegšanu, jo 1) tā modelis atbilst vienotās Eiropas izglītības telpas formai un saturam; 2) saturs nodrošina augsta līmeņa profesionāļu un zinātnieku ekonomikā un uzņēmējdarbībā sagatavošanu; 3) realizācija ir vērsta uz LU akadēmiskā personāla kvalifikācijas celšanu un atjaunošanu.

LU BVEF īstenotais Studiju virziens atbilst vienotas izglītības telpas prasībām ES, pie tam Studiju virziena turpmākā attīstība tiek saistīta tieši ar vēl kvalitatīvākas un Eiropas izglītības telpai atbilstošas izglītības sistēmas turpmāku implementāciju. Studiju virziena programmas realizē Boloņas deklarācijas galvenās tēzes:

1. saņemot diplomu absolventi iegūst Eiropā salīdzināmus akadēmiskos grādus un diploma pielikumu, kurš atbilst Eiropas vienotā Diploma pielikuma prasībām;
2. izglītība tiek iegūta divu ciklu studiju sistēmā, kurā jau pirmais (bakalaura) grāds ir izmantojams Eiropas darba tirgū, to apliecina absolventu spējas atrast darbu citās ES valstīs;
3. ir izveidota ECTS punktu sistēma kredītu uzkrāšanai, tajā skaitā mūžizglītībā, kuru studiju virzienam nodrošina LU BVEF Vadības un uzņēmējdarbības mācību centrs (VUMC), katrā kursa aprakstā gan virziena studiju programmās, gan VUMCursos ir atrodams apjoma vērtējums ECTS punktos;
4. ir nodrošināta reāla studentu, mācībaspēku un zinātnieku mobilitāte, ko apliecina gan studentu, pasniedzēju un zinātnieku apmaiņa ar Eiropas augstskolām, gan arī virtuālie kursi un konferences.

Ņemot vērā Boloņas deklarācijas mērķus un uzdevumus, LU BVEF īstenotais studiju virziens "Ekonomika" paver plašas iespējas, piemēram, dodot iespēju izvēlēties un piedalīties mobilitātes programmās, gan arī iespēju izvēlēties turpināt studijas augstākā līmeņa studiju programmās ES un Eiropas Ekonomiskās zonas augstskolās. Studiju virzienā ir programmas angļu valodā (gan bakalaura, gan maģistra līmenī), kuras ir pieejamas ārzemju studentiem, kā arī daudzosursos neapšaubāmi tiek novērtēti dažādi Eiropas un starptautiskie aspekti. Par programmu kvalitāti un konkurētspēju starptautiskajā tirgū liecina ik gadu pieaugošais ārvalstu studentu skaits. Šobrīd fakultātē bez apmaiņas studentiem studē vairāk kā 150 ārvalstu studenti no 29 dažādām valstīm (skat. 1.attēlu)

1.attēls. Ārvalstu studentu skaita dinamika pārskata periodā

2018.gada vasaras uzņemšanā fakultātē tika apstiprināti 300 pieteikumi no potenciālajiem ārvalstu studentiem (t.sk. “Starptautiskās ekonomikas un komercdiplomātijas” BSP – 32, “Eiropas studiju” MSP – 39), no kuriem studiju līgumi tika sagatavoti 102 potenciālajiem ārvalstu studentiem. Bet faktiski, studijas 2018.gada rudens semestrī BVEF uzsāka tikai 49 ārvalstu studenti t.sk. “Starptautiskās ekonomikas un komercdiplomātijas” BSP – 14 un “Eiropas studiju” MSP – 4), kas saistīts ar problēmām dokumentu noformēšanu un apstrādi, jo šobrīd ir nepietiekami sakārtota ar iebraukšanu saistītā dokumentu procedūra. 2019./2020. akad.gadā situācija bija līdzīga.

Plānojot studiju virziena turpmāko attīstību tiek ievērotas arī darba tirgus vajadzības. Aplūkojot izglītības pieprasījumu jaunajās darbavietās pa tautsaimniecības sektoriem, novērojams, ka valsts/ pašvaldību sektorā izteikti vairāk būs nepieciešama augstākā izglītība (ar kvalifikācijas iegūšanu) un vispārējā vidējā izglītība, savukārt, privātajā sektorā izteikti vairāk profesionālā/ profesionālā vidējā izglītība. Jāņem vērā, ka valsts/ pašvaldību sektorā ir valsts pārvaldes iestādes, kurās strādājošajiem nepieciešamo izglītību nosaka normatīvie akti, savukārt, privātajā sektorā šāds nosacījums neeksistē.[3] Izvērtējot darba devēju sniegto informāciju par nepieciešamo izglītības līmeni darbiniekiem jaunizveidotajās vakancēs darba devēji ievērojami vairāk pieprasa jaunos darbiniekus ar augstāko akadēmisko vai profesionālo izglītību. Darba tirgū ir pieprasījums pēc elastīgiem un kompetentiem darbiniekiem, kuri gatavi vienlaicīgi veikt vairāku amatu pienākumus, kuriem papildus profesijas specifiskajām nepieciešamajām zināšanām piemīt arī kāda no pamata kompetencēm, piemēram, svešvalodu zināšanas, komunikācijas prasmes.[4] Šādi speciālisti absolvē studiju virziena “Ekonomika” studiju programmas.

Ekonomikas ministrija (EM) 2018. gada pētījumā “Latvijas darba tirgus attīstības tendences un nākotnes izaicinājumi” atzīmē, ka Latvijā jau otro gadu ir strauja ekonomiskā izaugsme, līdz ar to ļoti strauji aug arī darba samaksa. Pētījumā secināts, ka darba tirgus problēma ir liels mazkvalificētā darbaspēka īpatsvars; izglītības piedāvājums pēdējos gados ir kļuvis atbilstošāks darba tirgus vajadzībām. Tāpat tiek izteikts secinājums, ka pieprasījums pēc darbaspēka vidējā termiņā un ilgtermiņā augs lēni, izaicinājumus darba tirgū rada demogrāfijas tendences un

reģionālās atšķirības.

“Nodarbinātības valsts aģentūras darba tirgus prognozēšanas un uzraudzības sistēmas attīstības” ESF projektu **“Darba tirgus prognozēšanas sistēmas pilnveidi”** izstrādāts ziņojums par **“Darba tirgus īstermiņa prognoze 2019.gadam: darba devēju aptaujas”**. “Darba devēju aptaujas dati rāda, ka 2019.gada laikā darbavietu skaits joprojām turpinās augt, bet samazināsies temps pret iepriekšējo gadu. Jaunizveidojamo (8099 darbavietas, savukārt 2018.gadā 12 206 darbavietas) un likvidējamo (2080 darbavietu, savukārt 2018.gadā 4084 darbavietas) darbavietu starpība (balance) 2019.gadam ir pozitīva - 6019 (2018.gadā tā bija 8122). Sagaidāms, ka palielināsies brīvo darbavietu piedāvājums vienlaicīgi ar vispārēju darba spēka trūkumu.[5] Jau ilgstoši palielinās brīvo darba vakanču skaits. Pusei darba devēju nav aizpildītas brīvās vakances un 2019. gadā 7% darba devēju plāno nomainīt esošos darbiniekus ar jauniem, kas nozīmē, ka jaunie speciālisti varēs veiksmīgāk atrast darba vietas. Ilgstošo vakanču skaits palielinājās no 12% līdz 18%.[6] Kas tikai apstiprina to, ka jauni un kvalificēti speciālisti ir nepieciešami darba tirgum.

BVEF ir arī ilgstoši sekmīga sadarbība ar darba devēju profesionālajām organizācijām, un uzturot abpusēju sadarbības atgriezenisko saikni, fakultāte saņem vērtīgus darba devēju organizāciju ieteikumus studiju programmu un to satura pilnveidošanai.

LU BVEF īstenotais studiju virziens “Ekonomika” atbilst LU misijai, akadēmiskajām tradīcijām un darba tirgus pieprasījumam par studiju profesionalizāciju un sasaisti ar praksi. Atsevišķas programmās kopā ar akadēmisko grādu ir paredzēta arī profesionālās kvalifikācijas piešķiršana.

[1]

https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/www.lu.lv/Dokumenti/Julijs_2019/lu-strategiskais-plans-2010-2020.pdf

[2] http://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/images-legacy/LV2030/Latvija_2030.pdf

[3] http://www.nva.gov.lv/docs/31_5ca4bc35e9ddb6.82035019.pdf

[4] <https://ec.europa.eu/eures/printLMIText.jsp?lmiLang=lv&regionId=GR0&catId=2776>

[5] <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=6&mid=465>

[6] <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=6&mid=465>

1.3. Studiju virziena SVID analīze attiecībā uz izvirzītajiem mērķiem, ietverot skaidrojumus, kā augstskola/ koledža plāno novērst/ uzlabot vājās puses, izvairīties no draudiem, izmantot iespējas u.c. Vērtējums par studiju virziena attīstības plānu nākamajiem sešiem gadiem un attīstības plāna izstrādes procesu. Ja attīstības plāns nav izstrādāts vai mērķi/ uzdevumi noteikti īsākam laika periodam, sniegt informāciju par studiju virziena attīstības plāna izstrādi nākamajam periodam.

- **Studiju virziena SVID analīze**

Studiju virziena “Ekonomika” stipro un vājo pušu, iespēju un draudu novērtējums (SVID analīze) tiek

veikta ESPP, apspriežot un vērtējot:

- studiju programmu saturu, organizāciju un praktisko realizāciju,
- materiāli tehnisko un metodisko nodrošinājumu,
- no studentiem, darba devējiem, publikācijām, atsauksmēm iegūto informāciju,
- studentu un docētāju izteiktos priekšlikumus studiju procesa pilnveidošanai,
- attīstības iespējas.

Studiju virziena SVID analīze kalpo par pamatu virziena kvalitātes un darbības pilnveidošanai (3.tabula).

3. tabula

Studiju virziena stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze

---

Iekšējā vide

Stiprās puses

Vājās puses

1. Pilns studiju cikls ekonomikas un uzņēmējdarbības jomā (bakalaura programmas - maģistra programmas - doktora studiju programma[1]) un studiju virzienā ietilpstošo programmu modeļa atbilstība Eiropas izglītības telpas vienotām prasībām, kas nodrošina diploma starptautisko atzīšanu un konkurētspēju darba tirgū.
2. Pieredzējis, augsti kvalificēts, radošs akadēmiskais personāls.
3. Modernu tehnoloģiju un studiju metožu izmantošana studiju procesā.
4. Akadēmiskā personāla un studējošo zinātniski pētniecības aktivitāšu attīstība, jaunu pētnieku piesaiste fakultātes zinātniskā institūta pētījumu realizēšanai.
5. Plaša resursu pieejamība studiju procesa realizācijā, t.sk., datubāzes, zinātniskā literatūra u.c.
6. Cieša studiju procesa sasaiste ar zinātniski pētniecisko darbību, augošs mācībspēku un doktorantu publikāciju skaits starptautiskajās datu bāzēs (Scopus, Web of Science) indeksētos zinātniskajos žurnālos.
7. Plašs stipendiju piedāvājums studentiem.
8. LU studiju programmu kvalitātes pārvaldības sistēma.
9. Studentcentrētas izglītības principu izmantošana studiju procesā.
10. Studējošo un darba devēju iesaiste studiju procesa pilnveidošanā studiju virziena un programmu līmenī.
11. Fakultātes plašie un daudzveidīgie ārējie sakari, t.sk. sadarbība ar darba devējiem, Latvijas un ārvalstu augstskolām u.c. institūcijām.
12. Studiju piedāvājums angļu valodā, augošs ārvalstu studentu skaits.
13. Cieša sadarbība ar LU studentu Biznesa inkubatoru, Vadības un uzņēmējdarbības mācību centru (VUMC), kā arī darba devēju profesionālajām organizācijām (LRGA u.c.).
14. Biznesa ideju attīstīšanas un nelielu uzņēmumu veidošanas iespējas, turpinot izmantot LU studentu Biznesa inkubatora piedāvāto atbalstu praktiskās uzņēmējdarbības apgūšanai un realizācijai;
15. LU nodrošinātās iespējas akadēmiskā personāla kvalifikācijas celšanai, t.sk., starptautiskā mobilitāte, dalība starptautiskajās konferencēs, pieredzes apmaiņa u.c.
16. Demokrātiska, studentu interešu aizstāvoša komunikācija starp mācībspēkiem un studentiem.
17. BVEF atrašanās vieta Rīgas centrā ar ērtu piekļuvi (sabiedriskais transports, centrālā stacija u.c.).

1. Zemais valsts budžeta finansējuma apmērs gan studiju darbam, gan zinātnei, konkurētspējīga atalgojuma trūkums mācībspēkiem un zinātniekiem.
2. Salīdzinoši nelielais budžeta vietu skaits un nepietiekošais budžeta vietu finansējums (<100% no izmaksām).
3. Atšķirīgais imatrikulēto studentu zināšanu līmenis (t.sk. arī valsts valodas un svešvalodu) un dažāds studējošo motivācijas līmenis virzībā uz teicamiem studiju rezultātiem.
4. Salīdzinoši zema studējošo aktivitāte iesaistīties starptautiskajās mobilitātes programmās (Erasmus+, Campus Europae, Erasmus+ pasaules mobilitātes u.c.).
5. Nepietiekoši liels ārējais finansējums docētāju starptautiskās mobilitātes nodrošināšanai.
6. Ierobežots studiju kursu piedāvājums angļu valodā atsevišķās studiju programmās.
7. Zems ārvalstu docētāju īpatsvars akadēmiskā personāla sastāvā un ierobežotas finansiālās iespējas piesaistīt augsta līmeņa ārvalstu docētājus.
8. Salīdzinoši vāja sadarbība ar citām Latvijas augstskolām un pētniecības iestādēm, kā arī uzņēmumiem kopīgu projektu realizācijā.

Ārējā vide

Iespējas

1. Pieprasījums pēc speciālistiem ar integrētām zināšanām un iemaņām ekonomikā, kas nodrošina labas karjeras iespējas studiju virziena Ekonomika absolventiem.
2. Plašāka darba devēju (t.sk. profesionālo organizāciju) iesaiste ekonomikas virziena programmu satura pilnveidošanā.
3. Pastāvīga studiju virziena attīstība, studiju programmu satura un realizācijas tālāka pilnveidošana un aktualizācija, balstoties uz atgriezenisko saikni ar studentiem, absolventiem, darba devējiem u.c.
4. Studentu mācīšanas un mācīšanās prasmju pilnveidošana.
5. E-studiju vides attīstība sadarbībā ar ārvalstu partneriem.
6. Augstais Latvijas un LU Interneta infrastruktūras līmenis, kas ļauj izmantot modernas tehnoloģijas studijās.
7. Studiju procesa internacionalizācijas paplašināšana, veicinot studiju un prakses iespēju ārvalstīs Erasmus+ un citu programmu ietvaros.
8. Sadarbības paplašināšana ar ārzemju universitātēm, programmu popularizēšana ārvalstu studējošiem; ārvalstu studentu plašāka piesaiste.
9. Pēcdoktorantūras attīstības iespējas līdz ar ES fondu izmantošanu.
10. Sadarbības paplašināšana studiju un pētniecības jomās ar lietišķas (profesionālas) ievirzes uzņēmumiem, organizācijām.
11. Sadarbības paplašināšana ar studiju virziena "Ekonomika" absolventiem, profesionālu praktiķu piesaiste studiju kursu docēšanai.

Draudi

1. Studējošo skaita samazināšanās demogrāfisko procesu (t.sk. emigrācijas) un ekonomisko problēmu rezultātā.
2. Skolu absolventu zināšanu līmeņa pazemināšanās matematikā, kas var apdraudēt augstas kvalifikācijas speciālistu sagatavošanu.
3. Salīdzinoši zema iedzīvotāju maksātspēja un ierobežotas studējošo kreditēšanas iespējas.
4. Pieaugošs vidusskolu absolventu skaits, kuri izvēlas nevis turpināt studijas augstskolās, bet strādāt.
5. Nodarbinātība studiju laikā.
6. Augoša konkurence ar citām augstskolām, kas realizē līdzīgas studiju programmas un iespējas iegūt bezmaksas izglītību ārzemēs.
7. Eksakto studiju programmu kā valsts prioritārās izglītības jomas attīstīšana.

Izvērtējot LU BVEF īstenotā studiju virziena "Ekonomika" stiprās un vājās puses, secināms, ka pārsvarā dominējošās ir stiprās puses, un arī nākotnē LU BVEF ir nospraudusi mērķi vēl vairāk nostiprināt un attīstīt virziena stiprās puses, kā arī iespēju robežās novērst tā vājās puses, un, izvairoties no draudiem, izmantot tā attīstības iespējas, lai BVEF sniegtu labāko izglītību

ekonomikas un uzņēmējdarbības jomā ne tikai Latvijā, bet arī visā Baltijā. Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS sadarbībā ar Biznesa augstskolu "Turība" veiktajā uzņēmēju aptaujā par Latvijas biznesa augstskolu novērtējumu 2016.gada decembrī un 2019.gada decembrī pirmajā vietā ierindo LU, kas sniedz vislabāko izglītību biznesa jomā Latvijā. Vairākas virziena programmas **starptautiskā līmenī izceļas ar spēcīgu fokusu uz Baltijas valsti, kā arī Austrumeiropas valstu ekonomiskajām, sociālajām, vēsturiskajām un kultūras īpatnībām.**

BVEF ir viena no lielākajām LU fakultātēm, kurā 2019./2020.akad.gadā studēja vairāk nekā 2000 studentu, kurus māca pieredzējis, augsti kvalificēts un radošs akadēmiskais personāls. BVEF akadēmisko personālu veido kopumā 200 cilvēki, no kuriem 121 docētājs (t.sk. 24 profesori, 15 asociētie profesori, 7 docenti, 23 lektori) un 79 zinātnieki (skat.5.pielikumu). Tajā pašā laikā, akadēmiskā personāla vidējais vecums BVEF ir 53,4 gadi (vidēji LU 49,5 gadi), kas norāda, ka akadēmiskā personāla atjaunotne ir viens no svarīgiem uzdevumiem, lai nākotnē nodrošinātu kvalitatīvu mācību un pētniecības procesu. Jau šobrīd tiek aktīvi strādāts pie jaunu pētnieku piesaistes fakultātes zinātniskā institūta pētījumu realizēšanai, kā arī doktorantu un pēcdoktorantu iesaistes pedagoģiskajā darbībā.

BVEF tiek veicināta gan mācībspēku, gan studējošo iesaiste zinātniskajā pētniecībā un notiek cieša studiju procesa sasaiste ar zinātniski pētniecisko darbību. Katru gadu tiek organizētas trīs starptautiskās zinātniskās konferences, bet kopš 2018.gada sadarbībā ar RTU Inženierekonomikas un vadības fakultāti tiek rīkota studentu zinātniskā konference. Sadarbībā ar ārvalstu redkolēģijas locekļiem fakultātē tiek izdoti arī divi zinātniskie žurnāli: „Journal of Economics and Management Research” un „Humanities and Social Sciences Latvia”, kas tiek indeksēti EBSCO. Tāpat ar katru gadu pieaug mācībspēku un doktorantu publikāciju skaits starptautiskajās datu bāzēs (Scopus, Web of Science) indeksētos zinātniskajos žurnālos.

Studējošie var pretendēt uz dažādiem grantiem un stipendijām, ko piedāvā LU Fonds, piemēram, mecenātu stipendijām ([stipendijas pirmkursniekiem "Ceļamaize"](#), ["M.M.V.Petkevičs piemiņas stipendija"](#), [Kristapa Morberga stipendija](#), [Jauno pētnieku stipendijas humanitārajās zinātnēs](#), [Jauno pētnieku stipendijas sociālajās zinātnēs](#), [Kurta Hāgena stipendija studijām Vācijā](#), [Novadu stipendijas](#) u.c.). Bez tam iepriekšējā akreditācijas periodā BVEF studējošo atbalstam, kas savas studijas finansē no personīgajiem līdzekļiem, bet studiju laikā uzrāda nozīmīgus panākumus studiju darbā, bija izveidota stipendiju programma "Gudrības banka". Šobrīd šī atbalsta forma pēc studējošo iniciatīvas ir pārveidota un BVEF studējošie tiek apbalvoti par ieguldījumu LU un fakultātes publiskā tēla veicināšanā, zinātniskās darbības atbalstīšanā, sporta vai kultūras dzīvē un LU radītas uzņēmējdarbības attīstībā.^[2] Tāpat viena no virziena stiprajiem pusēm ir studējošo un darba devēju iesaiste studiju procesa pilnveidošanā studiju virziena un programmu līmenī, kā arī sadarbība ar darba devēju profesionālajām organizācijām (piemēram, LRGA u.c.) un LU studentu Biznesa inkubatoru, kas regulāri rīko dažādus pasākumus (biznesa vakarus, uzņēmējdarbības sacensības u.c.) uzņēmējdarbības prasmju attīstībai. Fakultātē atrodas arī VUMC, kurš, sadarbībā ar dažādu jomu speciālistiem, piedāvā apgūt vairākas darba tirgū pieprasītas programmas (piemēram, Digitālais mārketing, Praktiskā projektu vadība u.c.). Līdzšinējā pieredze liecina, ka darba devēju pārstāvji ir ieinteresēti dalīties ar sava uzņēmuma pieredzi lekciju un semināru formā un regulāri piedalās studiju virziena realizācijā gan kā vieslektori, gan arī kā docētāji. Tas nodrošina izglītības atbilstību darba tirgus prasībām, par ko šobrīd tiek plaši diskutēts gan Latvijā, gan pasaulē. To apzinoties, darba devēji arvien intensīvāk veido prakšu un vasaras darbu programmas, un uz starta pozīcijām bieži pieņem darbā vecāko kursu studējošos. Ņemot vērā augstāk minēto LU BVEF ir ieteicams vēl ciešāk sadarboties ar darba devējiem dažādās nozarēs, lai sniegtu jauniešiem iespēju apgūt trūkstošās prasmes ciešā saskarsmē ar uzņēmējdarbības vides pārstāvjiem. Iespējamie sadarbības veidi:

- sadarbība ar nozaru konferenču organizētājiem, lai dotu iespēju studentiem bez maksas

apmeklēt nozares izstādes un konferences, tādējādi gūstot priekšstatu par nozares specifiku un darbības principiem;

- maģistra studentu konsultāciju projektu komanda: darba devēji var pieteikties konsultāciju projektam, kura ietvaros studenti ierobežotā laikā veic tirgus izpēti un izstrādā stratēģiju kādai biznesa vadības problēmai;
- veicinot darba devēju vasaras skolu vai jauniešu praktisko apmācību organizēšanu, saskaņojot grafikus ar BVEF prakses kalendāru, nodrošinot studējošo informēšanu un dalību;
- ciešāk sadarboties ar LDDK un LTRK, kā arī nozaru asociācijām, izmantojot organizāciju iekšējos informācijas kanālus darba devēju uzrunāšanai un atgriezeniskās saiknes saņemšanai;
- sadarbība ar jaunuzņēmumu organizācijām, t.sk. LU studentu Biznesa inkubatora ietvaros, lai veicinātu jauniešu iesaistīšanos un izpratni par uzņēmējdarbības uzsākšanu;
- veidot studējošo interešu grupu formēšanos dažādās nozarēs, piesaistīt nozares praktizējošu pārstāvi kā mentoru, kas sniedz atbalstu nozares specifikas izprašanā, studiju praktisko darbu izstrādē, un karjeras izvēlē;
- atbalstīt studējošo iesaistīšanos nepilna laika darbā, pielāgojot nodarbību laikus un studiju moduļu laika plānus.

Tāpat jāturpina studiju programmu satura tālāka pilnveidošana un aktualizācija atbilstoši sabiedrības un tautsaimniecības attīstības vajadzībām, kā arī darba devēju prasībām. Jāatzīmē, ka mūsdienās zināšanas ekonomikā ir nepieciešamas visās tautsaimniecības nozarēs, tādējādi ekonomikas virziena absolventi var izmantot iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences darbojoties dažādās jomās gan publiskajā, gan privātajā sektorā. Daudzi studenti pēc bakalaura studiju beigām turpina izglītību prestižās augstskolās Rietumeiropā un ASV. Ekonomikas studiju programmu absolventi gūst labas teorētiskās zināšanas un analītiskā darba iemaņas, spēj identificēt un izprast tautsaimniecības attīstības procesus valsts ekonomikas globalizācijas apstākļos. Studentu labās analītiskās spējas, teorētiskās un praktiskās zināšanas tiek augsti vērtētas arī Latvijā, vairāki Ekonomikas virziena programmu absolventi veiksmīgi strādā LR ministrijās, Latvijas Bankā, komercbankās un lielajos uzņēmumos, Centrālā Statistikas pārvaldē, Valsts kontrolē, dažādās ES un starptautiskās institūcijās. tāpat veido savus uzņēmumus un darbojas kā pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

Šobrīd virziena vājās puses saistītas ar to, ka studējošie nepietiekoši aktīvi izmanto iespēju piedalīties piedāvātajās apmaiņas programmās (Erasmus+ studijas, Erasmus+ prakse un citas mobilitātes programmās), kā rezultātā iebraucošo studentu skaits vairāk nekā 5 reizes pārsniedz izbraucošo skaitu. Zināmā mērā tas izskaidrojams ar neizdevīgiem finansējuma nosacījumiem (zema stipendijām, kas nesedz uzturēšanās izdevumus) izbraucošajiem studējošajiem. Ierobežotā finansējuma un vietu skaita dēļ nepietiekoša ir arī docētāju starptautiskā mobilitāte (uz vienu vietu piesakās vidēji 2-3 mācībspēki). Kā vājā puse jāatzīmē arī zemais ārvalstu docētāju īpatsvars akadēmiskā personāla sastāvā un ierobežotās finansiālās iespējas piesaistīt augsta līmeņa ārvalstu docētājus. Tāpat ir vērojama arī daļēja studiju kursu satura dublēšanās gan starp dažādām programmām, gan studiju līmeņiem un nepietiekamā docētāju savstarpējā sadarbība. Studējošo aptaujās, kas tiek veiktas katra semestra beigās, studenti norāda arī uz studējošo pašpārvaldes nepietiekamo iesaisti un atbalstu studiju procesā. Bez tam virziena attīstību kavē atšķirīgais imatrikulēto studentu zināšanu līmenis, nelielais budžeta vietu skaits, īpaši doktorantūrā, kā arī nepārskatāmi finansēšanas principi valstī augstākajai izglītībai un zemā atbalsta prioritāte ekonomikas un uzņēmējdarbības jomu studijām. Kā arī vājā sadarbība ar citām Latvijas augstskolām, pētniecības iestādēm un uzņēmumiem kopīgu projektu realizācijā.

Tāpat ir vairāki draudi, kas negatīvi ietekmē studiju virziena attīstību. Potenciālo studētgrībētāju skaitu negatīvi ietekmē demogrāfiskā situācija (iedzīvotāju skaita samazināšanās zemās dzimstības

un emigrācijas rezultātā), salīdzinoši lielā konkurence starp vietējām un ārvalstu augstskolām un iespējas iegūt bezmaksas izglītību ārzemēs. Tāpat zemās maksātspējas un ierobežotās studējošo kredītēšanas dēļ pieaug vidusskolu absolventu skaits, kuri izvēlas nevis turpināt studijas augstskolās, bet strādāt. Kā drauds jāatzīmē arī tas, ka valsts pašreizējais kurss zinātnes politikā ir vairāk orientēts uz eksakto zinātņu atbalstu. Ņemot vērā, ka ekonomika ir vairāk saistīta ar nacionālo aspektu, docētājiem, neraugoties uz to kvalitatīvi izstrādātajiem pētījumiem un to līderību nacionālajā mērogā, ir salīdzinoši grūtāk savus pētījumus iekļaut starptautiskās datu bāzēs (Scopus, Web of Science) indeksētajos zinātniskajos žurnālos, kur arī prevalē eksaktās zinātnes, taču pēdējo gadu laikā pie iespējas publicēt pētījumus starptautiskajās datu bāzēs indeksētajos zinātniskajos žurnālos tiek strādāts aizvien aktīvāk un vairāku docētāju pētījumi ir tikuši tajās iekļauti (piemēram, M.Hazana, M.Purgaiļa, G.Bērziņa u.c.).

LU BVEF nemitīgi tiek domāts kā uzlabot un novērst virziena vājās puses. Lai uzlabotu studentu zināšanu līmeni matemātikā pirmā kursā imatrikulētajiem studentiem pirmajā semestrī tiek piedāvāts apmeklēt bezmaksas papildus nodarbības, ko vada fakultātes mācībspēki. Savukārt lai veicinātu studējošo motivācijas līmeni virzībā uz teicamiem studiju rezultātiem, kā arī samazinātu atbirumu 2016./2017.akad.gadā LU centralizēti sāka darboties studentu kuratori, kuru uzdevums bija sniegt gan praktisku, gan morālu atbalstu pirmā kursa studentiem, lai tie labāk adaptētos augstskolā gan akadēmiski, gan sociāli. Kuratoru uzdevumos ietilpa arī sekot līdzi studentu mācību rezultātiem un, nepieciešamības gadījumā, ieteikt studentam piemērotus atbalsta pasākumus, sekmējot studiju prasmju attīstību. Ar 2018./2019.akad. gadu tika nolemts pārtraukt kuratoru programmas darbību un šobrīd pirmā kursa studentiem pieejams tikai vecāko kursu studentu (mentoru) atbalsts[3], tomēr tas ne vienmēr ir pietiekošs, lai nodrošinātu pilnvērtīgu pirmā kursa studentu iekļaušanos LU studiju vidē, tāpat daudzi studējošie to neizmanto nezināšanas vai kautrības dēļ.

Lai veicinātu studējošo iesaistīšanos zinātniski pētnieciskos projektos u.c. ar zinātnisko darbību saistītās aktivitātēs BVEF kopš 2018.gada sadarbībā ar RTU rīko studējošo zinātnisko konferenci un nākotnē paredzēts, ka akadēmiskās maģistra studiju programmās studējošajiem dalība konferencē būs obligāta. Tāpat studentiem tiek piedāvātas dažādas iespējas veikt zinātniski pētniecisko darbu gan atsevišķu studiju kursu ietvaros (gatavojot referātus, ziņojumus, rakstot esejas vai citus darbus atbilstoši studiju kursa specifikai), gan iesaistoties fakultātes mācībspēku veiktajos pētījumos, kuru iegūtie rezultāti tiek izmantoti noslēguma darbu izstrādāšanas procesā. Maģistratūras un doktorantūras studentiem ir iespēja arī iesaistīties BVEF Ekonomikas un vadības zinātniskais institūta (EVZI) darbībā kā pētniekiem vai zinātniskiem asistentiem un veikt patstāvīgu pētniecisko darbu noteiktajā virzienā. Pētniecības veikšanai LU BVEF studentiem tiek piedāvātas bezmaksas lietošanai vairāk kā 20 starptautiskas un vietējas nozīmes datubāzes, kas apkopo ne tikai pasaulē veiktos zinātniskos pētījumus un akadēmisko literatūru par jebkuru ar ekonomiku un uzņēmējdarbību saistītu tēmu, bet arī sniedz iespēju izmantot statistikas datus un tendenču apskatus dažādās tautsaimniecības nozarēs gan valstu, gan reģionu griezumā (piemēram, Euromonitor International Password datubāze).

Ekonomikas virziena programmās aktīvi tiek strādāts arī pie studiju kursa satura pilnveides un jaunu studiju kursu piedāvājuma palielināšanas angļu valodā. Piemēram, bakalaura studiju programmā "Ekonomika" iekļauti vairāki studiju kursi, kā "Uzvedības ekonomika", "Industriālā ekonomika", kuri tiks docēti angļu valodā. Savukārt lai veicinātu studējošo starptautisko mobilitāti fakultātē tiek veiktas plašas informatīvās kampaņas, ko organizē ārējo sakaru koordinatore sadarbībā ar programmu direktoriem. Ik gadu, sākoties pieteikšanas periodam apmaiņas programmās, tiek izmantotas gan vides reklāmas (plakāti fakultātē u.c.), gan arī caur LUIS sistēmu izsūtīti personalizēti ziņojumi studentiem, tāpat informācija tiek publicēta fakultātes mājas lapā un sociālajos tīklos (Facebook, Twitter, Instagram). Ārējo sakaru koordinatore ar speciāli sagatavotu

prezentāciju apmeklēja studentu grupu nodarbības un informēja par studentu iespējām izmantot piedāvātās ārvalstu apmaiņas/mobilitātes programmas. LU BVEF studentiem ir iespēja piedalīties Erasmus+ prakses mobilitātēs un fakultāte regulāri informē studentus par prakšu piedāvājumiem ārvalstīs, kurus saņem no savām sadarbības institūcijām. Ārvalstīs veiktā prakse tiek atzīta un iekļauta studiju programmās, kā to paredz ERASMUS+ apmaiņas programmas nosacījumi.

LU BVEF gan studentiem, gan akadēmiskajam un administratīvajam personālam piedāvā dažādus starptautiskas mobilitātes programmu veidus - Erasmus+, Erasmus+ pasaules mobilitāti, CAMPUS EUROPAE, ISEP u.c. Bez tam BVEF aktīvi iesaistās VIAA izsludinātajos projektos un apgūst citus starptautiskus projektus, kā piemēram EEZ/Norvēģu finanšu instrumentu.

Attiecībā uz iespējām izvairīties no draudiem, jānorāda, ka šie faktori ir ārēji un pamatā nav atkarīgi no augstskolas iespējām, bet saistīti ar valstiska līmeņa problemātiku. Piemēram, lai atrisinātu situāciju un jautājumu par nepietiekamu finansējumu sociālajām zinātnēm, par to ir jādiskutē valstiskā līmenī, jo katram zinātnes virzienam ir būtiska nozīme valsts labklājībā un tautsaimniecības izaugsmē, un kādas nozares atstāšana novārtā var radīt stagnāciju un negatīvas sekas ilgtermiņā. Tāpat draudus, kas saistīti ar demogrāfisko situāciju valstī, zemo iedzīvotāju maksātspēju vai daudzu vidusskolēnu nevēlēšanos tūpināt studijas, augstskolas tiešā veidā novērst nevar. Tas lielā mērā ir atkarīgs no kopējās ekonomiskās situācijas valstī- uzlabojoties ekonomiskajai situācijai un pieaugot algu līmenim, ka arī iedzīvotāju maksātspējai, iespējams samazināsies arī emigrācija un uzlabosies citi demogrāfiskie rādītāji, tāpat vidusskolas absolventi nebūs spiesti uzreiz pēc mācībām uzsākt darba gaitas, bet varēs turpināt mācības, pilnveidojot savas zināšanas un apgūstot jaunas prasmes. Liels drauds studiju kvalitātei ir arī studējošo nodarbinātība studiju laikā, kas lielā mērā arī ir saistīts ar ekonomisko situāciju un nepietiekošām studējošo kreditēšanas iespējām, jo, lai segtu mācību maksu un savus ikdienas izdevumus, ir jāstrādā. Kā pozitīvs faktors attiecībā uz draudiem par ierobežotajām studējošo kreditēšanas iespējām jāatzīmē, ka no 2020.gada aprīļa studējošajiem vairs nebūs nepieciešams papildus galvotājs valsts garantētā studiju kredīta saņemšanai (valsts kredītu galvos 100 % apmērā), kas būtiski atvieglos studiju kredīta saņemšanu un paplašinās potenciālo kredītņēmēju loku. Tāpat kredītam tiks atcelti apmēra ierobežojumi, ļaujot studentam izvēlēties jebkuru studiju programmu, neatkarīgi no tās izmaksām un studentiem būs iespēja pirmā studiju gada laikā mainīt studiju programmu, attiecīgi mainot kredīta summu, ja tas būs nepieciešams. Šīs izmaiņas likumdošanā izstrādās pēc **Latvijas Studentu apvienības ierosinājuma un jaunais atbalsta mehānisms kopumā ir** caurspīdīgāks, prognozējamāks, sabiedrības interesēm un tautsaimniecības vajadzībām atbilstošāks. Tomēr līdz ar tā ieviešanu tiks atcelta kredīta dzēšana konkrētās profesijās valsts un pašvaldību iestādēs strādājošajiem, kas varētu negatīvi ietekmēt jauno specialistu piesaisti tautsaimniecības attīstībai svarīgām jomām.

Konkurence ar citām augstskolām, kas īsteno līdzīgas studiju programmas, lai arī var tikt uzskatīts par zināmu draudu, tomēr, no otras puses to var traktēt arī kā iespēju pilnveidot programmu saturu un nemītīgi celt programmu īstenošanas kvalitāti, veicinot to attīstību. Savukārt iespējas iegūt bezmaksas izglītību ārzemēs lielai potenciālo studējošo daļai var būt ierobežotas tādēļ, ka nepietiek līdzekļu dzīvošanas izdevumu segšanai. Dzīvošanas izmaksas citās ES dalībvalstīs (piemēram, Dānijā), kas piedāvā Latvijas pilsoņiem studēt bez maksas vai par samazinātu maksu ir salīdzinoši augstākas un tas var radīt nepārvaramu šķērsli daudziem studentiem, salīdzinot ar dzīvošanas izmaksām, paliekot Latvijā.

Viena no iespējām, pie kā jau šobrīd aktīvi strādā BVEF ir ārvalstu studentu plašāka piesaiste. Aktīvi tiek veiktas mārketinga aktivitātes apmeklējot starptautiskās augstākās izglītības izstādes, izsūtīta informācija partneraugstskolām par studiju piedāvājumu ārvalstu studentiem, veicināta sadarbība ar jau esošajiem LU rekrutēšanas aģentiem, kā arī veidoti jauni kontakti. 2019.gadā BVEF kopumā tika saņemti 321 ārvalstu studentu pieteikumi un 2019./2020.akad.gadā studijas uzsāka 73 ārvalstu

students, kas ir gandrīz par trešdaļu vairāk kā iepriekšējā akadēmiskajā gadā. Nākotnē plānots palielināt kopējo ārvalstu studējošo skaitu līdz 600. Tāpat, lai veicinātu vidusskolēnu interesi par ekonomiku un studijām BVEF, fakultāte sadarbībā ar [Valsts izglītības satura centru \(VISC\)](#), rīko Skolēnu zinātnisko darbu konkursu-konferenci ekonomikā un uzņēmējdarbībā, kurā potenciālajiem studentiem tiek sniegta iespēja attīstīt zināšanas un prasmes dažādos nozares izpētes aktuālos jautājumos un veidots priekšstats par nākotnes profesiju, studējot BVEF. Skolēniem tiek arī norādīts, uz kurām mācību disciplīnām būtu jāliek īpašs uzsvars, lai iestātos ar maksimālu augstāku rezultātu BVEF (tādējādi iegūstot valsts finansētu budžeta vietu) un varētu veiksmīgi turpināt studijas. Bez tam BVEF nodrošina budžeta vietu šī konkursa uzvarētājiem, kuru potenciālie studēt gribētāji var izmantot. Jāatzīmē, ka šī iespēja tiek atzinīgi novērtēta un fakultātē šobrīd jau turpina studijas Latvijas labākie skolēni. BVEF jau no 2010.gada aktīvi atbalsta Ekonomikas valsts olimpiādes organizēšanu, piedaloties gan uzdevumu sagatavošanā, gan valsts olimpiādes organizēšanā LU BVEF telpās. 2018. un 2019.gadā fakultātes mācībspēki piedalījās arī Latvijas komandu sagatavošanā dalībai Starptautiskajā Ekonomikas olimpiādē. 2018.gadā uz olimpiādi Maskavā devās viena komanda, kas tika izveidota no Latvijas Ekonomikas olimpiādes uzvarētājiem[4], savukārt 2019.gadā dalībai Starptautiskajā Ekonomikas olimpiādē Sanktpēterburgā tika izveidotas jau divas komandas[5]. Bez tam BVEF lektors M.Danusēvičs ir iekļauts Starptautiskās ekonomikas olimpiādes valdē, bet BVEF profesors J.Priede abās olimpiādēs pildīja žūrijas locekļa funkcijas.

Kopumā, izvērtējot studija virziena stiprās un vājās puses, kā arī tā attīstības iespējas un draudus, var secināt, ka Studiju virziens “Ekonomika” ar tajā ietilpstošajām studiju programmām atbilst normatīvo aktu prasībām un Eiropas augstākās izglītības telpas veidošanas rekomendācijām.

Nolūkā izstrādāt studiju virziena attīstības plānu turpmākajiem sešiem gadiem, tika pārskatīts līdzšinējo virzienā ietilpstošo studiju programmu piedāvājums un to konkurētspēja gan vietējā, gan starptautiskā tirgū. Lēmumu pieņemšanas procesā tika izanalizēts darba tirgus un potenciālo studentu esošais un prognozējamais pieprasījums, kā arī vērtēta katras studiju programmas īstenošanā nepieciešamo resursu izlietojuma efektivitāte.

Turpmākajos sešos gados tiks turpināts strādāt pie visu astoņu studiju virzienā ietilpstošo studiju programmu kvalitatīvas nodrošināšanas un pilnveides, t.sk., programmas tiks īstenotas atbilstoši jaunajiem akreditācijai pieteiktajiem plāniem, sniedzot studējošajiem vēl plašākas iespējas un nodrošinot jaunu, aktuālu studiju kursu īstenošanu, kuri varētu būt arī unikāli Latvijas mērogā (piemēram, Aprites ekonomika, Industriālā ekonomika, Mūsdienu finanšu tehnoloģijas biznesā, Transporta ekonomika, ES enerģētikas politika u.c.). Virziena turpmākās attīstības izvērtēšanai BVEF veikta arī kopējā studējošo skaita prognoze (skat. 4.tabulu).

4.tabula

LU BVEF studentu skaita prognoze 2019.-2021.gadam (bez doktorantiem)

Studiju līmenis un forma	2018. (fakts)	2019.	2020.	2021.
Pamatstudijas	1369	1369	1369	1369
Augstākā līmeņa studijas	412	412	412	412

Studiju līmenis un forma	2018. (fakts)	2019.	2020.	2021.
Prognozētais studentu skaits kopā:	1781	1781	1781	1781
% pret 2018.gadu		100%	100%	100%
Prognozētais studentu skaits jaunajās programmās		25	50	75
Kopā	1781	1806	1831	1856

Studējošo skaita prognoze pamatojas uz pēdējo četru gadu krituma samazinājumu un paredzot nemainīgu studentu skaitu jaunajās programmās (pret 2018.gadu). Provizorisks studentu 2019.-2021.gados redzams 4.tabulas pēdējā rindā, pieņemot, ka bakalaura līmeņa programmā tiek uzņemti 25 studenti grupā.

Balstoties uz situācijas analīzi darba tirgū un augstākajā izglītībā, BVEF vadība ir paredzējusi turpmāk orientēties uz unificētu pieeju pamatkursu veidošanā pirmajā kursā visās fakultātes studiju programmās. Lai nodrošinātu fakultātes studentu zināšanu un prasmju atbilstību vienotām prasībām pamatkursos, kā arī optimizētu esošo resursu izmantošanu, BVEF Vadības sēdē tika pieņemts lēmums (protokols Nr.BVEF-V14/2, 2017.g.16.janvārī) izveidot BVEF standarta kursu sarakstu bakalaura studiju programmām (sk. 1.pielikumu). Tajā iekļauti 15 studiju kursi, kuru nosaukumi un saturs ir piemēroti abiem BVEF īstenotajiem studiju virzieniem. Bakalaura studiju programmā "Grāmatvedība, analīze, audits", kurā 2019.gadā veiktas būtiskās izmaiņas, šie studiju kursi jau ir iestrādāti jaunajos studiju plānos un tiks realizēti, pārējās programmās jauno standarta kursu docēšana ir paredzēta pēc virziena akreditācijas.

Detalizēts Studiju virziena attīstības plāns līdz 2026.gadam pievienots virziena pašnovērtējuma ziņojuma 2.pielikumā.

[1] īstenota BVEF studija virziena "Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība" ietvaros (apakšprogramma Ekonomika un vadība)

[2] <https://www.bvef.lu.lv/finansialais-atbalsts/stipendijas/>

[3] <https://mentors.lu.lv/>

[4] <https://www.bvef.lu.lv/par-mums/zinas/zina/t/44546/>

[5] <https://www.bvef.lu.lv/par-mums/zinas/zina/t/50904/>

1.4. Studiju virziena un tam atbilstošo studiju programmu vadības (pārvaldības) struktūra, tās efektivitātes analīze un novērtējums, tajā skaitā studiju virziena vadītāja un studiju programmu vadītāju loma, atbildības un sadarbības ar citiem studiju programmu vadītājiem, augstskolas/ koledžas administratīvā un tehniskā personāla studiju virziena ietvaros sniegtā atbalsta novērtējums.

Koleģiālā atbildība studiju virziena pārvaldībā ir LU lēmēj institūcijām – Senātam, LU Studiju programmu kvalitātes novērtēšanas komisijai (kuru vada prorektori), fakultāšu domēm un Studiju programmu padomēm, kas vērtē studiju kvalitāti un lemj par pasākumiem studiju kvalitātes nodrošināšanai.

LU vadība ir atbildīga par studiju kvalitātes vadības sistēmas funkcionēšanu, rezultātu pārvaldības, procesa uzraudzības un auditu nodrošināšanu. Atbildība par studiju virziena un tā ietvaros īstenoto studiju programmu kvalitāti ir studiju virziena vadītājam un dekānam, studiju programmu direktoriem, kā arī apakšprogrammu vadītājiem.

Katrs mācībspēks ir atbildīgs par docētā kursa satura un īstenošanas kvalitāti, pētniecisko darbību un profesionālo pilnveidi.

Studējošo atbildība ir noteikta viņu tiesībās un pienākumos sekmēt LU mērķu īstenošanu un izcilību studijās, piedaloties LU koleģiālajās institūcijās un regulāri izsakot savu viedokli studējošo aptaujās. Studiju virziena pārvaldības struktūra ir izveidota un atbilst LU Studiju virzienu kvalitātes novērtēšanas un pilnveidošanas sistēmai (skat. I.sadaļas 3.daļas 5.attēlu), lai nodrošinātu efektīvu studiju virziena mērķu sasniegšanu. Tā ir demokrātiska, ar skaidri noteiktiem administratīvā personāla, akadēmiskā personāla un studējošo pienākumiem un atbildību.

Lai izvērtētu Studiju virziena pārvaldības struktūras efektivitāti un atbilstību demokrātiskuma principiem, kā arī studiju virziena vadītāja un studiju programmu vadītāju lomu un atbildības sadalījumu, analīzi jāveic no vairākiem aspektiem. Pirmkārt, jāvērs uzmanība uz LU un ārējiem normatīvajiem aktiem attiecībā uz studiju virziena pārvaldības struktūru, kā arī kompetenču sadalījumu un efektivitātes pakāpes noteikšanas kritērijiem BVEF ietvaros. Saskaņā ar LU tiesību aktiem, katrā fakultātē īstenotā studiju virziena vadītājs ir – dekāns, tādējādi arī studiju virziena "Ekonomika" vadītājs ir BVEF dekāns – prof. G.Bērziņš. Studiju virziena vadītājs organizē studiju virziena padomju darbu, kā arī ikgadējā Studiju virziena pārskata izstrādi un virzīšanu izskatīšanai un apstiprināšanai Studiju programmu padomē un fakultātes Domē. Studiju virziena vadītājs sadarbībā ar virzienā iekļauto studiju programmu direktoriem un LU Studiju departamentu nodrošina studiju virziena akreditāciju un pārrakreditāciju. Bez virziena vadītāja tā realizācijas procesā ir iesaistīts kā akadēmiskais un vispārējais personāls, tā arī studējošie un to pārstāvji. Tāpat Studiju virziena attīstība un efektīva realizācija nav iedomājama bez virknes koleģiālu institūciju un fakultātes struktūrvienību iesaistes. Jāatzīmē, ka kopš iepriekšējās akreditācijas fakultātes struktūra ir ievērojami mainījusies. 2016./2017. akadēmiskā gada laikā tika mainīts fakultātes nosaukums no Ekonomikas un vadības fakultāte uz Biznesa, vadības un ekonomikas fakultāte, tāpat, lai optimizētu akadēmisko un zinātniski pētniecisko darbu deviņu (9) katedru vietā ir izveidotas četras (4) nodaļas:

1. Ekonomikas nodaļa;
2. Vadībzinātnes nodaļa;
3. Finanšu un grāmatvedības nodaļa;
4. Globālās ekonomikas starpdisciplināro studiju nodaļa.

Ekonomikas nodaļa tika izveidota uz Ekonometrijas un biznesa informātikas katedras, Publiskās pārvaldes, demogrāfijas un sociālekonomiskās statistikas katedras, Ekonomisko sistēmu vadības teorijas un metožu katedras, Tautsaimniecības katedras bāzes. Ekonomikas nodaļa ir akadēmiska struktūrvienība, kas izveidota akadēmiskās darbības organizēšanai un īstenošanai šādās zinātņu nozarēs un apakšnozarēs:

1. Ekonomikas zinātnes nozarēs:

- ekonometrijas apakšnozarē un ar to saistītos virzienos ;
- ekonomikas teorijas apakšnozarē un ar to saistītos virzienos;
- Latvijas tautsaimniecības apakšnozarē un ar to saistītos virzienos;
- makroekonomikas apakšnozarē un ar to saistītos virzienos;
- mikroekonomikas apakšnozarē un ar to saistītos virzienos;
- reģionālās ekonomikas apakšnozarē un ar to saistītos virzienos;
- sociālās ekonomikas apakšnozarē;
- statistikas apakšnozarē un ar to saistītos virzienos.

2. Demogrāfijas zinātnes nozarēs:

- medicīniskās demogrāfijas apakšnozarē;
- sociāli ekonomiskās demogrāfijas apakšnozarē;
- teorētiskās demogrāfijas apakšnozarē;
- vēsturiskās demogrāfijas apakšnozarē.

Vadībzinātnes nodaļa tika izveidota uz Tirgziņību katedras, Vadībzinību katedras, Ekonometrijas un biznesa informātikas katedras, Publiskās pārvaldes, demogrāfijas un sociālekonomiskās statistikas katedras, Ekonomisko sistēmu vadības teorijas un metožu katedras bāzes. Vadībzinātnes nodaļa ir akadēmiska struktūrvienība, kas izveidota akadēmiskās darbības organizēšanai un realizēšanai šādās zinātņu nozarēs un apakšnozarēs:

1. Vadībzinātnes nozarēs:

- uzņēmējdarbības vadības apakšnozarē un ar to saistītos virzienos;
- sabiedrības vadības apakšnozarē un ar to saistītos virzienos.

2. Ekonomikas zinātnes nozares tirgziņību apakšnozarē un ar to saistītos virzienos.

Finanšu un grāmatvedības nodaļu izveidoja uz Finanšu katedras, kā arī Grāmatvedības un audita katedras bāzes. Finanšu un grāmatvedības nodaļa ir akadēmiska struktūrvienība, kas izveidota akadēmiskās darbības organizēšanai un realizēšanai Ekonomikas zinātnes nozares šādās zinātņu apakšnozarēs:

- finanšu un kredīta apakšnozarē un ar to saistītos virzienos;
- grāmatvedības un uzskaites teorijas apakšnozarē un ar to saistītos virzienos.

Globālās ekonomikas starpdisciplināro studiju nodaļu uz Starptautiskās ekonomikas un biznesa katedras bāzes. Globālās ekonomikas starpdisciplināro studiju nodaļa ir akadēmiska struktūrvienība, kas izveidota akadēmiskās darbības organizēšanai un realizēšanai šādās zinātņu nozarēs un apakšnozarēs:

1. Ekonomikas zinātnes nozarēs:

- ekonomikas teorijas apakšnozarē un ar to saistītos virzienos ;
- reģionālās ekonomikas apakšnozarē un ar to saistītos virzienos.

2. Vadībzinību nozares uzņēmējdarbības vadības apakšnozarē un ar to saistītos virzienos.

Bez tam BVEF ir izveidoti četri zinātniskie institūti un vairāki studiju centri:

1. Projektu vadīšanas zinātniskais institūts ir Fakultātes akadēmiska struktūrvienība, kas izveidota zinātniskās darbības, kā arī ar zinātniskās kvalifikācijas iegūšanu un pilnveidošanu saistītas darbības organizēšanai un realizēšanai projektu vadīšanā vadībzinātnes sabiedrības un uzņēmējdarbības apakšnozaru un citu pētniecības virzienu jomā.
2. Starptautisko ekonomisko attiecību un komercijas zinātniskais institūts ir Fakultātes akadēmiska struktūrvienība, kas izveidota zinātniskās darbības, kā arī ar zinātniskās kvalifikācijas iegūšanu un pilnveidošanu saistītas darbības organizēšanai un realizēšanai starptautiskās ekonomikas un komercijas salīdzinošajā pētniecībā.

3. Ekonomikas un vadības zinātniskais institūts ir Fakultātes akadēmiska struktūrvienība, kas izveidota zinātniskās darbības, kā arī ar zinātniskās kvalifikācijas iegūšanu un pilnveidošanu saistītas darbības organizēšanai un realizēšanai ekonomikas, vadībzinātnes, demogrāfijas, vides pārvaldības teorētiskajā un lietišķajā pētniecībā.
4. Latvijas Produktivitātes, Efektivitātes, Attīstības un Konkurētspējas zinātniskais institūts "Latvijas Universitātes domnīca LV PEAK".
5. Vadības un uzņēmējdarbības mācību centrs (VUMC) ir Fakultātes funkcionāla struktūrvienība, mācību centrs, kurš organizē un realizē tālākizglītību uzņēmējdarbības un vadības jomās.
6. LU Ziemeļamerikas studiju centrs ir Fakultātes starpdisciplinārā studiju un pētniecības darbības struktūrvienība, kura ir izveidota intelektuālās – kultūras, akadēmiskās un pētnieciskās - sadarbības, komunikācijas un informācijas apmaiņas realizēšanai starp Latvijas Republikas un Ziemeļamerikas valstīm.

Fakultātes struktūrā ar Fakultātes Domē precizētiem nolikumiem pastāv arī LU studentu Biznesa inkubators, kas organizē un realizē atbalsta pasākumus LU studentiem un viņu izveidotajām komandām uzņēmējdarbības uzsākšanā un nostiprināšanā.

Fakultātes reorganizācija veikta uz Fakultātes Domes ierosinājumu un LU Senāta lēmumu pamata (LU Senāta 31.10.2016. lēmums Nr.47, LU Senāta 09.01.2017. lēmums Nr. 67, LU Senāta 24.04.2017. lēmums Nr. 108, LU Senāta 03.07.2017. lēmums Nr. 141).

BVEF fakultātes pārvaldības struktūrshēma dota 3.pielikumā. Fakultātes pārvaldi īsteno dekāns, kas ir Fakultātes augstākā amatpersona. Dekāns ir Fakultātes oficiālais pārstāvis LU institūcijās un struktūrvienībās, kā arī ārpus LU savas kompetences ietvaros. Par savu darbību dekāns ir atbildīgs rektoram. Dekāns par savu darbību reizi gadā sniedz pārskatu Domei.

BVEF Dome ir augstākā fakultātes lēmēj institūcija. Tās darbību un kompetences nosaka LU BVEF nolikums, kā arī Domes reglaments (BVEF Domes 05.04.2017. lēmums Nr. BVEF - V12.2/45). Domes sastāvu veido 25 domnieki, no kuriem ir:

1. pa 4 akadēmiskā personāla pārstāvjiem no katras nodaļas (kopā 16);
2. pa 1 akadēmiskā personāla pārstāvi no katra institūta (kopā 2);
3. vispārējā personāla kopsapulcē ievēlēts 1 pārstāvis;
4. studentu pašpārvaldes ievēlēti pārstāvji (kopā 5);
5. fakultātes vadības sēdē apstiprināts citu institūciju 1 pārstāvis;

Domes sastāvs pēc ievēlēšanas tiek apstiprināts ar LU Rektora rīkojumu (pašreizējais domes sastāvs apstiprināts 17.02.2017. ar rīkojumu Nr.1/63).

Domes kompetencē ietilpst studiju virziena satura izmaiņu apstiprināšana, studiju plānu apstiprināšana, docētāju ievēlēšana un citu būtisku lēmumu pieņemšana studiju procesa ietvaros.

Pie studiju virziena vadības institūcijām pieskaitāma arī **Studiju programmu padome (SPP)**. Saskaņā ar LU Studiju programmu padomes nolikumu Padome ir koleģiāla vadības institūcija, kas pārziņā vienai zinātnes nozarei atbilstošās visu līmeņu akadēmiskās, profesionālās un doktora studiju programmas. SPP izstrādā nozares studiju programmu attīstības stratēģiju, izvērtē visu līmeņu jaunu studiju programmu pieteikumus atbilstošajā nozarē, izvērtē ikgadējos studiju programmu pašnovērtējumu ziņojumus, izmaiņas studiju programmās u.c.

Ekonomikas Studiju Programmu padomē (ESPP) ietilpst:

- visu virzienam atbilstošo studiju programmu direktori;
- sekmīgi atbilstošajās programmās reģistrēto studējošo pārstāvji – ne mazāk kā 20 % no Programmu padomes sastāva, sekmējot visu līmeņu studiju programmu pārstāvniecību, kā arī iespējami lielāka studiju programmu skaita pārstāvniecību. Studējošo kandidatūras izvirza

- studējošo pašpārvalde;
- darba devēju pārstāvji;
- nozares profesori un citi kvalificēti speciālisti.

ESPP sastāvā 2018./2019. akad.gadā bija iekļauti 15 locekļi, t.sk. 8 studiju programmu direktori (Ē.Šumilo un S.Jēkabsone katra pārstāv divas SP), mācību prodekāne, 2 virzienam atbilstošo nodaļu vadītāji, 3 studējošo pārstāvji, kā arī darba devēju pārstāvis.

ESPP ietvaros notiek savstarpēja studiju virziena vadītāja un studiju programmu vadītāju sadarbība, pārspiežot ar citiem studiju programmu vadītājiem ar studiju procesa organizāciju saistītos jautājumus. Studiju programmu direktori izstrādā un ievieš priekšlikumus sistemātiskai studiju programmas pilnveidei, ne retāk kā reizi semestrī informē studiju programmu padomi un ne retāk kā reizi gadā, apstiprinot ikgadējo pašnovērtējuma ziņojumu, informē fakultātes domi par studiju programmas darbības rādītājiem un aktualitātēm, sadarbībā ar Studiju programmu padomi, sagatavo programmas pilnveides priekšlikumus, balstoties uz programmas ārējās un iekšējās novērtēšanas rezultātiem, organizē un vada pilnveides priekšlikumu ieviešanu u.c.

Nozīmīga loma Ekonomikas virziena īstenošanā un praktiskajā nodrošināšanā ir BVEF struktūrvienībām – nodaļām, kuru darbības galvenos mērķus un uzdevumus, kā arī to pārvaldību nosaka BVEF nolikums un nodaļu nolikumi, kurus apstiprinājusi BVEF Dome. Katrai nodaļai ir noteikti 4 līdz 5 pētnieciskās darbības galvenie virzieni un atbildīgie, kuri kopā ar nodaļas vadītāju veido nodaļas Padomi, kura seko līdzī studiju procesa norisei, pārrauga studiju un zinātniskā darba organizēšanu, kā arī studiju kursu kvalitāti un attīstību (t.s.k. jaunu kursu izstrādi), nodrošina zinātnisko pētījumu, studiju un citu darba rezultātu izvērtējumu, organizē metodiskos seminārus un risina citus aktuālus jautājumus, kas saistīti ar attiecīgās nodaļas darbību.

Sekmīga studiju virziena pārvaldība tāpat nav iedomājama bez vispārējā personāla (atbalsta personāla) iesaistes. Vispārējais personāls ikdienā sniedz praktisku atbalstu studējošajiem un akadēmiskajam personālam studiju procesa ietvaros. Atbalsta personāls BVEF veidots pēc studiju programmu, studiju formu, nodaļu un citu institūciju piesaistes principa. Proti: 1) ikdienā vismaz viens vispārējā personāla loceklis ir piesaistīts katrai no 4 fakultātes nodaļām (nodaļu studiju metodiķi); 2) katra koleģiāla lēmēj institūcija ir nodrošināta ar vismaz vienu vispārējā personāla pārstāvi tehniskā atbalsta sniegšanai (piem., Studiju programmu padomes sekretārs, Promocijas padomes sekretārs, Domes sekretārs); 3) katrai studiju programmai un studiju formai ikdienā ir piesaistīts vispārējā personāla pārstāvis (studiju metodiķis). Bez tam fakultātes vadības funkciju izpildes tehniskais un juridiskais atbalsts ir nodots attiecīgu darbinieku rokās. Piemēram, par BVEF finanšu, saimnieciskajiem, administratīvajiem un organizatoriskajiem jautājumiem ir atbildīgs Fakultātes izpilddirektors.

Jāuzsver, ka BVEF īsteno tā studiju virziena pārvaldības efektivitātes līmeni nešaubīgi apliecina tas, ka sekmīgs studiju darbs ar vairāk kā 2000 studentiem tiek nodrošināts ar aptuveni 25 vispārējā personāla darbinieku atbalstu. Proti, ar vidējo matemātisko attiecību viens pret astoņdesmit.

Nevar nepieminēt to, ka studiju virziena pārvaldībā ļoti cieši ir iesaistīti studējošie un to pārstāvji. Minēto apliecina tas, ka studējošo pārstāvniecība ir BVEF Domes un Studiju programmu padomes sastāvā ar veto tiesībām jebkurā balsojumā, kas skar studējošo intereses. Studējošie arī ikdienā tiek iesaistīti studiju virziena praktiskajā realizācijā, jo ikvienam ir tiesības izteikt priekšlikumus, iesniegt sūdzības u.tml.

Otrkārt, jānorāda uz LU normatīvo un strukturālo kārtību, kas centralizēti noteic studiju virziena praktiskās īstenošanas un attīstības procesus. Šajā kontekstā noteikti jānorāda uz dažādu lēmēj institūciju iesaisti (piem., rektorāts, Senāts). Protams, būtisks pienesums sekmīgam darbam studiju virziena ietvaros ir dažādām augstskolas struktūrvienībām (piem., Studiju departaments,

1.5. Studējošo uzņemšanas prasību un sistēmas raksturojums un novērtējums, citastarp norādot, kas nosaka studējošo uzņemšanas kārtību un prasības. Novērtēt studiju perioda, profesionālās pieredzes, iepriekš iegūtās formālās un neformālās izglītības atzīšanas iespējas studiju virziena ietvaros, sniegt konkrētus procedūru piemērošanas piemērus.

Uzņemšanas procesu LU un BVEF regulē Uzņemšanas noteikumi (apstiprināti 30.05.2016. Senāta sēdē, lēmums Nr.15, Izdoti saskaņā ar Augstskolu likuma 65. panta otro daļu un MK 10.10.2006. noteikumiem Nr. 846 "Noteikumi par prasībām, kritērijiem un kārtību uzņemšanai studiju programmās") un tam pakārtotie rīkojumi, kas nosaka procedūras konkrētajam akadēmiskajam gadam:

1. uzņemšanas prasības un kritēriji pamatstudiju programmās[1] ;
2. uzņemšanas prasības un kritēriji augstākā līmeņa studiju programmās[2];
3. uzņemšanas prasības un kritēriji doktora studiju programmās[3];
4. uzņemšanas kārtība akadēmiskajam gadam[4];
5. reģistrācijas maksas tāme;
6. studiju maksa programmās;
7. studiju vietu skaits uzņemšanai;
8. iestājpārbaudījumu materiālu sagatavošanas kārtība[5];
9. uzņemšanas komisijas sastāvs;
10. iestājpārbaudījumu komisiju sastāvs;
11. iestājpārbaudījumu norises laiks un vieta.

Uzņemšanas procedūras atšķiras pa studiju līmeņiem. Uzņemšana pamatstudijās notiek centralizēti, izmantojot "Vienoto uzņemšanu pamatstudiju programmās", kas apvieno uzņemšanu 12 Latvijas augstskolās. Konkurss uz studiju vietām notiek pamatojoties uz Centralizēto eksāmenu rezultātiem vai uz atestāta atzīmēm – personām, kuras atbrīvotas no centralizētajiem eksāmeniem vai ieguvušas vidējo izglītību ārzemēs. Konkursa rezultātā reflektanti tiek ranžēti pēc iegūtajiem punktiem. Programmās var tikt noteiktas priekšrocības valsts mācību olimpiāžu uzvarētājiem (piemēram, bakalaura studiju programmā "Ekonomika" ir paredzētas priekšrocības Latvijas valsts ekonomikas olimpiādes 1. – 2. pakāpes ieguvējiem un Latvijas valsts skolēnu zinātniskās konferences ekonomikas sekcijas 1. – 3. pakāpes ieguvējiem tekošajā un iepriekšējā gadā). Detalizēta informācija par uzņemšanas prasībām, kā arī noteiktajām priekšrocībām ir dota katras studiju programmas raksturojumā.

Uzņemšana maģistra līmeņa studiju programmās notiek decentralizēti, katrā fakultātē, bet vienotos termiņos[6]. Uzņemšana notiek pamatojoties uz vērtējumiem, kuri iegūti pamatstudiju laikā. Programmās kurās pieļaujama dažādu nozaru iepriekšējā izglītība, izmanto iestājpārbaudījumu, lai noteiktu reflektanta priekšzināšanu atbilstību studiju programmas nozarei. Detalizēta informācija par uzņemšanas prasībām, kā arī noteiktajām priekšrocībām ir dota katras studiju programmas raksturojumā (skat. III. sadaļas 1.1.punktus par studiju programmu parametriem).

Uzņemšana doktorantūrā, tāpat kā pamatstudijās, norisinās centralizēti. Pretendentam jāiesniedz promocijas darba temata pieteikums un jāsaskaņo to ar potenciālo promocijas darba vadītāju. Pretendenta atbilstību izvērtē nozares doktorantūras padome.

Studiju perioda, profesionālās pieredzes, iepriekš iegūtās formālās un neformālās izglītības atzīšanas procedūras studiju virziena ietvaros notiek atbilstoši Augstskolu likuma 47. panta trešā daļā noteiktajai kārtībai, kā arī ievērojot Ministru kabineta 2004. gada 16. novembrī pieņemtos noteikumus Nr. 932 „Studiju uzsākšanas kārtība vēlākos studiju posmos” (turpmāk - MK noteikumi). Atbilstoši MK noteikumu 7. punktam un LU tiesību aktam „Studiju uzsākšanas kārtība vēlākos studiju posmos Latvijas Universitātē” (apstiprināts ar 08.06.2009. rīkojumu Nr. 1/128) 3. Punktam. Uzsākt studijas vēlākos posmos LU var personas, ir apguvušas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā licencētu vai akreditētu augstākās izglītības studiju programmu vai tās daļu vismaz divu semestru jeb 40 kredītpunktu (60 ECTS) apjomā[7]. Priekšnoteikums studiju uzsākšanai vēlākos studiju posmos ir iepriekš apgūto studiju kursu atzīšana. Piesakoties studijām, jāaizpilda pieteikums un kopā ar iepriekšējās augstskolas izsniegtu Akadēmisko izziņu (Transcript) jāiesniedz fakultātē. Studiju programmas direktors izvērtē un atzīst tos iepriekš apgūtos studiju kursus, kuru studiju rezultāti atbilst LU studiju programmas plānotajiem studiju rezultātiem. Studiju kursus atzīst, ja to apjoms kredītpunktos abās salīdzināmajās studiju programmās ir vienāds vai kredītpunktu skaits iepriekš apgūtajā attiecīgajā studiju kursā ir lielāks. Papildus kārtojamo studiju kursu kopapjoms nedrīkst pārsniegt 20 kredītpunktus. Papildu studiju kursu apgūšana vai pārbaudījumu kārtošana ir maksas pakalpojums. Studentiem no citas augstskolas vai koledžas, uzsākot studijas LU vēlākos studiju posmos, budžeta finansējums studijām netiek saglabāts. Netiek atzīti citās augstskolās nokārtotie noslēguma pārbaudījumi. Pēc pretendenta iesnieguma LU izvērtē un atzīst arī iepriekšējā profesionālajā pieredzē sasniegtus studiju rezultātus. Studiju kursu atzīšanas kārtība ir noteikta LU Senāta 29.12.2008. apstiprinātajā tiesību aktā “Studiju kursu atzīšanas kārtība Latvijas Universitātē” (Senāta lēmums Nr. 190).

Studiju kursu atzīšana ir akreditētās vai valsts atzītās Latvijas vai ārvalstu augstākās izglītības iestādēs apgūto studiju kursu iekļaušana studējošā izpildītājās akadēmiskajās saistībās, ja to saturs un apjoms atbilst studiju programmas mērķiem, uzdevumiem, saturam un plānotajiem studiju rezultātiem. LU studiju programmās var atzīt akreditētās vai valsts atzītās Latvijas vai ārvalstu augstākās izglītības iestādēs sekmīgi apgūtus kursus: studiju kursus, izņemot studiju programmas noslēguma pārbaudījumus; tālākizglītības programmu kursus, ja par kursa apguvi ieskaitīti kredītpunkti (Latvijas augstākās izglītības kredītpunktu vai ECTS sistēmā).

Pārtrauktas studijas LU ir iespējams atsākt un pabeigt izglītošanos noteiktā izglītības pakāpē. To var izdarīt tikai programmā, kura konkrētā brīdī tiek īstenota. Ja studiju programmā ir notikušas saturiskas izmaiņas (jauni kursi, mainījies kredītpunktu apjoms), studiju programmas direktors salīdzina izpildīto programmas daļu ar spēkā esošo programmu un pieņem lēmumu, kurus no iepriekšējā studiju periodā apgūtajiem studiju kursiem var atzīt aktuālajā programmā. Kursu atzīšanas procesa rezultātā programmas direktors nosaka studiju semestri, ar kuru iespējams atsākt studijas. Uzsākot studijas citā programmā, iepriekš apgūto studiju kursu atzīšanai var iesniegt sekmju izrakstu. Studiju pārtraukšanas kārtība LU apstiprināta ar Senāta 01.12.2008. lēmumu Nr. 178 un pieņemta saskaņā ar Augstskolu likuma 15. panta pirmo daļu un LU Satversmes 5.6. 5) punktu.

Pārtrauktas studijas atsākot, var veikt iepriekšējā izglītībā un/vai profesionālā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšanu. Iesniedzot pieteikumu, jāpievieno dokumenti, kas apliecina sasniegtos studiju rezultātus – sertifikātus, darba devēja apliecinājumus, rekomendācijas, projektu rezultātus, amata aprakstus u. c. Profesionālajā pieredzē sasniegtos studiju rezultātus var atzīt tikai: tajā attiecīgās studiju programmas daļā, kuru veido prakse, turklāt šiem studiju rezultātiem jābūt sasniegtiem tajā profesionālās darbības jomā, kura atbilst studiju programmas izglītības tematiskajai jomai un tajā studiju programmas studiju kursā vai modulī, kurā iegūst praktiskas zināšanas, prasmes un kompetenci.

Studiju kursu atzīšanas kārtība ir noteikta LU Senāta apstiprinātajā tiesību aktā “Studiju kursu

atzīšanas kārtība Latvijas Universitātē” (LU Senāta 29.12.2008. lēmums Nr.190). Atbilstoši minētajai kārtībai, uz studējošā iesnieguma pamata tiek izskatīta iespēja atzīt studiju kursus, kas apgūti kādā citā Latvijas augstākās izglītības iestādē, augstskolā ārzemēs vai iepriekšējo studiju periodā LU. LU pilnā apjomā atzīst studiju kursus, kas apgūti starpvaldību vai starpaugstskolu līgumos noteiktās studiju programmās vai starptautiskajās izglītības programmās un kuru apguvi studējošais iepriekš rakstveida saskaņojis ar studiju programmas direktoru. Iepriekš apgūtus studiju kursus var atzīt tajā pašā vai zemākā studiju līmenī. Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmās apgūtus studiju kursus var atzīt citās pamatstudiju (bakalaura vai otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības) programmās. Atzītos studiju kursus ieskaita studējošā izpildītajās akadēmiskajās saistībās: aizstājot studiju programmas obligātās (A) daļas vai ierobežotās izvēles (B) daļas studiju kursus; iekļaujot studiju programmas ierobežotās izvēles (B) daļā vai brīvās izvēles (C) daļā (ja C daļu paredz konkrētās studiju programmas plāns). Piemēram, bakalaura studiju programmās studējošie bieži izvēlas apmeklēt peldēšanas vai citas sporta nodarbības RTU, kas tiek ieskaitīts viņu studiju programmas plāna brīvās izvēlēs (C) daļā. LU apgūtajiem studiju kursiem atzīst arī vērtējumu, ja tas ir 10 ballu sistēmā. Studiju kursu atzīšanu veic studiju programmas direktors. Neskaidrību gadījumā lēmumu par studiju kursu atzīšanu pieņem atbilstošā studiju programmu padome.

Pretendentiem, kuri uzsāk studijas vēlākos studiju posmos, atzīšanas procedūru veic pirms imatrikulācijas. Studiju kursus neatzīst, ja šo kursu saturs vai apjoms vai apgūtās zināšanas un iegūtās prasmes neatbilst programmas prasībām. Vienu LU studiju programmas studiju kursu var aizstāt ar vairākiem apgūtiem studiju kursiem un otrādi – vairākus LU studiju kursus var aizstāt ar vienu apgūtu studiju kursu. Aizstājot LU studiju kursu ar vienu vai vairākiem kursiem, šo kursu kopējam apjomam ir jābūt vienādam ar vai lielākam par LU studiju kursa apjomu.

Tātad, atbilstoši minētajai kārtībai, uz studējošā iesnieguma pamata tiek izskatīta iespēja atzīt studiju kursus, kas apgūti kādā citā Latvijas augstākās izglītības iestādē, augstskolā ārzemēs vai iepriekšējo studiju periodā LU.

Uz 16.09.2019. BVEF no visiem aktīvajiem studentiem bija 214 studenti, kuriem ir atzīti studiju kursi, bet kopš 01.01.2013. BVEF atzīšana veikta 572 studentiem.

Bakalaura studiju programmā visbiežāk studiju kursu atzīšana notiek šādos gadījumos - studējošajam atgriežoties no apmaiņas programmas (Erasmus+ vai citas), kā arī personas, kuras imatrikulētas bakalaura studiju programmā, var lūgt atzīt iepriekšējo studiju laikā apgūtus studiju kursus, ja to apjoms un saturs ir atbilstošs studiju programmā ar esošajiem kursiem. Studentiem ir visas iespējas atzīt kursus, ja viņiem nav izdevies pabeigt citā augstskolā iesāktās studijas. Šajos gadījumos programmu direktori veic iepriekš apgūto studiju kursu apjoma un satura salīdzināšanu, un pieņem lēmumu par iespēju atzīt studiju kursus. Atsevišķos gadījumos tiek atzīti iepriekš apgūtie studiju kursi studentiem, kuriem studijas BVEF ir otrā, vai tālākā augstākās izglītības programma. Piemēram, ja studējošais jau ir apguvis civilās aizsardzības kursu studējot ķīmijas bakalaura studiju programmā, tad ekonomikas bakalaura studiju programmā otrreiz šis kurss nav jāklausa. Tāpat, atjaunojoties pēc studiju pārtraukuma, tiek veikta kursu atzīšana sakarā ar notikušām izmaiņām studiju programmas plānā.

Savukārt maģistra programmās visbiežāk studiju kursu atzīšana tiek veikta gadījumos, kad studējošie atgriezušies no mobilitātes programmu studijām, piedalījušies dažādos projektos, kā piemēram, Vasaras skola vai ir iestājušies šajā programmā no citām Latvijas augstskolām, kurās nav izdevies pabeigt studijas, bet tas ir ļoti rets gadījums.

Retāk tiek izmantota iespēja veikt iepriekšējā izglītībā (t.sk. tālākizglītības programmā) vai profesionālajā pieredzē iegūtu studiju rezultātu atzīšanu, kuras kārtība ir noteikta ar rektora rīkojumu 04.04.2014. Nr.1/116. LU BVEF praksē ir bijis viens šāds gadījums - 2016.gadā

“Grāmatvedības, analīzes, audita” profesionālā bakalaura studiju programmā.

Visas kārtības ir publiskas un pieejamas LU Normatīvo aktu sistēmā, kura ir pieejama ikvienam LU darbiniekiem un studentam, reģistrējoties ar piešķirto lietotājvārdu un paroli.

Mobilitātes laikā apgūtu, iegūto studiju rezultātu atzišana un pielīdzināšana tiek veikta saskaņā ar LU Rīkojums par Studiju kursu atzišanas kārtībā LU 29.12.2008., lēmums Nr. 190 un LU Rīkojums Par grozījumiem Studiju kursu atzišanas kārtībā LU 25.05.2009., Nr.250, kā arī LU Rīkojums Par Erasmus+ programmas mobilitātes organizēšanas kārtību LU 18.12.2014.,Nr.1/363. Saskaņā ar noteikto kārtību tiek veikti divi atsevišķi procesi: 1) studentu mobilitātes laikā apgūtie un iegūtie studiju rezultāti tiek atzīti pilnībā saskaņā ar starptautisko programmu nosacījumiem un 2) tiek veikts mobilitātes laikā apgūtu, iegūto studiju rezultātu pielīdzināšanas process saskaņā ar LU rīkojumiem. Mobilitātes laikā apgūto un iegūto studiju rezultātu pielīdzināšanu veic attiecīgās studiju programmas direktors pamatojoties uz sekmju izrakstiem no partneraugstskolas vai apliecinājuma no prakses vietas. Nokārtotie studiju kursi tiek iekļauti studenta programmā aizstājot kursus no semestra, kad students bija prom vai ar kursiem, kas vēl paredzēti apgūt studiju programmā. Visi studenti, kas piedalās apmaiņas programmās pirms došanās prom saskaņo ar attiecīgo studiju programmas direktoru provizorisko studiju vai prakses plānu. Ja apmaiņas laikā tiek veiktas izmaiņas provizorisks plāns arī tas tiek saskaņots ar studiju programmas direktoru. Provizorisks studiju vai prakses plāns tiek atrunāts arī pielīdzināšanas process, studiju programmas direktors apstiprina studenta izvēlētos studiju kursus ārvalstu augstskolā un atzīmē kuram studiju kursam no studenta studiju plāna LU tas tiks aizstāts – pielīdzināts. Ja students piedalās prakses mobilitātē, pirms došanās prom students saskaņo ar attiecīgo studiju programmas direktoru, kā tiks atzīta veiktā prakse. Ja LU studiju plānā ir paredzēta prakse, tad prakses mobilitātē tiek aizstāta, pielīdzināta praksei no LU programmas. Ja studiju plānā prakse nav paredzēta, tad studiju programmas direktoram ir tiesības praksi aizstāt ar kādu no studiju plānā paredzētajiem studiju kursiem, līdz ar to nodrošinot maksimālu mobilitātē apgūto, iegūto rezultātu pilnīgu atzišanu un pielīdzināšanu.

Ārpus formālās izglītības apgūto vai profesionālajā pieredzē iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atzišanas kārtību un kritērijus un iepriekšējā izglītībā sasniegto studiju rezultātu atzišanas kārtību un kritērijus nosaka „Ārpus formālās izglītības apgūto vai profesionālajā pieredzē iegūto kompetenču un iepriekšējā izglītībā sasniegtu studiju rezultātu atzišanas noteikumi” (MK noteikumi Nr. 505, 14.08.2018.). Lēmumu par ārpus formālās izglītības apgūto vai profesionālajā pieredzē iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču, kā arī par iepriekšējā izglītībā sasniegto studiju rezultātu atzišanu pieņem augstskolas vai koledžas izveidota atzišanas komisija. Augstskola vai koledža izveido vismaz vienu komisiju katrā Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajā izglītības tematiskajā jomā, ja attiecīgā augstskola vai koledža īsteno studiju programmas šajā izglītības tematiskajā jomā. Augstskola vai koledža var izveidot vienu kopīgu komisiju vairākās izglītības tematiskajās jomās. Komisijas personālsastāvu apstiprina augstskolas rektors vai koledžas direktors. Komisijas tiesības un pienākumus, kā arī tās veidošanas nosacījumus nosaka augstskolas senāta vai koledžas padomes apstiprināts nolikums.

Persona, kura vēlas, lai tiktu atzītas tās ārpus formālās izglītības apgūtās vai profesionālajā pieredzē iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences, iesniedz augstskolā vai koledžā iesniegumu par zināšanu, prasmju un kompetenču atzišanu. Lai profesionālajā pieredzē iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences atzītu par atbilstošām tiem studiju programmas studiju kursā vai studiju modulī sasniedzamajiem studiju rezultātiem, kuri apliecina iegūtās praktiskās zināšanas, vai ārpus formālās izglītības apgūtās zināšanas, prasmes un kompetences atzītu par atbilstošām studiju programmas studiju kursā vai studiju modulī sasniedzamajiem studiju rezultātiem, persona kārto attiecīgajā studiju kursā vai studiju modulī noteiktos pārbaudījumus.

[1]

<https://www.lu.lv/gribustudet/normativie-dokumenti/uznemsanas-prasibas-un-kriteriji-pamatstudiju-programmas-2019-2020-akademiskaja-gada/>

[2]

<https://www.lu.lv/gribustudet/normativie-dokumenti/uznemsanas-prasibas-un-kriteriji-augstaka-lime-na-studiju-programmas-20192020-akademiskaja-gada/>

[3] <https://www.lu.lv/gribustudet/uznemsanas-kartiba/doktorantura/>

[4] <https://www.lu.lv/gribustudet/uznemsanas-kartiba/pamatstudijas/>

[5] <https://www.lu.lv/gribustudet/normativie-dokumenti/uznemsanas-noteikumi-latvijas-universitate/>

[6] https://www.bvef.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/Uznemsanas_dokumenti/Augstaka_limeņa_studiju_programmas_2019.pdf

[7] <https://www.lu.lv/gribustudet/studiju-atsaksana/>

1.6. Studējošo sasniegumu vērtēšanā izmantoto metožu un procedūru novērtējums, principi, kā tās tiek izvēlētas, kā tiek analizēta novērtēšanas metožu un procedūru atbilstība studiju programmu mērķu sasniegšanai un studējošo vajadzībām.

LU katrai studiju programmai un katram studiju kursam ir formulēti studiju rezultāti kā zināšanu, prasmju un kompetences kopums. Saskaņā ar Boloņas procesu augstākās izglītības programmās, aprakstot kvalifikāciju struktūras un kvalifikācijas jāizmanto mācīšanās rezultāti. Eiropas vienotas augstākās izglītības telpas veidošanas procesā mācīšanās rezultāti tiek skaidroti kā apgalvojumi/paziņojumi par to, kas tiek sagaidīts, ko students zinās, izprātīs un/ vai spēs izdarīt kāda konkrēta mācīšanās perioda (pēc studiju programmas, studiju moduļa, studiju kursu vai nodarbības) beigās. Mācīšanās rezultāti tiek formulēti, lai izteiktu, ko sagaidāms, ka studenti sasniegs un, kā sasniegto spēs demonstrēt. Mācīšanās rezultātu pieeja ir nozīmīga augstākās izglītības, kvalitātes nodrošināšanas mūžizglītības, formālās un neformālās mācīšanās pieredzes atziņas kontekstā. Saskaņā ar *LU Studiju departamenta* rekomendācijām: zināšanas ir studiju procesā uztvertās informācijas ieguves rezultāts, ar studiju un darba jomu saistītu atziņu kopums. Zināšanas var būt gan fakti, gan teorētiskās zināšanas; prasmes – spēja piemērot zināšanas, lai veiktu praktiskus un teorētiskus uzdevumus. Prasmes var būt gan kognitīvas (loģiskās, radošās domāšanas izmantošana), gan praktiskas (ietverot roku veiklību un metožu, materiālu, darba rīku un instrumentu izmantošanu); kompetence – zināšanu, prasmju un attieksmju kopums atbildīgai un patstāvīgai darbības veikšanai studiju un darba situācijās, profesionālajā un personīgajā attīstībā.

Mācīšanās rezultāti studiju programmu un studiju kursu līmenī palīdz nodrošināt saskaņotību starp vienas programmas kursiem, pēctecīgām programmām, nodrošinot studentcentrēta studiju procesa īstenošanu. Mācīšanās rezultāti studentiem dod iespēju izprast, ko tieši viņi spēs darīt pēc veiksmīga studiju perioda, kas savukārt veicina efektīvāku mācīšanos. Latvijas Republikas *Augstskolu likumā* (1995/ 2015) noteikts, ka studiju rezultāti ir „studiju programmas, studiju moduļa vai studiju kursa noslēgumā iegūstamais zināšanu, prasmju un kompetences kopums”.

To ievērojot, LU BVEF ir izstrādātas studiju virziena “Ekonomika” studiju programmās ietilpstošo

kursu zināšanas, prasmes un kompetence un integrētas studiju programmas un virziena līmeņos. Studiju programmu kursi ir izstrādāti, ievērojot pakāpenības un pēctecības principus, izprotot mācīšanas principus (sistemātiskumu, pēctecību, pakāpenību, integritāti, daudzveidīgumu u. tml.). Lai ievērotu studiju kursu izstrādi un aktualizāciju LU, 10.08.2018. ar rektora rīkojumu Nr.1/277 ir apstiprināta studiju kursu izstrādes un aktualizācijas kārtība, saskaņā ar Augstskolu likuma 56. pantu. Kārtība nosaka studiju kursu izstrādes un aktualizācijas procesu, prasības studiju kursu apraksta un e-kursa izstrādei, kas tiek īstenots tālmācībā, kā arī studiju kursa iekļaušanas studiju programmā un izslēgšanu no tās procedūru.

Lai to nodrošinātu, studiju programmās ir veikta studiju kursu plānoto rezultātu kartēšana. Vienā studiju programmā visiem studiju kursiem jābūt saskaņotiem, lai tie kopā virzītu studentu uz studiju programmas rezultātu sasniegšanu.

Izstrādājot jaunu studiju programmu vai, aktualizējot jau esošo studiju programmu, LU ir ieteikts veikt studiju programmas studiju rezultātu kartēšanu, lai pārliecinātos un nodrošinātu, ka studiju kursus un studiju programmas līmenī formulētie mācīšanās rezultāti ir savstarpēji saistīti. Gatavojoties akreditācijai BVEF studiju virzienā ietilpstošām programmām ir veikta kartēšana un panākta sinerģija programmas kursu rezultātos. Katrā studiju virziena "Ekonomika" Studiju programmas kartēšanas matricā pretī programmas rezultātiem tiek ievietoti atbilstīgi studiju programmas studiju kursu rezultāti, kas palīdz pārbaudīt, vai un kā studiju kursi potenciāli virza studentu uz programmas rezultātu sasniegšanu.

2015./2016.akad.gadā LU Akadēmiskās attīstības projekta „Studiju rezultātu formulēšanas un novērtēšanas labā prakse Latvijas Universitātes studiju programmās” ietvaros LU ir izstrādāta *Studiju rezultātu formulēšanas un novērtēšanas rokasgrāmata*. Rokasgrāmatā iekļauta projekta ietvaros izstrādātajā un īstenotajā akadēmiskā personāla tālākizglītības programmā „Studiju rezultātu formulēšanas un novērtēšanas metodika” aprobētā pieredze, kuras mērķis ir veicināt studiju programmu direktoru un docētāju kompetences studiju rezultātu formulēšanas un novērtēšanas metodikā, sekmējot labās prakses apzināšanu un ieviešanu studiju programmās, īstenojot studentcentrētu, studiju rezultātos balstītu studiju procesu un studentu mācīšanās sasniegumu vērtēšanu[1].

Sākot studijas BVEF, studējošie pirmajā studiju nedēļā tiek informēti par studiju organizāciju un īstenošanu attiecīgajā studiju programmā. Savukārt katra studiju kursa plānotie studiju rezultāti, pārbaudes metodes un vērtēšanas kritēriji ir definēti visos studiju kursu aprakstos, kas studentiem pieejami LU Informatīvajā sistēmā (LUIS) un LU e-studiju vietnē. Arī “Studiju kursu pārbaudījumu organizēšanas kārtība Latvijas Universitātē” (29.06.2015.Senāta sēdes lēmums Nr. 211, saskaņā ar Augstskolu likuma 15. panta pirmo daļu un LU Satversmes 5.6. punkta 5. apakšpunktu un *Grozījumiem: LU Senāta 02.07.2018. lēmums Nr. 235*) tieši noteic, ka ikvienam mācībspēkam ir pienākums pirmās nodarbības laikā iepazīstināt studējošos ar kursa apguves organizāciju, prasībām, vērtēšanas kritērijiem un pārbaudījumu norises kārtību un nemainīt šīs prasības un vērtēšanas kritērijus semestra laikā. BVEF svarīga sastāvdaļa studiju kursu apguvē un noteikto studiju rezultātu sasniegšanā ir praktisko iemaņu apguve – piem., projektu pieteikumu izstrāde, atsevišķu valstu biznesa kultūras apguve, konkrētu uzņēmumu vai organizāciju stratēģiju izpēti u.t.t.. Liela vērtība tiek veltīta studentu patstāvīgā darba pilnveidošanai, ļaujot iedziļināties atsevišķu jautājumu izziņā, iegūto informāciju apkopojot uz secīgi izklāstot nodarbību laikā. Šādi tiek izmantotas gan individuālās izpēti, gan grupu darba metodes. Studijuursos par ekonomisko pētījumu metodoloģiju, statistiku u.c. tiek kontrolēti katra studenta progress attiecībā uz pētījuma dizainu, datu izvēli, datu vākšanas metodēm, datu transformācijām, modeļu izveidi, jauno mainīgo veidošanu, specifikāciju, novērtēšanu un interpretāciju. Studiju kursu ietvaros ir paredzēti, ka katram studentam ir jāsagatavo detalizētas prezentācijas, kuras tiek apspriestas nodarbību laikā ar grupas biedriem un pasniedzēju.

Studiju rezultātu vērtēšanas sistēmu nosaka Izglītības likums, ka iegūtās izglītības vērtēšanas pamatprincipus un kārtību regulē valsts izglītības standarti. Profesionālās kvalifikācijas ieguves kārtību nosaka Profesionālās izglītības likums un Augstskolu likums, kurš regulē arī iegūtās akadēmiskās augstākās izglītības vērtēšanu. Izglītības ieguve akreditētās izglītības programmās noslēdzas ar valsts pārbaudījumiem. Mācību sasniegumu vērtēšana tiek veikta 10 ballu skalā, vadoties pēc šādiem kritērijiem:

- Iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte;
- Iegūtās prasmes un iemaņas;
- Attieksme pret mācīšanos;
- Mācību sasniegumu attīstības dinamika. (skat.5.tabulu).

5.tabula

10 ballu vērtēšanas skalas skaidrojumi[2]

Apguves līmenis	Atzīme	Skaidrojums	Aptuvenā ECTS atzīme
ļoti augsts	10	izcili (<i>with distinction</i>)	A
	9	teicami (<i>excellent</i>)	A
augsts	8	labi (<i>good</i>)	B
	7	labi (<i>good</i>)	C
vidējs	6	gandrīz labi (<i>almost good</i>)	D
	5	viduvēji (<i>satisfactory</i>)	E
	4	gandrīz viduvēji (<i>almost satisfactory</i>)	E/FX
zems	3-1	negatīvs vērtējums (<i>unsatisfactory</i>)	Fail

Studiju rezultāti LU BVEF tiek vērtēti 10 ballu skalā, atbilstoši MK 13.05.2014. noteikumos Nr.240 25.punktā noteiktajam[3].

Jāpiebilst, ka jaunie izglītības standarti gan nosaka, ka studiju rezultātu sasniegšanas pakāpi studiju programmas obligātās daļas studiju kursa gala pārbaudījuma ietvaros ar vērtējumu "ieskaitīts/neieskaitīts" var vērtēt, ja kursa apjoms nepārsniedz 2 kredītpunktus (Skat., piem. MK 26.08.2014. noteikumu Nr. 512 *Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu* 46.punktu). Kursu uzskata par sekmīgi apgūtu, t.i., vērtējums ir sekmīgs, ja vērtējums 10 ballu skalā nav zemāks par „4” (gandrīz viduvēji) vai ir „ieskaitīts”. Šajā gadījumā studējošais iegūst kredītpunktus par konkrētā kursa apguvi.

Vērtējot studiju rezultātus, tiek ievēroti Ministru kabineta 26.08.2014. noteikumos Nr.512 *Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu* un MK 13.05.2014. noteikumos Nr.240 *Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu* formulētie vērtēšanas pamatprincipi[4]:

- vērtēšanas atklātības princips — atbilstoši izvirzītajam studiju programmas mērķim un uzdevumiem, kā arī studiju kursu mērķim un uzdevumiem LU ir noteikusi prasību kopumu studiju rezultātu vērtēšanai;
- vērtējuma pārskatīšanas iespēju princips — LU ir izstrādāta sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība, ja pieļauti pārkāpumi studiju kursu apgūvē. Prakse liecina, ka studējošie zina savas tiesības un prot izmantot tiesību aizsardzības līdzekļus.
- vērtējuma obligātuma princips — nepieciešams iegūt sekmīgu vērtējumu par visa studiju programmas satura apguvi;
- vērtēšanā izmantoto pārbaudes veidu dažādības princips — studiju programmas apguves vērtēšanā izmanto dažādus pārbaudes veidus;
- vērtējuma atbilstības princips — pārbaudes darbā studentam tiek dota iespēja apliecināt zināšanas, prasmes un kompetenci atbilstošos uzdevumos un situācijās. Pārbaudēs iekļaujamais saturs atbilst kursu programmās noteiktajam saturam.

No 2012.gada darbojas LU centralizētā sekmju reģistrēšanas sistēma, kurā tiek aprēķināts studiju kursa apguves gala vērtējums pēc kursa aprakstā noteiktā algoritma, ņemot vērā starppārbaudījumos un noslēguma pārbaudījumā iegūtos vērtējumus.

Studiju kursu pārbaudījumu organizēšana un studējošo sasniegumu vērtēšana notiek atbilstoši LU Senāta 29.06.2015. lēmumam Nr. 211 Studiju kursu pārbaudījumu organizēšanas kārtība LU, kas piemērojama visu līmeņu LU studiju programmās reģistrēto pilna un nepilna laika studējošo studiju rezultātu vērtēšanai.

Katrā studiju kursā ir divi pārbaudījumi veidi: starppārbaudījumi un studiju kursa noslēguma pārbaudījums. Studiju kursā ar 2 kredītpunktiem jāietver vismaz viens, studiju kursā ar 3 vai 4 kredītpunktiem vismaz divi, bet studiju kursā ar 5 un vairāk kredītpunktiem – trīs pārbaudes darbi. Katra studiju kursa noslēgumā ir studiju kursa noslēguma pārbaudījums: eksāmens vai aizstāvēšana (studiju darbam, praksei vai noslēguma darbam). Lai studējošais iegūtu kredītpunktus par studiju kursa apguvi, visiem studējošajiem obligāti ir jākārt eksāmens. Pārbaudījumi var tikt īstenoti rakstveidā vai mutvārdos, vai kombinētā formā (rakstveidā un mutvārdos). Starppārbaudījumu veidi var būt: kontroldarbi, testi, ziņojumi, uzstāšanās ar zinātniskiem referātiem, diskusijas, kā arī citas studiju kursa specifikai piemērotas zināšanu pārbaudes formas, ar kurām katra studējošā zināšanas tiek pārbaudītas pēc visiem studiju kursa dalībniekiem izvirzītiem vienādiem kritērijiem. LU tiesību akts par studiju kursu pārbaudījumu organizēšanas kārtību nosaka, ka studiju kursa apguves kopējo vērtējumu veido: starppārbaudījumu kopējais vērtējums (ne mazāk kā 50% no kopējā vērtējuma) un eksāmenā iegūtais vērtējums (ne mazāk kā 10% no kopējā vērtējuma), taču šo starppārbaudījumu un eksāmena vērtējumu proporcionālo sadalījumu gala atzīmes noteikšanā var konkretizēt katrā kursa aprakstā. BVEF katra studiju kursa aprakstā (kas ir pieejams e-studiju vietnē) ir noteikts starppārbaudījumu skaits un veids, kā arī cita informācija par studējošo sekmju vērtēšanas kritērijiem, nosacījumiem un saistošajām procedūrām. Jāatzīmē, ka BVEF studiju programmu aprakstos kursu vērtēšanā nedominē kāda viena pieeja, bet katra kursa aprakstā ir strikti noteikts procentuālais sadalījums par semestrī notikušiem starppārbaudījumiem (kontroldarbiem, referātu un tml.) un gala pārbaudījumu, tajā pašā laikā LU tiesību aktā noteiktais tiek īstenots. Piemēram, studiju kursā Makroekonomika (EkonP198), ko apgūst visi “Ekonomikas” virziena studējošie pamatstudijās ir paredzēti 3 starppārbaudījumi, no kuriem 2 pārbaudes darbi, kas katrs veido 10% no kopējā vērtējuma un viens starpeksāmens, kas veido 30% no kopējā vērtējuma, kā arī gala pārbaudījums- rakstisks eksāmens, kas veido 50% no kopējā gala vērtējuma.

Studējošo sasniegumu novērtēšanai tiek izvēlēta pārbaudījumu forma un metodes, kas atbilst mācību metodēm, kādas izmantotas studiju procesā.

Studiju rezultātus studiju programmās novērtē pēc diviem rādītājiem:

- kvalitātes rādītājs – vērtējums pēc 10 ballu skalas, ievērojot ārējos normatīvos aktus;
- kvantitātes rādītājs – kredītpunkti pēc kopējā stundu skaita katrā studiju kursā.

LU tiesību akts *Studiju kursu pārbaudījumu organizēšanas kārtība Latvijas Universitātē* ļauj kursa apguvi vērtēt kā sekmīgu arī tad, ja eksāmens ir nokārtots nesekmīgi (ja šāda iespēja noteikta studiju kursa aprakstā). Taču BVEF paredzēts stingrākas prasības un visā BVEF vienādi piemērojams princips, ka, lai saņemtu gala vērtējumu, eksāmenam vienmēr jābūt nokārtotam sekmīgi.

Atbilstoši studiju kursa specifikai docētāji var noteikt arī prasības nodarbību apmeklējumam. BVEF dominē pieeja, ka lekciju apmeklējums nav obligāts, bet semināru apmeklējums gan daudzosursos noteikts kā obligāts vai daļēji obligāts (norādot kursa aprakstā konkrētus seminārus, kuru apmeklējums ir obligāts). Šāda pieeja raksturīga vēlākajos studiju semestros docētajiem priekšmetiem. Tomēr, ar 2018./2019. akad.gadu, nolūkā celt studējošo zināšanu līmeni un disciplīnu, ar BVEF dekāna norādījumu (15.08.2018., Nr. BVEF-A43.1/318) tika noteikts vismaz 50% obligāts lekciju apmeklējums bakalaura studiju programmu 1. un 2.semestra studentiem un obligāts semināru apmeklējums visiem bakalaura programmās studējošiem. Šāds norādījums praksē jau ir nesis pozitīvu rezultātu un ir samazinājis tādu studējošo atbirums, kas bija saistīts ar sekām, kas izrietēja no studentu brīvā apmeklējuma iespējām.

BVEF starppārbaudījumus var kārtot tikai divas reizes, turklāt atkārtota kārtošana iespējama tikai noteiktā laikā un vietā, kas izziņota vismaz nedēļu pirms starppārbaudījuma norises. Savukārt eksāmenus studējošie var kārtot trīs reizes. Trešajā eksāmena kārtošanas reizē studējošā darbu vērtē komisija trīs docētāju sastāvā, kuri nav piedalījušies iepriekšējo eksāmena darbu vērtēšanā. Komisiju atkārtota kursa noslēguma pārbaudījuma pieņemšanai trīs mācībspēku sastāvā ar norādījumu apstiprina fakultātes dekāns. Mācībspēku, kurš sākotnēji ir pieņēmis pārbaudījumu, neieklauj komisijas sastāvā, bet viņu var uzaicināt uz komisijas sēdi paskaidrojumu sniegšanai. Vērtējumu LU E-studiju vidē ievada un protokolu paraksta komisijas priekšsēdētājs.

Ja studējošais nav ieradies uz kursa noslēguma pārbaudījumu noteiktajā laikā, mācībspēks pārbaudījuma protokolā izdara atzīmi "neieradās", un to uzskaita kā pārbaudījuma kārtošanas reizi, izņemot gadījumus, kad fakultātes dekāns (vai viņa pilnvarota persona) konstatē, ka studējošais nav ieradies uz pārbaudījumu objektīvu iemeslu dēļ, ko apliecina atbilstoši dokumenti.

Studējošajam atkārtoti jāreģistrējas kursa apguvei šādos gadījumos:

1. studējošais kursa noslēguma pārbaudījumu nesekmīgi ir kārtojis trīs reizes;
2. studējošais semestra laikā nav izpildījis kursa aprakstā noteikto prasību apjomu, kas viņam dod tiesības kārtot kursa noslēguma pārbaudījumu un kuru izpilde iespējama, tikai atkārtoti apgūstot kursu.

No 2013. gada ar Senāta lēmumu Nr. 287 ir apstiprināti Noteikumi par akadēmisko godīgumu LU, kas nosaka, ka studējošais, kurš ir atstādināts no kursa noslēguma pārbaudījuma par Noteikumu par akadēmisko godīgumu LU pārkāpumu, ir tiesīgs atkārtoti kārtot kursa noslēguma pārbaudījumu ne ātrāk kā nākamajā semestrī. Kursa noslēguma pārbaudījuma atkārtota kārtošana, kārtošana pēc semestra beigām, ja studējošais semestra laikā nav ieradies uz kursa pārbaudījumu bez attaisnojoša iemesla, kā arī atkārtota kursa apguve ir maksas pakalpojumi, kuru izcenojumus katram akadēmiskajam gadam nosaka ar LU rīkojumu. Nav atļauts atkārtoti kārtot kursa noslēguma pārbaudījumu, ja par to saņemts sekmīgs vērtējums, izņemot šo noteikumu 47.2. punktā noteikto gadījumu, kas paredz, ka dekāns pēc mācībspēka priekšlikuma var lemt par kursa pārbaudījuma

atkārtotu norisi, ja kursa pārbaudījumā pieļauti būtiski procesuāli pārkāpumi. Šādā gadījumā studējošajam ir tiesības kursa pārbaudījumu kārtot atkārtoti bez maksas. Nosacījumus un kārtību atkārtotai starppārbaudījuma kārtošanai atbilstoši kursa specifikai nosaka fakultātes dome.

BVEF eksāmeni tiek kārtoti gan rakstveidā, gan arī mutiski. Visos studijuursos, atbilstoši kursa specifikai, kursa noslēguma pārbaudījuma sastāvdaļas var būt kā teorētiskie jautājumi, tā arī praktiskie uzdevumi un problēmsituāciju analīze. Šādas prasības izvirzītas, lai sagatavotu augsta līmeņa, atbilstošas kompetences speciālistus darba tirgum.

Novērtēšanas metožu un procedūru atbilstība studiju programmu mērķu sasniegšanai un studējošo vajadzībām tiek analizēta un pilnveidota ņemot vērā docētāju pieredzi, un analizējot studējošo sasniegtos studiju rezultātus. Studējošie aptaujās atzīst, ka studēšanai ļoti būtiski ir skaidri formulēti plānotie studiju rezultāti un definēti vērtēšanas kritēriji, kā arī regulāras atgriezeniskās saites par studējošo sasniegumiem saņemšana studiju procesā. Lai to nodrošinātu, docētāji sistemātiski analizē savu pieredzi, sadarbojas ar kolēģiem attiecīgajās BVEF nodaļās, analizē studējošo sasniegumus un pilnveido kursu aprakstus, izstrādājot tajos plānotos studiju rezultātus un to vērtēšanas kritērijus. Novērtēšanas metožu un procedūru atbilstība studiju programmu mērķu sasniegšanai un studējošo vajadzībām tiek apspriesta ESPP, piedaloties programmu direktoriem un studējošo pārstāvjiem. Līdz ar to, sistēmiskas novērtēšanas metožu un procedūru atbilstības studiju programmu mērķu sasniegšanai analīzes rezultātā BVEF īsteno studējošo vajadzībām atbilstošu vērtēšanas sistēmu.

Kaut arī Izglītības kvalitātes valsts dienests (IKVD) izglītības normatīvos nav noteicis precīzus kritērijus atzīmju noapaļošanai starp diviem vērtējumiem, gadījumos, kuros pastāv izšķiršanās starp augstāku un zemāku novērtējumu, un, ja kursa aprakstā nav ietverts šāds punkts, piemērojams matemātikas princips, t.i., ja skaitlis aiz komata ir pieci vai lielāks, tad noapaļošana tiek veikta uz augšu, bet, ja skaitlis aiz komata ir mazāks par pieci, tad noapaļošana tiek veikta uz leju. Tātad arī šajā aspektā vērojama precīza un iepriekš katram studējošajam zināma kārtība attiecībā uz vērtēšanu un tās metodēm.

Noslēguma pārbaudījumu veidus un vērtēšanas principus nosaka Nolikums par noslēguma pārbaudījumiem Latvijas Universitātē (apstiprināts ar Senāta 27.12.2011. lēmumu Nr. 183) un LU 03.02.2012. rīkojums Nr.1/38 Prasības noslēguma darbu (bakalaura, maģistra darbu, diplomdarbu un kvalifikācijas darbu) izstrādāšanai un aizstāvēšanai LU. Saskaņā ar Nolikumu, noslēguma pārbaudījumu veidi ir 1) gala pārbaudījumi (bakalaura un maģistra gala pārbaudījumi) un 2) valsts pārbaudījumi – t.i., profesionālās izglītības studiju programmu valsts pārbaudījumi (t.sk. kvalifikācijas eksāmeni). Studiju virzienā “Ekonomika” gan akadēmiskajās, gan profesionālajās bakalaura programmās noslēguma pārbaudījums izpaužas kā bakalaura darba aizstāvēšana, savukārt akadēmiskajās un profesionālajās maģistra programmās noslēguma pārbaudījums sastāv no maģistra darba aizstāvēšanas.

Saskaņā ar LU rīkojumu Nr.1/38 noslēguma darbu vērtēšanai var noteikt papildkritērijus, kurus pēc Studiju programmu padomes priekšlikuma apstiprina fakultātes dome. BVEF Dome 10.09.2019. apstiprināja ESPP izskatītos Metodiskos norādījumus Noslēguma darbu (bakalaura darbu un maģistra darbu) izstrādāšanai un aizstāvēšanai, kuros paredzēts visās studiju virziena programmās sadalīt noslēguma darbu izstrādi un aizstāvēšanu vairākos posmos: 1) pētījuma projekta izstrāde un noslēguma darba iestrādes priekšizstāvēšana priekšpēdējā studiju semestrī (2 KP) un 2) noslēguma darba aizstāvēšana pēdējā studiju semestrī.

Noslēguma darbus studējošie izpilda individuāli. Noslēgumu pārbaudījumu vērtēšanu veic noslēgumu pārbaudījumu komisijas, kuras pēc fakultāšu domju priekšlikuma apstiprina attiecīgās jomas LU prorektors. Komisiju izveido katrā studiju programmā un apakšprogrammā (ja tādas ir). Komisijas lēmumu par vērtējumu pieņem koleģiāli. Lai sēde būtu lemttiesīga, sēdē jāpiedalās

vismaz 3 komisijas locekļiem - priekšsēdētājam vai vietniekam, sekretāram un vienam komisijas loceklim.

Lēmumu par noslēguma pārbaudījumu vērtējumiem izskata slēgtā Komisijas sēdē pēc visu noslēguma pārbaudījuma sēdes dienas kārtībā paredzēto studentu noklausīšanās. Komisija pieņem lēmumus, atklāti balsojot, ar vienkāršu balsu vairākumu.

Attiecībā uz profesionālām bakalaura un maģistra programmām īpaši jānorāda, ka šo programmu komisijas sastāvā ar balsstiesībām tiek ietverti arī dažādu profesionālo organizāciju un institūciju pārstāvji, kuri kā komisijas locekļi piedalās noslēguma darbu aizstāvēšanas norisē.

Vērtēšana BVEF ir konsekventa, taisnīgi un vienlīdzīgi piemērota pret visiem studējošajiem neatkarīgi no viņu izvēlētajās studiju formas un veida, un tā tiek īstenota saskaņā ar precīzi noteiktām procedūrām.

Gan studiju kursu, gan noslēguma pārbaudījumu vērtēšana sniedz studējošajiem iespēju parādīt, kādā mērā tie ir sasnieguši sagaidāmos mācīšanās rezultātus, jo mācībspēki izskaidro studējošo pieļautās nepilnības risinājumā vai atbildēs, kā arī norāda uz aspektiem, kas būtu jāņem vērā atkārtoti kārtojot noteiktus pārbaudījumus vai turpmāk veicot profesionālos pienākumus.

[1] <https://www.lu.lv/studijurezultati>

[2] <http://www.aic.lv/portal/izglitiba-latvija/vertesanas-sistema>

[3] <https://likumi.lv/doc.php?id=266187>

[4] <https://likumi.lv/doc.php?id=266187>

1.7. Akadēmiskā godīguma principu un to ievērošanas mehānismu, kā arī iesaistīto pušu informēšanas veidu raksturojums un novērtējums. Norādīt izmantotos pretplaģiāta rīkus, sniedzot rīku un mehānismu piemērošanas piemērus.

LU savā darbībā ievēro godprātīgas un atbildīgas rīcības principus un normas, kuras ir aprakstītas LU Akadēmiskās ētikas kodeksā (27.10.2008. *Senāta* lēmuma Nr. 170.) un Noteikumos par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē (27.06.2016. *Senāta lēmums nr. 33*).

LU Akadēmiskās ētikas kodekss ietver LU saimes godprātīgas un atbildīgas rīcības principus un normas. Kodeksa mērķis ir sekmēt akadēmisko izcilību un veicināt LU saimes kopdarbību Latvijas izglītības un zinātnes labā. Kodekss ir spēkā LU akadēmiskajā darbā un savstarpējā saziņā. Kodeksa uzdevums ir veidot zināšanu apguvei, brīvai domu apmaiņai un cilvēka personības pilnveidei labvēlīgu vidi. Kodekss ir veidots saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmi un citiem normatīvajiem aktiem. Kā ētikas kodeksa pamatprincipi ir noteikti: **Akadēmiskā brīvība, Godprātība un taisnīgums, Atbildība, Lojalitāte, Cieņa un koleģialitāte**. Kodeksa principi īstenojami LU saimes, tajā skaitā BVEF kopīgā darbā. Principu īstenojums uzlabo izglītības un zinātniskā darba kvalitāti, veicina pamatotu cieņu un uzticēšanos, novērš interešu konflikta izpausmes attiecībā uz LU finanšu līdzekļiem un īpašumu, kā arī liedz izmantot autoritāti, amatus, akadēmisko stāvokli savtīgās interesēs. Kodeksa principi ir noteikti **mācībspēku un zinātnisko darbinieku, studējošo un vispārējā personāla rīcībai**. Kodeksa īstenošana ir atkarīga no ikviena LU saimes

pārstāvja darba, krietnuma, pašuzraudzības, paškontroles un pašpilnveides. LU vadība nodrošina Kodeksa pieejamību. LU administratīvais un akadēmiskais personāls ar savu paraugu, kā arī ar normatīvo aktu un darba organizācijas pilnveidi LU veicina Kodeksa principu un normu īstenojumu. Kodeksa īstenošanu sekmē un pārrauga LU Akadēmiskās ētikas komisija, kura izskata akadēmiskās ētikas pārkāpumus saskaņā ar LU Akadēmiskās ētikas komisijas nolikumu. LU Akadēmiskā ētikas komisija izsaka viedokli, atbalsta Kodeksam atbilstošu rīcību, nosoda Kodeksa pārkāpumus un ierosina LU rektoram rīcību to novēršanai.

Akadēmiskais godīgums, kā noteikts LU Noteikumos par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē (LU 27.06.2016. Senāta lēmums nr. 33) ir uzvedība, kas ietver objektivitāti, atbildību, savstarpēju cieņu un uzticēšanos, izslēdz maldināšanu un krāpšanos un veicina Latvijas izglītības un zinātnes kvalitāti un prestižu. LU izstrādāto noteikumu mērķis ir stiprināt akadēmisko kultūru un akadēmisko godīgumu LU akadēmiskajā vidē^[1]. Līdz ar noteikumu pieņemšanu tiek skaidrots akadēmiskais godīgums un ar to saistītā rīcība, uzskaitīti biežāk sastopamie akadēmiskā godīguma principu pārkāpumi akadēmiskajā vidē un LU personāla pienākumi akadēmiskā negodīguma novēršanai. Vērtējot Akadēmiskais godīgumu, par akadēmiskā godīguma principu pārkāpumiem zinātniskajā darbībā ir uzskatāma šāda rīcība:

- 1) eksperimenta vai pētījuma rezultātu un datu viltošana vai safabricēšana;
- 2) atsaukšanās uz neeksistējošiem darbiem, datiem, pētījumiem;
- 3) pētījumu rezultātu selektīva interpretācija tā, ka tie apstiprina pētījumā izvirzīto hipotēzi vai sniedz tikai tādu informāciju, kas veicina uzticību veiktajam pētījumam un tā atzīšanu akadēmiskajā vidē;
- 4) anonimitātes un konfidencialitātes neievērošana attiecībā uz pētījumos iesaistītām personām;
- 5) citu personu savāktās informācijas, datu bāzu, publicēto un nepublicēto pētījumu izmantošana bez attiecīgas atsaucis;
- 6) plaģiāta vai pašplaģiāta veikšana;
- 7) sveša izgudrojuma patenta pieteikuma iesniegšana vai darba attiecību ietvaros ar LU veiktu izgudrojumu atsavināšana.

Gadījumos, kad tas nepieciešams, LU personāls, t.sk. BVEF personāls ziņo par akadēmiskā godīguma pārkāpumu pamatstruktūrvienības vadītājam - dekānam, prorektoram vai rektoram. LU ir noteikusi, ka Akadēmisko godīgumu ievēro jebkurās attiecībās, kurās iesaistīts LU personāls. LU personāls atturas no nepatiesas informācijas izplatīšanas par citiem LU personāla locekļiem. LU BVEF personālam ir pienākums sadarboties ar pamatstruktūrvienības (BVEF dekānu) vadītāju, LU rektoru, prorektoru vai citiem LU personāla locekļiem, ja konstatēts akadēmiskā godīguma pārkāpums. Noteikumu pārkāpumu gadījumā iestājas Noteikumos par Akadēmisko godīgumu un citos Latvijas Republikas un LU normatīvajos aktos paredzētās sekas un atbildība. (LU Senāta 27.06.2016. lēmuma Nr. 33 redakcijā). LU Senāta lēmuma noteikumi paredz **Akadēmisko godīgumu studējošo un LU akadēmiskā un vispārējā personāla rīcībās. Saskaņā ar noteikumiem** studējošajiem jāievēro akadēmiskā godīguma principus. Savukārt par akadēmiskā godīguma pārkāpumu tiek uzskatītas šādas darbības:

- 1) jebkādu materiālu vērtību, mantiska vai citāda labuma piedāvāšana par kādas darbības izdarīšanu vai neizdarīšanu studējošā vai citas personas akadēmiskajās interesēs;
- 2) neatļautu palīg līdzekļu izmantošana studiju procesā vai plaģiāts;
- 3) līdzdalība akadēmiskā godīguma pārkāpumā, t. sk. savu individuālā darba rezultātu nodošana citām personām vai kolektīva darba rezultātu iesniegšana savā vārdā, ja tas ir bijis definēts kā

kolektīvs darbs, pārbaudes darba veikšana cita studenta vietā, parakstīšanās cita studenta vietā apmeklējuma lapā vai citos dokumentos u.tml.;

4) nepatiesu ziņu sniegšana par sevi un savu darbu;

5) pārbaudes jautājumu vai pārbaudes uzdevumu neatļauta iegūšana;

6) akadēmiskā personāla vai studējošo akadēmiskā darba traucēšana vai kavēšana;

7) cita apzināta darbība, kas kavē vai traucē studiju procesu un akadēmisko darbu LU;

8) Studējošajam par šo Noteikumu pārkāpumu LU mācībspēks var izteikt mutisku aizrādījumu vai, ziņojot par to LU fakultātes dekānam;

9) samazināt vērtējumu pārbaudījumā;

10) uzdot atkārtoti veikt pārbaudījuma uzdevumu (par citu tematu vai veikt citu uzdevumu);

11) nepielaist studiju kursa noslēguma eksāmena kārtošana – pieprasīt atkārtoti apgūt studiju kursu vai tā daļu;

12) anulēt vērtējumu par kursa apguvi, ja pārkāpums konstatēts līdz reģistrācijai nākamajam semestrim;

13) izteikt priekšlikumu LU fakultātes dekānam ierosināt LU vadībai piemērot studējošajam brīdinājumu par eksmatrikulāciju vai studējošo eksmatrikulēt;

14) Pamatojoties uz LU mācībspēka ziņojumu, par šo Noteikumu pārkāpumu papildus citos LU normatīvajos aktos noteiktajām sekām LU fakultātes dekāns studējošajam var:

15) anulēt vērtējumu par studiju kursa apguvi, ja pārkāpums konstatēts līdz nākamā semestra beigām;

16) ierosināt LU vadībai piemērot studējošajam brīdinājumu par eksmatrikulāciju vai studējošo eksmatrikulēt.

Visus akadēmiskā godīguma pārkāpumus reģistrē LUIS un studējošā personas lietā. Ja tiek konstatēts, ka studējošais izmanto vai ir izmantojis neatļautus palīg līdzekļus vai pieļāvis plaģiātu, tad studējošo atstādina no pārbaudījuma ar atbilstošu ierakstu protokolā un LU vadība pēc mācībspēka vai LU fakultātes (BVEF) dekāna ierosinājuma lemj par disciplinārsoda piemērošanu. Studējošais ir tiesīgs sniegt skaidrojumu par savu rīcību LU mācībspēkiem un LU fakultātes dekānam LU noteiktajā kārtībā. Par šo Noteikumu pārkāpumu pieņemtos lēmumus studējošais var apstrīdēt LU normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Piemēram, BVEF atsevišķos studiju kursos (pēc docētāju ieskata), lai nepieļautu neatļautu palīg līdzekļu izmantošanu studiju procesā, ir aizliegts izmantot mobilos telefonus un citas viedierīces noteiktu pārbaudījumu laikā.

LU akadēmiskā personāla akadēmiskā godīguma darbības noteiktas:

1) vadot studējošo darbus (it īpaši noslēguma un promocijas darbus), nodrošina konsultācijas un savlaicīgu atgriezenisko saiti;

2) studējošo darbus vērtē objektīvi pēc LU noteiktajiem kritērijiem, pamatojoties galvenokārt uz darba saturu, nevis tikai pēc darba apjoma vai noformējuma, nepieļaujot interešu konfliktu;

3) nepieļauj neatļautu palīg līdzekļu izmantošanu, plaģiātu un citu neatļautu rīcību pārbaudījumos;

4) ir tiesīgs saņemt no studējošā tā rīcības skaidrojumu;

5) ziņo LU fakultātes (BVEF) dekānam par studējošā akadēmiskā godīguma pārkāpumu un norāda to pārbaudījumu protokolā;

- 6) nepieprasa un nepieņem dāvanas, pakalpojumus vai papildu samaksu par amata pienākumu izpildi (t. sk. konsultāciju);
- 7) neizmanto LU resursus profesionālajai darbībai, kas nav saistīta ar darbu LU;
- 8) izmanto studējošo darba rezultātus un nepublicētos datus tikai ar atbilstošu norādi vai atsauci;
- 9) nepieļauj plaģiātu un pašplaģiātu;
- 10) strikti seko autortiesību ievērošanai akadēmiskajā darbībā;
- 11) studiju kursā izmanto daudzpusīgu literatūru un avotus, atsaucas uz citiem speciālistiem attiecīgajā nozarē un izmanto ne tikai paša sarakstītu studiju literatūru, nenoniecina citu zinātnieku pētniecisko darbību;
- 12) neiesaista studējošos LU mācībspēku, zinātnieku un vispārējā personāla savstarpējo nesaskaņu risināšanā;
- 13) sagatavo oriģinālus pārbaudījumu uzdevumus un regulāri tos atjauno.

LU vispārējais personāls un administrācija veicina akadēmiskā godīguma principu ievērošanu savā darbībā un ievēro šādus noteikumus: LU fakultātes dekāns trīs darba dienu laikā pēc ziņojuma par akadēmiskā godīguma pārkāpumiem saņemšanas izvērtē šo ziņojumu un pieņem atbilstošu lēmumu; LU vispārējais personāls un administrācija pārkāpj akadēmiskā godīguma principus, ja:

- 1) nepamatoti soda vai ignorē LU mācībspēkus, zinātniekus vai studējošos, kas ziņo par akadēmiskā godīguma pārkāpumiem;
- 2) padara ziņošanu par pārkāpumiem sarežģītu, apgrūtinošu vai pat neizpildāmu, veicinot pārkāpumu faktu ignorēšanu vai slēpšanu, pieļauj diskrimināciju pārkāpuma izvērtēšanā;
- 3) slēpj vai falsificē ziņas par sekmēm un citiem rādītājiem, lai iegūtu augstāku reitingu vai izvairītos no negatīvas publicitātes;
- 4) neievēro konfidencialitāti ekspertīžu un citu akadēmisko darbu vērtējumu apkopošanā;
- 5) pieļauj interešu konfliktu.

Par Interešu konfliktu uzskata situāciju, kad LU akadēmiskajam personālam ir jāpieņem lēmumi, jāpiedalās lēmumu pieņemšanā vai jāveic citas darbības, kas var ietekmēt saistītās personas akadēmisko izaugsmi, jo īpaši visa veida pārbaudījumu, kursa, noslēguma un promocijas darbu vērtēšana, kursa darbu, noslēguma darbu un promocijas darbu vadīšana, stipendiju un apbalvojumu piešķiršana, zinātniskās darbības finansējuma piešķiršana, pieņemšana darbā vai ievēlēšana akadēmiskajos un administratīvajos amatos. Lai neveidotos šķietamas interešu konflikta situācijas, LU mācībspēkam ir tiesības pašam sevi atstatīt no lēmumu pieņemšanas gadījumos, kad pastāv citi apstākļi, kas varētu radīt pamatotas šaubas par viņa objektivitāti. Lai izvairītos no interešu konflikta, ar LU mācībspēku saistītā persona iespēju robežās izvēlas apgūt studiju kursu pie cita docētāja. LU mācībspēks atturas no saistītās personas kursa, noslēguma vai promocijas darba vadīšanas. Ja šauras specializācijas dēļ akadēmiskajam personālam ir jāpiedalās saistītās personas eksāmena vai gala pārbaudījuma vērtēšanā, tad vērtēšanu veic eksaminācijas komisija vai vismaz piedalās cits neitrāls akadēmiskā personāla pārstāvis – nodaļas vadītājs vai fakultātes dekāns. LU akadēmiskais personāls, ar kuru saistītā persona tiek vērtēta, atturas no vērtēšanas, kā arī neatrodas eksaminācijas telpā. Akadēmiskajam un vispārējam personālam, kas pārkāpj šos Noteikumus, LU rektors vai rektora pilnvarota persona piemēro disciplinārsodu atbilstoši LU un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. Noteikumiem par Akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē ir izstrādātas atbilstošas pielikumu formas, kurās 1) detalizēti pamatots, kas uzskatāms par Plaģiātu un kā tas tiek konstatēts; 2) ir sastādīta forma, kā sagatavojams Ziņojums par

studējošā akadēmiskā godīguma pārkāpumu.

Īstenojot studiju virzienu “Ekonomika” sistēmiski tiek izmantoti pretplaģiāta rīki. Lai nepieļautu akadēmiskā godīguma principu pārkāpumus LU ir izveidojusi Vienotās datorizētās plaģiāta kontroles sistēmu (22.04.2014. rīkojums Nr.1/125). Ar sistēmas palīdzību tiek veikta visu studiju programmu studējošo noslēgumu un promocijas darbu pārbaude. Ir izstrādāta arī procedūra, kurā aprakstītas turpmākās veicamās darbības gadījumos, ja tiek konstatētas plaģiāta pazīmes (sk. LU 22.04.2014. rīkojuma Nr.1/125 pielikumu).

LU kā Vienotās datorizētās plaģiāta kontroles sistēmas (PKS) izstrādātājs un uzturētājs regulāri to pilnveido, kā arī piedāvā iespēju arī citām Latvijas augstskolām uz sadarbības līguma pamata izmantot to. Šobrīd, balstoties uz sadarbības līguma pamata, plaģiāta kontroles sistēmu izmanto jau septiņas Latvijas augstskolas: Daugavpils Universitāte, Liepājas Universitāte, Latvijas Lauksaimniecības universitāte, Rīgas Stradiņa universitāte, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, Ekonomikas un kultūras augstskola, kā arī Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola. PKS automātiski salīdzina šajās augstskolu sistēmās augšupielādētos noslēgumu darbus, t.sk. internetā pieejamus materiālus, un gadījumā, ja darbu fragmentu sakritība sasniedz noteiktu procentu, studiju programmu direktoriem tiek atsūtīts pārskats par šiem pārbaudes rezultātiem, kur vienlaikus paralēli aplūkojami vienādie tekstu fragmenti dažādu autoru darbos. Pretplaģiāta kontroli LU BVEF veic attiecīgo studiju programmu direktori un mācību prodekāne. Programmas direktori šo informāciju nodod sākotnējai izvērtēšanai attiecīgā noslēguma darba vadītājam un recenzentam, un, gadījumā, ja pastāv aizdomas par akadēmiskā godīguma pārkāpumu, šos analīzes rezultātus tālāk nodod izskatīšanai un gala lēmuma pieņemšanai noslēguma pārbaudījuma komisijai. Tas nodrošinājis iespēju detalizēti izsekot un konstatēt, ja nepieciešams, iespējamus pārkāpumus. Kopš šī rīka izmantošanas sākuma LU BVEF ir konstatēti atsevišķi gadījumi, kad uzrādītas plaģiāta pazīmes, tomēr gadījumi, kad darbs pilnībā neatbilst kritērijiem ir retums. BVEF praksē ir bijuši atsevišķi gadījumi, kad studējošie ir tikuši eksmatrikulēti no studiju programmas par pieļautu akadēmiskā godīguma pārkāpumu noslēguma darbos. Piemēram, 2014./2015.akad. gadā, izmantojot LU PKS “Ekonomikas” maģistra studiju programmā tika konstatēts plaģiāta gadījums un tika veiktas atbilstošas procedūras, lai nepieļautu tā izplatību. Studējošajam tika lūgts sniegt paskaidrojumu par konstatēto plaģiātu, kurā tika atzīts, ka gala pārbaudījumu komisijai iesniegts cita autora darbs. Studējošais tika eksmatrikulēts par būtisku LU iekšējās kārtības noteikumu studējošajiem pārkāpumu. 2014./2015.akad.gadā tika konstatēti vēl divi plaģiātisma gadījumi profesionālā bakalaura studiju programmā “Grāmatvedība, analīze un audits”, kur arī tika veikta studējošo eksmatrikulācija. Pēc tam “Ekonomikas” virziena studiju programmās vairs nav konstatēts neviens plaģiātisma gadījums.

Jāatzīmē, ka vairāku augstskolu sadarbība sistēmas izmantošanas jomā veicina efektīvāku studiju darbu kontroli katrā augstskolā un Latvijā kopumā, un šī sistēma praksē darbojas veiksmīgi, ceļot noslēgumu darbu nozīmīgumu un kvalitāti. Studentiem, apzinoties šī rīka iespējas ir kļuvusi saprotamāks studiju darbu veidošanas princips un iespējamās sekas, pārkāpjot šo principu. Pozitīvs fakts BVEF studiju virzienā “Ekonomika” ir lejupejošā dinamika atsevišķu plaģiātisma aspektu gadījumos. Līdz ar to secināms, ka LU izstrādātā plaģiāta kontroles sistēma darbojas veiksmīgi un sekmīgi pilda tās uzdevumus.

Īstenojot studiju virzienu “Ekonomika” BVEF pilnībā atbalsta Akadēmiskās ētikas kodeksa vadlīnijas, LU saimes godprātīgas un atbildīgas rīcības principu un normu aspektā. BVEF Apelācijas komisijas funkcijas ir deleģētas Ekonomikas” studiju programmu, Vadības zinību studiju programmu un Eiropas studiju programmu padomei (BVEF Domes 08.05.2018. lēmums Nr. BVEF -V12.2/77). Studiju programmu padomju priekšsēdētāji, lai nepieļautu iespējamus interešu konfliktus, konkrētu apelācijas lietu izskatīšanai izveido komisiju vismaz 3 locekļu sastāvā.

Ikviena LU saimes pārstāvis ir aicināts godprātīgi un taisnīgi informēt par Kodeksa pārkāpumiem LU Akadēmiskās ētikas komisiju. Tāpat ikvienam LU Saimes pārstāvim ir tiesības iesniegt Kodeksa un tā īstenojuma pilnveides priekšlikumus LU Akadēmiskajai ētikas komisijai.

[1] <https://www.lu.lv/darbiniekiem/akademiska-etika/>

1.8. Norādīt tīmekļa vietnes (piemēram, mājaslapa), kurās tiek publicēta informācija par studiju virzienu un atbilstošajām studiju programmām (visās valodās, kādās studiju programmas tiek īstenotas), norādīt atbildīgos par tīmekļvietnē pieejamās informācijas atbilstību oficiālajos reģistros pieejamajai informācijai.

LU tīmekļvietnes <https://www.lu.lv/> (turpmāk tekstā vietne) mērķauditorija ir LU topošie un esošie studējošie, darbinieki, sadarbības partneri, zinātnieki un sabiedrība kopumā.

Vietne paredzēta publiskās informācijas pieejamībai un uzglabāšanai, nodrošinot iespēju tās apmeklētājiem iepazīties ar informāciju par LU darbību digitālā veidā interneta vidē.

Vietni veido šādas sadaļas:

- ROTĒJOŠĀS ZIŅAS – nozīmīga LU informācija izmantojot LU vizuālā tēla identitāti, kam ir noteikti parametri un, kas stiprina universitātes tēlu un veicina tās atpazīstamību digitālajā vidē.
- ZIŅAS UN NOTIKUMI – LU aktualitātes un plānotie notikumi. Informāciju sagatavo LU struktūrvienības un komunikācijas un inovāciju departaments.
- ATKLĀJ LU – informācija par studijām, ārpus studiju dzīvi, zinātni.
- STUDIJAS – ar apakšsadaļām –
  - Koledžas līmeņa studijas,
  - Bakalaura līmeņa studijas,
  - Maģistra līmeņa studijas,
  - Doktorantūra,
  - Rezidentūra.

Informāciju sagatavo un vietnē ievieto Komunikāciju un inovāciju departaments sadarbībā ar Studiju departamentu un Studentu servisu departamentu.

STUDIJU sadaļā latviešu valodā ir iegūstama informācija par programmu mērķiem, uzdevumiem, studiju rezultātiem, programmu apjomu un ilgumu, programmu studiju valodu, informācija par darba iespējām pēc programmu absolvēšanas, kā arī programmu studiju plāni. Jautājumu gadījumā norādīta kontaktinformācija, kur vērsties, lai iegūtu papildu informāciju. Vēl šajā sadaļā tiek publicēta studijām noderīga informācija zem apakšsadaļas STUDIJU CEĻVEDIS - akadēmiskais kalendārs, lekciju saraksti, konsultāciju laiki, svarīgākie dokumenti un veidlapu paraugi, informācija par mobilitātes iespējām ārvalstu augstskolās, par pieredzes/izglītības atzišanu, mūžizglītības iespējām, kā arī norādes uz LU e-studiju vietni un LU informācijas sistēmu LUIS.

Sadaļā ir izvietota informācija par LU Bibliotēku piedāvājumu, Karjeras centra informācija. Studentu padomes aktivitātēm.

Divas apakšsadaļas STUDENTU SADZĪVE un ĀRPUSSTUDIJAS informē gan esošo studentu, gan potenciālo par dienesta viesnīcām, ēdināšanu, auto un velo novietošanu, mentoru atbalstu, kā arī

informācija, kas nepieciešama cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Plašs ir informācijas klāsts par iespējām bagātināt savu ārpus studiju dzīvi ar sportu, kultūru.

GRIBU STUDĒT sadaļā ievietota informācija gan skolēniem, gan studēt gribētājiem, gan esošajiem studentiem. Skolēni šajā sadaļā var iepazīties ar fakultātes organizētiem pasākumiem un radošajiem konkursiem, kuros piedaloties un sekmīgi startējot iespējams iegūt papildus punktus uzņemšanā. Studēt gribētājiem vietnē tiek publicēta informācija par visu līmeņu programmām, to uzņemšanas nosacījumiem, informācija par kredītu un stipendiju saņemšanu, kā arī studiju atsākšanas iespējam. Studēt gribētājiem ir iespējams iepazīties ar visvairāk uzdotajiem jautājumiem un atbildēm, iegūt informāciju par Karjeras centra aktivitātēm, sagatavošanas kursiem un nodarbībām skolēniem.

Citas sadaļas - Zinātne, Sadarbība, Par mums. Tajās iegūstama plašāka informācija par LU darbību pētniecībā, par projektiem, konferencēm, par sadarbības partneriem, normatīvajiem aktiem, stratēģiju.

Tīmekļa vietnē www.lu.lv/par-mums/dokumenti/pasnovertejuma-zinojumi/ atrodami ikgadējie studiju virziena pašnovērtējuma ziņojumi un pārskati.

Struktūrvienību (fakultāšu) tīmekļvietnēs tiek sagatavota informācija par konkrētās fakultātes piedāvātajām programmām, par fakultātes zinātnisko darbību. Satura bloki ir tieši tādi kā LU oficiālajā vietnē tikai specifiskāka informācija tiek gatavota tieši par fakultātes aktivitātēm. Fakultātes tīmekļa vietnei var piekļūt no divām saitēm - www.bvef.lu.lv vai www.business.lu.lv. Fakultātes tīmekļa vietnē tiek publicēta studentiem, mācībspēkiem un darbiniekiem aktuālā informācija. Regulāri tiek atjaunoti nodarbību grafiki, gaidāmo notikumu kalendārs, prakses un darba vietas Latvijā un ārzemēs. Studenti vai topošie studenti var iepazīties ar ārpus studiju aktivitātēm kā, piemēram, atvērto durvju dienu, semināriem, vieslekcijām, LU studentu Biznesa inkubatoru. Tā pat ir pieejama informācija par finansiālo atbalstu studijās un pētniecībā. Lai aktuālā informācija būtu pieejama arī ārzemju studentiem fakultātes tīmekļa vietne ir arī angļu valodā - www.bvef.lu.lv/en. Angļu valodas vietnes struktūra ir vienāda ar latviešu valodas vietni tikai informācija tiek sagatavota un publicēta speciāli ārzemju studentiem un sadarbības partneriem.

No LU vietnes caur fakultātes vizītkarti var nonākt fakultātes tīmekļvietnē.

LU vietnē angļu valodā www.lu.lv/en struktūra ir līdzīga latviešu valodā publicētajai lapai, atšķirīgi ir, ka sadaļas GRIBU STUDĒT vietā ir ADMISSION, kur ārzemniekiem gan grāda studentiem, gan viesstudentiem tiek publicēta informācija par pieejamajām studiju programmām, uzņemšanas procedūru, stipendijām.

Pārējās sadaļas ir veidotas pēc latviešu valodas analoga.

Ja informācijas iesniedzējs publicēšanai iesniedz tekstu svešvalodā, kas nav angļu valoda, klāt jāpievieno teksta tulkojums latviešu valodā vai īss kopsavilkums.

LU struktūrvienību vadītāji atbild par savu vadīto struktūrvienību kompetencē esošās informācijas sagatavošanu vietnē, tās pareizību un aktualizēšanu. Struktūrvienību tīmekļvietņu satura administratori atbild par mājaslapas uzturēšanu, sagatavotās informācijas ievietošanu un regulāru atjaunošanu. Konkrētajai fakultātei atbildīgais par satura ievietošanu ir sabiedrisko attiecību speciālists.

II - Studiju virziena raksturojums (2. Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas efektivitāte)

2.1. Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas efektivitātes novērtējums studiju virziena ietvaros, sniegt piemērus konkrētām darbībām, kas nodrošina studiju programmu mērķu un rezultātu sasniegšanu, nepārtrauktu studiju virziena un tam atbilstošo studiju programmu pilnveidi, attīstību un darbības efektivitāti.

BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma balstās uz ārējās kvalitātes prasībām, kas noteiktas Standartos un vadlīnijās kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā, ko izstrādājusi Eiropas asociācija kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā. Balstās uz Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, Augstskolu likuma[1] 5.panta 2.¹daļu, kas paredz, ka augstskola īsteno savas iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, kuras ietvaros iedibina politiku un procedūras augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanai. LU līmenī BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma balstās uz LU noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem, LU kvalitātes politiku[2] un izcilības modeli[3], kas nosaka nepārtrauktu attīstību virzībā uz izcilību, nodrošinot visu ieinteresēto pušu vajadzībām atbilstīgu ilgtspējīgu rezultātu, LU kvalitātes pārvaldības sistēmu, kas ir veidota atbilstoši starptautiski atzītai un praktiski lietojamai kvalitātes pārvaldības metodoloģijai – EFQM Izcilības modelim, LU procesu vadības kārtībai[4]. Tā nosaka vadlīnijas studiju kvalitātes pārvaldības sistēmas izveidei, novērtēšanai un pilnveidošanai. Visi kvalitātes politikas elementi un instrumenti ir publiskoti, kā arī tie ir daļa no stratēģiskās vadības. BVEF kvalitātes politika ir ieviesta, ievērojot LU politikas, procedūru un struktūru sniegtās iespējas, tā arī ieviešot papildus procedūras, kas aptver kā iekšējās iesaistītās puses, tā arī ārējās iesaistītās puses.

BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma, kas nodrošina nepārtrauktu studiju virziena un tam atbilstošo studiju programmu pilnveidi, attīstību un darbības efektivitāti, veidota izmantojot Deminga cikla principus (Plāno – Dari – Pārbaudi – Rīkojies (PDPR)/ Plan-Do-Check-Act (PDCA) cycle), aptverot 4 līmeņus: institucionālais līmenis (LU), fakultātes (BVEF) līmenis, BVEF studiju programmu līmenis, BVEF studiju kursa līmenis (sk. pielikumu “BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma”[5]). Lai nodrošinātu efektīvāku kontroli par studiju programmu kvalitāti, izstrādāts BVEF studiju programmu kvalitātes nodrošināšanas plāns 2019.-2024.gadam[6], kas saskaņots ar LU stratēģijā 2016.-2020.gadam[7] noteiktajiem studiju virzienu un atbilstošo studiju programmu mērķiem un rezultātiem. BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrādē ir piedalījušies visu ieinteresēto pušu pārstāvji, kuri snieguši būtisku ieguldījumu izvirzītās nākotnes vīzijas un stratēģiskās pieejas definēšanā.

BVEF darbības pamats ir procesi, kur savstarpējā sadarbība ir virzīta uz mērķa sasniegšanu un kvalitātes nepārtrauktu uzlabošanu. Tiek nodrošināta savstarpējā informācijas plūsma, atbildību, pilnvaru un kompetences regulēšana[8]. Mērķi, procesi ir skaidri definēti, saprotami un caurskatāmi. Uzdevumi (pienākumi) un atbildības skaidri definētas, tādējādi veicinot darbinieku motivāciju, kas balstīta pētniecībā un personāla atjaunotnē[9]. Mācībspēka pienākums ir nodrošināt kvalitatīvu studiju procesu, uzlabojot studiju kursu saturu, regulāri pārskatot studiju rezultātus. Mācībspēkam jāpiedalās hospitēšanas procesā, jāpiedalās metodiskajos semināros savas profesionālās kvalifikācijas celšanai nozarē.[10] Studiju programmas direktoram jānodrošina studiju programmas satura atbilstību ārējiem un iekšējiem normatīvajiem aktiem. Jāaktualizē programmas saturs atbilstoši ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares attīstības tendencēm, darba tirgus prasībām, sabiedrības un studējošo vajadzībām.

BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma tiek īstenota, izmantojot šādus mehānismus:

legūto rezultātu izvērtēšana – regulāra studiju un pētnieciskā darba kvalitātes izskatīšana un izvērtēšana (mācībspēku darbības kvalitātes noteikšana[11], ikgadējā snieguma izvērtēšana un uzraudzība (hospitēšana)[12] BVEF nodaļās (Vadībzinātnes nodaļā; Ekonomikas nodaļā; Finanšu un

grāmatvedības nodaļā; Globālās ekonomikas starpdisciplināro studiju nodaļā) un atbilstošo studiju programmu padomes (Ekonomikas studiju programmu padomē, Vadībzinību studiju programmu padomē) sēdēs un to salīdzināšana ar izvirzītajiem uzdevumiem.

Kvalitātes kontrole – indikatoru sistēmas rādītāju (studējošo apmierinātības, atbiruma, snieguma, noslēguma darbu novērtēšana, studiju turpināšana maģistrantūrā, doktorantūrā) un studentu, darba devēju aptaujas rezultātu analīze un vērtējums. Kvalitātes kontroli nodrošina studiju programmu direktori, nodaļu vadītāji un fakultātes dekāns, ar to saistītos jautājumus regulāri apspriež studiju programmu padomes.

Kvalitātes vadība – tās pamatā ir iekšējā un ārējā audita rezultāti (iekšējie kvalitātes procedūru un dokumentācijas auditi), BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas pilnveides darba grupas darbs, studiju virzienu/ programmu ikgadējais pašnovērtējums). Kvalitātes nodrošināšanu panāk, izmantojot administratīvus un finansiālus instrumentus. Kvalitātes vadību veic studiju programmu direktori, nodaļu vadītāji un fakultātes dekāns.

Visaptveroša kvalitātes vadība – visu ieinteresēto pušu (mācībspēku, studentu, vispārējā personāla, sociālo partneru, darba devēju, absolventu) iesaistīšana programmu īstenošanas un pašnovērtējuma sagatavošanas procesā. Kvalitātes kontroli nodrošina, veicot aptaujas un analizējot to rezultātus, darba devēju forumos uzklusot nozares speciālistu ieteikumus tālākai studiju programmu pilnveidei un attīstībai. Šādi forumi BVEF norisinājās 2019.gada janvārī, kuros piedalījās darba devēju pārstāvji, absolventu kluba (Alumni) pārstāvji, BVEF studentu pašpārvaldes pārstāvji, studiju programmu direktori un administrācija. Pašnovērtējuma ziņojumu sagatavošanas un apspriešanas process noris atklātās BVEF studiju programmu padomes sēdēs, bet apstiprina fakultātes Domes sēdē.

BVEF nodrošina kvalitatīvu un starptautiski pievilcīgu vidi studijām un pētniecībai ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē, kā arī starpnozaru aspektā, atbilstoši BVEF nolikumam [13] un saskaņā ar aktuālo fakultātes stratēģisko plānu, kura mērķi līdz 2026.gadam virzīti uz studiju un pētnieciskās darbības kvalitātes paaugstināšanu, internacionalizāciju, mobilitāti, personāla attīstību, labas pārvaldības principiem, sadarbības veicināšanu ar sociālajiem partneriem, sabiedrību. Katru akadēmisko gadu tiek aktualizēti pasākumi studiju kvalitātes sistēmas nodrošināšanai un vadībai.[14] Ne retāk kā reizi gadā notiek struktūrvienību (nodaļu) darba rezultātu un to kvalitātes izvērtēšana, nosakot turpmākās attīstības uzdevumus. Par stratēģiskā plāna sasniegtajiem rezultātiem, atbilstoši BVEF nolikumam, fakultātes dekāns regulāri sniedz pārskatu BVEF domes sēdēs. Nodaļu un fakultātes institūtu vadītāji par nodaļas/institūta studiju un zinātnisko darbību atskaitās Fakultātes dekānam un nodaļas nolikumā noteiktai koleģiālajai institūcijai. Tādējādi tiek nodrošināta BVEF resursu (personāla, infrastruktūras, finanšu) plānošanas caurskatāmība. Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma paredz akadēmiskā godīguma principu[15] ievērošanu studējošo un personāla rīcībā, kas ietver objektivitāti, atbildību, savstarpēju cieņu un uzticēšanos, izslēdz maldināšanu un krāpšanos un veicina Latvijas izglītības un zinātnes kvalitāti un prestižu. LU un BVEF ir radīta vide, kas noraida jebkādu diskriminācijas iespēju attiecībā pret studējošajiem un personālu.

Studiju virziena iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas efektivitāti un mērķu sasniegšanu apliecina vairāki kritēriji, kur viens no tiem ir imatrikulēto studentu skaits. LU fakultāšu kontekstā un arī Latvijas All mērogā BVEF pamatstudiju programmās studiju vietas ieguvušo skaits ir viens no lielākajiem un studējošo skaits ir stabils visus pēdējos gadus, lai gan sociālās zinātnes nav atzītas par prioritāro, atbalstāmo virzienu valstī un vidējās izglītības iestāžu absolventu skaits samazinās. Kā otrs kritērijs, kas apliecina studiju virziena iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas efektivitāti un mērķu sasniegšanu, ir vairākkārtēji studiju programmu (kopš 1997.gada), studiju virziena starptautisko ekspertu izvērtējumi, kas studiju virzienu un tā programmas atzinuši par

atbilstīgiem standartiem un atzinīgi novērtējuši. Trešais kritērijs studiju virziena iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas efektivitātes apliecinājumam un mērķu sasniegšanai, ir pašnovērtējuma ziņojumā atspoguļotie studējošo, absolventu, darba devēju aptauju rezultāti, to analīze.

Detalizētāk iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas elementi aplūkoti turpmāk sadaļā 2.5. ESG 1. daļā iekļauto standartu integrēšanas raksturojums un novērtējums.

[1] Augstskolu likums, *Latv.*, *Eng* (*Latvijas Vēstnesis*, 179, 17.11.1995.)

[2] Latvijas Universitātes kvalitātes politika *Latv.*, (apstiprināta ar 30.01.2012. LU rīkojumu Nr.1/187)

[3] LU izcilības modelis *Latv* (apstiprināta ar 05.02.2013. LU rīkojumu Nr.1/48)

[4] LU procesu vadības kārtība *Latv* (apstiprināta ar 19.12.2012. LU rīkojumu Nr.1/338)

[5] BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma *Latv.,Eng.* (apstiprināts ar 09.05.2019. BVEF Vadības sēdes protokolu Nr. 22-4/13)

[6] BVEF studiju programmu kvalitātes nodrošināšanas plāns 2019.– 2024.gadam *Latv.,Eng.* (apstiprināts ar 01.07.2019. BVEF norādījumu Nr. Nr.22-5/318)

[7] LU attīstības stratēģija 2016.-2020.gadam *Latv* (apstiprināta ar 08.07.2016. LU rīkojumu Nr.1/302)

[8] Par Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes vadības pilnvaru sadalījumu apstiprināšanu *Latv.* (apstiprināts ar 22.10.2018. BVEF norādījumu Nr. BVEF-A43.1/395)

[9] Par BVEF akadēmiskā personāla atjaunotnes un pēctecības principiem *Latv.,Eng.* (apstiprināts ar 26.06.2019. Domes lēmumu Nr.BVEF-V12.2/95)

[10] BVEF studiju programmu kvalitātes nodrošināšanas plāns 2019.– 2024.gadam *Latv.,Eng.* (apstiprināts ar 01.07.2019. BVEF norādījumu Nr. Nr.22-5/318)

[11] LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes akadēmiskā personāla atjaunotnes un pēctecības principiem (apstiprināts ar 26.06.2018 Domes lēmumu Nr.BVEF V12.2./118) *Latv.*, *Eng.*

[12] Par nodarbību hospitēšanu *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 29.08.2019. BVEF norādījumu Nr. Nr.22-5/349)

[13] LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes nolikums *Latv.* , *Eng.* (apstiprināts ar 04.10.2016. LU Senāta lēmumu Nr.47)

[14]Par BVEF planu studiju kvalitātes sistēmas pilnveidošanai 2019.-2020. akadēmiskajam gadam *Latv.*, *Eng.* (apstiprināts ar 17.09.2019. BVEF norādījumu Nr. Nr.22-5/375)

[15] Par Noteikumiem par akadēmisko godīgumu LU *Latv.*, *Eng.* (apstiprināti ar 25.02.2013. LU Senāta lēmumu Nr. 287)

2.2. Studiju programmu izstrādes un pārskatīšanas sistēmas un procesu analīze un novērtējums, sniedzot piemērus jaunu studiju programmu izveides procesam studiju virzienā (t.sk. studiju programmu apstiprināšanai), studiju programmu pārskatīšanas procesam, mērķiem, regularitātei un iesaistītajām pusēm, to atbildībai. Norādīt atgriezeniskās saites iegūšanas un sniegšanas mehānismu, tajā skaitā darbā ar studējošajiem, absolventiem un darba devējiem.

Studiju programmu izstrādāšanu, apstiprināšanu un aktualizēšanu LU BVEF regulē atbilstošie LU normatīvie akti[1] un kvalitātes vadības sistēma (*tajā skaitā BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma*[2]). Studiju programmu izstrādi, izvērtēšanu un apstiprināšanu veic četros posmos: programmas koncepcijas izstrāde un apstiprināšana, kam seko studiju programmas izstrāde, pēc tam studiju programmu izvērtē un apstiprina LU Senātā, tālāk virzot programmu licencēšanai, vēlāk akreditācijai.

LU jaunu studiju programmu izveide notiek saskaņā ar LU Studiju programmu un tālākizglītības programmu nolikumā noteikto kārtību un ietver sekojošus posmus:

- studiju programmas koncepcijas izstrāde, saskaņojot ar jomas prorektoru un fakultātes dekānu, un tās apstiprināšana fakultātes domē;
- studiju programmas koncepcijas izvērtēšana, piesaistot ekspertus, un apstiprināšana LU Studiju programmu kvalitātes novērtēšanas komisijā (SP KNK);
- pilna apjoma studiju programmas izstrāde, izvērtēšana, piesaistot ekspertu, un apstiprināšana gan fakultātes domē, gan SP KNK un LU Senātā.

LU studiju virzienu vadītāji, sadarbībā ar studiju programmu direktoriem katru akadēmisko gadu gatavo studiju virziena pašnovērtējuma ziņojumus (turpmāk – Pašnovērtējums). Pašnovērtējumi tiek apstiprināti fakultāšu domēs un iesniegti Studiju departamentā. Studiju departaments veic pašnovērtējumu atbilstības izvērtējumu un sniedz pašnovērtējumus izvērtēšanai SP KNK, kura sastāvā ietilpst visi LU jomu prorektori, LU Senāta Akadēmiskās komisijas priekšsēdētājs, LU studējošos pārstāvis, LU Absolventu kluba pārstāvis, LU Bibliotēkas pārstāvis, rektora padomnieks kvalitātes vadības jautājumos, kā arī vairāku LU departamentu - Studiju, Zinātnes, Studentu servisu departamentu - pārstāvji. Piesaistot gan iekšējos, gan ārējos ekspertus un ekspertu piesaistē sadarbojoties arī ar LU Absolventu klubu. Studiju programmu pārskatīšanas mērķis ir to satura un īstenošanas kvalitātes novērtēšana un pilnveide. Pašnovērtējuma ziņojumos tiek atspoguļota programmu īstenošana, aktualitātes, atspoguļotas programmu izmaiņas un pilnveides process, ieinteresēto pušu vērtējums – gan studējošo aptauju rezultāti, gan darba devēju vērtējums.

Pamatojoties uz SP KNK lēmumu, ekspertu sagatavotie atzinumi tiek izvērtēti Studiju programmu padomēs, sagatavojot ekspertu ieteikumu ieviešanas plānu.

Studiju programmu pārskatīšanā ir iesaistīti:

- studiju programmu direktori - atbildīgi par studiju programmas darbības nodrošināšanu, programmas pārskatīšanu, izvērtēšanu un pilnveidi, atspoguļojot to ikgadējā pašnovērtējuma ziņojumā, programmā iesaistīto pušu - studējošo, absolventu, darba devēju u.c. - vērtējuma analīzi, programmas darbības apspriešanu studiju programmu padomes sēdēs, u.c. (LU Senāta 25.05.2009. lēmums Nr. 249 “Noteikumi par Latvijas Universitātes studiju programmas direktoru”);
- studiju virziena vadītājs - tā pienākumos ietilpst studiju virziena stratēģijas izstrāde, akreditācijas un pārakreditācijas nodrošināšana, sadarbībā ar programmu direktoriem - ikgadēja studiju virziena studiju kvalitātes un attīstības pašnovērtēšana, pilnveide u.c.;
- fakultātes dekāns - atbildīgs par fakultātes studiju darba organizēšanu, saimniecisko, finanšu darbību un lietvedību; ik gadu par fakultātes studiju un zinātnisko darbību atskaitās gan fakultātes domei, gan rektoram u.c. (LU Satversme, apstiprināta LU Satversmes sapulces sēdē 29.03.1996);
- studiju programmu padome - funkcijās ietilpst studiju programmu attīstības stratēģijas izstrāde, ikgadējo pašnovērtējumu izvērtēšana un programmas izmaiņu izvērtēšana u.c. (LU Senāta 25.05.2009. lēmums Nr. 248 “LU Studiju programmu padomes nolikums”);

- fakultātes dome - izvērtē un apstiprina studiju programmu izmaiņas, virzienu pašnovērtējuma ziņojumus u.c. (LU Satversme, apstiprināta LU Satversmes sapulces sēdē 29.03.1996);
- Studiju departaments – analizē studiju programmas un kursus, sniedz priekšlikumus to pilnveidei, reorganizācijai vai slēgšanai u.c. (LU 17.07.2017. rīkojums Nr. 1/244 “LU Administrācijas reglaments”);
- LU Studiju programmu kvalitātes novērtēšanas komisija – izvērtē jaunās studiju programmas, būtiskas izmaiņas esošajās studiju programmās, ikgadējos studiju virzienu pašnovērtējumus, studiju virzienu un programmu darbības rezultātus un sagatavot priekšlikumus fakultātes domei un LU vadībai par programmu turpmāko attīstību, u.c.
- LU Senāts - izvērtē un apstiprina konceptuālos studiju procesu reglamentējošos dokumentus, studiju virzienu pašnovērtējuma ziņojumus u.c. (LU Satversmes sapulces 10.05.2001. lēmums Nr. 6 “LU Senāta nolikums”).

Detalizētāka informācija par studiju programmu izstrādes, apstiprināšanas sistēmu, procedūrām, kā arī pārskats par iesaistītajām koleģiālajām institūcijām iekšējo kvalitātes standartu nodrošināšanai, sniegta sadaļā 2.5. ESG 1. daļā iekļauto standartu integrēšanas raksturojums un novērtējums.

BVEF notiek sistemātiska studiju programmu izvērtēšana, lai pārliecinātos, vai tiek sasniegti izvirzītie mērķi un studiju rezultāti. Studiju programmu pārskatīšanas procesā tiek vērtēta studiju programmu piedāvājuma, kvalitātes atbilstība darba tirgus un sabiedrības vajadzībām, kā arī, vai tiek uzturēta atbalstoša (studējošo atbalsta dienesti) un efektīva (materiāltehniskais, metodiskais nodrošinājums) studiju vide studējošajiem. Tiek vērtēta studējošo mācību slodze, studējošā studiju progress un absolvēšana, vajadzības un viņu apmierinātība ar programmu. Šāda informācija iegūstama no LU BVEF studentu, studijas pārtraukušo studentu, absolventu aptaujām[3], no BVEF Studentu pašpārvaldes saņemtajiem priekšlikumiem, sūdzībām, iesniegumiem[4], apelācijas sūdzībām un pieteikumu satura akadēmiskajā šķīrējtiesā[5].

Studiju programmu regulārajā izvērtēšanā tiek iesaistīti studējošie, mācībspēki, absolventi, darba devēji[6] un iegūtā informācija par programmu studiju rezultātu un kvalitāti ietekmējošiem faktoriem tiek analizēta BVEF nodaļās un vadības sēdēs. Labas prakses piemērs ir darba devēju forumi, kur, uzklusot nozares speciālistu, absolventu ieteikumus, BVEF programmu direktori gūst būtiskus ieteikumus studiju programmu pilnveidei un attīstībai. Studiju kursu un studiju programmu apstiprināšanas procedūrā tiek iesaistīti studējošo pašpārvaldes pārstāvji. Tie piedalās studiju kursu un programmu apspriešanā BVEF Studiju programmu padomēs, tā arī piedalās apspriešanā un apstiprināšanā BVEF Domē.

Par Studiju programmu izvērtēšanas rezultātiem, kā arī par studiju programmu pilnveides procesā plānotajiem un īstenotajiem pasākumiem, akadēmiskais personāls tiek informēts Domes sēdēs, Ekonomikas studiju programmu un Vadībzinību studiju programmu padomes sēdēs, BVEF nodaļu sēdēs, darbinieku sanāksmēs. Studējošo informēšana norisinās, izmantojot katra studenta personificēto vietni LUIS, kā arī sadarbībā ar BVEF Studentu pašpārvaldi. Savukārt informācijas apmaiņa ar BVEF absolventiem norisinās izmantojot LU absolventu portālu „LU Alumni”[7], kura mērķis ir nodrošināt iespēju absolventiem stiprināt saikni ar savu *Alma Mater*, informējot par BVEF aktualitātēm un piedāvājot iespēju iesaistīties Universitātes dzīvē. Regulāri[8] gadu iepriekš, tiek publiskota informācija par uzņemšanas prasībām un kritērijiem BVEF īstenotajās studiju programmās[9]. 2019./2020.akadēmiskajā gadā ir izveidota BVEF darba devēju padome (DDP), kas darbosies kā koleģiālā padomdevēja institūcija, kuras mērķis ir BVEF studiju un pētniecības attīstīšana, iesaistoties BVEF stratēģiskās attīstības politikas veidošanā un īstenošanā, konsultējot BVEF Domi un dekānu BVEF attīstības stratēģijas jautājumos un saskaņojot to ar Latvijas ekonomikas attīstības tendencēm (05.11.2019. BVEF Domes sēdes lēmums Nr.BVEF- V12.2). DDP uzdevumi:

- piedalīties BVEF stratēģiskās attīstības politikas veidošanā un īstenošanā;
- izvērtēt BVEF stratēģiskās vadīšanas un politikas plānošanas dokumentu projektus un sniegt par tiem atzinumus;
- sniegt atzinumus par BVEF darbībā noteiktajām prioritātēm;
- pārraudzīt BVEF darbības atbilstību apstiprinātajiem BVEF stratēģiskās vadīšanas dokumentiem un ziņot BVEF domei un dekānam par uzraudzības rezultātiem;
- veicināt BVEF studiju un pārvaldības kvalitātes vadības sistēmas attīstību;
- sniegt ieteikumus BVEF domei un dekānam par darbībām BVEF stratēģisko mērķu sasniegšanai un fakultātes attīstības aktuālajiem jautājumiem;
- popularizēt BVEF attīstības intereses ārpus BVEF.

Lai nodrošinātu efektīvāku nepārtrauktu kontroli par studiju programmu kvalitāti, izstrādāts BVEF studiju programmu kvalitātes nodrošināšanas plāns 2019.-2024.gadam^[10], kas paredz studējošo, mācībspēku iesaisti programmu satura nepārtrauktā pilnveidošanā. Novērtējot programmas saturu kopumā un aktualizējot katra studiju kursa saturu^[11], tiek ņemti vērā jaunākie pētījumu rezultāti ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē. Aktualizējamos studiju kursus, vai no jauna ietvertos studiju kursus regulāri vērtē BVEF Studiju programmu padomēs^[12], kuru sastāvā ir studējošo pārstāvji, programmu direktori^[13], nodaļu vadītāji un darba devēju pārstāvji.

BVEF 2019. gadā tika slēgti studiju kursi un līdz 2020.gada decembrim tiks slēgs 9 studiju programmas, radīti jaunie kursi. Pilnveidotas 8 studiju programmas, no kurām 2 profesionālās programmas pārveidotas par akadēmiskajām programmām ("Grāmatvedība, analīze un audits" bakalaura studiju programma (turpmāk-BSP), "Grāmatvedība un audits" maģistra studiju programma (turpmāk - MSP), 4 doktora programmas apvienotas vienā "Ekonomika un uzņēmējdarbība" doktora studiju programmā (turpmāk - DSP) ("Vadībzinātne" DSP, "Ekonomika" DSP, "Demogrāfija" DSP, "Izglītības vadība" DSP (īstenota sadarbībā ar Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāti)), 2 maģistra programmas apvienotas vienā "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" MSP ("Starptautiskās attiecības (ekonomika)" MSP, "Eiropas studijas" MSP), 3 profesionālā bakalaura studiju programmu (turpmāk-PBSP) satura un kvalifikācijas maiņa atbilstoši jaunajiem profesiju standartiem (Industriālās inženierijas vadība PBS, Finanšu menedžments PBSP, E-biznesa vadības PBSP), precizēts "Vadības zinības" BSP nosaukums un iegūstamais grāds atbilstoši saturam, kļūstot par "Biznesa vadības" BSP, visas studiju programmas pilnveidotas, uzklusot nozares speciālistu, darba devēju, absolventu un studējošo ieteikumus.

Studiju kursu izstrāde un aktualizācija notiek atbilstoši studiju virzienu attīstības plānam, kura apspriešana un apstiprināšana notiek Studiju programmu padomju sēdēs. Plāna mērķis ir nodrošināt pētniecībā balstītu izglītību, sniedzot iespēju iegūt kvalitatīvu izglītību ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē, piesaistot nacionālo finansējumu gan fundamentālajiem, gan lietišķajiem pētījumiem, kā arī, izmantojot ES struktūrfondu iespējas, izveidot pētniecības kapacitāti, kas ļautu pētījumus veikt, izmantojot ES pētniecības finansējumu.

Izmaiņas studiju programmā vērtē un apstiprina BVEF domē, kuras sastāvā ir studējošo pārstāvji, darba devēju pārstāvji, programmu direktori, nodaļu vadītāji un mācībspēku, vispārējā personāla pārstāvji.

Programmu vērtēšanas rezultāti tiek iekļauti ikgadējos studiju virzienu pašnovērtējuma ziņojumos^[14], tiek apspriesti atklātās BVEF studiju programmu padomes sēdēs, apstiprināti fakultātes Domes sēdēs un LU Senātā.

- [1] Latvijas Universitātes studiju programmu un tālākizglītības programmu nolikums [Latv.](#), (apstiprināta ar 24.04.2017. LU Senāta lēmumu Nr. 102)
- [2] BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma [Latv.,Eng.](#) (apstiprināts ar 09.05.2019. BVEF Vadības sēdes protokolu Nr. 22-4/13)
- [3] Par regulāro aptauju organizēšanas kārtību studiju procesa novērtēšanai LU [Latv., Eng.](#) (apstiprināta ar 22.08.2016. LU rīkojumu Nr.1/334)
- [4] BVEF studiju programmu kvalitātes nodrošināšanas plāns 2019.– 2024.gadam [Latv.,Eng.](#) (apstiprināts ar 01.07.2019. BVEF norādījumu Nr. Nr.22-5/318)
- [5] Latvijas Universitātes akadēmiskās šķirējtiesas nolikums [Latv.](#) (apstiprināts ar 22.02.2006. LUSS lēmums Nr.5)
- [6] Par regulāro aptauju organizēšanas kārtību studiju procesa novērtēšanai LU [Latv.,Eng.](#) (apstiprināta ar 22.08.2016. LU rīkojumu Nr.1/334)
- [7] LU absolventu portāls - <http://absolventuklubs.lv/>
- [8] <https://www.bvef.lu.lv/>; <https://www.bvef.lu.lv/en/>
- [9] Uzņemšanas prasības un kritēriji pamatstudiju un augstākā līmeņa studiju programmās 2019./2020. Akadēmiskajā gadā [Latv.](#) (apstiprināts ar LU 26.10.2018. rīkojumu Nr.1/348)
- [10] BVEF studiju programmu kvalitātes nodrošināšanas plāns 2019.– 2024.gadam [Latv.,Eng.](#) (apstiprināts ar 01.07.2019. BVEF norādījumu Nr. Nr.22-5/318)
- [11] Latvijas Universitātes studiju kursu izstrādes un aktualizācijas kārtība [Latv.](#), (apstiprināts ar LU 10.08.2018. rīkojumu Nr.1/277); Par Studiju kursu aprakstu sagatavošanu un E-studiju vides pilnveidošanu [Latv., Eng.](#) (apstiprināts ar 15.08.2018 BVEF norādījumu Nr.BVEF-A43.1/318)
- [12] LU Studiju programmu padomes nolikums [Latv.](#) (apstiprināts ar 25.05.2009. LU Senāta lēmumu Nr.248)
- [13] Noteikumi par Latvijas Universitātes programmu direktoru [Latv.](#) (apstiprināta ar 25.05.2009. LU Senāta lēmumu Nr. 249)
- [14] Par studiju virzienu ikgadējo pārskatu LU [Latv.](#) (apstiprināta ar 13.07.2018. LU rīkojumu Nr.1/255), LU studiju virzienu ikgadējo pārskatu sagatavošanas kārtība [Latv.](#) (apstiprināta ar 13.07.2018. LU rīkojumu Nr.1/255); Par studiju virziena "Ekonomika" pārskata ziņojuma apstiprināšanu (apstiprināts ar 30.10.2018 Domes lēmumu Nr.BVEF-V12.2./129)

2.3. Studējošo sūdzību un priekšlikumu iesniegšanas procedūras un/ vai sistēmas (izņemot studējošo aptauju veikšanu) raksturojums. Norādīt, vai un kādā veidā studējošajiem ir pieejama informācija par iespējām iesniegt sūdzības un priekšlikumus, kādā veidā tiek paziņots par sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas rezultātiem un veiktajiem uzlabojumiem studiju virzienā vai atbilstošajās studiju programmās, sniegt piemērus.

LU, ievērojot demokrātijas un līdztiesības principus, kā arī atbilstoši LU kvalitātes vadības politikai, visos studiju procesa posmos, sākot no uzņemšanas, beidzot ar noslēguma darbu, tiek nodrošināta reflektantu un studentu līdzdalība LU studiju procesa novērtēšanā. Jautājumos par uzņemšanas

procedūru, LU reflektantiem ir tiesības iesniegt sūdzības uzņemšanas komisijas priekšsēdētājam.

LU reflektantu tiesības iesniegt sūdzības par pārkāpumiem uzņemšanas procedūrā paredz [Uzņemšanas noteikumi Latvijas Universitātē](#) (LU Senāta 30.05.2016. lēmums Nr.15), nosakot sūdzības iesniegšanas, izskatīšanas un lēmuma apelācijas kārtību.

Savukārt, studiju kvalitātes uzlabošanas nolūkā studentiem ir tiesības iesniegt priekšlikumus un sūdzības par studiju procesu norisi, t.sk. par pārbaudījumu un noslīguma darbu vērtēšanu. Studiju procesa kvalitātes nodrošināšanas nolūkā LU ir izstrādāta un ieviesta "Studējošo priekšlikumu un sūdzību iesniegšanas un izskatīšanas kārtība" (LU 18.02.2002. rīkojums Nr.1/21). Kārtība nosaka, kādā formā studējošie individuāli vai grupās var rakstveida iesniegt priekšlikumus un sūdzības, kā arī to reģistrācijas un izvērtēšanas kārtību. Priekšlikumus un sūdzības par studiju procesu var iesniegt fakultāšu dekāniem (par nodarbību sarakstu, studiju organizāciju fakultātē, fakultātes īstenoto studiju kvalitāti un tās pilnveidošanu, fakultātes darbinieku pienākumu nepildīšanu u.c.). Atbildes uz priekšlikumiem uz sūdzībām jāsniedz 15 dienu laikā vai 30 dienu laikā, ja ir nepieciešama papildus informācija. Būtiski, ka minētās kārtības 17.punkts tieši noteic, ka: "Fakultātes dekānam katra akadēmiskā gada beigās jāiesniedz LU vadībai pārskats par pagājušajā akadēmiskajā gadā saņemtajām sūdzībām un pieņemtajiem lēmumiem to sakarā." Tas liecina par iekšējas kontroles mehānismu un sūdzību iesniegšanas, lēmumu pieņemšanas, studējošo tiesību un interešu ievērošanas ciklisku monitoringu, kas ir nozīmīgs šīs sistēmas pienācīgas funkcionēšanas nodrošināšanā un arī iespējamajā pilnveidē.

Pilnīgai LU studiju procesu novērtēšanai ir izstrādāta un ieviesta "Studiju kursu pārbaudījumu organizēšanas kārtība Latvijas Universitātē", kurā ir noteiktas studējošo tiesības iesniegt sūdzības par studiju kursu starppārbaudījumu un pārbaudījumu procesuālo vai vērtēšanas kārtību un noteikta šo sūdzību izskatīšanas kārtība. Studējošajam ir tiesības iesniegt iesniegumu mācībspēkam, kurš ir vērtējis pārbaudījumu piecu darbdienu laikā no vērtējuma paziņošanas LUIS (pie nosacījuma, ka pirms sūdzības iesniegšanas studējošais ir pieprasījis no mācībspēka vērtējuma pamatojumu). Docētājam iesniegumu jāizskata 5 darba dienu laikā. Ja mācībspēks uzskata, ka studējošā iesniegums nav pamatots, tad viņš iesniegumu nodod izskatīšanai un lēmuma pieņemšanai katedras vadītājam.

Attiecībā uz noslīguma darbiem ir pieņemts "Nolikums par noslīguma pārbaudījumiem Latvijas Universitātē" (LU Senāta 27.12.2011. lēmums Nr.183), kurš noteic, ka studējošie ir tiesīgi iesniegt apelāciju, ja dekāns viņam nav devis atļauju kārtot noslīguma pārbaudījumus vai par noslīguma pabaudījuma norisi.

LU darbojas arī Akadēmiskā šķīrējtiesa, kuras nolikums paredz iespēju vērsties arī šajā koleģiālajā institūcijā par jebkuru ar studijām saistītu jautājumu, t.sk., arī vērtēšanas principu ievērošanas kontroli.

Studējošajiem ir tiesības apstrīdēt rīkojumu par eksmatrikulāciju, kas pieņemts "Latvijas Universitātes valsts budžeta dotēto studiju vietu konkursa (rotācijas) kārtības" (LU Senāta 25.06.2010. lēmums Nr. 381). Savukārt "Studiju maksas atvieglojumu piemērošanas kārtība (LU 14.04.2009. rīkojums Nr.1/89) paredz studējošajiem iespēju lēmumus par studiju maksas atvieglojumu piešķiršanu vai nepiešķiršanu apstrīdēt mēneša laikā no lēmuma paziņošanas studējošajam, iesniedzot LU rektoram adresētu rakstveida iesniegumu, kuru rektoram jāizskata mēneša laikā.

Savukārt "Studiju pārtraukšanas kārtība Latvijas Universitātē" (LU Senāta 01.12.2008. lēmums Nr.178) paredz tiesības apstrīdēt dekāna lēmumu par atteikumu piešķirt studējošajam studiju pārtraukumu. Arī "Studiju uzsākšanas kārtība vēlākos studiju posmos Latvijas Universitātē" (LU 08.06.2009. rīkojums Nr. 1/128) paredz tiesības noteiktā termiņā apstrīdēt dekāna pieņemtos

lēmumus.

Ievērojot studējošo tiesības arī ārpus studiju procesa, tiem studējošiem, kuri izmanto LU dienesta viesnīcas, "Latvijas Universitātes dienesta viesnīcu iekšējās kārtības noteikumi" (LU 30.06.2009. rīkojums Nr. 1/171) nosaka studējošo tiesības un pienākumus, t.sk. tiesības iesniegt sūdzības par problēmām dienesta viesnīcās. Šādus jautājumus risina dienesta viesnīcas vecākais.

Ikviens studējošais ir tiesīgs ne tikai izmantot LU "Akadēmiskā ētikas kodeksa" paredzētās tiesības vērsties LU Akadēmiskajā ētikas komisijā par iespējamām ētikas pārkāpumiem, bet iesniegt kodeksa un tā īstenojuma pilnveides priekšlikumus LU Akadēmiskajai ētikas komisijai.

Visu procesu priekšlikumi un sūdzības tiek reģistrēti struktūrvienībās vai komisijās, kurā tās tiek iesniegtas, kā arī izdarītas atzīmes par sūdzības izskatīšanas rezultātiem un pieņemtajiem lēmumiem.

LU normatīvā līmenī sk. "Noteikumi par LU viesstudentu no Latvijas augstskolām" (LU 25.01.2006. rīkojums Nr. 1/17) ir definējusi principu, ka arī viesstudentiem studiju procesā LU ir tādas pašas tiesības un pienākumi kā LU studentiem, kas nozīmē, ka sūdzību un priekšlikumu iesniegšanas un izskatīšanas sistēma vienlīdz lielā mērā attiecināma arī uz šiem studentiem.

No iepriekš minētā secināms, ka LU sūdzību un priekšlikumu iesniegšanas un izskatīšanas sistēmas centralizētais segments aptver visas ikviena studējošā studiju dzīves sastāvdaļas, jo attiecināms kā uz uzņemšanu LU, tā arī studijām visa cikla garumā, kā arī uz noslēguma pārbaudījumiem.

Studējošo sūdzību un priekšlikumu iesniegšanas kārtību LU tāpat arī regulē šādi normatīvie akti:

- LU 18.02.2019. rīkojuma Nr. 1/21 "Par darba disciplīnu" apstiprināta "Studējošo priekšlikumu un sūdzību iesniegšanas un izskatīšanas kārtība", kurā ir atrunāts kādā veidā studējošie var iesniegt LU vadībai un fakultātes dekānam ierosinājumus vai sūdzības par studiju procesa īstenošanu, darba kārtību un darba laiku;
- LU Senāta 25.02.13. lēmumu Nr. 287 pieņemtie "Noteikumi par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē";
- LU rīkojumu Nr. 1/125 apstiprināta "Procedūra gadījumos, kad, veicot elektronisko pārbaudi, studiju darbā konstatētas plaģiāta pazīmes";
- LU Senāta 29.06.19. lēmums Nr.211 "Par studiju kursu pārbaudījumu organizēšanas kārtību Latvijas Universitātē";
- LU Senāta 28.02.05. lēmumu Nr. 1/66 apstiprināts "Nolikums par noslēguma *pārbaudījumiem Latvijas Universitātē*";
- LU 16.04.07. rīkojumu Nr.1/86 apstiprināta "Latvijas Universitātes studējošo prakses organizēšanas kārtība".

Saskaņā ar minētajiem normatīvajiem dokumentiem priekšlikumus vai sūdzības var iesniegt individuāli vai studējošo grupas (t.sk. studentu pašpārvaldes) neatkarīgi no studiju programmas, fakultātes vai studiju formas par visiem jautājumiem, kuri skar studējošo intereses.

Priekšlikumi/sūdzības ir iesniedzamas rakstiskā veidā, minētajos normatīvajos aktos paredzētajā veidā un tiek reģistrēti lietvedībā paredzētajā kārtībā. Ar sūdzību/ierosinājumu iesniegšanas kārtību studējošos informē, kad viņi uzsāk studijas LU.

Fakultātes līmenī studējošie sūdzības/ierosinājumus iesniedz dekānam – ja sūdzības/ierosinājuma būtība ir par fakultātes dekāna kompetences jautājumiem, tajā skaita:

- par nodarbību sarakstu;
- par studiju organizāciju fakultātē;
- par fakultātes īstenoto studiju programmu kvalitātes pilnveidošanu;
- par fakultātes darbinieku pienākumu nepildīšanu vai pildīšanu nepilnā apjomā;

- par plaģiātisma pazīmju konstatēšanas nepamatotību;
- par komisijas sasaukšanu atkārtotā studiju kursa kārtīšanai u.t.t.

BVEF kopumā pārskata periodā ir saņemtas vidēji 10 sūdzības gadā par dažādiem ar studentu interesēm saistītiem jautājumiem. 2011.gadā kopā saņemtas 13 sūdzības un tās bijušas par iegūto vērtējumu studiju kursā vai darba aizstāvēšanā iegūto vērtējumu, kā arī par rotācijas rezultātiem. 2012.gadā kopā saņemtas 6 sūdzības un visas saistībā ar aizstāvēšanā iegūtā vērtējuma pārskatīšanu. 2013.gadā kopā saņemtas 12 sūdzības. Galvenie iemesli saistīti ar aizstāvēšanā iegūto vērtējumu, par iegūto vērtējumu studiju kursā, par studējošā godīguma pārkāpumu un par "Gudrības banka" stipendijas piešķiršanas rezultātiem. Sūdzības par „Gudrības bankas” stipendijas piešķiršanas rezultātiem izsauca nepieciešamību BVEF pārskatīt šo motivācijas un finansiālā atbalsta vedu principiāli, kā rezultātā tā tika likvidēta, piedāvājot jaunus motivēšanas principus, kas aprakstīti šī ziņojuma SVID daļā. 2014.gadā kopā saņemtas 9 sūdzības. To saturs saistīts ar studējošā akadēmiskā godīguma pārkāpumu un par auditorijas maiņu. 2015.gadā kopā saņemtas 17 sūdzības: par pasniegtā studiju kursa kvalitāti, par auditorijas stundu skaita izmaiņām un par docētāja attieksmi pret studentiem. 2016.gadā saņemtas kopā 9 sūdzības: par pasniegtā studiju kursa kvalitāti, par aizstāvēšanā iegūto vērtējumu, par studējošā akadēmiskā godīguma pārkāpumu, vairāki iesniegumi no vispārējā personāla par tā vērtēšanas rezultātiem reorganizācijas procesā. 2017.gadā kopā saņemtas 26 sūdzības. To būtība saistīta ar studējošā akadēmiskā godīguma pārkāpumu, vairāki iesniegumi no vispārējā personāla par tā vērtēšanas rezultātiem reorganizācijas procesā, par pasniegtā studiju kursa kvalitāti, par studiju organizāciju studiju programmā. Lielo sūdzību skaitu izskaidro fakts, ka šajā periodā notika BVEF reorganizācija un darbinieku optimizācija. 2018.saņemtas kopā 15 sūdzības. Galvenie jautājumi - par studējošā akadēmiskā godīguma pārkāpumu, par aizstāvēšanā iegūto vērtējumu, par prakses atskaides iegūto vērtējumu, par promocijas eksāmena kārtīšanu. 2019.gads vēl nav noslēdzies un uz 2019.gada oktobri fakultātē saņemtas 12 sūdzības.

Rezumējot kopumā, kāda bijusi rīcība iesniegumu sakarā, jāatzīmē, ka, ja sūdzība tiek iesniegta par aizstāvēšanā iegūto vērtējumu, parasti seko atteikums, jo procedūra ir ievērota, tam rūpīgi seko līdzī akadēmiskais personāls, gan komisiju darbā, gan individuāli. Studējošo ierosinājumi pārskatīt noslēguma pārbaudījuma aizstāvēšanā iegūto vērtējumu kas nav saistīti ar aizstāvēšanas procedūru nav apstrīdami un netiek izskatīti. Ja iesniegums bijis par rotācijas rezultātiem, arī šajos gadījumos seko atteikums, jo pamatā ir daudz pārpratumu, kas saistīti ar studējošo neiedziļināšanos jautājuma būtībā, vai arī iesniegumi ir iesniegti ar novēlošanos. Gadījumos par akadēmiskā godīguma pārkāpumu, no BVEF puses tiek formēti visi nepieciešamie ar to saistītie dokumenti un tūlītēji tie tiek virzīti Rektoram, eksmatrikulācijas procesa uzsākšanai. Ja saņemti iesniegumi par studiju kvalitāti, kā BVEF rīcība seko docētāju nomaīņa attiecīgajai studentu grupai. Ja gadījumā iesniegums ir par docētāja attieksmi pret studiju procesu vai studējošajiem, docētājs tiek aicināts uz pārrunām pie programmas direktora, mācību prodekāna vai, nepieciešamības gadījumā, pie dekāna un problēma ir pārrunāta savstarpēji. Tajos gadījumos, kad pārskata periodā tika saņemti iesniegumi par personāla izvērtēšanas rezultātiem, BVEF atbildīgie rūpīgi sagatavoja atbildes, paskaidrojot jautājuma būtību, lai atrisinātu iespējamo nesaskaņu.

Ja fakultātes dekāna lēmums studējošiem nav pieņemams to var pārsūdzēt atbilstoši LU pieņemtajiem normatīvajiem dokumentiem. Šādos gadījumos studentam ir tiesības sūdzības/ierosinājumus virzīt LU vadībai vai citām institūcijām.

2.4. Informācija par augstskolas/ koledžas izveidoto statistikas datu apkopošanas mehānismu, norādīt, kādi dati un cik regulāri tiek apkopoti, kā iegūtā informācija tiek izmantota studiju virziena pilnveidei.

Lai kontrolētu, analizētu, prognozētu studējošo skaita dinamiku, LU divas reizes gadā apkopo datus par:

- reflektantu un imatrikulēto skaitu un to profilu raksturojošus datus, tādus kā vidējās izglītības ieguves iestāde, iestādes absolvēšanas gads, vidējās izglītības pārbaudījumos iegūtais vērtējums, vecums, dzimums, iepriekš iegūtā augstākā izglītība un tās pārbaudījumos iegūtais vērtējums;
- studējošo skaits, sadalījumā pa fakultātēm, studiju programmām, studiju līmeņiem, studiju gadiem, studiju formām un veidiem, studiju finansējuma avots, studiju statuss - eksmatrikulēts kā akadēmiskās saistības nenokārtojis, eksmatrikulēts kā finansiālās saistības nenokārtojis, eksmatrikulēts kā grādu ieguvis (absolvents), studiju pārtraukumā.

Lai kontrolētu studējošo studiju gaitu un programmas izpildi, LU apkopo datus par:

- studējošo studiju kursu apguves starpvērtējumu un gala vērtējumu, sadalījumā pa pārbaudījumu veidiem, noslīguma pārbaudījumu gala rezultātus, vidējo svērto atzīmi; dati tiek apkopoti reizi semestrī;
- studiju programmas izpildi, atbilstoši programmas apguves nosacījumiem, sadalījumā pa studiju semestriem, programmas daļām (obligātā daļa, ierobežotās izvēles daļa, brīvās izvēles daļa un citas, atbilstoši programmas uzbūvei); dati tiek apkopoti reizi semestrī;
- studējošo akadēmiskos parādus kredītpunktus, sadalījumā pa studiju semestriem, programmas daļām, studiju kursiem; dati tiek apkopoti reizi semestrī;
- studējošo līgumā paredzētā studiju apmaksas grafika izpildi, sadalījumā pa studiju programmām, semestriem.

Lai iegūtu informāciju studiju resursu plānošanai un efektīvai izmantošanai, saistībā ar studiju programmām tiek apkopota šāda statistiska informācija:

- studiju vietu finansējums, sadalījumā pa valsts budžeta finansētām, LU finansētām un studējošo apmaksātām studiju vietām;
- studējošo stipendiju saņēmēju skaits un studiju kredītu, un studējošo kredītu saņēmēju skaitu.

Lai nepieļautu akadēmiskā godīguma principu pārkāpumus LU studējošo noslīguma un promocijas darbos, LU nodrošina visu aizstāvēšanai iesniegto studējošo noslīguma un promocijas darbu automatisku pārbaudi ar Vienotās datorizētās plaģiāta kontroles sistēmas palīdzību, veicot darbu savstarpēju salīdzināšanu ar LU un citu augstskolu Sistēmā uzkrātajiem noslīguma darbiem.

Akreditācijas periodā Ekonomikas virziena programmās kopumā konstatēti 4 plaģiātisma gadījumi:

2014.gadā BSP “Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija”;

2015.gadā MSP “Ekonomika”;

2016.gadā 2 gadījumi BSP “Grāmatvedība, analīze un audits”.

BSP “Grāmatvedība, analīze un audits” un MSP “Ekonomika” tika veikta studējošo eksmatrikulācija par būtisku LU iekšējās kārtības noteikumu studējošajiem pārkāpumu, savukārt BSP “Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” notika darba atkārtota izstrādāšana.

Lai novērtētu studējošo, absolventu un darba devēju apmierinātību ar studiju kvalitāti un tās rezultātiem, kā arī lai veiktu nepieciešamos pilnveides pasākumus, LU organizē un apkopo datus par šādām aptaujām:

- pirmā studiju gada studējošo aptauja par studiju uzsākšanu, kas tiek veikta elektroniski reizi gadā. Aptaujas mērķis ir noskaidrot studiju virziena un programmas izvēles motivāciju un informācijas iegūšanas avotus, kā arī iegūt pieteikšanās un reģistrēšanās procesa novērtējumu, lai pilnveidotu studentu piesaistīšanas pasākumu kopumu. Datus apkopo un analizē LU Studiju departaments, bet nepieciešamos pilnveides pasākumus ierosina LU vadība, fakultātes vadība, programmu direktori, sadarbībā ar LU administratīvajiem departamentiem;
- pirmā studiju gada studējošo aptauja par pirmo studiju pieredzi, kas arī tiek veikta elektroniski reizi gadā. Aptaujas mērķis ir iegūt pirmās studiju pieredzes LU un studiju atbalsta pasākumu novērtējumu, lai pilnveidotu studiju vidi un veicinātu studentu adaptāciju. Datus apkopo un analizē LU Studiju departaments, ar tiem tiek iepazīstināta fakultātes vadība un departamenti. Nepieciešamos pilnveides pasākumus ierosina fakultātes vadība un Studiju departaments, sadarbībā ar citiem LU departamentiem;
- lai noskaidrotu studējošo viedokli par studiju kursu saturu un iegūtu mācībspēku darba novērtējumu, katru semestri elektroniskā formā tiek veikta aptauja par studiju kursiem, tai skaitā, par studiju praksi, kursa darbiem un noslēguma darbiem. Datus apkopo LUIS un tie ir pieejami mācībspēkam, programmu direktoriem un fakultātes dekānam, Studiju departamentam. Datu analīzi veic programmu direktori, dekāns, nepieciešamos pilnveides pasākumus ierosina programmas direktors, dekāns un studiju programmu padome. Rezultātus izmanto, gatavojot ikgadējos studiju virzienu pārskatus, kā arī gatavojot studiju programmu attīstības plānus;
- ar mērķi iegūt studentu vērtējumu par studiju programmu tās tālākai attīstībai, studiju procesa pilnveidei, kvalitātes un studiju vides uzlabošanai, tiek veikta pēdējā studiju gada studējošo aptauja par studiju programmu kopumā. Aptauja tiek veikta elektroniskā formā vienu reizi par katru studiju programmu. Rezultātu apkopojumu veic LUIS un tas ir pieejams programmu direktoriem un fakultātes dekānam. Datu analīzi veic programmu direktori, dekāns, nepieciešamos pilnveides pasākumus ierosina programmas direktors, dekāns un studiju programmu padome. Rezultātus izmanto, gatavojot ikgadējos studiju virzienu pārskatus, studiju virzienu pašnovērtējuma ziņojumus virziena akreditācijai un pārkreditācijai, kā arī gatavojot studiju programmu attīstības plānus;
- lai apzinātu galvenos studiju pārtraukšanas iemeslus un sekmētu studējošo atbiruma samazināšanu, tiek veikta aptauja studējošajiem, kuri izteikuši vēlmi pārtraukt studijas vai jau pārtraukuši studijas. Aptauja tiek veikta visa akadēmiskā gada laikā, savukārt, rezultātus Studiju departaments apkopo reizi semestrī;
- absolventu aptaujas mērķis ir iegūt absolventu apmierinātības novērtējumu par apgūtās programmas kvalitāti, par LU iegūtajām zināšanām, prasmēm un kompetencēm, par absolvētās studiju programmas ieguldījumu viņu nodarbinātībā, kā arī par studiju turpināšanas plāniem. Aptauja tiek veikta pēc noslēguma darba aizstāvēšanas, elektroniski LUIS. Aptaujas rezultāti ir pieejami apkopotā veidā studiju programmu direktoriem, kas tos analizē un nodrošina absolventu ieteikumu iestrādi studiju procesa pilnveidošanā. Aptauju rezultāti tiek apspriesti BVEF nodaļās, ESPP un Domē;
- darba devēju aptaujas mērķis ir noskaidrot, kā darba devēji vērtē LU absolventu iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atbilstību darba tirgus prasībām. Aptaujas tiek veiktas gan elektroniski, gan papīra formā. Pēdējā darba devēju aptauja BVEF notika 2018./2019.akad.gada laikā. Datu analīzi veic programmu direktori, kā arī virziena vadītājs. Sniegtās atbildes un komentāri ir nozīmīgs informācijas avots, lai novērtētu un pilnveidotu studiju procesa kvalitāti fakultātē, studiju virzienā studējošajiem. Rezultātus izmanto, gatavojot ikgadējos studiju virzienu pārskatus, kā arī gatavojot studiju programmu attīstības plānus.

Pēc darba devēju aptaujas rezultātiem par BVEF bakalaurs studiju programmām, darba devēji atzinīgi vērtē absolventu teorētisko un praktisko sagatavotību darba tirgum. Absolventiem ir plašs skatījums uz ekonomikā un uzņēmējdarbībā notiekošajiem procesiem. No aptaujātajiem 182 darba devējiem 143 uzņēmumos šobrīd ir nodarbināti LU BVEF absolventi, kuri ir ieguvuši bakalaurs diplomus pēdējo piecu gadu laikā un agrāk. 31 darba devējs nodarbina vairāk nekā piecus bakalaurs studiju programmu absolventus. Darba devēji atzīst, ka absolventi salīdzinājumā ar citu augstskolu absolventiem ir ar ļoti augstu konkurētspēju darba tirgū. Pēc darba devēju aptaujas ir noskaidrotas prasmes, kuras darba devēji novērtē absolventos un kuras paši darba devēji vērtē visaugstāk darbiniekos. Top absolventu prasmes, kuras novērtē darba devēji un kuras viņiem ir svarīgas jaunajos darbiniekos ir prasme apgūt jaunas zināšanas un iemaņas, atbildīga attieksme pret darbu un tā kvalitāti, prasme strādāt komandā un profesionāla attieksme un ētika (skat. 4. pielikumu). Absolventi tiek nodarbināti visdažādākajās jomās, kā, piemēram, ražošanā, pakalpojumu sniegšanā, informāciju un tehnoloģiju jomā, finanšu nozarē, grāmatvedībā, apdrošināšanā, enerģētikā, tūrismā, zinātnē, tirgus pētniecībā, mediju aģentūrās, būvniecībā, nekustamo īpašumu jomā, loģistikā, valsts pārvaldē, pašvaldībās, strādā kā pašnodarbinātie un citās jomās. Daži no darba devējiem, kuri nodarbina bakalaurs studiju programmas absolventus ir: Ekonomikas ministrija, Ārlietu ministrija, Iekšlietu ministrija, Latvijas Republikas Valsts kontrole, Valsts ieņēmumu dienests, Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācija, Latvijas Pašvaldību savienība, Ventspils attīstības aģentūra, Rīgas Domes Mājokļu un vides departaments, Latvijas darba devēju konfederācija, Latvijas Inovāciju Aģentūra, Inovatīvās Konstrukcijas, Nacionālie bruņotie spēki, Finanšu un Kapitāla tirgus komisija, Nodarbinātības valsts aģentūra, Latviešu valodas institūts, Valsts Asinsdonoru centrs, Latvijas Inovāciju Aģentūra.

Maģistra studiju programmu aptaujai Darba devēju aptaujā tika uzrunāti 117 darba devēji pie kuriem šobrīd ir nodarbināti LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes absolventi, kuri ieguvuši maģistra diplomus pēdējo piecu gadu laikā un agrāk. 21 darba devējs nodarbina vairāk nekā piecus maģistra studiju programmu absolventus. Darba devēji atzīst, ka absolventi salīdzinājumā ar citu augstskolu absolventiem ir ar ļoti augstu konkurētspēju darba tirgū. Absolventi spēj savus darba pienākumus sākt pildīt uzreiz vai arī tiem ir nepieciešamas neilgas apmācības darba vietā, lai spētu veikt specifiskus darba pienākumus.

Pēc darba devēju aptaujas ir noskaidrotas prasmes, kuras darba devēji novērtē absolventos un kuras paši darba devēji vērtē viss augstāk darbiniekos. Top absolventu prasmes, kuras novērtē darba devēji un kuras viņiem ir svarīgas jaunajos darbiniekos ir atbildīga attieksme pret darbu un tā kvalitāti, prasme apgūt jaunas zināšanas un iemaņas, profesionāla attieksme un ētika, prasme sameklēt un apstrādāt informāciju un prasme strādāt patstāvīgi, nosakot darba metodes un izpildes laiku (skat.4.pielikumu).

Arī maģistru studiju absolventi tiek nodarbināti visdažādākajās jomās. Daži no darba devējiem, kuri piedalījās aptaujā un nodarbina maģistra studiju programmas absolventus ir: Latvijas Republikas Saeima, Ekonomikas ministrija, Ārlietu ministrija, Iekšlietu ministrija, Latvijas Republikas Valsts kontrole, Valsts ieņēmumu dienests, Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācijā, Latvijas Pašvaldību savienība, Ventspils attīstības aģentūra, Rīgas Domes Mājokļu un vides departaments, Latvijas darba devēju konfederācija, Latvijas Inovāciju Aģentūra, Inovatīvās Konstrukcijas, Nacionālie bruņotie spēki, Finanšu un Kapitāla tirgus komisija, Nodarbinātības valsts aģentūra, Latviešu valodas institūts, Valsts Asinsdonoru centrs, Latvijas Inovāciju Aģentūra, kā arī uzņēmumi: SIA "Circle K Latvia"; AS "Radio SWH"; SIA "Inovatīvās Konstrukcijas"; SIA "Orkla Confectionery & Snacks Latvija" - ražotājs; SIA "Pilsētas eko serviss"; SIA "Frankopharm Group" - Farmaceitisko izstrādājumu vairumtirdzniecība; Nodibinājums "Sabiedrības Līdzdalības Fonds"; SIA "Executive Search Baltics" - personāla atlase; "Amrop"; SIA "Keywords Network Communications" ; IK "EK Construction" - būvniecība; SIA "TURBOLAT" - pakalpojumi; SIA "KS Terminal" - tranzīts; SIA "Ulre"

- būvniecība; A/s "Inčukalns Timber" - mežizstrāde; AS "Rīgas piena kombināts" - ražošana; SIA "Pilsētas eko serviss"; SIA "DAW BALTICA" - vairumtirdzniecība; SIA "Executive Search Baltics" - personāla atlase; SIA "Tūrisma aģentūra Kolumbs" - tūrisms; SIA "UZVARA - LAUKS" - lauksaimniecība; SIA "Jānis Roze"; Master Training; SIA "M Sped" - kravu pārvadājumi; SIA "FactSet Latvia" - datu apstrāde; SIA "Cita Santehnika" - mazumtirdzniecība, vairumtirdzniecība; SIA "KS Terminal" - tranzīts; SIA "Capital force" - vairumtirdzniecība; SIA "SRR" - transports; SIA "DAW BALTICA" - vairumtirdzniecība; SIA "Dižozols Plus" - mēbeļu ražošana; SIA "Amplify" - datu apstrāde; SIA "Novitus" - projektēšana darbi; SIA "NITTIS" - mazumtirdzniecība; SIA "Master Sales"; SIA "Igo Japiņa sporta aģentūra" - reklāmas aģentūra; SIA "Tradeagent" - Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi; iMarketings.lv - mārketinga aģentūra.

Ik gadu studiju virziena vadītājs sadarbībā ar studiju programmu direktoriem gatavo pārskatu par studiju virziena un tajā iekļauto programmu darbību akadēmiskā gada laikā. Pārskata gatavošanā tiek veikta statistikas datu apkopošana un analīze, un iegūtā informācija tiek izmantota studiju virziena pilnveides plāna izstrādei un īstenošanai. Pārskats ietver šādus statistikas datus, kas tiek apkopoti un analizēti ik gadu:

- All Latvijā, kuras īsteno studiju virzienus, uzskaitījums un kopskaits;
- studiju programmu skaits citās All īstenotajos studiju virzienos, sadalījumā pa studiju līmeņiem un norādot kopskaitu;
- studiju programmu, kas tiek īstenotas citu All īstenotajos studiju virzienos, raksturojums;
- studējošo skaits programmās, norādot kopskaitu, 1. studiju gadā imatrikulēto skaitu, absolventu skaitu;
- mācībspēku mobilitāte pārskata periodā;
- darba devēju iesaiste programmās pārskata periodā;
- programmu studējošo skaits, kuri studē ārvalstu augstskolās apmaiņas programmu ietvaros;
- ārvalstu studējošo skaits programmās;
- rezultātu kopsavilkums un analīze par studējošo aptauju par programmas studiju kursiem;
- rezultātu kopsavilkums un analīze par studējošo aptauju par programmu kopumā.

Balstoties uz ikgadējo pārskatu analīzi, BVEF vadība ir pieņēmusi vairākus stratēģiskus lēmumus studiju virziena attīstībai. Piemēram, slēgt dažāda līmeņa 4 studiju programmas (skat. II daļas 1.nodaļas 1.1.punktu), optimizēt "Ekonomikas" bakalaura un maģistra SP apakšprogrammu piedāvājumu. Pārējie piemēri, kā iegūtā informācija tiek izmantota studiju virziena pilnveidei aprakstīta katras studiju programmas ziņojuma sadaļās un ir saistoša visam virzienam kopumā.

2.5. ESG 1. daļā iekļauto standartu integrēšanas raksturojums un novērtējums. Norādīt, kurš/-i no ESG 1. daļas standartiem tiek uzskatīti kā izaicinājums un, kuriem tiek pievērsta pastiprināta vērība.

LU studiju kvalitātes nodrošināšanai ievēro „Standartus un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā” (ESG). Augstākajai izglītībai ir **četri, savstarpēji saistīti, galvenie mērķi: personības attīstība, gatavošanās dzīvei demokrātiskā sabiedrībā, zināšanu vairošana un gatavošanās darba tirgum**, kas kā kritēriji ietverti Standartos un vadlīnijās kvalitātes nodrošināšanai Eiropas Augstākās izglītības telpā (ESG). Tikai saskaņota visu mērķu un uzdevumu izpilde dod sinerģētisko efektu, kurš mācību un mācīšanās procesa sastāvdaļas apvieno studiju kursus, mācību praksēs un citās studiju aktivitātēs un kā kopu pārvērš par pilnvērtīgām studijām, un atbilstošo izpildītāju - LU BVEF par vienotas mērķu kopas īstenošanu,

tāpēc ESG 1.daļā visu iekļauto kvalitātes nodrošināšanas standartu integrēšana ir būtiska un pamats LU BVEF kvalitātes nodrošināšanas sistēmai. Informācija, kā studiju kvalitātes nodrošināšanā tiek ievēroti ESG, atspoguļota 6.tabulā.

6.tabula

„Standartu un vadlīniju kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā” (ESG) ieviešana Latvijas Universitātē

Kvalitātes nodrošināšanas Standarti un vadlīnijas	Atbilstības novērtējums
<p>Kvalitātes nodrošināšanas politika</p> <p>Standarts: <i>Augstskolai jābūt kvalitātes nodrošināšanas politikai. Tai jābūt publiskotai un tā ir daļa no stratēģiskās vadības. Politika jāizstrādā un jāievieš iekšējām iesaistītajām pusēm, izmantojot atbilstošas struktūras un procedūras un iesaistot ārējās ieinteresētās puses</i></p>	<p>LU Kvalitātes politikas īstenošana, kas ir daļa no LU stratēģijas^[1], definē LU Studiju kvalitātes nodrošināšanas sistēmas mērķi kā nepārtrauktu attīstību uz izcilību zinātnē pamatotās studijās. LU kvalitātes politika^[2] LU procesu vadības kārtība^[3] nosaka vadlīnijas un izcilības modelis^[4] studiju kvalitātes pārvaldības sistēmas izveidei, novērtēšanai un pilnveidošanai, kas tiek attēlota elektroniskā procesu vadības modelī – LU QuPeRs.</p> <p>Studiju procesi LU ir skaidri strukturēti un katrā no tiem ir noteikti atbildīgie. Koleģiālā atbildība atbilstoši LU Satversmei^[5] ir LU lēmēj institūcijām – Satversmes sapulcei, Senātam^[6], LU Studiju programmu kvalitātes novērtēšanas komisijai (turpmāk - SP KNK)^[7], fakultāšu domēm un Studiju programmu padomēm^[8], kas vērtē studiju kvalitāti un lemj par pasākumiem studiju kvalitātes nodrošināšanai. LU administrācija^{[9][10]} ir atbildīga par studiju kvalitātes vadības sistēmas funkcionēšanu un veic studiju procesa uzraudzību un auditus.</p> <p>Personāla atbildība par studiju programmu īstenošanas kvalitāti ir studiju programmu direktoriem^[11], apakšprogrammu vadītājiem un dekānam^[6]. Katrs mācībspēks^[12] ir atbildīgs par docētā kursa saturu un īstenošanas kvalitāti.</p> <p>BVEF nodrošina akadēmisko darbību vairākās zinātnes nozarēs, izstrādā akadēmiskās kvalitātes nodrošināšanas stratēģiju pētniecībā, studijās, sadarbībā ar sabiedrību, personāla attīstībā, pārvaldībā. Šo stratēģiju^{[13][14]} apstiprina BVEF dome. Šo mērķu realizēšanai tā ierosina fakultātes reorganizācijas jautājumus^{[15][16]}, ieskaitot zinātnisko institūtu^{[17][18][19][20]} un centru^{[21][22][23]} izveidošanu un reorganizāciju, kurus BVEF nolikumā^[24] apstiprina LU Senāts un nosaka reorganizācijas kārtību ar atbilstošu rīkojumu^[25], kā arī izskata arī starpnozaru studiju un pētniecības jautājumus. Par stratēģijas īstenošanas rezultātiem, fakultātes dekāns un nodaļu vadītāji sniedz pārskatu BVEF domes sēdēs.</p> <p>LU tiek realizēta kvalitātes nodrošināšanas politika, kas ietverta LU stratēģiskās attīstības pamatnostādnēs^[2] un citos dokumentos, kas paredzēti iekšējās kvalitātes nodrošināšanai, iesaistot darba devēju pārstāvjus LU Padomnieku konventā^[26], attiecīgo studiju programmu padomēs^[9], tajā skaitā, BVEF studiju programmu padomēs^{[27][28]}.</p> <p>LU līmenī BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma balstās uz LU noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem, LU kvalitātes politiku^[6] un izcilības modeli^[9]. BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma, kas nodrošina nepārtrauktu studiju virziena un tam atbilstošu studiju programmu pilnveidi, attīstību un darbības efektivitāti, veidota izmantojot Deminga cikla principus (Plāno – Dari – Pārbaudi – Rīkojies (PDPR)/ <i>Plan-Do-Check-Act (PDCA) cycle</i>), aptverot 4 līmeņus: institucionālais līmenis (LU), fakultātes (BVEF) līmenis, BVEF studiju programmu līmenis, BVEF studiju kursa līmenis (sk. BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma^[29]). Lai nodrošinātu efektīvāku kontroli par studiju programmu kvalitāti, izstrādāts BVEF studiju programmu kvalitātes nodrošināšanas plāns 2019.-2024.gadam^[30], kas saskaņots ar LU stratēģijā 2016.-2020.gadam^[32] noteiktajiem studiju virzienu un atbilstošu studiju programmu mērķiem un rezultātiem. BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrādē ir piedalījušies visu ieinteresēto pušu pārstāvji, kuri snieguši būtisku ieguldījumu izvirzītās nākotnes vīzijas un stratēģiskās pieejas definēšanā. Par zinātnes apakšnozari atbildīgās struktūrvienības (nodaļas), regulāri nodaļu Padomes sēdēs izvērtē konkrētās struktūrvienības darba rezultātus un studiju kvalitāti un nosaka turpmākās attīstības uzdevumus.</p> <p>Katru akadēmisko gadu tiek aktualizēti pasākumi studiju kvalitātes sistēmas nodrošināšanai un vadībai.^[31]</p> <p>Studējošo tiesības un pienākums ir sekmēt LU mērķu īstenošanu un izcilību studijās, piedaloties LU un BVEF koleģiālajās institūcijās^[6,5,7,8,6,6,6,5], tajā skaitā, BVEF Vadības zinību^[8] un Ekonomikas^[9] studiju programmu padomēs un regulāri iesaistot savu viedokli studējošo aptaujās^[32].</p> <p>Studiju kvalitātes nodrošināšanas sistēma paredz akadēmiskā godīguma^[33] principu ievērošanu studējošo un personāla rīcībā, kas ietver objektivitāti, atbildību, savstarpēju cieņu un uzticēšanos, izslēdz maldināšanu un krāpšanos un veicina Latvijas izglītības un zinātnes kvalitāti un prestižu.</p> <p>BVEF atbilstoši LU rīkojumam^[34] regulāri gatavo studiju virzienu pārskatus^[35],^[36], kuru izvērtēšanā ir iesaistīti studējošie, darba devēji, BVEF mācībspēki, tādējādi sniedzot būtisku pienesumu studiju virzienu pašnovērtējumā^{[37][38]} sagatavošanā. Vienlaicīgi BVEF veido darba grupas iekšējās kvalitātes sistēmas pilnveidošanai^[39] un gatavoja studiju programmu un fakultātes 2020. gada akreditācijas procesam^[40].</p>

Kvalitātes nodrošināšanas Standarti un vadlinijas	Atbilstības novērtējums
Programmu izstrāde un apstiprināšana	<p>Programmas izstrādi, izvērtēšanu un apstiprināšanu veic četros posmos^[41].</p> <p>Programmas koncepcijas izstrāde un apstiprināšana</p> <p>Studiju programmas koncepcijas izstrādi vai pilnu studiju programmu izstrādi var ierosināt LU personāla pārstāvji un darbinieki, LU koleģiālās lēmējinstiūcijas, kā arī ar LU nesaistītas personas. Studiju programmas koncepcijas izstrādi saskaņo ar fakultātes dekānu un jomas prorektoru. Starpnozaru studiju programmas koncepcijas izstrādi saskaņo ar atbilstošo jomu prorektoriem. Studiju programmas koncepciju saskaņo studiju programmu padomē vai padomēs un ar iesaistīto struktūrvienību vadītājiem. Programmas koncepcijas izveidē iesaistītās struktūrvienības vienojas par koncepcijas virzīšanas atbildīgo personu, kura izstrādāto koncepciju iesniedz LU Studiju departamentā.</p> <p>Programmas izstrādātajā koncepcijā tiek ietvertas šādas sadaļas: programmas struktūras, satura, studiju rezultātu apraksts; iegūstamās kvalifikācijas nosaukums; programmas absolventu iespējamā darba tirgus izpēte; izglītības piedāvājuma izpēte Latvijā un ārzemēs; ieceres salīdzinājums ar līdzīgām Latvijas un ārvalstu augstskolās īstenotajām studiju programmām; akadēmiskā potenciāla pieejamības analīze; sadarbības iespēju analīze ar citām studiju programmām un augstskolām; nepieciešamo materiālo resursu, tai skaitā bibliotēkas resursu apraksts; atsauksmes no iespējamo darba devēju pārstāvjiem; programmas izmaksu novērtējums. SP KNK^[48], pieaicinot neatkarīgus ekspertus, izvērtē studiju programmas koncepciju. Pozitīva atzinuma gadījumā struktūrvienības vadītājs izveido darba grupu studiju programmas turpmākai izstrādei un norīko atbildīgo par turpmāko programmas virzību.</p> <p>Studiju programmas izstrāde</p> <p>LU BVEF studiju programmas izstrādā saskaņā ar Augstskolu likumu, augstākās izglītības valsts standartiem^[42], Studiju programmu licencēšanas noteikumiem^[43], Studiju virzienu atvēršanas un akreditācijas noteikumiem^[44] un LU Studiju programmu nolikuma^[45] prasībām.</p> <p>LU studiju programmu kopīgie mērķi saskaņā ar Eiropas Padomes definētajiem augstākās izglītības mērķiem^[46] un LU Stratēģisko plānu 2010. – 2020. gadam^[62] ir absolventu sagatavošana ilgtspējīgai nodarbinātībai un personības attīstībai, aktīvai darbībai demokrātiskā sabiedrībā. Nodrošināt pētniecībā un studijās balstītas plašas un modernas zināšanu bāzes attīstību un uzturēšanu. Konkrētie katras BVEF studiju programmu mērķi paredz nodrošināt zināšanu, prasmju un kompetences kopumu saskaņā ar atbilstošo Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras (turpmāk- LKI), Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras (turpmāk -EKI) līmeņa zināšanu, prasmju un kompetences aprakstu. Programmas struktūru un saturu veido, saskaņojot programmas studiju moduļu un studiju kursu sasniedzamos rezultātus ar programmas studiju rezultātiem atbilstoši programmas mērķiem.</p> <p>Studiju programmas izvērtēšana un apstiprināšana</p> <p>Katru LU BVEF studiju programmu izvērtē un apstiprina LU Senātā, noteiktā kārtībā^[46].</p> <p>Izstrādātu studiju programmu iesniedz apstiprināšanai studiju programmu padomē vai padomēs un fakultātes domē vai fakultāšu domēs, vai zinātnisko institūtu zinātniskajās padomēs. Fakultātes līmenī programmas vērtēšanā piedalās darba devēju pārstāvji un studējošo pārstāvji.</p> <p>LU Studiju departaments izvērtē studiju programmas atbilstību ārējo normatīvo dokumentu prasībām. Ārējo tiesību aktu prasībām atbilstošas studiju programmas kvalitāti izvērtē divi neatkarīgi eksperti, kurus apstiprina LU noteiktā kārtībā. Programmas nodrošinājumu ar mācību literatūru izvērtē un atzinumu sniedz LU Bibliotēka. Lēmumu par studiju programmu virzīšanu apstiprināšanai Senātā pieņem SP KNK sēdē. SP KNK sniedz atzinumu LU Senātam par SP KNK apstiprinātās studiju programmas kvalitāti un atbilstību tiesību aktu prasībām. LU Senātā pieņem lēmumu par studiju programmas virzību licencēšanai vai akreditācijai. Visos līmeņos programmas izvērtēšanā un apstiprināšanā piedalās studējošo pārstāvji.</p> <p>Studiju programmas licencēšana un akreditācija</p> <p>Pēc programmas ierakstīšanas virziena akreditācijas lapā tās īstenošanu uzdod Senāta apstiprinātam programmas direktoram un fakultātes dekānam.</p> <p>BVEF studiju virzienu darbība, saturs pilnībā atbilst augstākās izglītības standartiem^[103] un studiju virziena programmas tika izveidotas, apstiprinātas saskaņā ar LU studiju programmu novērtēšanas un apstiprināšanas kārtību^[102], LU Studiju programmu padomes nolikumu^[69] un Noteikumiem par LU studiju programmas direktoru^[72]. To kvalitātes vērtēšana notiek saskaņā ar LU SP KNK un LU normatīvo aktu prasībām^[47], kārtību par regulāro aptauju organizēšanas kārtību studiju procesa novērtēšanai LU^[93] un prasībām “Par studiju virzienu ikgadējo pārskatu LU”^[95]</p> <p>BVEF atbilstoši LU un BVEF normatīvajiem aktiem^{[102],[48]} veic aktivitātes studiju kvalitātes nodrošināšanas sistēmas ieviešanā un uzturēšanā^{[90],[91],[92]} studiju programmu pieprasījuma izpētē, sadarbības ar darba devējiem attīstīšanā, studiju programmu satura^[48], struktūras un organizācijas pilnveidošanā^{[50],[51]}, studiju rezultātu izvērtēšanā un e-studiju attīstīšanā^[52]. Regulāri BVEF vadības sēdēs kopā ar nodaļu vadītājiem tiek apspriestas studiju programmu vājās puses, iespējas to uzlabošanā, darba devēju piesaiste u.c. jautājumi studiju kvalitātes un konkurences uzlabošanā^[153].</p>

Kvalitātes nodrošināšanas Standarti un vadlinijas	Atbilstības novērtējums
<p>Studentcentrēta mācīšanās, mācīšana un novērtēšana</p> <p>Standarts: <i>Augstskolām jānodrošina, ka programmas tiek īstenotas tā, lai iedrošinātu studentus aktīvi iesaistīties studiju procesa veidošanā, un ka studentu sekmju vērtēšana atbilst šai pieejai.</i></p>	<p>1. Viena no galvenajām studentu centrētu studiju (turpmāk - SCS) pazīmēm ir studiju programmas, studiju moduļa un kursa studiju rezultātu noteikšana. Katram studiju kursam, ieskaitot e-studijas, saskaņā ar LU noteikto kārtību¹⁰⁹ nosaka tā sasniedzamos studiju rezultātus, savukārt programmu struktūru veido tā, lai, sasniedzot tās studiju kursu plānotos rezultātus, tiktu sasniegti studiju programmas mērķim atbilstošie plānotie programmas studiju rezultāti.</p> <p>Otra SCS pazīme ir elastīgs studiju process, kas studējošajiem nodrošina iespējas variēt studijas atkarībā no savām interesēm un iespējām, gūstot panākumus akadēmiskajā un profesionālajā izaugsmē, un aktīvi piedalīties studiju satura pilnveidē un procesa organizācijā. LU nodrošina studiju attīstības un pārvaldības pilnveides programmas⁵⁴¹ realizēšanu. LU piedāvā studējošajiem dažādas studiju formas⁵⁵¹ - pilna laika klātieni, nepilna laika klātieni un nepilna laika neklātieni, kā arī iespēju veidot individuālo studiju plānu⁵⁶¹. Students ir tiesīgs veidot individuālo studiju plānu, atšķirīgu no studiju programmā piedāvātā, izvēloties individuālu - lēnāku - studiju tempu vai veidojot individuālus studiju moduļus studiju programmas ierobežotās izvēles daļā. Tas jāsaprot ar studiju programmas direktoru. Studijas pēc individuālā plāna reglamentē rektora apstiprināta kārtība. Studiju kursi e-vidē^{109,113} ļauj pielāgot studiju procesu studējošā individuālajām vajadzībām un nodrošina interaktīvu mācīšanās procesu. Studējošajiem ir tiesības apgūt atsevišķus studiju kursus vai studiju moduļus⁵⁷¹ citās akreditētās vai valsts atzītās Latvijas un ārvalstu augstskolās. LU piedāvā studentiem, kuri vēlas apgūt studiju kursus papildus izvēlētajai studiju programmai, reģistrēties klausītāja⁵⁸¹ statusā.</p> <p>Visu līmeņu studējošajiem ir nodrošināta atbilstoša mācībspēku vadība un individuālas konsultācijas. Atkarībā no studiju kursu specifikas un studentu vajadzībām LU, t.sk. BVEF mācībspēki, elastīgi izmanto dažādas pedagoģiskās metodes.</p> <p>LU BVEF nodrošina studējošo līdzdalību studiju procesa organizēšanā - studējošajiem ir pārstāvniecība visās LU, koleģiālajās institūcijās Senātā⁶⁷, Satversmes sapulcē⁶⁸, kas lemj par studiju jautājumiem - studiju programmu padomēs⁶⁹, fakultāšu, t.sk. BVEF domē⁸⁵, SP KNK⁶⁸, kur studējošajiem ir ne tikai tiesības sniegt savus priekšlikumus, bet arī veto tiesības studiju jautājumos.</p> <p>Studējošajiem ir tiesības vērsties LU noteiktā kārtībā⁵⁹¹ pie LU administrācijas pārstāvjiem ar ierosinājumiem vai sūdzībām par studiju saturu un organizāciju. Studējošie LU organizētajās studējošo aptaujās⁷¹ katru semestri novērtē mācībspēku pedagoģisko meistarību un pedagoģiskās metodes, bet katru studiju gadu vērtē studiju programmu kvalitāti.</p> <p>Plānotie studiju rezultāti ir publiski pieejami LU portālā, un mācībspēka pienākums ir studiju kursa sākumā iepazīstināt studējošos gan ar sagaidāmajiem studiju kursa rezultātiem, gan pārbaudes veidiem un to kontroles vērtēšanas kritērijiem.</p> <p>2. Studējošo vērtēšana pārbaudījumos</p> <p>LU ir noteikta un publiski pieejama Studiju kursu pārbaudījumu organizēšanas kārtība⁶⁰¹, kas reglamentē studējošo sasniegto studiju rezultātu vērtēšanas procedūru, studējošo un mācībspēku tiesības un pienākumus un nosaka taisnīgu un vienlīdzīgu attieksmi pret visiem studējošajiem, kā arī kārtību, kādā izskata studējošo sūdzības par pārbaudījumu norisi un vērtējumu.</p> <p>Studējošo sasniegto studiju rezultātu vērtēšana notiek, ievērojot publicotās studiju kursa aprakstā noteiktās prasības kredītpunktu iegūšanai¹¹³. Studiju kursa plānoto studiju rezultātu sasniegšanas pakāpes vērtējumu veido summārs studējošā semestra laikā iegūto starppārbaudījumu vērtējums (ne mazāk par 50% no kursa kopējā vērtējuma) un obligātais eksāmena vērtējums. Sasniegto studiju rezultātu vērtējumu uzskaitē notiek e-studiju vidē, kas ļauj studējošajiem semestra laikā sekot līdzi sava darba rezultātiem.</p> <p>Nolikums par noslēguma pārbaudījumiem⁶¹¹ LU reglamentē vērtēšanas procedūras studiju programmas noslēguma pārbaudījumos, kur studējošā darba rezultātus vienmēr vērtē gala pārbaudījumu komisija. Kā mācībspēkiem, tā arī studējošajiem vērtēšanas procesa gaitā ir jāievēro Noteikumi par akadēmisko godīgumu⁸⁴.</p> <p>BVEF studiju virziena studiju programmu īstenošanu reglamentē dokumenti, kas nosaka studentu iespējas aktīvi piedalīties studiju procesā. Studenti var izvēlēties pieejamo studiju veidu un formas, reģistrēties kursiem klausītāju statusā, izveidot individuālo studiju plānu vai izmantot pārtraukumu studijās⁶²¹, papildus apgūt svešvalodas⁶³¹, kā arī plaši izmantot e-studiju vidi¹¹³.</p> <p>Studējošo pienākumus un tiesības regulē LU iekšējās kārtības noteikumi studējošajiem¹¹⁸, kā arī Studējošo priekšlikumu un sūdzību iesniegšanas un izskatīšanas kārtība¹²⁰. Studējošo tiesības un pienākums ir sekmēt LU mērķu īstenošanu un izcilību studijās, piedaloties LU koleģiālajās institūcijās un regulāri izsakot savu viedokli studējošo aptaujās. Kuratori palīdz ieviesties akadēmiskajā vidē⁶⁴¹. Studējošo piedalīšanos mācību procesā sekmē pieejamās studiju maksas atlaides⁶⁵¹, BVEF izstrādātais nolikums⁶⁶¹ par studējošo motivēšanu sniedzot ieguldījumu LU un Fakultātes publiskā tēla veicināšanā, piedaloties zinātniskās konferencēs, konkursos un sacensībās, attīstot LU radītu uzņēmējdarbību.</p>

Kvalitātes nodrošināšanas Standarti un vadlīnijas	Atbilstības novērtējums
Studentu imatrikulācija, studiju gaita, kvalifikācijas atzīšana un sertifikācija Standarts: <i>Augstskolām konsekvēti jāpielieto iepriekš noteiktus un publicētus noteikumus, kuri apraksta visu studenta "studiju dzīvi", piem., studenta uzņemšanu, studiju gaitu, viņa kvalifikāciju atzīšanu un sertifikāciju.</i>	<p>Studējošo imatrikulāciju LU reglamentē Senāta apstiprināti Uzņemšanas noteikumi^[67], kas izstrādāti saskaņā ar Augstskolu likuma un MK noteikumu prasībām. LU līdz katra gada 1. novembrim apstiprina un publicē LU portālā^[68] un informatīvajos bukletos nākamā gada uzņemšanas prasības un kritērijus^{[69][70][71]}. Ar studiju programmām un uzņemšanas kārtību nākamajos studentus iepazīstina fakultāšu informācijas dienās, vizītēs skolās, gadskārtējā izstādē „Skola”. Uzņemšanu LU nodrošina uzņemšanas komisija, kas darbojas saskaņā ar rektora apstiprinātu nolikumu^[72]. Informācija par uzņemšanas kārtību, prasībām un kritērijiem ir publicēta LU portālā un BVEF mājas lapā^[73]:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pamatstudijām; 2. Augstākā līmeņa studijām; 3. Doktorantūrai; 4. Studiju turpināšanai. <p>Jaunos studentus Studentu servisu departaments iepazīstina ar LU studiju kārtību un prasībām, organizējot īpašas ievada nodarbības. BVEF nepieciešamās konsultācijas par studiju procesu sniedz arī studiju programmu direktori un studiju lietvedes. Reģistrēšanās kārtība pretendentiem, kuri nevar ierasties uz reģistrāciju noteiktajā termiņā un līguma noslēgšanu, noteikta LU rīkojumā^[74]. Katram studējošajam LU Informatīvajā Sistēmā (turpmāk – LUIS) ir pieejams viņa studiju plāns visam studiju periodam. Studējošo studiju rezultātu vērtējumus uzskaita un saglabā LU e-studiju vidē. LUIS kontrolē katra studējošā studiju programmas izpildi. BVEF studējošo reģistrācijas nedēļā publicē nodarbību sarakstu, pirms pārbaudījumiem tiek publicēts pārbaudījumu saraksts, ko nosaka LU kārtība.^[75]</p> <p>Profesionālajās programmās prakses organizēšana LU tiek regulēta centralizēti.^[76]</p> <p>LU un profesionālo statusu, ja tādu ir paredzēts piešķirt. Promocijas darbu izstrādāšanai LU sagatavoti noteikumi LU^[77]. BVEF ar norādījumu doktorantu darba atvieglošanai izstrādāta Doktorantūras studiju kārtība BVEF^[78]</p>

Kvalitātes nodrošināšanas Standarti un vadlīnijas	Atbilstības novērtējums
Mācībspēki	1. Akadēmiskā personāla atlase Akadēmiskais personāls LU darbojas saskaņā ar Augstskolu likumu un LU normatīvajiem aktiem. Akadēmiskais personāls ir tiesīgs līdzdarboties studiju un pētniecības darbā, kā arī lēmumu pieņemšanā fakultāšu un universitātes līmenī, tai skaitā Satversmes sapulces un Senāta darbā. Akadēmiskajam personālam ir nodrošināta studiju, pētniecības darba un mākslinieciskās jaunrades brīvība ⁶⁶ . Akadēmiskajam personālam ir būtiska loma studiju procesa kvalitātes nodrošināšanā. Īpaši svarīga ir personāla darba kvalitāte un to atbalstošas vides nodrošināšana, kas ļauj personālam efektīvi veikt savus pienākumus. LU, atbilstoši Standartiem un vadlīnijām kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā, ir izveidotas un tiek uzturētas skaidras, atklātas un taisnīgas procedūras, kas nodrošina personāla darbā pieņemšanu un darba veikšanu un saskan ar mācīšanas svarīguma principu. Docētājiem tiek dota iespēja pilnveidot savu profesionālo kompetenci, atbalstītas zinātniskas aktivitātes, kas stiprina izglītības un zinātnes saiti. Tiek atbalstītas mācīšanas metožu inovācijas un jaunu tehnoloģiju lietošana. LU īsteno personāla plānošanu un atlasī saskaņā ar LU personāla vadības politikā ⁷⁹¹ un LU Stratēģiskajā plānā 2010.-2020. gadam ⁶⁵ noteiktajiem principiem un personāla attīstības plānā paredzētajiem pasākumiem ⁶⁶¹ . Akadēmisko personālu izvērtē un izraugās atklātā konkursā, ievērojot vienotus pretendenta vērtēšanas kritērijus ⁶²¹ . Profesorus un asociētos profesorus izvērtē un ievēl atbilstošās nozares profesoru padome (BVEF Ekonomikas un uzņēmējdarbības, t.sk. Vadības zinātnes nozarē profesoru padome ^{621,631}), ievērojot Ministru Kabineta noteiktos kritērijus ⁶⁴¹ . Nozares profesoru padomes veido LU Senāta noteiktajā kārtībā ⁶⁵¹ . Docentus, lektorus un asistentus izvērtē un ievēl BVEF dome ^{65,142} . Minimālā prasība jaunam mācībspēkam ir maģistra grāds un latviešu valodas zināšanas C1 līmenī.
Standarts: Augstskolām jānodrošina savu mācībspēku kompetence. Procedūrām mācībspēku pieņemšanai darbā un personāla attīstībai jābūt taisnīgām un atklātām.	2. Personāla attīstība un darba izpildes novērtēšana Par akadēmiskā personāla ievadīšanu konkrētajā amatā ir atbildīgs struktūrvienības vadītājs sadarbībā ar LU Personāla departamentu. Struktūrvienības vadītājs plāno darbinieka turpmāko profesionālo pilnveidi saskaņā ar LU Darba kārtības noteikumu prasībām ⁶⁶¹ . Akadēmiskā personāla izaugsmi un profesionālo pilnveidi nodrošina arī iespēja piedalīties Erasmus+ mācībspēku mobilitātes programmās, reizi sešos gados izmantot akadēmisko atvaļinājumu LU noteiktajā kārtībā ⁶⁶ , savstarpēja nodarbību hospitēšana ⁶⁷¹ un dalība metodiskajos un zinātniskajos semināros. BVEF regulāri notiek mācībspēku novērtēšana. Sākot ar 2019.gadu fakultātē ir izveidota jauna formalizēta sistēma mācībspēku hospitācijai, kas nodrošina papildiespējas pilnveidot studiju procesu un celt nodarbību kvalitāti. Akadēmiskā personāla darbības kvalitātes kontrole ietver studējošo aptauju ⁶⁹ par mācībspēku un studiju kursa kvalitāti un iegūto rezultātu analīzi reizi semestrī. Kopumā mācībspēku zinātnisko un pedagoģisko darbu, kā arī pārskata periodā veikto profesionālo pilnveidi katru gadu izvērtē struktūrvienības vadītājs saskaņā ar mācībspēku individuālās slodzes uzskaiti un izpildes kontroli ^{681,691,1901} . Akadēmiskā personāla darba kvalitāti ietekmē publiskā uzraudzība, ko nosaka LU Akadēmiskās ētikas kodekss ⁶⁹¹ un Noteikumi par akadēmisko godīgumu LU ⁶⁸ . Lai veicinātu akadēmiskā personāla profesionālo izaugsmi un kvalitātes kontroli, BVEF domē pieņemti akadēmiskā personāla atjaunotnes un pēctecības principi. ⁶⁹¹ Šajā dokumentā papildus izstrādātas BVEF akadēmiskā personāla amatu prognozes līdz 2026. gadam, kuras tiek aktualizētas katru gadu ⁶⁹¹ , un ikgadēja akadēmiskā personāla atskaides forma darbības kvalitātes kontrolei. Papildinot LU rīkojumus par akadēmiskās slodzes uzskaiti ⁷¹ , un mēnešalgas aprēķinu ⁶⁴¹ BVEF izstrādājusi norādījumus par akadēmiskā personāla darba apjoma uzskaiti un plānošanu sākot ar 2017./2018. akadēmisko gadu ⁶⁹¹ . Akadēmiskās darbības virzienu attīstības nostiprināšanai nozīmētas atbildīgās personas no akadēmiskā personāla vidus BVEF nodaļās ⁶⁶¹ un institūtos ⁶⁷¹ . 3. Personāla motivēšana un atbalsta sistēma akadēmiskajam personālam Personāla motivēšanai LU Darba kārtības noteikumos ¹⁴⁷ paredzēti apbalvojumi un pagodinājumi ⁶⁶¹ un LU Studentu Padomes un fakultāšu studentu pašpārvalžu apbalvojumi par pedagoģisko meistarību un attieksmi pret studentiem. Viens no akadēmiskā personāla profesionālās izaugsmes stimuliem ir mācībspēku terminētais sešu gadu darba līgums, kura turpināšana ir iespējama, tikai piedaloties jaunā konkursā uz akadēmiskā personāla amata vietu saskaņā ar vienotiem pretendenta izvērtēšanas kritērijiem. LU Studentu servisu departaments izveidojis pedagogu profesionālās kompetences pilnveides programmu ⁶⁹¹ . Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes (PPMF) Augstskolas didaktikas centrs nodrošina profesionālās pilnveides programmas mācībspēkiem – „Ievads docētāja darbā” ¹⁰⁰¹ , kas ir jāapgūst visiem doktorantiem un jaunajiem mācībspēkiem, un „Augstskolas didaktika: mūsdienu teorijas un prakse” ¹⁰¹¹ . LU nodrošina personālam atbilstošu darba vidi, darba vietu, e-resursu un informācijas tehnoloģiju, bibliotēkas resursu u.c. pieejamību, kas veicina personāla darba kvalitāti.

Kvalitātes nodrošināšanas Standarti un vadlīnijas	Atbilstības novērtējums
Mācību resursi un atbalsts studentiem	<p>LU studiju finansējumu nodrošina divi avoti – valsts budžeta līdzekļi un studējošo studiju maksa^[102]. Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) piešķir LU valsts budžeta līdzekļus studiju programmu īstenošanai atbilstoši MK noteikumiem par Kārtību, kādā augstskolas un koledžas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem noteiktajam budžeta studiju vietu skaitam un bāzes izmaksām^[103]. Studējošo studiju maksas noteikšanas principi noteikti ar Senāta lēmumu^[104].</p> <p>LU nodrošina atbilstoši Senātā apstiprinātajiem budžeta principiem^[105] un ikgadējai budžeta veidošanas kārtībai^[106] studiju procesam nepieciešamos mācību līdzekļus un materiāltehnisko bāzi, ko veido studiju telpas un to aprīkojums, bibliotēku resursi, lasītavas, laboratorijas, e-vides pieejamība, dienesta viesnīcas u.c. LU budžetā ik gadus tiek paredzēti līdzekļi grāmatu, elektronisko resursu, inventāra iegādei un telpu remontam. LU budžetu papildina ekonomiska un finansiāli efektīva LU nekustamo īpašumu apsaimniekošana un pārvaldīšana^[107]. Studiju virzienu vajadzībām ir paredzēti līdzekļi gan LU, gan BVEF budžetā ikgadējai mācību līdzekļu papildināšanai, kura ir noteikta fakultātes⁸⁵ un BVEF nodaļu⁷⁷ apstiprinātajos nolikumos.</p> <p>LU nodrošina studijas ar labiekārtotām un aprīkotām auditorijām un modernām laboratorijām, attīstot vienotu studiju un zinātnes vidi Dabas un Zinātņu mājās Torņakalnā. Labiekārtojot studiju telpas, tiek nodrošināta to pieejamība studējošajiem ar īpašajām vajadzībām. Latvijas republikas reģionos tiek organizēta apmācība vairākās studiju programmās^[108]</p> <p>LU bibliotēkas – LU Bibliotēka un LU Akadēmiskā bibliotēka (dibināta 1524. gadā), kuru kopējais informācijas resursu vienību krājums ir 5,5 miljoni, ir lielākā bibliotēka Latvijā. LU Bibliotēka ir izveidojusi un uztur vairākas publiski pieejamas datubāzes, t.sk. LU zinātnieku publikāciju un vēstures, LU izstrādāto un aizstāvēto promocijas darbu, LU noslēguma darbu datubāzi. LU studentiem ar Vienoto lasītāja karti ir iespēja izmantot vēl 11 citu valsts Latvijas bibliotēku piedāvātos resursus.</p> <p>BVEF studiju virzienu studentiem e-resursi un dažādas abonētās elektroniskās datu bāzes ir pieejamas visu diennakti. LU piedāvā studentiem un darbiniekiem pieeju e-resursiem. Katra lietotāja vietne “Mans LUIS” nodrošina pieeju LUIS, e-studiju videi – MOODLE un LUB resursiem. LU Informācijas tehnoloģiju departaments nodrošina bezvadu tīkla pieejamību visās LU ēkās, tiešraides servisu, videokonferences un studentu aptaujas e-vidē. E-resursi ir izstrādāti gan latviešu, gan angļu valodā, lai tos varētu izmantot visi, t.sk. arī ārzemju studenti un klausītāji. Informatīvo un konsultatīvo palīdzību, tajā skaitā psiholoģisko atbalstu studentiem, universitātē centralizēti nodrošina LU Studentu servisu departaments, fakultātēs (BVEF) – mācībspēki, metodiķi, lietveži, kuratori un studenti-mentorī. LU Karjeras centrs konsultē un informē par darba tirgus piedāvājumu, karjeras izglītību un komunikāciju ar darba devējiem. Mobilitātes nodaļa kopā ar fakultāšu starptautiskās sadarbības koordinatoriem organizē studējošo starptautisko mobilitāti^[109].</p> <p>Studentiem ir iespēja iegūt arī materiālu atbalstu – pieteikties un saņemt valsts budžeta finansētās^[110] un mecenātu stipendijas LU fondā^[111], studiju un studējošo kredītus^[112], BVEF noteiktās balvas^[113] par piedalīšanos piedalīties zinātniskās konferencēs, konkursos un sacensībās. Nepieciešamības gadījumā students var saņemt arī studiju maksas atvieglojumus^[114]. Studējošo aktivitātes BVEF tiek atbalstītas LU studentu Biznesa inkubatorā^[115] un LU BVEF Studentu Vadības un uzņēmējdarbības mācību centrā^[116].</p> <p>Studentiem ir iespēja studiju laikā dzīvot kādā no astoņām LU dienesta viesnīcām, kas tiek regulāri atjaunotas un labiekārtotas, saņemot arī materiālu atbalstu^[116].</p> <p>Informāciju par studējošo apmierinātību ar studiju resursiem LU un fakultāšu vadība iegūst studējošo aptaujās⁹³, kurās ietverti jautājumi par mācību līdzekļiem un materiāltehnisko bāzi. Informācija par LU resursiem un to pieejamību atrodama LU portālā.</p> <p>Sistemātisku LU iekšējās kontroles sistēmas novērtēšanu, tajā skaitā, atbalstu studentiem, studējošo aptauju procesu^[117] u.c., veic Administrācijas atbalsta grupa</p>

Kvalitātes nodrošināšanas Standarti un vadlīnijas	Atbilstības novērtējums
Informācijas vadība Standarts: <i>Augstskolām jāvēc, jāanalizē un jāizmanto nepieciešamā informācija efektīvai programmu pārvaldei un citām aktivitātēm</i>	<p>LU Informatīvajā sistēmā uzkrāj visu operatīvo informāciju par LU studiju un tālākizglītības programmām, studiju un tālākizglītības kursiem, studējošajiem, klausītājiem, darbiniekiem, telpām un LU normatīvajiem aktiem. LUIS uzkrāto informāciju saglabā un apstrādā LU Datu noliktava. Informāciju par LU darbības rezultātiem un to analīzi pārskata gadā sniedz LU ikgadējie publiskie pārskati LU portālā¹²⁹. Informācija par studijām, pētniecību, darbiniekiem BVEF tiek sniegta arī fakultātes mājas lapā.¹¹⁸¹ BVEF dekāns regulāri tiekas ar fakultātes studentu pašpārvaldes locekļiem un kursa vecākiem studiju procesa uzlabošanas jautājumu apspriešanā.¹¹⁸¹</p> <p>LUIS studentu reģistrā uzkrāj informāciju par katru studējošo un klausītāju, par viņa studiju gaitu un sekmēm¹²⁸. LUIS apstrādā un uzglabā aptauju rezultātus, ko analizē dekāni, studiju programmu direktori un paši mācītāji, lai noskaidrotu, vai studējošie ir apmierināti ar izvēlētajām studiju programmām, studiju procesa organizāciju, mācību līdzekļiem un atbalstu.</p> <p>LUIS uzglabā informāciju par LU akadēmisko un vispārējo personālu: CV, slodzi, docētājiem studiju kursiem, vadīto nodarību plānojumu, līdzdalību projektos, publikācijām, informāciju par profesionālo pilnveidi, darba laika uzskaiti u.c.</p> <p>Izmantojot LUIS datu bāzes, var iegūt nepieciešamos statistikas datus gan par studējošajiem, gan klausītājiem, gan darbiniekiem, gan studiju kursiem, studiju un tālākizglītības programmām. Šos datus apkopo un analizē, veidojot ikgadējo studiju virzienu un studiju programmu pašnovērtējumu.</p> <p>Izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta datus un absolventu aptaujas, uzsāka LU absolventu datu bāzes izveidi un karjeras analīze.</p> <p>LU informācijas pieejamības kārtību¹²¹¹¹²² nosaka saskaņā ar Informācijas atklātības likuma prasībām.</p>
Sabiedrības informēšana Standarts: <i>Augstskolām regulāri jāpublicē skaidra, precīza, objektīva, aktuāla un viegli pieejama informācija par savu darbību, tajā skaitā arī par piedāvātajām programmām</i>	<p>LU portāls¹²⁹ latviešu, angļu un krievu valodā sniedz aktuālo informāciju par studijām, notikumiem un paredzētajām aktivitātēm. Portāls nodrošina arī nozīmīgāko pasākumu interneta tiešraides.</p> <p>Sabiedrība regulāri gadu iepriekš tiek informēta par uzņemšanas prasībām un izmaiņām šajos normatīvajos dokumentos¹³⁰.</p> <p>BVEF mājas lapa¹³⁴ latviešu un angļu valodā sniedz aktuālo informāciju par studijām, notikumiem un paredzētajām aktivitātēm.</p> <p>Saskaņā ar Augstskolu likuma prasībām LU ik gadu sagatavo un LU portālā publicē pārskatu¹²³ par darbību pārskata gadā.</p> <p>LU ikgadējos studiju virzienu pašnovērtējuma ziņojumos^{96,97}, kas publicēti fakultāšu mājas lapās¹¹²⁴, sniedz informāciju par piedāvātajām studiju programmām, paredzētajiem studiju rezultātiem, piešķiramajiem grādiem un kvalifikāciju, par uzņemšanas prasībām, par studiju procesa organizāciju un vērtēšanas pasākumiem, par studiju vidi un iespējām.</p> <p>LU Karjeras centrs ik gadu organizē karjeras dienas studentiem, kurās piedalās darba devēji, un pasākumu vidusskolēniem „Studenta korpūs”¹¹²⁵, kura laikā skolēni var piedalīties nodarbībās un iepazīt studiju vidi.</p> <p>Ir izveidots LU absolventu portāls „LU Alumni”¹¹²⁶, kura mērķis ir nodrošināt iespēju absolventiem stiprināt saikni ar savu universitāti, informējot par LU aktualitātēm un piedāvājot iespēju iesaistīties Universitātes dzīvē.</p> <p>Komunikācijas un inovāciju departaments regulāri aktualizē informāciju par Universitāti¹²⁷¹.</p>

Kvalitātes nodrošināšanas Standarti un vadlīnijas	Atbilstības novērtējums
Programmu apsekošana un regulāra pārbaude Standarts: <i>Augstskolām nepārtraukti jāapseko un periodiski jāizvērtē savas programmas, lai pārbaudītu, ka nospraustie mērķi tiek sasniegti un tie atbilst studentu un sabiedrības vajadzībām. Pārskatīšana nodrošina programmu nepārtrauktu pilnveidošanu. Par visiem plānotajiem vai īstenotajiem pasākumiem jāinformē visas iesaistītās puses.</i>	<p>LU un BVEF notiek sistemātiska un regulāra studiju programmu apsekošana un pārbaude, lai pārbaudītu, vai tiek sasniegti izvirzītie mērķi un studiju rezultāti, un tie atbilst studentu un sabiedrības vajadzībām, t.i., vai tiek nodrošināts un uzturēts sabiedrības vajadzībām atbilstošs studiju programmu piedāvājums, to kvalitāte, radīta atbalstoša (atbalsta dienesti) un efektīva (materiāltehniskais, metodiskais nodrošinājums) studiju vide studējošajiem. Tiek vērtēta studējošo mācību slodze, studējošo studiju progress un absolvēšana, studentu gaidas, vajadzības un viņu apmierinātība ar programmu. Šāda informācija iegūstama no LU BVEF studentu un studijas pārtraukušo studentu aptaujām^[128], no BVEF Studentu pašpārvaldes saņemtajiem priekšlikumiem, sūdzībām, iesniegumiem^[129], apelācijas sūdzībām un pieteikumu satura akadēmiskajā šķīrējtiesā^[130].</p> <p>Studiju programmu regulārajā izvērtēšanā tiek iesaistīti studējošie, mācībspēki, absolventi, darba devēji un iegūtā informācija par programmu studiju rezultātu un kvalitāti ietekmējošiem faktoriem tiek analizēta BVEF nodaļās un vadības sēdēs. Labas prakses piemērs ir darba devēju forumi, kur, uzklusot nozares speciālistu, absolventu ieteikumus, BVEF programmu direktori gūst būtiskus ieteikumus studiju programmu pilnveidei un attīstībai. Studiju kursu un studiju programmu apstiprināšanas procedūrā tiek iesaistīti studējošo pašpārvaldes pārstāvji. Tie piedalās studiju kursu un programmu apspriešanā BVEF Studiju programmu padomēs, tā arī piedalās apspriešanā un apstiprināšanā BVEF Domē.</p> <p>Par Studiju programmu izvērtēšanas rezultātiem, kā arī par studiju programmu pilnveides procesā plānotajiem un īstenotajiem pasākumiem, akadēmiskais personāls tiek informēts Domes sēdēs, Ekonomikas studiju programmu un Vadībzinību studiju programmu padomes sēdēs, BVEF nodaļu sēdēs, darbinieku sanāksmēs.</p> <p>Studējošo informēšana norisinās, izmantojot katra studenta personificēto vietni LUIS, kā arī sadarbībā ar BVEF Studentu pašpārvaldi. Savukārt informācijas apmaiņa ar BVEF absolventiem norisinās izmantojot LU absolventu portālu „LU Alumni”^[131], kura mērķis ir nodrošināt komunikāciju starp absolventiem un universitāti, informējot par BVEF aktualitātēm un piedāvājot iespēju iesaistīties Universitātes dzīvē. Regulāri^[132] gadu iepriekš, tiek publicēta informācija par uzņemšanas prasībām un kritērijiem BVEF īstenotajās studiju programmās^[130]. 2019./2020. akadēmiskajā gadā ir izveidota BVEF darba devēju padome kā dekāna konsultatīvā vienība, kas sekmēs ciešāku sadarbību ar darba devējiem, veicinās studiju programmu satura aktualitāti, atbilstoši darba tirgus prasībām.^[133]</p> <p>Aktualizējamās studiju kursus, vai no jauna ietvertos studiju kursus regulāri vērtē BVEF Studiju programmu padomēs⁶⁹, kuru sastāvā ir studējošo pārstāvji, programmu direktori⁷², nodaļu vadītāji un darba devēju pārstāvji. Studiju kursu izstrāde un aktualizācija notiek atbilstoši studiju virzienu attīstības plānam, kura apspriešana un lēmuma pieņemšana notiek Studiju programmu padomju sēdēs. Plāna mērķis ir nodrošināt pētniecībā balstītu izglītību, sniedzot iespēju iegūt kvalitatīvu izglītību ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē, piesaistot nacionālo finansējumu gan fundamentālajiem, gan lietiskajiem pētījumiem, kā arī, izmantojot ES struktūrfondu iespējas, izveidot pētniecības kapacitāti, kas ļautu pētījumus veikt, izmantojot ES pētniecības finansējumu.</p> <p>Programmu vērtēšanas rezultāti tiek iekļauti ikgadējos studiju virzienu pašnovērtējuma ziņojumos^{65,66,97} kas tiek apspriesti atklātās BVEF studiju programmu padomes sēdēs, apstiprināti fakultātes Domes sēdēs un LU Senātā.</p>

Kvalitātes nodrošināšanas Standarti un vadlīnijas	Atbilstības novērtējums
<p>Cikliska ārējā kvalitātes nodrošināšana</p> <p>Standarts: <i>Augstskolas ir pakļautas cikliskajai ārējai kvalitātes nodrošināšanai saskaņā ar ESG.</i></p>	<p>Ik gadu saskaņā ar Augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijas noteikumu un LU iekšējā normatīvo aktu^{95,96} prasībām tiek sagatavoti studiju virzienu pašnovērtējuma ziņojumi. Tos gatavojot, studiju virzienu vadītāji, studiju programmu padome(-s) kopā ar studentu un darba devēju pārstāvjiem izvērtē studiju programmas satura atbilstību sabiedrības vajadzībām un sasniegumiem konkrētajā nozarē, studentu apmierinātību ar kursiem un programmu, mācībspēku kvalifikāciju un nodrošinātību ar resursiem. Studējošo apmierinātības apzināšanai izmanto studentu un studijas pārtraukušo studentu aptaujas⁹³.</p> <p>Pašnovērtējumu ziņojumus apstiprina fakultāšu domes, izvērtē Studiju departaments un LU KNK. Galīgo lēmumu par pašnovērtējuma ziņojumu pieņem LU Senāts. Apstiprināto virziena pašnovērtējumu ievieto fakultātes mājaslapā LU portālā publiskā pieejā.</p> <p>Ne retāk kā reizi programmas vai studiju virziena akreditācijas periodā akadēmiskais personāls veic programmā iekļauto studiju kursu aktualizāciju^{109,113}. Studiju kursu kvalitāti kontrolē rektora apstiprināti nozares atbildīgie mācībspēki. Studentu sasniegumu uzraudzību nodrošina e-studiju vides izmantošana. Studiju procesa kvalitāti kontrolē fakultāšu dekāni, Studiju departaments un Administrācijas atbalsta grupa.</p> <p>Saskaņā ar Augstskolu likuma prasībām studiju virzienu un studiju programmu ārējā kvalitātes nodrošināšana tiek īstenota studiju programmu licencēšanas un studiju virzienu akreditācijas procesā. 2013. gada maijā studiju programmas akreditētas uz sešiem gadiem (līdz 31.12.2020). Starp akreditāciju periodā Studiju programmu akreditācijas komisija izskata akreditētam studiju virzienam atbilstošajās studiju programmās veiktās būtiskās pārmaiņas, piemēram, nosaukuma, iegūstamās kvalifikācijas vai grāda maiņu, grozījumus uzņemšanas prasībās, studiju programmas apjoma vai ilguma pārmaiņas, kas pārsniedz 20% no programmas kopējā apjoma u.c., un pieņem lēmumu par šo pārmaiņu pieļaujamību.</p> <p>Izglītības un zinātnes ministrijas pārraudzībā esošais Izglītības kvalitātes valsts dienests veic pastāvīgu Latvijas izglītības procesa, tostarp augstāko izglītības iestāžu, kontroli un sniedz augstskolām ieteikumus konstatēto trūkumu novēršanai.</p>

[1] LU attīstības stratēģija 2016.-2020.gadam [Latv](#), Par LU attīstības stratēģijas 2016.-2020.gadam ieviešanas plāns [Latv](#). LU attīstības stratēģijai 2016.-2020. gadam - pielikums [Latv](#). (apstiprināta ar 08.07.2016. LU rīkojumu Nr.1/302)

[2] Latvijas Universitātes kvalitātes politika [Latv](#). (apstiprināta ar 30.01.2012. LU rīkojumu Nr.1/187)

[3] LU procesu vadības kārtība [Latv](#). (apstiprināta ar 19.12.2012. LU rīkojumu Nr.1/338)

[4] Par LU kvalitātes pārvaldības sistēmas vadlīnijām [Latv](#)., LU izcilības modelis [Latv](#). (apstiprināta ar 05.02.2013. LU rīkojumu Nr.1/48)

[5] LU Satversme [Latv](#)., (pieņemta LU Satversmes sapulces sēdē 29.03.1996.)

[6] LU Senāta nolikums [Latv](#). (pieņemts LU Satversmes sapulces sēdē 10.05.2001., lēmums Nr.6)

[7] LU Studiju programmu kvalitātes novērtēšanas komisijas nolikums un sastāvs [Latv](#) (apstiprināts ar 05.04.2016. LU rīkojumu Nr.1/151)

[8] LU Studiju programmu padomes nolikums [Latv](#)., (apstiprināts ar 25.05.2009. LU Senāta lēmumu Nr.248)

[9] LU administrācijas nolikums [Latv](#). (apstiprināts ar 28.11.2016. LU Senāta lēmumu Nr.52)

[10] LU administrācijas reglaments [Latv](#). (apstiprināts ar 17.07.2017. LU rīkojumu Nr.1/244)

[11] Noteikumi par LU studiju programmas direktoru [Latv](#). (apstiprināti ar 25.05.2009. Senāta lēmumu Nr.249), LU studiju programmas apskšprogrammas vadītāja pienākumi un tiesības [Latv](#). (apstiprināts ar 20.03.2012 LU rīkojumu Nr.1/86)

- [12] Par amatu aprakstiem LU [Latv.](#), (apstiprināts ar 13.06.2012 LU rīkojumu Nr.1/155)
- [13] Par Ekonomikas un vadības fakultātes attīstības pamatnostādņu apstiprināšanu [Latv.](#) (apstiprināts ar 29.04.2016 Domes lēmumu Nr.28)
- [14] Par Ekonomikas un vadības fakultātes stratēģisko plānu [Latv.](#)(*rīcības virzieni, atbildīgie, laiks*) (apstiprināts ar 24.03.2015 Domes lēmumu Nr.26)
- [15] Par izmaiņām EVF nosaukumā [Latv.](#) (apstiprināts ar 04.10.2016 Domes lēmumu Nr.72)
- [16] Par LU BVEF nodaļu nolikumu apstiprināšanu [Latv.](#), (apstiprināts ar 04.10.2016 Domes lēmumu Nr.78), LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes Vadībzinātnes nodaļas nolikums [Latv.](#),[Eng.](#) (apstiprināts ar 04.10.2016. Domes protokolu Nr.2070-V2/16)
- [17] Par LU BVEF Ekonomikas un vadības zinātniskā institūta nolikuma apstiprināšanu [Latv.](#) ,[Eng.](#) (apstiprināts ar 25.10.2016 Domes lēmumu Nr.87)
- [18]Par LU BVEF Projektu vadības zinātniskā institūta izveidošanu un nolikuma apstiprināšanu [Latv.](#) (apstiprināts ar 25.10.2016 Domes lēmumu Nr.88)
- [19]Par LU BVEF Starptautisko tiesību, starptautiskās ekonomikas un komercijas zinātniskā institūta izveidošanu un nolikuma apstiprināšanu [Latv.](#) (apstiprināts ar 22.11.2016 Domes lēmumu Nr.96)
- [20]Par grozījumiem LU BVEF Starptautisko tiesību, starptautiskās ekonomikas un komercijas zinātniskā institūta nolikumā [Latv.](#) (apstiprināts ar 05.04.2017 Domes lēmumu Nr. BVEF – V12.2/41)
- [21]Par LU BVEF LU Biznesa inkubatora nolikuma apstiprināšanu [Latv.](#), (apstiprināts ar 21.03.2017 Domes lēmumu Nr.BVEF-VI2.2/26), LU BVEF Biznesa inkubatora nolikums [Latv.](#), [Eng](#) (apstiprināts ar 21.03.2017 Domes lēmumu Nr.BVEF-VI2.2/26)
- [22] Par LU BVEF Vadības un uzņēmējdarbības mācību centra nolikuma apstiprināšanu [Latv.](#), (apstiprināts ar 21.03.2017 Domes lēmumu Nr.BVEF-VI2.2/27), LU BVEF Vadības un uzņēmējdarbības mācību centra nolikums [Latv.](#), [Eng.](#) (apstiprināts ar 21.03.2017 Domes lēmumu Nr.BVEF-VI2.2/27)
- [23] Par LU BVEF LU Ziemeļamerikas studiju centra iekļaušanu BVEF un nolikuma apstiprināšanu [Latv.](#) (apstiprināts ar 06.06.2017 Domes lēmumu Nr.BVEF-VI2.2/66), LU BVEF LU Ziemeļamerikas studiju centra nolikums [Latv.](#) (apstiprināts ar 06.06.2017 Domes lēmumu Nr.BVEF-VI2.2/66)
- [24] LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes nolikums [Latv.](#) , [Eng.](#) (apstiprināts ar 04.10.2016. LU Senāta lēmumu Nr.47)
- [25] Par LU Ekonomikas un vadības fakultātes reorganizāciju [Latv.](#)(apstiprināts ar 05.12.2016. LU rīkojumu Nr.1/458)
- [26] LU padomnieku konventa nolikums [Latv.](#), (apstiprināts ar 27.10.2008. Senāta lēmumu Nr.169)
- [27] Par BVEF Vadības zinību studiju programmu padomes sastāvu [Latv.](#), (apstiprināts ar 05.04.2017 Domes lēmumu Nr.BVEF V12.2./48), Izmaiņas BVEF Vadības zinību studiju programmu padomes sastāvā (apstiprināti ar 08.11.2017 Domes lēmumu Nr.BVEF V12.2./104, ar 18.05.2018 Domes lēmumu Nr.BVEF V12.2./76, ar 06.11.2018 Domes lēmumu Nr.BVEF V12.2./138, ar 08.01.2019 Domes lēmumu Nr.BVEF V12.2./3 [Latv.](#),)
- [28] Par BVEF Ekonomikas studiju programmu padomes sastāvu [Latv.](#),(apstiprināts ar 05.04.2017 Domes lēmumu Nr. BVEF V12.2./49; Izmaiņas BVEF Ekonomikas studiju programmu padomes sastāvā (apstiprināti ar 08.11.2017 Domes lēmumu Nr. BVEF V12.2./103, ar 18.05.2018 Domes lēmumu Nr. BVEF V12.2./75, ar 08.01.2019 Domes lēmumu Nr.BVEF V12.2./2 [Latv.](#),)

- [29] BVEF iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma [Latv.,Eng.](#) (apstiprināts ar 09.05.2019. BVEF Vadības sēdes protokolu Nr. 22-4/13)
- [30] BVEF studiju programmu kvalitātes nodrošināšanas plāns 2019.– 2024.gadam [Latv.,Eng.](#) (apstiprināts ar 01.07.2019. BVEF norādījumu Nr. Nr.22-5/318)
- [31] Par BVEF plānu studiju kvalitātes sistēmas pilnveidošanai 2019./2020. akadēmiskajam gadam [Latv., Eng.](#) (apstiprināts ar 17.09.2019. BVEF norādījumu Nr. Nr.22-5/375)
- [32] Par regulāro aptauju organizēšanas kārtību studiju procesa novērtēšanai LU [Latv., Eng.](#) (apstiprināta ar 22.08.2016. LU rīkojumu Nr.1/334)
- [33] Par Noteikumiem par akadēmisko godīgumu LU [Latv., Eng.](#) (apstiprināti ar 25.02.2013. LU Senāta lēmumu Nr. 287)
- [34] Par studiju virzienu ikgadējo pārskatu LU [Latv.](#) (apstiprināta ar 13.07.2018. LU rīkojumu Nr.1/255), LU studiju virzienu ikgadējo pārskatu sagatavošanas kārtība [Latv.](#) (apstiprināta ar 13.07.2018. LU rīkojumu Nr.1/255)
- [35] Par studiju virziena “Ekonomika” pārskata ziņojuma apstiprināšanu [Latv.](#), (apstiprināts ar 30.10.2018 Domes lēmumu Nr. BVEF V12.2./129)
- [36] Par studiju virziena “Vadība, administrēšana un nekustāmo īpašumu pārvaldība” pārskata ziņojuma apstiprināšanu [Latv.](#), (apstiprināts ar 30.10.2018 Domes lēmumu Nr.BVEF V12.2./130)
- [37] Par Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes studiju virzienu pašnovērtējuma sagatavošanu [Latv., Eng](#) (apstiprināts ar 15.06.2017 BVEF norādījumu Nr.BVEF-A43.1/285)
- [38] Par grozījumiem BVEF 15.06.2017 BVEF norādījumā Nr.BVEF-A43.1/285 “Par studiju virzienu pašnovērtējuma sagatavošanu” [Latv., Eng.](#) (apstiprināts ar 05.07.2017 BVEF norādījumu Nr.BVEF-A43.1/312)
- [39] Par darba grupas sastāva apstiprināšanu [Latv.](#) (apstiprināts ar 07.11.2018 BVEF norādījumu Nr.BVEF-A43.1/405)
- [40] Par darba grupas izveidi [Latv., Eng.](#) (apstiprināts ar 23.04.2018 BVEF norādījumu Nr.BVEF-A43.1/64)
- [41] Latvijas Universitātes studiju programmu un tālākizglītības programmu nolikums [Latv.](#) (apstiprināta ar 24.04.2017. LU Senāta lēmumu Nr. 102)
- [42] Noteikumi par valsts pirmā līmeņa profesionālā augstākās izglītības standartu [Latv. Eng.](#) (20.03.2001. MK noteikumi Nr.141), Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu [Latv.](#) (26.08.2014. MK not. Nr. 512), Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu [Latv.](#), (13.05.2014. MK not. Nr.240)
- [43] Studiju programmu licencēšanas noteikumi [Latv.](#) (11.12.2018. MK noteikumi Nr.795)
- [44] Studiju virzienu atvēršanas un akreditācijas noteikumi [Latv.](#) (11.12.2018. MK noteikumi Nr.793)
- [45] LU studiju programmu un tālākizglītības programmu nolikums [Latv.](#) (apstiprināts ar 24.04.2017. LU Senāta lēmumu Nr. 102)
- [46] Council of Europe Standing Conference of Ministers of Education “[Governance and Quality Education](#)” 24th session Helsinki, Finland, 26-27 April 2013 Final Declaration on the Conference Theme, 27 April 2013
- [47] Par LU studiju programmu kvalitātes uzlabošanas plānu [Latv.](#) (apstiprināts ar 01.03.2013. LU rīkojumu Nr.1/83)

- [48] Latvijas Universitātes studiju kursu izstrādes un aktualizācijas kārtība *Latv., Eng.* (apstiprināts ar LU 10.08.2018. rīkojumu Nr.1/277)
- [49] Par studiju programmu aprakstu sagatavošanu *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 23.10.2018 BVEF norādījumu Nr.BVEF-A43.1/393)
- [50] Par studiju kursu sadalījumu *Latv.* (apstiprināts ar 13.03.2017 BVEF norādījumu Nr.BVEF-A43.1/86)
- [51] Par studiju kursu sadalījumu *Latv.* (apstiprināts ar 05.03.2018 BVEF norādījumu Nr.BVEF-A43.1/73)
- [52] Par Studiju kursu aprakstu sagatavošanu un E-studiju vides pilnveidošanu *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 15.08.2018 BVEF norādījumu Nr.BVEF-A43.1/318)
- [53] BVEF vadības protokoli (skat. BVEF Dekanātā)
- [54] LU Studiju attīstības un pārvaldības pilnveides programmas īstenošanas kārtība *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 25.10.2018. LU rīkojumu Nr. 1/347)
- [55] Par studiju tipu un formām LU *Latv.* (24.01.2000. LU rīkojumu Nr.1/6)
- [56] Par individuālo studiju plānu *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 22.03.2010. LU rīkojumu Nr. 1/79)
- [57] LU iekšējās kārtības noteikumi studējošajiem *Latv., Eng.* (apstiprināti ar 31.05.2004. LU Senāta lēmumu Nr. 258)
- [58] Klausītāja reģistrācijas un uzskaites kārtība LU *Latv.* (apstiprināta ar 07.11.2003. LU rīkojumu Nr.1/187)
- [59] Studējošo priekšlikumu un sūdzību iesniegšanas un izskatīšanas kārtība *Latv., Eng.* (apstiprināta ar 18.02.2002. LU rīkojumu Nr.1/21)
- [60] Studiju kursu pārbaudījumu organizēšanas kārtība latvijas Universitātē *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 30.11.2009. Senāta lēmumu Nr.296)
- [61] Prasības noslēguma darbu (bakalaura, maģistra darbu, diplomdarbu un kvalifikācijas darbu) izstrādāšanai un aizstāvēšanai LU *Latv., Eng.* (apstiprinātas ar 03.02.2012. LU rīk. Nr.1/38)
- [62] Par Studiju pārtraukšanas kārtību LU *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 01.12.2008. Senāta lēmumu Nr.178)
- [63] Par svešvalodu studiju organizēšanu LU *Latv.* (apstiprināts ar 29.06.2015. LU rīkojumu Nr.1/184)
- [64] LU studentu kuratoru noteikumi *Latv.,* (apstiprināts ar 15.09.2017. LU rīkojumu Nr.1/288)
- [65] Studiju maksas atvieglojumu piemērošanas kārtība *Latv., Eng.* (apstiprināta ar 14.04.2009. LU rīkojumu Nr.1/89)
- [66] LU BVEF nolikums Par Studējošo apbalvošanu *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 08.05.2018 Domes lēmumu Nr.BVEF V12.1/7)
- [67] Uzņemšanas noteikumi LU *Latv., Eng.* (apstiprināti ar 26.04.2010. LU Senāta lēmumu Nr.363)
- [68] LU portāls - <https://www.lu.lv/>
- [69] Uzņemšanas prasības un kritēriji pamatstudiju programmās 2019./2020. akadēmiskajā gadā *Latv.* (apstiprināts ar LU 26.10.2018. rīkojumu Nr.1/348)
- [70] Par ārvalstnieku pieteikšanos studijām LU 2019./2020. akadēmiskajam gadam *Latv.,* (apstiprināts ar LU 08.01.2019. rīkojumu Nr.1/8)

- [71] Uzņemšanas kārtība Latvijas Universitātē 2019.2020. akadēmiskajam gadam *Latv.*, (apstiprināts ar LU 03.04.2019 rīkojumu Nr.1/123)
- [72] LU Uzņemšanas komisijas nolikums *Latv.*, Iestājpārbaudījumu materiālu sagatavošanas kārtība *Latv.* (apstiprināts ar LU 20.05.2016. rīkojumu Nr.1/221)
- [73] <https://www.lu.lv/studijas/fakultates/fakultates/biznesa-vadibas-un-ekonomikas-fakultate/>
- [74] Par reģistrēšanās kārtību pretendentiem, kuri nevar ierasties uz reģistrāciju noteiktajā termiņā *Latv.* (apstiprināts ar LU 20.06.2019 norādījumu Nr.1-3/26)
- [75] Nodarbību sarakstu un pārbaudījumu sarakstu sagatavošanas un publiskošanas kārtība LU *Latv., Eng.* (apstiprināts ar LU 24.04.2008. rīkojumu Nr.1/82)
- [76] Latvijas Universitātes studējošo prakses organizēšanas kārtība *Latv.*, (apstiprināts ar LU 25.11.2019 LU rīkojumu Nr.1/417)
- [77] LU promocijas darbu kopsavilkumu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi *Latv.*, (apstiprināts ar LU 12.07.2012. rīkojumu Nr.1/201)
- [78] Par Doktorantūras procedūru BVEF (apstiprināts ar 2019 BVEF norādījumu Nr.22-5/)
- [79] Latvijas Universitātes personāla vadības politika *Latv.*, (apstiprināta ar LU Senāta 28.01.2019.lēmumu Nr. 264)
- [80] LU akadēmiskā personāla attīstības pasākumu plāns 2018.-2020.gadam *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 19.06.2018. LU rīkojumu Nr.1/220)
- [81] Nolikums par akadēmiskajiem un administratīvajiem amatiem LU *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 31.10.2011. LU Senāta lēmumu Nr. 153)
- [82] Par nozaru profesoru padomju saraksta precizēšanu *Latv., Eng.* (apstiprināts ar Augstākās izglītības padomes 17.10.2018 lēmums Nr.1.10/22)
- [83] Par LU profesoru padomēm *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 28.01.2019. LU Senāta lēmumu Nr. 260)
- [84] Profesora un asociētā profesora amata pretendenta zinātniskās un pedagoģiskās kvalifikācijas novērtēšanas kārtība *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 4.09.2001 MK noteikumiem Nr.391)
- [85] Latvijas Universitātes profesoru padomes nolikums *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 28.01.2019 LU Senāta lēmumu Nr.265)
- [86] Latvijas Universitātes Darba kārtības noteikumi *Latv., Eng.* (apstiprināti ar 03.03.2014. LU Senāta lēmumu Nr. 59)
- [87] Par nodarbību hospitēšanu *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 29.08.2019. BVEF norādījumu Nr. Nr.22-5/349)
- [88] LU akadēmiskā darba samaksas nolikums *Latv., Eng.* (30.05.2016. Senāta lēmums Nr.14)
- [89] LU akadēmiskā personāla pedagoga darba slodzē ietveramajiem pienākumiem *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 02.07.2012. LU Senāta lēmumu Nr. 227)
- [90] Normatīvi akadēmiskā personāla darba apjoma uzskaitē un plānošanai *Latv., Eng.* (apstiprināts ar 07.12.2016. LU rīkojumu Nr.1/469)
- [91] LU Akadēmiskās ētikas kodekss *Latv., Eng.* (apstiprināti ar 27.10.2008. LU Senāta lēmumu Nr. 170)
- [92] LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes akadēmiskā personāla atjaunotnes un

- pēctecības principiem (apstiprināts ar 26.06.2018 Domes lēmumu Nr.BVEF V12.2./118) [Latv.](#), [Eng.](#)
- [93] Par BVEF akadēmiskā personāla atjaunotnes un pēctecības principiem [Latv.](#),[Eng.](#) (apstiprināts ar 26.06.2019. Domes lēmumu Nr.BVEF-V12.2/95)
- [94] Par akadēmiskā personāla mēnešalgas aprēķinu [Latv.](#), (apstiprināts ar LU 28.12.2018. rīkojumu Nr.1/447)
- [95] Par BVEF akadēmiskā personāla darba apjoma uzskaiti un plānošanu, sākot ar 2017/2018. akadēmisko gadu [Latv.](#), [Eng.](#) (apstiprināts ar 16.05.2017 BVEF norādījumu Nr.BVEF-A43.1/211)
- [96] Par Nodaļu akadēmiskās darbības virzienu atbildīgām personām [Latv.](#), [Eng.](#) (apstiprināts ar 15.02.2017 BVEF norādījumu Nr.BVEF-A43.1/57)
- [97] Par Institūtu akadēmiskās darbības virzienu atbildīgām personām [Latv.](#), (apstiprināts ar 16.02.2017 BVEF norādījumu Nr.BVEF-A43.1/58)
- [98] Kārtība par LU apbalvojumu Gada darbinieks [Latv.](#), (apstiprināts ar LU 05.11.2012. rīkojumu Nr.1/300)
- [99] Par LU Studentu servisu departamenta pedagogu profesionālās kompetences pilnveides programme [Latv.](#) (apstiprināts ar LU 03.01.2019. rīkojumu Nr.1/1)
- [100] Par PPMF tālākizglītības programmu [Latv.](#), (apstiprināts ar LU 13.01.2015. rīkojumu Nr.1/12)
- [101] Par PPMF ADC tālākizglītības programmu [Latv.](#), (apstiprināts ar LU 17.12.2015. rīkojumu Nr.1/333)
- [102] Studiju finansēšanas kārtība LU [Latv.](#), [Eng.](#) (apstiprināts ar 24.11.2003. Senāta lēmumu Nr.1/198)
- [103] Kārtība, kādā augstskolas un koledžas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem [Latv.](#), [Eng.](#) (apstiprināts ar 12.12.2006. Ministru kabineta noteikumiem Nr.994)
- [104] Par studiju maksas noteikšanu LU 2011.-2013. gadiem [Latv.](#), (apstiprināts ar 31.01.2011. LU Senāta lēmumu Nr. 72)
- [105] LU budžeta veidošanās principi [Latv.](#), (apstiprināts ar 29.01.2018. LU Senāta lēmumu Nr. 183)
- [106] LU 2018. gada budžeta veidošanas kārtība [Latv.](#), (apstiprināts ar 18.04.2018. LU rīkojumu Nr.1/145)
- [107] LU ienākumu centru darbības īstenošanas, uzraudzības un rezultātu vērtēšanas noteikumi [Latv.](#), (apstiprināts ar LU 21.12.2018. rīkojumu Nr.1/441)
- [108] Par LU izglītības pakalpojumu organizēšanu reģionos (apstiprināts ar LU 14.01.2019. rīkojumu Nr.1/13)
- [109] Erasmus+ programmas mobilitātes organizēšanas kārtība Latvijas Universitātē [Latv.](#), (apstiprināts ar 18.12.2014. LU rīkojumu Nr.1/363)
- [110] LU valsts budžeta finansēto stipendiju piešķiršanas nolikums [Latv.](#) (apstiprināts ar 26.08.2016. LU rīkojumu Nr.1/346)
- [111] <https://www.fonds.lv/stipendijas/>
- [112] Studiju un studējošā kredītu piešķiršanas kārtība LU [Latv.](#) (apstiprināts ar 27.04.2015. LU Senāta lēmumu Nr.193)
- [113] LU BVEF Studentu Biznesa inkubatora nolikums [Latv.](#), [Eng.](#) (apstiprināts ar 21.03.2017.

[114] LU BVEF Studentu Vadības un uzņēmējdarbības mācību centra nolikums [Latv., Eng.](#) (apstiprināts ar 21.03.2017. Domes lēmumu Nr.BVEF- V12.2/27)

[115] Par BVEF VUMC neformālās izglītības programmu [Latv.](#), (apstiprināts ar LU 16.01.2019. rīkojumu Nr.1/19)

[116] LU SP un ID Sociālās programmas nolikums LU studējošajiem LU dienesta viesnīcu īrniekiem [Latv.](#) (apstiprināts ar LU 21.01.2019. norādījumu Nr.1-29/1)

[117] Darbību plāns procesu pilnveidošanai pēc audita Nr. 3_2017- “Studējošo aptauju procesa audits” [Latv.](#) (apstiprināts ar 12.02.2018. LU rīkojumu Nr.1/51)

[118] BVEF mājas lapa - <http://www.bvef.lu.lv>. un <https://www.lu.lv/studijas/fakultates/fakultates/biznesa-vadibas-un-ekonomikas-fakultate/>

[119] Latvijas Universitātes studējošo kursa vecāko darbības nodrošināšanas kārtība [Latv.](#) (apstiprināts ar 26.07.2016. LU rīkojumu Nr.1/315)

[120] Noteikumi par studējošā personas lietu [Latv.](#) (apstiprināts ar LU 08.01.2019. rīkojumu Nr.1/10)

[121] Par LU informācijas pieejamības kārtību [Latv.](#) (apstiprināts ar 12.11.2004. LU rīkojumu Nr.1/241)

[122] LU ierobežotas pieejamības informācijas un dokumentu saraksts [Latv.](#) (apstiprināts ar LU 27.06.2019. rīkojumu Nr.1/252)

[123] LU gada publiskā pārskata sagatavošanas kārtība [Latv.](#) (apstiprināts ar 19.07.2010. LU rīkojumu Nr.1/201)

[124] BVEF studiju virzienu pašnovērtējumu ziņojumi - <https://www.lu.lv/par-mums/dokumenti/pasnovertejuma-zinojumi/>

[125] Par pasākuma “Studenta korpūs 2019” organizēšanu [Latv.](#) (apstiprināts ar 14.03.2019. LU rīkojumu Nr.1/101)

[126] LU absolventu portāls - <http://absolventuklubs.lv/>

[127] <https://www.lu.lv/par-mums/lu-mediji/zinas/>

[128] Par regulāro aptauju organizēšanas kārtību studiju procesa novērtēšanai LU [Latv.,Eng.](#)(apstiprināta ar 22.08.2016. LU rīkojumu Nr.1/334)

[129] Par BVEF studiju programmu kvalitātes nodrošināšanas plānu 2019.-2024.gadam [Latv.,Eng.](#) (apstiprināts ar 01.07.2019 BVEF norādījumu Nr.22-5/318)

[130] Latvijas Universitātes akadēmiskās šķīrējtiesas nolikums (apstiprināts ar 22.02.2006. LUSS lēmums Nr.5)

[131] LU absolventu portāls - <http://absolventuklubs.lv/>

[132] <https://www.bvef.lu.lv/>; <https://www.bvef.lu.lv/en/>

[133] Par BVEF planu studiju kvalitātes sistēmas pilnveidošanai 2019.-2020. akadēmiskajam gadam [Latv., Eng.](#) (apstiprināts ar 17.09.2019. BVEF norādījumu Nr. Nr.22-5/375)

II - Studiju virziena raksturojums (3. Studiju virziena resursi un nodrošinājums)

3.1. Sniegt informāciju par augstskolas/ koledžas sistēmu studiju virziena un atbilstošo studiju programmu īstenošanai nepieciešamā finanšu nodrošinājuma noteikšanai. Norādīt datus par pieejamo finansējumu atbilstošajām studiju programmām, kā arī pētniecības un/ vai mākslinieciskās jaunrades finansēšanas avotiem un to izmantošanu studiju virziena attīstībai. Sniegt informāciju par izmaksām uz vienu studējošo (katrai nostudiju virziena studiju programmām), norādot izmaksu aprēķinā iekļautās pozīcijas un finansējuma procentuālo sadalījumu starp noteiktajām pozīcijām.

LU īstenotā studiju virziena "Ekonomika" pieejamos naudas līdzekļus nosaka konkrētajam studiju virzienam paredzētais valsts budžeta finansējums (dotācija) un ienākumi no studiju maksām.

Valsts budžeta finansējuma apmēru konkrētajam studiju gadam nosaka saskaņā ar vienošanos starp Izglītības un zinātnes ministriju (IZM) un LU. Finansējuma apmēru ietekmē:

- no valsts budžeta līdzekļiem finansēto studiju vietu skaits studiju programmā;
- studiju vietas bāzes izmaksas konkrētajā gadā;
- studiju programmas līmenis;
- izmaksu koeficients izglītības tematiskajai jomai.

Studiju maksas LU katrai programmai ik gadu tiek noteiktas, vadoties no studiju vietas plānotās pašizmaksas (kas ietver visas prognozējamās izmaksas – atlīdzību mācībspēkiem, materiāli tehnisko nodrošinājumu, infrastruktūras uzturēšanu un administrācijas izmaksas), prognozējamā studentu skaita un situācijas tirgū - citu augstskolu piedāvātajām studiju maksām. Studiju maksa konkrētam studentam katram studiju gadam tiek noteikta uz visu studiju laiku.

Gan valsts budžeta finansējums, gan studiju maksas tiek apkopotas kopējā LU budžetā konkrētajam finanšu gadam. LU budžets tiek veidots saskaņā ar budžeta veidošanas vispārējiem principiem un katram gadam noteikto budžeta kārtību.

Studiju virzienu studiju programmu īstenojošā pamatstruktūrvienība plāno studiju maksas ieņēmumus konkrētajam kalendārajam gadam, iesniedzot tos Studiju departamentā, kurš tos apkopo un iesniedz Finanšu un uzskaites departamentā kopējā LU budžetā veidošanai.

Saskaņā ar LU budžeta veidošanas principiem, studiju virziena paredzētie ieņēmumi tiek sadalīti šādi: studiju virziena tiešo un tieši attiecināmo izmaksu (atlīdzība mācībspēkiem, materiālo vērtību un pakalpojumu izmaksas, kā arī telpu un citas virzienu realizējošās pamatstruktūrvienības izmaksas) segšanai tiek novirzīti 74%, netiešo izmaksu (visu atbalstošo procesu – informācijas resursi, mārketinga, IT, finanšu uzskaites, pārvaldība, sporta, kultūras un sociālo aktivitāšu nodrošinājums, attīstības programmas) segšanai - 26%.

Attiecīgās pamatstruktūrvienības - fakultātes sadarbībā ar Finanšu un uzskaites departamentu plāno savas tiešās izmaksas konkrētajam finanšu gadam.

Finanšu un uzskaites departaments sagatavo kopējo LU budžeta projektu un LU kanclers to virza uz Senāta Finanšu un budžeta komisiju, no kurienes to savukārt virza uz apstiprināšanu LU Senātā.

Pēc kārtējā gada budžeta apstiprināšanas konkrētās pamatstruktūrvienības plānotie ieņēmumi un izdevumi tiek importēti LU IT sistēmā, kura ir sasaistīta ar grāmatvedības uzskaites sistēmu un nodrošina iespēju izsekot attiecīgās pamatstruktūrvienības faktiskajai finanšu situācijai visa gada

garumā.

Par attiecīgās fakultātes finanšu resursu racionālu izmantošanu budžeta ietvaros ir atbildīgs fakultātes dekāns un izpilddirektors, kurš veic operatīvu pamatstruktūrvienības finanšu vadību.

Par budžeta izpildes pārraudzību un atbilstošu pārskatu sagatavošanu LU vadībai un kontrolējošajām organizācijām ir atbildīgs Finanšu un uzskaites departaments.

LU sistēma studiju virziena un atbilstošo studiju programmu īstenošanai nepieciešamā finansējuma noteikšanai veidota balstoties uz Augstskolu likumu, MK 05.07.2016. Pedagogu darba samaksas noteikumiem Nr. 445, LU iekšējiem normatīvajiem aktiem u.c. Katru gadu LU Senāts apstiprina LU budžetu, kurā ietverts katras struktūrvienības gada ieņēmumu un izdevumu plāns, kas ir sadalīts pa pozīcijām: valsts budžeta finansējums studijām, studiju maksa un citi pašu ieņēmumi, zinātnes bāzes finansējums, snieguma finansējums, projektu līdzekļi. Finanšu resursus BVEF studiju virzienam atbilstošo studiju programmu īstenošanai nodrošina galvenokārt valsts budžeta finansējums studijām un fakultātes pašu ieņēmumi un studiju maksa. LU Senāta 15.04.2019. lēmumā Nr. 302 apstiprināts LU budžets, kas paredz studiju darbībai EUR 41 032 417, savukārt LU BVEF budžets ir apstiprināts EUR 2 882 854 EUR apmērā, no kuriem EUR 2 124 910, jeb 73,7% sastāda valsts budžeta finansējums studijām, fakultātes pašu ieņēmumi un studiju maksa.

Izmaksas uz vienu studējošo Ekonomikas virziena studiju programmās, kas tiek īstenotas latviešu valodā sastāda 2000,40 EUR, savukārt angļu valodā īstenojamajām studiju programmām (MSP "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" un BSP "Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija") izmaksas sastāda 2151, 00 EUR (skat.7.tabulu).

7.tabula.

1 studenta izmaksu aprēķins Ekonomikas virziena studiju programmās 2019.gadā (EUR)

Apz.	Normatīvs	Latviešu valodā īstenotās bakalaura un maģistra studiju programmās	Angļu valodā īstenotās bakalaura un maģistra studiju programmas
N1	darba alga uz vienu studiju vietu gadā	1128,93	1003
N2	darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	271,96	242
N3	komandējumu un dienesta braucienu izmaksas	4,00	72
N4	pakalpojumu apmaksa	173,19	291
N5	materiāli, energoresursi, ūdens un inventārs	115,98	204

N6	grāmatu un žurnālu iegāde	79,14	109
N7	iekārtu iegādes un modernizēšanas izmaksas	227,20	230
T _b	vienas studiju vietas izmaksas gadā (N1+N2+N3+N4+N5+N6+N7)	2000,40	2151

Fakultātes rīcībā esošie finanšu resursi katru gadu tiek plānoti atbilstoši LU budžetam un tiek izlietoti atbilstoši LU vadības apstiprinātājām tāmēm, kas nodrošina finanšu resursu izlietojuma kontroli. Finanšu resursu racionālu izmantošanu atbilstoši normatīvajiem aktiem un finanšu vadību fakultātē nodrošina dekāns un izpilddirektors. Atbalstu finanšu līdzekļu ilgtspējas nodrošināšanai un kontrolei sniedz LU Finanšu un uzskaites departaments un LU Zinātnes departaments.

Doktora studiju programmās studējošo pētniecības darbam nepieciešamos finanšu resursus un piedalīšanos zinātniskajās konferencēs, tiek plānots un apmaksāts no doktorantūras attīstībai paredzētiem līdzekļiem, savukārt maģistra studiju programmās studējošo pētniecības darbs vairumā gadījumu tiek plānots un apmaksāts tikai tiem, kas piedalās pētniecisko projektu realizācijā.

Tā pat lielu ieguldījumu studiju virziena attīstībai sniedz pētniecības finansējums, nodrošinot gan iespiesto informācijas nesēju, gan elektronisko grāmatu skaita pieaugumu, kā arī nozīmīgāko datu bāzu abonēšanu, kuru materiāli tiek izmantoti studējošo pētniecības darbos un noslēguma darbu izstrādē, kā arī aktuālāko mācību līdzekļu izstrādē (case study).

Katru gadu plānojot fakultātes finanšu resursus, tiek paredzēti līdzekļi mācību, darba un dienesta komandējumiem. No šiem līdzekļiem apmaksā studējošo un darbinieku komandējumus ar dalību starptautiskajās konferencēs.

LU BVEF studējošie aktīvi iesaistās pētniecības projektos, kuros tiek nodarbināti kā zinātniskais personāls vai strādā uz brīvprātīgo līgumu pamata. Fakultātē tiek īstenoti vairāki studiju un zinātniskie projekti, ar kuru palīdzību tiek nodrošināta labākās prakses pārņemšana no sadarbības partneriem, studiju kvalitātes pilnveidošana un pieredzes apmaiņa. Būtisks ir arī studējošo pašpārvaldes finansējums, kas atbilst Augstskolu likuma 53. pantam, un tas nav mazāks par vienu divsimto daļu no augstskolas gada budžeta. Studējošo pašpārvalde tiek finansēta no LU centralizētajiem līdzekļiem atbilstoši Augstskolu likumam, savukārt fakultāte nodrošina pašpārvaldi ar nepieciešamām telpām (infrastruktūru). Finanšu resursu atbilstība akadēmiskā personāla pētniecības nodrošināšanai, finanšu kontroles mehānisms un finanšu ilgtspēja LU BVEF ir izvērtēta un novērtēta, kā atbilstoša situācijai.

3.2. Sniegt informāciju par studiju virziena un tam atbilstošo studiju programmu īstenošanai nepieciešamo infrastruktūras un materiāltechnisko nodrošinājumu, norādīt, vai nepieciešamais nodrošinājums ir augstskolas/ koledžas rīcībā, tā pieejamību studējošajiem un mācībspēkiem (specifisku aprīkojumu, kas paredzēts konkrētai studiju programmai, norādīt III. daļas 3. nodaļā pie atbilstošās studiju programmas).

Studiju virziena mērķu sasniegšanai tiek nodrošināti sekojoši materiāli tehniskie resursi:

- visas auditorijas lekcijām un semināra nodarbībām ir aprīkotas ar datoriem un projektoriem;
- datorklases praktisko un pētniecības darbu izpildei (2019.gadā pilnībā atjaunota viena datorklase);
- fakultātē tiek uzturēts lokālais datortīkls studentu, pasniedzēju, administratīvā personāla atbalstam;
- ir iespējas pieslēgt datorus (personālos, planšetdatorus, viedtālruņus) LU datortīklam;
- tiek uzturēti tīmekļa un FTP serveri datu apmaiņai un publicēšanai;
- fakultātes darba laikā studentiem pieejami datori patstāvīgo darbu pildīšanai;
- katram studiju kursam tiek nodrošināta atbilstoša programmatūra un datortīkla administrators - vajadzīgo programmu instalācijai, incidentu novēršanai tīklā un palīdzības sniegšanai lietotājiem – gan studentiem, gan pasniedzējiem;
- kursu nodrošinājums e-studiju un pasniedzēju patstāvīgi uzturēto vietņu veidā;
- abonētie satura un informācijas avoti;
- aktualizēts un ievērojami paplašināts studiju literatūras klāsts e-grāmatu veidā.

Studiju un zinātnisko procesu nodrošināšanai fakultāte nodrošina 38 dažāda lieluma auditorijas no 20 līdz 350 vietām. Visas auditorijas ir nodrošinātas ar datoriem, ekrāniem un projektoriem, kā arī visās auditorijās ir paredzētas kontaktu vietas portatīvo datoru un viedtālruņu pieslēgšanai elektrībai. No 38 pieejamām auditorijām 5 ir datorklases, 1 auditorija ar vislielāko vietu skaitu – 350 un 4 amfiteātra auditorijas. Salīdzinājumā ar 2013.gadu datorklašu skaits samazinājās no 7 uz 5, tas ir pamatojams ar studentu skaita kritumu, kā arī fakultātes telpu lietderīgu izmantošanu. Jāatzīmē, ka studiju virziena materiāltehniskie resursi un infrastruktūra tiek nepārtraukti papildināti un modernizēti atbilstoši LU pastāvošajai kārtībai un ikgadējam iepirkuma plānam. Piemēram, 2019.gada vasārā BVEF pilnībā tika atjaunota datorklase un nopirkti 22 jauni datori.

Tuvāko trīs līdz sešu gadu laikā būtiski attīstīsies LU Akadēmiskā centra infrastruktūra Torņakalnā, Dabas mājai un Zinātnes mājai Jelgavas ielā paredzēt būvēt bakus Rakstu māja, kurā atradīsies BVEF. Jaunajā ēkā studentiem būs pieejamas auditorijas ar visjaunāko tehnisko nodrošinājumu, kā arī datorklases ar jaunākajiem datoriem.

Katrā studiju kursā, kurā tiek apgūtas profesionālās iemaņas, ir pieejams atbilstošs programmu komplekts. Tiek izmantota gan brīvprogrammatūra, gan akadēmiskās licences, gan arī maksas programmatūra.

Zinātnisko pētījumu veikšanai LU tiek nodrošināta moderna zinātniskā vide:

- datori;
- programmatūra zinātnisko pētījumu veikšanai: SPSS, MatLab;
- datu intelektuālās analīzes rīki: MicroStrategy, QlickView, Simul8, NVivo;
- datu bāzes MarketLine - statistikas datu datubāze, Orbis – datubāze piedāvā informāciju par aptuveni 300 miljoniem pasaules uzņēmumu, Passport- kompānijas *Euromonitor International* tiešsaistes tirgus izpētes rīks, ProQuest Business Premium Collection - pilntekstu datubāze ekonomikas nozarē.

Katru gadu studiju procesam nepieciešamie resursi tiek regulāri atjaunoti: tiek iegādātas jaunas programmas (arī akadēmiskās versijas), datori.

Visi studija virziena kursi ir realizēti e-studiju vidē Moodle, kurā tiek izvietotas lekciju prezentācijas un metodiskie materiāli parasti PDF failu formā, nodarbību grafiki un kursu apraksti, praktisko darbu apraksti, studiju grāmatu nodaļu fragmenti, izmantojamā programmatūra, darbu piemēri, tīmekļa saišu kolekcijas, adaptīvie un pārbaudes testi, kontroldarbu uzdevumi, eksāmenu testi, jaunumu forumi, vārdnīcas un enciklopēdijas. Izpildītos praktiskos darbus un kontroldarbus ir iespējams iesniegt e-studiju vidē. Daļa no studiju materiāliem tiek izvietoti arī pasniedzēju mājaslapās.

Visiem materiāliem ir iespējams piekļūt klāt izmantojot Internet tīklu, LUIS lietotāja vārdu un paroli. Daļa materiālu pieejami arī viesiem. Atsevišķosursos tiek izmantotas arī multimediju prezentācijas.

BVEF portālā ir pieejams viss nepieciešamais metodiskais nodrošinājums: metodiskie materiāli diplomdarbu un kursa darbu izstrādei, mācību prakšu nolikums un programmas, kursu apraksti, lekciju prezentācijas, darbu piemēri, studiju materiāli PDF failu formātā u.t.t. Visu studijām nepieciešamo materiālu pieejamība tīmeklī nodrošina efektīvu studiju procesu. E-studiju vidē izvietotie materiāli, zinātnisko rakstu bāzes ir pieejamas gan no datoriem auditorijās, bezvadu tīkliem visā ēkā Aspazijas bulv. 5, gan no studentu dzīves vietām izmantojot LU nodrošināto virtuālo privāto tīklu. Studējošiem ir pilnas iespējas studēt atrodoties ārpus LU telpām, lasīt lekciju prezentācijas, klausīties multimediju materiālus, iesniegt izpildītos darbus, pildīt adaptīvos kontroldarbus.

Zinātniskajam darbam (diskusijām, konferencēm) iekārtota speciāla auditorija, kura apgādāta ar projektoru, datoru u.c. nepieciešamo papildaprīkojumu. LU ITD telpās ir pieejamas videokonferenču iekārtas.

BVEF kopš 2017.gada ir nodrošināta iespēja studentiem savu pastāvīgo darbu vai grupu darbu, kā arī nelielus seminārus rīkot studentu telpā, kas ir izvietota fakultātes 4.stāvā. Telpā sienas ir nokrāsotas ar speciālo krāsu, kas ļauj tās izmantot kā krīta tāfeli un kā balto tāfeli, kā arī telpā atrodas TV ekrāns, kuru nepieciešamības gadījumā var pieslēgt pie datora.

2018.gadā BVEF ar SIA "Ernst&Young Baltic" atbalstu tika izveidots E&Y Lounge – telpa, kas ir aprīkota ar mīkstām mēbelēm, pufiem un izveidots grāmatu maiņas punkts. Šī telpa ļauj studentiem veikt patstāvīgos darbus vai grupu darbus, organizēt seminārus un citus pasākumus, kā arī atpūsties mūsdienīgā atmosfērā. Telpa ir aprīkota ar TV ekrāniem, ir iespēja pieslēgt elektrībai datortehniku, kā arī ir paredzēta vieta projektoru ekrānam. Izveidotais grāmatu maiņas punkts ļauj studentiem un pasniedzējiem apmainīties ar grāmatām atstājot plauktos jau izlasītas grāmatas un paņemot jaunas. Tāpat 2018.gadā BVEF tika izveidota domrādes telpa, kas ir aprīkota ar mīkstām mēbelēm, pufiem, kā arī darba galdiem un krēsliem patstāvīgo un grupas darbu pildīšanai.

Modernizējot fakultātē pieejamos resursus 2018.gadā tika iegādāts multimediju monitors (interaktīva tāfele) ar skārienjūtīgu ekrānu. Šī ierīce ļauj prezentācijas laikā apvienot projektoru un tāfeles funkcijas, kas materiāla prezentāciju padara interaktīvu.

Fakultātē darbojas arī moderna Foto un video studijā, kurā ir pieejama jaunāka foto un video tehnika, kas palīdzēs studentiem praksē pārbaudīt lekcijās iegūtas zināšanas par marketingu, preču pozicionēšanu un uz klientiem vērstu uzņēmējdarbību. Studija ir aprīkota ar Canon EOS 70D fotokameru un GoPro Hero5 sporta kameru, studijas gaismu komplektu, foto un video statīviem, mikrofoniem, trīs maināmajiem foniem, zibspuldzēm un datoru ar atbilstošu programmatūru, kurā apskatīt un apstrādāt fotogrāfijas un video ierakstus.

BVEF veicina inovācijas mācīšanas metodēs un jaunu tehnoloģiju lietošanu, jo gan auditorijas un darba vietā datorklasēs, gan arī nodaļās akadēmiskais personāls tiek nodrošināts ar jaunākajām tehnoloģijām. Katram docētājam ir savs darba galds ar stacionāro datoru, kā arī pēc nepieciešamības ir pieejami portatīvie datori un planšetes, ko var izmantot dodoties komandējumos vai uz citiem pasākumiem (piemēram, izstādēm, skolām).

LU datortīklā studentiem pieejams: e-pasta kastīte, vieta uz FTP servera, kuru var izmantot datu kopiju glabāšanai, tīmekļa serveris, kura lapas tiek indeksētas, LU darbinieku pasniedzēju, studentu adrešu grāmata, programmatūra studentiem, zinātnisko rakstu bāzes (maksas resurss), ziņu aģentūru informācija (maksas resurss), dažāda veida vārdnīcas un enciklopēdijas (Lettonika, maksas resurss).

Fakultātes lokālajā tīklā studentiem ir pieejama vieta uz failu servera diskiem un uz fakultātes iekšējā tīmekļa servera diskiem. Fakultātes tīmekļa servera vietņu lapas ir pieejamas brīvi, bet netiek indeksētas, jo tiek izmantotas studiju procesam. LU datortīklam gan studenti, gan pasniedzēji var pieslēgties no jebkuras pasaules vietas, kur ir pieejams Interneta tīkls izmantojot virtuālo privāto tīklu.

3.3. Sniegt informāciju par sistēmu un procedūrām, kuras tiek piemērotas metodiskā un informatīvā nodrošinājuma pilnveidei un iegādei. Raksturojums un novērtējums par bibliotēkas un datubāžu pieejamību studējošajiem (t.sk. digitālajā vidē) un atbilstību studiju virziena vajadzībām, ietverot informāciju par bibliotēkas darba laika piemērotību studējošo vajadzībām, telpu skaitu/platību, piemērotību pastāvīgam studiju un pētniecības darbam, bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem, pieejamo literatūru studiju virziena īstenošanai, studējošajiem pieejamajām datu bāzēm atbilstošajā jomā, to lietošanas statistiku, bibliotēkas krājumu papildināšanas procedūru un datu bāzu abonēšanas procedūru un iespējām.

LU Bibliotēka iekļauta LR Kultūras ministrijas Bibliotēku reģistrā (BLB1000), 2017. gada 22. jūnijā saņēmusi Bibliotēkas akreditācijas apliecību, un tai atkārtoti piešķirts valsts nozīmes bibliotēkas statuss uz pieciem gadiem. Bibliotēkas darbības pamatprincips ir tās pakalpojumu pieejamība ikvienam lietotājam, nodrošinot vienādu pakalpojumu klāstu un kvalitāti visās struktūrvienībās. Piedāvāto pakalpojumu daudzveidība, bibliotēkas telpu plānojums un tās darba laiki arī turpmāk būs cieši saistīti ar lietotāju informacionālo vajadzību nodrošināšanu.

LU Bibliotēkas 8 nozaru bibliotēku darba laiks ir pielāgots studentu ērtībām. Bibliotēkas klientiem darba dienās darba laiks ir nodrošināts no plkst. 9.00 līdz 21.00, atsevišķās nozaru bibliotēkās tas ir no plkst. 9.00. līdz 18.00, bet sestdienās no plkst. 9.00. līdz 17.00. Savukārt Dabaszinātņu bibliotēka un Zinātņu mājas bibliotēka ir pieejamas 7 dienas nedēļā 24 stundas diennaktī. Četras nozaru bibliotēkas klientiem ir atvērtas visu gadu, arī vasaras periodā.

BVEF bibliotēka (Aspazijas bulvārī 5), kurā izvietots ekonomikas un vadībzinātnes nozares krājums, ir atvērta studējošiem ērtā laikā: abonements 48 stundas nedēļā (I-V 9-21, VI 9-17), bet lasītava 68 stundas nedēļā (I-V 10-18, VI 9-17). Lietotājiem ir pieejams brīvpieejas krājums, kurā var izvēlēties sev nepieciešamos izdevumus. Aktīvo lietotāju skaits Aspazijas bulvāra bibliotēkā pārsniedz 5000.

Bibliotēkā Aspazijas bulvārī 5 pieejamas 6 telpas ar kopējo platību 362 m². Bibliotēkā apmeklētāju vajadzībām ir pieejami datori, 1 kopētājs, 2 skeneri un 2 printeri.

Nozaru bibliotēkās tiek nodrošināti visi pakalpojumi, kas veicina patstāvīgu studiju veikšanu. Pakalpojumi tiek sniegti saskaņā ar LU Bibliotēkas lietošanas noteikumiem, kas apstiprināti 2017.gada 1.februārī ar LU rektora rīkojumu Nr. 1/39. Pakalpojumus, atbilstoši lietošanas noteikumiem, var izmantot LU studenti, mācībspēki, personāls, citas bibliotēkas, citu augstskolu studenti, kā arī ikviens iedzīvotājs. LU Bibliotēka sniedz bezmaksas pamatpakalpojumus un maksas pakalpojumus.

Bezmaksas pamatpakalpojumi

- Informācijas resursu elektroniskā pasūtīšana/rezervēšana/izmantošanas termiņu pagarināšana Valsts nozīmes bibliotēku kopkatalogā un informācijas resursu saņemšana

izmantošanai uz vietas bibliotēkas lasītavā vai ņemšanai uz mājām.

Pakalpojums pieejams LU Bibliotēkā reģistrētajiem lietotājiem, izmantojot Kopkatalogu no jebkuras mobilās ierīces un vietas, kur pieejams internets.

- Informācijas resursu piegāde

LU akadēmiskajam personālam, pētniekiem un doktorantiem, pasūtot informācijas resursus Kopkatalogā no jebkuras bibliotēkas, ir iespēja norādīt rezervētā informācijas resursa ērtāko saņemšanas vietu – nozares bibliotēku. Pārējiem lietotājiem šī iespēja ir pieejama, pasūtot informācijas resursus tikai no Krātuves.

- Pašapkalpošanās

Visās nozaru bibliotēkās lietotājiem tiek piedāvāts pašapkalpošanās skenēšanas pakalpojums, 5 nozaru bibliotēkās ir pieejamas pašapkalpošanās iekārtas grāmatu izsniegšanai/ nodošanai/ pagarināšanai. Ar iekārtu palīdzību lietotāji patstāvīgi var izsniegt un nodot informācijas resursus, vai pagarināt to lietošanas termiņu. Zinātņu mājas bibliotēkā lietotājiem pieejama arī pašapkalpošanās datoru siena ar 36 portatīvajiem datoriem.

- Brīvpieejas lasītavu, datoru un interneta izmantošana

Lasītavās iespējams izmantot uzziņu literatūras un periodisko izdevumu krājumu, stacionāros un portatīvos datorus (gan LU Bibliotēkas, gan lietotāju personīgos), interneta pieslēgumu, tostarp WI-FI, kas darbojas visās LU ēkās. BVEF bibliotēkā lietotājiem ir pieejamas 78 darba vietas (23 datorizētas, 7 ar portatīviem datoriem, kā arī 48 darba vietas bez datoriem). Lasītavas studentiem ir ne tikai studiju un pētniecības, bet arī tikšanās un brīvā laika pavadīšanas vieta.

- Nakts abonements, informācijas resursu iepriekš rezervēšana

Lietotāju ērtībai tiek piedāvāts pakalpojums “Nakts abonements”, kura mērķis ir nodrošināt lietotājiem – LU studentiem, mācībspēkiem un darbiniekiem iespēju atsevišķu, uz vietas izmantojamo, informācijas resursu patapināt no bibliotēkas slēgšanas brīža līdz bibliotēkas atvēršanas brīdim vai iepriekš rezervēt uz noteiktām stundām. Pakalpojums ir bezmaksas, bet, ja informācijas resurss netiek nodots laikā, par patapinājuma termiņa nokavēšanu tiek piemērots līgumsods saskaņā ar LU Bibliotēkas maksas pakalpojumu cenrādi.

- Informācijas resursu piegāde vasarā

Izmantojot minēto piedāvājumu, lietotāji divas reizes nedēļā var ērtākajā nozares bibliotēkā (Bibliotēka Kalpaka bulvārī, Bibliotēka Raiņa bulvārī, Dabaszinātņu bibliotēka un Zinātņu mājas bibliotēka) saņemt nepieciešamos informācijas resursus no 4 nozaru bibliotēkām, kuras vasaras periodā ir slēgtas.

- Uzziņas un konsultācijas

Viena no galvenajām bibliotēkas darba jomām ir lietotāju informacionālā apkalpošana – konsultēšana, uzziņu sniegšana, lietotāju apmācības un atbalsts pētniecībā. LU Bibliotēkas galvenais uzziņu konsultants (Bibliotēkā Aspazijas bulvārī) nodrošina Bibliotēkas oficiālo un kopējo informacionālās apkalpošanas servisu. Lietotājiem ir iespējams saņemt individuālās konsultācijas un uzziņas bibliotēkā, pa e-pastu: info-bibl@lu.lv, pa telefonu: 28623551, izmantojot Skype – adrese: LU Bibliotēkas konsultants. Konsultācijas sniedz arī ikviens nozares bibliotēkas darbinieks uz vietas bibliotēkā vai pa tālruni, izmantojot e-pastu, Skype. Bibliotēkas konsultants un nozaru bibliotēku personāls sniedz bibliogrāfiskās, tematiskās, faktogrāfiskās, adresālās, precizējošās u.c. uzziņas un konsultācijas LU studentiem, akadēmiskajam, zinātniskajam un vispārīgajam personālam. Neskaidrību gadījumos lietotāji var izmantot arī LU portāla Bibliotēkas sadaļā pieejamās iespējas:

“Jautā bibliotēkām”, “Biežāk uzdotie jautājumi”, “Izsaki savu viedokli”.

- Lietotāju apmācības

Studiju līmeņa paaugstināšanā būtiskas ir indivīda zināšanas un prasmes strādāt patstāvīgi, atrast, novērtēt un izmantot kvalitatīvus informācijas resursus un e-vides rīkus. Lietotāju prasmju un iemaņu pilnveidei LU Bibliotēkā ir izveidota apmācību sistēma. Bibliotēkā ir izstrādāti 3 mācību nodarbību scenāriji, kurus Bibliotēkas darbinieki izmanto, vadot nodarbības: “Elektroniskais kopkatalogs Tavām veiksmīgām studijām”, “E-resursi mobilām studijām”, “E-resursi nozarē”.

Maksas pakalpojumi

LU Bibliotēkas maksas pakalpojumu saraksts un cenrādis apstiprināts ar LU rektora 07.03.2016. rīkojumu Nr.1/111.

- Informācijas resursu saraksta sastādīšana

Pakalpojums sniedz informacionālu atbalstu ikvienam lietotājam. LU Bibliotēkas speciālisti maksimāli īsā laikā sagatavo informācijas resursu sarakstu par lietotājam interesējošo tēmu, piemēram, studiju vai cita veida darba izstrādes procesā. Lietotājs sarakstu var pasūtīt, elektroniski aizpildot elektronisko pieteikuma formu, kurā ir iespējams norādīt vēlamo hronoloģisko aptvērumu, valodas, informācijas resursu veidus (grāmatas, raksti žurnālos, elektroniskie resursi u.c.), u.c.

- SBA, SSBA pakalpojums

Informācijas resursus, kuru nav Latvijas bibliotēkās, LU Bibliotēka saviem lietotājiem piedāvā pasūtīt no citām bibliotēkām un dokumentu krātuvēm Latvijā, izmantojot Starpbibliotēku abonementa, un visā pasaulē, izmantojot Starptautisko starpbibliotēku abonementa pakalpojumu, kā arī saņemt zinātnisko rakstu elektroniskās kopijas izdrukas veidā un pa e-pastu.

LU Bibliotēka krājumu veido atbilstoši Universitātes studiju un zinātniskā darba virzieniem, studiju programmu prasībām, tādējādi nodrošinot ar informāciju visus LU studiju līmeņus – bakalaura, maģistra, doktora, kā arī zinātniskās pētniecības jomas. Papildinot krājumu ar informācijas resursiem, kā prioritāte ir noteikta e-resursu iegāde. Krājuma jaunieguvumu komplektēšana tiek veikta saskaņā ar LU centralizēti piešķirto finansējumu, kuru katru gadu apstiprina ar LU rīkojumu. Piešķirto finansējumu struktūrvienības izmanto studiju procesa nodrošināšanai, nepieciešamo grāmatu iegādei, nozarē abonēto datu bāzu apmaksai un periodisko izdevumu abonēšanai. Piemēram, 2016. gadā BVEF bibliotēkas resursu papildināšanai novirzīja 15 183 EUR, kas tika izmantoti literatūras iegādei un daļējai EBSCO Business Source Complete un Euromonitor Interantional elektronisko datu bāzu abonēšanai.

Bibliotēka nodrošina informācijas resursu[1] iegādi pēc LU akadēmiskā personāla pasūtījumiem, studentu pašpārvaldes priekšlikuma vai Bibliotēkas darbinieku ierosinājumiem, kas tiek ievadīti LUIS, un tos ir apstiprinājis fakultātes dekāns vai izpilddirektors. Tāpat ikviens interesents var ieteikt konkrēta izdevuma iegādi krājumam, iesniedzot savu priekšlikumu mutiski vai rakstiski Bibliotēkas darbiniekiem. Situācijā, ja izteikto priekšlikumu atbalsta konkrētās fakultātes dekāns/izpilddirektors, Bibliotēka iegādājas interesenta ieteikto izdevumu. 2019.gadā Bibliotēkas lietotājiem ir pieejami 1,6 milj. informācijas resursu vienību. Atbilstoši LU studiju un pētniecības infrastruktūrai LU Bibliotēkas krājums ir izvietots 8 nozaru bibliotēkās un Krātuvē.

LU Bibliotēkas krājums ar informācijas resursu atbilstību LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes studiju virzieniem “Ekonomika” un “Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība” no 2012.gada 1.janvāra līdz 2019.gada 31.jūlijam papildināts ar 29 354 drukāto izdevumu eksemplāriem. LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes studiju virzieniem “Ekonomika” šobrīd kopumā ir pieejami 18 762 drukāto izdevumu eksemplāri, t.sk. 7227 latviešu

valodā, 5363 angļu valodā un 4139 krievu valodā. Bibliotēkā pieejami arī periodiskie resursi gan latviešu valodā (t.sk. *Dienas Bizness*, *"Bilance"*, *"Bilances"* Juridiskie Padomi, *"Forbes"*, *"Iepirkumi"*, *"iFinances"*, *"Ir Nauda"*, *"Kapitāls"*, *"Latvijas Statistikas Ikmēneša Biļetens"*, *"Latvijas Tautsaimniecība: Makroekonomiskais Apskats"*), gan svešvalodās.

Krājuma digitalizācijas līmenis

LU Bibliotēka sadarbībā ar LU Informāciju tehnoloģiju departamentu klientiem nodrošina LU e-resursu repozitorija izmantošanu. LU e-resursu repozitorijā Bibliotēka, publikāciju autori, LU struktūrvienības vai LU izdevumu pārstāvji regulāri ievieto savu publikāciju elektroniskās versijas, digitalizētos informācijas resursus ar kultūrvēsturisku vērtību, LU mācībspēku promocijas darbus un to kopsavilkumus, lai nodrošinātu LU zinātnisko sasniegumu brīvu un nemainīgu tiešsaistes piekļuvi (<http://dspace.lu.lv>). LU e-resursu repozitorijs[2] izveidots 2011.gadā. Ekonomikas un vadības zinātnes nozarē tajā ir atrodami 173 publikācijas. Digitalizētos izdevumus, uz kuriem attiecas autortiesību aizliegums, Bibliotēka piedāvā izmantot uz vietas lasītavās.

Atbilstoši LU stratēģiskajam plānam 2010.-2020.gadam LU Bibliotēka mērķtiecīgi palielina e-resursu īpatsvaru un attīsta e-resursu attālinātās piekļuves iespējas, lai nodrošinātu lietotājiem iespēju izmantot resursus attālināti. Bibliotēkai piešķirtā finansējuma ietvaros datubāzu skaits tiek mērķtiecīgi izvērtēts. Katru gadu tiek analizēta abonēto datubāzu izmantojamība un aptaujāti lietotāji par jaunu datubāzu iegādes nepieciešamību. Datubāzu pārlūkošanu atvieglo LU portālā Bibliotēkas sadaļā pieejamais e-resursu saraksts no A līdz Z. Plašāka informācija par e-resursiem pieejama LU Bibliotēkas tīmekļa vietnē "E-resursi no A līdz Z"[3].

LU piedāvā iespēju izmantot abonētos elektroniskos informācijas resursus (datubāzes, e-grāmatu platformas) ārpus LU datortīkla, pieslēdzoties tiem ar LUIS lietotājevārdu un paroli. Papildus tam, lietotājiem pieejamas apkopotas brīvpieejas datu bāzes, digitālās bibliotēkas, atvērto studiju resursu repozitāriji, lekcijas audio un video ierakstu arhīvi. Multifunkcionālais meklēšanas rīks LU Bibliotēkas vietnes sākumlapā ļauj meklēt resursus tiešsaistes datubāzēs, Kopkatalogā, LU e-resursu repozitorijā un Google Scholar.

Abonētie e-resursi, kas ietver materiālus studiju virzienos "Ekonomika" un "Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība":

- EBSCO Academic Search Complete – daudznazaru zinātniskās informācijas resurss, kur pieejama informācija no vairāk nekā 12 500 pilntekstiem, to skaitā 7 300 zinātniski recenzētiem žurnāliem. Pieejami resursi tādās nozarēs kā ekonomika, menedžments, grāmatvedība, demogrāfija, vadības zinības u.c.
- Emerald eJournals Premier – pilntekstu daudznazaru datubāze, kurā ietverta informācija tādās nozarēs kā menedžments, ekonomika, vadības zinības u.c.
- Oxford Journals – kolekcija sniedz pieeju vairāk nekā 280 autoritatīviem un vadošiem žurnāliem, kas izdoti sadarbībā ar pasaulē nozīmīgākajām zinātniskajām organizācijām. Datubāzē ietilpst pilnteksta žurnāli ar augstiem citējamības indeksa rādītājiem dažādās zinātnes nozarēs – ekonomika, menedžmentā, vadības zinībās, sabiedrības vadībā u.c.
- Letonika – uzzīņu un tulkošanas sistēma, kuras galvenais mērķis ir sniegt sistematizētu, enciklopēdisku uzzīņu un tulkošanas informāciju. Letonika piedāvā meklēt un strādāt ar informāciju, kas atrodama 11 enciklopēdijās u.c. uzzīņu resursos, 13 vārdnīcās (tulkojošās, skaidrojošās, terminoloģijas), kā arī kolekcijās ar 10 000 attēliem, audioierakstiem u.c. materiāliem.
- LETA – Ziņas, arhīvs un Nozare.lv – piedāvā iespēju meklēt operatīvi publicētas ziņas, foto, video, preses relīzes, rakstus no Latvijas preses izdevumiem, statistiku un citu informāciju.
- ProQuest Dissertations & Theses Global – plašākā disertāciju un maģistru darbu datubāze pasaulē un satur vairāk kā 2,3 miljonus darbu dažādās nozarēs: sociālajās, humanitārajās un

dabas un medicīnas zinātnēs.

- SAGE Journals Online – izdevniecības SAGE pilntekstu žurnālu datubāze, kas piedāvā rakstus no vairāk nekā 500 žurnāliem. Datubāzē pārstāvētas dažādas zinātnes – sociālās, humanitārās un dabas un medicīnas zinātnes.
- SAGE Research Methods – pētījumu metožu bibliotēka, kurā ir vairāk nekā 1000 grāmatu, uzziņu izdevumu, žurnālu rakstu un citu resursu dažādās nozarēs, tai skaitā ekonomikas un vadības zinību nozarē u.c. *SAGE Research Methods* ir nozīmīgs tiešsaistes rīks pētniekiem. LU ir pieejamas divas no tām – *SAGE Research Methods – Books and Reference* un *SAGE Research Methods Cases*.
- ScienceDirect – izdevniecības Elsevier daudznozaru datubāze, kurā ietvertas tādas nozares kā ekonomika, vadības zinības, grāmatvedība u.c. Datubāze satur informāciju par vairākiem tūkstošiem Elsevier izdotajiem žurnāliem un grāmatām. LU pieejami ap 2 650 žurnālu pilnie teksti.
- Scopus – izdevniecības Elsevier daudznozaru zinātnisko publikāciju bibliogrāfiskās un citēšanas informācijas datubāze, kas satur ierakstus par vairāk nekā 21 000 žurnāliem, 86 000 e-grāmatām un 6,8 miljoniem konferenču materiālu, kā arī 27 miljoniem patentu. Datubāzē ietvertas tādas nozares kā ekonomika, vadības zinības, grāmatvedība u.c.
- SpringerLink – kompānijas [Springer Nature](#) žurnālu pilntekstu datubāze, kas piedāvā piekļuvi vairāk nekā 6 miljoniem rakstu no vairāk nekā 3 400 žurnāliem, aptverot sociālo, eksakto un humanitāro jomas.
- Web of Science – datubāzē ietverta nozīmīgākā zinātniskā informācija par vairāk nekā 12 000 žurnāliem, piedāvājot rakstu bibliogrāfisko un citēšanas informāciju, kopsavilkumus un citu informāciju. Iekļautas tādas nozares kā ekonomika, vadības zinības, grāmatvedība u.c.

Informācija par datu bāzu lietošanas statistiku ir pievienota 5.pielikumā.

Bez tam LU Bibliotēkā ir pieejamas e-grāmatu platforma ProQuest Ebook Academic Complete, kas ietver materiālus studiju virzienos “Ekonomika” un “Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība”. Tajā pieejami 52 598 izdevumi no LU Bibliotēkas iegādātām vai abonētām e-grāmatām atbilstoši LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes studiju virzieniem “Ekonomika” un “Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība”.

Lai modernizētu elektronisko resursu pieejamību, LU Bibliotēka 2016. gada rudenī uzsāka jaunāko tehnoloģiju tīmekļa servisa Primo Discovery un SFX ieviešanu. Primo Discovery ir meklētājprogramma, kas piedāvā iespēju vienlaicīgi meklēt LU Bibliotēkas informācijas resursus kopā – LU iMākonī (abonētajās un atvērtās piekļuves tiešsaistes datubāzēs, digitālajās bibliotēkās, elektroniskajā katalogā, LU Bibliotēkas veidotajās bibliogrāfiskajās datubāzēs), piekļūt pilntekstiem, pasūtīt un pagarināt LU Bibliotēkas krājumā esošos informācijas resursus. Programma sakārto rezultātu sarakstu pēc atbilstības, nodrošina meklēšanas rezultātu pielāgošanu pēc 10 kritērijiem, piekļuvi lietotāja konta informācijai u.c. pakalpojumus, kas pieejami Kopkataloga lietotājiem. Lai nodrošinātu *Primo Discovery* pakalpojumus, paralēli tiek ieviesta papildprogramma *SFX*, kas nodrošina informācijas resursu (datubāzu un to satura vienību) savstarpējo tīklošanu un sasaisti ar *Primo* centrālo indeksu, kurā notiek informācijas meklēšana.

Jāatzīmē arī, ka LU Bibliotēkai ir ilglaicīga sadarbība ar profesionālām organizācijām Latvijā un ārvalstīs. Latvijā Bibliotēka un tās darbinieki darbojas Latvijas Akadēmisko Bibliotēku asociācijā un Latvijas *Bibliotēku padomē*. Starptautiskajā līmenī visilgāk Bibliotēka ir biedre Eiropas Zinātnisko Bibliotēku asociācijā, kas ir galvenā vadošo Eiropas zinātnisko bibliotēku apvienība. Profesionāli kontakti un sadarbība tiek īstenota apmeklējot konferences un īstenojot starptautiskus projektus.

Bibliotēka kā pētniecības institūcija un zinātniskā procesa atbalsta struktūrvienība, regulāri veic pētījumus, organizē konferences un piedalās starptautisku projektu īstenošanā. Katru gadu vidēji

tiek organizētas 4 konferences, veikti lietišķie pētījumi saistībā ar krājumu un lietotāju informacionālo vajadzību izpēti.

Tādējādi var secināt, ka LU Bibliotēkas telpas Aspazijas bulvārī 5 ir piemērotas pastāvīgam studiju un pētniecības darbam, bibliotēkas krājums (t.sk. studējošiem pieejamās datu bāzes) kopumā atbilst studiju īstenošanai un zinātniskās pētniecības attīstīšanai, tas tiek regulāri papildināts ar aktuālākajiem informācijas resursiem, saskaņā ar akadēmiskā personāla un studentu informacionālajām vajadzībām.

[1] Informācijas resurss-iespieddarbs, npublicēts materiāls un elektronisks izdevums.

[2] <http://dspace.lu.lv>

[3] <http://www.biblioteka.lu.lv/e-resursi/a-z/a/>

3.4. Sniegt informāciju par mācībspēku piesaistes un/ vai nodarbinātības procesiem (t.sk. vakanču izsludināšana, darbā pieņemšana, ievēlēšanas procedūra u.c.), novērtēt to atklātību.

LU mācībspēku piesaistes procesu reglamentē vairāki normatīvi akti: LR Satversme, Augstskolu likums, Darba likums, MK 05.07.2016. Pedagogu darba samaksas noteikumiem Nr. 445, LU Satversme, kā arī LU iekšējie normatīvi akti, piemēram, LU Senāta 30.05.2016. lēmums Nr. 14 "Par Latvijas Universitātes akadēmiskā darba samaksas nolikumu", LU Senāta 31.10.2011. lēmums Nr. 153 "Nolikums par akadēmiskajiem un administratīvajiem amatiem Latvijas Universitātē", LU 17.07.2017. rīkojums Nr. 1/244 "Par Latvijas Universitātes administrācijas reglamentu" u.c.

LU nosacīti pastāv trīs mācībspēku grupas: mācībspēki, kas strādā vēlētos akadēmiskajos amatos, mācībspēki, kas strādā kā vēlēto akadēmisko amatu pienākumu izpildītāji (p.i. un viedocētāji), kā arī stundu pasniedzēji.

Attiecībā uz vēlētajiem akadēmiskajiem amatiem, kā arī to pienākumu izpildītājiem, atlase un pieņemšana darbā notiek atbilstoši Nolikumam par akadēmiskajiem un administratīvajiem amatiem Latvijas Universitātē. Saskaņā ar nolikumu, LU pastāv šādi akadēmiskie amati: profesors, asociētais profesors, docents, vadošais pētnieks, lektors, pētnieks, asistents, zinātniskais asistents.

Lēmumi par noteiktu amata vietu izveidošanas nepieciešamību tiek pieņemti fakultātēs. Konkursi uz vēlētajiem akadēmiskajiem amatiem tiek izsludināti atklāti. Informācija par konkursu, t.sk., amata darba uzdevumi, tiek publicēti LU mājas lapā, kā arī oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis. Konkursā var pieteikties jebkura persona, kura atbilst Augstskolu likumā noteiktajām prasībām.

Akadēmisko amatu pretendentiem ir jānovada atklātā lekcija, kuru vērtē divi recenzenti un sniedz atzinumu par to. Vēlēšanu procedūru īsteno vai nu atbilstošās struktūrvienības lēmēj institūcija (asistentu, pētnieku, lektoru un docentu gadījumā – fakultātes dome), bet asociēto profesoru un profesoru gadījumā – atbilstošās jomas profesoru padome. Vēlēšanām jānotiek ne vēlāk kā trīs mēnešu laikā no konkursa izsludināšanas dienas. Par personālijām tiek balsots aizklāti ar vēlēšanu zīmēm. Par ievēlētu atzīstams pretendents, kas ir saņēmis vairāk par pusi klātesošo balsstiesīgo locekļu balsu. Saskaņā ar Augstskolu likumu, docētāji tiek ievēlēti amatā uz 6 gadu termiņu. Beidzoties ievēlēšanas termiņam, fakultāte lemj par nepieciešamību izsludināt jaunu amata konkursu. Ierobežojumi amata termiņa ieņemšanai nepastāv.

Saskaņā ar LU nolikumu ir noteikts visiem akadēmisko amatu pretendentiem izvirzīto prasību minimums, t.i., valsts valodas zināšanas saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, svešvalodu zināšanas tādā līmenī, kāds nepieciešams akadēmiskā amata pienākumu pildīšanai un nepārtraukta savas akadēmiskās un zinātniskās kvalifikācijas pilnveidošana. Pārējās prasības jau atšķiras atkarībā no konkrētā akadēmiskā amata, piemēram, lai pretendētu uz docenta amatu, kā prasība izvirzīta doktora zinātniskais grāds, savukārt asociētajiem profesoriem šīs prasības ir vēl augstākas, t.i., jābūt ievērojamai akadēmiskajai un pedagoģiskajai pieredzei, plašam publikāciju skaitam un pieredzei dalībā zinātniskajos projektos.

Ja pēc struktūrvienības priekšlikuma Senāts nolemj konkursu uz amata vietu neizsludināt, var tikt pieņemts darbā viesdocētājs, savukārt, ja fakultātes attīstības plāniem un vajadzībām atbilstošāks ir stundu pasniedzējs, tad ar šo pasniedzēju tiek noslēgts līgums uz noteiktu periodu (parasti uz kursa docēšanas laiku). Lēmumus, kas saistīti ar kandidātu atlasīšanu, uzrunāšanu un pieņemšanu darbā, šajos gadījumos pieņem struktūrvienības, t.i., fakultātes. Centralizēta šajos gadījumos ir tikai kontrole, kas nodrošina, lai struktūrvienības noteiktais atalgojums atbilstu iekšējiem un ārējiem normatīvajiem aktiem.

Ar akadēmiskajā amatā ievēlēto personu LU rektors slēdz darba līgumu uz visu ievēlēšanas laiku.

Atbilstoši Nolikumam par akadēmiskajiem un administratīvajiem amatiem Latvijas Universitātē^[1]:

- profesoru un asociēto profesoru amata vietu skaitu saskaņā ar zinātņu nozaru vai apakšnozaru attīstības stratēģiju, finansējuma iespējām un nepieciešamību pēc atbilstošu studiju programmu realizācijas pēc fakultātes domes lēmuma un rektora vai prorektora priekšlikuma apstiprina LU Senāts;
- docentu, lektoru, asistentu amata vietu skaitu atbilstoši fakultātes nepieciešamībai (realizētajām studiju programmām un studējošo skaitam), finansiālajām iespējām pēc dekāna ierosinājuma nosaka fakultātes dome un pēc attiecīgās zinātņu jomas prorektora priekšlikuma apstiprina LU kanclers;
- vadošo pētnieku, pētnieku, zinātnisko asistentu amata vietu skaitu atbilstoši struktūrvienību fundamentālo un lietišķo pētījumu vajadzībai un finansiālajām iespējām pēc dekāna ierosinājuma nosaka fakultātes dome vai pēc direktora ierosinājuma – zinātniskā institūta zinātniskā padome un pēc attiecīgās zinātņu jomas prorektora priekšlikuma apstiprina LU kanclers.

Kad ir apzināts un apstiprināts nepieciešamo akadēmisko amatu vietu skaits, dome izskatīto dekāna priekšlikumu kopā ar apstiprinātajiem amata vietas darba uzdevumiem iesniedz Senātam – par vakanto profesora vai asociētā profesora vietu, Personālvadības departamentam – par pārējo akadēmisko amatu vakantajām vietām. Arī Zinātniskā institūta zinātniskā padome izskatīto institūta direktora priekšlikumu kopā ar apstiprinātajiem amata vietas darba uzdevumiem iesniedz Personālvadības departamentam. Personālvadības departaments sagatavo sludinājuma projektu un iesniedz LU vadībai. Uz LU vadības sēdes protokollēmuma pamata Personālvadības departaments izsludina atklātu konkursu uz vakanto akadēmiskā amata vietu, publicējot sludinājumu laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”, LU portālā, pēc pamatstruktūrvienības priekšlikuma zinātnes nozarei atbilstošā vēstkopā. Akadēmisko amatu pretendents ne vēlāk kā viena mēneša laikā pēc sludinājuma publicēšanas iesniedz Personālvadības departamentā visus sludinājumā prasītos dokumentus. Personālvadības departaments pārbauda visu nepieciešamo dokumentu esamību, reģistrē iesniegtos dokumentus un triju darba dienu laikā nodod pēc piederības: attiecīgās nozares LU profesoru padomes priekšsēdētājam, fakultātes domes priekšsēdētājam un zinātniskā institūta zinātniskās padomes priekšsēdētājam. Ja Personālvadības departaments konstatē pretendenta iesniegto dokumentu neatbilstību prasībām, tad Personālvadības departaments tos tālāk nevirza un ar motivētu pavadvēstuli nosūta pretendenta. Profesora un asociētā profesora vēlēšanas notiek,

aizklāti balsojot, attiecīgajās nozaru profesoru padomēs ne vēlāk kā triju mēnešu laikā no konkursa izsludināšanas dienas, savukārt docenta, vadošā pētnieka, pētnieka, lektora, asistenta un zinātniskā asistenta vēlēšanas notiek, aizklāti balsojot, fakultāšu domēs ne vēlāk kā trīs mēnešu laikā no konkursa izsludināšanas dienas.

Fakultātē tiek nodarbināti arī nozaru profesionāļi pasniedzēju amatos. Pasniedzēju amatu kandidātu kvalifikācijā sākotnēji tiek izvērtēta fakultātes nodaļu sēdēs. Pēc nodaļu ierosinājuma pretendentu kvalifikācijas dokumenti tiek nodoti domes priekšsēdētājam un fakultātes dome lemj par amata pretendenta atbilstību pasniedzēja amatam. Ja fakultātes dome atbalsta pretendenta pasniedzēja amatam, tad domes ierosina attiecīgas nozares prorektoram noslēgt darba līgumu ar izvirzīto pretendentu.

No augstāk aprakstīta izriet, ka mācībspēku piesaistes un nodarbinātības process ir pilnībā, atklāts, amatu pretendentu kvalifikācija tiek vairākas reizes vērtēta un tiek piesaistīti eksperti, lēmumus par ievēlēšanu pieņem koleģiālas institūcijas, kas procesu padara maksimāli caurskatāmu un drošu.

2018.gadā BVEF studiju programmās un zinātniskajos institūtos kopā bija piesaistīti 200 akadēmiskā personāla pārstāvji, no kuriem 61% ir ar doktora grādu (skat.6.pielikumu). Kopējā akadēmiskā personāla struktūra sadalījumā pa ieņemamajiem amatiem liecina, ka 1/3 no visiem docētājiem ir asociētā profesora vai profesora akadēmiskais nosaukums, savukārt 43% no docētājiem ir pasniedzēji (no tiem 30% ar doktora grādu), kas norāda uz augsti kvalificētu profesionāļu un praktiķu pieaugošo lomu studiju procesā.

[1] https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/dokumenti/nolikumi/amati1-4.pdf

3.5. Norādīt, vai ir izveidota vienota kārtība akadēmiskā personāla kvalifikācijas un darba kvalitātes nodrošināšanai un sniegt tās novērtējumu. Norādīt kvalifikācijas paaugstināšanas piedāvātās iespējas visiem mācībspēkiem (tajā skaitā informāciju par mācībspēku iesaisti aktivitātēs, mācībspēku iesaistes motivāciju, u.c.), sniegt piemērus un norādīt, kā tiek novērtēta izmantoto iespēju pievienotā vērtība studiju procesa īstenošanai un studiju kvalitātei.

Studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla kvalitatīvo un kvantitatīvo rādītāju nepārtraukta paaugstināšana ir BVEF prioritāte ilgstošā laika periodā, jo mācībspēku kompetences nozīme studiju kvalitātes kontekstā nevar tikt pārvērtēta. Docētāju loma ir būtiska, nodrošinot studiju un zinātnes vienotību, īstenojot studentcentrētu studiju procesu, tāpēc LU piedāvā iespējas un mudina mācībspēkus pilnveidot savu profesionalitāti, veicina zinātnisko darbību, tādējādi stiprinot saikni starp studijām un zinātnisko pētniecību, veicina inovācijas mācīšanas metodēs un jaunu tehnoloģiju izmantošanu studiju procesā.

LU Attīstības stratēģijā 2016.-2020.gadam viens no būtiskākajiem aspektiem attīstības virzienā Cilvēkresursu attīstība ir LU akadēmiskā personāla profesionālās pilnveides sistēmas attīstība. LU apzinās, kā mainās augstskolas docētāja loma, kas ir nozīmīga studiju kvalitātes nodrošināšanā, lai veicinātu studentu zināšanu, prasmju un kompetences iegūšanu, tāpēc atbilstīgi LU stratēģijai tiek ieviesta vienota LU docētāju profesionālās pilnveides sistēma visā LU, veicot izmaiņas iekšējos normatīvajos dokumentos un piedāvājot akadēmiskajam personālam profesionālās pilnveides iespējas. LU akadēmiskā personāla profesionālā pilnveide LU tiek organizēta saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta 11.09.2018. noteikumiem Nr. 662 Noteikumi par pedagogiem

nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību, kuros 16.punktā noteikts: „Augstskolu un koledžu pedagogiem līdz ievēlēšanas termiņa beigām akadēmiskajā amatā jāapgūst profesionālās pilnveides programmas par inovācijām augstākās izglītības sistēmā, augstskolu didaktikā vai izglītības darba vadībā 160 akadēmisko stundu apjomā (tai skaitā vismaz 60 kontaktstundas). Profesionālā pilnveide var ietvert profesionālās pilnveides mērķim atbilstošu starptautisko mobilitāti un piedalīšanos konferencēs un semināros, ko apliecina iesniegtie dokumenti”.

LU Studiju departaments un LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes (PPMF) Pieaugušo pedagoģiskās izglītības centrs (PPIC) ikdienā nodrošina informatīvo, konsultatīvo un metodisko atbalstu LU docētājiem augstskolas didaktikas jomā. LU PPMF PPIC piedāvā akadēmiskajam personālam apgūt profesionālās pilnveides programmu „Augstskolas didaktika: mūsdienu teorijas un prakse”, kā arī tālākizglītības programmas „Studiju programmu attīstības pedagoģiskie aspekti augstākajā izglītībā”, „Studentu kuratora kompetences profesionālā pilnveide” u.c.

Līdzšinējā LU pieredze parāda, ka visefektīvākais (gan ekonomiski, gan arī praktiski) akadēmiskā personāla profesionālās izaugsmes nodrošināšanas instruments ir stažēšanās un specializēto mācību kursu organizēšana, izvērtējot akadēmiskā personāla prioritātes un studiju virzienu nākotnes darbības izaicinājumus. BVEF tiek nodrošinātās plašas iespējas akadēmiskā personāla profesionālajai pilnveidei un kvalifikācijas celšanai, t.sk., starptautiskā mobilitāte, dalība starptautiskajās un vietējās konferencēs, pieredzes apmaiņa, kvalifikācijas celšanas kursi u.c. pasākumi. Katru gadu vairāki fakultātes akadēmiskā personāla pārstāvji piedalās starptautiskajā mobilitātē. Kopumā iepriekšējā akreditācijas periodā starptautiskajā mobilitātē piedalījušies vairāk kā 60 mācībspēki. Piemēram, 2018./2019.gadā Erasmus+ mobilitātē piedalījās 5 BVEF mācībspēki un vēl 5 piedalījās Erasmus pasaules mobilitātē Krievijā un Indijā.

Tāpat ik gadu notiek akadēmiskā personāla svešvalodu zināšanu pilnveide. Piemēram, 2017./2018.gadā akadēmiskā personāla angļu valodas zinātniskās un akadēmiskās kapacitātes pilnveidē piedalījās 2 akadēmiskā personāla pārstāvji. Lai veicinātu plašāku studiju kursu piedāvājumu angļu valodā, ir plānots palielināt akadēmiskā personālā iesaisti angļu valodas zināšanu pilnveidē. ES SF projekta 8.2.2.0/18/A/010 "Akadēmiskā personāla atjaunotne un kompetenču pilnveide Latvijas Universitātē" ietvaros no 2018./2019.akad. gada angļu valodas zinātniskās un akadēmiskās kapacitātes pilnveidi uzsāka 12 akadēmiskā personāla pārstāvji. Minētā projekta ietvaros 10 akadēmiskā personāla pārstāvjiem bija iespēja stažēties uzņēmumos, kā arī 14 tika iesaistīti kompetenču izglītībasursos.

BVEF akadēmiskais personāls regulāri iesaistās LU piedāvātajos Tālākizglītībasursos: Pedagoģiskās darbības pamati, Profesionālā pilnveide darbam ar pirmā kursa studentiem (LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes Augstskolas didaktikas centrs) un Docētāju koleģiālās mācīšanās pieredzes veicināšana (LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes Augstskolas didaktikas centrs), kā arī LU Akadēmiskās Bibliotēkas piedāvātajosursos (Springer Link seminārs, ProQuest Academic Day seminārs) un LU Open Minded organizētajosursos ("Ceļvedis pārliecināšanas stratēģijās", "Ievads kognitīvajās zinātnēs", "Kā novērst un risināt konfliktus? Apzinātībā balstīta pieeja", "Vienkāršas prāta pārvaldīšanas tehnikas", "Finanšu antropoloģija", "X, Y, Z un A paaudzes: izaicinājumi darba devējiem, vecākiem un pedagogiem" u.c.).

Bez tam akadēmiskais personāls regulāri piedalās Latvijas Republikas grāmatvežu asociācijas (LRGA)ursos un semināros (Aktuālie jautājumi 2017.gada UIN dekl.sagatavošanā un Aktuālās izmaiņas UIN 2018.gadā, Nodokļu praktikums 2018, Fizisko personu datu aizsardzības prasības pēc 2018.gada 25. maija, Grāmatvedības uzskaites un finanšu pārskatu sagatavošanas aktualitātes u.c.), kā arī Latvijas Zvērināto Revidentu asociācijas izglītības centra (LZRAIC)ursos (Aktuālais un

atkārtojama par 2017.gada pārskatu sagatavošanu, Revīzijas metodoloģijas aktualitātes, Pārbaudi sevi! Nodokļu tiesību piemērošanas praktikums u.c.). Akadēmiskā personāla pārstāvji apmeklēja arī Finanšu tālākizglītības centra un Valsts Administrācijas skolas organizētos kursus, pilnveidojot savas praktiskās iemaņas banku regulējuma un datu analīzes jautājumos. 2019.gada septembrī lektore R.Freimane Austrijas Ekonomisko Pētījumu centrā (Vīnē, Austrijā) apmeklēja intensīvos vispārējā līdzsvara modeļu praktiskās novērtēšanas kursus ar programmnodrošinājumu GEMPACK: "Practical GE Modelling Course". Kursu docētāji bija no Austrālijas - Viktorijas Universitātes profesori no CoPS (Centre of Policy Studies) un to mērķis: sniegt teorētisko bāzi vispārējā līdzsvara modelēšanai atvērtā tautsaimniecībā, kā arī praktiska ORANI-G tipa modeļa pielāgošana konkrētu politikas efektu novērtēšanai konkrētā tautsaimniecībā. Kursu beidzot, tika gūtas iemaņas darbā ar GEMPACK, zināšanas kas, kā un kāpēc jāmaina datubāzēs un jāprogrammē komandu failos, lai veiktu simulācijas īstermiņa un ilgtermiņa efektu novērtēšanai. Iegūtās zināšanas tiks izmantotas ekonomikas bakalaure un maģistra studiju programmu docētajosursos (Ekonometrija, Daudzdimensiju analīze, Laika rindu ekonometrija u.c.).

Viena no BVEF tradīcijām ir dažādi Radošie forumi. Piemēram, 2017./2018.akad.gadā fakultātē notika 2 Radošie forumi, kuros akadēmiskais personālam ir iespēja iepazīstināt pārējos ar savu pieredzi un sasniegumiem, diskutēt par aktuāliem jautājumiem, kā arī gūt noderīgu informāciju turamākajiem pētījumiem un citām aktivitātēm. Pirmais forums (27.02.2018) bija veltīts LU zinātnieku starptautisko sakaru uzlabošanas iespējām, LU iekšējā atbalsta sistēmai un zinātnieku iespējām dalībai H2020, savukārt otrajā forumā (27.03.2018) ar saviem pētījuma rezultātiem iepazīstināja jaunās pētnieces, BVEF post-doktorantūras programmas dalībnieces Olga Rajevska un Agnese Cimdiņa.

Lai uzlabotu studiju kvalitāti, nodaļās vairākas reizes semestra laikā tiek organizētas sēdes un metodiskie semināri par aktuāliem jautājumiem, kas saistīti ar studiju kursu satura pilnveidošanu, lekciju un semināru organizāciju, e-studiju attīstīšanu, jaunu grāmatu iekļaušanu studiju kursu mācību literatūrā u.c. Piemēram, 2018./2019.akad.gada pavasara semestrī Ekonomikas nodaļā notika 3 sēdes, kurās tika apskatīti dažādi ar studiju procesa organizāciju saistīti jautājumi, t.sk. par izmaiņām studiju kursu aktualizācijas noteikumos, Ekonomikas nodaļas izvēlēto grāmatu saraksta apstiprināšanu, studiju plānu izmaiņām u.c. Savukārt Finanšu un grāmatvedības nodaļā tika organizēts metodiskais seminārs, kas veltīts grāmatvedības kursu satura pilnveidošanai ņemot vērā jaunās ES Direktīvas prasības par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem.

Lai sekmētu BVEF nodaļas mācībspēku organizēšanu un sadarbību noteiktos akadēmiskos virzienos, pamatojoties dekāna norādījumu Nr.BVEF-A43.1/57 ir apstiprināti akadēmiskās darbības virzienu vadītāji no vēlētā akadēmiskā personāla vidus. Katrā nodaļā ir definēti 4 līdz 5 galvenie pētnieciskās darbības virzieni un noteikti atbildīgie. Piemēram, Ekonomikas nodaļas pētnieciskās darbības virzieni ir: 1) Ekonometrija, statistika un matemātiskā ekonomika, par ko atbild prof. S.Bāliņa; 2) Mikroekonomika un nozaru politika (atbildīgais prof. R.Škapars); 3) Makroekonomika un ekonomikas politika (atbildīgā prof. S.Jēkabsons); 4) Ekonomikas informātika (atbildīgais asoc. prof. U.Rozevskis). Gatavojoties akreditācijai, notika vairākas nodaļu Padomes sanāksmes, kurās nodaļu vadītāji kopā ar nodaļu akadēmiskās darbības virzienu atbildīgajiem pārstāvjiem (virzienu vadītājiem) izvērtēja studiju kursu saturu un diskutēja par nodaļas tālākajiem attīstības plāniem. Tāpat akadēmiskās darbības virzienu vadītāji divas reizes gadā nodaļās organizē metodiskos seminārus par aktuāliem jautājumiem, kas saistīti ar studiju kursu satura pilnveidošanu, lekciju un semināru organizēšanu, e- studiju attīstīšanu, jaunākās literatūras iekļaušanu studijuursos.

2018./2019.akad.gadā BEVF sadarbībā ar SSE Rīga organizēja tālākizglītības kursu akadēmiskā personāla kvalifikācijas celšanai "Ekonomikas un biznesa jomas metodiskās aktualitātes un starptautiskā pieredze augstākajā izglītībā" 16 stundu apjomā, kurā piedalījās 20 BVEF akadēmiskā

personāla pārstāvji. Kurša ietvaros notika 7 dažādi metodiskie semināri, kuros uzstājās viesprofesori no dažādām Universitātēm, piemēram, profesors F.Schneiders no Linzas Universitātes (Johannes Kepler University of Linz), kas ir starptautiski atzīts pētnieks un eksperts ēnu ekonomikas jautājumos.

BVEF katru gadu LU konferences ietvaros tiek organizēta gan plenārsēde, gan atsevišķu sekciju sēdes. Piemēram, 2018.gadā 76.Starptautiskās zinātniskās konferences ietvaros BVEF tika organizētas divpadsmit sekciju sēdes, kurās ar referātiem uzstājās gan fakultātes akadēmiskais personāls, gan studējošie, savukārt 2019.gadā 77.Starptautiskās zinātniskās konferences ietvaros notika piecpadsmit sekciju sēdes, t.sk. 4 angļu valodā, kur tika apspriesti dažādi aktuāli jautājumi par dalīšanās ekonomiku, ergonomiku un darba vidi, produktivitātes celšanu u.c.

Tāpat mācībspēki aktīvi tiek iesaistīti BVEF rīkoto konferenču redkolēģijās un organizācijas komisijās. Jau vairākus gadus maijā BVEF organizē Starptautisku zinātnisku konferenci "*New Challenges of Economic and Business Development*", kurā bez maksas var piedalīties fakultātes akadēmiskā personāla pārstāvji un doktoranti. Piemēram, 2018.gada konference tika organizēta sadarbībā ar EK pārstāvniecību un tajā galvenā uzmanība bija pievērsta produktivitātes un ekonomiskās izaugsmes jautājumiem, savukārt 2019.gada konference bija veltīta ilgtspējīgas ekonomiskās izaugsmes stimuliem. 2018.gada konferences rakstu krājumā tika publicēti kopumā 76 zinātniskie raksti, no kuriem 24 kā autori vai līdzautori bija BVEF akadēmiskais personāls un doktoranti, savukārt 2019.gada rakstu krājumā publicēti 86 zinātniskie raksti un 43 rakstiem autori ir BVEF docētāji vai doktoranti.

BVEF akadēmiskais personāls aktīvi piedalās arī dažādās starptautiskās un vietējās konferencēs ārpus BVEF, kā arī starptautiskajos, Latvijas Zinātnes padomes un citu institūciju finansētajos pētniecības projektos. Piemēram, prof. Jānis Priede, prof. Mihails Hazans, prof. Tatjana Muravska, prof. Viesturs Pauls Karnups, prof. Baiva Šavriņa, prof. Ramona Rupeika-Apoga, prof. Gundars Bērziņš, prof. Andris Deniņš, prof. Sandra Jēkabsons, asoc. prof. Kārlis Purmalis, docente Ilze Medne, lektore Kristīne Bērziņa, lektore Kristīne Rozīte u.c.

2018./2019.akad.gadā tālākizglītības programmas „Docētāju koleģiālās mācīšanās pieredzes veicināšana” ietvaros fakultātes pasniedzēji praktizēja kolēģu nodarbību apmeklēšanu (hospitēšanu). Piemēram, prof. S.Saksonova 2018.gada novembrī apmeklēja prof. A. Cekula lekciju “Informācija un komunikācija uzņēmējdarbības vadīšanā” *Vadības teorija* kursa ietvaros. Nodarbību savstarpējas apmeklēšanas laikā notiek apmaiņa ar pieredzi un pēc tam - pasniegšanas metožu apspriede, kas ļauj pilnveidot katra mācībspēka pasniegšanas metodes un stilu. Saskaņā ar 29.08.2019. BVEF dekāna norādījumu par nodarbību hospitēšanu, šī prakse fakultātē tiks turpināta un tajā tiks iesaistīti visi fakultātes mācībspēki no dažādām nodaļām.

3.6. Sniegt informāciju par studiju virzienam atbilstošo studiju programmu īstenošanā iesaistīto mācībspēku skaitu, mācībspēku akadēmiskās un pētnieciskās slodzes analīzi un novērtējumu. Ienākošās un izejošās mācībspēku mobilitātes novērtējums pārskata periodā, mobilitātes dinamika, grūtības, ar kurām augstskola/ koledža saskaras mācībspēku mobilitātē.

Studiju virzienā iesaistītā LU akadēmiskā personāla kvalifikācija pilnībā atbilst studiju virzienam atbilstošo studiju programmu īstenošanai. Studiju virziena programmu īstenošanā piedalās kopumā 90 docētāji (skat. 7.pielikumu). No tiem 57 BVEF akadēmiskā personāla pārstāvji: 21 profesori, 8 asociētie profesori, 3 docenti, 12 lektori 65% no virziena īstenošanā iesaistītajiem BVEF

mācībspēkiem ir doktora grāds ekonomikas, vadībizinātnes nozarēs, vai arī doktora grāds radniecīgo zinātņu nozarēs. Šāda akadēmiskā personāla struktūra nodrošina augstu akadēmiskās izglītības kvalitāti. LU BVEF raksturo stabils personāls – daudzi docētāji, īpaši, profesori ir ar ilggadēju stāžu BVEF (piemēram, profesore M.Gulbe, E.Dubra, Ē.Šumilo, profesori M.Hazans, R.Škapars u.c.). BVEF skaitliskā pārsvarā ir t.s. vēlētais personāls – profesori, asociētie profesori, docenti un lektori, kuri Augstskolu likumā noteiktajā kārtībā ir ievēlēti uz maksimālo 6 gadu termiņu. Tajā pat laikā, uzteicams ir tas, ka BVEF ir notikusi arī personāla atjaunināšanās. Par docētājiem ir kļuvuši jaunie mācībspēki, kuri salīdzinoši nesen ir absolvējuši doktora studiju programmu (piemēram, profesors J.Priede, A.Cekuls, asoc.profesors K.Purmalis, docente I.Faituša).

Vidēji rēķinot, katrs ievēlētais docētājs docē apmēram 3-5 studiju kursus un paralēli vada studiju darbus, bakalaura darbus, maģistra darbus un prakses. Mācībspēku slodze ir sabalansēta, tajā iekļauts gan akadēmiskais, gan pētnieciskais darbs, atbilstoši BVEF dekāna norādījumam par BVEF akadēmiskā personāla darba apjoma uzskaiti un plānošanu (16.05.2017 dekāna norādījums Nr.BVEF -A43.1/211). Mācībspēku iesaistīšanu studiju kursu docēšanā organizē un nodrošina BVEF nodaļas un to vadība. Tas nozīmē, ka slodžu sadale ir nodaļas vadītāju ziņā. Pārsvarā lielais vairums mācībspēku ir nodarbināti pilnā slodzē.

Programmu īstenošanā iesaistītajam akadēmiskajam personālam valsts valodas zināšanas atbilst MK 7.07.2008. noteikumiem Nr. 733 "Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un ES pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi". Lielākā daļa akadēmiskā personāla pārvalda angļu valodu tādā līmenī, lai īstenotu studijas angļu valodā. Kā liecina LU akadēmiskā personāla attīstības plānā apkopotie dati 55% BVEF akadēmiskā personāla angļu valodas zināšanu līmenis atbilst augstākajai pakāpei (C1 un C2), bet 27% B2 pakāpei. Akadēmiskā personāla pārstāvji regulāri pilnveido savas svešvalodu zināšanas, gan lasot lekcijas ārvalstu augstskolās, gan apmeklējot LU HZF Lietišķās valodniecības centra organizētās angļu valodas nodarbības projekta "Akadēmiskā personāla atjaunone un kompetenču pilnveide Latvijas Universitātē" Nr. 8.2.2.0/18/A/010 ietvaros.

Bez tam, studiju programmu (īpaši profesionālo programmu) īstenošanai tiek piesaistīti nozares eksperti, darba devēju pārstāvji, ar kuriem kā praktiķiem tiek slēgts darba līgums uz semestri vai mācību gadu konkrēta studiju kursa īstenošanai (piemēram, M.Zemītis, D.Vodolagins, K.Zaksa, A.Pelšs u.c.). Studiju procesā ir iesaistīti arī vieslektori/viesprofesori no Latvijas un ārzemēm.

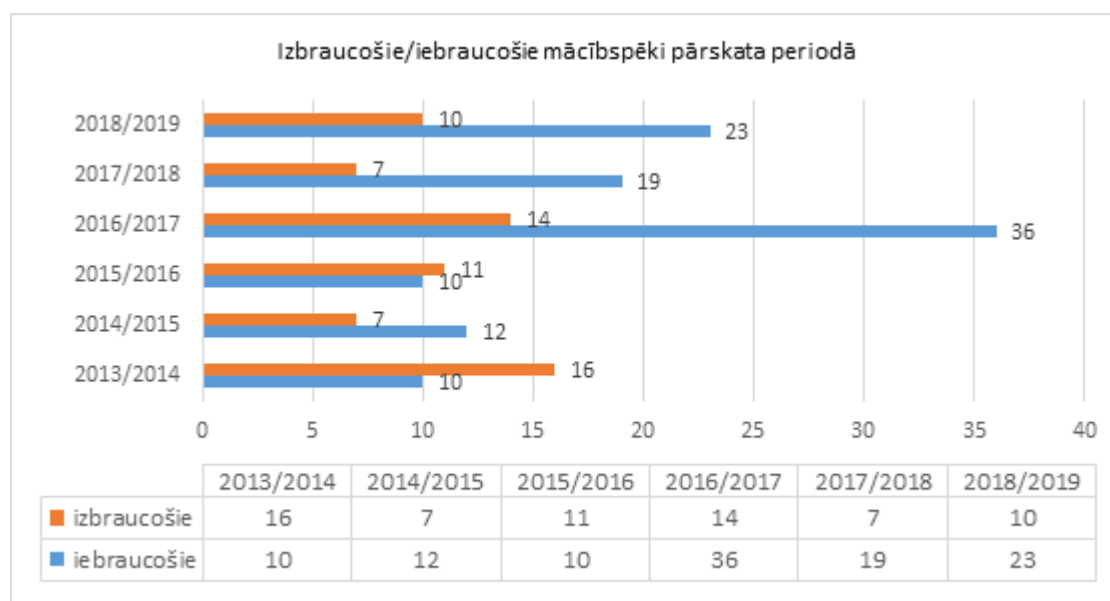
Mācībspēku ienākošā un izejošā mobilitāte pārskata periodā

Pieaugot LU BVEF atpazīstamībai starptautiskajā arēnā, kā arī nepārtraukti iniciējot jaunu divpusējās sadarbības līgumu noslēgšanu Erasmus programmas un citu aktivitāšu ietvarā, ik gadu arī pieaug ienākošās mobilitātes rādītāji (skat. 9.pielikumu). LU BVEF katru gadu uzņem vieslektorus un nodrošina iespēju BVEF mācībspēkiem izmantot dažādas apmaiņas programmas. Nav iespējams izdalīt iebraucošos un izbraucošos mācībspēkus pa programmām, jo iebraucošie pasniedzēji lasa lekcijas dažādās grupās, dažādās programmās, tāpat LU BVEF izbraucošie pasniedzēji docē dažādus studiju kursus vairākās programmās. Kā arī lielākoties mobilitāšu programmu nosacījumi paredz, ka jānolasa vismaz 8 stundas 5 dienu laikā, līdz ar to, lai nodrošinātu, ka tiek izpildīti mobilitāšu programmu nosacījumi, vieslekcijas tiek integrētas vairāku studiju programmu plānos, kas dod iespēju iebraucošajiem vieslektoriem veidot vairākus kontaktus ar BVEF mācībspēkiem un nodrošināt maksimālu starptautisku vieslekciju apjomu visās piedāvātajās studiju programmās. Visplašāk izmantotā programma ir Erasmus+, kuras ietvaros pasniedzēji saņem Eiropas Komisijas finansējumu mobilitātes izdevumu segšanai.

BVEF no 2014./2015. līdz 2018./2019.akad.gadam BVEF kopumā viesojās 110 vieslektori no vairāk kā 20 pasaules valstīm (Vācijas, Norvēģijas, Francijas, Maltas, Grieķijas, Krievijas, Ukrainas,

Lietuvas, Igaunijas, Portugāles, Izraēlas, Albānijas, Lihtenšteinas u.c.), ko uzskatāmi var redzēt 9.pielikumā. Vislielākais vieslektoru skaits (36 vieslektori) bija 2016./2017.akad.gadā un 2018./2019.akad.gadā (23 vieslektori). Kā jau iepriekš minēts, lielākoties vieslektori ierodas Erasmus+ vai Erasmu pasaules pasniedzēju mobilitātes ietvaros, taču 2015./2016. un 2016./2017.akad.gadā vairāki vieslektori apmeklēja BVEF Norvēģijas granta (EEA Norway grants) ietvaros. Kā zināmu ienākošās mobilitātes problēmu jānorāda to, ka diemžēl BVEF studenti pienācīgi nenovērtē viņiem nodrošinātās iespējas, kuras sniedz ārvalstu viesdocētāju lekcijas, kuras tiek docētas viņu dzimtajā valodā (piem., angļu, valodā), un lielāko studējošo auditoriju viesdocētāju lekcijās parasti veido apmaiņas programmu studenti (t.i., ienākošās mobilitātes studenti).

Salīdzinot ienākošās un izejošās mobilitātes dinamiku (skat. 2.attēlu), var secināt, ka izejošā mobilitāte nav bijusi tik liela un kopumā no 2013./2014. līdz 2018./2019.akad. gadam izejošajā mobilitātē piedalījās 65 akadēmiskā personāla pārstāvji.

2.attēls. Mācībspēku ienākošās un izejošās mobilitātes dinamika BVEF

2013./2014. akadēmiskajā gadā Erasmus+ programmas ietvaros no BVEF mobilitātes mācībspēki devās uz Vāciju (Uni.Greifswald, FH Ludwigshafen), Čehiju (HS Nordwestschweiz), Franciju (Uni. Paris VII, Uni. Le Havre, Univ.Paris XII) Poliju (Warsaw Sc.of Economics, TU Lodz), Portugāli (Uni.of Lisbon, Uni.of Aveiro), Dāniju (Aalborg Uni.), Lietuvu (Kaunas Uni.) un Norvēģiju (Ostfold Uni.College). 2014./2015. akadēmiskajā gadā uz Lietuvu (Kaunas Uni.), Franciju (Uni.Le Havre), Vāciju (Uni.Siegen, HS Fulda), Grieķiju (Uni. Aristotle Uni of Thessaloniki) un Poliju (Uni.Plock). 2015./2016. akadēmiskajā gadā Erasmus+ programmas ietvaros Slovākija (Uni.of Bratislava), Polija (Uni.Torun, Uni.of Warsaw), Grieķija (Uni.Piraeus), Vācija (HS Fulda), Lietuva (Uni.Vilnius) un Bulgārija (Varna Uni.of Economics). EEA Norway Grants ietvaros uz Norvēģiju (Uni.of Agder). 2016./2017. akadēmiskajā gadā Erasmus+ programmas ietvaros uz Franciju (Uni.Le Havre), Maltu (Uni.of Malta), Vāciju (HS Ludwigshafen, HS Fulda), Spāniju (Uni.of Valensia), Grieķiju (Uni. Aristotle Uni of Thessaloniki), Poliju (Uni. Poznan). Un Erasmus+ pasaules mobilitātes programmas ietvaros Krieviju (St.Petersburg State Uni., Novosibirsk Tech.State Uni.) un Indiju (Manipal University). 2017./2018. akadēmiskajā gadā Erasmus+ programmas ietvaros uz Grieķiju (Uni.of Piraeus), Vāciju (HS Fulda, HS Baden-Wuttenburg) un Somiju (Uppsala Uni.). Erasmus+ pasaules mobilitātes ietvaros uz Krieviju (St.Petersburg State Uni.), Baltkrieviju (Belarus State Uni.). 2018./2019. akadēmiskajā gadā Erasmus+ programmas ietvaros uz Horvātiju (Uni.of Zagreb), Somiju (Uppsala

Uni.), uz Itāliju (Uni.Cat.de Sacro Cuore), Vāciju (HS Fulda) un Grieķiju (Uni.of Piraeus). Erasmus+ pasaules mobilitātes ietvaros uz Indiju (Indian Inst.of Management Indore) un Krieviju (Omsk State Uni., National Research Uni. HS of Economics, Northern Federal Uni.). Tādējādi LU BVEF mācībspēki aktīvi iesaistās starptautiskajās aktivitātes, ņemot dalību apmaiņas programmas un gatavojot starptautiskus projektus.

Mobilitātes rezultātā mācībspēki pilnveido savas svešvalodu prasmes, kā arī iepazīstas ar citu augstskolu pieredzi mācību un metodiskajā darbā, ko pēc tam izmanto savu studiju kursu pilnveidošanai. Tāpat tiek iegūti jauni kontakti un izveidota sadarbība zinātniski pētnieciskā jomā. Jāatzīmē, ka vairāki mācībspēki ir izmantojuši atkārtoti Erasmus+ un citu mobilitāšu programmu piedāvātās iespējas, piemēram, regulāri uz ārvalstīm dodas prof. J.Priede, prof. S.Saksonova, prof. I.Romanova, prof. S.Jēkabsone. Plašāku iesaisti starptautiskajā mobilitātē kavē arī ierobežotais vietu skaits, kas tiek iedalītas fakultātei. Kopš 2013./2014.akad.gada finansējums mācībspēku mobilitātei EK programmu ietvaros, kuru LU saņem no VIAA, ir ticis samazināts četras reizes. Līdz ar to ir grūti nodrošināt plašāku docētāju izejošo mobilitāti un pozitīvu dinamiku. Jāuzsver, ka piešķirtā finansējuma ietvarā BVEF izmanto pilnīgi visas mobilitātes iespējas. Katru gadu BVEF mācībspēki aktīvi piedalās iekšējā konkursā uz Erasmus+ finansējuma saņemšanu, diemžēl ne visiem ir iespēja aizbraukt. Parasti uz vienu vietu piesakās 2 līdz 3 mācībspēki un to atbilstību izvērtē ar dekāna norādījumu izveidotā mobilitātes atlases komisija. Gadījumā ja BVEF saņem papildus finansējumu no LU Mobilitātes nodaļas, tad pasniedzēji, kas bija pieteikušies, bet netika pirmajā atlases kārtā un tika iekļauti rezervistos tiek nominēti dalībai mobilitātes programmā. BVEF izbraucošo mācībspēku mobilitātes atlasē izmanto dažādus kritērijus, kā viens no tiem ir iepriekšēja dalība mobilitātē. Piemēram, ja uz konkursu ir pieteikušies vairāk pasniedzēju nekā ir pieejams finansējums, prioritāte ir tam pasniedzējam, kas iepriekšējā akadēmiskajā gadā nav piedalījies mobilitātē, tādējādi dodot iespēju visiem pasniedzējiem izmantot starptautiskās programmas. Izbraucošā mācībspēka skaita samazinājums skaidrojams arī ar izmaiņām jaunajā Erasmus+ programmā, kad programma tika pārveidota un noslēdzās tādas programmas kā Erasmus Mundus un citi projekti. LU BVEF izbraucošā mācībspēka skaits ir atkarīgs no kopējā LU saņemtā finansējumā Erasmus+programmas ietvaros. Katru gadu tiek gatavoti dažādi projekti, kuru ietvaros mācībspēki var dodas pieredzes apmaiņas braucienos uz partner-institūcijām, nereti gan jāsastopas ar nevienlīdzīgu finansējuma sadali projektu nosacījumos, kad izbraucošajām mobilitātēm tiek piešķirts mazāks finansējuma apjoms.

Bez mācībspēku mobilitātes BVEF tiek arī īstenota personāla mobilitāte, ko aktīvi izmanto sabiedrisko attiecību speciālisti, tādējādi stiprinot starptautiskās sadarbības iespējas. Tāpat personāla mobilitātes ietvaros fakultāti apmeklē dažādi ārzemju kolēģi. Piemēram, 2019.gada pavasara semestrī pieredzes apmaiņā studiju programmas pārvaldīšanā bija ieradies Lihteinšteinas universitātes Finanšu institūta profesors un programmas direktors korporatīvo finanšu un grāmatvedības jomā (University of Liechtenstein, Institute for Finance, Executive Director MBA in Corporate Finance & Accounting).

Jāatzīmē, ka mobilitātes programmu sniegtās iespējas dod arī pievienoto vērtību studiju procesa īstenošanai un studiju kvalitātei – šo aktivitāšu laikā notiek dažādu ideju apmaiņa un jaunās atziņas un idejas ir pielietojamas studiju procesā. Tāpat mobilitāšu programmu rezultātā rodas jaunas turpmākās starptautiskās sadarbības iespējas konferenču, zinātnisko semināru un kopīgu projektu īstenošanai.

3.7. Studējošajiem pieejamā atbalsta, tajā skaitā atbalsta studiju procesā, karjeras un psiholoģiskā atbalsta, īpaši norādot atbalstu, kas paredzēts konkrētām studējošo grupām (piemēram, studējošajiem no ārvalstīm, nepilna laika studējošajiem, tālmācības studiju

formā studējošajiem, studējošajiem ar īpašām vajadzībām u.c.) novērtējums.

Studiju virziena īstenošanā nozīmīgs ir LU un BVEF veikums mācību resursu nodrošināšanā un studējošo atbalsta sistēmas ieviešanā. Tiek veiktas visas nepieciešamās darbības finansējumu novirzīšanai, lai nodrošinātu mācīšanās un mācīšanas darbības un garantētu atbilstošu un viegli pieejamu mācīšanās resursu klāstu un studentu atbalsta nodrošināšanu. Visiem LU studējošajiem ir pieejams akadēmiskais atbalsts, karjeras attīstības atbalsts un psiholoģiskais atbalsts.

Akadēmiskā atbalsta mērķis ir nodrošināt studējošajiem informāciju un konsultācijas par studiju jautājumiem visā studiju periodā. Akadēmiskais atbalsts ietver pirmā studiju gada atbalsta programmas īstenošanu, konsultācijas par studiju procesu (studiju programmas saturu, studiju kursu izvēli, LU studiju procesu reglamentējošajiem dokumentiem), informēšanu par kursu docētāju konsultācijām, konsultācijas un seminārus par studiju prasmju apgūšanu (pierakstu veikšanu, zinātniskās literatūras lasīšanu, aktīvo klausīšanos, eksāmenu trauksmēm, laika plānošanu un bibliotēkas un interneta resursu izmantošanu).

Akadēmisko atbalstu studējošiem akadēmiskos jautājumos centralizēti nodrošina LU Studentu servisu departaments un atbildīgās personas fakultātēs: studiju programmas direktors, mentori, metodiķi, studiju kursu docētāji, kā arī Studentu padome un fakultāšu studentu pašpārvalde. Konsultācijas par bibliotēkas un interneta resursu izmantošanu nodrošina LU Bibliotēka. 8.tabulā var redzēt studējošo atbalsta struktūrvienību/personāla galveno veicamo uzdevumu piemērus.

8.tabula

Studējošo atbalsta struktūrvienību/personāla galveno veicamo uzdevumu piemēri

Struktūrvienības/ personāls	Galvenie uzdevumi
BVEF studentu pašpārvalde	Pārstāv BVEF studentu intereses. Studentu pašpārvalde bagātina studentu dzīvi, veidojot to krāšņāku, pozitīvāku un kultūras pasākumiem bagātāku, paralēli pārstāvēdams studentus arī akadēmiskajos jautājumos. BVEF SP dāvā studijām papildus vērtību, dodot iespēju mācīties neformālā gaisotnē. Studentu pašpārvaldē, var praktizēt mācības, iesaistīties pasākumu organizēšanā, izteikt savu viedokli un būt uzklausi, kā arī izpaust citas savas idejas, prasmes un talantus.
Kurators	Informē studējošos par aktualitātēm studiju procesā, sniedz individuālu atbalstu tiem studējošajiem, kuriem ir grūtības iekļauties LU akadēmiskajā vidē un iniciē adaptācijas un saliedēšanas pasākumus.
Lietvedis, studiju padomnieks	Sniedz studiju konsultācijas, palīdz ikdienas jautājumos, kas saistīti ar mācību procesu, kārtot studiju lietvedību, konsultē par LU informācijas sistēmu (LUIS).
Mentors	Vecāko kursu students, kurš pirmā kursa studentiem palīdz adaptēties studiju vidē un dalās ar savu pieredzi.

Studentu padome (SP)	SP darbības mērķis ir pārstāvēt LU studējošos un aizstāvēt viņu tiesības un intereses. SP pārstāv studējošo intereses akadēmiskajos jautājumos, ievēlot studējošo pārstāvjus LU lēmēj institūcijās, izskatot jautājumus, kas saistīti ar studiju procesu un tā pilnveidošanu.
Studiju programmas direktors	Organizē un vada studiju programmas izstrādi atbilstoši konkrētās zinātnes vai tautsaimniecības nozares prasībām, sadarbojas ar darba devējiem un prakses vietām studiju satura jautājumos, izvērtē un apstiprina studējošo izvēlētos individuālos studiju moduļus un individuālos studiju plānus u.c.
Studentu servisa departaments	Organizē uzņemšanas procesu, konsultē fakultātes un studējošos par mobilitātes programmām, studiju, sociālajiem un kultūras jautājumiem, konsultē un organizē mācības par karjeras jautājumiem. Organizē studējošo adaptācijas pasākumus, nodrošina kuratoru, mentoru apmācību, organizē sadarbību ar darba devējiem u.c.

Karjeras attīstības atbalsta mērķis ir ar dažādu pakalpojumu atbalstu nodrošināt indivīdam iespēju jebkurā dzīves posmā visa mūža garumā identificēt savas intereses, spējas, prasmes, pieredzi, lai pieņemtu apzinātus lēmumus par izglītības un/vai profesijas izvēli un lai organizētu un vadītu savu individuālo dzīves ceļu mācību, darba un citās jomās. Karjeras attīstības atbalstu nodrošina LU Studentu servisu departamenta Karjeras centrs sadarbībā ar fakultātēm.

Karjeras centrs studējošiem nodrošina šādus pakalpojumus:

- Individuālās konsultācijas turpmāko studiju un profesijas izvēlei, individuālā karjeras plāna izstrāde, atbalsta nodrošināšana pārejai starp dažādiem izglītības līmeņiem un no izglītības uz darba tirgu;
- Semināri karjeras plānošanas prasmju attīstībai („Karjeras plānošanas un attīstības prasmju pilnveidošana”, „Mana pirmā darba intervija”, „Stresa menedžments” u.c.);
- Interneta resurss – Karjeras centra mājas lapa (informācija pieejama gan latviešu[1], gan angļu[2] valodā), kurā pieejama aktuālā informācija par karjeras plānošanas jautājumiem, informāciju par profesijām un darba tirgu;
- Elektroniskais resurss „E-karjera” (latviešu[3] un angļu[4] valodā), kam iespējams pievienoties ar studējošā lietotārvārdu un paroli un kas nodrošina iespēju īsā laikā studējošiem atrast sev prakses un darba vietu, ievietojot savu personīgo CV datu bāzē un darba devējiem atrast darbiniekus, ievietojot datu bāzē informāciju par vakancēm uzņēmumā.

Psihologisko atbalstu nodrošina Studentu servisu departaments. Psihologs-konsultants sniedz psihologisko atbalstu studējošajiem jebkādu studiju gaitā radušos personisko un mācību problēmu risināšanā (attiecību problēmas, konfliktu risināšana, emocionālās grūtības). Psihologs nodrošina individuālās konsultācijas un konsultācijas pa telefonu.

Studējošajiem no ārvalstīm sadarbībā ar ESN (Erasmus student network) tiek rīkoti speciāli pasākumi, lai iepazītos ar vietējiem studentiem, Latvijas kultūru un tradīcijām.

Fakultātes starptautisko sakaru koordinatore, mārketinga un komunikācijas vadītāja un sabiedrisko attiecību speciāliste atbild par starptautisko apmaiņas programmu (Erasmus, Erasmus+ u.c.) un mobilitātes procesu sekmīgu norisi, fakultātes mājas lapas, visu sociālo kontu veiksmīgu darbību, visu publisko pasākumu, konferenču, semināru, diskusiju organizēšanu un norisi, LU BVEF preses

relizēm, saziņu ar medijiem, vieslektoru uzņemšanu, fakultātes sekmīgu dalību izstādē "Skola" utt.

Savukārt sadarbībā ar apvienību "Apeirons" ir veikts infrastruktūras invertējums par pieejamību personām ar īpašām vajadzībām. Iegūtie rezultāti tiek ņemti vērā gan jaunās infrastruktūras izbūvēšanā, gan studiju programmu nodrošinājuma veidošanā.

Lai veicinātu studējošo motivācijas līmeni virzībā uz teicamiem studiju rezultātiem, kā arī samazinātu atbirumu 2016./2017.akad.gadā LU centralizēti sāka darboties studentu kuratori, kuru uzdevums bija sniegt gan praktisku, gan morālu atbalstu pirmā kursa studentiem, lai tie labāk adaptētos augstskolā gan akadēmiski, gan sociāli. Kuratoru uzdevumos ietilpa arī sekot līdzi studentu mācību rezultātiem un, nepieciešamības gadījumā, ieteikt studentam piemērotus atbalsta pasākumus, sekmējot studiju prasmju attīstību. Piemēram, studējošo motivācijai un atbalstam 2017./2018.gada rudens semestra sākumā ekonomikas bakalauru studiju programmas kurators, asoc.prof. K.Purmalis organizēja 1. un 2.kursa studentu saliedēšanas pasākumu LU atputas kompleksā "Ratnieki". Pasākums tika organizēts, lai pirmā kursa studenti labāk iepazītos savā starpā un iekļautos studiju vidē, kā arī gūtu pieredzi no otrā kursa par iespējamām problēmām, ar varētu saskarties studiju procesā. Ar 2018./2019.akad. gadu tika nolemts pārtraukt kuratoru programmas darbību un šobrīd pirmā kursa studentiem pieejams tikai vecāko kursu studentu (mentoru) atbalsts.

Studējošo atbalstam pieejamas valsts stipendijas pamata, augstākā līmeņa, profesionālo programmu studentiem un **doktorantiem, kas tiek piešķirtas** pamatojoties uz LU valsts budžeta finansēto stipendiju piešķiršanas nolikumu (LU 26.08.2016.rīkojums Nr. 1/346) un Noteikumiem par stipendijām (MK noteikumi Nr.740 24.08.2004.). Tāpat studējošie var pretendēt uz dažādiem grantiem un stipendijām, ko piedāvā LU Fonds, piemēram, mecenātu stipendijām ([stipendijas pirmkursniekiem "Ceļamaize"](#), ["M.M.V.Petkevičs piemiņas stipendija"](#), [Kristapa Morberga stipendija](#), [Jauno pētnieku stipendijas humanitārajās zinātnēs](#), [Jauno pētnieku stipendijas sociālajās zinātnēs](#), [Kurta Hāgena stipendija studijām Vācijā](#), [Novadu stipendijas u.c.](#)), kā arī citu valstu piedāvātām stipendijām, (piemēram, [Baltijas-Amerikas Brīvības Fonda \(BAFF\) stipendiju](#); [Jaunatnes izcilības programmas stipendiju maģistra studijām Ķīnā \(YES CHINA\)](#); Globālo Korejas stipendiju ([GKS - Global Korea Scholarship](#)); Ukrainas valdības stipendiju; [Slovākijas valdības stipendiju](#); [Vācijas Akadēmiskās apmaiņas dienesta stipendiju](#); [Katoļu Akadēmisko stipendiju](#); [Ārzemju Dienesta \(KAAD\) stipendiju Vācijā](#); [Korejas stipendiju programmas \(DUO\) stipendijām](#); [Kazahstānas valdības stipendijām](#)). Bez tam iepriekšējā akreditācijas periodā BVEF studējošo atbalstam, kas savas studijas finansē no personīgajiem līdzekļiem, bet studiju laikā uzrāda nozīmīgus panākumus studiju darbā, bija izveidota stipendiju programma "Gudrības banka". 2018.gada maijā tās vietā, pēc studējošo iniciatīvas pieņemts Nolikums (08.05.2018 Domes lēmums Nr.BVEF V12.2./86) par studējošo motivēšanu, sniedzot ieguldījumu LU un Fakultātes publiskā tēla veicināšanā, piedaloties zinātniskās konferencēs, konkursos un sacensībās, attīstot LU radītu uzņēmējdarbību sadarbībā ar LU studentu Biznesa inkubatoru. Nolikumā vienlaicīgi paplašināts studējošo loks, kuri var piedalīties balvas saņemšanā. Studējošo piedalīšanos mācību procesā sekmē arī pieejamās studiju maksas atlaides (14.04.2009. LU rīkojums Nr.1/89) dažādām studējošo grupām, studējošiem ar smagiem finansiāliem apstākļiem un par ieguldījumu LU sporta vai kultūras dzīvē.

Tāpat jau vairākus gadus pēc kārtas fakultātes studentiem tiek piedāvāta iespēja iesaistīties jaunuzņēmumu nometnē, kas norisinās Latvijā un Lielbritānijā (Kembridžā). Programma ietver praktiskas lekcijas, darbu komandās, mentoringa sesijas, uzņēmēju stāstus, mājas darbus, un noslēgumā – biznesa ideju prezentācijas ekspertiem. Dalība nometnē ir bezmaksas un, lai veicinātu lielāku studentu iesaisti, BVEF apmaksā fakultātes studentiem dzīvošanas izdevumus Kembridžā.

BVEF pievērš lielu uzmanību atbilstošu cilvēkresursu nodrošināšanai, lai sniegtu studentiem atbalstu visplašākajā spektrā un formās. Kvalificēts un atbilstoši izglītots akadēmiskais un

administratīvais personāls, kuram tiek nodrošinātas iespējams papildus apgūt nepieciešamās zināšanas par jaunākajām tendencēm attiecīgajā jomā, ir iesaistīts ikvienā studiju procesa stadijā un studiju virziena īstenošanas etapā.

Fakultātē ir pieejami plaši studiju atbalsta pakalpojumi gan PLK, gan NLK un NLN studiju formas studentiem. Tāpat BVEF ārvalstu studentiem tiek nodrošinātas visas tās pašas atbalsta iespējas kas vietējiem studentiem. Tiek nodrošināts psihologa konsultācijas, kopmītnes, kurās dzīvo ārvalstu studenti pieejamas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Ārvalstu studentu grupās ir fakultātes nozīmēti mentori (akadēmiskais personāls), kas palīdz studentiem risināt problēmas un integrēties universitātē.

Visiem studējošajiem tiek nodrošinātas vismaz divas stundas garas konsultācijas katru nedēļu pie katra ievēlētā mācībspēka, lai dotu iespēju visus neskaidros saturiskos vai procesuālos jautājumus klātienē apspriest ar attiecīgā studiju kursa docētāju. Tāpat studējošie var konsultēties studiju centrā, atkārtoti pierakstīties uz studiju kursiem, saņemt skaidrojumus par kursa darbiem un pierakstīties to veikšanai, vērsties sakarā ar studiju kursu atzīšanu utt. Fakultāte sniedz studentiem kopēšanas pakalpojumus, savukārt bibliotēkā var bezmaksas ieskanēt grāmatas u.c. nepieciešamos materiālus. Pasniedzēji sniedz lekciju izdales materiālus grāmatu veidā, kā arī paši gatavo studentiem izdales materiālus un kopē tos nepieciešamā daudzumā. Patstāvīgiem un pētniecības darbiem studenti var izmantot BVEF bibliotēkas lasītavu, kur ir iespējas lasīt zinātniskos žurnālus, rakstus, E-grāmatas u.tml., datorklases, kā arī citas telpas, kas izveidotas studējošo vajadzībām (piemēram, E&Y Lounge – telpu, studējošo telpu 4.stāvā).

Katra akadēmiskā gada ietvaros BVEF īsteno praksi organizēt ievadlekcijas par visiem būtiskajiem jautājumiem. Proti, tiek nodrošinātas ievadlekcijas par bakalaura studiju programmu, par studijām maģistratūrā, par praksēm un citiem ar studiju procesu saistītiem jautājumiem. Tāpat divreiz akadēmiskajā gadā (pirms noslēgumu darbu aizstāvēšanas) notiek seminārs “Kā veiksmīgi aizstāvēt savu diplomdarbu”, kurā BVEF studiju prodekāne prof. M.Dunska un BVEF marketinga un komunikācijas vadītāja topošajiem absolventiem stāsta, kā labāk sagatavoties diplomdarba aizstāvēšanai un kādas kļūdas nepieļaut aizstāvot savu diplomdarbu. Metodiskie materiāli kursa darbu, bakalaura un maģistra darbu izstrādāšanai studentiem ir pieejami elektorniski BVEF mājas lapā.

Savukārt administratīvā un tehniskā personāla atbalsta nodrošinājums sadalās divos blokos, jo LU BVEF studiju virziena “Ekonomika” īstenošanā iesaistītais administratīvais un tehniskais personāls ir kā citu LU struktūrvienību, tā arī LU BVEF personāls. LU centralizēti veidotas struktūrvienības - LU Studiju departamenta, Studentu servisa departamenta, Juridiskā departamenta un Informācijas tehnoloģiju departaments - sniedz nozīmīgu atbalstu visā studiju procesā, studiju programmu satura, realizācijas, kvalitātes kontroles un pilnveides kontekstā. Jāuzsver, ka pieminēto patstāvīgo LU struktūrvienību personāla iesaiste ir attiecināma kā uz individualizētu (piem., noteiktas problēmas risināšanu attiecībā uz vienu studējošo), tā arī plaša mēroga jautājumu risināšanu. Otrs nozīmīgs elements attiecībā uz administratīvo un tehnisko atbalstu ir LU BVEF personāls, kas tieši un nepastarpināti ikdienā ir saistīts ar visu studiju kursu, studiju programmu un, līdz ar to, arī ar visa studiju virziena praktisko īstenošanu. Šī iesaiste izpaužas atbalstā un sadarbībā ar mācībspēkiem, studentiem, BVEF vadību un LU centralizēto aparātu. LU BVEF administratīvo un tehnisko personālu veido:

- BVEF studiju centra studiju metodiķes (kopā 5), kuras sniedz visa veida atbalstu studiju virziena “Ekonomika” studentiem saistībā ar reģistrēšanos, pieteikšanos studijām, studiju procesu, reģistrāciju izvēles kursiem, sekmēm, rotāciju, pārbaudījumu protokoliem u.tml.;
- nodaļu metodiķes (kopā 4), kuras sniedz metodisko un praktisko atbalstu katedras mācībspēkiem un studentiem, kā arī LU BVEF personālam visos ar studijām, pārbaudījumiem,

sekmēm, mācībspēku konsultācijām saistītajos jautājumos.

Tāpat studējošo atbalstam BVEF ir pieejami datorspeciālisti atbild par visas datortehnikas, programmatūras un biroja tehnikas pienācīgu stāvokli un darbību.

[1] <https://www.karjera.lu.lv/>

[2] <https://www.karjera.lu.lv/eng/>

[3] <https://ekarjera.lu.lv/lv/login>

[4] <https://ekarjera.lu.lv/login>

II - Studiju virziena raksturojums (4. Zinātniskā pētniecība un mākslinieciskā jaunrade)

4.1. Studiju virziena zinātniskās pētniecības un/vai mākslinieciskās jaunrades virzienu raksturojums un novērtējums, atbilstība augstskolas/ koledžas un studiju virziena mērķiem un zinātnes un mākslinieciskās jaunrades attīstības līmenim (atsevišķi raksturot doktora studiju programmu nozīmi, ja piemērojams).

LU darbības mērķis ir kļūt par starptautiski atzītu Eiropas un pasaules nozīmes zinātnes universitāti. Saskaņā ar LU Stratēģiskos plānu 2010.-2020.gadam tas paredz zinātnē balstītu studiju nodrošināšanu, t.sk. veicinot studējošo un personāla zinātnisko darbību. LU ieņem vadošu vietu zinātnē valsts līmenī.

Studiju virziena zinātniskā pētniecība pilnībā atbilst LU Attīstības stratēģijas, LU Pētniecības programmas 2015.-2020.gadam un LU BVEF stratēģijā izvirzītajiem mērķiem. Saskaņā ar Latvijas Universitātes Attīstības stratēģiju 2016.-2020.gadam pētniecības jomā ir izvirzīti šādi mērķi: zinātniskās izcilības paaugstināšana, pētniecības internacionalizācija, zināšanu bāzes paplašināšana un tehnoloģiju pārnese[1].

Šo mērķu sasniegšana tiek nodrošināta arī BVEF fakultātes, t.sk. studiju virziena „Ekonomika” līmenī. Fakultātes studentiem, docētājiem un pētniekiem ir nodrošināta unikāla piekļuve zinātnisko publikāciju un statistikas datubāzēm (t.sk., Scopus, Web of Science, Orbis, Eurostat microdata, MarketLine, Passport u.c.), kā arī ir izveidoti un tiek uzturēti spēcīgi disciplināri un starpdisciplinārie, nacionālie un starptautiskie sadarbības tīkli ar dažādiem partneriem (t.sk., valsts, pašvaldības, asociācijas, uzņēmumi, augstskolas u.c.), regulāri tiek iegādāti aktuālie e-resursi, t.sk. e-grāmatas, nodrošināta piekļuve jaunākām atziņām zinātnē.

Virziens „Ekonomika” ietilpst sociālo zinātņu blokā, kura ietvaros tiek veikti pētījumi atbilstoši Latvijas tautsaimniecības vajadzībām. Pētniecība BVEF ir vērsta uz aktuālu ekonomikas un biznesa izaicinājumu izpēti Latvijā, Baltijas valstīs un Centrālās un Austrumeiropas reģionā, koncentrējoties uz migrācijas politiku, darba tirgu, produktivitātes un konkurētspējas uzlabošanu, reģionālo ekonomiku, finanšu inovācijām, kā arī starptautisko ekonomiku, globalizācijas un integrācijas procesiem. Pētniecībai BVEF ir īpaša loma, tā ir vērsta uz nozīmīgu ekonomisko, biznesa, sociālo u.c. jautājumu risināšanu, gan arī nodrošina pētniecībā balstītas un tirgus prasībām atbilstošas studijas.

LU BVEF ir lielākā sociālo zinātņu klasterī. Fakultātē praktiski visi docētāji ir arī pētnieki, tāpēc fakultātes akadēmiskā un pētniecības personāla zinātniskā interese un arī zinātniskais pārklājums ir nozarei atbilstošs.

Saskaņā ar BVEF stratēģiju, kā arī atbilstoši fakultātes darbības jomas specifikai studiju virzienā "Ekonomika" ir noteikti šādi zinātniskās pētniecības virzieni[2]: ekonometrija, statistika un matemātiskā ekonomika; mikroekonomika un nozaru politika; makroekonomika un ekonomikas politika; ekonomikas informātika; finanšu institūcijas un finanšu tirgi, to regulējums; korporatīvās finanses; publiskās finanses un nodokļi; grāmatvedība; analīze un audits; starptautiskā ekonomika, globalizācija un integrācija, tautas attīstība; starptautisko investīciju vides un konkurences regulēšana; starpkultūru biznesa attiecības, sociālais kapitāls, uzvedības un eksperimentālā ekonomika.

Fakultātē tiek veikti pētījumi gan par šīm noteiktajām prioritārajām tēmām, gan arī starpdisciplinārie pētījumi sociālajās, dabas un humanitārajās zinātnēs. Piemēram, asoc.prof. K.Purmalis u.c. fakultātes mācībspēki sadarbībā ar Medicīnas fakultāti ir piedalījušies vairākos ERAF finansētos projektos par kuņģa vēzi.

BVEF pētniecības aktualitāti un augstu kvalitāti pierāda liels īstenoto projektu skaits un piesaistītais finansējums, gan nacionālais publiskais un privātā sektora, gan arī ārvalstu finansējums. Detalizēta informācija par BVEF pētnieku sniegumu, pētniecības iesaisti studiju procesā, starptautisko sadarbību pētniecībā ir sniegta šī ziņojuma 4.daļas apakšpunktos un 10.pielikumā.

Fakultāte nodrošina akadēmiskā personāla zinātniskajai darbībai nepieciešamo atbalstu tiesisko, administratīvo, organizatorisko un informācijas resursu jomās. Fakultātē ir izveidoti un veiksmīgi darbojas vairāki zinātniskie institūti: Ekonomikas un vadības zinātniskais institūts, Latvijas Produktivitātes, Efektivitātes, Attīstības un Konkurētspējas zinātniskais institūts "Latvijas Universitātes Domnīca LV PEAK" un Projektu vadības zinātniskais institūts. Institūtu darbības mērķis ir aktivizēt ekonomikas un vadībizību teorētisko un lietišķo pētniecību, nodrošināt jauno zinātnieku kvalitatīvu sagatavošanu un studentu iesaistīšanu zinātniskā pētniecībā, lai veicinātu Latvijas un Latvijas uzņēmumu konkurētspējas paaugstināšanu starptautiskā tirgū. Jāatzīmē, ka zinātniskais institūts "Latvijas Universitātes Domnīca LV PEAK" pārstāvēs Latvijas Republiku Eiropas Savienības dalībvalstu produktivitātes padomju tīklā (29.10.2019 Ministru Kabineta lēmums).

Bez tam, fakultātē tiek organizēta Studentu zinātniskā konference (sadarbībā ar Rīgas Tehnisko Universitāti), rīkotas trīs ikgadējās starptautiskās zinātniskās konferences, t.sk. starptautiskā zinātniskā konference "New Challenges in Economic and Business Development", kuras rakstu krājums tiek indeksēts (Web of Science un EBSCO), tiek izdoti divi zinātniskie žurnāli (indeksēti EBSCO), regulāri tiek organizēti dažādi pasākumi pētniecības popularizēšanai un pētījuma kvalitātes paaugstināšanai.

Īpaša loma pētniecībai tiek pievērsta jaunu augsti kvalificētu pētnieku sagatavošanā doktorantūras programmu ietvaros. Programmas mērķis atbilst Latvijas valsts stratēģiskajos un plānošanas dokumentos definētajiem mērķiem un uzdevumiem. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam mērķis ir paradigmas maiņa izglītībā, lai nodrošinātu attīstību pētniecībā un konkurējošo augstāko izglītību (Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020. gadam). Misija sagatavot mācībspēkus un pētniekus augstākajām mācību iestādēm ir viena no svarīgākajām LU. Studiju procesā apgūtās kompetences parāda spēju, veicot patstāvīgu, kritisku analīzi, sintēzi un izvērtēšanu, risināt nozīmīgus pētnieciskus, inovāciju uzdevumus, kā arī spēju patstāvīgi izvirzīt pētījuma ideju, patstāvīgi plānot, organizēt, strukturēt un vadīt 3 pētījumus ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnē, kā arī saskarē ar citām zinātņu nozarēm. BVEF doktora studiju

programmas mērķis ir sagatavot augsti kvalificētus speciālistus zinātniskam darbam un mācībspēkus nozarē, kā arī augsti kvalificētus nozares profesionāļus ar starptautiski salīdzināmu kompetenci ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes jomā un starptautiski pielīdzināmu zinātņu doktora grādu, nodrošinot tautsaimniecību ar kvalificētiem speciālistiem. Doktora grādu ieguvušie absolventi ieņem augstākus administratīvos amatus savās līdzšinējās darba vietās, LU un citās augstākās izglītības iestādēs kļūst par docentiem, asociētajiem profesoriem un profesoriem. “Ekonomikas un uzņēmējdarbības” doktorantūras programmā studē mācībspēki un izglītības administratori no citām Latvijas augstākajām mācību iestādēm, Izglītības un zinātnes ministrijas u.c.

[1]https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/Post_doc_projekti/Pecdoktorantura_3.karta/LU_Attistibas_strategija_2016-2020.pdf

[2] <https://www.bvef.lu.lv/petnieciba/petnieciba/prioritarie-petniecibas-virzieni/>

4.2. Zinātniskās pētniecības un/vai mākslinieciskās jaunrades sasaiste ar studiju procesu, tajā skaitā rezultātu izmantošanas studiju procesā raksturojums un novērtējums.

Zinātniskā pētniecība BVEF ir saistīta ar studiju procesu visos studiju līmeņos (bakalaura, maģistra un doktorantūras līmenī), papildinot un pilnveidojot to. No otras puses, arī studiju process stimulē zinātniskās pētniecības attīstību fakultātē. Mācībspēku zinātniski pētnieciskā darba virzieni ir saistīti ar viņu docētajiem studiju kursiem. Piemēram, Finanšu un grāmatvedības nodaļas mācībspēku pētījumu par finanšu tehnoloģijām (Fintech) rezultāti tiek iekļauti vairākos ekonomikas virziena studijuursos gan bakalaura, gan maģistra līmenī (“Finanšu vadība”, “Finanšu inženierija”, “Komerccabiedrību finanšu stāvokļa analīze” u.c.). Ekonomikas nodaļas mācībspēki ir iesaistīti vairākos pētījumu projektos par produktivitāti un darba tirgu Latvijā. Pētījumu rezultāti tiek izmantoti vairākos studijuursos (“Makroekonomikas analīze”, “Industriālā politika”, “Darba ekonomika” u.c.). Tādējādi studenti tiek iepazīstināti ar jaunākajām zinātniskajām atziņām un attiecīgās jomas novitātēm.

Pildot LU Stratēģisko plānu, fakultāte nodrošina zinātnē balstītas studijas, izmantojot modernas un konkurētspējīgas izglītības tehnoloģijas, kā arī veicinot studējošo un personāla zinātnisko darbību. Svarīga BVEF priekšrocība ir piekļuves nodrošināšana zinātnisko publikāciju datubāzēm (t.sk., Scopus, Web of Science, EBSCO) un statistikas datubāzēm (t.sk., Orbis, MarketLine, Passport u.c.).

Studiju procesā ir integrēta zinātnisko rakstu un jaunāko pētniecības atziņu izmantošana. Virziena studijuursos ir paredzēta pētniecības rezultātu izmantošana. Studiju kursa aprakstos regulāri tiek aktualizēts saturs un literatūras saraksts, tiek iekļauta jaunākā speciālā literatūra, zinātniskie raksti, datubāzes. Studiju kursu lekcijas balstās uz jaunākām atziņām teorijā un dažādu jautājumu analīzes metodēm, zinātnisko rakstu analīze ir daļa no daudziem studiju kursiem. Docētāji iepazīstina studentus arī ar savu pētījumu rezultātiem. Jāatzīmē, ka arī studiju procesā rodas jaunas idejas un izkristalizējas nepieciešamība pēc konkrētu jautājumu izpēti.

Visās studiju programmās ir viens vai vairāki kursi, kuru mērķis ir iepazīstināt studējošos ar zinātniskā darba būtību, pētniecības metodēm, speciālās literatūras analīzi, kā arī pētījumu rezultātu apstrādi, atspoguļošanu un prezentēšanu. Studiju procesā studējošie mācas izmantot

dažādas datubāzes un modernas datorprogrammas pētniecības rezultātu apstrādei. Īpaša uzmanība tiek veltīta iegūto zināšanu un apgūto prasmju pielietošanai praksē. Vairāki studenti, kurus ir ieinteresējusi pētniecība, turpina studijas doktorantūrā. Doktorantūras programmā īpaši liela uzmanība tiek pievērsta zinātniskajai pētniecībai.

Studiju programmas apguves rezultātā studiju absolventi demonstrē spēju vadīt liela apjoma zinātniskus projektus nacionālā un starptautiskā līmenī, sniegt ieguldījumu jaunu zināšanu radīšanā un risināt praktiskas ievirzes profesionālus uzdevumus, sniegt ieguldījumu ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares attīstībā un integrēties globālajā zinātnisko pētījumu vidē, kā arī ir motivēti patstāvīgi paaugstināt savu zinātnisko kvalifikāciju.

Doktora studiju programmas studenti studiju gaitā izstrādā promocijas darbus par aktuālām, arī savām organizācijām un institūcijām teorētiski un praktiski nepieciešamām tēmām, piemēram, Latvijas ekonomikas konkurētspējas paaugstināšana, sociāli ekonomiskās nevienlīdzības mazināšana, organizācijas efektivitātes paaugstināšanas problēmas, augstākās izglītības finansēšanas kārtības pilnveide, augstskolas kvalitātes nodrošināšanas sistēma, studiju rezultātu pieejas ieviešana augstskolu darbā, studiju programmu atbilstības nodrošināšana darba tirgus prasībām u.c.

Zinātniskā pētniecība ir pastāvīga daļa no studiju procesa: gan atsevišķu studiju kursu ietvaros (referāti, esejas), gan kursa darbos un noslēguma darbos, kuros studenti pēta konkrētu aktuālu jautājumu. Studenti pastāvīgi izvēlas savu pētījumu tematu, pētījuma gaitā izmantojot studiju procesā iegūtās zināšanas un iegūtas prasmes. Darbs tiek prezentēts un aizstāvēts studiju kursa ietvaros vai komisijas priekšā.

Regulāri tiek organizētas ārvalstu profesoru lekcijas.

Lai atbalstītu bakalaura un maģistra studiju programmu studentus, kopš 2015.gada BVEF regulāri organizē semināru, kas ir veltīts padomiem veiksmīgai noslēguma darbu aizstāvēšanai. Semināra laikā tiek sniegti padomi topošajiem absolventiem par to, kā labāk sagatavoties noslēguma darba aizstāvēšanai un kādas kļūdas nepieļaut aizstāvot savu darbu.

BVEF darbojas Doktorantūras skola, kuras mērķis ir LU pētniecības kvalitātes uzlabošana, radot iespējas veikt starpdisciplinārus pētījumus, iesaistot jaunos zinātniekus un veicinot sadarbību starp dažādajām LU struktūrvienībām, kā arī vietējām un ārzemju universitātēm, institūcijām un tautsaimniecības nozaru ekspertiem. Lai nodrošinātu pētījumu praktisko nozīmību un atbilstību pašreizējām tirgus prasībām, tiek organizētas regulāras tematiskās diskusijas, piesaistot attiecīgās tautsaimniecības nozares pārstāvjus, biznesa konsultantus un sociālos partnerus.

Detalizēta informācija par zinātnes sasaisti ar studiju procesu studiju programmu ietvaros ir ziņojuma III.sadaļā (informācija par studiju programmām).

4.3. Starptautiskās sadarbības zinātniskajā pētniecībā un/ vai mākslinieciskajā jaunradē raksturojums un novērtējums, norādot arī kopīgos projektus, pētījumus u.c. Norādīt studiju programmas, kuras iegūst no šīs sadarbības. Norādīt turpmākos plānus starptautiskās sadarbības zinātniskajā pētniecībā un/ vai mākslinieciskajā jaunradē attīstībai

Starptautiskā sadarbība zinātniskajā pētniecībā fakultātē izpaužas dažādos veidos: gan kā

akadēmiskā personāla līdzdarbība starptautiskajos projektos, gan dalība starptautiskās zinātniskās konferencēs, līdzdalība to organizēšanā, konferenču sekciju vadīšana. Aktīva sadarbība ar ārvalstu partneriem izpaužas arī starptautiski nozīmīgu pētījumu rezultātu publicēšanā kopā ar ārvalstu pētniekiem. Bez tam, vairāki docētāji ir iesaistīti starptautiski atzītu, citējamo žurnālu darbībā (kā redkolēģijas locekļi, recenzenti) un ir starptautisko un reģionālo pētniecības tīklojumu/organizāciju/asociāciju biedri.

Starptautiskā līmenī fakultāte izceļas ar spēcīgu fokusu uz Baltijas valsti, kā arī Austrumeiropas valstu ekonomiskajām, sociālajām, vēsturiskajām un kultūras īpatnībām. Pētniecībai BVEF ir liela kapacitāte pateicoties lielskaitam pētnieku un izveidotajam plašajam sadarbības tīklam ar ārvalstu sadarbības partneriem, t.sk., universitātēm (vairāk nekā 180 divpusēji līgumi starp universitātēm un Erasmus+ programmas ietvaros). Tas arī veicina starpdisciplinārus pētījumus.

Viena no ļoti nozīmīgām zinātniskās darbības jomām ir piedalīšanās starptautiskos pētniecības projektos. Pārskata periodā vidēji gadā tika īstenoti 6-8 starptautiski zinātniskie projekti, tajā skaitā sadarbībā ar partneriem no Somijas, Igaunijas, Polijas, Izraēlas, Portugāles, Rumānijas, Uzbekistānu u.c. (īstenoto projektu saraksts pievienots 10.pielikumā).

Akadēmiskais personāls aktīvi iesaistās starptautiski atzītu žurnālu darbībā kā redkolēģijas locekļi: prof. J.Krūmiņš (žurnāls "Demografie, Review for Population Research"), prof. B.Šavriņa („Economics & Sociology”, “Transformations in Business & Economics”), prof. B.Sloka (“Eastern European Journal for Regional Studies”), prof. I.Romānova (“Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies”), prof. S.Saksonova (“Journal China-USA Business Review”, “Journal Chinese Business Review”, “African Journal of Business Management”, Scientific Bulletin of Mukachevo State University, series “Economics”, “Journal of Business”), asoc.prof. I.Solovjova (“Journal Of Accounting, Finance And Auditing Studies”), prof. M.Dunska (“Acta Oeconomica Pragensia”, “Financial Space”), prof. A.Deniņš (Scientific Bulletin of Mukachevo State University, series “Economics”, “Journal of Business”), asoc.prof. Dž.Dimante (“International Journal of Pluralism and Economics Education”) u.c.

Veiksmīga sadarbība ir izveidojusies ar vairākiem starptautiski atzītiem profesoriem un pētniekiem projektu, pētījumu un konferenču organizēšanas jomā: Professor Alan Barrell (Cambridge Innovation Academy, United Kingdom), Professor Trond Randøy (University of Agder, Norway), Professor Bruno Sergio Sergi (University of Messina, Italy), Professor Eleftherios Thalassinou (University of Piraeus, Greece), Professor Ligita Šimanskienė (Klaipėda University, Lithuania) u.c.

Pārskata periodā turpinājās sadarbība ar daudzām ārvalstu augstskolām gan attiecībā uz kopīgu pētījumu veikšanu, vieslekcijām, kopīgu projektu īstenošanu, publikāciju sagatavošanu, konferenču organizēšanu (University of Tartu, University of Salzburg, University of Agder, University of Turku, Université Paris-Est Créteil, University of Malta, University of Piraeus, Fulda University of Applied Sciences, University of Lodz u.c.).

Pieredzes apmaiņas un kvalifikācijas paaugstināšanas nolūkā docētāji regulāri apmeklē ārvalstu augstskolas (Uppsala University, Université du Havre, University of Malta, Universidad de Deusto, Heinrich Heine University Düsseldorf, Saint-Petersburg State University, La Universidad de Valencia, Belarussian State University, Duale Hochschule Baden-Württemberg, University of Piraeus) u.c. Detalizētāka informācija par starptautisko sadarbību ir atspoguļota pašnovērtējuma ziņojuma 5.nodaļā.

Sadarbībā ar ārvalstu partneriem BVEF katru gadu tiek organizētas trīs starptautiskās zinātniskās konferences:

- Starptautiskā zinātniskā konference „New Challenges in Economic and Business Development” (2017. un 2018.gada konference tika organizēta sadarbībā ar Eiropas

Komisijas pārstāvniecību Latvijā), kurā katru gadu aktīvi piedalās fakultātes akadēmiskais personāls, Latvijas un ārvalstu pētnieki, kā arī doktorantūras studenti. Kopējais dalībnieku skaits ir 150-180 zinātnieki no 15-20 pasaules valstīm. Konferences programma tiek veidota sadarbībā ar ārvalstu kolēģiem, kas aktīvi darbojas konferenču programmas komitejās un kā recenzenti. Konferences ietvaros tiek izdots rakstu krājums, kas tiek indeksēts Web of Science un EBSCO;

- LU starptautiskās konferences ietvaros katru gadu tiek veidotas 15-16 sekcijas latviešu un angļu valodā, kuras tiek veltītas aktuāliem jautājumiem Latvijas un pasaules tautsaimniecībā. Konferencē piedalās gan fakultātes akadēmiskais personāls, gan Latvijas un ārvalstu pētnieki, kā arī LU maģistratūras un doktorantūras studenti;
- Starptautiskā zinātniskā konference “Project Management Development – Practice and Perspectives” tiek organizēta sadarbībā ar projektu vadītāju profesionālo asociāciju. Konference sapulcina pētniekus, kas specializējas projektu vadīšanas jomā. Konferences rakstu krājums tiek indeksēts EBSCO datubāzē.

Sadarbībā ar ārvalstu redkolēģijas locekļiem fakultātē tiek izdoti arī divi zinātniskie žurnāli: „Journal of Economics and Management Research” un „Humanities and Social Sciences Latvia”, kas tiek indeksēti EBSCO.

BVEF ir bijusi līdzorganizatore vairākām starptautiskām zinātniskām konferencēm, piemēram, 9.starptautiskai konferencei “International Conference of Global Strategic Management” (2013.gadā), starptautiskai konferenci “European Integration and Baltic Sea Region: Diversity and Perspectives” (2015.gadā) un 12. Starptautiskajam kognitīvo zinātņu, loģikas un komunikācijas simpozijam «Vizuāli telpisko prasmju ietekme uz mācīšanos» (2018.gadā). Turklāt BVEF pētnieki ir piedalījušies IV Pasaules latviešu zinātnieku kongresa organizēšanā, kas notika Rīgā 2018. gada jūnijā. Kongresa misija bija izveidot diskusiju platformu un forumu inovācijām, lai piedāvātu risinājumus Latvijas attīstībai un veicinātu ilgtermiņa sadarbību ar ārvalstu zinātniekiem. Kongresā piedalījās vairāk nekā 750 dalībnieki no 24 valstīm, tajā skaitā arī divi BVEF docētāji (prof. G.Bērziņš un prof. J.Priede).

Lai veicinātu starptautisko sadarbību zinātniskajā pētniecībā, BVEF plāno:

- uzņemt pasaulē atzītas starptautiskās konferences (piemēram, 2020.gada decembrī BVEF līdzorganizē “World Finance Banking Symposium”, kas pulcēs vismaz 200 dalībniekus no daudzām pasaules valstīm);
- turpināt organizēt ikgadējo fakultātes starptautisko konferenci „New Challenges in Economic and Business Development” sadarbībā ar ārvalstu vadošajiem pētniekiem;
- paplašināt starptautisko projektu sagatavošanu un iesniegšanu kopā ar ārvalstu kolēģiem (Norway Grants, Horizon u.c.);
- turpināt grāmatu izdošanu starptautiskajās izdevniecībās sadarbībā ar ārvalstu kolēģiem (piemēram, Emerald, Springer).

Jāatzīmē, ka veiksmīga sadarbība pētniecības jomā ir izveidojusies arī nacionālajā līmenī (Rīgas Tehnisko Universitāti, Banku Augstskolu, Rīgas Stradiņa Universitāti, Latvijas Lauksaimniecības Universitāti). Sadarbība izpaužas kopīgu projektu īstenošanā, pētījumu veikšanā, konferenču organizēšanā, Profesoru padomes un Promocijas padomes darbā.

LU BVEF zinātnieki ir aktīvi biedri vairākās starptautiskās institūcijās/ organizācijās, piemēram, Eiropas vadošā demogrāfiskā centra “Population Europe” (prof. J.Krūmiņš), Āzijas un Eiropas fondā ASEF (prof. I.Šteinbuka), kā arī starptautisko un vietējo asociāciju locekļi.

Detalizēta informācija par studiju programmu ieguvumiem no starptautiskās darbības ir ziņojuma III.sadaļā (informācija par studiju programmām).

4.4. Norādīt, kā tiek veicināta mācībspēku iesaiste zinātniskajā pētniecībā un/vai mākslinieciskajā jaunradē. Akadēmiskā personāla zinātniskās pētniecības un/vai mākslinieciskās jaunrades studiju virzienam atbilstošajā nozarē raksturojums un novērtējums, sniedzot piemērus un kvantitatīvo datu apkopojumu par studiju virzienam atbilstošām zinātniskāspētniecības un/vai mākslinieciskās jaunrades aktivitātēm pārskata periodā -akadēmiskā personāla publikācijām, dalību konferencēs, mākslinieciskās jaunrades aktivitātēm, dalību projektos u.c., sakārtojot pēc nozīmīguma.

BVEF fakultātē tiek veicināta mācībspēku iesaiste zinātniskajā pētniecībā. Tā, saskaņā ar LU Akadēmiskā personāla attīstības plānu 2018.-2020.gadam fakultātē ir izstrādāts un ieviests akadēmiskā un zinātniskā personāla atjaunošanas un pēctecības modelis, saskaņā ar kuru zinātniskais darbs pie LU noteiktajām prioritārajām tēmām tiek materiāli atbalstīts. Bez tam, 2018./2019.akad.gadā BVEF nodaļu projekti par prioritārajām tēmām tika finansēti no fakultātes budžeta. Universitātes līmenī ir izstrādāta un ieviesta LU akadēmiskā personāla profesionālās pilnveides sistēma un zinātnes izcilības un komercializācijas atbalsta programma, kas paredz materiālu atbalstu par publikāciju Q1 vai Q2 kategorijā datubāzē *Web of Science*.

Fakultātes studentiem, docētājiem un pētniekiem ir pieejama moderna pētniecības infrastruktūra. Fakultāte nodrošina unikālu piekļuvi ne tikai zinātnisko publikāciju datubāzēm (*Scopus*, *Web of Science*, *EBSCO*), bet arī statistikas datubāzēm (*Eurostat microdata*, *Orbis*) un analītiskajām datubāzēm (*MarketLine*, *Passport*). Fakultātē tiek materiāli atbalstīta docētāju dalība starptautiskajās konferencēs un pētījumu rezultātu publicēšana starptautiskajā līmenī.

BVEF akadēmiskais personāls aktīvi iesaistās pētniecībā. Apkopotie dati (skat.9.tabulu un 10.pielikumu) liecina par ievērojamiem rezultātiem pētniecībā. Docētāji veic pētījumus atbilstoši savai specializācijai.

BVEF zinātnieku veiktie pētījumi ir devuši būtisku ieguldījumu Latvijas ekonomiskajā un sociālajā attīstībā, veicot izmaiņas valsts finansēto pensiju likumā, ļaujot mantot valsts pensiju 2. līmeņa sociālās iemaksas (L.Leitāne, L.Bule, K.Rozīte). Svarīgs rezultāti ir iegūti pētījuma “Ātro kredītu izmantošana Latvijā” (prof. G.Bērziņš, prof. J.Priede). Pētījums ir veikts Patērētāju tiesību aizsardzības centra sabiedriskās kampaņas ietvaros, kuras mērķis ir stimulēt atbildīgu aizņēmēšanos, kritiski izvērtēt iespējas atmaksāt aizdevumus.

Nozīmīgu ieguldījumu Latvijas darba tirgus, kā arī sociālās un migrācijas politikas attīstībā dod prof. M.Hazana veiktais pētījums, kas publicēts Eiropas Komisijas Darba tirgus politikas tematiskajā pārskatā 2017. un 2018.gadā (*Labour Market Policy Thematic Review*). Pirmo reizi Latvijas zinātnes vēsturē tika padziļināti izpētīta kvalificēta darbaspēka emigrācija no Latvijas, sniedzot vērtīgas rekomendācijas darba tirgus attīstībai Latvijā. Šī pētījuma rezultāti tika plaši apspriesti plašsaziņas līdzekļos un sabiedrībā.

Liela uzmanība pētniecībā un studijās tiek pievērsta sadarbībai ar sociālajiem partneriem, tostarp Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, Finanšu ministriju, Ekonomikas ministriju, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, Labklājības ministriju, Patērētāju tiesību aizsardzības centru, Latvijas Darba devēju konfederāciju, Centrālo statistikas pārvaldi, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru, kā arī ar privātiem un valsts uzņēmumiem.

Valsts līmenī nozīmīgs pētījums tiek veikts sadarbībā ar SIA “Latvijas Mobilais Telefons”. Sadarbībā ar uzņēmumu BVEF docētāji ir izveidojuši unikālu pētījumu platformu lielo datu analīzei un ekonomiski pamatotu lēmumu pieņemšanai, kā rezultātā ir izveidojies “Latvijas reģionālās

ekonomiskās attīstības indekss", kas tiek prezentēts un apspriests valsts līmenī, t.sk., Satiksmes ministrijā, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā.

2018. gadā pēc BVEF ierosinājuma ir izveidots forums LV PEAK (Latvijas produktivitātes, efektivitātes, attīstības un konkurētspējas forums) ar mērķi veicināt produktivitāti, konkurētspēju un uz analīzi balstītu Latvijas ekonomikas politiku. LV PEAK vadītājs ir LU BVEF dekāns prof. G.Bērziņš. 2018.gada maija forumā LV PEAK, LU un Ekonomikas ministrija ir parakstījušas deklarāciju par sadarbību Latvijas produktivitātes un konkurētspējas analīzes jomā, nodrošinot juridisko pamatu turpmākai sadarbībai pētniecības jomā un ieteikumu sniegšanai valdībai. Forumā darbību atbalsta Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā.

Par BVEF akadēmiskā personāla veikto pētījumu aktualitāti un nozīmīgumu liecina aktīva darbība vairākos valsts finansētos projektos, t.sk., Valsts pētījuma programmas projektos:

Valsts pētījumu programma 2014.–2017.gadam:

- Sabiedrības atjaunošana, samazinot depopulācijas riskus, veicinot tautas ataudzi un saiknes ar diasporu (Programmas EKOSOC–LV projekts, vadītājs J.Krūmiņš);
- Starptautiskā mārketinga iespēju konkurētspējas stiprināšanai izpēte (Programmas EKOSOC–LV, projekta „Latvijas uzņēmumu konkurētspēja ārējos tirgos un priekšlikumi tās stiprināšanai” apakšprojekts, vadītāja B.Sloka);
- Sociālo un politisko transformāciju trajektorijas Latvijā pēckrīzes periodā (Programmas EKOSOC–LV, apakšprojekts, vadītāja B.Sloka);
- Sabiedrības iesaiste sociālās inovācijas procesos Latvijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai (Programmas EKOSOC–LV, apakšprojekts, vadītāja prof.Šumilo).

Valsts pētījumu programma 2018.–2021.gadam:

- Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai (programmas INTERFRAME, apakšprojekts, vadītāja prof. I.Romānova);
- Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai (Programmas DEMOMIG, apakšprojekts, vadītājs J.Krūmiņš).

BVEF akadēmiskā personāla veiktie pētījumi tiek atzīti arī starptautiskajā līmenī, par to liecina docētāju iesaistīšanās starptautiskajos projektos. Par veikto pētījumu nozīmīgumu starptautiskajā līmenī liecina liels akadēmiskā personāla publikāciju skaits žurnālos un citos izdevumos, kas ir indeksēti pasaulē atzītajās datubāzēs (Scopus, Web of Science, EBSCO). Studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla zinātniskās pētniecības novērtējums ir apkopots 9.tabulā.

9.tabula.

Studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla

zinātniskās pētniecības novērtējums

Nr.	Kritēriji/gads	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1.	Publikācijas						
1.1.	Starptautiskas zinātniskās publikācijas, kas indeksētas starptautiskā līmeņa zinātniskajās datu bāzēs (Scopus, Web of Science)	10	33	20	40	35	16

1.2	Starptautiskas zinātniskās publikācijas, kas nav indeksētas starptautiska līmeņa zinātniskajās datu bāzēs	33	32	27	29	23	18
1.3.	Nacionāla līmeņa zinātniskās publikācijas	10	12	4	13	8	17
1.4.	BVEF docētāju populārzinātniskās publikācijas, preses relīzes, viedokļraksti	n.d.	n.d.	n.d.	127	658	532
2.	Dalība zinātniskās konferencēs ar referātu	33	46	61	93	72	109
2.1.	Dalība starptautiskās zinātniskās konferencēs ar referātu	25	32	49	62	60	102
2.2.	Dalība nacionāla mēroga zinātniskās konferencēs ar referātu	66	41	48	37	48	7*
3.	Dalība projektos	65	59	46	68	61	82
3.1.	Dalība starptautiskos zinātniskos projektos	28	29	23	23	19	17
3.2.	Dalība nacionāla mēroga zinātniskos projektos	37	30	23	45	42	65

* sākot ar 2018.gadu ikgadējai LU zinātniskai konferencei ir starptautiskās zinātniskās konferences statuss

BVEF akadēmiskais personāls ir plaši atspoguļots starptautiskajā līmenī, par ko liecina arī ievērojamais starptautisko zinātnisko konferenču skaits, kurās ir piedalījušies BVEF docētāji, kā redzams 9.tabulā tas no 2013. līdz 2018.gadam palielinājies 4 reizes.

22 BVEF docētājiem ir Latvijas Zinātnes padomes eksperta tiesības.

Bez tam, fakultātē tiek organizētas trīs ikgadējās starptautiskās zinātniskās konferences, kurās aktīvi piedalās gan fakultātes docētāji, gan Latvijas un ārvalstu pētnieki, gan arī LU maģistratūras un doktorantūras studenti:

- Starptautiskā zinātniskā konference “New Challenges in Economic and Business Development” (konferences rakstu krājums tiek indeksēts Web of Science un EBSCO datubāzēs);
- Starptautiskā zinātniskā konference “Project Management Development – Practice and Perspectives” (konferences rakstu krājums tiek indeksēts EBSCO datubāzē);
- 15-16 sekcijas LU starptautiskās konferences ietvaros.

BVEF zinātnieki aktīvi iesaistās zināšanu pārnēsē, zinātnes popularizēšanā un zināšanu izplatīšanā, komentē aktuālos biznesa un ekonomiskos jautājumus Latvijas plašsaziņas līdzekļos un sociālajos tīklos, piedalās sabiedriskās diskusijās, apaļā galda diskusijās TV un radio. Turklāt BVEF VUMC

nodrošina privāto, valsts un pašvaldību institūciju pārstāvjus ar jaunākajām zināšanām (ieskaitot zinātnisko pētījumu rezultātus), kas ļauj uzlabot zināšanu līmeni un prasmes plašākā sabiedrībā. Bez tam, informācija par ar studijām un zinātni saistītajiem pasākumiem un sasniegumiem tiek regulāri publicēta fakultātes mājas lapā, sociālajos tīklos, t.sk., facebook.com, twitter.com, instagram.com, linkedin.com, kas ļauj sasniegt plašu sabiedrības daļu.

Jāatzīmē, ka fakultātē tiek nodrošināta zināšanu pārnese un pēctecība zinātnē, par ko liecina BVEF docētāju aizstāvētie promocijas darbi: 2013.gadā aizstāvēti pieci promocijas darbi (G.Bērziņš, H.Kaļķis, I.Kantāne, O.Krasnopjorovs, K.Zaksa), 2015.gadā – viens promocijas darbs (L.Seimuškāne), 2016.gadā – četri promocijas darbi (A.Līne, R.Putāns, J.Šalkovska, I.Vilka), 2017.gadā – viens promocijas darbs (A.Dahs) un divi promocijas darbi ir aizstāvēti 2018.gadā (I.Faituša, A.Cekuls). Promocijas darbi ir aizstāvēti un doktora grādi ir iegūti gan LU, gan arī ārzemēs (piemēram, A.Cekuls ir aizstāvējis promocijas darbu Tampere University of Technology un ieguvis otru doktora grādu). Jāatzīmē, ka vairāki docētāji ir LU BVEF absolventi, kas liecina par studiju gados iegūto ieinteresētību turpināt darbu pētniecībā un docēšanā.

4.5. Norādīt, kā tiek veicināta studējošo iesaiste zinātniskajā pētniecībā un/ vai mākslinieciskajā jaunradē. Novērtēt un raksturot katra studiju programmas līmeņa, kurš tiek īstenots studiju virzienā, studējošo iesaisti zinātniskajā pētniecībā un/vai mākslinieciskajā jaunradē, sniedzot piemērus studējošajiem piedāvātajām un izmantotajām iespējām.

Studējošo pētnieciskā darbība tiek konsekventi stimulēta visā studiju procesā: aktuālo jautājumu patstāvīga analīze un prezentēšana atsevišķu studiju kursu ietvaros (piemēram, referāti, esejas), kas veicina izpratni par izvēlēto pētnieciskā temata aktuālajiem jautājumiem. Jau bakalaura studiju laikā studējošie sagatavo pirmo patstāvīgo zinātnisko darbu – kursa darbu, kurā analizēts izvēlētais temats. Kursa darba sagatavošana ļauj nostiprināt studiju gaitā iegūtās teorētiskās zināšanas un to izmantošanu konkrētu aktuālu jautājumu analīzei. Visās virziena studiju programmās ir paredzēts noslēguma darbs (bakalaura darbs, maģistra darbs, promocijas darbs). Šis darbs ir obligāts gala pārbaudījums un priekšnosacījums akadēmiskā grāda piešķiršanai. Noslēguma darbs ir zinātniski pētnieciska rakstura darbs ar aktuālas teorētiskas un praktiskas problēmas oriģinālu risinājumu kādā no ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes apakšnozarēm.

Studentiem ir iespēja bez maksas piedalīties BVEF organizētajās konferencēs:

1. Studentu zinātniskajā konferencē (konferences darba valoda: latviešu un angļu)

Kopš 2018.gada LU BVEF sadarbībā ar Rīgas Tehniskās Universitātes Inženierekonomikas un vadības fakultāti (RTU IEVF) rīko studentu zinātnisko konferenci^[1], kurā piedalās bakalaura un maģistra studiju programmu studenti. Studentu zinātniskās konferences ir viens no veidiem, kā motivēt jauniešus sevī attīstīt gan pētniecības, gan prezentācijas prasmes, kā arī aprobēt savu bakalaura vai maģistra darba ietvaros veikto pētījumu. Vienlaikus tā ir iespēja iepazīties ar kolēģu veikumu un gūt iedvesmu jaunām pētniecības idejām. Darbs konferences sekcijās tiek organizēts latviešu un angļu valodā, lai stimulētu gan Latvijas, gan ārvalstu studentu dalību konferencē. Visi konferences kopsavilkumi tiek publicēti fakultāšu interneta mājaslapās. Labāko darbu autori tiek aicināti iesniegt rakstus publicēšanai LU un RTU zinātniskajos žurnālos.

2. LU starptautiskajā konferencē (konferences darba valoda: latviešu un angļu)

Ikgadējās LU starptautiskās konferences ietvaros fakultātē tiek organizētas 15–16 sekcijas, kurās

savu pētījumu rezultātus prezentē studējoši (pamatā doktorantūrā un maģistra studiju programmās studējošie) un docētāji. 2018.gada LU starptautiskajā konferencē piedalījās BVEF 48 studējošie.

3. Starptautiskajā zinātniskajā konferencē “Project Management Development – Practice and Perspectives” (konferences darba valoda: angļu)

Šī ikgadējā konference, tiek veltīta projektu vadīšanai. Konferencē piedalās maģistratūras un doktorantūra studenti, kuri specializējas projektu vadīšanas jomā.

4. Starptautiskajā zinātniskajā konferencē “New Challenges in Economic and Business Development” (konferences darba valoda: angļu)

Ikgadējā konferencē vidēji piedalās 150–180 zinātnieki no 15–20 pasaules valstīm. Studējošajiem šī ir unikāla iespēja prezentēt savus pētījumus starptautiskā līmenī. 2019.gada konferences rakstu krājumā ir iekļauti 20 BVEF studējošo raksti, kuros studenti ir piedalījušies gan kā autori, gan kā līdzautori.

Jāatzīmē, ka BVEF ikgadējās starptautiskās zinātniskās konferences “New Challenges in Economic and Business Development” ietvaros tiek organizēts pētniecības seminārs uzņēmējdarbībā un finansēs doktorantūras un maģistratūras studentiem, kuri ir uzsākuši studijas doktorantūras programmā vai plāno iestāties doktorantūrā. Šo semināru vada un kā eksperti piedalās starptautiski atzīti pētnieki, seminārs notiek angļu valodā. Tādējādi šis pētniecības seminārs dod unikālu iespēju studentiem prezentēt sava promocijas darba iestrādi/ plānotā darba aktualitāti starptautiskā līmenī un saņemt konstruktīvas atsauksmes un ierosinājumus pētniecības darba turpināšanai.

2019./2020.akad.gadā LU Studentu Padome organizēja studentu zinātnisko konferenci “Homo et”, kurā vairāk kā 20 jaunie pētnieki iepazīstināja ar saviem pētījumiem.

BVEF studējošie ir iesaistīti vairākos pētniecības projektos, gan kā algoti pētnieki, gan arī veicot brīvprātīgu darbu. Piemēram, Valsts pētījumu programmu ietvaros katrā no projektiem ir nodarbināti vidēji 4-5 studenti (projektu uzskatījums dots 4.4.sadaļā).

Bez tam, 2016.gadā ekonomikas bakalaurs 3.kursa studentiem studiju kursa “Darba ekonomika” ietvaros tika piedāvāta iespēja iesaistīties ESF finansētā projektā “Īstermiņa darba tirgus prognozēšanas metodoloģijas pilnveide, tai skaitā papildināšana ar īstermiņa prognožu sagatavošanu prasmju griezumā un vadlīniju izstrāde metodoloģijas lietotājiem”, kurā piedalījās vairāki BVEF docētāji (K.Purmalis, S.Jēkabsons, A.Bērziņš u.c.). Projekta realizācijas gaitā tika izstrādāts atsevišķu profesiju grupu prasmju kopu saraksts un tā veidošanā piedalījās arī vairāki studenti. Par projekta rezultātiem tika ziņots arī LU 75.konferences sekcijas “Latvijas sociāli ekonomiskā attīstība: problēmas un izaicinājumi” sēdē 2017.gada 17.februārī, kurā ar prezentāciju uzstājās viens no studentiem.

Katru gadu LU gadskārtējās starptautiskās konferences ietvaros tiek organizētas atsevišķas sekcijas sēdes par grāmatvedības, audita un nodokļu jautājumiem, kur tiek uzaicināti piedalīties gan ar referātiem, gan kā klausītāji nozares profesionāļi, akadēmiskais personāls un studenti. Tā piemēram, LU 76.starptautiskās konferences ietvaros tika organizēta sekcija “Grāmatvedības un audita jaunie izaicinājumi”. Lai motivētu studentus iesaistīties zinātniski pētnieciskajā darbā, programmas studentiem bija dots praktisks uzdevums rakstīt eseju par minētajā konferencē gūtajām atziņām.

[1] <https://www.bvef.lu.lv/petnieciba/konferences/studentu-zinatniskas-konferences/>

4.6. Augstskolas/ koledžas darbībā, galvenokārt novērtējamā studiju virzienā, piemēroto inovāciju formu (piemēram, produktu inovācijas, procesa inovācijas, mārketinga inovācijas, organizatoriskās inovācijas) īss raksturojums un novērtējums, sniedzot piemērus un novērtējot to ietekmi uz studiju procesu.

Lai nodrošinātu Eiropas izglītības telpā un darba tirgū konkurētspējīgu augstākā līmeņa speciālistu sagatavošanu, LU attīstības stratēģija 2016.-2020. gadam un Fakultāte stratēģiskais rīcības plāns laika posmam no 2017. līdz 2020. gadam paredz studiju programmu un procesa modernizāciju, ieviešot plaša spektra inovācijas.

Zemāk apkopotas LU, fakultātē un studiju virzienā "Ekonomika" īstenotās inovācijas un to ietekme uz studiju procesa pilnveidi:

1) Produktu inovācijas:

- LU studentu Biznesa inkubatora (ir LU BVEF struktūrvienība) integrācija studiju procesā, nodrošinot iespēju studiju laikā ne tikai iegūt zināšanas, prasmes un kompetences uzņēmējdarbībā, bet arī praktiskas iemaņas jaunu produktu izstrādē un pārdošanā. Labākās studentu komandas saņem grantus uzņēmējdarbības uzsākšanai. Katru gadu inkubatora aktivitātēs iesaistās aptuveni 300 bakalaurs un maģistra studiju programmās studējošie, kas vēlāk kļūst par veiksmīgiem uzņēmējiem un darbadavējiem.
- Studiju braucieni uz ārvalstīm: Ikgadējais bakalaurs studiju programmas "Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija" studiju brauciens uz Vāciju un Austriju – valsts institūciju un starptautisko uzņēmumu apmeklējums, piemēram, "Gienant", "Mercedes Benz", "BMW" un "Stadler"; fakultātes mācībspēku un studentu ikgadēja dalība starptautiskajā jaunuzņēmumu nometnē Kembridžā, Lielbritānijā. Katru gadu studiju braucienos dodas aptuveni 50 labākie fakultātes studenti, apgūstot teorētisko zināšanu pielietošanu praksē.
- Absolventu un nozares iesaiste studiju procesā: LU BVEF un Studentu pašpārvaldes ikgadējais absolventu un studentu pieredzes apmaiņas pasākums – "Absolventu pieredzes stāsti"; regulāras nozares ekspertu, piemēram, Valsts Kontroles, Konkurences padomes, Latvijas Bankas, Ekonomikas ministrijas, Eiropas Parlamenta, vieslekcijas. Katru gadu pieredzes apmaiņas pasākumos un vieslekcijās piedalās aptuveni 500 fakultātes studenti, apgūstot nozares aktualitātes un nostiprinot prasmi kritiski domāt un analizēt.
- Studentu zinātniskā konference: kopš 2018. gada sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti katru gadu fakultātē tiek rīkota studentu zinātniskā konference. Tās mērķis ir stiprināt pētniecību kā neatņemamu studiju sastāvdaļu, tādejādi uzlabojot bakalaurs un maģistra darbu kvalitāti, veicinot savstarpēju mācīšanos un rosinot studentos interesi par karjeras veidošanu zinātnē. Katru gadu konferencē piedalās 15 fakultātes labākie studenti.

2) Procesu inovācijas:

- Studentu koprades telpas: "Swedbank" studentu radošās telpas, "EY Lounge" (sadarbībā ar uzņēmumu "Ernst&Young"), kā arī Domrades telpas izveide. Mērķis – mūsdienīgas un atvērtas studiju vides veidošana, veicinot studentu vēlmi uzturēties un mācīties fakultātē arī ārpus lekcijām, piemēram, kopīgi rīkojot seminārus un diskusijas, izstrādājot grupu darbus u.tml. Koprades telpas ir vieta, kurā regulāri notiek tikšanās un domapmaiņa ar fakultātes vadību, mācībspēkiem, nozares pārstāvjiem un potenciālajiem darba devējiem. Katru dienu telpas izmanto līdz pat 700 studentu.
- Mācību laboratorijas: LU studentu Biznesa inkubatora Ražošanas telpu attīstība, kas ļauj uz vietas fakultātē izstrādāt pirmos jauno produktu prototipus, kā arī Video un foto studijas

sadarbībā ar ASV vēstniecību Latvijā izveide, kurā studentiem ir iespēja apgūt mārketinga materiālu (foto un video) izstrādi. Ieguvumi – studenti bez maksas var izmantot laboratorijā pieejamās iekārtas jaunu prasmju apguvei un produktu izstrādei.

- Starptautiskā tīklošanās un sadarbība: kopš 2017. gada fakultāte ir starptautiskā biznesa skolu alianses AACSB biedrs, kas nodrošina labās prakses un inovāciju pārņemšanu studiju saturā un procesa pilnveidē. Lai nodrošinātu Latvijas produktivitātes un konkurētspējas jautājumu pētniecību, 2018. gadā fakultāte sadarbībā ar EK pārstāvniecību Latvijā un Ekonomikas ministriju nodibināja Domnīcu “LV PEAK”, kas 2019. gadā tika pārveidota par institūtu. Ministru kabinets 2019. gadā pieņēma lēmumu, ka “LV PEAK” pārstāvēs Latviju ES dalībvalstu produktivitātes padomju tīklā.

3)Mārketinga inovācijas:

- Vienots fakultātes zīmols un mārketinga materiāli: izstrādāta vienota fakultātes grafiskā identitāte un pilns mārketinga materiālu komplekts latviešu un angļu valodā, kas nodrošina fakultātes un tās studiju programmu popularizēšanu Latvijā un ārvalstīs. Sagatavoti sekojoši materiāli: reklāmas video, saliekamie vides stendi, plakāti, bukleti, suvenīri, infografikas, digitālie un sociālo mediju materiāli. Ieguvums – fakultātes tēla un atpazīstamības veicināšana, lojalitātes veicināšana un studentu skaita palielināšana.
- Sadarbība ar medijiem: ilgtermiņa sadarbības veidošana ar nacionālajiem un biznesa medijiem, nodrošinot dalīšanos ar zināšanām un sabiedrības izglītošanu. Fakultāte ir ilggadējs Latvijas vadošo biznesa mediju – “Bilance”, “Kapitāls”, “Forbes”, Db.lv, TOP500, iBizness, kā arī TV un Radio ziņu sadarbības partneris, nodrošinot publikāciju sagatavošanu par aktualitātēm ekonomikā, finansēs un biznesā. Katru gadu fakultātes kopējās publicitātes apjoms sasniedz vismaz 500 vienības.
- Sadarbība ar NVO: fakultāte jau ilgstoši sadarbojas ar “Junior Achievement”, nodrošinot skolu jauniešu izglītošanu ekonomikā un uzņēmējdarbībā, sagatavojot skolēnus pilnvērtīgām biznesa studijām LU. Labākie programmas absolventi iegūst garantētas valsts budžeta finansētas studiju vietas. Tāpat fakultāte sadarbojas ar “TEDxRiga”, nodrošinot studentiem bezmaksas iespēju vērot konferences tiešraidē.

4)Organizatoriskās inovācijas:

- Starptautiskā ALUMNIA: fakultāte un Zalcburgas Biznesa skola (SMBS) jau desmit gadus realizē kopīgu doktorantūras studiju moduli angļu valodā - “Globālā vadība un līderība”. Kopš 2018. gada tās starptautiskie absolventi ir apvienoti ALUMNIA, Zalcburgā noticis pirmais LU organizētais salidojums, bet 2020. gada rudenī tiek plānots otrais. Ieguvumi – programmas absolventi ir Eiropas līmeņa uzņēmumu/organizāciju vadītāji, kuru atsauksmes nodrošina jaunu doktorantūras studentu piesaisti, kā arī iespēju fakultātes bakalaura un maģistra studiju programmu studentiem viesoties un iegūt pieredzi.
- LU BVEF Vadības un uzņēmējdarbības mācību centrs: nodrošina LU absolventiem un ikvienam interesentam tālākizglītības un mūžizglītības iespējas atbilstoši augstākajiem izglītības standartiem, jo centrā kursus un praktiskās nodarbības vada fakultātes mācībspēki. Ieguvumi – centrs dod iespēju nodrošināt arī fakultātes mācībspēku un vispārīgā personāla profesionālo pilnveidi. Gadā centra kursus absolvē un sertifikātus iegūst vairāk nekā 2000 cilvēku.
- Fakultātes nodaļu kopīgie pētījumi: līdz ar fakultātes struktūras maiņu un nodaļu izveidošanu, notikusi arī vadošo pētniecības virzienu, tajā skaitā starpdisciplināru, definēšana un attīstība. Tas ir veicinājis pētniecības projektu skaita pieaugumu, kā arī sadarbību ar nozari, studentu un doktorantu iesaisti pētniecībā, kā arī zinātnisko publikāciju skaita pieaugumu.

II - Studiju virziena raksturojums (5. Sadarbība un internacionalizācija)

5.1. Novērtēt, kā studiju virziena ietvaros īstenotā sadarbība ar dažādām Latvijas un ārvalstu institūcijām (augstskolām/ koledžām, darba devējiem, darba devēju organizācijām, pašvaldībām, nevalstiskajām organizācijām, zinātnes institūtiem u.c.) nodrošina virziena mērķu un studiju rezultātu sasniegšanu. Norādīt, pēc kādiem kritērijiem tiek izvēlēti studiju virzienam un studiju programmām atbilstošie sadarbības partneri un kā sadarbība tiek organizēta, raksturojot sadarbību ar darba devējiem, papildus norādīt mehānismu darba devēju piesaistei.

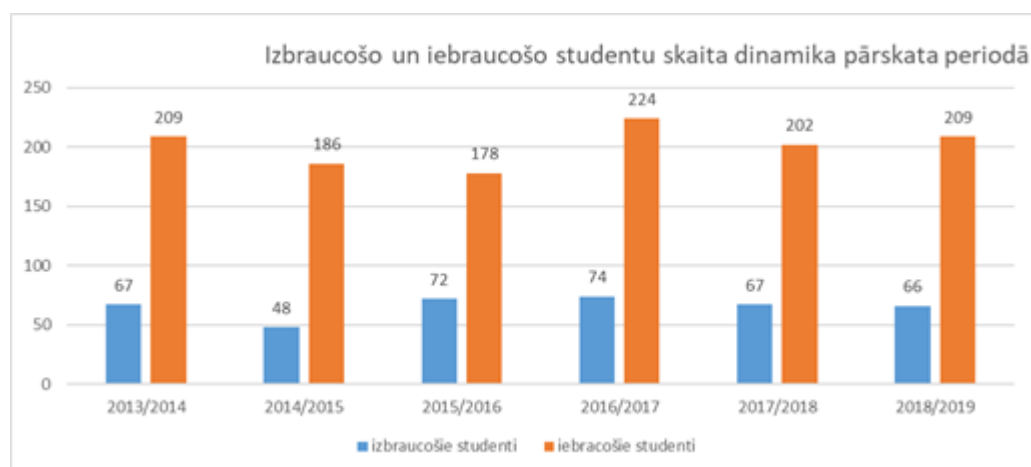
Studiju virziena ietvaros īstenotā sadarbība ar dažādām Latvijas un ārvalstu institūcijām atbilst studiju virziena attīstības mērķu sasniegšanai, studiju virzienam atbilstošo studiju programmu īstenošanai un ar to saistītajai pētniecībai. LU BVEF piedalās Erasmus+, Campus Europae, Erasmus+ pasaules mobilitātes, ISEP apmaiņas programmās, kā arī īsteno sadarbības projektus bilaterālo līgumu ietvaros. Virziena studentiem tiek piedāvātas iespējas piedalīties dažādās apmaiņas programmās un semestri vai gadu studēt ārvalstīs. Tāpat studējošie var iziet praksi (pilnībā vai daļēji) citu ārvalstu augstskolu vai koledžu studiju programmās, kā arī divpusējo sadarbības līgumu ietvaros gan studenti, gan akadēmiskais un administratīvais personāls var veikt pieredzes apmaiņas braucienus. Kā arī LU BVEF aktīvi iesaistās VIAA izsludinātajos projektos un apgūst citus starptautiskus projektus, kā piemēram EEZ/Norvēģu finanšu instrumentu. 2018./2019.akadēmiskajā gadā LU BVEF bija noslēgti 186 Erasmus+ sadarbības līgumi ar universitātēm visā Eiropā, kā arī EEZ valstīs un 18 Campus Europae sadarbības līgumi ar Eiropas Universitātēm. Tāpat studenti ISEP apmaiņas programmas ietvaros var semestri pavadīt kādā no ASV augstskolām, kā arī kādā no LU sadarbības augstskolām divpusējā līguma ietvaros.

LU BVEF ir noslēgts sadarbības līgums par Double Diploma programmām ar Université Paris - Est Créteil Val de Marne (UPEC) Francijā, Ekonomikas Universitāti Bratislavā (University of Economics in Bratislava), Slovākijā un Manipal Universitāti Indijā (skat.11.pielikumu). LU BVEF ir parakstījis vienošanos par Zīda ceļa biznesa skolu alianses dibināšanu (Alliance of Silkroad Business School), kas paredz veicināt sadarbību starp Ķīnas un Austrumeiropas biznesa augstskolām. Šobrīd jau notiek sarunas par kopīgas programmas veidošanu ar Pekinas Starptautisko biznesa skolu (International Business School - Beijing Foreign Studies University), Ķīnā. Iecerēts, ka šī sadarbība ļaus profesionālās maģistra studiju programmas "Starptautiskais bizness" studentiem vienlaikus iegūt divus diplomus, dodoties studijās uz Ķīnu. LU BVEF ir kļuvusi par Starptautiskās biznesa augstskolu attīstības asociācijas jeb AACSB (The Association to Advance Collegiate Schools of Business) biedru. Jau ir uzsākts process, lai iegūtu starptautisko akreditāciju, kas būtiski paaugstinās LU BVEF konkurētspēju kā vietējā, tā starptautiskā līmenī.

Slēdzot sadarbības līgumus ar ārvalstu augstskolām tiek ņemti vērā vairāki aspekti. Studiju kursu piedāvājums BVEF studentiem angļu valodā attiecīgajā studiju nozarē/virzienā, lai nodrošinātu maksimālu studiju kursu atzīšanas un pielīdzināšanas procesu pēc apmaiņas studijām. Tiek izvērtēta iespēja veidot dubulto diplomu programmas, salīdzināti studiju plāni un iespējas nodrošināt nepieciešamo studiju kursu docēšanas iespējas angļu valodā abās augstskolās. Tāpat tiek analizēti augstskolas pētniecības virzieni un arī zinātnisko pētījumu attīstības iespējas. Slēgt līgums var ierosināt LU BVEF akadēmiskie darbinieki un studenti. Ierosinājumu izskata LU BVEF ārējo sakaru koordinatore, izvērtējot iepriekš minētos nosacījumus, lai nodrošinātu līguma reālu izmantošanu starptautisko programmu īstenošanai.

Jāatzīmē, ka pārskata periodā studiju virziena programmās ir pieaudzis internacionalizācijas līmenis,

par ko liecina gan studējošo, gan mācībspēku ienākošās un izejošās mobilitātes rādītāji (skat. virziena 9.; 12. un 13.pielikumus). Pārskata periodā LU BVEF ir bijis stabili augsts iebrāucošo studentu skaits (vidēji 200 studenti gadā), kas skaidrojams ar plašo studiju kursu piedāvājuma angļu valodā un aktīvo sadarbību dažādu starptautisko projektu ietvaros. Iebraucošie apmaiņas studenti norāda, ka tieši kursu piedāvājums angļu valodā, studentu kopmītnu nodrošinājums un salīdzinoši zemās dzīvošanas izmaksas Rīgā ir tie aspekti, kas piesaistījuši un motivējuši izvēlēties fakultāti kā savu apmaiņas studiju galamērķi. Iebraucošajiem apmaiņas studentiem studiju kursi tiek piedāvāti no angļu valodā docētajām studiju programmām, līdz ar to nav iespējams izdalīt atsevišķi Ekonomikas virziena iebraucošos apmaiņas studentus un statistiskajos datos norādīts kopējais iebraucošo apmaiņas studentu skaits pārskata periodā. Visvairāk iebraucošie apmaiņas studenti ir izmantojuši Erasmus+ programmu, LU divpusējo līgumus, kas noslēgti ar LU, neizdalot atsevišķus virzienus (skat.3.attēlu).

3.attēls. Izbraucošo un iebraucošo studentu skaita dinamika BVEF

Atšķirībā no iebraucošo studentu skaita, izbraucošo studentu skaitā pārskata periodā vērojams samazinājums. To var izskaidrot gan ar kopējā studējošo skaita samazinājumu, gan motivācijas trūkumu doties apmaiņas studijās, jo lielākoties visos studiju līmeņos studenti jau strādā un norāda, ka darbs tiem ir svarīgs un no atalgojuma tiek apmaksāta studiju maksa. Lai motivētu studējošos piedalīties apmaiņas programmās fakultāte organizē dažādus pasākumus, kur vietējie studenti satiekas ar iebraukušajiem apmaiņas studentiem, tāpat tiek organizētas lekcijas vietējiem un apmaiņas studentiem kopā. Populārāka mobilitātes programmas studentu visū ir Erasmus+ mācību mobilitāte, kas nodrošina studentiem stipendijas dzīvošanas izdevumu segšanai apmaiņas periodā. Aktīvi tiek izmantota arī Erasmus+ prakses mobilitāšu programma, kurā dodas gan akadēmisko, gan profesionālo programmu studenti.

Pieaugot iternacionalizācijai BVEF ar katru gadu tiek nodrošināts plašāks angļu valodas lietojums studiju kursu docēšanā (vairākos studijuursos tiek sniegta terminoloģija ne tikai latviešu valodā, bet arī angļu valodā, tāpat docētāji un studējošie izmanto jaunāko oriģinālo literatūru, kas pārsvarā ir angļu valodā), kā arī ir palielināts studiju kursu skaits, kas tiek docēti angļu valodā. Studiju programmu iternacionalizācija tiek paplašināta, izmantojot Erasmus+, Campus Europae, ISEP u.c. iespējas. Jāatzīmē, ka kopš iepriekšējās akreditācijas ir palielinājusies mobilitātes iespēju caurskatāmība, kā arī ir uzlabota informācijas izplatīšana fakultātes studentiem un akadēmiskajam personālam, t.sk. regulāri tiek atjaunoti dati fakultātes mājas lapas sadaļā - Studijas ārzemēs.

Notiek aktīva sadarbība ar ārvalstu augstskolām un koledžām, kuras īsteno līdzīgus studiju virzienus un līdzīgas studiju programmas:

- Drēzdenes Tehnisko Universitāti, organizējot starptautiskas konferences, vieslekcijas, kā arī virtuālo sadarbību (Virtual Collaborative Learning);

- Rūras Bohumas Universitāti (Ruhr-Universität Bochum Lehrstuhl für Wirtschaftsinformatik/ Competence Center E-Commerce, kur vairāki studenti noklausījušies virtuālo studiju kursu „Net Economy”, par ko saņēmuši apliecināšu dokumentu);
- Berlīnes Brīvo Universitāti (Freie Universität Berlin Lehrstuhl für Betriebswirtschaftslehre im Kompetenzbereich Organisation und Management der Allgemeinen Berufsvorbereitung (ABV) sowie Competence Center E-Commerce Fachbereich Wirtschaftswissenschaft, ar ko kopā tiek organizēti virtuālie studiju kursi);
- Kauņas Tehnoloģiju Universitāti (ar kuru noslēgts sadarbības līgums) un daudzām citām.

Studiju virziena ietvaros BVEF ir arī ilggadīga veiksmīga sadarbība ar ekonomikas un vadībizinātnes studiju programmām citās Latvijas augstskolās: RTU, LLU, Banku augstskola, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, Ventspils augstskola, RISEBA, Baltijas starptautiskā akadēmija u.c.:

- LU BVEF profesori un citu augstskolu profesori sadarbojas profesoru un promocijas padomju sastāvos;
- LU BVEF pasniedzēji un citu augstskolu pasniedzēji sadarbojas bakalaura studiju programmu gala pārbaudījuma komisijās;
- LU BVEF un citu augstskolu pasniedzēji, doktoranti un maģistranti sadarbojas starptautiskajos zinātniskajos projektos, zinātniskajās un akadēmiskajās konferencēs, semināros, zinātnisko publikāciju un mācību grāmatu sagatavošanā;
- LU BVEF profesori un asociētie profesori sniedz konsultācijas citu augstskolu pasniedzējiem, doktorantiem un maģistrantiem;
- LU BVEF studējošiem ir iespēja apgūt interesējošos studiju kursus citās augstskolās par C daļas studiju kursiem (piemēram, peldēšanu, ko piedāvā RTU). .

Tāpat BVEF ir intensificējusi darba devēju iesaisti studijās un pētījumos, lai nodrošinātu darba devēju zināšanu un pieredzes, kā arī viņu rīcībā esošās materiāltehniskās bāzes (programmatūras u.c.) izmantošanu studiju virziena programmu īstenošanai. Studiju virziena programmās tiek izmantotas sekojošas sadarbības formas ar darba devējiem un profesionālajām organizācijām:

- darba devēju iesaistīšana studiju kursu gatavošanā;
- darba devēju iesaistīšana vieslekciju lasīšanā (tiek organizētas gan centralizēti LU, gan fakultātes un atsevišķu studiju programmu līmenī);
- virziena studiju programmu absolventu iesaiste studiju procesā (tiek rīkotas absolventu tikšanās ar studējošajiem);
- darba devēji nodrošina prakšu vietas studentiem;
- studentu ekskursijas uz uzņēmumiem un valsts iestādēm (SIA „JYSK Linnen'n Furniture”, SIA “Maxima Latvia”, AS “4finance”, SIA „Orkla Foods Latvija” u.c.);
- kopīgi semināri ar darba devējiem (līdz šim veiksmīga sadarbība ir izveidojusies ar AS “Swedbank”, AAS “BTA”, SIA “Rimi Latvia” u.c. uzņēmumiem);
- darba devēji tiek iesaistīti studiju virziena noslēguma pārbaudījumu komisijās (profesionālajās studiju programmās 50% no komisijas sastāva ir darba devēji, akadēmiskajās studiju programmās cik iespējams);
- darba devēji ir iesaistīti studiju programmas “Ekonomika” padomes darbā;
- darba devēji tiek aicināti piedalīties aptaujās par studiju programmu kvalitāti;
- darba devēji ir iesaistīti BVEF Domes darbā;
- darba devēji ir iesaistīti kursa darbu un noslēguma darbu konsultēšanā un vadīšanā;
- darba devēju piedāvātās problēmās tiek risinātas kursa darbos un noslēguma darbos;
- darba devēji izmanto kontaktus ar akadēmisko personālu meklējot speciālistus un piedāvājot darba vietas;
- darba devēji piedalās zinātniskajās konferencēs, kas notiek LU un fakultātē, kā arī starptautiskajās konferencēs;

- LU organizē karjeras dienas, kurās piedalās lielāko darba devēju pārstāji prezentējot studentiem piedāvātas darba vietas, informē par izaugsmes un karjeras iespējām;
- akadēmiskais personāls sniedz konsultācijas darba devējiem gan individuāli, gan piedaloties mūžizglītības kursu pasniegšanā, gan darba devēju apvienību organizētos semināros lasot lekcijas.

5.2. Norādīt, kāda sistēma vai mehānismi tiek izmantoti ārvalstu studējošo un mācībspēku piesaistei, raksturot piesaistīto ārvalstu studējošo un mācībspēku skaita dinamiku.

Tieši pasākumi ārvalstu studenti piesaistīšanai fakultātē tiek veikti minimālā apjomā, jo LU ir atsevišķa struktūrvienība, kas nodarbojas ar studentu rekrutēšanu. Galvenais un visplašāk izmantotais ārvalstu studentu piesaistīšanas mehānisms ir sadarbība ar rekrutēšanas aģentūrām ārvalstīs. Fakultāte veido informatīvos materiālus, uztur fakultātes mājas lapu angļu valodā, kurā izvietota informācija par studiju iespējām, pieteikšanās procedūru un visiem ārvalstu studentu interesējošajiem jautājumiem. Aktīvi tiek izmantoti sociālie tīkli, lai informētu potenciālos un esošos ārvalstu studentus par aktuālajiem jautājumiem un procesiem. Fakultātē ir iezīmējušies vairāki mērķa tirgi, kas apver tādas valstis kā Uzbekistāna, Kazahstāna, Indija un Ukraina, kas savukārt izveidojušies atbilstoši kopējām Latvijas augstākās izglītības eksporta tendencēm.

Virziena ietvaros ārvalstu studentiem tiek piedāvātas 2 studiju programmas angļu valodā, bakalaura studiju programma “Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” un kopš 2019.gada rudens maģistra studiju programma “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” (kas izveidota apvienojot studiju programmas “Eiropas studijas” un “Starptautiskās attiecības (Ekonomika)”). Studiju programmā “Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” pārskata periodā vērojams stabils ārvalstu studentu skaita pieaugums (skat.12.pielikumu). Programma ārvalstu pilsoņiem tika atvērta sākot ar 2014./2015. akadēmisko gadu un tajā ar katru gadu tiek uzņemts arvien vairāk ārvalstu studentu. Tā 2014./2015.gadā tika uzņemti 12 ārvalstu studenti, no kuriem 9 bija Uzbekistānas pilsoņi un pa vienam no ASV, Armēnijas un Ukrainas. Savukārt 2018./2019. akadēmiskajā gadā programmā studēja 57 ārvalstu studenti, no kuriem 48 bija Uzbekistānas, viens ASV, viens Ukrainas, divi Azerbaidžānas, viens Baltkrievijas, viens Indijas, divi Dienvidkorejas un viens Tadžikistānas pilsonis. Savukārt maģistra programmā “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija”, iepriekš “Eiropas studijas” un “Starptautiskās attiecības (ekonomika)” programmas, pārskata periodā ik gadu studēja vidēji 5-9 ārvalstu studenti. Tā kā programma tiek docēta tikai angļu valodā, grupā ir gan vietējie, gan ārvalstu studenti.

Katru gadu pārskata periodā BVEF aktīvi uzņem iebrāucošos pasniedzējus no partner-institūcijām, galvenokārt Erasmus+ programmas ietvaros, iebrāucošo pasniedzēju skaits pieaug un vērojama atkārtota mobilitāte, kad pasniedzēji no ārvalstīm atkārtoti izvēlās braukt uz BVEF, lai lasītu lekcijas. Tas skaidrojams ar uzņemošās puses, BVEF mācībspēku ieinteresētību veidot kontaktus starptautiskā līmenī, nodrošināt studentiem multikulturālu, uz internacionalizāciju balstītu studiju procesu. Kā arī ar studentu atsauksmēm pēc vieslektoru apmeklējuma, uzrādītajiem studiju rezultātiem. Uzņemošie pasniedzēji nereti lūdz vieslektorus novērtēt studentu darbu vieslekciju laikā, lai maksimāli iesaistītu starptautisko pieredzi studiju procesā, veicinātu studentu izpratni un redzējumu, kā arī motivētu studentus piedalīties mobilitāšu programmās. 2014./2015. akadēmiskā gada ietvaros LU BVEF Erasmus+ programmas ietvaros viesojās pasniedzēji no Polijas (Uni.Wroclow, Warsaw sc.of Economics), Austrijas (Uni.of Salzburg), Turcijas (Uni.of Marmara), Igaunijas (Uni.Tallinn), Bulgārijas (American Uni.Bulgaria), Portugāles (Uni.of Coimbra) un Vācijas (Uni. Rostock). 2015./2016. akadēmiskajā gadā Erasmus+ programmas ietvaros no Vācijas

(Uni.Greifswald, Uni.Cologne), Turcijas (Istanbul Kemerburgaz Uni.), Polijas (Uni.Lodz) un Slovākijas (Uni.of Economics Bratislava). EEA Norway Grants ietvaros (Uni.of Agder). 2016./2017. akadēmiskajā gadā Erasmus+ programmas ietvaros no Vācijas (Uni.Dresden, Uni.Greifswald, HS.Fulda), Francijas (Uni. Paris-Est Creteil Val de Marne, Uni. Orleans), Polijas (Uni.Lodz, Nicolas Copernicus Uni. Warsaw Uni.of technology), Slovākijas (Uni.of Economics Bratislava, Uni.of Agriculture in Nitra), Malta (Uni.of Malta), Bulgārijas (New Bulgarian Uni.), Lietuvas (Klaipeda Uni.Vytautas Magnus Uni.), Portugāles (Uni.of Aveiro), Spānijas (Uni.Alcala). Erasmus+ pasaules mobilitātes ietvaros no Ukrainas (Banking Uni., Oles Honchar Dnipropetrovsk National Uni.), Albānijas (Uni.of Tirana), Indijas (Manipal Uni.), Gruzijas (Ivane Javakhishvili Tbilisi State Uni.) un Serbijas (Novi Sad Uni.). EEA Norway Grants ietvaros no Dānijas (Aalborg Uni.), Igaunijas (Tartu Uni.), Lietuvas (ISM Uni.) un Grieķijas (Uni.Piraeus). Izraēlas valsts finansējuma programmas ietvaros BVEF viesojās lektore no Izraēlas. 2017./2018. akadēmiskajā gadā Erasmus+ programmas ietvaros no Lietuvas (Vilnius Gediminas Tech.Uni.), Vācijas (Uni.Applied Sciences, HS.Bremen, HS Dienst in Bayern, HS Fulda), Bulgārijas (D.A.Tsenov Academy of Econ. Uni.of Economics-Varna), Polijas (West Pom.Uni of Tech. Uni.of Warsaw, Uni.of Lodz, Poznan Uni of Economics and Business), Francijas (Uni.Paris-Est Creteil Val de Marne, Uni.d'Orleans) un Maltas (Uni.of Malta). Erasmus+ pasaules mobilitātes ietvaros no Indijas (Uni.of Muhammadiyah Malang, Manipal Uni.) un Krievijas (St.Petersburg State Uni.). 2018./2019. akadēmiskajā gadā Erasmus+ programmas ietvaros no Polijas (Siedlce Uni.of Natural Sciences and Humanities, Uni.of Gdansk, Wszechnica Polska Szkoła Wyższa w Warszawie) no Vācijas (HS Koblenz, HS Fulda, HS fur Technik und Wirtschaft des Saalandes, Uni.Applied Sciences), Maltas (Uni.of Malta), Čehijas (Uni.of Hradec Kralove), Bulgārijas (Uni.of economics – Varna), Turcijas (Ankara Uni.), Francijas (Uni.d'Orleans), Itālijas (Uni.of Cassino and Southern Lazio), Lihtenšteinas (Uni. Liechtenstein), Grieķijas (Uni.of Crete). Erasmus+ pasaules mobilitātes ietvaros no Krievijas (Peoples' Friendship Uni.of Russia, Dostoevsky Omsk State Uni., National Research Uni.of Higher School of Economics, St.Petersburg State Uni.) un Albānijas (Metropolitan Uni.of Tirana). Izraēlas valsts finansējuma programmas ietvaros BVEF viesojās lektore no Izraēlas, kura vadīja vieslekcijas BVEF studentiem 2018. gada oktobrī, visa mēneša garumā.

Ārvalstu mācībspēki

Ārvalstu mācībspēku piesaisti reglamentē vairāki normatīvi akti: LR Satversme, Augstskolu likums, Darba likums, MK 05.07.2016. Pedagogu darba samaksas noteikumiem Nr. 445, LU Satversme, kā arī LU iekšējie normatīvi akti, piemēram LU Senāta 31.10.2011. lēmums Nr. 153 “Par Nolikumu par akadēmiskajiem un administratīvajiem amatiem Latvijas Universitātē”.

LU Senāta 31.10.2011. lēmums Nr.153 nosaka: “ja ir brīvs vai uz laiku brīvs akadēmiskais amats, LU Senāts pēc fakultātes domes ierosinājuma var nolemt neizsludināt konkursu. Šajā gadījumā rektors uz laiku līdz diviem gadiem var pieņemt darbā viesprofesoru, asociēto viesprofesoru, viesdocentu, vieslektoru vai viesasistentu.” BVEF gadu no gada attīsta un pilnveido savu akadēmisko personālu. Lielu atbalstu ārvalstu akadēmiskā personāla piesaistē sniedz Eiropas Sociālā fonda 8.2.2. specifiskais atbalsta mērķa projekts “Akadēmiskā personāla atjaunotne un kompetenču pilnveide Latvijas Universitātē” (projekta līguma Nr. 8.2.2.0/18/A/010), projekta mērķis ir personāla izaugsmes un attīstības veicināšana – jaunu pasniedzēju un ārvalstu pasniedzēju piesaiste, kā arī esošo pasniedzēju kompetenču paaugstināšana. Laika periodā no 01.01.2013. līdz 01.11.2019. BVEF bija noslēgti darba līgumi ar vairākiem viesprofesoriem: Eberl Martina, Kellner Klaus-Bernhard, Neuert Josef, Seibt Tatjana, Tysiak Wolfgang, kā arī ar viesdocentu Zettinigu Peteru. Arī turpmākajos gados BVEF plāno iesaistīt studiju procesā vairākus viesmācībspēkus.

5.3. Ja studiju programmā ir paredzēta prakse, raksturot studējošajiem piedāvātās prakses iespējas, nodrošinājumu un darba organizāciju. Norādīt, vai augstskola/ koledža palīdz

studējošajiem atrast prakses vietu.

LU ir vienota pieeja, balstīta uz LU rīkojumu Nr. 1/86 „Par LU studējošo prakses organizēšanas kārtību” (16.04.2007, ar grozījumiem, kas izdarīti 28.07.2016.). Rīkojums paredz kārtību, kādā jānorit praksēm, iesaistīto pušu saistības, līgumu formas u.t.t. Līgumi paredzēti arī angļu valodā gadījumiem, ja praksi piedāvā ārvalstu uzņēmums, kā arī ja studējošais ir ārvalstnieks. Tāpat 2019.gadā LU Karjeras centrs pēc uzņēmēju pieprasījuma ir sācis veidot LU prakšu katalogu, kurā BVEF ir iekļauta kā pirmā fakultāte, lai uzsāktu mērķtiecīgu darbu ar potenciālajiem prakšu devējiem. Katalogā iesniedzama informācija par studiju programmām, norādot kā studējošo skaitu programmā, kam nepieciešamas prakses vietas, tā vēlamā prakses saturu, jomas, kas prakses laikā studentam būtu jāapgūst.

BVEF fakultāte studiju laikā apgūstamo teorētisko zināšanu sasaistei ar praktisko uzņēmējdarbību, ekonomisko problēmu izpratni pievērš īpašu uzmanību – tāpēc, papildus jau esošajām praksēm profesionālajās studiju programmās, arī vairākās fakultātes akadēmiskajās studiju programmās ir mācību jeb akadēmiskā prakse, kas ir ieviesta vai palielināta pašreizējās fakultātes administrācijas vadībā. Savukārt jaunizveidotajās programmās mācību prakse ir neatņemama studiju sastāvdaļa (prakšu nolikumi pieejami 14.pielikumā).

Fakultāte noslēgusi vairākus prakšu līgumus uz nenoteiktu laiku (t.i., šīs institūcijas vai uzņēmumi ir gatavi pieņemt praksē fakultātes studentus katru gadu). Šie uz nenoteiktu laiku noslēgtie līgumi iedalāmi vairākās grupās: 1) līgumi ar samērā plaša profila augstākā līmeņa valsts institūcijām (LR Ārlietu ministrija, LR Tieslietu ministrija, Konkurences padome, Rīgas Domes Izglītības departaments, tāpat ilggadēja sadarbība ir ar Latvijas Investīciju Attīstības aģentūru, LR Ekonomikas ministriju); 2) līgumi ar augsta līmeņa profesionālām asociācijām (LR Grāmatvežu asociācija, Eiropas auditoru palāta); 3) līgumi ar bankām (Nordea Bank Finland Plc, AS Rietumu Banka, tāpat ilggadēja sadarbība ir ar Swedbank); 4) līgumi ar organizācijām, kuras ir gatavas pieņemt fakultātes studentus no jebkuras studiju programmas (Apdrošināšanas akciju sabiedrība LKB Life, Konkurences padome, Accenture, kas ir starptautisks vadības konsultāciju, tehnoloģisko pakalpojumu un ārpakalpojumu uzņēmums, Latvijas filiāle, LU studentu Biznesa inkubators); 5) līgumi, kas noslēgti par atsevišķās studiju programmās studējošo prakšu vietu nodrošināšanu (skat. 15.pielikumu). Bez šiem divpusējās sadarbības līgumiem jāmin līgumi, kas tiek slēgti ar uzņēmumiem un iestādēm, kas pieņem praksē atsevišķus studentus. Ja standarta LU izstrādātais līgums paredz trīspusēju iesaisti – LU, uzņēmums, students, tad uzņēmums nepieciešamības gadījumā var slēgt atsevišķu līgumu ar studentu par konfidencialitāti informācijas izmantošanā.

Prakses apjoms profesionālajās pamatstudiju programmās ir 26 KP, akadēmiskajās studiju programmās tas ir īsāks (minimālais apjoms 4 KP). Prakses ar lielu KP īpatsvaru tiek īstenotas sadalītā veidā – nepieciešamo kredītpunktu daudzumu sadalot pa vairākiem studiju semestriem. Šādi tiek nodrošināta arī teorētiski apgūstamo zināšanu un prasmju pilnveides praktiskā darbībā pakāpenība un loģiska secība, sākot ar vispārēju jautājumu dotajā jomā izpēti, līdz dziļi analītiskiem prakses uzdevumiem. Katrs prakses uzdevums tiek dots atbilstoši studiju programmas specifikai, savai specialitātei. Katrai studiju programmai ir izstrādāts savs Prakses nolikums, ar ko studenti tiek iepazīstināti klātienē un kas ir pieejams arī elektroniski fakultātes mājas lapā^[1]. Tādējādi ar Prakses nolikumu var iepazīties arī prakses uzņēmums, lai noskaidrotu konkrētās prakses prasības un uzdevumus. Lai pārliecinātos par prakses rezultātiem, uzņēmumu pārstāvji var piedalīties prakses aizstāvēšanās, izteikt savu vērtējumu un viedokli. Studenti, izejot praksi, šādā veidā bieži atrod savu nākamo darba vietu. Nereti savu bakalaura vai maģistra darba tēmas izvēli studenti saista ar uzzināto prakses uzņēmumā, arī prakses aizstāvēšana komisijas priekšā, izprotot

fakultātes prasības, ir būtisks solis, gatavojoties nākamajam lielajam pārbaudījumam – bakalaura vai maģistra darba rakstīšanai un aizstāvēšanai.

Tāpat fakultātes studentiem ir iespējas iziet praksi arī ārzemēs, piemēram, Erasmus+ programmas ietvaros. Informāciju par prakses iespējām ārzemēs studenti var iegūt pie ārejo sakaru koordinatores un fakultātes mājas lapā.

Kā būtisks aktivizējošs elements prakšu organizēšanā jāmin LU studentu Biznesa inkubatora iesaistīšanās, kā rezultātā tiek iegūta pieredze kā sākt biznesu no nulles un iepazīt jaunuzuņēmumu kultūru.

Fakultātes docētāji daudz darījuši prakšu pilnveidošanai. Iepriekšējos atskaides periodos vairākas fakultātē īstenojamās studiju programmas bija iesaistījušās ESF projektos, ko vadīja Profesionālās izglītības attīstības aģentūra, tieši prakšu attīstībai. Pašlaik fakultātes docētāji iesaistīti starptautiskajā Eiropas Universitāšu fonda finansētajā projektā POWER (Placement Opportunities With Entrepreneurial Reach) prakšu organizēšanai maģistra studiju programmās studējošajiem.

Kā svarīgs prakses organizācijas aspekts jāmin sinerģija, ko prakses īstenošana var sniegt abām galvenajām iesaistītajām pusēm – studējošajam un uzņēmumam. Studējošais, īpaši maģistra studiju programmas students, var dot uzņēmumam citādāku skatījumu uzņēmuma darbībā, veikt speciālus uzdevumus – finanšu plāna, mārketinga stratēģijas izstrādi, īstenot uzņēmumam vajadzīgu pētījumu u.t.t. Tāpēc loģiska ir arī fakultātes absolventu iesaistīšanās prakses vietu piedāvājumos fakultātes studentiem. To, ka fakultātē īstenotās studiju programmas, prakses uzdevumi atbilst nozares vajadzībām un zinātnes tendencēm, apliecina darba devēju vērtējums – 2016. un 2019.gadā pēc SKDS uzņēmēju viedokļa pētījuma rezultātiem, LU BVEF biznesa izglītības piedāvājums ir novērtēts kā vislabākais Latvijā.

[1] <https://www.bvef.lu.lv/studijas/studentiem/studiju-darbi-un-prakses-parskati/>

5.4. Ja studiju virzienā tiek īstenotas kopīgās studiju programmas, kopīgo studiju programmu izveides pamatojums un partneraugstskolu izvēles raksturojums un novērtējums, iekļaujot informāciju par kopīgo studiju programmu veidošanas un īstenošanas principiem un procesu. Ja studiju virzienā netiek īstenotas kopīgās studiju programmas, raksturot un novērtēt augstskolas/ koledžas plānus šādu studiju programmu izveidei studiju virziena ietvaros.

Līdz 2023. gadam Biznesa, vadības un ekonomikas fakultāte neplāno izstrādāt un īstenot kopīgās programmas.

II - Studiju virziena raksturojums (6. Iepriekšējās novērtēšanas procedūrās saņemto rekomendāciju ieviešana)

6.1. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā ekspertu sniegto rekomendāciju ieviešanas plāna izpildes un sniegto rekomendāciju ietekmes uz studiju kvalitāti vai procesu pilnveidi studiju virzienā un tam atbilstošajās studiju programmās novērtējums.

Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā ekspertu sniegtās rekomendācijas studiju virziena pilnveidei iespēju robežās tika ieviestas un izpildītas. Kā viena no rekomendācijām tika minēta studiju programmu internacionalizācijas veicināšana. 2019./2020.akad.gadā virziena ietvaros studentiem tiek piedāvātas 2 studiju programmas angļu valodā: bakalaura studiju programma "Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija" un maģistra studiju programma "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" (kas izveidota apvienojot studiju programmas "Eiropas studijas" un "Starptautiskās attiecības (Ekonomika)"). Katru gadu BVEF aktīvi uzņem iebrucošos pasniedzējus no partner-institūcijām, galvenokārt Erasmus+ programmas ietvaros. Iebraucošo pasniedzēju skaitam ir pieaugoša dinamika (skat. 9.pielikumu) un vērojama atkārtota mobilitāte, kad pasniedzēji no ārvalstīm atkārtoti izvēlās braukt uz BVEF, lai lasītu lekcijas. Tas skaidrojams ar uzņemošās puses, BVEF mācībspēku ieinteresētību veidot kontaktus starptautiskā līmenī, nodrošināt studentiem multikulturālu, uz internacionalizāciju balstītu studiju procesu. Kā arī ar studentu atsauksmēm pēc vieslektoru apmeklējuma, uzrādītajiem studiju rezultātiem. Uzņemošie pasniedzēji nereti lūdz vieslektorus novērtēt studentu darbu vieslekciju laikā, lai maksimāli iesaistītu starptautisko pieredzi studiju procesā, veicinātu studentu izpratni un redzējumu, kā arī motivētu studentus piedalīties mobilitāšu programmās. BVEF ar katru gadu tiek nodrošināts plašāks angļu valodas lietojums studiju kursu docēšanā (vairākos studijuursos tiek sniegta terminoloģija ne tikai latviešu valodā, bet arī angļu valodā, tāpat docētāji un studējošie izmanto jaunāko oriģinālo literatūru, kas pārsvarā ir angļu valodā), kā arī ir palielināts studiju kursu skaits, kas tiek docēti angļu valodā. Tāpat BVEF katru gadu tiek organizēta starptautiskā zinātniskā konference, kurā piedalās vairāk kā 150 zinātnieki no 15-20 pasaules valstīm. Visiem virziena studējošajiem katru gadu tiek piedāvāta iespēja iesaistīties jaunuzņēmumu nometnē Kembridžā, Lielbritānijā. Tajā katru gadu piedalās 5-7 fakultātes studējošie. Nometnes laikā dalībnieki strādā komandās pie savu biznesa ideju izstrādes, uzlabo zināšanas par visdažādākajiem uzņēmējdarbības aspektiem, gūst jaunu pieredzi tiekoties ar uzņēmējiem un mentoriem. Latvijā nodarbības vada gan BVEF mācībspēki, gan dažādu jomu praktiķi (uzņēmēji, vadītāji u.c.). Programma ietver praktiskas lekcijas, darbu komandās, mentoringa sesijas, uzņēmēju stāstus, mājas darbus, un noslēgumā – biznesa ideju prezentācijas ekspertiem.

Eksperti arī norādīja, ka nepieciešams vairāk finansiāla atbalsta no nozares un citiem sponsoriem, lai palielinātu studentu skaitu un finansētu programmu veidošanu. Lai to realizētu BVEF aktīvi strādā pie sadarbības līgumu slēgšanas ar nozares pārstāvjiem un iesaista tos programmu veidošanā. Ar mecenātu atbalstu tiek organizēts pētījums "Studentu uzņēmējgars" LU studentu Biznesa inkubatorā, kura ietvaros notika konkurss par labākajām biznesa idejām, uzvarētājiem saņemot balvu finansiālu atbalstu uzņēmējdarbības uzsākšanai. Mecenāti piedalās fakultātes telpu labiekārtošanā. 2017.gadā ar Swedbank atbalstu fakultātes 4.stāvā ir izveidota studentu telpa, kurā nodrošināta iespēja studentiem gan aktīvi atpūsties, gan veikt savu pastāvīgo darbu vai grupu darbu, savukārt 2018.gadā ar SIA "Ernst&Young Baltic" atbalstu BVEF 3.stāva foajē tika izveidots E&Y Lounge – telpa, kurā studenti var veikt patstāvīgos darbus vai grupu darbus, organizēt seminārus un citus pasākumus, kā arī atpūsties mūsdienīgā atmosfērā. Nozares pārstāvji iesaistās zinātnisko konferenču organizēšanā. Piemēram, 2017. un 2018.gadā Starptautiskā zinātniskā konference "*New Challenges of Economic and Business Development*" tika organizēta sadarbībā ar EK pārstāvniecību Latvijā. Konferenču programma tiek veidota sadarbībā ar ārvalstu kolēģiem, kas aktīvi darbojas konferenču programmas komitejās un kā recenzenti. Konferenču ietvaros tiek izdots rakstu krājums, kas tiek indeksēts Web of Science un EBSCO. 2019.gadā ir izveidota BVEF DDP, kas darbosies kā koleģiālā padomdevēja institūcija, lai veicinātu BVEF studiju un pētniecības attīstību, iesaistoties BVEF stratēģiskās attīstības politikas veidošanā un īstenošanā, konsultējot BVEF Domi un dekānu BVEF attīstības stratēģijas jautājumos un saskaņojot to ar Latvijas

ekonomikas attīstības tendencēm.

Eksperti rekomendācijās uzsvēra nepieciešamību turpināt mācībspēku profesionālo attīstību. Katru gadu vairāki fakultātes akadēmiskā personāla pārstāvji piedalās starptautiskajā mobilitātē. Piemēram, 2018./2019.gadā Erasmus+ mobilitātē piedalījās 5 BVEF mācībspēki un vēl 5 piedalījās Erasmus pasaules mobilitātē Krievijā un Indijā. Tāpat ik gadu notiek akadēmiskā personāla svešvalodu zināšanu pilnveide. 2018./2019.akadēmiskajā gadā angļu valodas zinātniskās un akadēmiskās kapacitātes pilnveidē piedalījās 6 akadēmiskā personāla pārstāvji, bet 2019./2020.gadā tika izveidotas piecas jaunas grupas (dažādos līmeņos), kurās pieteicās 10 akadēmiskā personāla pārstāvji. 2018./2019.akad.gadā BEVF sadarbībā ar SSE Rīga organizēja tālākizglītības kursu akadēmiskā personāla kvalifikācijas celšanai "Ekonomikas un biznesa jomas metodiskās aktualitātes un starptautiskā pieredze augstākajā izglītībā" 16 stundu apjomā, kurā piedalījās 20 BVEF akadēmiskā personāla pārstāvji. Kursa ietvaros notika 7 dažādi metodiskie semināri, kuros uzstājās viesprofesori no dažādām Universitātēm, piemēram, profesors F.Schneiders no Linzas Universitātes (Johannes Kepler University of Linz), kas ir starptautiski atzīts pētnieks un eksperts ēnu ekonomikas jautājumos. Akadēmiskais personāls regulāri piedalās Latvijas Republikas grāmatvežu asociācijas (LRGA)ursos un semināros, kā arī Latvijas Zvērināto Revidentu asociācijas izglītības centra (LZRAIC)ursos. Tāpat akadēmiskā personāla pārstāvji apmeklē VUMC, Finanšu tālākizglītības centra un Valsts Administrācijas skolas organizētos kursus, pilnveidojot savas praktiskās iemaņas banku regulējuma un datu analīzes jautājumos. 2019.gada septembrī lektore R.Freimane Austrijas Ekonomisko Pētījumu centrā (Vīnē, Austrijā) apmeklēja intensīvos vispārējā līdzsvara modeļu praktiskās novērtēšanas kursus ar programmnodrošinājumu GEMPACK: "Practical GE Modelling Course". Lai veicinātu docētāju koleģiālo mācīšanos un labās prakses pedagoģiskajā darbā apzināšanu, izstrādāta un īstenota tālākizglītības programma „Akadēmiskā personāla koleģiālās mācīšanās pieredzes veicināšana”, kuras ietvaros akadēmiskais personāls veic koleģiālās hospitācijas, tādējādi tiek mērķtiecīgi veicināta docētāju pedagoģiskās pieredzes apmaiņa.

Eksperti sniedza ieteikumus arī atsevišķām studiju virziena ietvaros realizētajām programmām. Tā, piemēram, tika ieteikts uzlabot personāla un studentu mobilitāti un attīstīt apmaiņas kultūru. BVEF studentiem tiek piedāvātas iespējas piedalīties dažādās apmaiņas programmās un semestri vai gadu studēt ārvalstīs. Tāpat studējošie var iziet praksi (pilnībā vai daļēji) citu ārvalstu augstskolu vai koledžu studiju programmās, kā arī divpusējo sadarbības līgumu ietvaros gan studenti, gan akadēmiskais un administratīvais personāls var veikt pieredzes apmaiņas braucienus. Pārskata periodā BVEF ir bijis stabili augsts iebrāucošo studentu skaits (vidēji 200 studenti gadā), savukārt uz ārzemēm apmaiņas studijās ir devušies vidēji 65-70 studējošie gadā. Arī BVEF mācībspēki aktīvi iesaistās starptautiskajās aktivitātes, ņemot dalību apmaiņas programmās un gatavojot starptautiskus projektus. Plašāku personāla iesaisti starptautiskajā mobilitātē kavē ierobežotais vietu skaits, kas tiek iedalītas fakultātei (vidēji uz vienu vietu piesakās 2-3 kandidāti).

Eksperti norādījusi arī uz nepieciešamību regulāriem kontaktiem ar darba devējiem un absolventu asociācijas nodibināšanu. LU regulāri organizē karjeras dienas, kurās piedalās lielāko darba devēju pārstāji prezentējot studentiem piedāvātas darba vietas, informē par izaugsmes un karjeras iespējām. LU ir nodibināts "Absolventu klubs", kurā aktīvi iesaistījušies arī BVEF mācībspēki un absolventi. Kopumā, izvērtējot veiktos pasākumus, var secināt, ka BVEF pārskata periodā intensificējusi darba devēju iesaisti studijās un pētījumos, lai nodrošinātu darba devēju zināšanu un pieredzes, kā arī viņu rīcībā esošās materiāltehniskās bāzes izmantošanu studiju virziena programmu īstenošanai. 2019.gadā BVEF ir izveidota DDP, kas darbosies kā koleģiālā padomdevēja institūcija, iesaistoties BVEF stratēģiskās attīstības politikas veidošanā un īstenošanā, konsultējot BVEF Domi un dekānu BVEF attīstības stratēģijas jautājumos un saskaņojot to ar Latvijas ekonomikas attīstības tendencēm. Tāpat BVEF studentu pašpārvalde regulāri organizē absolventu tikšanos ar studējošajiem (pasākums "Absolventu pieredzes stāsti").

Eksperti ieteikuši arī veikt līdzīgu programmu apvienošanu, kas virziena ietvaros tika īstenota. Piemēram, studiju programmās Ekonomika (43311) un Ekonomika (45311) tika samazināt apakšprogrammu skaits, atstājot tikai 2, kas ir pieprasītas darba tirgū. Tāpat tika izveidota apvienotā doktora studiju programma "Ekonomika un uzņēmējdarbība", kas turpmāk tiks realizēta studija virziena "Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība" ietvaros.

Tika realizēti arī citi ekspertu ieteikumu, kas saistīti ar studiju resursu pilnveidi, e-studiju attīstību u.c., ko uzskatāmi var redzēt 16.pielikumā rekomendāciju izpildes pārskatā.

Nākamajā akreditācijas periodā studiju virziena ietvaros tiks turpināts strādāt pie visu studiju programmu kvalitatīvas nodrošināšanas un pilnveides, t.sk., programmas tiks īstenotas atbilstoši jaunajiem akreditācijai pieteiktajiem plāniem, sniedzot studējošajiem vēl plašākas iespējas un nodrošinot jaunu, aktuālu studiju kursu īstenošanu, t.sk. angļu valodā, lai veicinātu studiju procesa internacionalizāciju.

6.2. Pārskata periodā licencēto studiju programmu vai studiju virzienam atbilstošu studiju programmu izmaiņu novērtēšanas, vai procedūras par studiju programmas iekļaušanu studiju virziena akreditācijas lapā, ietvaros ekspertu sniegto rekomendāciju izpilde (ja piemērojams).

Studiju virziena akreditācijas periodā tika veiktas trīs studiju programmu izmaiņu novērtēšanas 2019. gada 8. augustā un 2019. gada 4. decembrī. Izmaiņu novērtēšanas ietvaros ekspertu sniegto rekomendāciju izpilde:

1. Maģistra studiju programma "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija"

Saskaņā ar Studiju kvalitātes komisijas **2019. gada 8. augusta** lēmumu Nr.2019/12-1 par izmaiņu novērtēšanu akreditētā studiju virzienā un nolūkā nodrošināt kvalitatīva satura programmas īstenošanu, pilnvērtīgu visu studējošo interešu ievērošanu un studiju centrētas izglītības principu, maģistra studiju programmai "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" tika pārstrādāts reflektantu atlases process un definētas būtiski augstākas prasības reflektantu sākotnējās sagatavotības līmenim, proti:

Viengadīgam studiju plānam:

- Akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds sociālo zinātņu jomā ekonomikā, vadības zinātnē vai tām pielīdzināmā nozarē ar kopējo studiju ilgumu ne mazāk kā 4 gadi jeb 160 KP.
- Priekšzināšanas un profesionālas prasmes tiek pārbaudītas ar kombinētās pārbaudes formas palīdzību - CV + motivācijas vēstule + pārrunas (angļu valodā) + tests.

Divgadīgam studiju plānam:

- Akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds ekonomikā vai vadības zinātnē.

Akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds citās sociālo zinātņu vai dabaszinātņu, vai humanitāro zinātņu jomās un vērā ņemama darba pieredze ekonomikas nozarē, kas ietver atbilstošas priekšzināšanas.

- Priekšzināšanas un profesionālas prasmes tiek pārbaudītas ar kombinētās pārbaudes formas palīdzību – CV + motivācijas vēstule + pārrunas (angļu valodā) + tests.

-

Abiem studiju plāniem:

- Dzīves gājums un pieredze (jāiesniedz dzīves gājuma apraksts (CV)), tai skaitā, pieredze dažādos Eiropas integrācijas jautājumos, starptautiskās un starpkultūru komunikācijas pieredze, līdzdalība sabiedriskās aktivitātēs un organizācijās.
- Motivācija studēt “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” maģistra studiju programmā, gaidas un iespējamās maģistra darba tēmas izvēles pamatojums (jāiesniedz motivācijas vēstule, kura tiek vērtēta pēc noteiktiem kritērijiem).
- Angļu valodas zināšanas – pārrunas angļu valodā:
- Ārvalstniekiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti, kas atbilst vismaz B2 līmenim, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā;
- Pārējiem reflektantiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti vai citi apliecinājumi par angļu valodas prasmi, kas atbilst vismaz B2 līmenim vai vērtējums angļu valodā iepriekšējās izglītības dokumentā (atzīmei jābūt ne zemākai kā 7 (10 ballu skalā) vai vērtējums iestājpārbaudījumā, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā).
- Tests ekonomikas priekšzināšanu un profesionālo prasmju pārbaudei, kas tiek realizēts:
- Ārvalstniekiem - attālināti izmantojot interneta tiešsaisti;
- Pārējiem reflektantiem – klātienē.

Maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" iestājpārbaudījuma jautājumi ekonomikas priekšzināšanu un profesionālo prasmju pārbaudei tiek izstrādāti katram iestāšanās gadam.

2. Bakalaura studiju programma “Grāmatvedība, analīze un audits”

Akreditācijas periodā bija veiktas būtiskas izmaiņas, kas izvērtētas un apstiprinātas ar Studiju kvalitātes komisijas lēmumu Nr. 2019/22-1 **2019. gada 4. decembrī**. Lai nodrošinātu studiju programmas kvalitatīva satura īstenošanu, eksperte izmaiņu novērtēšanas atzinumā bija sniegusi vairākus ieteikumus- pilnveidot studiju kursu aprakstus, mācībspēku CV un diploma pielikumus. Sagatavojot studiju programmas dokumentus akreditācijai, ekspertes minētie ieteikumi tika ņemti vērā.

3. Maģistra studiju programma “Grāmatvedība un audits”

Maģistra studiju programmas “Grāmatvedība un audits” akreditācijas periodā bija veiktas būtiskas izmaiņas, kas izvērtētas un apstiprinātas ar Studiju kvalitātes komisijas lēmumu Nr. 2019/21-1 **2019. gada 4. decembrī**. Lai nodrošinātu studiju programmas kvalitatīva satura īstenošanu, eksperte izmaiņu novērtēšanas atzinumā bija sniegusi vairākus ieteikumus- pilnveidot studiju kursu aprakstus, mācībspēku CV un diploma pielikumus. Sagatavojot studiju programmas dokumentus akreditācijai, ekspertes minētie ieteikumi tika ņemti vērā.

Pielikumi

I. Informācija par augstskolu/ koledžu		
Saraksts ar galvenajiem augstskolas/ koledžas iekšējiem normatīvajiem aktiem un regulējumiem	Saraksts ar augstskolas galvenajiem iekšējiem normatīvajiem aktiem un regulējumiem.docx	List of the institution.docx
Informācija par studiju virziena īstenošanu filiālēs (ja piemērojams)		
Augstskolas/ koledžas pārvaldības struktūra	LU pārvaldības shēma.docx	Appendix 2.pdf
II. Studiju virziena raksturojums - 1. Studiju virziena pārvaldība		
Studiju virziena attīstības plāns (ja piemērojams)	Studiju virziena attist.docx	PLAN FOR THE DEVELOPMENT OF THE STUDY DIRECTION.docx
Studiju virziena pārvaldības struktūra	BVEF fakultātes pārvaldības struktūrshēma.docx	MANAGEMENT STRUCTURE OF THE STUDY DIRECTION.docx
II. Studiju virziena raksturojums - 3. Studiju virziena resursi un nodrošinājums		
Pamatinformācija par studiju virziena īstenošanā iesaistītajiem mācībspēkiem	17_03 Mācībspēki.xlsx	17_03BASIC INFORMATION ON THE TEACHING STAFF INVOLVED IN THE IMPLEMENTATION OF THE STUDY DIRECTIO1.docx
Mācībspēku biogrāfijas (Curriculum Vitae Europass formātā)	CV-Ekonom_virz_04_03_20.pdf	Ekonomikas virz-CV-anglu_30012020_1.pdf
Statistikas datu apkopojums par mācībspēku ienākošo un izejošo mobilitāti pārskata periodā	Mobilitāte.docx	9_pielikums_Statistikas_datu_apkopoju_macibspeku_ienakoso_un_izejoso_mobilitati_Eng.docx
II. Studiju virziena raksturojums - 4. Zinātniskā pētniecība un mākslinieciskā jaunrade		
Mācībspēku publikāciju, patentu, mākslinieciskās jaunrades darbu saraksts par pārskata periodu	10_Pielikums_Publikācijas_Projekti_Latv.docx	10_Pielikums_Publikācijas_Projekti_Eng.docx
II. Studiju virziena raksturojums - 5. Sadarbība un internacionalizācija		
Sadarbības līgumu saraksts	11_pielik_17_03.docx	Appendix 11. LIST OF COOPERATION AGREEMENTS 17_03.docx
Statistikas dati par ārvalstu studējošajiem un mācībspēkiem	12_pielikums_Statistikas_dati_arvalstu_stud_macibsp_Latv.docx	12_pielikums_Statistikas_dati_arvalstu_stud_macibsp_Eng.docx
Statistikas dati par studējošo mobilitāti (norādot studiju programmas)	Statistikas dati par studējošo mobilitāti.docx	Statistical data of the mobility of students.docx
Studējošo prakses organizācijas apraksts	14.pielikums 17_03.docx	Appendix 14 17_03.docx
Informācija par līgumiem u.c. apliecinājumi par studējošo prakses nodrošinājumu uzņēmumos	Informācija par prakses līgumiem.docx	15_Pielikums_stud_prakses_aplicin_ligumi_Eng(1).docx
II. Studiju virziena raksturojums - 6. Iepriekšējās novērtēšanas procedūrās saņemto rekomendāciju ieviešana		
Rekomendāciju izpildes pārskats	16.pielikums_LV.docx	Annex 16.docx
Studiju virziena raksturojums - Citi obligātie pielikumi		
Augstskolas/ koledžas rektora, direktora, studiju programmas vai virziena vadītāja parakstīts apliecinājums, ka studiju virzienam atbilstošo studiju programmu īstenošanā iesaistīto mācībspēku valsts valodas zināšanas atbilst noteikumiem par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai.	apliec par valsts val.pdf	Confirmation 2.docx
III. Studiju programmas raksturojums - 1. Studiju programmas raksturojošie parametri		
Kopīgās studiju programmas atbilstība Augstskolu likuma prasībām (tabula)		
Statistika par studējošajiem pārskata periodā		
III. Studiju programmas raksturojums - 2. Studiju saturs un īstenošana		
Studiju programmas atbilstība valsts izglītības standartam		
Studiju programmā iegūstamās kvalifikācijas atbilstību profesijas standartam (ja piemērojams)		
Studiju programmas atbilstību atbilstošās nozares specifiskajam normatīvajam regulējumam (ja piemērojams)		
Studiju kursu/ moduļu kartējums studiju programmas studiju rezultātu sasniegšanai		
Studiju programmas plāns (Katram studiju programmas īstenošanas veidam un formai)		
Studiju kursu/ moduļu apraksti		
Studiju programmas raksturojums - Citi obligātie pielikumi		
Par studiju programmas apgušanu izsniedzamā diploma paraugs		
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem nodrošinās iespējas turpināt izglītības ieguvu citā studiju programmā vai citā augstskolā/ koledžā (līgums ar citu akreditētu augstskolu vai koledžu), ja studiju programmas īstenošana tiks pārtraukta		
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem garantē zaudējumu kompensāciju, ja studiju programma augstskolas vai koledžas rīcības (darbības vai bezdarbības) dēļ netiek akreditēta vai tiek atņemta studiju programmas licence un studējošais nevēlas turpināt studijas citā studiju programmā.		
Augstskolas/ koledžas apliecinājums par studiju programmas īstenošanā iesaistāmo mācībspēku attiecīgo svešvalodu prasmi vismaz B2 līmenī atbilstoši Eiropas Valodas prasmes novērtējuma līmeņiem (līmeņu sadalījums pieejams tīmekļvietnē www.europass.lv, ja studiju programmu vai tās daļu īsteno svešvalodā.		
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas doktora studiju programmas, apliecinājums, ka doktora studiju programmas akadēmiskā personāla sastāvā ir ne mazāk kā pieci doktori, no kuriem vismaz trīs ir Latvijas Zinātnes padomes apstiprināti eksperti tajā zinātnu nozarē vai apakšnozarē, kurā studiju programma pilnā piešķirt zinātnisko grādu.		
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, apliecinājums, ka akadēmisko studiju programmu akadēmiskais personāls atbilst Augstskolu likuma 55. panta pirmās daļas trešajā punktā noteiktajām prasībām.		
Studiju līguma paraugs/-i		
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, kurās paredzēts, ka studēs mazāk nekā 250 pilna laika studējošie, attiecīgs Augstākās izglītības padomes atzinums atbilstoši Augstskolu likuma 55. panta otrajai daļai.		
Ar drošu elektronisko parakstu parakstīts iesniegums studiju virziena novērtēšanai	Iesniegums AIC Ekonomika.docx	Application for the Assessment of the Study Direction "Economics".docx

Citi pielikumi

Dokumenta nosaukums	Dokuments
Atbilstība AL prasībām	LU iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas atbilstība Augstskolu likuma 5.docx
Studiju kursu apraksti	kursu_apr_20-12-2019_jauna_strukt_GALIGAIS.docx
Studiju virziena un tam atbilstošo studiju programmu atbilstība normatīvo aktu prasībām	17.pielikums 23.01...docx
Apendix 17	Appendix 17 eng.docx
VARAM vēstule	VARAMvest_24012020_LU.docx
4.pielikums	4_Pielikums_Darba_deveju_aptauja_absolventu_prasmju_novertējumu_Latv.docx
4.pielikums	4_Pielikums_Darba_deveju_aptauja_absolventu_prasmju_novertējumu_Eng.docx

Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija

Augstākās izglītības iestāde	<i>Ekonomika</i>
Studiju programmas nosaukums	<i>Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija</i>
Izglītības klasifikācijas kods (IKK)	<i>43311</i>
Studiju programmas veids	<i>Akadēmiskā bakalaura studiju programma</i>
Studiju programmas direktora vārds	<i>Ērika</i>
Studiju programmas direktora uzvārds	<i>Šumilo</i>
Studiju programmas direktora e-pasts	<i>erika.sumilo@lu.lv</i>
Studiju programmas vadītāja/ direktora akadēmiskais/ zinātniskais grāds	<i>Dr.oec., Prof.</i>
Studiju programmas direktora telefona numurs	<i>67034444</i>
Studiju programmas mērķis	<i>mērķis ir sagatavot augsti kvalificētus speciālistus, kas, darbojoties valsts, privātajās un starptautiskajās institūcijās, orientējas starptautiskās ekonomikas un komercdiplomātijas jautājumos, spēj pieņemt patstāvīgus lēmumus, risināt ikdienas uzdevumus un sadarboties ar Latvijas un ārvalstu organizācijām, iestādēm un uzņēmumiem. Pēc programmas apgūšanas absolventi var strādāt Latvijas Republikas un Eiropas Savienības institūcijās, kā arī citās starptautiskajās, valsts, NVO un privātajās organizācijās un multinacionālajās korporācijās</i>
Studiju programmas uzdevumi	<ul style="list-style-type: none"> - <i>sniegt teorētiskās un praktiskās zināšanas starptautiskās ekonomikas, komercdiplomātijas, kā arī vispārkulturālo zinātņu jomā;</i> - <i>veidot studējošajiem akadēmiskās un profesionālās prasmes un kompetences, kā arī attīstīt spēju veiksmīgi darboties dažādās nacionālā un starptautiskā līmeņa institūcijās un organizācijās;</i> - <i>iesaistīt studējošos konkrētu praktisku uzdevumu risināšanā mācību semināros, praksē un bakalaura darba izstrādāšanas laikā, pilnveidojot prasmes, kas nodrošinātu tautsaimniecības nozaru attīstību atbilstoši pieaugošajam pieprasījumam, sekmētu ārvalstu investīciju piesaisti un veicinātu eksporta produktu un pakalpojumu pieaugumu;</i> - <i>attīstīt prezentācijas un zinātniskās polemikas prasmi, komunikācijas spējas, prasmi strādāt komandā, prasmi iegūt, analizēt un izmantot informāciju, kā arī prasmi veikt datu analīzi un veikt patstāvīgu pētījumu;</i> - <i>nodrošināt svešvalodu apguvi un tās praktisko lietojumu;</i> - <i>nodrošināt pietiekamu pamatu studiju turpināšanai maģistrantūras un pēc tam doktorantūras līmenī, kā arī prasmes pastāvīgai pašpilnveidei.</i>

Sasniedzamie studiju rezultāti	<p><i>Zināšanas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - izprast starptautiskās ekonomikas un ar komercdiplomātiju saistītos jēdzienus un problēmas, - izprast un kritiski izvērtēt starptautiskās ekonomikas un uzņēmējdarbības faktus, teorijas un likumsakarības, - izprast komercdiplomātijas īstenošanas pamatnosacījumus, lai efektīvi piedalītos starptautiskajā tirdzniecības, finanšu un citā ekonomiskajā darbībā, tai skaitā pārrunās, līgumu slēgšanā, aizstāvēt nacionālās vai korporatīvās intereses utml., - izskaidrot dažādus starptautiskos ekonomiskos un biznesa procesus, novērtēt to sekas. <p><i>Prasmes:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - izmantot starptautiskās ekonomikas un ar komercdiplomātiju saistītas zināšanas konkrētu faktu un procesu vērtēšanā un analizē, - izvērtēt un salīdzināt dažādas situācijas starptautisko ekonomisko attiecību jomā valsts un organizāciju līmenī, novērtēt to iespējamās sekas, - identificēt un formulēt pētnieciskās un praktiskās problēmas, izstrādāt to risināšanas ceļus, - atrast, izvērtēt un radoši izmantot informāciju pētniecisko un praktisko problēmu risināšanai, - izmantot piemērotākās kvantitatīvās un kvalitatīvās pētniecības metodes, veikt pētījumā iegūto rezultātu ekonomisko interpretāciju un prezentāciju speciālistu un nespeciālistu auditorijās; - uzņemties atbildību un iniciatīvu, pilnveidot un attīstīt savas prasmes, pieņemt lēmumus un rast radošus risinājumus mainīgos vai neskaidros apstākļos, - starpkultūru komunikācijas prasme un prasme strādāt daudznacionālā komandā. <p><i>Kompetences:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - spēj pielietot teorētiskās zināšanas un prasmes ar starptautisko ekonomiku un komercdiplomātiju saistītu jautājumu un problēmu risināšanā organizācijas vai valsts līmenī, - spēj orientēties mūsdienu starptautiskās ekonomikas procesos, tos patstāvīgi analizēt, izmantojot statistiskās, kā arī citas kvantitatīvās un kvalitatīvās analīzes metodes, - spēj izprast profesionālās ētikas nozīmi, izvērtēt savas profesionālās darbības ietekmi uz vidi un sabiedrību, - spēj turpināt savu tālāko izglītību un veidot karjeru Latvijas Republikas un Eiropas Savienības institūcijās, kā arī citās starptautiskajās, valsts, NVO un privātajās organizācijās un multinacionālajās korporācijās.
--------------------------------	--

Studiju programmas noslēgumā paredzētais noslēguma pārbaudījums	Bakalaura darbs
---	-----------------

Studiju programmas varianti

Pilna laika klātiene - 4 gadi - latviešu

Studiju veids un forma	Pilna laika klātiene
Īstenošanas ilgums (gados)	4
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	0
Īstenošanas valoda	latviešu
Studiju programmas apjoms (KP)	160
Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	Iepriekšējā izglītība: vidējā izglītība Konkursa kritēriji personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību sākot no 2004. gada: CE latviešu valodā CE matemātikā CE angļu valodā Konkursa kritēriji personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību līdz 2004. gadam (neieskaitot), kā arī personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību ārvalstīs vai personām ar īpašām vajadzībām: - gada vidējā atzīme latviešu valodā un literatūrā (izņemot angļu valodas grupu), - gada atzīme angļu valodā, - gada atzīme matemātikā (vai vidējā atzīme algebrā un ģeometrijā), - gada vidējā atzīme noteiktos mācību priekšmetos Priekšrocības: Latvijas valsts ekonomikas olimpiādes un ZPD konferences ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātņu nozares godalgoto vietu ieguvējiem tekošajā un iepriekšējā gadā. Programmai, kura tiks īstenota angļu valodā, nosacījumi ārvalstniekiem, kuri vidējo izglītību ieguvuši ārvalstīs: 1) vidējās izglītības dokumentā jābūt sekmīgam vērtējumam matemātikā; 2) angļu valodas prasme, ko apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti, kas atbilst vismaz B2 līmenim, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā
Iegūstamais grāds (latviešu valodā)	Sociālo zinātņu bakalaura grāds starptautiskajā ekonomikā
Iegūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	—

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

Pilna laika klātiene - 4 gadi - angļu

Studiju veids un forma	Pilna laika klātiene
Īstenošanas ilgums (gados)	4
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	0
Īstenošanas valoda	angļu
Studiju programmas apjoms (KP)	160

Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	<i>Iepriekšējā izglītība: vidējā izglītība Konkursa kritēriji personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību sākot no 2004. gada: CE latviešu valodā CE matemātikā CE angļu valodā Konkursa kritēriji personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību līdz 2004. gadam (neieskaitot), kā arī personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību ārvalstīs vai personām ar īpašām vajadzībām: - gada vidējā atzīme latviešu valodā un literatūrā (izņemot angļu valodas grupu), - gada atzīme angļu valodā, - gada atzīme matemātikā (vai vidējā atzīme algebrā un ģeometrijā), - gada vidējā atzīme noteiktos mācību priekšmetos Priekšrocības: Latvijas valsts ekonomikas olimpiādes un ZPD konferences ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātņu nozares godalgoto vietu ieguvējiem tekošajā un iepriekšējā gadā. Programmai, kura tiks īstenota angļu valodā, nosacījumi ārvalstniekiem, kuri vidējo izglītību ieguvuši ārvalstīs: 1) vidējās izglītības dokumentā jābūt sekmīgam vērtējumam matemātikā; 2) angļu valodas prasme, ko apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti, kas atbilst vismaz B2 līmenim, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā</i>
legūstamais grāds (latviešu valodā)	<i>Sociālo zinātņu bakalaura grāds starptautiskajā ekonomikā</i>
legūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	—

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)

1.1. Izmaiņu studiju programmas parametros, kas notikušas kopš iepriekšējās studiju virziena akreditācijas lapas izsniegšanas vai studiju programmas licences izsniegšanas, ja studiju programma nav iekļauta studiju virziena akreditācijas lapā, apraksts un analīze.

Izmaiņas veiktas studiju rezultātu formulējumā ievērojot jaunās prasības, izdalot zināšanas, prasmes un kompetences.

1.2. Statistikas dati par studējošajiem studiju programmā, studējošo skaita dinamika, skaita izmaiņu ietekmes faktoru analīze un novērtējums. Analizējot, atsevišķi izdalīt dažādas studiju formas, veidus, valodas.

Bakalaura studiju programma "Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija" tiek īstenota pilna laika klātienēs (PLK) formā latviešu un angļu valodās.

Kopējais studējošo skaits studiju programmā pārskata periodā bija stabils, ar izteiktu pieaugošu tendenci perioda beigās un nelielām svārstībām pa gadiem. Ja 2012./13.gadā kopējais studējošo skaits bija 146, tad 2018./19. – 173 studenti. Studējošo skaita dinamika latviešu un angļu grupās nebija vienmērīga. Kopējā studējošo skaita pieaugumu perioda beigās noteica ārvalstu studentu skaita ikgadējs pieaugums (skat.1.pielikums).

Studējošo skaits latviešu valodas grupās pārskata periodā ir nedaudz katru gadu samazinājies, kas izskaidrojams, galvenokārt, ar kopējām demogrāfiskām un ekonomiskās situācijas tendencēm Latvijā. Ja 2012./13.gadā studējošo skaits latviešu valodas grupās bija 146, tad 2019./20. – 82 studenti. Pēdējos divos gados gan šis skaits ir stabilizējies un 2019.gadā pat nedaudz pieaudzis.

Studējošo skaits angļu valodas grupās ir konsekventi pieaudzis pa gadiem, no 11 studentiem 2013./14. gadā līdz 92 studentiem 2018./19.gadā, kas izskaidrojams ar studiju programmas pieaugošo popularitāti ārvalstu studentu vidū.

Absolventu skaita dinamika pa gadiem ir svārstīga – samazinājums ir vērojams 2014., 2016. un 2017. gados, savukārt, pārskata perioda beigās absolventu skaits ir izlīdzinājies. Kopumā var secināt, ka kopējais studējošo skaits programmā nesamazinās, pārskata periodā tas svārstījās pa gadiem ar tendenci izlīdzināties un pat pieaugt perioda beigās.

Analizējot studējošo skaita atbirumu un tā iemeslus (skat. 1. pielikumu), var izdarīt vairākus secinājumus. Studiju pārtraukšanas galvenie iemesli ir nespēja sekmīgi pildīt programmas prasības un studējošo finansiālās grūtības. Studentu atbirums pa gadiem visā pārskata periodā bija ļoti vienmērīgs, no 12 līdz 16 studentiem gadā. Kā liecina aptaujas rezultāti, viens no galvenajiem iemesliem studiju pārtraukšanai ir studiju līguma saistību nepildīšana, kas izpaužas studiju programmas prasību savlaicīgā nepildīšanā. Kā otru būtisku iemeslu studiju pārtraukšanai

studējošie min nespēju pildīt finansiālās saistības pret augstskolu.

1.3. Analīze un novērtējums par studiju programmas nosaukuma, iegūstamā grāda, profesionālās kvalifikācijas vai grāda un profesionālās kvalifikācijas mērķu un uzdevumu, studiju rezultātu, kā arī uzņemšanas prasību savstarpējo sasaisti.

Studiju programmas mērķis ir sagatavot augsti kvalificētus speciālistus, kas, darbojoties valsts, privātajās un starptautiskajās institūcijās, orientējas starptautiskās ekonomikas un komercdiplomātijas jautājumos, spēj pieņemt patstāvīgus lēmumus, risināt ikdienas uzdevumus un sadarboties ar Latvijas un ārvalstu organizācijām, iestādēm un uzņēmumiem. Studiju programmas formulētie uzdevumi izriet no izvirzītā mērķa un paredzēti, lai ietvertie studiju kursi un to pasniegšanas metodika attīstītu studentos kritisko un radošo domāšanu, veicinātu centienus patstāvīgai zināšanu paplašināšanai un praktisko iemaņu nostiprināšanai, kas nepieciešamas ikvienam augsti kvalificētam speciālistam. Mērķa formulējums norāda uz tiešu sasaisti ar programmas nosaukumu, uzdevumi izriet no izvirzītā mērķa.

Studiju programmas īstenošanas ilgumu, apjomu un saturu, kā arī programmas mērķa sasniegšanu un uzdevumu izpildi nosaka vairāki apstākļi:

1. Programma nodrošina daudzpusīgas vispārkulturālas zināšanas, kas nepieciešamas absolventu plašākam skatījumam uz norisēm pasaulē un pasaulē notiekošo procesu dziļākai izpratnei (piemēram, tādi studiju kursi kā Filozofija, Kultūras vēsture un teorija, Politikas zinātne).
2. Programma sagatavo speciālistus ekonomikas jomā (piemēram, tādi studiju kursi kā Mikroekonomika, Makroekonomika, Statistika) ar starptautisku kompetenci. Tāpēc liels akcents ir likts uz starptautiskās ekonomikas studiju kursu bloku (piemēram, Starptautiskā ekonomika, Starptautiskās ekonomikas finanšu aspekti, Pasaules reģionu salīdzinoša analīze), lai sniegtu padziļinātas zināšanas starptautiskajā ekonomikā.
3. Zināšanu un prasmju nodrošināšanai uzņēmējdarbībā starptautiskajā līmenī un valsts institūciju starptautiskajā darbībā paredzēts komercdiplomātijas kursu bloks (piemēram, tādi studiju kursi kā Starpkultūru attiecības vērtību sistēmas un biznesa kontekstā, Sarunu vešana, Ievads starptautiskajā politikā, Starptautiskās privāttiesības, Komercdiplomātija).
4. Svešvalodu bloks pilnveido studējošo jau agrāk iegūtās valodas prasmes (piemēram, Biznesa vadīšanas svešvaloda, Lietišķā sarakste angļu valodā), kā arī piedāvā iespēju apgūt vairākas jaunas svešvalodas (piemēram, franču valodu vai arī citas valodas C daļas ietvaros).
5. Tā kā programmā katru gadu ir paredzēta ne vairāk kā 60 studentu uzņemšana, programma nodrošina arī individuālu pieeju studiju procesam. Katram studentam ir iespēja aktīvi piedalīties un tikt novērtētam katrā semināra vai praktiskajā nodarbībā. Atgriezenisko saiti nodrošina arī regulārie mājasdarbi un pārbaudes darbi.

Līdz ar to var secināt, ka studiju programmas saturs ir veidots, lai sasniegtu izvirzīto mērķi saskaņā ar noteiktiem uzdevumiem un ir atbilstošs iegūstamajam sociālo zinātņu bakalaurs grādam atbilstoši valsts akadēmiskās izglītības standartam (Ministru kabineta 2014. gada 13. maija noteikumi Nr. 240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu").

Studiju programmas uzņemšanas prasībās īpaši tiek ņemtas vērā matemātikas un angļu valodas zināšanas, kas palīdz studējošajiem veiksmīgāk sasniegt studiju rezultātus un iegūt ar komercdiplomātiju un pētniecību starptautiskās ekonomikas jomā saistītās zināšanas, prasmes un kompetences.

Kopumā var secināt, ka programmas studiju kursu saturs, iegūstamais grāds, programmas mērķi un uzdevumi, kā arī uzņemšanas nosacījumi pilnā mērā savstarpēji atbilst. Izpildot programmas uzdevumus, studējošie ir sasnieguši programmas mērķus, un tā rezultātā programmas absolventi iegūst sociālo zinātņu bakalaura grādu starptautiskajā ekonomikā, kas ļauj pilnvērtīgi iesaistīties darba tirgū, kā arī turpināt studijas maģistratūrā.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)

2.1. Studiju kursu/ moduļu satura aktualitātes un atbilstības nozares, darba tirgus vajadzībām un zinātnes tendencēm novērtējums. Sniegt informāciju, vai, un kā studiju kursu/ moduļu saturs tiek aktualizēts atbilstoši nozares, darba tirgus un zinātnes attīstības tendencēm. Maģistra vai doktora studiju programmu gadījumā norādīt un sniegt pamatojumu, vai grādu piešķiršana balstīta attiecīgās zinātnes nozares vai mākslinieciskās jaunrades jomas sasniegumos un atziņās.

Bakalaura studiju programma “Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” ir vienīgā bakalaura studiju programma Latvijā, kas tiek īstenota augsta līmeņa speciālistu sagatavošanai ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē ar padziļinātām zināšanām, prasmēm un kompetenci starptautiskās ekonomikas un komercdiplomātijas jomā. Latvijā nav līdzīgu studiju programmu.

LU BVEF īstenotā bakalaura studiju programma “Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” ir plaša profila ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares starptautiskās ekonomikas apakšnozares multidisciplinārajā pieejā balstīta studiju programma, un studiju kursu saturs tiek veidots un pilnveidots atbilstoši nozares aktuālām pasaules tendencēm. Studiju kursi tiek regulāri aktualizēti, ņemot vērā nozares speciālistu, darba devēju un studējošo ieteikumus, kā arī starptautiskās pieredzes izpēti līdzīgajās studiju programmās Eiropas Savienībā un ASV. Līdz ar to kursu saturs atbilst nozares un darba tirgus prasībām, kā arī aktuālajām zinātnes tendencēm Latvijā un pasaulē. Lai nodrošinātu studiju programmas kursu atbilstību darba tirgus prasībām un jaunākajām tendencēm, tiek īstenota arī pastāvīga mācībspēku kvalifikācijas celšana, sadarbība ar nozares speciālistiem un darba devējiem, kā arī ārvalstu viesprofesoriem.

Bakalaura studiju programmas praktiskajā realizācijā liela uzmanība pievērsta starptautiskās ekonomikas dažādiem teorētiskiem un pētniecības aspektiem, tā arī praktiskām iemaņām, kas saistītas ar komercdiplomātijas un saskarsmes kompetencēm starpkultūru vidē. Pārskata periodā netika veiktas būtiskas izmaiņas studiju programmas saturā, taču tika pārskatīti un aktualizēti visi studiju kursi un veikta studiju kursu satura aktualizācija e-vidē.

Sadarbība ar darba devējiem notiek gan atsevišķu mācībspēku līmenī, gan Globālās ekonomikas starpdisciplināro studiju nodaļas, gan arī fakultātes līmenī. Darba devēju pārstāvji tiek pieaicināti atsevišķu studiju kursu docēšanā (piemēram, Pasaules ekonomika un drošība, Sarunu vešana, u.c.), praktiķi tiek iesaistīti arī vairāku lekciju lasīšanas un praktisko nodarbību vadīšanas procesā (piemēram, studijuursos Starptautisko organizāciju uzvedība, Starptautiskās organizācijas un ekonomiskā globalizācija, Praktiskā uzņēmējdarbība, Pasaules reģionu salīdzinošā analīze u.c.), gala pārbaudījuma komisijas darbā, darba dēvēji nodrošina arī prakses vietas programmā studējošajiem. Bez tam, darba devēji ir iesaistīti stratēģisko lēmumu pieņemšanā un programmas kvalitātes

vadības sistēmā, līdzdarbojoties Ekonomikas studiju programmu padomē, fakultātes domē, darba devēju diskusijās (ko regulāri organizē Studentu pašpārvalde), darba devēju forumā u.c.

Bakalaura studiju procesā studenti tiek iesaistīti BVEF Globālās ekonomikas starpdisciplināro studiju nodaļā veiktajos pētījumos un zinātnisko tēmu izstrādē. Studenti izstrādājot savus kursa un bakalaura darbus, kā arī strādājot praksi tiek orientēti uz valstiski svarīgu jautājumu izpēti vairākos zinātniskajos virzienos: Latvijas ekonomika un tautas attīstība globalizācijas un Eiropas Savienības integrācijas kontekstā; Konkurētspējas veicināšanas instrumenti: teorija un prakse; Baltijas jūras valstu reģiona uzņēmējdarbības veicināšana; Cilvēkkapitāla un sociālā kapitāla loma ekonomikā un uzņēmējdarbībā; Starptautiskās uzņēmējdarbības vides problēmas Latvijā u.c. Bakalaura darbu tēmu izvēlē tiek ņemti vērā LR Ārlietu ministrijas, Ekonomikas ministrijas un LIAA piedāvātie pētniecības virzieni.

Pēc iepriekšējās akreditācijas un ņemot vērā ekspertu ieteikumus, liela uzmanība tika pievērsta studiju programmas un studiju procesa internacionalizācijas un pētniecības līmeņa paaugstināšanas aspektiem. Vairāki studenti tika iesaistīti zinātniski pētnieciskajā darbā, piedaloties datu iegūšanas un apstrādes procesos, kā arī izstrādājot bakalaura darbus, kas saistīti ar zinātnisko pētījumu tēmām. Piemēram, vairāki studenti tika iesaistīti LU, Tartu universitātes un Viļņas universitātes projektā par negodīgu darbinieku uzvedību mazumtirdzniecības ķēdēs, izstrādājot par šo tēmu arī bakalaura darbu, kā arī Valsts pētniecības programmas ietvaros pētot biznesa, sociālās un organizatoriskās inovācijas. Sākot ar 2016./2017.gadu studenti aktīvi piedalās BVEF Globālās ekonomikas starpdisciplināro studiju nodaļas pētniecības tēmas par dzīves kvalitāti un ekonomisko nevienlīdzību izpētē.

Studiju programmas studenti sāka aktīvāk piedalīties ne tikai ERASMUS studiju, bet arī prakšu apmaiņas programmā. Studenti aktīvi piedalās video konferencēs ar citu valstu augstskolu studentiem, kuras organizē programmā iesaistītie mācībspēki.

Lai nodrošinātu studiju programmas satura aktualitāti un atbilstību pasaules zinātnes tendencēm starptautiskajā ekonomikā un uzņēmējdarbībā, tiek organizētas nozares speciālistu un ekspertu (LR Ārlietu ministrijas, LR Ekonomikas ministrijas, LIAA, starptautisko organizāciju pārstāvju) vieslekcijas atsevišķu studiju kursu ietvaros, kā arī ārvalstu viesprofesoru (Prof. H.Hilmarsson, Prof. P.Zettinig, Prof. A.Polese, u.c.) lekcijas un semināri. Jāatzīmē, ka sadarbība ar Latvijas un ārvalstu augstskolām katru gadu tiek paplašināta gan studentu apmaiņas jomā, gan arī mācībspēku apmaiņas, metodiskajā un pētniecības jomās.

Kopumā var secināt, ka studiju programmas saturs kopumā, kā arī atsevišķi studiju kursi tiek regulāri aktualizēti, ņemot vērā nozares speciālistu, darba devēju un studējošo ieteikumus un līdz ar to, kursu saturs ir atbilstošs nozares un darba tirgus prasībām kā arī zinātnes tendencēm.

2.2. Studiju kursos/ moduļos iekļautās informācijas, sasniedzamo rezultātu, izvirzīto mērķu u.c. rādītāju savstarpējās sasaistes, studiju kursu/ moduļu mērķu sasaistes ar studiju programmas mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem novērtējums. Doktora studiju programmas gadījumā, galveno pētniecības virzienu apraksts, programmas ietekme uz pētniecību un citiem izglītības līmeņiem.

Studiju kursu satura atbilstība nepieciešamām programmas zināšanām, prasmēm un kompetencēm ir atspoguļota studiju programmas kartējumā (sk.3.pielikumu) un programmā iekļauto studiju kursu

aprakstos (sk. 5. pielikumu).

Programma „Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” ir akadēmiskā bakalaura studiju programma, tā satur gan teorētiskos studiju kursus, gan arī praksi, tādējādi nodrošinot studentiem iespēju iegūt zināšanas un iemaņas, kas ir nepieciešamas praktiskā darba veikšanai. Liels uzsvars programmā tiek likts uz ar pētniecību saistītajām zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kuras tiek secīgi apgūtas un pilnveidotas, sākot ar studiju pirmo gadu (piem., studiju kurss Matemātika ekonomikai un biznesam, Statistika ekonomikā un biznesā), turpinot visos pārējos studiju gados (piem., studiju kurss Pētniecības metodes, Pētniecības seminārs, kursa darbi un bakalaura darbs).

Pārskata periodā netika veiktas būtiskas satura izmaiņas studiju programmā - tika aktualizētas studiju kursu programmas un apraksti, tika veikta studiju kursu aprakstu saskaņošana ar mērķi nodrošināt atsevišķu studiju kursu saskaņotību, kā arī nodrošināt atbilstību studiju programmas studiju rezultātiem. Lai uzlabotu studiju kursu loģisko secību un savstarpējo saistību, vairākiem studiju kursiem tika mainīti docēšanas semestri, kā arī aktualizēts studiju kursu saturs ar mērķi izslēgt dublēšanos un uzlabotu studiju kursu pēctecību. Ņemot vērā studentu viedokli un darba devēju ieteikumus, nākamajā periodā ir paredzēts palielināt prakses ilgumu uz 10 kredītpunktiem, salīdzinot ar iepriekšējo periodu.

Studiju kursu apraksti un to atbilstība studiju programmas mērķim un sasniedzamajiem rezultātiem tiek apspriesti un saskaņoti ar programmas direktoru un mācībspēkiem, kas pasniedz radniecīgus studiju kursus.

Veiksmīgi apgūstot programmu, studējošie sasniedz programmas sagaidāmos rezultātus, iegūst zināšanas, prasmes un kompetences, kas ir augsti pieprasītas darba tirgū. Piemēram, studējošie spēj patstāvīgi analizēt jaunākas tendences starptautiskās ekonomikas jomā, pētīt dažādus starptautiskās ekonomikas un uzņēmējdarbības aspektus, identificējot un analizējot problēmas, veicot to kritisko analīzi un pieņemot efektīvus lēmumus to risināšanai.

Izvērtējot studiju programmas mērķi un sasniedzamos rezultātus, var secināt, ka studiju programmas kursu saturs un sasniedzamie rezultāti ļauj pilnībā sasniegt kā programmas mērķi, tā arī programmai noteiktos rezultātus.

2.3. Studiju īstenošanas metožu (tajā skaitā vērtēšanas) novērtējums, iekļaujot analīzi par to, kā tiek izvēlētas studiju kursos/ moduļos izmantotās studiju īstenošanas (tajā skaitā vērtēšanas) metodes, kādas tās ir un kā tās veicina studiju kursu rezultātu un studiju programmas mērķu sasniegšanu. Iekļaut skaidrojumu, kā studiju procesa īstenošanā ņemti vērā studentcentrētas izglītības principi.

Studiju procesā tiek izmantotas gan tradicionālas, gan inovatīvas studiju metodes un formas. Lekciju kursi ir veidoti gan lekciju, gan semināru, gan arī praktisko nodarbību formā. Lekcijās tiek izmantotas interaktīvās pasniegšanas metodes, ieskaitot studentu patstāvīgos darbus, studentu darbu grupās un projektu prezentācijas. Studiju kursos ir ietverti arī studentu individuālie un grupu patstāvīgie darbi, piemēram, referātu un projektu rakstīšana, diskusiju jautājumu sagatavošana un kolokviju organizēšana. Tiek organizētas arī studentu diskusijas par aktuālākajām ekonomikas tendencēm un notikumiem pasaulē, lai padziļināti izpētītu ekonomikas un politikas procesus un to ietekmējošos faktorus. Tāpat tiek izmantotas arī situāciju analīzes un lietišķās spēles, simulējot dažādas situācijas un attīstības scenārijus. Studiju kursos iekļautā apmācība e-vidē dod iespēju studentiem izmantot studiju e-kursu mācību metodes. Programmas studiju kursos tiek izmantotas

tādas inovatīvas studiju metodes kā starptautisko studentu videokonferenču organizēšana, studiju brauciena organizēšana ar ārzemju uzņēmumu apmeklējumu, kā arī studentu līdzdalība starptautiskajos semināros un konferencēs. Pasniegšanas metodes izvēle galvenokārt ir atkarīga no katra studiju kursa specifikas.

Studiju programmas nodrošinājums nepārtraukti attīstās un izmanto mūsdienu tehnoloģiskās iespējas: LU Informācijas sistēmā studenti seko līdzi nodarbību grafikiem, studiju kursu aprakstiem, saviem datiem, tajā skaitā arī sekmēm; studiju kursi tiek realizēti e-studiju vidē „Moodle” un studenti var izmantot tur ievietotos lekciju prezentāciju materiālus; studiju materiālus studenti var saņemt arī no mācību spēku mājas lapām. Studentiem ir arī iespēja veikt un iesniegt praktiskos darbus un kontroldarbus e-studiju vidē, kā arī saņemt darbu vērtējumus un komentārus par to izpildi.

Studiju nodrošinājumā svarīga forma ir akadēmiskā personāla konsultācijas. Tāpat arī mācību spēki sniedz konsultācijas studentiem izmantojot e-pastu. Operatīvu informāciju studiju lietvedis paziņo studentiem uz grupu e-pasta adresēm.

Lai nodrošinātu bakalaura studiju programmas studentu konkurētspēju, studiju procesa organizēšanā īpaša vērība tiek piešķirta sadarbībai ar ārpus universitātes iestādēm un privāto sektoru. Sadarbība tiek īstenota studiju procesā iesaistot augsti kvalificētus speciālistus un praktiķus pilna apjoma studiju kursu vai studiju kursu daļu pasniegšanā, kā arī atsevišķās lekcijās. Bakalaura studiju programmas studiju procesa nodrošinājumā piedalās arī pašmāju un ārvalstu vieslektori.

Programmas studenti aktīvi piedalās studentu starptautiskajās konferencēs un semināros, piemēram, sadarbībā ar Kufšteinas universitāti Austrijā, Fuldas universitāti Vācijā, Tartu universitāti Igaunijā, Pleskavas valsts universitāti Krievijā. 2010.gadā tika uzsākta ikgadēja starptautisko studentu semināru un konferenču organizēšana, kā arī uzņēmumu un organizāciju apmeklēšana ārvalstīs, kas notiek sadarbībā ar augstskolām Vācijā un Austrijā. Akreditācijas periodā notika 8 studiju braucieni uz Šveici, Vāciju, Poliju un Austriju, kuros piedalījās kopā 78 studenti. Studenti apmeklēja vairākas šo valstu universitātes, organizācijas un uzņēmumus, kā arī noklausījās vairākas lekcijas un uzstājās ar referātiem.

Bakalaura studiju programmas „Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” kvalitātes nodrošināšanas mehānisms darbojas sekojošos virzienos:

- Studiju programmas iekšējo kvalitāti nodrošina regulāra programmas caurskate un analīze Ekonomikas studiju programmu padomē, BVEF Domē un LU Studiju programmu kvalitātes novērtēšanas komisijā, izstrādājot un apstiprinot studiju programmas ikgadējos pašnovērtējuma ziņojumus. Studiju plāna izmaiņas tiek apstiprinātas BVEF Domē.
- Studentu līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā tiek nodrošināta, izmantojot studentu aptaujas. Aptaujas tiek organizētas par studiju programmu kopumā, gan par atsevišķu studiju kursu un docētāju. Šādas atgriezeniskās saites veidā studentiem ir iespēja izteikt savu viedokli un vēlmes par studiju programmu un tās organizāciju.
- Programmā paredzētā studentu zināšanu vērtēšanas sistēma nodrošina mācību spēkiem vispusīgu un pilnīgu studenta iemaņu, prasmju un zināšanu novērtējumu.
- Bakalaura studiju programmas studentu galvenās atbalsta institūcijas, kuras uzklausa studentus un palīdz rast risinājumu problēmām, ir studiju programmas direktors un studiju programmas lietveži. Lekciju kursu docētāji strādā ar studentiem arī individuāli konsultāciju laikos. Tas nodrošina studentcentrētas izglītības principu ievērošanu mācību procesā.
- Programmas iekšējā kvalitāte tiek nodrošināta studiju programmas direktoram un lietvežiem regulāri apspriežoties ar studiju kursu docētājiem par studentu vērtējumiem, studiju programmas realizācijas un organizācijas problēmām un pilnveidošanas jautājumiem.

Bakalaura studiju programmas „Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” akreditācijas procesā programmas darbības rezultātu izvērtēšanā vienmēr ir iesaistīti citu Latvijas augstskolu un arī ārvalstu pārstāvji. Viņu slēdzieni un ieteikumi tiek izvērtēti un īstenoti.

Studiju programmā studentu zināšanas tiek vērtētas saistībā ar studiju sagaidāmiem rezultātiem.

Studiju kursu apgūšanas laikā novērtēšana notiek regulāri un nepārtraukti. Visos studijuursos studentu zināšanas tiek vērtētas integratīvi, t.i., visas studentu aktivitātes – darbs nodarbību laikā, patstāvīgie individuālie un grupu darbi, kontroldarbi, referāti, prezentācijas un testi tiek vērtēti ar noteiktu punktu skaitu, kas summā veido kursa kopējo novērtējumu.

Bakalaura studiju programmas studentu zināšanu novērtēšana, līdzīgi kā visiem citiem LU studentiem, notiek saskaņā ar Senāta 30.11.2009.lēmumu Nr. 296 „Studiju kursu pārbaudījumu organizēšanas kārtība Latvijas Universitātē”. Studējošo vērtēšanas standarti un noteikumi ir studentiem skaidri un pieejami, jo atrodas LU portāla normatīvo datu sadaļā, kā arī kursu aprakstos par katru konkrēto studiju kursu, kā arī akadēmiskais personāls informē studentus par vērtēšanas prasībām katra kursa docēšanas sākumā.

Studiju kursa pārbaudījums ir darbību kopums studiju kursa apguves rezultātu novērtēšanai, kas notiek atbilstoši studiju kursa aprakstā norādītajiem kritērijiem un prasībām, kas uzrādītās prasībās kredītpunktu iegūšanai. Katram programmas studiju kursam ir izstrādāta individuāla studiju kursa apguves kopējā vērtējuma iegūšanas sistēma. Visa šī informācija ir pieejama LU Informācijas sistēmas kursu katalogā. Par attiecīgā studiju kursa apguves rezultātu novērtēšanas sistēmu docētāji informē pirmo nodarbību laikā. Tāpat arī studentiem studiju kursa apraksti ir pieejami LUIS sistēmā. Līdz ar to studentiem vērtēšanas standarti, noteikumi un prasības ir skaidras un pieejamas.

LU noteiktie pārbaudījuma veidi ir starppārbaudījumi un studiju kursa noslēguma pārbaudījumi. Starppārbaudījumu veidi ir: kontroldarbs; patstāvīgais darbs; praktiskais darbs; referāts vai cits darba veids atbilstoši studiju kursa specifikai. Starppārbaudījumu skaits un veids ir noteikts studiju kursa aprakstā.

Praktisko iemaņu apguve konkurētspējīgu speciālistu sagatavošanā ir ļoti svarīga sastāvdaļa studiju kursu apgūvē, piemēram, projektu pieteikumu izstrāde, atsevišķu valstu biznesa kultūras apguve, konkrētu starptautisku korporāciju stratēģiju izpēte u.t.t.. Liela vērība tiek veltīta studentu patstāvīgā darba pilnveidošanai, ļaujot iedziļināties atsevišķu jautājumu izziņā, iegūto informāciju apkopojot un secīgi izklāstot nodarbību laikā. Šādi tiek izmantotas gan individuālās izpētes, gan grupu darba metodes.

Katra studiju kursa noslēgumā ir studiju kursa noslēguma pārbaudījums – eksāmens. Lai iegūtu tiesības kārtot eksāmenu, studējošajam jāizpilda studiju kursa aprakstā noteiktais darba apjoms (starppārbaudījumi), saņemot pozitīvu vērtējumu. Atbilstoši studiju kursa specifikai mācību spēks var noteikt arī prasības nodarbību apmeklējumam.

Taču LU ir ierobežojumi, ka starppārbaudījumu kopējais vērtējums nedrīkst būt mazāks kā 50% no kopējā vērtējuma, bet eksāmenā iegūtais vērtējums – ne mazāks kā 10% no kopējā vērtējuma. Noteikts, ka, lai iegūtu kredītpunktus par studiju kursa apguvi, eksāmena kārtošana ir obligāta prasība.

Pārbaudījuma formas ir:

1. rakstisks pārbaudījums, kurā mācībspēks vērtē studējošā rakstveidā vai e-vidē izpildītu pārbaudījuma uzdevumu;
2. mutvārdu pārbaudījums, kurā vērtē studējošā mutiskās atbildes un skaidrojumus;
3. kombinēts pārbaudījums, kurā vērtē gan studējošā mutiskās atbildes, gan rakstveidā

izpildītus uzdevumus. Mutvārdu un rakstveida daļu īpatsvars pārbaudījumā tiek noteikts studiju kursa aprakstā.

Studiju kursa apguvi vērtē ar atzīmi 10 ballu sistēmā. Studiju kursu uzskata par sekmīgi apgūtu (studējošais iegūst kredītpunktus par konkrētā studiju kursa apguvi), ja vērtējums 10 ballu skalā nav zemāks par „4” (gandrīz viduvēji).

Studējošajam atkārtoti ir jākārt eksāmens, ja vērtējums ir zemāks par „4” (gandrīz viduvēji) 10 ballu sistēmā vai ja viņš ir atstādināts no eksāmena.

Lai nodrošinātu studiju programmas rezultātu sasniegšanu, tiek nodrošināta regulāra akadēmiskā personāla palīdzība konsultāciju veidā.

Par studiju programmas „Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” bakalaura darbu izstrādes un vērtēšanas kvalitāti liecina fakts, ka latviešu grupas studentiem bakalaura darbu aizstāvēšana notiek tiešraidē, ko var vērot jebkurš LU mājas lapas apmeklētājs. Jāatzīmē, ka tiešraidei pēc skatītāju daudzuma ir ļoti augsts reitings, kurš gadu no gada paaugstinās.

Kopumā var secināt, ka studiju programmā “Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” pielietotās studiju metodes un formas atbilst studiju programmas paredzēto rezultātu sasniegšanai un studentcentrētas izglītības principiem.

2.4. Ja studiju programmā ir paredzēta prakse, sniegt studiju programmā iekļauto studējošo prakšu uzdevumu sasaistes ar studiju programmā sasniedzamajiem studiju rezultātiem analīzi un novērtējumu. Norādīt, kā augstskola/ koledža studiju programmas ietvaros atbalsta studējošos studiju prakses ietvaros izvirzīto uzdevumu sasniegšanai.

Pārskata periodā studiju programmā bija paredzēta prakse 6 kredītpunktu apjomā. Ņemot vērā studējošo aptaujas un programmas novērtējumus, kā arī diskutējot ar darba devējiem, prakses apjomu turpmāk ir paredzēts palielināt līdz 10 kredītpunktiem. Prakses mērķis ir iepazīties ar konkrētas organizācijas stratēģiju, darbības virzieniem, vadības sistēmu un organizatorisko struktūru, apvienot mācību procesā iegūtās zināšanas ar praksi, nostiprināt teorētiskās zināšanas par organizācijas darbību un tajā notiekošiem procesiem starptautiskās ekonomiskās, politiskās un tiesiskās vides kontekstā.

Veiksmīgas prakses apgūšanas rezultātā studenti gūst ar reālo situāciju saistītās un darba dzīvē pielietojamās iemaņas un zināšanas, veidojot savu darba pieredzi, kas ir bieža darba devēju prasība jaunajiem speciālistiem-augstskolu absolventiem. Prakses iziešana palīdz studentiem sasaistīt lekcijās un semināros iegūtās zināšanas ar to lietišķo pielietojumu organizācijas ikdienā, radot padziļinātu izpratni par studiju kursā apgūto vielu. Prakses laikā iegūstamie rezultāti atbilst studiju programmas paredzētiem rezultātiem.

Prakses uzdevumi:

1. Iepazīšanās ar uzņēmumu/iestādi, tā juridisko statusu, darbības virzienu un struktūrvienībām.
2. Iepazīšanās ar uzņēmuma/iestādes starptautiskās ekonomiskās darbības un vadības organizāciju, t.sk. saturu un struktūru, vadītāja darbu un pienākumiem.
3. Izpētīt uzņēmuma/iestādes starptautiskās ekonomiskās sadarbības veidus un partnerus.
4. Noskaidrot uzņēmuma/iestādes starptautiskās ekonomisko sakaru vadības sociālās un kultūras īpatnības.
5. Iepazīties ar uzņēmuma/iestādes starptautiskās finanšu (t.sk. valūtas plūsmas) un kapitāla

veidošanas un izmantošanas procesiem un vadību.

6. Analizēt un izvērtēt uzņēmuma/iestādes starptautiskās tirgus/darbības stratēģijas (t.sk. tirdzniecības operācijas, tirgvedības (marketinga), darījumus un līgumus).
7. Analizēt un izvērtēt uzņēmuma/iestādes starptautiskās ekonomiskās attiecības (t.sk. reģionālās – Baltijas jūras reģionā, ES, Krievija un NVS).
8. Izstrādāt uzņēmuma/iestādes starptautiskās ekonomiskās darbības un vadības organizācijas kopvērtējumu.

Saskaņā ar LU rektora rīkojumu par prakses organizēšanu, ar dekāna norādījumu studentiem tiek apstiprināts mācībspēks – prakses vadītājs, kurš uzrauga prakses norisi saskaņā ar studiju programmas izvirzīto mērķi un sasniedzamajiem rezultātiem. Savukārt prakses vietā no organizācijas, iestādes vai uzņēmuma puses praktikantam tiek nozīmēts prakses vietas prakses vadītājs, kurš rūpējas par atbilstošu prakses norisi darba vietā.

Prakses uzdevumu izpildi studenti apkopo prakses pārskatā: 15 – 20 lpp. ziņojumā, kuram tiek pievienota prakses vadītāja prakses vietā atsauksme. Prakses vērtējums notiek 10 punktu sistēmā pēc prakses pārskata publiskas aizstāvēšanas.

Students var brīvi izvēlēties prakses vietu, vai arī programmas administrācija nodrošina atbalstu prakses vietas meklēšanā. Šim nolūkam ir noslēgti vairāki sadarbības līgumi ar valsts institūcijām un privātām organizācijām, kuri paredz atbalstu prakses vietu nodrošināšanā. Ar mācību prakses uzņēmumu tiek noslēgts trīspusējs līgums un tajā tiek atrunātas visu pušu tiesības un pienākumi, kas saistīti ar prakses programmas izpildi. Bakalaura studiju programmas „Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” studentiem ir arī iespēja ERASMUS+ ietvaros iziet praksi ārvalstu uzņēmumā.

Prakses nosacījumi ir vienādi latviešu vaolodas un angļu valodas studijās.

Kopumā var secināt, ka mācību prakšu organizācija studiju programmā studējošiem ir laba, tiek nodrošinātas prakses vietas, ir noteikti skaidri prakses uzdevumi un praksē iegūstamie rezultāti ir atbilstoši paredzētajiem studiju programmā noteiktajiem rezultātiem.

2.5. Analīze un novērtējums par studējošo noslēguma darbu tēmām, to aktualitāti nozarē, tajā skaitā darba tirgū, un noslēguma darbu vērtējumiem.

Noslēguma darba tēmas studējošie izvēlas atbilstoši studiju programmas saturam un aktualitātēm starptautiskās ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē, apspriežoties ar studiju programmas direktoru un noslēguma darba vadītāju. Bakalaura darba tēmas iestrādes un pētījuma dizaina veidošana notiek studiju kursā “Pētniecības seminārs”, apspriežot tā gaitu gan studentu grupās, gan arī ar mācībspēkiem, kā arī aizstāvēt to studiju kursa beigās. Tēmai ir jābūt saistītai ar kādu konkrētu aktuālu starptautiskās ekonomikas vai uzņēmējdarbības pētniecības problēmu un tiek izvēlēta tā, lai studējošie varētu demonstrēt studiju laikā iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences.

Piemēram, 2018./19.akad.gadā, vairāki bakalaura darba pētījumi veikti par šādām starptautiskās ekonomikas tēmām:

Ekonomiskā sadarbība ar Ķīnu kā Latvijas konkurētspējas paaugstināšanas faktors; Sterliņu mārciņas kursa izmaiņu, saistība ar Brexit procesu attīstību, ietekme uz apvienotas karalistes eksporta un importa vērtību; Faktori, kas ietekmē Latvijas piena nozares konkurētspēju Baltijas

valstīs; Amerikas Savienoto Valstu piemēroto Irānas sankciju epizodes efektivitātes novērtējums; Brīvo ekonomisko zonu ietekme uz investīciju piesaisti Latvijā; Darbaspēka migrācijas process: Ukrainas un Latvijas situācijas analīze; Latvijas valsts zīmola indeksa novērtējums.

Studenti izstrādāja bakalaura darbus, piemēram, par šādām starptautiskās uzņēmējdarbības tēmām:

Latvijas farmācijas nozares iesaiste globālajās vērtību ķēdēs; Faktori, kas ietekmē Latvijas loģistikas uzņēmumu konkurētspēju ES; Latvijas briežaudzēšanas produktu stratēģijas izvēle, iesaistot Eiropas tirgū; Produkta izcelsmes valsts nozīme Latvijas patērētāju pirkumu izvēlē; Maksājumu inovāciju ietekme uz patērētāju maksājumiem un Latvijas Fintech uzņēmumu un komercbanku maksājuma produktu piedāvājumu; X, Y un Z paaudzes motivācijas faktori darba vidē un to ietekme uz organizācijas motivēšanas stratēģijas izveidi; Organizatoriskās struktūras loma uzņēmuma konkurētspējas paaugstināšanas aspektā.

Studenti izvēlējās tēmas, kas saistītas ar Eiropas Savienības un Latvijas aktuālām problēmām, kas skar starptautiskās tirdzniecības, darbaspēka un kapitāla kustības izmaiņas globālajā tirgū, kā arī atsevišķu nozaru konkurētspējas jautājumus saistībā ar globālo vērtības ķēžu attīstību un ieiešanu ārvalstu tirgos. Nemainīgi liela bija studentu interese arī par tēmām, kas saistītas ar mūsdienu starptautisko organizāciju vadības aktuāliem jautājumiem.

Noslēgumu pārbaudījumu vērtēšanu veic noslēgumu pārbaudījumu komisijas, kuras pēc BVEF Domes priekšlikuma apstiprina attiecīgās jomas LU prorektors.

2.1. un 2.2.tabulā apkopoti dati par programmas „Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” bakalaura darbu vērtējumiem.

2.1.tabula.

Programmas „Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” (latviešu grupa) bakalaura darbu vērtējumi, 2013/2014-2018/2019

Gadi	2013/2014		2014/2015		2015/2016		2016/2017		2017/2018		2018/2019	
Vērtējumi	stud.	%	stud.	%	stud.	%	stud.	%	stud.	%	stud.	%
10	0	0%	0	0%	1	7%	1	8%	1	5%	2	11%
9	7	26%	5	17%	3	20%	1	8%	2	10%	3	15%
8	3	12%	6	21%	3	20%	2	18%	5	25%	2	11%
7	7	26%	9	14%	3	20%	6	50%	5	25%	5	26%
6	2	8%	4	31%	3	20%	1	8%	5	25%	2	11%
5	4	16%	5	17%	0	0%	0	0%	1	5%	3	15%
4	3	12%	0	0%	2	13%	1	8%	1	5%	2	11%
Kopā	26	100%	29	100%	15	100%	12	100%	20	100%	19	100%

2.2.tabula

Programmas „Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” (angļu grupa) bakalaura darbu vērtējumi, 2017/2018-2018/2019

Gadi	2017/2018		2018/2019	
Vērtējumi	stud.	%	stud.	%
10	0	0%	0	0%
9	0	0%	0	0%
8	1	17%	1	20%
7	1	17%	1	20%
6	1	17%	2	40%
5	2	32%	0	0%
4	1	17%	1	20%
Kopā	6	100%	5	100%

Apkopotā informācija liecina, ka bakalaura darbu vērtējumos dominē vērtējums robežās no labi (7) līdz teicami (9). Retāk bakalaura darba vērtējums ir viduvēji (5) un gandrīz viduvēji (4). Lielākā daļa studentu savu bakalaura darbu aizstāvēšanā demonstrē teicamas zināšanas un programmas rezultātiem atbilstošas prasmes un kompetences.

Kopumā var secināt, ka studiju noslēguma darba temati ir atbilstoši studiju programmas nosaukumam “Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” un saturam, un studentu veikto pētījumu rezultāti ir aktuāli starptautiskās ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē.

2.6. Analīze un novērtējums par studējošo, absolventu un darba devēju aptauju rezultātiem, to izmantošanu studiju satura un kvalitātes pilnveidē, sniedzot piemērus.

Mācību procesa kvalitātes nodrošināšanai, kā arī studējošo vajadzību noskaidrošanai LU regulāri tiek organizētas studentu un absolventu aptaujas, veiktas pārrunas ar studentiem (individuāli un grupā) par mācību procesa organizāciju un saturu, tiek nodrošināta pastāvīga ierosinājumu un priekšlikumu izskatīšana. LU informatīvā sistēma nodrošina iespēju pastāvīgi veikt studējošu aptaujas, kas nodrošina savlaicīgu atgriezenisko saiti un dod iespēju pilnveidot studiju kursus un programmu kopumā. Lai novērtētu studiju kursu kvalitāti, regulāri (vienu reizi semestrī) tiek veiktas studējošo elektroniskās aptaujas (LUIŠā) par visiem studiju kursiem. Veiktās aptaujas rezultāti liecina par studiju kursu un to docētāju atbilstību prasībām, kā arī studentu apmierinātību ar programmas piedāvātajiem studiju kursiem.

“Starptautiskās ekonomikas un komercdiplomātijas” studiju programmas studenti ir aktīvi iesaistīti studiju procesa pilnveidošanā. Kā studējošo pašpārvaldes pārstāvji viņi ir Ekonomikas studiju programmu padomes un BVEF Domes locekļi, kuru sēdēs tiek apspriesti un apstiprināti svarīgākie lēmumi, kas ir saistīti ar studiju procesu. Fakultātes domē studējošo pārstāvjiem ir veto tiesības par

jebkuru izskatāmo jautājumu, īpaši tiem, kas skar studējošo intereses.

Regulāri tiek veiktas studiju programmas absolventu aptaujas. Līdz 2016.gadam aptaujas tika organizētas papīrformā. Sākot ar 2017.gadu LU informatīvā sistēma nodrošina iespēju veikt absolventu aptaujas elektroniski. 2018.gada pavasarī veiktās aptaujas rezultāti ir apkopoti zemāk (skat.2.3. un 2.4.tabulas).

2.3.tabula

Absolventu (latviešu grupas) aptaujas par programmas rezultātu kopsavilkums 2019.gada pavasarī

Atbildējuši 20 no 21 studentiem (95,24%)

Skala: 0- Nezinu, nevaru pateikt, 1-pilnīgi nepiekrītu, 2-pārsvarā nepiekrītu, 3-drīzāk nepiekrītu, 4-neitrāli, 5-drīzāk piekrītu, 6-pārsvarā piekrītu, 7-pilnīgi piekrītu

			Vidējais	St.nov.	Kop.vērt.
Studiju vide	1	Studijām atbilstošs materiāltehniskais (telpas, datoru un interneta pieejamība) nodrošinājums	4.7	0.9	5.1
	2	Zinošs un labvēlīgi noskaņots mācībspēks	5	0.6	
	3	Atsaucīgi lietveži un metodiķi	5.6	0.6	
	4	Noderīgi LU bibliotēkas piedāvātie resursi	5.6	0.6	
	5	Apmierina LU piedāvātās ārpusstudiju aktivitātes	5.1	1.3	
	6	Atbalsts no studentu padomes un pašpārvaldes	4.4	1.7	
Studiju process	7	Apmierina studiju kursu piedāvājums un saturs	4.4	0.9	5.2
	8	Apmierina piedāvātie e-kursi	4	0.8	
	9	Laba studiju procesa organizācija	5.4	0.8	
	10	Pieejama nepieciešamā informācija par studiju procesu	5.6	0.6	
	11	Kopumā apmierina LUIS piedāvātās iespējas	6	0.7	
	12	LU piedāvātās starptautiskās pieredzes iespējas studijās bija pietiekamas	5.8	0.6	
	13	Iespēja piedalīties studiju programmas kvalitātes pilnveidošanā	5.5	0.9	

Studiju rezultāti	14	Studijās ieguvu labas teorētiskās un praktiskās zināšanas	5.3	0.5	5.3
	15	Studijās pilnveidoju spēju pieņemt sarežģītus lēmumus, kritiski izvērtējot informāciju	5.2	0.6	
	16	Studijās pilnveidoju savas komunikācijas prasmes (rakstīšana, prezentēšana, diskutēšana, darbs grupā)	5.9	0.4	
	17	Studijās pilnveidoju savas vispārpielietojamās prasmes (svešvalodu, nozares datorprogrammatūras, spēju organizēt savu darbu)	4.9	0.8	
	18	Kopumā esmu apmierināts, ka izvēlējos šo studiju programmu	5.1	0.6	
	19	Studiju programmas grūtības pakāpe bija man piemērota	5.4	0.8	
	20	Studiju programma sagatavoja darba tirgum	4.8	1.0	
	21	Kopējais iespaids par studiju programmas kvalitāti ir labs	4.8	0.7	

2.4.tabula

Absolventu (angļu grupas) aptaujas par programmas rezultātu kopsavilkums 2019.gada pavasarī

Atbildējuši 5 no 5 studentiem (100%)

Skala: 0- Nezinu, nevaru pateikt, 1-pilnīgi nepiekrītu, 2-pārsvarā nepiekrītu, 3-drīzāk nepiekrītu, 4-neitrāli, 5-drīzāk piekrītu, 6-pārsvarā piekrītu, 7-pilnīgi piekrītu

			Vidējais	St.nov.	Kop.vērt.
Studiju vide	1	Studijām atbilstošs materiāltehniskais (telpas, datoru un interneta pieejamība) nodrošinājums	6.8	0.2	6.5
	2	Zinošs un labvēlīgi noskaņots mācībspēks	6.6	0.3	
	3	Atsaucīgi lietveži un metodiķi	6.4	0.3	
	4	Noderīgi LU bibliotēkas piedāvātie resursi	6.4	0.3	
	5	Apmierina LU piedāvātās ārpusstudiju aktivitātes	6.4	0.3	
	6	Atbalsts no studentu padomes un pašpārvaldes	6.2	0.5	

Studiju process	7	Apmierina studiju kursu piedāvājums un saturs	6.8	0.2	6.7
	8	Apmierina piedāvātie e-kursi	6.8	0.2	
	9	Laba studiju procesa organizācija	6.8	0.2	
	10	Pieejama nepieciešamā informācija par studiju procesu	6.4	0.3	
	11	Kopumā apmierina LUIS piedāvātās iespējas	6.8	0.2	
	12	LU piedāvātās starptautiskās pieredzes iespējas studijās bija pietiekamas	6.4	0.3	
	13	Iespēja piedalīties studiju programmas kvalitātes pilnveidošanā	6.6	0.2	
Studiju rezultāti	14	Studijās ieguvu labas teorētiskās un praktiskās zināšanas	6.3	0.2	6.6
	15	Studijās pilnveidoju spēju pieņemt sarežģītus lēmumus, kritiski izvērtējot informāciju	6.6	0.2	
	16	Studijās pilnveidoju savas komunikācijas prasmes (rakstīšana, prezentēšana, diskutēšana, darbs grupā)	6.6	0.2	
	17	Studijās pilnveidoju savas vispārpielietojamās prasmes (svešvalodu, nozares datorprogrammatūras, spēju organizēt savu darbu)	6.4	0.3	
	18	Kopumā esmu apmierināts, ka izvēlējos šo studiju programmu	6.8	0.2	
	19	Studiju programmas grūtības pakāpe bija man piemērota	6.6	0.2	
	20	Studiju programma sagatavoja darba tirgum	6.4	0.5	
	21	Kopējais iespaids par studiju programmas kvalitāti ir labs	6.8	0.2	

Salīdzinot 2019.gada aptaujas rezultātus ar iepriekšējo gadu aptaujām, jāsecina, ka vērtējumi ir uzlabojušies praktiski visās pozīcijās. Ārvalstu studentu vērtējumi par studiju programmu ir ievērojami augstāki nekā latviešu grupā, lai gan studiju programmas saturs abām grupām ir identisks. Latviešu grupas absolventi visaugstāk ir novērtējuši studiju laikā pilnveidotās komunikācijas prasmes – rakstīšanu, prezentēšanu, diskutēšanu, darbu grupā, kā arī LU piedāvātās starptautiskās pieredzes iespējas. Savukārt, angļu grupas absolventi vienmērīgi augsti novērtēja studiju programmu visās pozīcijās.

Lai realizētu absolventu ieteikumus notika studiju programmas satura aktualizācija un tika veiktas izmaiņas studiju programmas plānā, palielinot prakses apjomu no 6KP uz 10KP, izslēdzot no programmas vairākus studiju kursus, kuru saturs daļēji dublējās ar citiem kursiem, piemēram, studiju kursi levads starptautiskajās studijās, Ekonomisko sistēmu transformācija, kā arī aktualizējot

praktiski visu studiju kursu saturu, vēl vairāk sasaistot to ar studiju programmas mērķiem un studiju rezultātiem, piesaistot kā vieslektorus arī profesionāļus no Latvijas Bankas, ministrijām, nozaru asociācijām un uzņēmumiem, kā arī ārvalstu augstskolu vieslektorus. Lai palielinātu noslēguma darba izstrādāšanai atvēlēto laiku un mērķtiecīgāk to izmantotu, veiktas izmaiņas studiju plānā, studiju kursu Bakalaura darbs sadalot divās daļās: Bakalaura darba I (7.semestris) un Bakalaura darbs II (8.semestris), kas ļaus studentiem savlaicīgāk uzsākt bakalaura darba izstrādi un labāk sabalansēt tam atvēlēto laiku.

Lai nodrošinātu studiju programmas pilnveidi atbilstoši darba tirgus prasībām tiek veikti vairāki pasākumi. Saskaņā ar LU rīkojumu "Regulāro aptauju organizēšanas kārtība studiju procesa novērtēšanai Latvijas Universitātē "(ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 13.01.2017 LU rīkojums Nr. 1/8) regulāri tiek organizētas darba devēju aptaujas, kuras mērķis ir noskaidrot, kā darba devēji vērtē LU absolventu iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atbilstību darba tirgus prasībām. Aptauju organizē ar studiju programmu direktoru starpniecību nosūtot aptaujas anketas elektronisko saiti[1]

Kā liecina aptaujas rezultāti, darba devēji atzinīgi vērtē absolventu teorētisko un praktisko sagatavotību darba tirgum. Absolventiem ir plašs skatījums uz ekonomikā notiekošajiem procesiem. No aptaujātajiem 182 darba devējiem 143 uzņēmumos šobrīd ir nodarbināti LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes absolventi, kuri ir ieguvuši bakalaura diplomus pēdējo piecu gadu laikā un agrāk. 31 darba devējs nodarbina vairāk nekā piecus bakalaura studiju programmu absolventus.

Darba devēju vērtējumā augsti novērtētas šādas absolventu prasmes: atbildīga attieksme pret darbu un tā kvalitāti, prasme apgūt jaunas zināšanas un iemaņas, prasme strādāt komandā, prasmes sameklēt un apstrādāt informāciju, prasme strādāt patstāvīgi, nosakot savas darba metodes un izpildes laiku un komunikācijas prasmes. Pēc darba devēju aptaujas šīs prasmes paši darba devēji vērtē kā svarīgas jaunajiem darbiniekiem. Darba devēji atzīst, ka fakultātes absolventi salīdzinājumā ar citu augstskolu absolventiem ir ar ļoti augstu konkurētspēju darba tirgū.

Lai nodrošinātu studiju programmas pilnveidi atbilstoši darba tirgus prasībām, piemēram, 2019.gada 9.janvārī BVEF tika organizēta fakultātes vadības un programmu direktoru tikšanās ar darba devējiem, kur piedalījās pārstāvji no LDDK, LTRK un LR Grāmatvežu asociācijas. Tikšanās dalībnieki atzinīgi novērtēja studiju programmas saturu un iegūstamos rezultātus, kā arī sniedza savus ieteikumus programmas pilnveidei, kas tika ņemti vērā gatavojoties akreditācijai. Piemēram, pēc darba devēju ieteikumiem, lai attīstītu studējošo uzņēmējspējas studiju plānā ir iekļauts studiju kurss Uzņēmuma izveide un attīstība, kura saturs aptver tādas jomas kā radošu biznesa ideju ģenerēšana un izvērtēšana, izpratni par veiksmīgiem jaunuzņēmuma biznesa modeļiem un biznesa plāna izveidi.

Atbilstoši jaunākajām tendencēm, absolventu un darba devēju ieteikumiem ir likts lielāks akcents uz pētniecības komponentes aktualizēšanu studiju programmā. Jau sākot ar studiju pirmo gadu (piem., studiju kurss Matemātika ekonomikai un biznesam, Statistika ekonomikā un biznesā) un turpinot visos pārējos studiju gados (piem., studiju kursi Pētniecības metodes, Starptautiskās tirdzniecības modeļi, Pētniecības seminārs, divi kursa darbi un bakalaura darbs) studējoši pilnveido savas analītiskās un pētnieciskās prasmes.

Iepriekš minētais liecina, ka kopumā studenti, absolventi un darba devēji pozitīvi novērtē bakalaura studiju programmas saturu un tās rezultātus

[1] <https://www.questionpro.com/a/TakeSurvey?tt=IBFV09QY70A%3D>.

2.7. Sniegt novērtējumu par studējošo ienākošās un izejošās mobilitātes iespējām, izmantoto iespēju skaita dinamiku un mobilitātes laikā apgūto studiju kursu atzīšanu.

Bakalaura studiju programmas „Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” studentiem ir iespēja saņemt stipendijas viena semestra studijām kādā no Latvijas Universitātes Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes sadarbības augstskolām. Šobrīd LU BVEF ir vairāk nekā 120 *Erasmus+* sadarbības līgumi ar universitātēm dažādās valstīs Eiropā, piemēram, Norvēģijā, Zviedrijā, Somijā, Dānijā, Polijā, Vācijā, Francijā, Nīderlandē, Beļģijā, Austrijā, Itālijā, Šveicē, Spānijā, Portugālē u.c. Tas dod iespēju studentiem mācīties un pilnveidot savas zināšanas ārzemēs. Studenti var izmantot arī iespēju pieteikties ERASMUS+ praksei, t.i., atrodot prakses vietu ārvalstu uzņēmumā, saņemt ERASMUS+ prakses stipendiju. Praksi var veikt valsts vai privātajā organizācijā, institūcijā vai izpētes centrā. Prakses ilgums ir 3 – 6 mēneši.

Pārskata periodā “Starptautiskās ekonomikas un komercdiplomātijas” programmas studenti ir sekmīgi vienu vai divus semestrus studējuši tādās augstskolās kā: Ravensburgas Veingartenas augstskolā, Trieres universitātē Vācijā, Strasbūras Biznesa skolā, Šampaņas vadības skolā Francijā, Jonkopingas universitātē Zviedrijā, Oslo universitātē Norvēģijā, Radbound universitātē Nīderlandē, Ziemeļrietumu Lietišķo zinātņu universitātē Šveicē, Aveiro universitātē Portugālē, Belgradas universitātē Serbijā, Dienvidrietumu Misūri universitātē ASV, Lihtenšteinas universitātē, Deusto universitātē Spānijā, Orebro universitātē Zviedrijā. Vairāki studenti ir izmantojuši arī prakses iespējas ārvalstu kompānijās un organizācijās.

Programmas studenti ar George Viksnins Fonda atbalstu izmanto ikgadējo iespēju piedalīties vasaras skolā Vašingtonā, ASV, kā arī individuāli piesakās dažādiem fondiem, kas atbalsta starptautisko studentu mobilitāti.

Studentu skaits, kas piedalās studentu mobilitātes programmās pārskata periodā ir pieaudzis, sākot ar 10 studentiem 2013./14.gadā līdz 19 un 18 studentiem attiecīgi 2017./18. un 2018./19. gados.

Studentu mobilitātes laikā apgūstamie studiju kursi pirms pieteikšanās tiek pārrunāti un saskaņoti ar programmas direktoru, līdz ar to pārsvarā visi studiju kursi tiek atzīti.

Ienākošā mobilitāte visā pārskata periodā BVEF pārsniedza izejošo mobilitāti – katru gadu fakultāte uzņem ap 150 ārvalstu studentus, kuri piedalās dažādās apmaiņas programmās. Liela daļa no šiem ārvalstu studentiem studē kopā ar Starptautiskās ekonomikas un komercdiplomātijas programmas studentiem, jo arī latviešu grupai daudz studiju kursi tiek docēti angļu valodā.

Salīdzinot ar citām LU BVEF studiju programmām, studiju programmas “Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija” studenti aktīvi piedalās studentu mobilitātes programmās, kas palīdz viņiem veiksmīgāk sasniegt studiju rezultātus.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)

3.1. Novērtēt resursu un nodrošinājuma (studiju bāzes, zinātnes bāzes (ja attiecināms), informatīvās bāzes (tai skaitā bibliotēkas), materiāli tehniskās bāzes un finansiāli bāzes) atbilstību studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un studiju rezultātu sasniegšanai, sniegt piemērus. Veicot novērtējumu iespējams norādīt atsauci uz II. daļas

3. nodaļas 3.1.- 3.3. kritērijos sniegto informāciju.

Studiju programmas "Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija" īstenošanai ir pieejami visi resursi un nodrošinājums, kas ir pieejami BVEF un LU kopumā. Detalizēts izklāsts ir atspoguļots studiju virziena Ekonomika pašnovērtējuma ziņojuma II. daļas 3. nodaļas 3.1.-3.3 punktos. Novērtējot studentiem pieejamo resursu klāstu, kā arī informatīvo un materiāltehnisko bāzi, var secināt, ka tie pilnībā atbilst studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un nodrošina studējošiem studiju programmas rezultātu sasniegšanu.

3.2. Studiju un zinātnes bāzes, tajā skaitā resursu, kuri tiek nodrošināti sadarbības ietvaros ar citām zinātniskajām institūcijām un augstākās izglītības iestādēm, novērtējums (attiecināms uz doktora studiju programmām).

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)

4.1. Mācībspēku sastāva izmaiņu analīze un novērtējums par pārskata periodu, to ietekme uz studiju kvalitāti.

Programmas praktiskā realizācija tiek īstenota LU BVEF fakultātē. Realizāciju nodrošina fakultātes akadēmiskais personāls, kuram ir ilggadēja pieredze profesionālo studiju īstenošanā un kuru pētniecības virzieni atbilst docējamo studiju kursu zinātnes virzieniem.

Mācībspēku sastāvs pārskata periodā būtiski nav mainījies. Studiju programmas īstenošanu pamatā nodrošina LU BVEF mācībspēki, atsevišķiem studiju kursiem piesaistot profesionāļus (piem., studiju kursā Sarunu vešana – lektori Inese Druviete, Ēriks Selga, Reinis Druvietis).

Pārskata periodā, sakarā ar prof. G. Oļevska un asoc. prof. A. Rigerta aiziešanu pensijā ir mainījies vadošais lektors studiju kursā Starptautiskā ekonomika (O. Krasnopjorovs), kā arī studiju programmas īstenošanā iesaistījās Dr. L. Pataccini. Kā lektora p.i. programmas īstenošanā piedalās arī LU BVEF doktorante A. Apsīte. Šīs izmaiņas nodrošina mācībspēku pakāpenisku atjaunotni studiju programmā un, spriežot pēc studējošo atsauksmēm, palīdz saglabāt augsto pasniegšanas kvalitāti.

Kopumā var secināt, ka programmā iesaistīto mācībspēku izmaiņas ir vērtējamas pozitīvi, līdz ar to nodrošina augstu izglītības kvalitāti un ir atbilstoša studiju kursu un kopējās programmas rezultātu sasniegšanai. Mācībspēku kvalifikācijas pilnībā atbilst studiju programmas prasībām un nodrošina nepieciešamu programmas kvalitāti.

4.2. Studiju programmas īstenošanā iesaistīto mācībspēku (akadēmiskā personāla, viesprofesoru, asociēto viesprofesoru, viesdocentu, vieslektoru un viesasistentu)

kvalifikācijas atbilstības studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un normatīvo aktu prasībām novērtējums. Sniegt informāciju par to, kā mācībspēku kvalifikācija palīdz sasniegt studiju rezultātus.

Bakalaura studiju programmas praktiskajā realizācijā liela uzmanība pievērsta kā starptautiskās ekonomikas dažādiem teorētiskiem un pētniecības aspektiem, tā arī praktiskām iemaņām, kas saistītas ar komercdiplomātijas un saskarsmes kompetencēm starpkultūru vidē. Programmas realizācijā iesaistītajam akadēmiskajam personālam ir liela Latvijas un starptautiskās pētnieciskās darbības pieredze, kas tiek integrēta pasniedzamajosursos un tādējādi sekmē studiju programmas rezultātu sasniegšanu.

Studiju programmas īstenošanā piedalās 43 BVEF un citu fakultāšu akadēmiskā personāla pārstāvji: 12 profesori, 2 asociētie profesori, 7 docenti, 7 lektori, 2 lektora p.i. un 13 stundu pasniedzēji - speciālisti no valsts un privātajām organizācijām (skat.4.1.tabulu).

4.1.tabula

Programmas īstenošanā iesaistītais akadēmiskais personāls un aicinātie speciālisti

Grāds Amats	Ar doktora grādu	Ar maģistra grādu	Kopā
Profesori	12		12
Asociētie profesori	2		2
Docenti	7		7
Lektori		9	9
Vieslektori		13	13
Kopā	21	22	43

Akadēmiskā personāla atjaunošanās, apmācības un attīstības politika notiek atbilstoši individuāliem plāniem, kas tiek apstiprināti, LU rektoram un BVEF dekānam slēdzot darba līgumu ar attiecīgajiem mācībspēkiem.

Studiju programmas saturā esošo citu zinātņu nozaru studiju kursu docēšanā ir pieaicināti arī citu LU fakultāšu - Sociālo zinātņu, Vēstures un filozofijas, Pedagoģijas un Humanitāro zinātņu fakultātes mācību spēki. Ziņas par LU mācībspēkiem – zinātniskais grāds, amats, darba stāžs ir iegūstamas LU Informācijas sistēmā.

Lai nodrošinātu bakalaura studiju programmas studentu konkurētspēju un eksportspēju, studiju procesa organizēšanā īpaša vērība tiek pievērsta sadarbībai ar ārpus universitātes iestādēm un privāto sektoru. Sadarbība īstenojas studiju procesā iesaistot augsti kvalificētus speciālistus un praktiķus pilna apjoma studiju kursu vai studiju kursu daļu pasniegšanā, kā arī atsevišķu lekciju

lasīšanā.

Programmas īstenošanā iesaistītais mācībspēku sastāvs dod iespēju pilnībā sasniegt studiju programmas mērķi un plānotos rezultātus, nodrošinot kā kvalitatīvu teorētisko zināšanu un pētniecības prasmju apguvi ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātņu nozarē.

4.3. Informācija par doktora studiju programmas īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla zinātnisko publikāciju skaitu pārskata periodā, pievienojot svarīgāko publikāciju sarakstu, kas publicētas žurnālos, kuri tiek indeksēti datubāzēs Scopus vai WoS CC. Sociālajās zinātnēs un humanitārajās un mākslas zinātnēs var papildus skaitīt zinātniskās publikācijas žurnālos, kas tiek indeksēti ERIH+ (ja piemērojams).

4.4. Informācija par doktora studiju programmas īstenojošā iesaistītā akadēmiskā personāla iesaisti pētniecības projektos kā projekta vadītājiem vai galvenajiem izpildītājiem/ apakšprojektu vadītājiem/ vadošajiem pētniekiem, norādot attiecīgā projekta nosaukumu, finansējuma avotu, finansējuma apmēru. Informāciju sniegt par pārskata periodu (ja attiecināms).

4.5. Sniegt piemērus akadēmiskā personāla iesaistei zinātniskajā pētniecībā un/vai mākslinieciskajā jaunradē gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī (studiju programmas saturam atbilstošajās jomās) un iegūtās informācijas pielietojumam studiju procesā.

Docētāju iesaistei zinātniskajā pētniecībā īpaši starptautiskā līmenī ir neatsverama nozīme programmas īstenošanā. Vispirms jāmin docētāju piedalīšanās fakultātes finansētajos regulārajos nodaļu projektos (Globālās ekonomikas starpdisciplināro studiju nodaļai, kas nodrošina programmas docētāju pamatsastāvu, projekts ir "Integrētas dzīves kvalitātes un nevienlīdzības ekonomisko aspektu aprēķināšanas metodes "Dzīves kvalitātes un nevienlīdzības ekonomisko aspektu novērtēšanas un subjektīvās uztveres indekss" izstrāde" – B.Šavriņa, Ē.Šumilo, K.Bērziņa, L.Pattacini, S.Sproģe-Rimša, A.Apsīte. Vairāki studiju programmas studenti pārskata periodā bija izvēlējušies izstrādāt ar šo tēmu saistītus bakalaura darbus.

Fakultātes docētāji un studenti piedalās "Jaunuzņēmumu nometne Rīga – Kembridža", kas notiek Latvijā un Lielbritānijā. No programmas docētājiem nometnē piedalās K. Bērziņa un K. Purmalis. Liela vērība tiek veltīta jaunuzņēmumu attīstībai – kā studentiem piedaloties ideju konkursos, prezentējot savas inovatīvās idejas Izraēlā, Kanādā, Masačūsetsā ASV. Programmā tika docēts studiju kurss, kas orientēts uz jaunuzņēmumu idejām un uzņēmējdarbību (Praktiskā uzņēmējdarbība). Programmas docētāji B.Šavriņa, K.Bērziņa, L.Pattacini piedalās Eiropas Universitāšu fonda finansētajā starptautiskajā projektā POWER (Placement Opportunities With Entrepreneurial Reach), kas paredzēts maģistra studiju programmu prakšu organizēšanas veidošanai sadarbībā ar jaunuzņēmumiem un biznesa inkubatoriem vairākās valstīs. Pārskata perioda gados B. Šavriņa, K.Bērziņa piedalījās ESF projektā "Creation of franchising co-operation

network in Lithuania-Latvia-Belarus cross-border region", kā arī Europehome projektā "Entrepreneurship skill teaching and training programme", kuru laikā izstrādātie materiāli par uzņēmējdarbību, uzņēmējspējām, starptautisko frančaizingu tiešā veidā tiek izmantoti programmas studijuursos "Daudznacionālās korporācijas un ekonomikas globalizācija", "Starptautiskā biznesa stratēģija".

Programmas studenti B.Šavriņas vadībā piedalījās pētījumā un auditorijā tika analizēti starptautiskā projekta SEAMIS (Students Entrepreneurship and Migration International Survey) rezultāti par studentu vēlmi izveidot savu uzņēmumu. Projekts tiek īstenots sadarbībā ar Ščecinas Universitāti, projektā tiks salīdzināti vairākās valstīs iegūtie rezultāti. Šis projekts programmai ir īpaši noderīgs, jo projektā ir iecerēts pēc gadiem aptaujāt tos pašus dalībniekus, lai redzētu viņu ieceru īstenošanos un profesionālās karjeras attīstību.

B.Šavriņa, Ē.Šumilo, S.Sproģe-Rimša ir starptautiskā CEDIMES tīkla (Franciski runājošo akadēmisko pētnieku ekonomikas un vadības zinātnes jomā starptautiskais tīkls) dalībnieces, B.Šavriņa ir AIELF (Franciski runājošo ekonomistu starptautiskās asociācijas) locekle. Tas savukārt nodrošina jaunākās starptautiskās zinātniskās informācijas cirkulāciju, sakarus ar citu universitāšu pārstāvjiem, tālākas sadarbības iespējas.

Regulāra piedalīšanās šādu tīklu pasākumos, kongresos dažādās valstīs (piem., B.Šavriņas līdzdalība AIELF 59.kongresā Francijā, 60.kongresā Polijā, 61.kongresā Čīlē ar uzstāšanos plenārsēdē) ģeogrāfiskās dažādības pēc ļauj iepazīt un izziņāt starptautiskās uzņēmējdarbības, saskarsmes multikulturālos aspektus, jaunākos sasniegumus, izmaiņas ekonomikā, uzņēmējdarbībā kā teorētiskajā, tā empīriskajā līmenī.

B.Šavriņa un Ē.Šumilo regulāri vada apmaiņas pētnieku stažēšanos LU. Apmāiņas pētnieku iesaistīšana atsevišķu tēmu docēšanā nodrošina studentiem gan autentisku informāciju par viņu pārstāvēto valstu uzņēmējdarbības īpatnībām un vidi, gan jaunāko zinātnisko sasniegumu viņu pētāmajās jomās atspoguļojumu šajās lekcijās. Īpaši jāatzīmē argentīnietis L.Pattacini, kurš Latvijā pētniecības apmaiņas programmā piedalījās 2013./2014.akad.gadā, bet pēc vairākiem gadiem ir atgriezies LU un kopš 2018./2019.akad.gad. ir viens no programmas docētājiem.

Ē.Šumilo, B.Šavriņa, I.Baumane-Vītoliņa, A.Apsīte piedalījās Valsts pētījumu programmā "Tautsaimniecības transformācija, gudra izaugsme, pārvaldība un tiesiskais ietvars valsts un sabiedrības ilgtspējīgai attīstībai – jaunas pieejas ilgtspējīgas zināšanu sabiedrības veidošanai (EKOSOC_LV), pētījuma rezultātus integrējot attiecīgajos studijuursos.

Pārskata periodā studenti tikai iesaistīti virknē zinātniski pētniecisko projektu, to rezultātus izmantojot savos kursa un bakalaura darbos. Kā piemērus var minēt LU pētniecības projektu "Dzīves kvalitātes un nevienlīdzības ekonomisko aspektu novērtēšanas un subjektīvās uztveres indekss", Valsts pētījumu programmu "Tautsaimniecības transformācija, gudra izaugsme, pārvaldība un tiesiskais ietvars valsts un sabiedrības ilgtspējīgai attīstībai – jaunas pieejas ilgtspējīgas zināšanu sabiedrības veidošanai (EKOSOC_LV), LU un Tartu universitātes pētniecības projektu par mazumtirdzniecības uzņēmumu darbinieku negodīgu uzvedību. 4.kursa studente Annija Streile 2018./2019.gadā piedalījās EK īstenojamā projektā par Latvijas un Ķīnas ekonomiskās sadarbības novērtējumu, izstrādāja par šo tēmu arī savu bakalaura darbu, kurš ieguva 1.vietu Latvijas Ekonomikas Attīstības Forumā (LEAF) konkursā.

Kopumā var secināt, ka akadēmiskā personāla pētījuma tēmas ir studiju programmas saturam atbilstošajās jomās un pētījumu rezultāti ir izmantojami turpmākajā studiju procesā.

4.6. Mācībspēku sadarbības novērtējums, norādot mehānismus sadarbības veicināšanai,

studiju kursu/ moduļu savstarpējās sasaistes nodrošināšanā. Norādīt arī studējošo un mācībspēku skaita attiecību studiju programmas ietvaros (pašnovērtējuma ziņojuma iesniegšanas brīdī).

Bakalaura studiju programmā iesaistīto mācībspēku sadarbība ir regulāra. Piemēram, ik mēneša Globālās ekonomikas starpdisciplināro studiju nodaļas sēdēs tiek pārrunāti jautājumi, kas saistās ar studiju kursu aprakstu un satura pilnveidošanu e-studiju vidē. LU Informācijas tehnoloģiju departaments regulāri piedāvā e-studiju apmācību seminārus pasniedzējiem "E-studiju vides jeb Moodle uzlabojumi".

Lai sekmētu BVEF nodaļas mācībspēku organizēšanu un sadarbību noteiktos akadēmiskos virzienos, pamatojoties dekāna norādījumu Nr.BVEF-A43.1/57 ir apstiprināti akadēmiskās darbības virzienu vadītāji no vēlētā akadēmiskā personāla vidus. Akadēmiskās darbības virzienu vadītāji organizē apspriedes par aktuāliem jautājumiem, kas saistīti ar studiju kursu satura pilnveidošanu, lekciju un semināru organizēšanu, e-studiju attīstīšanu un jaunākās literatūras iekļaušanu studijuursos.

Fakultātē regulāri notiek Radošie forumi, kur mācību spēkiem ir iespēja iepazīstināt pārējos kolēģus ar savu pieredzi un sasniegumiem, kā arī gūt noderīgu informāciju turpmākajiem pētījumiem un citām aktivitātēm.

Viens no radošiem forumiem 2018. gadā bija veltīts LU mācībspēku starptautisko sakaru uzlabošanas iespējām, LU iekšējā atbalsta sistēmai un zinātnieku iespējām dalībai H2020. Otrajā forumā fakultātes pēcdoktorantūras zinātnieces Olga Rajevska un Agnese Cimdiņa iepazīstināja ar saviem pētījuma rezultātiem.

Studiju programmas īstenošanā piedalās 43 BVEF un citu fakultāšu akadēmiskā personāla pārstāvji: 12 profesori, 2 asociētie profesori, 7 docenti, 7 lektori, 2 lektora p.i. un 13 stundu pasniedzēji - speciālisti no valsts un privātajām organizācijām.

LU informācijas sistēmā bakalaura studiju programmā "Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija" ir reģistrēti 176 studējošie, kas veido attiecību 4,1 studenti uz vienu programmas docētāju.

Kopumā var secināt, ka programmā iesaistīto mācībspēku sadarbība ir laba, tā ir vērsta uz studiju kursu pilnveidi un savstarpējo sasaisti un fakultātē ir izstrādāts mehānisms sadarbības veicināšanai.

Pielikumi

III. Studiju programmas raksturojums - 1. Studiju programmas raksturojošie parametri		
Kopīgās studiju programmas atbilstība Augstskolu likuma prasībām (tabula)		
Statistika par studējošajiem pārskata periodā	Statistikas dati par studējošajiem bakalaura studiju programmā SEK.docx	Statistical Data on the Students of the Study Programme SEK.docx
III. Studiju programmas raksturojums - 2. Studiju saturs un īstenošana		
Studiju programmas atbilstība valsts izglītības standartam	Studiju programmas SEK atb.docx	Compliance of the Bachelor Study Programme SEK.docx
Studiju programmā iegūstamās kvalifikācijas atbilstību profesijas standartam (ja piemērojams)		
Studiju programmas atbilstību atbilstošās nozares specifiskajam normatīvajam regulējumam (ja piemērojams)		
Studiju kursu/ moduļu kartējums studiju programmas studiju rezultātu sasniegšanai	Studiju programmas SEK kart_12_03.docx	Mapping of the Study Courses of the Bachelor Study ProgrammSEK_12_03.docx
Studiju programmas plāns (katram studiju programmas īstenošanas veidam un formai)	Studiju_plans_SEK_akreditacija.docx	Studiju_plans_SEK_ENG.docx
Studiju kursu/ moduļu apraksti	SEK_kursu-apraksti_17_03.docx	BSP_SEK.docx
Studiju programmas raksturojums - Citi obligātie pielikumi		
Par studiju programmas apgūšanu izsniedzamā diploma paraugs	SEK dipl.docx	International commerc diploma.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem nodrošinās iespējas turpināt izglītības iegūvi citā studiju programmā vai citā augstskolā/ koledžā (līgums ar citu akreditētu augstskolu vai koledžu), ja studiju programmas īstenošana tiks pārtraukta	130_lem_BVEF_3_12_2019.jpg	Domes lēmumi eng pielikums 17.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem garantē zaudējumu kompensāciju, ja studiju programma augstskolas vai koledžas rīcības (darbības vai bezdarbības) dēļ netiek akreditēta vai tiek atņemta studiju programmas licence un studējošais nevēlas turpināt studijas citā studiju programmā.	apliec par zaud atliidz.pdf	Confirmation.docx
Augstskolas/ koledžas apliecinājums par studiju programmas īstenošanā iesaistāmo mācībspēku attiecīgo svešvalodu prasmi vismaz B2 līmenī atbilstoši Eiropas Valodas prasmes novērtējuma līmeņiem (līmeņu sadalījums pieejams tīmekļvietnē www.europass.lv, ja studiju programmu vai tās daļu īsteno svešvalodā.	svesval apliecin.pdf	Confirmation 3.docx
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas doktora studiju programmas, apliecinājums, ka doktora studiju programmas akadēmiskā personāla sastāvā ir ne mazāk kā pieci doktori, no kuriem vismaz trīs ir Latvijas Zinātnes padomes apstiprināti eksperti tajā zinātņu nozarē vai apakšnozarē, kurā studiju programma plāno piešķirt zinātnisko grādu.		
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, apliecinājums, ka akadēmisko studiju programmu akadēmiskais personāls atbilst Augstskolu likuma 55. panta pirmās daļas trešajā punktā noteiktajām prasībām.	apliec par 55.pantu.pdf	Confirmation 4.docx
Studiju līguma paraugs/-i	studiju līguma forma pilsoņiem un nepilsoņiem.doc	studiju līguma forma ārvalstniekiem NE ES pilsoņiem.doc
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, kurās paredzēts, ka studēs mazāk nekā 250 pilna laika studējošie, attiecīgs Augstākās izglītības padomes atzinums atbilstoši Augstskolu likuma 55. panta otrajai daļai.	BSP_Starptautiska_ek_un_komercediplomatija_2020_9_03.docx	Conclusions of Council of Higher Education.docx

Ekonomika

Augstākās izglītības iestāde	<i>Ekonomika</i>
Studiju programmas nosaukums	<i>Ekonomika</i>
Izglītības klasifikācijas kods (IKK)	<i>43311</i>
Studiju programmas veids	<i>Akadēmiskā bakalaura studiju programma</i>
Studiju programmas direktora vārds	<i>Sandra</i>
Studiju programmas direktora uzvārds	<i>Jēkabsone</i>
Studiju programmas direktora e-pasts	<i>sandra.jekabsone@lu.lv</i>
Studiju programmas vadītāja/ direktora akadēmiskais/ zinātniskais grāds	<i>Dr.oec., Prof.</i>
Studiju programmas direktora telefona numurs	<i>67034444</i>
Studiju programmas mērķis	<i>Studiju programmas mērķis ir dot iespēju studentiem radošā mācību un pētniecības darbā iegūt akadēmisku izglītību ekonomikā, radīt nosacījumus augstas kvalitātes intelektuālo, analītisko un profesionālo spēju pilnveidošanai un zināšanu iegūšanai izvēlētajā ekonomikas apakšnozarē</i>
Studiju programmas uzdevumi	<p><i>1. nodrošināt studējošajiem teorētisko zināšanu un pētniecības iemaņu apguvi plaša profila ekonomikas bakalaura akadēmiskajā studiju programmā tādā kvalitātē, lai būtu iespējams īstenot maģistra studiju programmu sociālo zinātņu maģistra grāda ekonomikā iegūšanai atbilstoši LR Ministru kabineta noteiktajam valsts akadēmiskās izglītības standartam;</i></p> <p><i>2. radīt priekšnoteikumus analītisko iemaņu pilnveidošanai, profesionālo un komunikācijas prasmju iegūšanai ekonomikā, kas ļautu absolventiem sekmīgi iekļauties Latvijas un starptautiskajā darba tirgū valsts un privātajās struktūrās.</i></p>

Sasniedzamie studiju rezultāti	<p><i>Zināšanu un izpratnes jomā akadēmiskā grāda ieguvējs spēj:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. parādīt pamata un specializētās zināšanas ekonomikas teorijā un vēsturē;</i> <i>2. izprast un kritiski izvērtēt ekonomikas attīstības pamatlikumus un likumsakarības;</i> <i>3. orientējas mūsdienu ekonomikas zinātnes teorētiskajās pamatnostādnēs un specializācijas pamatvirzienos – grāmatvedībā, finansēs, ekonomiski matemātiskajā modelēšanā un prognozēšanā, uzņēmējdarbībā, tautsaimniecības analīzes aktuālajās koncepcijās;</i> <i>4. demonstrēt pētāmā objekta kritisku izpratni un sniegt problēmas risinājumu apkopojumu;</i> <i>5. spēj uzrādīt zināšanas ekonomikas un atsevišķu saskares zinātņu teorētiskajos un praktiskajos pamatjautājumos – vadības zinībās; tiesību zinībās, matemātikā, vides zinībās, demogrāfijā, socioloģijā, psiholoģijā, biznesa ētikā, informācijas tehnoloģijās u.c.</i> <p><i>Prasmēs un iemaņās absolvents:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Spēj, izmantojot apgūtos teorētiskos pamatus un prasmes, veikt pētniecisku darbību, demonstrējot analītisku pieeju pētījuma objekta analīzē;</i> <i>2. spēj atrast, sistematizēt un analītiski aprakstīt informāciju, izmantot informācijas datu bāzes;</i> <i>3. prot izmantot piemērotākās statistikas, ekonometrijas u.c. analīzes metodes un paņēmienus, lietpratīgi veikt iegūto rezultātu ekonomisko interpretāciju un prezentāciju speciālistu un nespeciālistu auditorijās;</i> <i>4. ir gatavs uzņemties atbildību un iniciatīvu, veicot darbu individuāli vai komandā;</i> <i>5. spēj pilnveidot un attīstīt savas prasmes, pieņemt lēmumus un rast radošus risinājumus mainīgos vai neskaidros apstākļos;</i> <i>6. ir motivēts savu kompetenču nepārtrauktā pilnveidošanā un attīstīšanā, turpinot studijas maģistrantūrā.</i> <p><i>Absolventa akadēmiskās un profesionālās kompetences:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. spēj pielietot teorētiskās zināšanas praktisku uzdevumu risināšanā uzņēmuma vai institūcijas darbības uzlabošanai;</i> <i>2. spēj izprast profesionālās ētikas nozīmi, izvērtēt savas profesionālās darbības ietekmi uz vidi un sabiedrību;</i> <i>3. spēj identificēt sociālās un ekonomiskās vides un to procesu izmaiņas, un pieņemt lēmumus par uzņēmuma vai institūcijas saimnieciskās darbības mērķu un plānu maiņas nepieciešamību.</i>
--------------------------------	--

Studiju programmas noslēgumā paredzētais noslēguma pārbaudījums	Bakalaura darbs
---	-----------------

Studiju programmas varianti

Nepilna laika neklātiene - 4 gadi - latviešu

Studiju veids un forma	Nepilna laika neklātiene
Īstenošanas ilgums (gados)	4
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	0
Īstenošanas valoda	latviešu
Studiju programmas apjoms (KP)	120
Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	Iepriekšējā izglītība: vidējā izglītība CE latviešu valodā CE matemātikā CE angļu, franču vai vācu valodā Bakalaura studiju programmā var studēt personas, kam ir iegūta vispārējā vidējā vai profesionālā izglītība un kas nokārtojuši centralizētos eksāmenus matemātikā un latviešu valodā, kā arī kādā no svešvalodām, ja mācību iestāde absolvēta sākot ar 2004.gadu. Konkursa kritēriji personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību līdz 2004. gadam (neieskaitot), kā arī personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību ārvalstīs vai personām ar īpašām vajadzībām: - gada vidējā atzīme latviešu valodā un literatūrā, - gada atzīme matemātikā (vai vidējā atzīme algebrā un ģeometrijā), - gada vidējā atzīme noteiktos mācību priekšmetos. Priekšrocības: Latvijas valsts ekonomikas olimpiādes un ZPD konferences ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātņu nozares godalgoto vietu ieguvējiem tekošajā un iepriekšējā gadā.
Iegūstamais grāds (latviešu valodā)	Sociālo zinātņu bakalaura grāds ekonomikā
Iegūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	—

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

Pilna laika klātiene - 3 gadi - latviešu

Studiju veids un forma	Pilna laika klātiene
Īstenošanas ilgums (gados)	3
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	0
Īstenošanas valoda	latviešu
Studiju programmas apjoms (KP)	120

Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	<i>Iepriekšējā izglītība: vidējā izglītība CE latviešu valodā CE matemātikā CE angļu, franču vai vācu valodā Bakalaura studiju programmā var studēt personas, kam ir iegūta vispārējā vidējā vai profesionālā izglītība un kas nokārtojuši centralizētos eksāmenus matemātikā un latviešu valodā, kā arī kādā no svešvalodām, ja mācību iestāde absolvēta sākot ar 2004.gadu. Konkursa kritēriji personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību līdz 2004. gadam (neieskaitot), kā arī personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību ārvalstīs vai personām ar īpašām vajadzībām: - gada vidējā atzīme latviešu valodā un literatūrā, - gada atzīme matemātikā (vai vidējā atzīme algebrā un ģeometrijā), - gada vidējā atzīme noteiktos mācību priekšmetos. Priekšrocības: Latvijas valsts ekonomikas olimpiādes un ZPD konferences ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātņu nozares godalgoto vietu ieguvējiem tekošajā un iepriekšējā gadā.</i>
Iegūstamais grāds (latviešu valodā)	<i>Sociālo zinātņu bakalaura grāds ekonomikā</i>
Iegūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	—

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)

1.1. Izmaiņu studiju programmas parametros, kas notikušas kopš iepriekšējās studiju virziena akreditācijas lapas izsniegšanas vai studiju programmas licences izsniegšanas, ja studiju programma nav iekļauta studiju virziena akreditācijas lapā, apraksts un analīze.

Pēc iepriekšējās akreditācijas mainījās programmas direktors- prof. I. Ciemiņas vietā programmu vada prof. S. Jēkabsons. Izmaiņas veiktas studiju rezultātu formulējumā ievērojot jaunās prasības, izdalot zināšanas, prasmes un kompetences.

1.2. Statistikas dati par studējošajiem studiju programmā, studējošo skaita dinamika, skaita izmaiņu ietekmes faktoru analīze un novērtējums. Analizējot, atsevišķi izdalīt dažādas studiju formas, veidus, valodas.

Ekonomikas bakalaura studiju programma kopš 2013./2014. akad. gada tiek realizēta divās formās: pilna laika klātienē (PLK) un nepilna laika neklātienē (NLN) latviešu valodā. PLK studijas ir trīs gadi, NLN - četri gadi. Apkopotie statistikas dati par studējošo skaita izmaiņām programmā (skat.1. pielikuma 1.tabulu) ļauj izdarīt vairākus secinājumus. Kopējais studentu skaits laika periodā no 2012./2013. līdz 2018./2019. akad. gadam ir samazinājies par 30%, kas pamatā saistīts ar studējošo skaita samazināšanos PLK. Savukārt NLN studējošo skaits ir pieaudzis par 34%, un NLN ik gadu studē ap 65 studējošie. Jāatzīmē, ka nav arī vērojamas būtiskas NLN studentu skaita svārstības pa gadiem, kas norāda uz stabilu pieprasījumu pēc šāda veida studiju formas. To var izskaidrot ar vairākiem apsvērumiem: studējot NLN ir iespējams savienot darbu ar studijām, jo studijas notiek sestdienās (katru otro sestdienu), tāpat nav nepieciešams mainīt dzīves vietu, tāpēc šo formu bieži izvēlas studējošie no dažādiem Latvijas reģioniem, kas vēlas palikt savā dzīves vietā. Bieži NLN studijas izvēlas arī tie, kuriem darba specifika dēļ ir nepieciešams zināšanas ekonomikā un uzņēmējdarbībā. Izvērtējot studējošo skaita dinamiku, redzams, ka īpaši straujš studentu skaita kritums (par 10,5%) bija vērojams 2014./2015. akad. gadā, kas saistīts ar strauju (par 28%) 1.studiju gadā imatrikulēto studentu skaita samazinājumu, galvenokārt sakarā ar samazināto budžeta vietu skaitu. Kopš 2015./2016.akad.gada vērojama studentu skaita stabilizēšanās (2018./2019. akad. gadā studentu skaits pat nedaudz palielinājās). PLK studējošo skaita izmaiņas ir saistītas gan ar demogrāfiskajām tendencēm (pamatā vidusskolas beidzēju skaita samazināšanos), gan budžeta vietu sadali. Pēc IZM absolventu skaits vispārizglītojošajās dienās apmācības programmās ir samazinājies no 11459 2012./2013.mācību gadā līdz 8942 2017./2018. mācību gadā. Tāpat daudzi vidusskolēni uzreiz pēc mācībām nevēlas uzsākt studijas, bet dodas strādāt, lai uzlabotu savu finansiālo stāvokli. 1.studiju gadā imatrikulēto studējošo skaits tāpat atkarīgs no pieejamām budžeta vietām. Piemēram, 2015./2016. akad. gadā 1.kursa studentiem bija pieejamas 40 budžeta vietas (par 7 vietām vairāk kā iepriekšējā gadā) un tas pozitīvi ietekmēja arī imatrikulēto studentu skaitu, kas pieauga par 7%. Savukārt 2017./2018. akad. gadā 1.kursa studentiem pieejamo vietu skaits tika samazināts līdz 28 vietām, kas atspoguļojas arī 1.studiju gadā imatrikulēto skaita kritumā (par gandrīz 10%). Bez tam jāatzīmē arī augošā konkurence un iespējas iegūt bezmaksas izglītību ārzemēs, kā arī salīdzinoši neizdevīgie studējošo kreditēšanas nosacījumi,

kas ierobežo finansējuma saņemšanas iespējas.

Tas būtiski ietekmē arī programmā uzņemto studentu skaitu. No 2012./2013. līdz 2018/2019. akad. gadam pirmajā studiju gadā imatrikulēto studējošo skaits ir samazinājies par 38%, savukārt absolventu skaits par 42%. Absolventu skaita straujais kritums lielā mērā saistīts ar to, ka daļa studentu nenokārto akadēmiskās saistības un neuzraksta bakalaurs darbu, jo uzsāk profesionālo karjeru un nevar savienot mācības ar darbu. Tāpat studējošie izmanto iespēju pārtraukt studijas, kas saistīts ar dažādiem personiskiem iemesliem (ģimenes materiālā stāvokļa dēļ, došanos uz ārzemēm, bērna piedzimšanu, slimību u.c.) vai arī lai nokārtotu iepriekš uzkrātās akadēmiskās saistības.

Analizējot datus par studējošo atbirumu (1.pielikuma 2.tabula), var redzēt, ka ik gadu mācības pamet vidēji 15% studējošo. Vislielākais atbirums (% no studējošo skaita) bija vērojams 2013./2014. un 2016./2017. akad. gadā, kad studijas pameta vairāk kā 20% no studējošajiem, bet vismazākais (10,4%) 2015./2016. akad. gadā. Biežāk minētais atbiruma iemesls ir studiju programmas prasību savlaicīga neizpilde. Daudzi vecāko kursu studenti ir nodarbināti un nevar laicīgi nokārtot studiju kursus, kā rezultātā viņiem veidojas akadēmiskie parādi. Tāpat studējošie pamet studijas pēc pašu vēlēšanās, jo trūkst interese par izvēlēto studiju programmu vai nenokārto noslēguma pārbaudījumu (bakalaurs darbu). Piemēram, 2015.gadā 15 studējošie tika eksmatrikulēti, jo neuzrakstīja bakalaurs darbu, taču pēdējos gados šādu studentu skaits ir ievērojami samazinājies (2019.gadā tādi bija tikai 3). Bez tam ir vērojams studējošo atbirums dēļ neizpildītām finansiālām saistībām (studiju maksas savlaicīga nesamaksāšana), tomēr tas nav liels (2019.gadā tika reģistrēts tikai viens šāds gadījums). LU veiktajā pētījumā, kas balstīts anketu saturā, kuras tiek aizpildītas, pārtraucot studijas, secināts, ka vidēji 55% pamatstudijās studējušie pirmo reizi par studiju pārtraukšanu iedomājušies, studējot pirmajā semestrī, ko var izskaidrot arī ar BVEF noteikto stingro studiju kursu apgūšanas kārtību, ko nespēj izpildīt un ievērot visi studēt gribošie, jo bieži viņu zināšanu līmenis nav pietiekošs. Lai palīdzētu izprast studiju kursu apguves kārtību, studējošajiem pastāvīgi ir pieejamas metodiķes un programmas vadība, kas var sniegt atbildes uz jautājumiem un izskaidrot studiju procesu. Tāpat pirmajā semestrī tiek organizētas papildus bezmaksas nodarbības, lai studējošie varētu uzlabot savas zināšanas matemātikā, kas nepieciešamas vairāku studiju kursu sekmīgai apguvei ekonomikas bakalaurs programmā.

Kopumā var secināt, ka studējošo skaita samazinājums ir izskaidrojams ar nelabvēlīgām demogrāfiskajām tendencēm un budžeta vietu sadalījumu. Mainās studentu izvēle attiecībā uz studiju īstenošanas formu un arvien vairāk studenti izvēlas nepilna laika studijas, lai varētu apvienot studijas ar darbu. Studiju pārtraukšanas galvenie iemesli ir nespēja savlaicīgi pildīt programmas prasības un studējošo finansiālās grūtības.

1.3. Analīze un novērtējums par studiju programmas nosaukuma, iegūstamā grāda, profesionālās kvalifikācijas vai grāda un profesionālās kvalifikācijas mērķu un uzdevumu, studiju rezultātu, kā arī uzņemšanas prasību savstarpējo sasaisti.

Bakalaurs akadēmiskās studiju programmas "Ekonomika" nosaukums pārliecinoši norāda uz programmas saturu un līmeni. Sekmīgi absolvējot šo programmu tiek iegūts sociālo zinātņu bakalaurs grāds ekonomikā, kas arī norāda uz īstenotās programmas saturu un programmas piederību sociālajām zinātnēm, ekonomikas un uzņēmējdarbības nozaru grupai (23.01.2018. MK noteikumi Nr.49 "Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm").

Studiju programmas *mērķa* formulējums - dot iespēju studentiem radošā mācību un pētniecības

darbā iegūt akadēmisku izglītību ekonomikā, radīt nosacījumus augstas kvalitātes intelektuālo, analītisko un profesionālo spēju pilnveidošanai un zināšanu iegūšanai izvēlētajā ekonomikas apakšnozarē - norāda uz tiešu sasaisti ar programmas nosaukumu.

Studiju programmas formulētie uzdevumi izriet no izvirzītā mērķa un paredzēti, lai ietvertie studiju kursi un to pasniegšanas metodika attīstītu studentos ekonomisko un kreatīvo domāšanu, veicinātu centienus patstāvīgai zināšanu paplašināšanai un praktisko iemaņu nostiprināšanai, kas nepieciešamas ikvienam augsti kvalificētam speciālistam.

Īpaša vērība programmas saturā ir pievērsta ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātņu nozares un apakšnozares kursiem, kas ietver pamatnostādnes, principus, struktūru un metodoloģiju, kas nepieciešami ikvienam speciālistam ekonomikas un uzņēmējdarbības jomā. BVEF ir izstrādāts standarta kursu saraksts bakalaura studiju programmām, kas ietver 15 kursus (t.sk. 11 obligātās daļas un 4 izvēles daļas kursus) 48 KP apjomā, kas tiek secīgi apgūti pirmajos 3 semestros. Tas ietver "Mikroekonomiku", "Statistiku ekonomikā un biznesā", "Makroekonomiku", "Uzņēmējdarbības grāmatvedību", "Biznesa un ekonomikas vēsturi", "Matemātiku ekonomikai un biznesam", "Finanšu analīzi un nodokļu plānošanu" u.c. studiju kursus. Standarta kursu sarakstā iekļauti arī studiju kursi par starpnozaru aktualitātēm, piemēram, "Civilā aizsardzība", "Vides aizsardzība", "Komerccarbības tiesiskais regulējums", "Vadības teorija" (skat. pašnovērtējuma ziņojuma II daļas 1.3.punktu un virziena 1.pielikumu). Turklāt "Ekonomikas" bakalaura studiju programmas obligātajā daļā ir iekļauti studiju kursi, kuru ietvaros tiek padziļinātas iepriekš iegūtās studējošo zināšanas ekonomikas teorijā, kā arī attīstīta analītiskā domāšana un pētnieciskās prasmes, piemēram, "Ekonomikas politika", "Finanšu teorija", "Ekonometrija" u.c. Savukārt izvēles daļas kursi apakšprogrammu griezumā piedāvā iespēju studentiem specializēties divos ekonomikas virzienos: analītiskajā ekonomikā un industriālajā ekonomikā. Analītiskās ekonomikas apakšprogrammā īpaša uzmanība pievērsta ekonomikas procesu analītiskās un kritiskās izpratnes veidošanai, kā arī pētniecības prasmju attīstībai. Tajā tiek piedāvāti tādi studiju kursi kā "Biznesa datu intelektuālā analīze", "Matemātiskā ekonomika", "Analītiskā makroekonomika", "Optimizācijas teorija un metodes". Savukārt "Industriālās ekonomikas" apakšprogrammā galvenā uzmanība pievērsta dažādu uzņēmumu darbības un stratēģijas analīzei, kā arī atsevišķu tautsaimniecības nozaru un tirgu izpētei. Tajā iekļauti tādi studiju kursi kā "Konkurētspējas ekonomika un politika", "Industriālā ekonomika", "Firmu stratēģijas un internacionalizācija", "Valsts stratēģiskā attīstība", kā arī studiju kursi "Uzvedības ekonomika" un "Aprites ekonomika", kuras studējošie, pēc dalības starptautiskajā mobilitātē, ir vēlējušies iekļaut studiju programmas plānā.

Tāpat ekonomikas bakalaura studiju plānā 6.semestrī ir iekļauta prakse, lai studējošie labāk varētu iepazīties ar potenciālajiem darba devējiem un darba tirgū nepieciešamajām zināšanām un prasmēm, kā arī iegūt datus un nepieciešamo informāciju bakalaura darba izstrādei.

Līdz ar to var secināt, ka studiju programmas saturs ir veidots, lai sasniegtu izvirzīto mērķi saskaņā ar noteiktiem uzdevumiem un ir atbilstošs iegūstamajam sociālo zinātņu bakalaura grādam atbilstoši valsts akadēmiskās izglītības standartam (skat. 2.pielikumu).

Lai sasniegtu studiju programmas mērķi, būtiski ir arī precīzi noteikt uzņemšanas (imatrikulācijas) noteikumus un prasības. Ņemot vērā, ka konkrētā programma ir pamatstudiju programma, vispārēja prasība imatrikulācijai ir vidējās izglītības esamība. LU Uzņemšanas noteikumi šajā studiju programmā noteic divu veidu prasības, ņemot vērā gadu, kad personas ir ieguvušas vidējo izglītību: vai nu līdz 2004. gadam vai arī pēc šā gada, kad tika ieviesti centralizētie eksāmeni (CE). Ņemot vērā ekonomikas speciālistam nepieciešamās kvalitātes, uzmanība tiek pievērsta latviešu valodas, kā arī matemātikas zināšanām. Lai studiju programmā tiktu uzņemti īpaši motivēti studējošie, ir paredzētas arī papildus priekšrocības. Proti, Latvijas valsts ekonomikas olimpiādes 1. – 2.pakāpes ieguvējiem vai Latvijas valsts skolēnu zinātniskās konferences ekonomikas sekcijas 1. – 3.pakāpes

ieguvējiem tekošajā un iepriekšējā gadā, kam tiek garantētas valsts budžeta finansētās vietas.

Lai uzsāktu studijas ekonomikas bakalaura akadēmiskajā studiju programmā, netiek organizēti iestājpārbaudījumi. Tiek piemērots studiju atvērtības un pieejamības princips, kas nodrošina studiju iespējas ikvienam studēt BVEF. Taču tas, vai students spēj izpildīt prasības, tālāk ir atkarīgs no paša ieguldītā darba.

Studiju programmas ietvaros iegūtais zināšanu, prasmju un kompetenču apjoms atbilst Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras 6. līmenim, un to apliecinās sociālo zinātņu bakalaura grāds ekonomikā, tas uzskatāmi parādīts studiju kursu kartējumā, kas pievienots 3.pielikumā.

Kopumā var secināt, ka programmas studiju kursu saturs, iegūstamais grāds, programmas mērķi un uzdevumi, kā arī uzņemšanas nosacījumi pilnā mērā savstarpēji atbilst. Izpildot programmas uzdevumus, studējošie ir sasnieguši programmas mērķus, un tā rezultātā programmas absolventi iegūst sociālo zinātņu bakalaura grādu ekonomikā, kas ļauj pilnvērtīgu veikt profesionālo darbību, kā arī turpināt studijas magistratūrā.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)

2.1. Studiju kursu/ moduļu satura aktualitātes un atbilstības nozares, darba tirgus vajadzībām un zinātnes tendencēm novērtējums. Sniegt informāciju, vai, un kā studiju kursu/ moduļu saturs tiek aktualizēts atbilstoši nozares, darba tirgus un zinātnes attīstības tendencēm. Maģistra vai doktora studiju programmu gadījumā norādīt un sniegt pamatojumu, vai grādu piešķiršana balstīta attiecīgās zinātnes nozares vai mākslinieciskās jaunrades jomas sasniegumos un atziņās.

Bakalaura akadēmiskā studiju programma "Ekonomika", kas tiek īstenota Latvijas Universitātē ir vērsta uz augsta līmeņa speciālistu sagatavošanu ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē ar padziļinātām zināšanām, prasmēm un kompetenci analītiskās ekonomikas vai industriālās ekonomikas jomā. Gan analītiskās, gan industriālās ekonomikas apakšprogrammas ir unikālas Latvijā, jo šādas specializācijas iespējas nepiedāvā neviena cita Latvijas augstskola. Tajās īpaša uzmanība pievērsta studējošo analītisko prasmju attīstībai, padziļināti apgūstot gan ekonomikas teoriju, gan dažādas ekonometriskās analīzes metodes, kas ļauj izkopt prasmi patstāvīgi risināt problēmas, pieņemt lēmumus un veikt radošu un praktisku darbu, kā arī analizēt un prognozēt ekonomiskos procesus gan atsevišķu uzņēmumu un nozaru, gan visas tautsaimniecības līmenī. LU BVEF īstenotā bakalaura akadēmiskā studiju programma "Ekonomika" ir balstīta ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares zinātniskajās atziņās un tās studiju kursu saturs tiek pilnveidots atbilstoši nozares aktuālām tendencēm, ņemot vērā citu Latvijas un pasaules augstskolu pieredzi līdzīgu programmu realizācijā. Studiju plānā ir iekļauti jauni, aktuāli kursi par aprites un uzvedības ekonomiku, kā arī konkurētspēju, risku analīzi u.c. Jāatzīmē, ka katrā no specializācijas virzieniem BVEF ir izveidojušās arī zinātniskās un akadēmiskās skolas (piemēram, ekonometrijā, statistikā un matemātiskajā ekonomikā, mikroekonomikā un nozaru politikā), kas ļauj realizēt augsta līmeņa apmācības procesu. Lai nodrošinātu studiju programmā iekļauto studiju kursu aktualitāti, atbilstību darba tirgus prasībām un aktuālajām tendencēm nozarē, regulāri tiek veiktas absolventu un

studentu aptaujas, kā arī tiek organizētas tikšanās klātienē ar lielāko darba devēju pārstāvjiem Latvijā.

Bakalaura akadēmiskās studiju programmas „Ekonomika” saturs balstās ekonomikas nozares plaša profila apakšnozaru zinātniskajās atziņās un praktisko problēmu risināšanā uz izcilību virzītās studijās. Studiju programma ir organizēta atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 13. maija noteikumiem Nr. 240 “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu”, kā arī ievērojot LR MK noteikumu Nr. 322 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju” 1.pielikumā ietverto Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras 6.līmenim atbilstošo zināšanu, prasmju un kompetenču aprakstus. Piedāvātajā studiju programmā iegūstamās zināšanas, prasmes un kompetences nodrošina līdzvērtīgu sociālo zinātņu bakalaura grāda izglītības līmeni kāds ir citās Eiropas Savienības dalībvalstīs un ārpus tām. Tādējādi programmā piedāvāto zināšanu, prasmju un iemaņu kopums rada pamatu absolventu konkurētspējai darba tirgū gan Latvijā, gan ārpus tās. Daudzi programmas absolventi turpina izglītību ne tikai Latvijā, bet arī prestižās augstskolās gan Eiropā, gan arī ASV.

Programmas studentiem tiek piedāvāta iespēja padziļināti apgūt zināšanas ekonomikas un uzņēmējdarbības jomās, ievērojot gan akadēmiskās izglītības prasības, gan praktisko iemaņu paplašināšanu. Studiju laikā iegūtās zināšanas ir praktiski lietojamas dažādās ekonomikas zinātņu disciplīnās – uzņēmējdarbībā, grāmatvedībā, finansēs, statistikā, ekonomikas modelēšanā. Izvērtējot studējošo pieprasījumā, kā arī darba devēju ieteikumus, laika periodā kopš studiju programmas akreditācijas 2013.gadā, ir veiktas vairākas izmaiņas, pārskatot studiju kursu plānu un izvērtējot atsevišķu studiju kursu saturu atbilstoši pēdējām tendencēm pasaules un Latvijas tautsaimniecībā. Ievērojot izmaiņas likumdošanā studiju programmas plāna obligātajā daļā tika iekļauti studiju kursi Vides aizsardzība un Civilā aizsardzība, izslēdzot studiju kursu Ievads studijās, kas, pēc studējošo vērtējuma, nebija lietderīgs, jo visu nepieciešamo informāciju par studiju procesa organizāciju iespējams saņemt pie studiju programmas direktora, studiju metodikēm un docētājiem. No studiju programmas plāna ir izslēgti arī atsevišķi izvēles daļas kursi, piemēram, “Krīzes periodu ekonomika” un “Materiālu ekonomika”, kas zaudējuši aktualitāti. Savukārt pēc studējošo ieteikuma ir izstrādāti un studiju plānā iekļauti jauni kursi, piemēram, “Uzvedības ekonomika”, kas tiks docēts angļu valodā.

Tāpat gatavojoties akreditācijai tika nolemts ar 2020./2021. akad. gadu samazināt apakšprogrammu skaitu no 5 uz 2. Tā kā no darba devēju, īpaši Latvijas Bankas, puses augsti tiek vērtēta “Analītiskās ekonomikas” apakšprogramma, tika nolemts to saglabāt, nedaudz aktualizējot studiju programmu saturu. Tajā iekļauti studiju kursi, kas ļauj studējošajiem gūt padziļinātu ieskatu ekonomikas teorijā, kā arī apgūt dažādas ekonometriskās analīzes metodes, lai analizētu un prognozētu ekonomiskos procesus, izmantojot dažādus matemātiskos modeļus.

Savukārt, uzņēmējdarbības ekonomikas un tautsaimniecības analīzes apakšprogrammas turpmāk netiks piedāvātas studējošo nelielās intereses dēļ. Tāpat, lai nedublētu studiju programmu saturu, vairs netiks piedāvātas apakšprogrammas “Finanses un kredīts”, kā arī “Grāmatvedība, kontrole un analīze”, jo studiju virziena ietvaros jau ir programmas, kurās iespējams padziļināti apgūt finansistiem un grāmatvežiem nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetences (piemēram, profesionālā bakalaura studiju programma „Finanšu menedžments” un akadēmiskā bakalaura studiju programma „Grāmatvedība, analīze un audits”). To vietā paredzēts piedāvāt pilnīgi jaunu apakšprogrammu “Industriālā ekonomika”, kas izveidota pēc Notingemas universitātes (The University of Nottingham, UK) parauga. Notingemas universitāte prestižajā QS World University Rankings 2020 reitingā ieņēma 96. vietu pasaulē un 16. vietu Lielbritānijā. Notingemas universitāte piedāvā 3 gadu studiju programmu un bakalaura grādu industriālajā ekonomikā. Pirmajā studiju gadā ir iekļauti mikroekonomikas, makroekonomikas, kā arī uzņēmējdarbības teorijas un prakses (Entrepreneurship: Theory and Practice) kursi. Tāpat tiek apgūtas kvantitatīvās analīzes metodes, biznesa skaitļošana un izvēles kursi. Otrajā studiju gadā iekļauti studiju kursi par organizācijām un

inovācijām (Economics of Organisation and Innovation), cenu veidošanu un lēmumu pieņemšanu (Pricing and Decision Making), firmu stratēģiju un internacionalizāciju (Firm Strategy and Internationalisation), kā arī ekonometrijas kurss un kvantitatīvo metožu kursa turpinājums. Savukārt trešajā studiju gadā iekļautajosursos tiek apskatīti jautājumi par ekonomikas regulēšanu un sabiedrisko izvēli (Economics of Regulation and Public Choice), finanšu ekonomiku (Financial Economics), tirgus struktūru un konkurences politiku (Market Structure and Competition Policy), uzņēmumu pārstrukturēšanu un pārvaldību (Corporate Restructuring and Governance) un citi[1].

Industriālās ekonomikas moduli un dažādus kursus bakalauru līmenī Lielbritānijā piedāvā arī Londonas Universitāte (University of London), kā arī Lankasteras universitāte (University of Lancaster) un Bristolas Universitāte (University of Bristol), tomēr izvērtējot tos, Notingemas universitātes programma tika atzīta par piemērotāko veidojot Industriālās ekonomikas apakšprogrammu LU BVEF.

LU un Notingemas universitātes studiju programmu parametri ir līdzīgi – abas piedāvā 3 gadu pilna laika studijas. Bez tam LU ir pieejamas arī NLN studijas, kas ilgst 4.gadus, savukārt Notingemas universitāte piedāvā četru gadu programmu, ieskaitot prakses gadu (trešajās studiju kursā) kādā organizācijā. Sastādot studiju programmas plānu tika izmantota līdzīga pieeja kā Notingemas universitātē - pirmajā studiju gadā ir iekļauti studiju kusi “Mikroekonomika”, “Makroekonomikas”, “Uzņēmuma izveide un attīstība”, “Ekonomikas un biznesa informātika”, kas pilnībā atbilst Notingemas universitātes kursiem. Bez tam LU ir paredzēts studiju kurss “Matemātika ekonomikai un biznesam” un “Statistika ekonomikā un biznesā”, kuros liela uzmanība pievērsta dažādu kvantitatīvo analīzes metožu izmantošanai ekonomikā un uzņēmējdarbībā. Otrajā studiju gadā studējošie apgūs “Finanšu teoriju”, “Finanšu analīzi un nodokļu plānošanu”, “Komerccdarbības tiesisko regulējumu”, kā arī “Konkurētspējas ekonomikas un politikas” un “Industriālās ekonomikas” kursus. Bez tam paredzēts padziļināts kurss statistikā, kā arī kursi “Pētniecības metodes”, “Ekonometrija: metodes un pielietojumi” un “Analītiskā makroekonomika”.

Savukārt, trešais studiju gadā galvenā uzmanība tiks veltīta specializētajiem studiju kursiem, kuros tiks analizēti jautājumi par to, kā ekonomikas teorijas zināšanas var tikt pielietotas praksē uzņēmumu un organizāciju vadībā, kā arī ekonomikas procesu modelēšanā. Tiks pētīts, kā uzņēmumi organizē savu darbību un, kas nosaka viņu motivāciju, tāpat tiks apskatīti jautājumi par dažādiem tirgus veidiem, konkurenci, uzņēmējdarbības ārējo vidi, analizētas atsevišķas tautsaimniecības nozares un to specifika, kā arī valsts stratēģiskā attīstība. Ņemot vērā aizvien pieaugošo svešvalodu lomu, kā ar internacionalizācijas un globalizācijas procesus, studiju programmas izveles daļā vairāki studiju kursi, piemēram, “Risks, informācija un apdrošināšana”, “Uzvedības ekonomika”, “Industriālā ekonomika”, tiks docēti angļu valodā. Tas palīdzēs arī studējošiem pilnīgāk izmantot jaunāko zinātnisko literatūru, strādājot pie bakalaura darba un brīvi komunicēt starptautiskās studentu mobilitātes ietvaros.

Visi studiju kursu apraksti ir reģistrēti LUIS sistēmā, kā arī pievienoti 5.pielikumā.

Jāatzīmē, ka bakalaura akadēmiskā studiju programma “Ekonomika” veidota kā divu līmeņu (bakalaura un maģistra) studiju un zinātniskās pētniecības vienots organizatoriski metodisks cikls, kas ļauj efektīvi turpināt studiju procesu, pilnveidojot iegūtās zināšanas un kompetences. Programmas absolventiem BVEF tiek piedāvātas plašas iespējas turpināt studijas maģistrantūrā gan ekonomikā, gan vadībizinātnē.

Izvērtējot 2.1. apakšnodaļā veikto analīzi, var secināt, ka studiju kursi tiek regulāri aktualizēti, ņemot vērā nozares speciālistu, darba devēju, absolventu un studējošo ieteikumus un to saturs ir atbilstošs nozares un darba tirgus prasībām, kā arī balstīts ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares zinātniskajās atziņās.

2.2. Studiju kursos/ moduļos iekļautās informācijas, sasniedzamo rezultātu, izvirzīto mērķu u.c. rādītāju savstarpējās sasaistes, studiju kursu/ moduļu mērķu sasaistes ar studiju programmas mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem novērtējums. Doktora studiju programmas gadījumā, galveno pētniecības virzienu apraksts, programmas ietekme uz pētniecību un citiem izglītības līmeņiem.

Studiju programma ir izstrādāta, ievērojot studiju kursu savstarpējo saistību un secīgumu, kas tādējādi dod iespēju maksimāli sasniegt studiju programmas mērķi. Lai to nodrošinātu, ir formulētas četrpadsmit studiju programmas apguves rezultātā iegūstamās zināšanas, prasmes un kompetences elementi. Ievērojot studiju programmas ietvaros sasniedzamos rezultātus, tika formulēti konkrēti studiju kursi, un noteikts katra atsevišķa kursa ietvaros sasniedzamais zināšanu, prasmju un kompetenču apjoms. Studiju programmas mērķu un rezultātu korelācija ar atsevišķu studiju kursu rezultātiem ir konstatējama katrā studiju kursa aprakstā, kurā ir sniegts apraksts par kursa saturu, noteikts kursa plāns, kursa apguves prasības, rezultāti, izmantojamā literatūra (skat.5.pielikumu). Programmas mērķa sasniegšanas kontekstā jāņem vērā arī katram studiju kursam paredzētais kredītpunktu skaits, kas attiecīgi norāda, ka konkrētam studiju kuram tiek veltīts attiecīgs laiks studijām. Studiju programmas plānā kopā ietverti 16 obligātās daļas kursi 64 KP apjomā un 18 izvēles daļas kursi, t.sk. brīvas izvēles kurss 2 KP apjomā (skat. 4.pielikumu). No tiem 10 obligātās daļas kursi (30 KP apjomā) un 5 izvēles daļas kursi (18 KP apjomā) ietilpst BVEF standarta kursu sarakstā, kas izstrādāts visām bakalaura studiju programmām. Savukārt, pārējie izvēles daļas kursi, kas studējošiem jāapgūst apakšprogrammu ietvaros sastāda 38 KP. Tie aptver dažādas ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes jomas, t.sk. konkurētspējas ekonomiku un politiku, uzvedības ekonomiku, starptautisko tirdzniecības modeļu analīzi, aprites ekonomikas darbības pamatprincipu izpēti, risku analīzi u.c. Programmas obligātajā daļā ir ietverti kursi, kuros studējošie var apgūt pamata un specializētās zināšanas ekonomikas teorijā un vēsturē (piemēram, "Mikroekonomika", "Makroekonomika", "Ekonomikas politika", "Finanšu teorija"), izprast un kritiski izvērtēt ekonomikas attīstības pamatlikumus un likumsakarības (piemēram, "Mikroekonomika", "Makroekonomika", "Ekonomikas politika", "Darba ekonomika"), orientēties mūsdienu ekonomikas zinātnes teorētiskajās pamatnostādņēs un specializācijas pamatvirzienos (piemēram, "Finanšu teorija", "Darba ekonomika"). Tāpat obligātajā daļā iekļauti kursi, kuros paredzēts iegūt zināšanas ekonomikas un atsevišķu saskares zinātņu teorētiskajos un praktiskajos pamatjautājumos – vadības zinībās, tiesību zinībās, matemātikā, vides zinībās, biznesa ētikā, informācijas tehnoloģijās (piemēram, "Vadības teorija", "Ekonomikas un biznesa informātika", "Matemātika ekonomikai un biznesam", "Komerccarbības tiesiskais regulējums"). Liela uzmanība tiek pievērsta arī studējošo prasmei izmantot piemērotākās statistikas, ekonometrijas u.c. analīzes metodes un paņēmienus, ko nodrošina tādi studiju kursi kā "Statistika ekonomikā un biznesā", "Ekonometrija", "Makroekonomika" u.c.

Studiju programmas studiju plāns veidots, lai pirmajos 3 semestros studējošie apgūtu dažādus secīgus vispārīglītojošos ekonomikas un starpnozaru studiju kursus (t.sk. Civilo un Vides aizsardzību), savukārt, sākot ar 4.semestri studējošajiem ir paredzēts izvēlēties kādu no divām apakšprogrammām, kurās iekļauti specializēti kursi analītiskajā un industriālajā ekonomikā. Jāatzīmē, ka vairāki studiju kursi abām apakšprogrammām ir kopīgi. Piemēram, "Analītiskā makroekonomika", "Ekonometrija: metodes un pielietojumi", "Konkurētspējas ekonomika un

politika", "Valsts stratēģiskā attīstība", jo tajos iekļautais zināšanu, prasmju un kompetenču kopums nepieciešams jebkuram ekonomikas speciālistam, neatkarīgi no darbības jomas. Gan analītiskās ekonomikas, gan industriālās ekonomikas programmā iekļauti vairāki jauni, aktuālajām ekonomikas attīstības tendencēm atbilstoši kursi, kā piemēram, "Aprites ekonomika", "Uzvedības ekonomika", "Biznesa datu intelektuālā analīze". Tāpat pēdējā semestrī ir paredzēta Akadēmiskā prakse (4KP apjomā), kuras laikā studējošie varēs nostiprināt studiju laikā iegūtās teorētiskās zināšanas uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības u.c. specifiskās jomās un paaugstināt kompetenci šo zināšanu praktiskajai pielietošanai bakalaura darba izstrādē.

Studiju kursu rezultātu atspoguļojums kursu aprakstos apliecina, ka studiju kursus tiek sasniegtas visas studiju programmas noteiktās zināšanas, prasmes un kompetences. Informācija par visu studiju programmā ietvertu studiju kursu rezultātu atbilstību studiju programmas rezultātiem atrodama pielikumā pievienotajā kursu kartējumā. Ņemot vērā gan lekcijās, gan semināros pielietotās metodes studiju kursu apguvei, kartējums atspoguļo to, ka gandrīz visosursos tiek iegūtas potenciālajam ekonomistam nepieciešamās prasmes un kompetences.

Lai novērtētu studiju kursus sasniedzamo rezultātu sasaisti ar studiju programmas rezultātiem, ir veikts studiju programmas kartējums (skat.3.pielikumu), izmantojot programmā iekļauto studiju kursu aprakstus (skat. 5. pielikumu). Kā liecina studiju kursu kartēšanas rezultāti, studējošie spēj izprast un kritiski izvērtēt ekonomikas attīstības pamatlikumus un likumsakarības, spēj, izmantojot apgūtos teorētiskos pamatus un prasmes, veikt pētniecisku darbību, demonstrējot analītisku pieeju pētījuma objekta analīzē, spēj pilnveidot un attīstīt savas prasmes, pieņemt lēmumus un rast radošus risinājumus mainīgos vai neskaidros apstākļos, kā arī uzņemties atbildību un iniciatīvu, veicot darbu individuāli vai komandā. Tāpat teju ikvienā kursā tiek pievērsta uzmanība tam, lai studējošie spētu pielietot teorētiskās zināšanas praktisku uzdevumu risināšanā uzņēmuma vai institūcijas darbības uzlabošanai un prastu lietderīgi veikt iegūto rezultātu ekonomisko interpretāciju un prezentāciju speciālistu un nespeciālistu auditorijās. Viss uzskaitītais ir absolūta nepieciešamība ekonomista darbā, jo strādājot jebkurā uzņēmumā vai organizācijā regulāri nākas pielietot dažādas analīzes metodes un rast radošus problēmu risinājumus.

Bakalaura darba izstrādē tāpat tiek attīstīta kompetence identificēt sociālās un ekonomiskās vides un to procesu izmaiņas, un pieņemt lēmumus par uzņēmuma vai institūcijas saimnieciskās darbības mērķu un plānu maiņas nepieciešamību. Tāpat izprast profesionālās ētikas nozīmi, izvērtēt savas profesionālās darbības ietekmi uz vidi un sabiedrību.

Programmas absolventiem, kuri ir motivēti savu kompetenču nepārtrauktā pilnveidošanā un attīstīšanā, pēc bakalaura grāda iegūšanas ir iespējas turpināt studijas maģistrantūrā, izvēloties turpināt jau bakalaura programmā iesāktus pētījumus akadēmiskajā maģistra studiju programmā "Ekonomika", vai arī pievērsties pilnīgi inovatīviem pētniecības virzieniem kādā no daudzām BVEF piedāvātajām akadēmiskām vai profesionālām augstākā līmeņa studiju programmām.

Tādējādi, izvērtējot studiju programmas mērķi un sasniedzamos rezultātus, var secināt, ka programmas saturs un studiju kursu saturs ļauj pilnībā sasniegt kā programmas mērķi, tā arī programmai noteiktos rezultātus. Programmas kursu saturs nodrošina pēctecību zinātniskai pētniecībai maģistra un doktora studijām un kopumā veido un iekļaujas vienotā daudzpakāpju augstākās izglītības sistēmā Ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē.

2.3. Studiju īstenošanas metožu (tajā skaitā vērtēšanas) novērtējums, iekļaujot analīzi par to, kā tiek izvēlētas studijuursos/ moduļos izmantotās studiju īstenošanas (tajā skaitā vērtēšanas) metodes, kādas tās ir un kā tās veicina studiju kursu rezultātu un studiju programmas mērķu sasniegšanu. Iekļaut skaidrojumu, kā studiju procesa īstenošanā ņemti

vērā studentcentrētas izglītības principi.

Ekonomikas bakalaura studiju programma tiek realizēta divās formās: pilna laika klātienē (PLK) un nepilna laika neklātienē (NLN). PLK studijas ir trīs gadi, NLN - četri gadi. PLK sākot ar 4.semestri tiek studējošiem piedāvāts specializēties kādā no divām apakšprogrammām - industriālās ekonomikas vai analītiskās ekonomikas, savukārt NLN studijas tiek piedāvātas tikai ar specializāciju industriālā ekonomikā. Tāpat students, atbilstoši savām pētniecības un profesionālajām interesēm, saskaņojot ar studiju programmas direktoru, no izvēles daļas kursu saraksta var veidot arī individuālu studiju plānu. Programmu īsteno latviešu valodā, taču, veidojoties pieprasījumam, iespējama industriālās ekonomikas apakšprogrammas realizācija arī angļu valodā.

Ekonomikas bakalaura akadēmiskās studiju programmas īstenošanā tiek izmantotas dažādas pasniegšanas metodes:

- *lekcijās* izmantotas modernas datoru tehnoloģijas, E-kursu rīki, videomateriāli, lekciju izdales materiāli, vieslekcijas;
- *semināros* un *praktiskajās nodarbībās* izmantotas aktīvas mācību formas: lietišķas spēles, lēmumu pieņemšana mazās un lielās komandās (grupu darbs), lēmumu pieņemšana patstāvīgi (individuālais darbs), individuālie mājas darbi, problēmsituāciju risināšana un shematiska attēlošana, referāti, jauno grāmatu prezentācijas, diskusijas par aktuālajām problēmām tautsaimniecībā un uzņēmējdarbībā, zinātnisko rakstu analīze, testi, studentu konferences, debates, empīrisko pētījumu veikšana un prezentēšana (individuāli vai grupā ar citiem studentiem);
- *laboratorijas darbī* tiek organizēti nelielās studentu grupās ar iespēju pasniedzējiem individuāli kontaktēties ar katru studentu;
- informatīvas lekcijas un individuālas pārrunas ar 1. gadā imatrikulētajiem studentiem par studiju procesa organizāciju un norisi.

Lekciju galvenais uzdevums ir sniegt studējošiem teorētiskās zināšanas, kā arī attīstīt viņu radošumu un kritisko domāšanu. Tās tiek lasītas, mācībspēkiem izmantojot jaunākās pedagoģiskās metodes, t.sk. dažādus tehniskos līdzekļus. Teorētisko zināšanu nostiprināšana un pielietošana praksē notiek semināru nodarbībās, kuru skaits noteikts katrā studiju kursa aprakstā. Semināru un citu praktisko nodarbību laikā mācībspēki pārliecinās pa studējošo teorētisko zināšanu apjomu, kā arī organizē studējošo individuālos darbus, grupu darbus, individuālos vai grupu mājas darbus, referātu sagatavošanu, diskusijas, debates u.c. aktivitātes. Semināros bieži izmanto no mācību literatūras padziļināti izpētītu jautājumu diskutēšanu studentu grupā.

Semināros un praktiskajās nodarbībās ir iespēja izmantot gan stacionāros datorus, kas pieejami fakultātes datorklasēs, gan portatīvos datorus un planšetes, gan citus vizuālās prezentācijas rīkus.

Lekcijas, semināri, praktiskās un laboratorijas nodarbības tiek īstenotas pēc vienota metodiska principa profesoru grupās, kas ļauj ne tikai pilnveidot teorētisko studiju kursu apguvi, nodrošinot teorijas, prakses un pasniegšanas metodikas savstarpēju mijiedarbību, bet arī objektīvāk novērtēt studentu zināšanas pēc vienotas vērtēšanas sistēmas. Semināros un praktiskajās nodarbībās tiek praktizēta pasniedzēju rotācija profesora grupas ietvaros, kas pozitīvi novērtēta studentu vidū. Piemēram, mikroekonomikas un makroekonomikasursos lekcijas vada Ekonomikas nodaļas attiecīgās jomas vadošie profesori, bet semināros ar studējošiem strādā lektori, kas palīdz studējošajiem labāk izprast lekcijas materiālu. Daudziem pasniedzējiem, kuri lasa lekcijas un vada praktiskās nodarbības, ir savas mācību grāmatas un mācību līdzekļi, kas būtiski uzlabo katra studiju kursa apgušanu un līdz ar to kopumā veicina studiju programmas realizācijas nepieciešamo kvalitāti.

Piemēram, "Mikroekonomikas" kursā ir pieejama gan profesora R.Škapara mācību grāmata, gan uzdevumu krājums, gan atsevišķi loģiskās shēmas, kas atvieglo materiāla uztveri.

Praktiskie darbi studijuursos ir vingrinājumi kvantitatīvo un kvalitatīvo metožu pielietošanā, ekonomisko situāciju novērtēšanā un prognozēšanas modeļu pielietošanā, kā arī dažādu praktisku situāciju risināšanā. Studijuursos par ekonomisko pētījumu metodoloģiju, statistiku u.c. tiek kontrolēts katra studenta progress attiecībā uz pētījuma dizainu, datu izvēli, datu vākšanas metodēm, datu transformācijām, modeļu izveidi, jauno mainīgo veidošanu, specifikāciju, novērtēšanu un interpretāciju. Studiju kursu ietvaros ir paredzēts, ka katram studentam ir jā sagatavo detalizētas prezentācijas, kuras tiek apspriestas nodarbību laikā ar grupas biedriem un pasniedzēju.

Liela nozīme studiju procesā ir studējošo patstāvīgajam jeb individuālajam darbam, kura apjoms, saturs un kontroles veids ir atkarīgs no konkrētā studiju kursa. Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli (sagatavojoties nodarbībām, gatavojot mājasdarbus) un mazās darba grupās (semināru nodarbībās, grupu darbi, mājasdarbi, prezentācijas). Studējošiem patstāvīgi ir jāapgūst kursa aprakstā norādītā obligātā literatūra, kā arī jāseko līdzi un jālasa jaunākās publikācijas un rakstus saistībā ar kursa tēmām, jāstrādā ar e-studiju vidi, Interneta resursiem u.c. studiju materiāliem, jāgatavo referāti vai projekti, prezentācijas, u.tml. Tādējādi teorētiskās zināšanas studējošie apgūst lekcijās un patstāvīgi, pētot un analizējot zinātnisko literatūru, izpildot mācībspēka uzdotus uzdevumus u.c. kursa aprakstā paredzētās aktivitātes. Tāpat e-studiju vietnē studējošajiem tiek ievietoti dažādi zināšanu pārbaudes (paškontroles) testi, kas veicina studējošo spēju izprast studiju kursā apgūstamo likumsakarību būtību.

NLN studējošajiem lielāks uzsvars tik likts uz patstāvīgām studijām un individuālo darbu. E-studiju vidē, kas daudzosursos tiek speciāli pielāgota NLN studējošajiem, tiek ievietotas gan lekciju prezentācijas, gan papildmateriāli, kas paredzēti labākai tēmas apguvei. Atsevišķas aktivitātes, kas PLK studējošajiem notiek semināru laikā tiek aizstātas ar referātu vai citu pārbaudījumu. Piemēram, Ekonomikas politikas kursā PLK studējošajiem semināru laikā notiek grupu debates, savukārt NLN studējošajiem patstāvīgi ir jā sagatavo prezentācija par noteiktu tēmu un jāiesūta to izvērtēšanai. Prezentāciju apkopojums pēc tam tiek ievietots e-studijās un pieejams pārējiem studējošajiem. Gala pārbaudījumā tiek iekļauti jautājumi gan no lekcijām, gan studējošo prezentācijām.

Lai studējošie varētu kvalitatīvi veikt zinātniski pētniecisko darbu, kas galvenokārt izpaužas kā kursa darba un bakalaura darba izstrādāšana, LU Bibliotēka regulāri (reizi gadā) organizē studējošiem nodarbības informācijas prasības veicināšanai, kur datorklasē studējošie tiek iepazīstināti ar dažādām LU Bibliotēkas abonētajām datu bāzēm un to izmantošanu zinātniskās literatūras ieguvei.

Nereti studijuursos viesojas vieslektori, iepazīstinot studentus ar jaunākām nozares aktualitātēm. Piemēram, "Makroekonomikas" un "Ekonomikas politikas"ursos regulāri tiek aicināti vieslektori no Latvijas Bankas, kas iepazīstina studējošos ar jaunākām tendencēm gan Latvijā, gan ES un pasaulē. Tā, 2017./2018.gadā studiju kursa Makroekonomika ietvaros notika Latvijas Bankas Monetārās politikas pārvaldes galvenā ekonomista O.Krasnopjorova lekcija "Ekonomika-zinātne vai māksla", studiju kursa "Globālās finanses" ietvaros tika organizētas divas vieslekcijas - Latvijas Valsts prezidenta kancelejas Ekonomikas jautājumu konsultantes K. Petrovskas lekcija "Valūtas kurss, veidi, kotēšana" un Citadeles bankas pārstāves I. Japparovas lekcija "Valūtas kursa prognozēšana: fundamentālā un tehniskā analīze". 2018./2019.gada rudens semestrī ekonomikas bakalaura 2.kursa studentiem studiju kursa Makroekonomika ietvaros tika nolasīta lekcija **"Aktuālās norises LV tautsaimniecībā", ko vadīja** LB Monetārās politikas pārvaldes Makroekonomikas analīzes daļas galvenā ekonomiste A.Rutkovska, kas pati ir šīs programmas absolvente.

Studentiem tiek piedāvātas dažādas iespējas veikt pētniecisko darbu. Gan atsevišķu studiju kursu

ietvaros (gatavojot referātus, ziņojumus, rakstot esejas vai citus darbus atbilstoši studiju kursa specifikai), gan iesaistoties fakultātes mācībspēku veiktajos pētījumos, kuru iegūtie rezultāti tiek izmantoti gan kursa, gan bakalaura darbu izstrādāšanas procesā. Var veikt patstāvīgi pētniecisko darbu noteiktajā virzienā pasniedzēja vadībā. Labākie darbi tiek virzīti dalībai dažādos konkursos gan LU, gan ārpus LU, kā arī noformēti un iesniegti publicēšanai Studentu zinātnisko rakstu krājumos. Tāpat studentiem pēc pasniedzēju priekšlikuma ir iespējas piedalīties starptautiskajos zinātniskajos projektos, LZZ projektos un programmās, līgumdarbos, ekspertu grupās utt. Piemēram, 2016.gadā ekonomikas bakalaura 3.kursa studentiem tika piedāvāta iespēja iesaistīties ESF finansētā projektā Īstermiņa darba tirgus prognozēšanas metodoloģijas pilnveide, tai skaitā papildināšana ar īstermiņa prognožu sagatavošanu prasmju griezumā un vadlīniju izstrāde metodoloģijas lietotājiem”, kurā piedalījās vairāki BVEF docētāji (K.Purmalis, S.Jēkabsone, A.Bērziņš u.c.). Projekta ietvaros tika veidots atsevišķu profesiju grupu prasmju kopu saraksts un tā veidošanā piedalījās arī vairāki studenti. Par projekta rezultātiem tika ziņots arī LU 75.konferences sekcijas “Latvijas sociāli ekonomiskā attīstība: problēmas un izaicinājumi” sēdē 2017.gada 17.februārī.

Lai studējošais pēc iespējas ātrāk iekļautos zinātniski pētnieciskajā darbā studiju programmā ir iekļauta kursa darba izstrāde un aizstāvēšana. Kursa darbs ir studējošā pastāvīgs pētījums par konkrētu ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares tēmu vai apakšnozares problēmu. Tādējādi tiek realizēts tāds zinātniskā darba neatņemams princips kā pakāpeniskums un sistemātiskums, kas ļauj nostiprināt iegūtās zināšanas un iegūt kompetences tās patstāvīgi padziļināt. Ik gadu labākie Ekonomikas studiju programmas studentu darbi un to vadītāji saņem atzinības rakstus un prēmijas Latvijas Ekonomikas Attīstības fonda (LEAF), Latvijas Bankas, Ministres fonda u.c. izsludinātajos konkursos. Piemēram, 2017.gadā LEAF konkursā pirmo vietu ieguva finanšu un kredīta apakšprogrammas absolventa bakalaura darbs “Aprites ekonomika – tās principi un iespējas”.

Studentus sekmju vērtēšanas sistēma pamatojas uz Ministru kabineta 2014.gada 13.maija noteikumiem Nr. 240 “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu”. Studiju programmas un studiju kursu apguves vērtēšanas pamatprincipi visā BVEF ir vienādi un tie detalizēti ir izklāstīti studiju virziena pašnovērtējuma ziņojuma 1.6.sadaļā. Prasības kredītpunktu iegūšanai izvēlas studiju kursu atbildīgie mācībspēki, ņemot vērā studiju programmas mērķi un normatīvajos aktos ietverto regulējumu. Visa uz studiju kursiem attiecināmā informācija, tai skaitā arī vērtējumi, tiek ievietota e-studiju platformā (LU Moodle).

Vērtēšanas noteikumi un kārtība

Iegūstamie studiju rezultāti raksturoti katra studiju kursa aprakstā un to sasniegšanas pakāpe tiek noteikta starp - un gala pārbaudījumos. Studenti semestra sākumā tiek informēti, kādā veidā, ņemot vērā semestra darba rezultātus (starppārbaudījumus), tiks noteikts galīgais studiju kursa iegūtais rezultāts (atzīme). Katra studiju kursa aprakstā ir noteikts starppārbaudījumu skaits un veids, kā arī cita informācija par studējošo sekmju vērtēšanas kritērijiem, nosacījumiem un saistošajām procedūrām. Par visām prasībām atbildīgais mācībspēks informē studējošos semestra sākumā, kā arī pirms attiecīgajiem starppārbaudījumiem.

Studentiem ir iespēja izmantot individuālās konsultācijas pie kursu pasniedzējiem un izteikt savu viedokli studentu aptauju anketās un diskusijās ar programmas administrāciju par iespējami labāko rezultātu sasniegšanas veidu, tādējādi nodrošinot atgriezenisko saiti, programmas pilnveidošanas nolūkiem.

Lai veicinātu studiju kursu rezultātu un studiju programmas mērķa sasniegšanu, studējošo iegūtie studiju kursu rezultāti tiek apkopoti, analizēti un apspriesti BVEF Ekonomikas nodaļas metodiskās grupās, kā rezultātā izdarīti precizējumi studiju kursu vērtēšanas kritērijos. Piemēram, lai panāktu vēl labāku un vienmērīgāku studiju kursa “Makroekonomika” apguvi, tika nolemts samazināt starppārbaudījumu (pārbaudes darbu) skaitu, atstājot tikai trīs (pirms tam bija pieci, kas

sadrumstaloja kursa materiāla uztveri). Kopumā atjaunotajos kursa aprakstos vērojama kopēja tendence palielināties starp pārbaudījumu daļas īpatsvaram, kas ir pozitīva iezīme, jo ļauj studentiem vienmērīgi apgūt studiju materiālu un saņemt iegūto zināšanu novērtējumu.

Novērtējumu par bakalaura darbu students iegūst pēc tā sekmīgas aizstāvēšanas. Bakalaura darba aizstāvēšanai tiek organizēta un to vērtē valsts pārbaudījuma komisija (izveidota uz LU rīkojuma pamata konkrētam akadēmiskajam gadam), kura lēmumus pieņem ar balsu vairākumu, ievērojot koleģialitātes principu. Izliekot gala vērtējumu komisijas locekļi ņem vērā šādus kritērijus: 1) bakalaura darba izstrādes satura kvalitāte un atbilstība darbu rakstīšanas metodiskajiem norādījumiem; 2) prezentācijas saturs un atbildes uz komisijas locekļu un recenzenta jautājumiem; 3) recenzijā izteiktais vērtējums un piezīmes.

Lai nodrošinātu kvalitatīvāku bakalaura darba sagatavošanu, programmas īstenošanā paredzēta prasība, ka bakalaura darba izstrāde un aizstāvēšana ir sadalīta vairākos posmos:

1. pētījuma projekta izstrāde un bakalaura darba priekšizstāvēšana 5. (PLK) vai 7. (NLN) semestrī;
2. bakalaura darba noslēguma varianta izveide un aizstāvēšana 6. (PLK) vai 8. (NLN) semestrī.

Studentcentrētas izglītības principi studiju programmas īstenošanā

Novērtēšanas metožu un procedūru atbilstība studiju programmu mērķu sasniegšanai un studējošo vajadzībām tiek regulāri analizēta un pilnveidota, apspriežot ESPP, kurā piedalās gan programmu direktori, gan studējošo pārstāvji. Līdz ar to, sistēmiskas novērtēšanas metožu un procedūru atbilstības studiju programmu mērķu sasniegšanai analīzes rezultātā BVEF īsteno studējošo vajadzībām atbilstošu vērtēšanas sistēmu. Īstenojot iekšējo kvalitātes nodrošināšanas politiku, studiju programma tiek īstenota tā, lai studenti tiktu iedrošināti aktīvi iesaistīties studiju procesa pilnveidošanā. LU un BVEF pastāv kārtība un procedūras studentu ierosinājumu iesniegšanai un sūdzību risināšanai, studentu apelāciju izskatīšanai. Studiju procesa pilnveidē tiek izvērtēti un ņemti vērā studentu un absolventu aptauju rezultāti.

Tādējādi studentcentrētas izglītības principi tiek ievēroti visos ar studiju procesu saistītajos posmos, t.i., izstrādājot darba tirgum un potenciālajam absolventam nozīmīgus kvalitatīvus studiju kursus, nemitīgi tos aktualizējot un nodrošinot studiju kursu kvalitatīvu docēšanu. Studiju procesā tiek izmantotas metodes, kas veicina studentu komunikāciju studiju uzdevumu veikšanā, risinot reālas nozares problēmas, modelējot mācību situācijas. Mācībspēki pārsvarā izmanto metodes, kas rosina studentu aktīvu līdzdalību, kritisko domāšanu un refleksiju. Studiju procesā un patstāvīgu studiju veicināšanai tiek izmantota e-studiju vide (Moodle). Studiju procesā tiek ņemtas vērā studentu mācīšanās vajadzību daudzveidība, izvēloties pedagoģiskās metodes, veicinot studentu mācīšanās motivāciju, līdzdalību studiju procesā. Īstenojot iekšējo kvalitātes nodrošināšanas politiku, studiju programma tiek īstenota tā, lai studenti tiktu iedrošināti aktīvi iesaistīties studiju procesa pilnveidošanā. Pastāv kārtība un procedūras studentu ierosinājumu iesniegšanai un sūdzību risināšanai, studentu apelāciju izskatīšanai. Studiju procesa pilnveidē tiek izvērtēti un ņemti vērā studentu aptauju rezultāti. Piemēram, 2017./2018.akad.gada laikā BVEF Domē tika izskatīti vairāki studējošo priekšlikumi gan attiecībā uz programmas saturu ("Vides aizsardzības" un "Civilās aizsardzības" studiju kursu iekļaušanu studiju programmas plānā), gan e-studiju vides pilnveidi, gan obligātā apmeklējuma ieviešanu. Ņemot vērā studējošo priekšlikumus tika nolemts izņemt no studiju programma plāna studiju kursu levads studijās (2 KP) un iekļaut tā vietā "Vides aizsardzības" (1 KP) un "Civilās aizsardzības" (1KP) studiju kursus. Lai uzlabotu e-studiju kvalitāti fakultātē, tika izveidota darba grupa, kuras sastāvā tika iekļauti arī studējošo pašpārvaldes pārstāvji. Darba grupas izstrādātie priekšlikumi tika ņemti vērā pilnveidojot e-studijas sākot ar 2018./2019. akad. gada rudens semestri.

Studenti studiju procesā regulāri saņem atbalstu un atgriezenisko saiti no docētājiem. Mācībspēki izskaidro studējošo pieļautās nepilnības risinājumā vai atbildēs, kā arī norāda uz aspektiem, kas būtu jāņem vērā kārtojot noteiktus pārbaudījumus. Studiju programmas īstenošanā būtiska nozīme tiek pievērsta individuālai pieejai katram studējošajam, kas izpaužas vairākos aspektos. Pirmkārt, studējošiem ir iespēja individuāli konsultēties ar ikvienu mācībspēku noteiktos konsultāciju laikos. Programmas docētāji katra semestra sākumā izziņo iknedēļas konsultāciju laikus, pie kam dienas daļa, kurā konsultācija notiek, ir saskaņota ar studiju formu, kurā docētājs vada nodarbības – darba dienās vai sestdienās. Gadījumos, kad studentiem nepieciešamas papildus konsultācijas, par tām vienojas individuāli. Otrkārt, sadarbību ar studējošiem un pasniedzējiem nodrošina arī elektronisko sakaru izmantošanas iespējas (e-studijas), kas ļauj nosūtīt nepieciešamos studiju materiālus, vērtējumus un ieteikumus studējošiem. Mācībspēku pienākums ir regulāri pārbaudīt savus saņemtos elektroniskos pasta sūtījumus un atbildēt uz tiem, tāpat atsevišķi pasniedzēji saziņai ar studentiem aktīvi izmanto dažādus sociālos tīklus (Twitter, Instagram). Treškārt, studējošajiem tiek nodrošināta brīva piekļuve fakultātes vispārējam personālam, studiju metodiķiem un vadībai.

Kopumā var secināt, ka bakalaura studiju programmā “Ekonomika” pielietotās studiju metodes un formas ir adekvātas, lai nodrošinātu studiju programmas paredzēto rezultātu sasniegšanu un ir atbilstošas studentcentrētas izglītības principiem.

2.4. Ja studiju programmā ir paredzēta prakse, sniegt studiju programmā iekļauto studējošo prakšu uzdevumu sasaistes ar studiju programmā sasniedzamajiem studiju rezultātiem analīzi un novērtējumu. Norādīt, kā augstskola/ koledža studiju programmas ietvaros atbalsta studējošos studiju prakses ietvaros izvirzīto uzdevumu sasniegšanai.

Svarīgu vietu studiju procesā ieņem akadēmiskā prakse, kas ļauj apgūt praktiskā darba veikšanai neieciešamās prasmes un kompetences. Iepriekšējā akreditācijas periodā ekonomikas bakalaura studiju programmā prakse nebija paredzēta kā obligāta programmas sastāvdaļa. Gatavojoties akreditācijai, pēc studējošo un darba devēju ieteikuma, studiju programmas plānā pēdējā semestrī tika iekļauta akadēmiskā prakse 4 KP apjomā. Lai nodrošinātu prakses organizāciju Ekonomikas nodaļā tika izstrādāts prakses nolikums, kas balstās uz LU rīkojumu Nr. 1/86 „Par LU studējošo prakses organizēšanas kārtību” (16.04.2007, ar grozījumiem, kas izdarīti 06.11.2014.), kā arī prakses programma ar detalizētu prakses uzdevumu un posmu aprakstu (pieejama studiju kursa aprakstā LUISā). Akadēmiskās prakses mērķis ir nostiprināt studiju laikā iegūtās teorētiskās zināšanas uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības u.c. specifiskās jomās un paaugstināt kompetenci šo zināšanu praktiskajai pielietošanai bakalaura darba izstrādē. Tās laikā studējošajiem paredzēts: iepazīties ar prakses uzņēmuma vai institūcijas organizatorisko struktūru un tajā notiekošiem procesiem;

novērtēt prakses uzņēmumā lietotās darba procedūras un tehnoloģijas; izvērtēt prakses uzņēmuma finanšu darbības rezultātus un iegūt bakalaura darba izstrādei nepieciešamos datus un identificēt prakses uzņēmumā eksistējošās problēmas, ko detalizētāk pētīt bakalaura darba ietvaros.

Akadēmiskās prakses vadītāji ir Ekonomikas nodaļas mācībspēki un uzņēmumu/iestāžu vadītāji vai to struktūrvienību vadītāji un speciālisti. Prakses vadītājus nozīmē Ekonomikas nodaļas vadītājs, atbilstoši docētāju slodzes plānojumam, un tos apstiprina ar LU BVEF dekāna norādījumu. Katram studentam tiek noteikti divi prakses vadītāji - viens vadītājs no LU, bet otrs - uzņēmuma/iestādes. Prakses vietu students izvēlas patstāvīgi vai no BVEF sniegtā piedāvājuma. Šim nolūkam BVEF ir

noslēgti vairāki sadarbības līgumi (skat.14.piellikumu). Ar mācību prakses uzņēmumu tiek noslēgts trīspusējs līgums un tajā tiek atrunātas visu pušu tiesības un pienākumi, kas saistīti ar prakses programmas izpildi.

Pirms akadēmiskās prakses sākuma par prakses organizēšanu atbildīgā metodiskā grupa, ko apstiprina Ekonomikas nodaļas sēdē, organizē pirms prakses semināru, kurā detalizēti iepazīstina studentus ar prakses programmas saturu, tās gaitā veicamajiem uzdevumiem. Programmas direktors nepieciešamības gadījumā konsultē un palīdz risināt problemātiskos prakses jautājumus noteiktajā prakses periodā. Pēc prakses beigām students sagatavo prakses pārskatu, iesniedz to prakses vadītājam pārbaudei un aizstāv nodaļā noteiktajā kārtībā.

Akadēmiskās prakses uzdevumi ir saistīti ar studiju programmā sasniedzamajiem rezultātiem. Pēc akadēmiskās prakses veikšanas students ir izvēlējis aktuālu pētījuma tematu bakalaura darba izstrādei, apkopojis pētījumam nepieciešamo informāciju un formulējis problēmas, ko detalizētāk pētīt bakalaura darba ietvaros. Sekmīgi sagatavojot un aizstāvot prakses pārskatu, studenti spēs demonstrēt padziļinātas zināšanas ekonomikas zinātnes teorētiskajos pamatjautājumos un orientēties aktuālās nozares problēmās, kā arī izprast un kritiski izvērtēt uzņēmumā notiekošos procesus. Prakses laikā studējošie attīstīs prasmi identificēt prakses uzņēmumā esošās problēmas un sniegt risinājumus no novēršanai. Tāpat prakses laikā tiek attīsta prasme vākt, apkopot, kā arī analizēt un novērtēt dažāda rakstura informāciju. Bakalaura studiju programmas „Ekonomika” studentiem ir arī iespēja ERASMUS+ ietvaros iziet praksi ārvalstu uzņēmumā.

Kopumā var secināt, ka mācību prakšu organizācija studiju programmā ir izveidota labi, prakses uzdevumi ir skaidri noteikti akadēmiskās prakses programmā un praksē iegūstamie rezultāti ir atbilstoši paredzētiem studiju programmā noteiktiem rezultātiem.

2.5. Analīze un novērtējums par studējošo noslēguma darbu tēmām, to aktualitāti nozarē, tajā skaitā darba tirgū, un noslēguma darbu vērtējumiem.

Lai studējošie varētu demonstrēt studiju laikā iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences, un to sasaisti ar izvirzīto programmas mērķi, noslēguma darba tēmas studējošie izvēlas atbilstoši studiju programmas saturam un ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares aktualitātēm. Bakalaura darbu tēmu izvēle notiek individuāli, 5.semestra sākumā, konsultējoties ar apakšprogrammai atbilstošās nodaļas (Ekonomikas vai Finanšu un grāmatvedības) mācībspēkiem. Temata izvēles pamatojums izriet no izvēlētajā specializācijas (studiju apakšprogrammas), atbilstības zinātnes nozarei, kā arī studējošā interesēm, zinātniskām iestrādēm un profesionālās darbības pieredzes. Noslēguma darbu tematus apstiprina studiju programmas direktors.

Ekonomikas bakalaura studiju programmas studējošo noslēgumu darba tēmu loks ir ļoti plašs un aptver dažādas ekonomikas zinātnes jomas. Laika posmā no 2013. līdz 2019. gadam aizstāvēti vairāk nekā 400 bakalaura darbi.

Uzņēmējdarbības ekonomikas apakšprogrammas studējošo tēmas saistītas ar dažādu tautsaimniecības nozaru, kā arī atsevišķu uzņēmumu darbības analīzi un izvērtējamu. Piemēram, 2019.gadā tika aizstāvēts darbs par tēmu “Personas datu aizsardzība un tās ietekme uz uzņēmējdarbību”, savukārt 2018.gadā “Procesu vadība un izmaksu kontrole pilna servisa līzina uzņēmumā”, “Uzņēmuma “Rito” attīstības iespējas mainīgās uzņēmējdarbības vides apstākļos”, “Finansējuma iespējas jauniem uzņēmējiem Latvijā”, “Sociālās uzņēmējdarbības attīstības iespējas Latvijā”, “Transporta pakalpojumu rentabilitātes palielināšanas iespējas Latvijā” u.c.

Daudzi bakalaura darbi saistīti arī ar dažādu nozaru uzņēmumu finansiālās situācijas un saimnieciskās darbības rezultātu novērtēšanas aktuāliem jautājumiem, piemēram, 2019.gadā tika izstrādāts darbs "Uzņēmumu maksātspēja: veidošanās iemesli un novēršanas iespējas Latvijā", arī iepriekšējos gados bija vairāki darbi par līdzīgām tēmām, piemēram, "Akciju sabiedrības "Idea Bits Latvia" saimnieciskās darbības analīze", "Z/S "Sīļi" saimnieciskās darbības analīze", "SIA "Euroskor Latvija" finanšu analīze" u.c.

Finanšu un kredīta apakšprogrammas studējošie pamatā izvēlas dažādas ar banku un finanšu sektora attīstību saistītas tēmas, piemēram:

- AS "Swedbank Latvija" finanšu stāvokļa analīze;
- Pūļa finansējums kā alternatīvās finansēšanas avots;
- Procentu likmju ietekme uz Eiropas akciju tirgu;
- Nebanku kredītdevēju tirgus attīstības tendences Latvijā;
- Ātro kredītu popularitāte jauniešu vidū Latvijā;
- Kredīta tirgus Latvijā: tendences, struktūra, dinamika.

Finanšu un kredīta, tāpat uzņēmējdarbības ekonomikas studējošo vidū populāras arī tēmas par atsevišķiem nodokļu veidiem un to ietekmi uz tautsaimniecību:

- Nekustamā īpašuma nodoklis, problemātika, iespējamie risinājumi;
- Latvijas Republikas nodokļu sistēma un tās salīdzinājums ar Eiropas Savienību;
- Darbaspēka nodokļu pilnveidošanas iespējas Latvijā;
- Nodokļu sistēmas attīstīšana Latvijā;
- Iedzīvotāju ienākuma nodokļa analīze.

Grāmatvedības, kontroles un analīzes apakšprogrammā studējošie pamatā izvēlas noslēguma darba tēmas par grāmatvedības politikas, uzskaites organizācijas un audita problemātiskiem aspektiem, piemēram: "Iekšējās kontroles sistēmas novērtējums Raunas novada pašvaldības iestādēs", "Grāmatvedības datorprogrammu veidi un to raksturojums", "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas aktualitātes grāmatvedības ārpakalpojumu sniedzējiem Latvijā", "Debitoru un kreditoru aprites koeficienta analīze Latvijā", "Grāmatvedības organizācijas dokumentu izstrāde un novērtējums SIA „KG LATVIJA”", "Uzņēmuma „B Koks” nodokļu risku vadības novērtēšana un risku analīze", "Finanšu analīze un rādītāju novērtējums uzņēmumā SIA „Fasāde Pro”" u.tml.

Savukārt analītiskās ekonomikas apakšprogrammas studējošie pastiprinātu uzmanību pievērš dažādu kvantitatīvo analīzes metožu pielietojumam, analizējot dažādus ekonomiskos procesus. Piemēram, "Latvijas republikas nozīmes pilsētu fiskālā stāvokļa novērtējums 2008.-2017.gadā", "Nairu modelis Latvijas ekonomikā", "Ēnu ekonomika, tās novērtēšanas metodes un novērtējums Baltijas valstīs", "Darba samaksas atšķirības starp dzimumiem Latvijā no 2007. līdz 2013.gadam", "Ārvalstu tiešo investīciju ietekmējošie faktori Latvijā", "Nabadzības riska ietekmējošo faktoru analīze", "Latvijas eksporta preču tirgus daļu analīze".

Noslēgumu pārbaudījumu vērtēšanu veic noslēgumu pārbaudījumu komisijas, kuras pēc BVEF Domes priekšlikuma apstiprina attiecīgās jomas LU prorektors. Ekonomikas bakalaura studiju programmā tiek veidotas atsevišķas komisijas katrā apakšprogrammā studējošajiem. Vērtējot bakalaura darbu vērība tiek vērsta ne tikai bakalaura darba saturam un atbilstībai noslēguma darbam izvirzītajām prasībām, bet arī uz aizstāvēšanā parādītajām teorētiskajām zināšanām un prasmi argumentēti prezentēt bakalaura darba pētījumā iegūtos rezultātus. Tāpat tiek ņemta vērā arī atbilde uz recenzenta un noslēguma pārbaudījuma komisijas locekļu uzdotajiem jautājumiem kvalitāte.

Bakalaura darbu vērtējumi (skatīt 2.1. tabulu) rāda, ka studenti spēj demonstrēt augsta līmeņa zināšanas, prasmes un kompetenci, atbilstoši bakalaura darbam izvirzītām prasībām.

2.1.tabula

Bakalaura darbu vērtējumi laika periodā 2013.-2018. gadam

Gadi	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
Vērtējumu skala	Skaits	%	Skaits	%	Skaits	%	Skaits	%	Skaits	%	Skaits	%
10	1	1,3	4	6	7	10	4	8	1	2,5	3	7
9	19	24	16	24	8	12	9	17	7	16	4	9
8	14	18	18	27	20	30	13	25	13	30	12	28
7	20	26	14	21	17	25	12	24	15	35	12	28
6	14	18	9	13	10	15	9	18	3	7	6	14
5	8	10	4	6	4	6	4	8	3	7	4	9
4	2	2,7	2	3	1	2	0	0	1	2,5	2	5
kopā	78	100	67	100	67	100	51	100	43	100	43	100

Apkopotā informācija rāda, ka dominē vērtējums robežās no labi (7) līdz izcili (10). Ir tikai atsevišķi gadījumi, kad bakalaura darba vērtējums ir viduvēji (5) un gandrīz viduvēji (4). Vidēji zema vērtējums, iespējams, skaidrojams ar to, ka darbus raksta studējošie ar salīdzinoši zemiem vidējās sekmības rādītājiem, kuri līdz ar to arī noslēguma darbā spēj uzrādīt vien vidēja līmeņa zināšanas. Tomēr šāda situācija neliecina par kopējo kvalitātes līmeni studējošo pētniecībā ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes jomā, jo daļa no izstrādātiem darbiem saņem augstus vērtējumus ne tikai LU, bet arī dažādos studentu zinātniski pētniecisko darbu (ZPD) konkursos. Piemēram, 2017.gadā LEAF konkursā pirmo vietu ieguva finanšu un kredīta apakšprogrammas absolventa bakalaura darbs "Aprites ekonomika – tās principi un iespējas", bet 2014.gadā ekonomikas bakalaura analītiskās ekonomikas apakšprogrammas absolventes darbs "Latvijas preču eksporta konkurētspējas analīze" LB studentu ZPD konkursā saņēma veicināšanas balvu.

Kopumā var secināt, ka studiju noslēguma darba temati ir atbilstoši studiju programmas nosaukumam un saturam, studentu veikto pētījumu rezultāti ir aktuāli ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē, jo tajos tiek analizētas tautsaimniecībai nozīmīgas problēmas par uzņēmumu un tautsaimniecības attīstību un konkurētspēju, investīciju piesaisti, eksportu, nodokļu politiku u.c.

2.6. Analīze un novērtējums par studējošo, absolventu un darba devēju aptauju rezultātiem, to izmantošanu studiju satura un kvalitātes pilnveidē, sniedzot piemērus.

Aptauju (studējošo, absolventu un darba devēju) rezultātu analīze un novērtējums

Sākot ar 2016./2017. akad. gadu LU informatīvā sistēma nodrošina iespēju regulāri (divas reizes gadā - rudens un pavasara semestra noslēgumā) veikt studējošu aptaujas (elektroniski), kur tiek apkopots studējošo viedoklis un izteikti priekšlikumi gan par atsevišķiem studiju kursiem, gan

programmu kopumā (vērtējums tiek mērīts skalā no 1 līdz 7). Šīs aptaujas ir studiju kvalitātes vadības sistēmas neatņemama sastāvdaļa, kas sniedz objektīvu analīzi par studiju procesu un tā rezultātiem. Aptauju rezultātu analīze dod pamatu studiju programmas pilnveidošanai un programmas izpildes organizācijas uzlabošanai. Aptauju rezultāti liecina, ka gan atsevišķu studiju kursu, gan programmas vērtējums kopumā ir pozitīvs.

Studējošo aptaujas rezultāti

Studējošo aptaujā 2016.gada rudens semestrī visaugstāk (virs 6 punktiem) tika novērtēti studiju kursi "Monetārā un banku ekonomika" un "Komerccdarbības finanses", bet 2017.gada pavasara semestrī studenti visaugstāk novērtēja studiju kursus "Demogrāfija", "Monetārā un banku ekonomika" un "Nodokļu sistēma". Savukārt kritiskas piezīmes tika izteiktas par studiju kursu Uzņēmējdarbības ekonomika, kas saistīts ar studentu neapmierinātību ar prasībām kredītpunktu iegūšanai. Studējošie atzīmējuši, ka prasības kredītpunktu iegūšanai nav samērīgas, jo praktiskā darba (biznesa idejas) izstrādē tiek ieguldīts liels darbs un patērēts daudz laika, bet tas dod tikai 30% no gala atzīmes. 2017.gada rudens semestrī visaugstāk tika novērtēti studiju kursi Apdrošināšana un Investīcijas, bet 2018.gadā "Grāmatvedības teorija". 2018.gada pavasara semestrī augstāko vērtējuma saņēma studiju kurss "Pētniecības metodes un paņēmieni grāmatvedībā", kā arī "Monetārā un banku ekonomika". Pēc studējošo vērtējuma sekmīgai studiju kursa apguvei būtiska nozīme ir gan mācībspēka darbam (saprotamam kursa satura izklāstam, lietotām mācību metodēm, pieejamībai konsultācijām, pasniedzēja atsaucībai), gan studiju kursa saturam (atbilstībai kursa aprakstam, literatūras un materiālu pieejamībai), gan arī pārbaudes darbiem un mācībspēka skaidrojumiem par pārbaudes darbu rezultātiem. Studenti, piemēram, atzīmējuši, ka studiju kursā "Filozofija" nebija neviena pārbaudes vai mājasdarba, tikai lekcijas, nav bijuši saprotami arī vērtēšanas kritēriji (visiem vienādi vērtējumi). Dažosursos (piemēram, "Mikroekonomikā") bija pārāk daudz pārbaudes darbi, savukārt citos (piemēram, "Ekonomikas informātikā I") praktisko darbu bija par maz, tāpat atsevišķos studijuursos bija ilgi jāgaida pārbaudes darbu rezultāti. Aptaujās ir norādīts, ka studējošiem ir svarīgi, lai pasniedzējs skaidro vielu vienkārši, studentiem saprotamā veidā, atbild uz studentu jautājumiem un e-pastiem, izmanto kvalitatīvus un uztveramus studiju materiālus, kas pieejami e-vidē. Studējošie augstu vērtē, ja nodarbībās tiek apskatītas aktualitātes, tiek dota papildus informācija par citiem notikumiem, ja pasniedzējs semināru laikā palīdz pildīt praktiskos uzdevumus, izskaidro nesaprotamo, ja studenti tiek iesaistīti praktisku (reālu) problēmsituāciju risināšanā. Tāpat studējošie pozitīvi vērtē dažādas speciālistu un nozares ekspertu vieslekcijas. Studējošo aptaujās ir sniegti arī vairāki ieteikumi par to, ka e-studijās jāievieto visi materiāli, ne tikai svarīgākie un tie ir jāstrukturizē, lai būtu saprotams, kas uz kuru tēmu attiecas. Tāpat studentiem, kuriem ir jāraksta kursa darbs, būtu nepieciešams nosūtīt informāciju - detalizētu instrukciju, kā rīkoties - ko darīt, kā izvēlēties pasniedzēju, kad to vajag darīt utt.; studējošie arī norādījuši, ka nepieciešama datorklase ar visām mācību procesā izmantojamām programmatūrām (piemēram, "Zalktis", "Microsoft Dynamics NAV", utt.), kas būtu pieejama studentiem līdz universitātes darba laika beigām. Lietderīgi būtu arī centralizēti (LU) noteikt maksimālo laiku pārbaudes darbu labošanai un vērtējumu izlikšanai LUIS sistēmā, kas jāievēro visiem docētājiem.

Lai novērstu studējošo norādītos trūkumus un īstenotu ieteikumus studiju programmas direktors pēc katra semestra aptauju rezultātu apkopošanas pēc nepieciešamības organizē individuālas pārrunas ar atsevišķiem docētājiem, lai viņi pārdomātu kursa saturu un prasības kredītpunktu iegūšanai (izvērtējot pārbaudes darbu skaitu un to lietderību konkrēto zināšanu, prasmju un kompetenču apguvei), kā arī aktualizētu informāciju un piemērus gan lekciju materiālos, gan praktiskajos darbos. Tāpat Ekonomikas nodaļas sēdē ar docētājiem tiek pārrunāti iespējamie risinājumi, lai novērstu studentu atzīmētos trūkumus un nodrošinātu aktuālo studiju kursu materiālu ievietošanu e-studijās. No 2018./2019.gada visiem docētājiem semestra sākumā e-studijās ir

obligāti jāievieto gan plānotie pārbaudes darbu datumi, gan prasības kursa apguvei. Tāpat e-studijās tika veikta atsevišķu kursu sadale PLK un NLN studējošiem (piemēram, "Makroekonomikas" kursa), jo tie tiek lasīti paralēli pēc atšķirīga kalendārā plāna. Reaģējot uz izteiktajām piezīmēm par kursa darbiem, tika sagatavota prezentācija ar visu svarīgāko informāciju, ko studiju metodiķe izsūta uz NLN studējošo e-pastiem, jo PLK studējošie par kursa darbu tēmām un citiem jautājumiem tiek informēti atsevišķos studijuursos 3.semestrī, kad ir paredzēta kursa darbu rakstīšana. Tāpat visu informāciju, kas saistīta ar kursa darbu izstrādi katrs pasniedzējs (kursa darba vadītājs) ievieto e-studijās. Regulāri tiek strādāts arī pie tā, lai veiktu uzlabojumus studiju plānošanas procesā un studējošiem neveidotos starp nodarbībām pārtraukumi. Tāpat semestra laikā, tiekoties ar studējošajiem, gan docētāji, gan studiju programmas direktore pārrunā aktuālos studiju procesa organizatoriskos jautājumus, kas nodrošina iespēju sniegt atbalstu un risināt radušās problēmas nekavējoties.

Novērtējot studējošo aptaujas rezultātus, var secināt, ka kopumā studenti atzinīgi vērtē studiju programmā iekļauto kursu saturu, to pasniegšanas kvalitāti un informācijas pieejamību e-studijās.

Absolventu aptaujas rezultāti

Izvērtējot absolventu aptauju rezultātus, var secināt, ka absolventi kopumā ir apmierināti ar studiju laikā iegūtajām teorētiskajām un praktiskajām zināšanām, kā arī to, ka studiju laikā ir pilnveidojuši savas vispārpielietajamās prasmes. Visatzinīgāk gan pēdējos divos gados, gan arī iepriekš absolventi novērtējuši lietvežu un metodiķu labvēlīgo attieksmi, kā arī viņu zināšanas un kompetenci. 2019.gadā 1/4 absolventu (25,64%), kas piedalījās aptaujā, norādījuši, ka ir uzlabojies priekšstats par studijām LU, tāpēc 23,08% absolventu plāno turpināt studijas LU savā nozarē (2018.gadā studijas savā nozarē plānoja turpināt 28,06%). Detalizēti absolventu aptaujas rezultāti ir doti 2.2.tabulā.

2.2.tabula

Studējošo aptaujas par programmu rezultātu kopsavilkums (2019.gada pavasaris)

Atbildējuši 39 no 40 studentiem (97,5%)

Skala: 0- Nezinu, nevaru pateikt, 1-pilnīgi nepiekrītu, 2-pārsvārā nepiekrītu, 3-drīzāk nepiekrītu, 4-neitrāli, 5-drīzāk piekrītu, 6-pārsvārā piekrītu, 7-pilnīgi piekrītu

			Vidējais	St.nov.	Kop.vērt.
Studiju vide	1	Studijām atbilstošs materiāltehniskais (telpas, datoru un interneta pieejamība) nodrošinājums	5.8	0.6	5.8
	2	Zinošs un labvēlīgi noskaņots mācībspēks	5.9	0.4	
	3	Atsaucīgi lietveži un metodiķi	6.6	0.5	
	4	Noderīgi LU bibliotēkas piedāvātie resursi	5.8	0.4	
	5	Apmierina LU piedāvātās ārpusstudiju aktivitātes	5.5	1.3	
	6	Atbalsts no studentu padomes un pašpārvaldes	5.1	1.5	

Studiju process	7	Apmierina studiju kursu piedāvājums un saturs	5.5	0.5	5.5
	8	Apmierina piedāvātie e-kursi	5.6	0.6	
	9	Laba studiju procesa organizācija	5.2	0.6	
	10	Pieejama nepieciešamā informācija par studiju procesu	5.7	0.7	
	11	Kopumā apmierina LUIS piedāvātās iespējas	5.7	0.5	
	12	LU piedāvātās starptautiskās pieredzes iespējas studijās bija pietiekamas	5.4	1.3	
	13	Iespēja piedalīties studiju programmas kvalitātes pilnveidošanā	5.5	0.9	
Studiju rezultāti	14	Studijās ieguvu labas teorētiskās un praktiskās zināšanas	5.6	0.4	5.5
	15	Studijās pilnveidoju spēju pieņemt sarežģītus lēmumus, kritiski izvērtējot informāciju	5.4	0.4	
	16	Studijās pilnveidoju savas komunikācijas prasmes (rakstīšana, prezentēšana, diskutēšana, darbs grupā)	5.6	0.5	
	17	Studijās pilnveidoju savas vispārpielietojamās prasmes (svešvalodu, nozares datorprogrammatūras, spēju organizēt savu darbu)	5.4	0.6	
	18	Kopumā esmu apmierināts, ka izvēlējos šo studiju programmu	5.6	0.5	
	19	Studiju programmas grūtības pakāpe bija man piemērota	5.6	0.5	
	20	Studiju programma sagatavoja darba tirgum	5	0.8	
	21	Kopējais iespaids par studiju programmas kvalitāti ir labs	5.4	0.6	

2019.gadā absolventu aptaujā visaugstāk (5,8 balles) ir novērtēta studiju vide, savukārt studiju process un studiju rezultāti vidēji tiek vērtēti ar 5,5 ballēm. Studiju vides novērtējumā ir atzīmēts, ka patīk kopējā universitātes aura - telpas ir lielas un plašas, atzinīgi tiek vērtēta arī ceturtajā stāvā izveidotā studentu atpūtas zona, bibliotēkas resursi ir ļoti plaša klāstā un pietiekamā daudzumā. Tāpat ir minēts, ka ir atsaucīgas lietvedes un Universitātes mācībspēki ir zinoši, kompetenti un savas jomas speciālisti, kuri lekcijas vada ar lielu degsmi un aizrautību acīs. Attiecībā uz studiju procesa organizāciju ir minēts, ka nodarbību plānojums nav apmierinošs un būtu jāveido kompaktāks. Kā pozitīvais ir atzīmēts, tas, ka vairāki studiju kursi pārklājās, tādējādi nostiprinot un papildinot jau esošās zināšanas, tāpat, ka studiju programmā tika iekļauti arī ar izvēlēto nozari tiešā nesaistīti studiju kursi, piemēram, tiesību zinātne. Vienlaikus absolventi norāda, ka nereti lekcijās tiek rādīta prezentācija ar atjaunotu informāciju un plašāku informācijas izklāstu nekā pieejama e-

studijās. Tāpat ir norādīts, ka būtu nepieciešams iekļaut vairāk praktiskus kursus, kas ļautu labāk sagatavoties profesionālai darbībai, kuros tiktu darītas praktiskas lietas vai veikti aprēķini. Ir atzīmēts, ka “Ekonometrijas” kursiem jābūt vairāk un apjomīgākiem, tāpat absolventi gribētu vairāk kursu, kas saistīti ar procesu, finanšu analīzi.

Analizējot absolventu aptaujas rezultātus par noslēguma darba izstrādi, sadarbību ar darba vadītāju un aizstāvēšanu, var secināt, ka studenti ar to ir apmierināti, visi vērtējumi ir robežās no 6-7 punktiem. Kopumā, novērtējot absolventu aptauju rezultātus, var secināt, ka studiju programma ir sasniegusi izvirzīto mērķi, bet turpmāk jāpievērš lielāka uzmanība studiju procesa pilnveidošanas pasākumiem.

Lai realizētu absolventu ieteikumus gatavojoties akreditācijai tika pilnībā pārskatīta ekonomikas bakalaura studiju programma un veiktas izmaiņas studiju programmas plānā, iekļaujot obligātajā un ierobežotās izvēles daļā gan papildus kursus statistikā un ekonometrijā, gan arī papildinot kursu piedāvājumu ar jauniem, nozarei aktuāliem un praktiskiem kursiem, kā “Finanšu analīze un nodokļu plānošana”, “Biznesa datu intelektuālā analīze”, “Uzvedības ekonomika”, “Konkurētspēja ekonomika un politika” u.c. Tāpat paredzēts vairāk organizēt dažādas mācību ekskursijas uz uzņēmumiem (īpaši “Industriālās ekonomikas” apakšprogrammas studējošajiem), kā arī piesaistīt vieslektorus nozares profesionāļus no Latvijas Bankas, ministrijām, nozaru asociācijām un uzņēmumiem.

Darba devēju aptaujas rezultāti

Lai nodrošinātu studiju programmas pilnveidi atbilstoši darba tirgus prasībām, ir veikti vairāki pasākumi. Piemēram, 2019.gada 9.janvārī BVEF tika organizēta fakultātes vadības un programmu direktoru tikšanās ar darba devējiem, kurā piedalījās pārstāvji no LDDK, LTRK un LR Grāmatvežu asociācijas. Tikšanās dalībnieki atzinīgi novērtēja studiju programmas saturu un iegūstamos rezultātus, kā arī sniedza savus ieteikumus programmas pilnveidei, kas tika ņemti vērā gatavojoties akreditācijai. Piemēram, pēc darba devēju ieteikumiem, studiju programmas plānā tika iekļauts studiju kurss Biznesa datu intelektuālā analīze, tāpat, lai attīstītu studējošo uzņēmējspējas, studiju plānā “Uzņēmējdarbības ekonomikas” kursa vietā ir iekļauts studiju kurss “Uzņēmuma izveide un attīstība”, kura saturs aptver tādas jomas kā radošu biznesa ideju ģenerēšana un izvērtēšana, izpratni par veiksmīgiem jaunuzņēmuma biznesa modeļiem un biznesa plāna izveidi.

Bez tam 2019.gadā BVEF veica darba devēju aptauju, kurā piedalījās 182 uzņēmumi, no kuriem 143 šobrīd ir nodarbināti LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes absolventi, kuri ir ieguvuši bakalaura diplomu pēdējo piecu gadu laikā un agrāk, tai skaitā programmas absolventi. Tās rezultāti liecina, ka darba devēji atzinīgi vērtē absolventu teorētisko un praktisko sagatavotību darba tirgum. Darba devēji atzīmējuši, ka BVEF absolventiem ir plašs skatījums uz ekonomikā notiekošajiem procesiem. Pēc darba devēju vērtējuma Top 10 absolventu prasmes ir: latviešu valodas zināšanas; prasmes strādāt ar datoru; atbildīga attieksme pret darbu un tā kvalitāti; prasme apgūt jaunas zināšanas un iemaņas; profesionāla attieksme un ētika; prasme strādāt komandā; prasme strādāt ar skaitļiem un matemātiskām darbībām; prasme sameklēt un apstrādāt informāciju; prasme strādāt patstāvīgi, nosakot savas darba metodes un izpildes laiku; komunikācijas prasmes. Šīs prasmes darba devēji vērtē kā svarīgas jaunajiem darbiniekiem. Darba devēji atzīst, ka absolventi salīdzinājumā ar citu augstskolu absolventiem ir ar ļoti augstu konkurētspēju darba tirgū. Iepriekš minētais liecina, ka kopumā darba devēji pozitīvi novērtē ekonomikas bakalaura studiju programmu un Latvijā pastāv nepieciešamība pēc augstākā līmeņa speciālistiem ar izglītību ekonomiskā un uzņēmējdarbībā, ko nodrošina akadēmiskā bakalaura studiju programma “Ekonomika”.

Apkopojot darba devēju un absolventu aptaujas rezultātus, var secināt, ka, darba tirgū, meklējot jaunus darbiniekus, uzņēmumi un iestādes izvirza nevis atsevišķas prasības, bet veselu prasību

kopumu, kurā ietilpst gan izglītība, gan pieredze, gan valodu zināšanas un citas prasības. Prasību kopums ir atkarīgs gan no uzņēmuma vai iestādes darbības sfēras, gan amata pienākumiem. Darba devēju prasību prioritātes ir redzamas arī darba piedāvājuma sludinājumos – tas ir analītiskās un domāšanas prasmes, modernās informācijas tehnoloģiju pielietošanas prasmes, prasmes formulēt problēmas, dot uzdevuma nostādni, izvērtēt un salīdzināt ekonomiskās darbības alternatīvas, novērtēt to iespējamās sekas, izmantot atbilstošas finanšu vadības metodes un formas, konsultēšanas un prezentēšanas prasmes, komunikācijas un sarunu vadīšanas prasmes, informācijas apstrādāšanas prasmes, kā arī prasmes strādāt grupā un mērķtiecīgi veidot karjeru. LU akadēmiskā bakalaura studiju programma “Ekonomika” nodrošina zināšanas un kompetences visās minētajās pozīcijās, jo studējošajiem tiek piedāvāta iespēja specializēties un padziļināti apgūt zināšanas vairākās ekonomikas zinātnes jomās. Iepriekš minētais liecina, ka kopumā studenti, absolventi un darba devēji pozitīvi novērtē bakalaura studiju programmas saturu un tās rezultātus. Programmas saturs un tās īstenošana nodrošina programmas ilgtspējīgu attīstību, gatavojot kvalificētus speciālistus darba tirgus vajadzībām, kas atbilst LU Stratēģiskam plānam un BVEF darbības virzienam.

2.7. Sniegt novērtējumu par studējošo ienākošās un izejošās mobilitātes iespējām, izmantoto iespēju skaita dinamiku un mobilitātes laikā apgūto studiju kursu atzišanu.

Studējošo ienākošās un izejošās mobilitātes novērtējums

Studējošo izejošā mobilitāte

BVEF ir pieejamas plašas un daudzveidīgas starptautiskās mobilitātes iespējas, kas detalizēti aprakstītas pašvērtējuma ziņojuma virziena 5.sadaļā. Ekonomikas bakalaura PLK studiju programmas studējošie katru gadu izmanto piedāvātās iespējas un ir apmierināti ar iegūtam zināšanām un pieredzi. NLN studējošie līdz šim nav aktīvi iesaistījušies studējošo mobilitātē, jo lielākoties strādā pilnas slodzes darbu, tāpat daudziem ir ģimenes un bērni.

Kopumā no 2013./2014. līdz 2018./2019. akad. gadam studēt uz ārvalstīm devušies 33 studējošie, t.sk. 2 ir izmantojuši prakses iespējas ārvalstīs (skat. virziena 12.pielikumu). Visaktīvāk studējošie piedalījušies mobilitātē 2015./2016. un 2016./2017. akad. gadā, kad uz ārvalstīm devās 17 studējošie (51,5% no kopējā mobilitātē iesaistīto skaita). No tiem 3 studējošie izvēlējās Ljubļanas Universitāti (University of Ljubljana) Slovēnijā, 2 Tartu Universitāti Igaunijā, kā arī Lihtenšteinas Universitāti (University of Liechtenstein) Lihtenšteinā un vēl 2 studējošie izvēlējās dažādas Universitātes Bulgārijā. Tāpat pa vienam studējošajam ir bijuši Norvēģijā, Krievijā, Francijā, Spānijā, Beļģijā u.c. Eiropas valstīs. Studenti parasti izvēlas ārzemju augstskolas, kurās ir līdzīgas studiju programmas. Piemēram, 2018./2019.akad.gadā uz ārvalstīm devās 3 studējošie, t.sk. viens piedalījās Erasmus+ praksē Igaunijā (Katrium OU). Gan ārvalstīs apgūtie studiju kursi, gan veiktā prakse tiek atzīta un iekļauta studiju programmā, kā to paredz ERASMUS+ apmaiņas programmas nosacījumi. Atsevišķos gadījumos, ja ārvalstīs apgūtā studiju kursa saturs neatbilst Ekonomikas bakalaura programmas kursu saturam, informācija par apgūto kursu (piemēram, svešvalodu) tiek iekļauta diploma pielikumā un ir pieejama darba devējiem.

Studējošo ienākošā mobilitāte

Tā kā ekonomikas bakalaura studijas tiek piedāvātas tikai latviešu valodā, ienākošā mobilitāte apskatītajā laika periodā nav bijusi.

Lai aktivizētu izmantot mobilitātes programmas, ciešāk jāsadarbojas ar darba devējiem, skaidrojot

studentiem un darba devējiem pozitīvos ieguvumus, ko dod mobilitātes programmas izmantošana studentu zināšanu, prasmju un kompetenču pilnveidošanā.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)

3.1. Novērtēt resursu un nodrošinājuma (studiju bāzes, zinātnes bāzes (ja attiecināms), informatīvās bāzes (tai skaitā bibliotēkas), materiāli tehniskās bāzes un finansiāli bāzes) atbilstību studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un studiju rezultātu sasniegšanai, sniegt piemērus. Veicot novērtējumu iespējams norādīt atsauci uz II. daļas 3. nodaļas 3.1.- 3.3. kritērijos sniegto informāciju.

Kā liecina ziņojuma II. daļas 3. nodaļas 3.1.- 3.3. punktos sniegtais virziena kopējais resursu apraksts, BVEF ir pieejams pilns resursu klāsts sekmīgai programmas nodrošināšanai un tās mērķu sasniegšanai. Bakalaura studiju programmas "Ekonomika" īstenošanai ir pieejami visi resursi, kas ir LU un BVEF rīcībā. Visas nodarbības notiek atbilstoši aprīkotās auditorijās, kurās pieejams gan dators un projektors, gan pārējais studiju procesā nepieciešamais aprīkojums (tāfele, elektrības kontaktu vietas portatīvo datoru un viedtālrunu u.tml.). Pasniedzēji, pēc nepieciešamības, var pasūtīt datorklasi, kā arī izmantot interaktīvo tāfeli, kas ļauj prezentācijas laikā apvienot projektora un tāfeles funkcijas. Tāpat ir iespējams rīkot diskusijas vai grupu darba prezentācijas studentu telpā 4. stāvā, kuras sienas ir nokrāsotas ar speciālo krāsu, kas ļauj tās izmantot kā tāfeli, kā arī telpā atrodas TV ekrāns, kuram nepieciešamības gadījumā var pieslēgt datoru.

Par resursu pietiekamību un atbilstību liecina arī studējošo un absolventu aptauju rezultāti. 2019.gada pavasarī veiktajā absolventu aptaujā 74% no respondentiem ir norādījuši, ka ir pilnībā vai pārsvarā apmierināti ar auditorijām, bet 15% ir drīzāk apmierināti. 61,5% ir atzīmējuši, ka studiju telpām bija atbilstošs tehniskais nodrošinājums. Tāpat absolventi ir minējuši, ka studija vide bija labvēlīga mācībām, auditorijas lielas un plašas. 61,5% ir norādījuši, ka studijām nepieciešamā literatūra bija pieejama LU bibliotēkā un 72% atzinuši, ka studijām nepieciešamās datubāzes bija pieejamas. Tāpat vairāk nekā 60% atzīmējuši, ka datori fakultātē bija brīvi pieejami. Absolventi ir norādījuši, ka ir apmierināti ar iespēju studiju laikā iepazīties un darboties ar specializētām datorprogrammām un būtu vēlams apgūt arī grāmatvedības datorprogrammas, statistikas "Eviews" u.c. 66% respondentu bija pilnībā vai drīzāk apmierināti ar LUIS iespējām un norādījuši, ka studijām nepieciešamā informācija LUIS bija viegli atrodamā. Studiju bāze regulāri tiek papildināta ar aktuālākajiem informācijas resursiem, saskaņā ar akadēmiskā personāla un studentu vajadzībām. Tāpat tiek modernizēta fakultātes infrastruktūra, piemēram, 2019.gada vasarā pilnībā tika atjaunota viena datorklase, kurā tika uzstādīti 22 jauni datori, bet pārējās izremontētas.

3.2. Studiju un zinātnes bāzes, tajā skaitā resursu, kuri tiek nodrošināti sadarbības ietvaros ar citām zinātniskajām institūcijām un augstākās izglītības iestādēm, novērtējums (attiecināms uz doktora studiju programmām).

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)

4.1. Mācībspēku sastāva izmaiņu analīze un novērtējums par pārskata periodu, to ietekme uz studiju kvalitāti.

Programmas praktiskā realizācija tiek īstenota LU BVEF fakultātē. Tās realizācijā ir iesaistīts gan fakultātes akadēmiskais personāls, kuram ir ilggadēja pieredze profesionālo studiju īstenošanā un kuru pētniecības virzieni atbilst docējamo studiju kursu zinātnes virzieniem, gan arī mācībspēki no citām LU fakultātēm. 2018./2019. akad. gadā ekonomikas bakalaurs studiju programmas realizācijā kopumā bija iesaistīti 46 docētāji, no kuriem 70% bija no BVEF. Tāpat programmas realizācijā piedalās arī LU Juridiskās fakultātes, Humanitāro zinātņu fakultātes, Vēstures un filozofijas fakultātes, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes un Ķīmijas fakultātes docētāji. No citām fakultātēm piesaistītie mācībspēki docē studiju kursus "Biznesa vadīšanas svešvaloda", "Filozofija", "Socioloģija", kā arī "Civīlā aizsardzība" un "Vides aizsardzība".

Salīdzinot ar 2012./2013. akadēmisko gadu docētāju skaits ir samazinājies par 18%, kas saistīts ar paaudžu nomaiņu un pasniedzēju pensionēšanos, kā arī veiktajām izmaiņām programmas organizācijā (samazinoties studējošo skaitam vairs netiek piedāvāta Tautsaimniecības analīzes apakšprogramma, kā rezultātā samazinājies izvēlēs daļas priekšmetu skaits).

Kopumā var secināt, ka programmā iesaistīto mācībspēku skaita un struktūras izmaiņas nav atstājušas ietekmi uz izglītības kvalitāti, un programmā iesaistītais akadēmiskais personāls kvalitatīvi un kvantitatīvi nodrošina studiju programmas uzdevumu sasniegšanu.

4.2. Studiju programmas īstenošanā iesaistīto mācībspēku (akadēmiskā personāla, viesprofesoru, asociēto viesprofesoru, viesdocentu, vieslektoru un viesasistentu) kvalifikācijas atbilstības studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un normatīvo aktu prasībām novērtējums. Sniegt informāciju par to, kā mācībspēku kvalifikācija palīdz sasniegt studiju rezultātus.

Programmas īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla kvalifikācija atbilst programmas mērķa un uzdevumu sasniegšanai. Programmas studiju kursus docē gan LU BVEF ievēlētie mācībspēki, gan arī ievēlētie mācībspēki no citām fakultātēm. Studiju programmā iesaistīto mācībspēku izvēle pamatojas uz docētāju akadēmiskā darba pieredzi, kvalifikāciju un zinātniski pētniecisko darbību. 63% no programmā iesaistītajiem docētājiem ir doktora zinātniskais grāds, kas norāda uz to, ka akadēmiskā personāla kvalifikācija pilnībā atbilst bakalaurs studiju programmas prasībām un nodrošina nepieciešamo programmas kvalitāti.

Studiju programmas studiju kursus īsteno nozares vadošie zinātnieki un praktiķi. Piemēram, "Mikroekonomikas" kursu docē profesors R.Škapars, kas ir vairāku mācību grāmatu, kā arī zinātnisko monogrāfiju autors. Profesore S.Bāliņa docē divus studiju kursus ("Ekonometrija" un "Procesu vadības metodes un modeļi") un vada Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociāciju, kā arī ir rektora vietniece digitālās sabiedrības jautājumos un LU Inovāciju centra

direktore. Bakalaura studiju programmas direktore, profesore S.Jēkabsone kopā ar BVEF lektori, Ekonomikas ministrijas Analītikas dienesta analītiķi I.Skribāni docē studiju kursu “Makroekonomika”, kurā studējošiem piedāvā aktuālāko tematu un jautājumu analīzi, teorijas attiecināšanu uz praksi. Savukārt profesors M.Hazans, kas docē studiju kursu “Matemātiskā ekonomika”, ir viens no atzītākajiem Latvijas ekspertiem darbaspēka migrācijas jautājumos, Spīdolas balvas ekonomikā laureāts. Bet profesore M.Gulbe, kurai ir ilggadēja pieredze mācību un pedagoģiskajā, kā arī zinātniskajā darbā, docē studiju kursus “Optimizācijas teorija un metodes” un “Starptautiskās tirdzniecības modeļi”.

Par studiju programmā iesaistīto mācībspēku augsto kvalifikācijas līmeni liecina gan viņu publicētās mācību grāmatas un zinātniskās monogrāfijas (prof. M.Hazans, prof. R.Škapars, prof. I.Romānova, prof. R.Rupeika-Apoga, prof. S.Saksonova u.c.), gan arī lielais publikāciju skaits starptautiski recenzētos zinātniskos žurnālos un rakstu krājumos (t.sk., indeksētos Scopus un Web of Science). Tāpat programmas īstenošanā iesaistītie mācībspēki aktīvi piedalās dažādos projektos, t.sk. valsts pētījumu programmās (prof. I.Romānova, prof. R.Rupeika-Apoga), starptautiskajos projektos (prof. M.Hazans), lietišķos pētījumos (asoc. prof. K.Purmalis) u.c. Vairāki mācībspēki ir arī Latvijas Zinātnes padomes eksperti ekonomikā un uzņēmējdarbībā (prof. I.Romānova, prof. R.Rupeika-Apoga, prof. S.Saksonova, assoc. prof. I.Solovjova, prof. S.Jēkabsone u.c.). Akadēmiskā personāla augsto kvalifikāciju un profesionalitāti apstiprina tas, ka pie viņiem ar jautājumiem un nepieciešamām konsultācijām griežas valsts institūciju un komercstruktūru pārstāvji. Piemēram, prof. I.Brūna un prof. I.Būmane sniedz ekspertu atzinumus LR Finanšu Ministrijas Grāmatvedības un revīzijas politikas departamentam un Iekšlietu ministrijas audita departamentam par eventuālo grāmatvedības, revīzijas problēmu un neprecizitāšu novēršanu izstrādājot reglamentējošos normatīvos aktus Latvijā. Savukārt prof. S.Jēkabsone 2018.gadā tika uzaicināta par konsultantu Fiskālās disciplīnas padomes “Fiskālās ilgtspējas ziņojuma 2017-2037” izstrādē.

Jāatzīmē, ka studiju programmas īstenošanā iesaistītie mācībspēki pastāvīgi ceļ savu profesionālo un pedagoģisko kvalifikāciju. Piemēram, LU tālākizglītības programmās, “LU OpenMinded”ursos, citu institūcijuursos, kvalifikācijas celšanas programmā “Ekonomikas un biznesa jomas metodiskās aktualitātes un starptautiskā pieredze augstākā izglītībā” (SSE Rīga), piedalās starptautiskās konferencēs[1]. Piemēram, lektore Rita Freimane laikā no 09.09. līdz 13.09.2019. Austrijas Ekonomisko Pētījumu centrā (Vīnē, Austrijā) apmeklēja intensīvos vispārējā līdzsvara modeļu praktiskās novērtēšanas kursus ar programmnodrošinājumu GEMPACK: “Practical GE Modelling Course”. Kursu laikā iegūtās zināšanas tiks pielietotas studiju procesā, jo viņa ekonomikas bakalaura studiju programmā kopumā docē 5 studiju kursus (“Matemātika ekonomistiem”, “Ekonometrija”, “Starptautiskās monetārās ekonomikas modeļi”, “Finanšu sistēmas modeļi” un “Procesu vadības metodes un modeļi”).

Ņemot vērā iepriekšminēto, var droši apgalvot, ka programmas realizācijā iesaistītais mācībspēku sastāvs dod iespēju pilnībā sasniegt studiju programmas rezultātus, nodrošinot gan kvalitatīvu teorētisko zināšanu un pētniecības prasmju apguvi ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnē, gan arī praktisko sagatavotību, kas studējošajiem dod iespējas veiksmīgi iesaistīties darba tirgū un piedalīties dažādu tautsaimniecībai nozīmīgu problēmu risināšanā.

[1] Detalizēta informācija mācībspēku CV.

4.3. Informācija par doktora studiju programmas īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla zinātnisko publikāciju skaitu pārskata periodā, pievienojot svarīgāko publikāciju sarakstu, kas publicētas žurnālos, kuri tiek indeksēti datubāzēs Scopus vai WoS CC.

Sociālajās zinātnēs un humanitārajās un mākslas zinātnēs var papildus skaitīt zinātniskās publikācijas žurnālos, kas tiek indeksēti ERIH+ (ja piemērojams).

4.4. Informācija par doktora studiju programmas īstenojošā iesaistītā akadēmiskā personāla iesaisti pētniecības projektos kā projekta vadītājiem vai galvenajiem izpildītājiem/ apakšprojektu vadītājiem/ vadošajiem pētniekiem, norādot attiecīgā projekta nosaukumu, finansējuma avotu, finansējuma apmēru. Informāciju sniegt par pārskata periodu (ja attiecināms).

4.5. Sniegt piemērus akadēmiskā personāla iesaistei zinātniskajā pētniecībā un/vai mākslinieciskajā jaunradē gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī (studiju programmas saturam atbilstošajās jomās) un iegūtās informācijas pielietojumam studiju procesā.

Studiju programmas akadēmiskais personāls veic zinātniski pētniecisko darbību, sadarbojoties ar citu valstu zinātniekiem, gan arī ar Latvijas zinātniekiem un institūcijām. Pētījumu rezultāti tiek prezentēti starptautiskās konferencēs un publicēti starptautiskajos izdevumos, kas indeksēti datu bāzes Web of Science, Scopus u.c. Veikto pētījumu rezultāti tiek izmantoti bakalaura programmas "Ekonomika" studiju procesā un paaugstina mācībspēku profesionālo kvalifikāciju. Tā, piemēram, prof. I.Brūna kopā ar Lietuvas, Igaunijas, Čehijas un Polijas zinātniekiem veikusi pētījumu par grāmatvedības normatīvā regulējuma jautājumiem dažādās ES valstīs, savukārt asoc. prof. R.Šneidere kopā ar Lietuvas zinātniekiem ir veikusi pētījumu par uzņēmumu finansiālajām grūtībām un to ietekmējošiem faktoriem. Ekonomikas bakalaura studiju programmas docētāji prof. S.Jēkabsons un lektore I.Skribāne (Ekonomikas nod.), kā arī asoc. profesors K.Purmalis (Vadībsinību nodaļa) 2018.gadā kopā ar sadarbības partneriem no Viņņas Nacionālās Lauksaimniecības Universitātes (Vinnytsia National Agrarian University) piedalījās kopīgās Latvijas Ukrainas pētniecības programmas (Joint Ukrainian- Latvian R&D Projects for the period of 2019 - 2020) pieteikuma projekta izstrādē par tēmu "Sustainable Development of the Rural Areas as a Key to the Balanced Labor Market in the Conditions of European Integration". Profesors M.Hazans kopš 2016.gada ir Eiropas ekspertīzes centra darba likumdošanas, nodarbinātības un darba tirgus politikas jomā (ECE) eksperts un pēc Eiropas Komisijas pasūtījuma izpildīja 4 pētījumus: "Labour Market Policy Thematic Review 2017: An in-depth analysis of the impact of reforms on inequality. Latvia", "Labour Market Policy Thematic Review 2018: An in-depth analysis of the emigration of skilled labour. Latvia", "Employment disparities in Latvia", "Undeclared work in Latvia". Pēdējo 6 gadu laikā M.Hazans piedalījās kā vadošais pētnieks vairākos Pasaules Bankas projektos, kā arī Latvijas zinātnes projektos: "Latvijas emigrantu kopienas" (VIIA/ESF), "Labklājības un sociālās integrācijas izpēte likvidās migrācijas kontekstā: longitudinālā pieeja" (LZP), "Atgriešanās Latvijā" (Ārlietu ministrija – LU DMPC). Pētījumu rezultāti npublicēti nodaļas divās Springer izdevniecībā izdotās monogrāfijās (2016. un 2019.g.) un tiek izmantoti studiju procesā studiju kursā "Matemātiskā ekonomika", kā arī vadot studējošo pētnieciskos darbus. Professore S.Jēkabsons un asoc. profesors K.Purmalis un A.Bērziņš no 2017. līdz 2018.gadam piedalījās ESF finansētā projekta "Īstermiņa darba tirgus prognozēšanas metodoloģijas pilnveide, tai skaitā papildināšana ar

Īstermiņa prognožu sagatavošanu prasmju griezumā un vadlīniju izstrāde metodoloģijas lietotājiem” izstrādē, kura rezultātā tika izstrādāta prasmju kopa matrica atsevišķu profesiju grupu griezumā, ko LR NVA izmanto īstermiņa darbaspēka tirgus prognozēšanā. Tāpat pētījuma rezultāti tiek izmantoti studijuursos “Ekonomikas politika” un “Darba ekonomika”. Līdzīgi notiek ar pārējiem mācībspēku pētījumu rezultātiem, jo tas ļauj aktualizēt studiju procesa saturu, iekļaut tajā jaunāku informāciju, palīdz studentiem orientēties sociālo zinātņu sasniegumos un izmaiņās praksē.

Jāatzīmē, ka studiju programmas akadēmiskais personāls zinātniski pētnieciskajā darbā iesaista arī studentus. Tā, piemēram, 2016.gadā ekonomikas bakalaura 3.kursa studentiem studiju kursa Darba ekonomika ietvaros tika piedāvāta iespēja iesaistīties ESF finansētā projektā “Īstermiņa darba tirgus prognozēšanas metodoloģijas pilnveide, tai skaitā papildināšana ar īstermiņa prognožu sagatavošanu prasmju griezumā un vadlīniju izstrāde metodoloģijas lietotājiem”, veidojot atsevišķu profesiju grupu prasmju koku sarakstu. Viens no studentiem tika iekļauts arī projekta darba grupā.

Kopumā var secināt, ka akadēmiskā personāla pētījuma tēmas ir studiju programmas saturam atbilstošajās jomās un pētījumu rezultāti ir izmantojami turpmākajā studiju procesā.

Studiju programmā iesaistītā akadēmiskā personāla zinātniski pētnieciskās aktivitātes detalizētā izklāstā ir pieejamas CV, kas pievienoti studiju virziena “Ekonomika” pašnovērtējuma ziņojuma 7.pielikumā.

4.6. Mācībspēku sadarbības novērtējums, norādot mehānismus sadarbības veicināšanai, studiju kursu/ moduļu savstarpējās sasaistes nodrošināšanā. Norādīt arī studējošo un mācībspēku skaita attiecību studiju programmas ietvaros (pašnovērtējuma ziņojuma iesniegšanas brīdī).

Studiju programmas īstenošanā iesaistīto mācībspēku sadarbība notiek nepārtraukti gan nodaļu, gan arī fakultātes līmenī. Tas nodrošina studiju kursu savstarpējo sasaisti un kursu satura pārklāšanās minimizēšanu. Studiju programmas un atsevišķu kursu saturs tiek apspriests nodaļu sēdēs un ESPP. Piemēram, ik mēneša Ekonomikas, kā arī Finanšu un grāmatvedības nodaļas sēdēs tiek pārrunāti aktuālie jautājumi, kas saistīti ar studiju un metodisko darbu (kursu satura pilnveidošanu, e-studiju iespēju attīstību u.c.).

Lai sekmētu Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes nodaļu mācībspēku sadarbību noteiktos akadēmiskos virzienos, pamatojoties uz dekāna norādījumu Nr.BVEF-A43.1/57 ir apstiprināti akadēmiskās darbības virzienu vadītāji no vēlētā akadēmiskā personāla vidus. Akadēmiskās darbības virzienu vadītāji nodaļās organizē metodiskos seminārus par aktuāliem jautājumiem, kas saistīti ar studiju kursu satura pilnveidošanu, lekciju un semināru organizēšanu, e- studiju attīstību, jaunākās literatūras iekļaušanu studijuursos u.c.

Nodaļu ietvaros notiek arī sadarbība starp atsevišķiem docētājiem, kas kopīgi lasa vienu studiju kursu, lai saskaņotu nodarbību laikā apgūstāmās tēmas un nodrošinātu vienotas prasības, atbilstoši kursa aprakstā norādītajam un citiem aktuāliem jautājumiem. Piemēram, Ekonomikas nodaļā vairāki docētāji (R.Freimane, S.Bāliņa, M.Gulbe, R.Škapars, I. Skribāne, D.Baranova, S.Jēkabsone u.c.) kopīgi docē vienu vai vairākus studiju kursus un realizē ciešu savstarpējo sadarbību to īstenošanā. S.Bāliņa un R.Freimane kopīgi docē 2 studiju kursus- “Ekonometrija” un “Procesu vadības metodes un modeļi”, bet M.Gulbe un R.Freimane kopīgi docē studiju kursu “Matemātika ekonomistiem”. Šajosursos profesores vada lekcijas, savukārt semināros ar studentiem strādā

R.Freimane. Savukārt "Makroekonomikas" kursa docēšanā PLK studentiem S.Jēkabsone un I.Skribāne dala savstarpēji pa atsevišķām tēmām gan lekcijas, gan seminārus. Vairākos studiju kursus uz atsevišķām lekcijām tiek pieaicināti vieslektori, kas ir savas jomas speciālisti vai pārstāv darba devējus. Šāda prakse ļauj nodrošināt studiju kursu saturā aktualitāti un sasaisti ar praksi, ar pēdējām tendencēm ekonomikā un uzņēmējdarbībā.

Vienlaikus fakultātē notiek Radošie forumi u.c. aktivitātes, kuru ietvaros mācībspēkiem ir iespēja iepazīstināt pārējos kolēģus ar savu pieredzi un sasniegumiem, kā arī gūt noderīgu informāciju turpmākajiem pētījumiem un citiem aktuāliem jautājumiem. Piemēram, radošajā forumā "Darba tirgus pētījumi tautsaimniecības ilgtspējīgas attīstības un plaukstošas izaugsmes kontekstā" mācībspēki dalījās pieredzē par līdz šim veiktajiem pētījumiem darba tirgus jomā, kā arī diskutēja par tautsaimniecības attīstības tendencēm un nākotnes izaicinājumiem.

Mācībspēku sadarbība izpaužas arī nodarbību hospitēšanā, kas nodrošina papildiespējas pilnveidot studiju procesu un celt nodarbību kvalitāti.

Kopumā var secināt, ka programmā iesaistīto mācībspēku sadarbība ir laba un fakultātē ir izstrādāts mehānisms to sadarbības veicināšanai.

Bakalaura studiju programmas "Ekonomika" īstenošanā 2018./2019. akad. gadā bija iesaistīti 46 docētāji, kas veido studējošo un mācībspēku skaita attiecību 5,3 studējošie uz vienu mācībspēku. Studējošo un mācībspēku skaita attiecība studiju programmas ietvaros ir optimāla un nodrošina studiju kursu un kopējās programmas rezultātu sasniegšanu.

Pielikumi

III. Studiju programmas raksturojums - 1. Studiju programmas raksturojošie parametri		
Kopīgās studiju programmas atbilstība Augstskolu likuma prasībām (tabula)		
Statistika par studējošajiem pārskata periodā	Statistikas dati par studējošajiem akadēmiskā bakalaura studiju programmā EKON.docx	Statistical Data on the Students of the Study Programm Econ ba.docx
III. Studiju programmas raksturojums - 2. Studiju saturs un īstenošana		
Studiju programmas atbilstība valsts izglītības standartam	Akadēmiskās bakalaura studiju programmas EKON atb.docx	Compliance of the Bachelor Study Programme Econ ba.docx
Studiju programmā iegūstamās kvalifikācijas atbilstību profesijas standartam (ja piemērojams)		
Studiju programmas atbilstību atbilstošās nozares specifiskajam normatīvajam regulējumam (ja piemērojams)		
Studiju kursu/ moduļu kartējums studiju programmas studiju rezultātu sasniegšanai	Akadēmiskās bakalaura studiju programmas Ekon kart.docx	Mapping of the Study Courses of the Bachelor Study Programme.docx
Studiju programmas plāns (katram studiju programmas īstenošanas veidam un formai)	Akadēmiskās bakalaura studiju programmas Ekon. plaani.docx	PLANS of the Bachelor Study Programme Econ.docx
Studiju kursu/ moduļu apraksti	BSP_Ekonomika.docx	BSP_Ekonomika(1).docx
Studiju programmas raksturojums - Citi obligātie pielikumi		
Par studiju programmas apgušanu izsniedzamā diploma paraugs	Ekon bak dipl.docx	Econ bach diploma.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem nodrošinās iespējas turpināt izglītības iegūvi citā studiju programmā vai citā augstskolā/ koledžā (līgums ar citu akreditētu augstskolu vai koledžu), ja studiju programmas īstenošana tiks pārtraukta	127_lem_BVEF_3_12_2019_.jpg	Domes lēmumi eng pielikums 17.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem garantē zaudējumu kompensāciju, ja studiju programma augstskolas vai koledžas rīcības (darbības vai bezdarbības) dēļ netiek akreditēta vai tiek atņemta studiju programmas licence un studējošais nevēlas turpināt studijas citā studiju programmā.	apliec par zaud atliidz.pdf	Confirmation.docx
Augstskolas/ koledžas apliecinājums par studiju programmas īstenošanā iesaistāmo mācībspēku attiecīgo svešvalodu prasmi vismaz B2 līmeni atbilstoši Eiropas Valodas prasmes novērtējuma līmeņiem (līmeņu sadalījums pieejams tīmekļvietnē www.europass.lv, ja studiju programmu vai tās daļu īsteno svešvalodā.	svesval apliecin.pdf	Confirmation 3.docx
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas doktora studiju programmas, apliecinājums, ka doktora studiju programmas akadēmiskā personāla sastāvā ir ne mazāk kā pieci doktori, no kuriem vismaz trīs ir Latvijas Zinātnes padomes apstiprināti eksperti tajā zinātnu nozarē vai apakšnozarē, kurā studiju programma plāno piešķirt zinātnisko grādu.		
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, apliecinājums, ka akadēmisko studiju programmu akadēmiskais personāls atbilst Augstskolu likuma 55. panta pirmās daļas trešajā punktā noteiktajām prasībām.	apliec par 55.pantu.pdf	Confirmation 4.docx
Studiju līguma paraugs/-i	studiju līguma forma pilsoņiem un nepilsoņiem.doc	Līgums ENG.docx
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, kurās paredzēts, ka studēs mazāk nekā 250 pilna laika studējošie, attiecīgs Augstākās izglītības padomes atzinums atbilstoši Augstskolu likuma 55. panta otrajai daļai.	AIP atzinums Ekonom BSP MSP.PDF	Conclusions of Council of Higher Education.docx

Grāmatvedība un audits

Augstākās izglītības iestāde	<i>Ekonomika</i>
Studiju programmas nosaukums	<i>Grāmatvedība un audits</i>
Izglītības klasifikācijas kods (IKK)	<i>45344</i>
Studiju programmas veids	<i>Akadēmiskā maģistra studiju programma</i>
Studiju programmas direktora vārds	<i>Inga</i>
Studiju programmas direktora uzvārds	<i>Būmane</i>
Studiju programmas direktora e-pasts	<i>inga.bumane@lu.lv</i>
Studiju programmas vadītāja/ direktora akadēmiskais/ zinātniskais grāds	<i>Dr.oec., Prof.</i>
Studiju programmas direktora telefona numurs	<i>67034444</i>
Studiju programmas mērķis	<i>Maģistra studiju programmas mērķis ir sagatavot darbam Latvijas un starptautiskajos uzņēmumos speciālistus ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē ar padziļinātām akadēmiskām un augstākā līmeņa profesionālām zināšanām, prasmēm un kompetencēm grāmatvedībā un auditā, nodrošinot iespēju iegūt sociālo zinātņu maģistra grādu grāmatvedībā un nodokļos ar tiesībām turpināt izglītību doktora studiju programmās.</i>
Studiju programmas uzdevumi	<p><i>1. nodrošināt iespēju apgūt maģistra līmeņa izglītības programmu atbilstoši Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām;</i></p> <p><i>2. nodrošināt iespēju, sekmīgi apgūstot maģistra studiju programmu un sekmīgi nokārtojot valsts pārbaudījumu, iegūt sociālo zinātņu maģistra grādu grāmatvedībā un nodokļos;</i></p> <p><i>3. nodrošināt elastīgu pieeju studiju procesa saturam attiecībā uz mainīgu ekonomisko, tai skaitā arī grāmatvedības un audita problēmu risināšanas nepieciešamību;</i></p> <p><i>4. radīt nepieciešamos nosacījumus Latvijas un Eiropas Savienības darba tirgū konkurētspējīgu, augsti kvalificētu grāmatvedības un audita speciālistu sagatavošanai;</i></p> <p><i>5. nodrošināt tādu zināšanu, prasmju un kompetenču kopuma apguves iespējas, kas ļautu programmas beidzējiem padziļināt zināšanas un pielietot Starptautisko finanšu pārskatu standartu un Starptautisko revīzijas standartu prasības un patstāvīgi risināt teorētiskas un praktiskas grāmatvedības un audita problēmas;</i></p> <p><i>6. attīstīt studentos ekonomisko un radošo domāšanu, pilnveidot studentu pētnieciskās iemaņas un prasmes, sekmēt studentu intelektuālo pilnveidi un atbalstīt centienus patstāvīgai zināšanu paplašināšanai un praktisko iemaņu nostiprināšanai.</i></p>

<p>Sasniedzamie studiju rezultāti</p>	<p><i>Zināšanas:</i></p> <p>1. spēj parādīt grāmatvedības un audita specializācijas jomai atbilstošās padziļinātas zināšanas un izpratni par Starptautisko finanšu pārskatu standartu, Starptautisko revīzijas standartu un iekšējā audita starptautisko standartu prasībām, kā arī spēj demonstrēt padziļinātu izpratni par starptautisko nodokļu normatīvo regulējumu un uzņēmējdarbības vadībai nepieciešamo vadības grāmatvedības informāciju;</p> <p>2. spēj demonstrēt padziļinātas zināšanas un izpratni par Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātņu nozares grāmatvedības un audita specializācijas jomai raksturīgām zinātniskām un metodoloģiskām problēmām;</p> <p>3. spēj parādīt padziļinātas zināšanas un izpratni par Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes nozares un ar to saistīto zinātņu nozaru teorētiskajiem un praktiskajiem jautājumiem: mikroekonomikas un makroekonomikas modeļi, saistību tiesību regulējums, starptautiskās finanšu vides elementi, statistikas metodes, biznesa datu analīzes metodes, investīciju un industriālās politikas aspekti.</p> <p><i>Prasmes:</i></p> <p>4. prot patstāvīgi izmantot Starptautisko finanšu pārskatu standartu, Starptautisko revīzijas standartu un iekšējā audita starptautisko standartu prasības, lai novērtētu un sagatavotu uzņēmumu finanšu pārskatus, plānotu iekšējo auditu un sagatavotu iekšējā audita darba dokumentāciju, plānotu ārējās revīzijas veikšanu, analizētu un formulētu revidenta ziņojumu;</p> <p>5. prot patstāvīgi identificēt, analizēt un argumentēti izskaidrot potenciālos nodokļu riskus dažādās biznesa situācijās un fizisku personu darbībā;</p> <p>6. prot novērtēt un patstāvīgi izmantot uzņēmumu izmaksu uzskaites modeļus, pašizmaksas kalkulācijas metodes un alternatīvus izmaksu apkopošanas un analīzes paņēmienus;</p> <p>7. prot patstāvīgi identificēt un argumentēti izskaidrot grāmatvedības un audita problēmas konkrētos uzņēmumos un veikt zinātniski-pētnieciska rakstura darbu, kas satur novitātes elementus;</p> <p>8. prot patstāvīgi pielietot mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas ekonomikas un uzņēmējdarbības jomā;</p> <p>9. prot patstāvīgi izvēlēties un izmantot dažādas analīzes metodes adekvātu vadības lēmumu pieņemšanai: statistiskās analīzes metodes, biznesa datu analīzes metodes, investīciju projektu efektivitātes novērtēšanas metodes, un argumentēti izskaidrot veiktās analīzes rezultātus;</p> <p>10. prot patstāvīgi pielietot, analizēt un novērtēt Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes nozares un ar to saistītās Juridiskās zinātnes nozares teorētiskos un praktiskos jautājumus: starptautiskās finanšu vides faktori, peļņas maksimizācijas nosacījumi dažādos tirgus modeļos un cenas veidošanās likumsakarības, ekonomiskās attīstības likumsakarības un valsts makroekonomiskā politika, saistību tiesību regulējums un tipiskākās saistību tiesību lietas.</p> <p><i>Kompetence:</i></p> <p>11. spēj patstāvīgi kritiski analizēt, izvēlēties un pielietot konkrētai situācijai atbilstošās Starptautisko finanšu pārskatu standartu, Starptautisko revīzijas standartu un iekšējā audita starptautisko standartu prasības;</p> <p>12. spēj kritiski izvērtēt un patstāvīgi formulēt ieteikumus konstatēto nodokļu risku novēršanai vai mazināšanai dažādās biznesa situācijās un fizisku personu darbībā;</p> <p>13. spēj kritiski analizēt, izvēlēties un praktiski izmantot uzņēmumu izmaksu uzskaites modeļus un pašizmaksas kalkulācijas metodes;</p> <p>14. spēj izmantot studiju laikā iegūtās zināšanas un prasmes, lai kritiski analizētu un izvērtētu identificētās zinātniskas, metodoloģiskas vai praktiskas grāmatvedības un audita problēmas, kā arī spēj izstrādāt, publiski prezentēt un aizstāvēt argumentētus priekšlikumus to risināšanai;</p> <p>15. spēj patstāvīgi analizēt un kritiski izvērtēt valstī notiekošos dažādos ekonomiskos procesus, industriālo politiku, uzņēmējdarbības un investīciju vidi un izstrādāt priekšlikumus uzņēmumu, nozaru un tautsaimniecības attīstības politikas pilnveidošanai;</p> <p>16. spēj kritiski analizēt tendences starptautisko finanšu jomā un tipiskākās saistību tiesību situācijas;</p> <p>17. spēj kritiski novērtēt dažādu statistisko rādītāju un liela apjoma datu analīzes rezultātus, par analizētiem objektiem patstāvīgi formulēt secinājumus un sniegt radošus risinājumus.</p> <p><i>Magistra darbs</i></p>
<p>Studiju programmas noslēgumā paredzētais noslēguma pārbaudījums</p>	<p>Magistra darbs</p>

Studiju programmas varianti

Pilna laika klātie - 2 gadi - latviešu

Studiju veids un forma	<i>Pilna laika klātie</i>
Īstenošanas ilgums (gados)	2
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	0
Īstenošanas valoda	<i>latviešu</i>
Studiju programmas apjoms (KP)	80
Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	<i>Iepriekšējā izglītība: 1. akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds (vai tam pielīdzināma augstākā izglītība) ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē/ekonomikas vai vadībzinātņu nozarē ar kopējo studiju ilgumu ne mazāk kā 3 gadi jeb 120 k.p. (bez iestājpārbaudījuma) 2. bakalaura vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība citās sociālo zinātņu nozarēs vai radniecīgo zinātņu nozarēs: matemātikā, datorzinātnē, informācijas tehnoloģijās, fizikā vai inženierzinātnē ar kopējo studiju ilgumu ne mazāk kā 3 gadi jeb 120 k.p. un divu gadu pieredze uzņēmējdarbības vai ekonomikas jomā (iestājpārbaudījums) 3. maģistra grāds citās sociālo zinātņu nozarēs vai radniecīgo zinātņu nozarēs: matemātikā, datorzinātnē, informācijas tehnoloģijās, fizikā vai inženierzinātnē un divu gadu pieredze uzņēmējdarbības vai ekonomikas jomā (iestājpārbaudījums) Imatrikulācija notiek konkursa kārtībā. Konkursa vērtējuma kritēriji: 1. iestājpārbaudījums grāmatvedības, audita un ekonomikas jomā specializētajos studijuursos pēc ekonomikas bakalaura studiju programmas satura; 2. akadēmiskā vai profesionālā bakalaura grādu ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē/ekonomikas vai vadībzinātņu nozarē ieguvušie piedalās konkursā ar šādiem konkursa vērtējuma kritērijiem: vidējā svērtā atzīme un noslēguma pārbaudījumu kopējā (vai vidējā) atzīme. Papildu nosacījums: dzīves gājuma apraksts (CV)</i>
Iegūstamais grāds (latviešu valodā)	<i>Sociālo zinātņu maģistra grāds grāmatvedībā un nodokļos</i>
Iegūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

Pilna laika klātie - 1 gadi - latviešu

Studiju veids un forma	<i>Pilna laika klātie</i>
Īstenošanas ilgums (gados)	1
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	0
Īstenošanas valoda	<i>latviešu</i>
Studiju programmas apjoms (KP)	40

Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	<p><i>Iepriekšējā izglītība: 1. akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds (vai tam pielīdzināma augstākā izglītība) ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē/ekonomikas vai vadībizinātņu nozarē ar kopējo studiju ilgumu ne mazāk kā 3 gadi jeb 120 k.p. (bez iestājpārbaudījuma) 2. bakalaura vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība citās sociālo zinātņu nozarēs vai radniecīgo zinātņu nozarēs: matemātikā, datorzinātnē, informācijas tehnoloģijās, fizikā vai inženierzinātnē ar kopējo studiju ilgumu ne mazāk kā 3 gadi jeb 120 k.p. un divu gadu pieredze uzņēmējdarbības vai ekonomikas jomā (iestājpārbaudījums) 3. maģistra grāds citās sociālo zinātņu nozarēs vai radniecīgo zinātņu nozarēs: matemātikā, datorzinātnē, informācijas tehnoloģijās, fizikā vai inženierzinātnē un divu gadu pieredze uzņēmējdarbības vai ekonomikas jomā (iestājpārbaudījums) Imatrikulācija notiek konkursa kārtībā. Konkursa vērtējuma kritēriji: iestājpārbaudījums grāmatvedības, audita un ekonomikas jomā specializētajos studijuursos pēc ekonomikas bakalaura studiju programmas satura; akadēmiskā vai profesionālā bakalaura grādu ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē/ekonomikas vai vadībizinātņu nozarē ieguvušie piedalās konkursā ar šādiem konkursa vērtējuma kritērijiem: vidējā svērtā atzīme un noslēguma pārbaudījumu kopējā (vai vidējā) atzīme. Papildu nosacījums: dzīves gājuma apraksts (CV)</i></p>
legūstamais grāds (latviešu valodā)	<i>Sociālo zinātņu maģistra grāds grāmatvedībā un nodokļos</i>
legūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	-

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)

1.1. Izmaiņu studiju programmas parametros, kas notikušas kopš iepriekšējās studiju virziena akreditācijas lapas izsniegšanas vai studiju programmas licences izsniegšanas, ja studiju programma nav iekļauta studiju virziena akreditācijas lapā, apraksts un analīze.

Akreditācijas periodā maģistra studiju programmā “Grāmatvedība un audits” mainīts programmas kods, iegūstamais grāds un uzņemšanas prasības. Izmaiņas apstiprinātas ar Akadēmiskās informācijas centra lēmumu Nr. 2019/21-1 2019. gada 4. decembrī.

1.2. Statistikas dati par studējošajiem studiju programmā, studējošo skaita dinamika, skaita izmaiņu ietekmes faktoru analīze un novērtējums. Analizējot, atsevišķi izdalīt dažādas studiju formas, veidus, valodas.

Maģistra studiju programma “Grāmatvedība un audits” tiek īstenota pilna laika studiju formā latviešu valodā. Studiju programmā studējošie studē par maksu, jo ir ierobežots valsts budžeta vietu skaits. Tikai sākot ar 2017./2018. akad. gadu studiju programmā ir 2 no valsts budžeta finansētās studiju vietas, kas piešķirtas no BVEF valsts budžeta kopējā vietu skaita.

Apkopotie statistikas dati par studējošo skaita izmaiņām programmā (skat.1. pielikumu) ļauj izdarīt vairākus secinājumus. Kopējais studējošo skaits programmā laika periodā no 2012./2013. akad. gada līdz 2018./2019. akad. gadam ir bijis svārstīgs un kopumā katrā akadēmiskajā gadā tas ir samazinājies vidēji par 14%. Laika periodā no 2013./2014. akad. gada līdz 2016./2017. akad. gadam studējošo skaits nav krasi mainījies, tas ir stabils (katru gadu no 60 līdz 78 studējošiem), pie tam 2016./2017. akad. gadā, salīdzinot to ar 2015./2016. akad. gadu, vērojams studējošo skaita palielinājums par 23%. Kopš 2017./2018. akad. gada vērojama neliela studējošo skaita lejupslīde, programmā vidēji studē 53 studējošie, kas izskaidrojams ar demogrāfisko faktoru (t.sk. migrāciju) un LR kopējās ekonomiskās situācijas negatīvo ietekmi uz studējošo maksātspēju. Tomēr vienlaicīgi jāatzīmē, ka 2019./2020. akad. gadā ir vērojams vērā ņemams studējošo skaita pieaugums – par 13% salīdzinājumā ar 2018./2019. akad. gadu. 2019./2020. akad. gadā programmā studē 61 students, tajā skaitā 1. studiju gadā imatrikulēti 48 studenti, no tiem 36 studenti programmas 1. gada studiju plānā (40 KP) un 12 studenti programmas 2. gada studiju plānā (80 KP). Jāatzīmē, ka būtiski pieauga 1. studiju gadā imatrikulēto studentu skaits (par 29% 2018./2019. gadā salīdzinājumā ar 2017./2018. gadu un par 55% 2019./2020. gadā salīdzinājumā ar 2018./2019.).

Tādējādi var secināt, ka studējošo skaits programmā ir stabilizējies un studējošo skaita dinamika ir pozitīva.

Analizējot studējošo skaita atbirumu un tā iemeslus (skat.1.pielikumu), var izdarīt vairākus

secinājumus.

Studējošo skaita atbirums laika periodā no 2012./2013. akad. gada līdz 2018./2019.akad. gadam vidēji sastāda 24% no kopējā studējošo skaita. Kā pozitīvu tendenci jāmin, ka kopš 2015./2016. akad. gada ir vērojams studējošo skaita atbiruma samazinājums (2014./2015.akad. gadā atbirums bija 28 studējošie, kas ir samazinājies līdz 9 studējošiem 2018./2019. akad. gadā), kas liecina par studējošo studiju programmas izvēles nopietnību un motivācijas pieaugumu. Analizējot studiju programmas pārtraukšanas cēloņus, konstatēts, ka dominē divi iemesli. Pirmkārt, studiju programmas prasību neizpilde (studiju kursu prasību neizpilde un neizstrādāts maģistra darbs), ko atzīmējuši 64% no eksmatrikulētajiem studentiem. Otrkārt, studējošo grūtības segt finansiālās saistības (studiju maksas savlaicīga nesamaksāšana), ko atzīmējuši 25% no eksmatrikulētajiem studentiem. Mazākā eksmatrikulēto studējošo daļa (11%) pamet studijas pēc pašu iniciatīvas. Jāatzīmē, ka eksmatrikulēto studējošo skaitā ir ietverti arī tādi studenti, kas izmanto iespēju pārtraukt studijas dažādu personisku iemeslu dēļ (bērna piedzimšana, slimība u.c.) vai arī lai nokārtotu iepriekš uzkrātās akadēmiskās saistības. Kā liecina veiktā studējošo skaita padziļinātā analīze, tad šādi studējošie pēc 1-3 gadiem atjauno studijas. Piemēram, 2018./2019.akad. gadā studiju pārtraukumā atradās 7 studējošie, bet studijas atjaunoja un pabeidza 4 studējošie. Līdz ar to var prognozēt turpmāku studiju programmā studējošo skaita stabilitāti.

Galvenie studējošo skaita izmaiņu ietekmējošie faktori ir demogrāfiskā situācija Latvijā un Latvijas kopējās ekonomiskās situācijas negatīvā ietekme uz studējošo maksātspēju. Kopš 2013.gada kopējais iedzīvotāju skaits Latvijā emigrācijas un negatīvā dabiskā pieauguma dēļ samazinājies par 5,2%. Tāpat ar katru gadu samazinās gan skolēnu skaits, gan vidusskolu absolventu skaits. Pēc IZM datiem 2012./2013.mācību gadā Latvijā vispārīzglītojošās dienas mācību programmās 12.klasē bija 11941 skolēns, bet 2018./2019. mācību gadā 9352, kas ir gandrīz par vienu ceturto daļu mazāk. Savukārt absolventu skaits vispārīzglītojošajās dienas apmācības programmās ir samazinājies no 11459 2012./2013.mācību gadā līdz 8942 2017./2018. mācību gadā. Tāpat daudzi vidusskolēni uzreiz pēc mācībām nevēlas uzsākt studijas, bet dodas strādāt, lai uzlabotu savu finansiālo stāvokli. Bez tam jāatzīmē arī augošā konkurence un iespējas iegūt bezmaksas izglītību ārzemēs.

1.3. Analīze un novērtējums par studiju programmas nosaukuma, iegūstamā grāda, profesionālās kvalifikācijas vai grāda un profesionālās kvalifikācijas mērķu un uzdevumu, studiju rezultātu, kā arī uzņemšanas prasību savstarpējo sasaisti.

Maģistra studiju programmas nosaukums „Grāmatvedība un audits” pārliecinoši norāda uz programmas saturu un līmeni. Sekmīgi absolvējot šo programmu tiek iegūts sociālo zinātņu maģistra grāds grāmatvedībā un nodokļos, kas arī norāda uz īstenotās programmas saturu. Iegūstamais sociālo zinātņu maģistra grāds norāda uz programmas piederību sociālajām zinātnēm, kā arī to neatņemamai sastāvdaļai: 1) pēc Latvijas zinātņu nozaru un apakšnozaru klasifikācijas (LR MK noteikumi Nr.49 “Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm”, 23.01.2018.)– Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes nozares apakšnozarei Grāmatvedības un uzskaites teorija, un 2) pēc Latvijas izglītības klasifikācijas (LR MK noteikumi Nr.322 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju ”, 13.06.2017.) – izglītības tematiskās jomas “Komerccinības un administrēšana” programmu grupai “Grāmatvedība un nodokļi”.

Studiju programma satur studiju kursus, kuri izstrādāti, lai varētu sasniegt studiju programmas mērķi, izpildīt studiju programmas uzdevumus un nodrošināt studiju rezultātu sasniegšanu.

Studiju programmas mērķis - sagatavot darbam Latvijas un starptautiskajos uzņēmumos

speciālistus ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē ar padziļinātām akadēmiskām un augstākā līmeņa profesionālām zināšanām, prasmēm un kompetencēm grāmatvedībā un auditā, nodrošinot iespēju iegūt sociālo zinātņu maģistra grādu grāmatvedībā un nodokļos ar tiesībām turpināt izglītību doktora studiju programmās. Mērķa formulējums norāda uz tiešu sasaisti ar programmas nosaukumu.

Studiju programmas saturs aptver svarīgākās grāmatvedības un audita jomas kā arī atsevišķas jomas no citām ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes nozares apakšnozarēm. Tādejādi studiju programma ir vērsta uz padziļinātu zināšanu iegūšanu grāmatvedībā un auditā, kā arī sinerģijas veidošanu ar zināšanām citās ekonomikas un uzņēmējdarbības jomās. Tas ir īpaši aktuāli mūsdienās, kad grāmatvedības un audita jomas speciālists ir vadošs uzņēmuma darbinieks, kurš aktīvi piedalās uzņēmuma darbības mērķu noteikšanā un izvērtēšanā, iekšējās kontroles sistēmas novērtēšanā un kontrolē, pamatojoties uz reālo situāciju analīzi, kas iegūstama no grāmatvedībā reģistrētajiem uzskaites datiem. Viņš zināmā mērā vada to saimniecisko darbības daļu, kas uztverama un izvērtējama tikai ar kvantitatīvās informācijas palīdzību, veic saimnieciskās darbības procesu un rezultātu analīzi gan mikrolīmenī, gan makrolīmenī.

Studiju programmas ietvaros iegūto rezultātu apjoms atbilst Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajām Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras 7. līmeņa zināšanām, prasmēm un kompetencei (LR MK noteikumi Nr.322 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju", 13.06.2017.), un to apliecina sociālo zinātņu maģistra grāds grāmatvedībā un nodokļos. Īpaša vērība programmas saturā ir pievērsta grāmatvedības un audita fundamentāliem studiju kursiem (Starptautiskie finanšu pārskatu standarti, Starptautiskie revīzijas standarti, Iekšējais audits, Starptautiskie nodokļi un prakse, Vadības grāmatvedība, Prakse - grāmatvedības un audita problēmu izpēte u.c.), kuru ietvaros tiek padziļinātas studējošo iepriekš iegūtās zināšanas grāmatvedībā, auditā un nodokļos, kā arī attīstīta analītiskā domāšana un pētnieciskās prasmes. Studiju programmā iekļautie studiju kursi ir tieši vērsti uz studiju programmas rezultātu sasniegšanu, ko uzskatāmi var redzēt studiju kursu kartējumā (skat. 3.pielikumu).

Lai sasniegtu studiju programmas mērķi, būtiski ir arī precīzi noteikt uzņemšanas (imatrikulācijas) noteikumus un prasības.

Studiju programmas 2 gadu plānā (80 k.p.) var tikt uzņemti reflektanti, kuri iepriekš ir ieguvuši:

- akadēmisko vai profesionālo bakalaura grādu ekonomikā un uzņēmējdarbībā/ekonomikā vai vadībizinātnē ar kopējo studiju ilgumu ne mazāk kā 3 gadi (120 k.p.);
- bakalaura vai maģistra grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība citās sociālo zinātņu nozarēs vai radniecīgo zinātņu nozarēs: matemātikā, datorzinātnē, informācijas tehnoloģijās, fizikā vai inženierzinātnē un divu gadu darba pieredze uzņēmējdarbības vai ekonomikas jomā.

Studiju programmas 1 gada studiju plānā (40 k.p.) var studēt reflektanti, kuri iepriekš ieguvuši akadēmisko vai profesionālo bakalaura grādu vai otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību ekonomikā un uzņēmējdarbībā/ekonomikā vai vadībizinātnē ar kopējo studiju ilgumu ne mazāk kā 4 gadi (160 k.p.).

Tādējādi uzņemšanas nosacījumi nodrošina, ka kopējais studiju ilgums šajā studiju programmā un iepriekš apgūtajās studiju programmās ir vismaz pieci gadi (atbilstoši LR likuma "Augstskolu likums" 57. panta (1)).

Akadēmisko vai profesionālo bakalaura grādu vai otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību ekonomikā un uzņēmējdarbībā/ekonomikā vai vadībizinātnē ieguvušie studiju programmā var iestāties bez iestājpārbaudījuma kārtošanas, balstoties uz iepriekšējā līmeņa studijās iegūtajiem vērtējumiem. Pārējiem pretendentiem obligāti ir jākārtos iestājpārbaudījums, lai apliecinātu savu

zināšanu līmeni grāmatvedības, audita un ekonomikas jomā, kas nepieciešams lai sekmīgi studētu šajā studiju programmā.

Tādējādi secināms, ka studiju programmas nosaukums, iegūstamais grāds, studiju kursu saturs, programmas mērķis un uzdevumi, kā arī uzņemšanas nosacījumi pilnā mērā savstarpēji atbilst. Izpildot programmas uzdevumus, studējošie ir sasnieguši programmas mērķi, un tā rezultātā programmas absolventi iegūst sociālo zinātņu maģistra grādu grāmatvedībā un nodokļos, kas ļauj pilnvērtīgi veikt profesionālo darbību, kā arī turpināt studijas doktorantūrā. Piemēram, studiju programmas absolventes I.Aizsila, M. Tissen, B.Zvirbule ir pabeigušas LU BVEF doktorantūras teorētisko daļu un absolventes J.Pouha un Dž.Šteinberga turpina savu izglītību studējot LU BVEF doktorantūrā.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)

2.1. Studiju kursu/ moduļu satura aktualitātes un atbilstības nozares, darba tirgus vajadzībām un zinātnes tendencēm novērtējums. Sniegt informāciju, vai, un kā studiju kursu/ moduļu saturs tiek aktualizēts atbilstoši nozares, darba tirgus un zinātnes attīstības tendencēm. Maģistra vai doktora studiju programmu gadījumā norādīt un sniegt pamatojumu, vai grādu piešķiršana balstīta attiecīgās zinātnes nozares vai mākslinieciskās jaunrades jomas sasniegumos un atziņās.

Maģistra studiju programma "Grāmatvedība un audits" ir vienīgā maģistra līmeņa programma, kas tiek īstenota Latvijas Universitātē augsta līmeņa speciālistu sagatavošanai ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē ar padziļinātām zināšanām, prasmēm un kompetenci grāmatvedības un audita jomā. Latvijā grāmatvedības jomā līdzīga izglītība tiek piedāvāta tikai vienīgi Latvijas Lauksaimniecības universitātē studiju programmas Ekonomika ietvaros apakšprogrammā "Grāmatvedība un uzskaites teorija". Izvērtējot abu programmu saturu, secināts, ka LU maģistra studiju programma "Grāmatvedība un audits" ietver studiju kursus ar plašāku un padziļinātāku saturu, kā arī grāmatvedības jomas specializācijas prakses. Līdz ar to LU programmas absolventi iegūst plašākas un padziļinātākas zināšanas grāmatvedības un audita jomā un būs konkurētspējīgāki darba tirgū, kā arī abas minētās studiju programmas nedublējās un tādējādi neveidojas savstarpēja konkurence.

Maģistra studiju programma "Grāmatvedība un audits" izveidota, ņemot vērā likumdevēja noteiktos pienākumus, kas attiecīgi saskaņoti ar darba devēju vajadzībām, aktuālajām tendencēm grāmatvedības un audita nozarē, absolventu un studentu ieteikumiem. Studiju programma ir organizēta atbilstoši LR MK noteikumu Nr.240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" III. nodaļas „Maģistra studiju programmas” prasībām, kā arī ievērojot LR MK noteikumu Nr. 322 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju" 1.pielikumā ietvertu Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras 7. līmenim atbilstošo zināšanu, prasmju un kompetenču aprakstus.

Lai nodrošinātu studiju programmas aktualitāti, atbilstību darba tirgus prasībām un aktuālajām tendencēm nozarē, regulāri tiek veiktas darba devēju, absolventu un studentu aptaujas, kā arī tiek klātienē organizēti forumi ar lielāko darba devēju pārstāvjiem Latvijā, pēc kuru ieteikumiem tiek pilnveidota studiju programma. Piemēram, 2019.gada 9.janvārī notika LU BVEF administrācijas

tikšanās ar Latvijas lielāko darba devēju pārstāvjiem (Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācija, u.c. organizācijas), kuras ietvaros tika diskutēts par studiju programmas pilnveidi un tālāko attīstību. Tikšanās laikā notika viedokļu apmaiņa par studiju programmas atbilstību aktuālajām grāmatvedības un audita tendencēm un studiju kursu saturu, kā rezultātā darba devēju pārstāvji atzinīgi vērtēja līdz šim veiktās izmaiņas studiju programmā un atbalstīja tās pārveidi no profesionālās izglītības maģistra studiju programmas uz akadēmiskās izglītības maģistra studiju programmu, kā arī sniedza virkni ieteikumu studiju programmas tālākai pilnveidei.

Ievērojot izmaiņas likumdošanā un ņemot vērā darba devēju, absolventu un studentu ieteikumu izvērtēšanas rezultātus, laika periodā kopš studiju programmas akreditācijas 2013.gadā, ir veiktas studiju programmas būtiskas izmaiņas, kas 2019.gada 4.decembrī tika atzinīgi novērtētas un apstiprinātas ar Akadēmiskās informācijas centra lēmumu. Minētais liecina par studiju programmas aktualitāti, atbilstību darba tirgus prasībām un ilgtspēju.

Maģistra studiju programmā “Grāmatvedība un audits” ir mainīts programmas kods, piešķiramais grāds un kvalifikācija un precizētas prasības, kas noteiktas, uzsākot studiju programmas apguvi. Būtisko izmaiņu nepieciešamību noteica izmaiņas Latvijas Republikas normatīvajā regulējumā, proti, LR MK 09.10.2018. noteikumu Nr. 626 “Noteikumi par obligāti piemērojamo profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību sarakstu un tajā iekļauto profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību publiskošanas kārtību” pielikumā vairs nav iekļautas profesijas Ekonomists un Grāmatvedis 6. un 7. līmenim (LKI), līdz ar to nav arī atbilstoši profesijas standarti un studiju programmas absolventiem nav iespējams piešķirt profesionālo grādu un kvalifikāciju. Vienlaikus jāatzīmē, ka, lai saglabātu studentiem iespēju saņemt augsta līmeņa izglītību grāmatvedības un audita jomā, nav mainīta studiju programmas īstenošanas forma, tās apjoms, struktūra un iegūstamie studiju rezultāti. Izmaiņas ir atbilstīgas LR MK 11.12.2018. noteikumu Nr.793 “Studiju virzienu atvēršanas un akreditācijas noteikumi” 2.3.1. un 2.3.3. punktiem.

Ievērojot izmaiņas likumdošanā un ņemot vērā darba devēju, absolventu un studentu ieteikumu izvērtēšanas rezultātus, laika periodā kopš studiju programmas akreditācijas 2013.gadā, ir veiktas vēl citas studiju programmas izmaiņas.

Studiju programmas 2 gadu studiju plānā (PLK; 80 k.p.) ir veiktas šādas izmaiņas:

Obligātajā daļā:

1. reaģējot uz aktualitāti un grāmatvedības un audita nozares attīstības tendencēm, studiju programmā ir iekļauts jauns studiju kurss - “Starptautiskie nodokļi un prakse” 4 k.p. apjomā. Šāds studiju kurss ir īpaši svarīgs mūsdienās, kad arvien vairāk uzņēmumu veic dažādus pārrobežu darījumus, kuru korektai reģistrēšanai grāmatvedībā ir nepieciešamas kompetences starptautisko nodokļu jomā.
2. ņemot vērā jaunā studiju kursa “Starptautiskie nodokļi un prakse” iekļaušanu, studiju programmā tiek ieviesta ar šo studiju kursu saistīta prakse “Prakse- nodokļu risku analīze” 6 k. p. apjomā, kuras ietvaros studējošie apgūs iemaņas identificēt un izvērtēt nodokļu risku varbūtību uzņēmumos un pamatot ieteikumus to novēršanai vai mazināšanai. Vienlaicīgi jāpiebilst, ka LR MK noteikumos Nr. 240 “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu” kā obligāta prasība nav noteikta prakses iekļaušana akadēmiskās izglītības programmās, bet ir netieši paredzēts, ka praksi var noteikt. Tomēr, reaģējot uz darba devēju striktu ieteikumu, šāda prakse ir iekļauta studiju programmā.
3. ņemot vērā tādus faktorus kā: pirmkārt, grāmatvedības un audita nozares diktēta aktualitāte ietvert studiju programmā jaunus studiju kursus “Starptautiskie nodokļi un prakse” (4 k.p.) un “Prakse - nodokļu risku analīze” (6 k.p.), otrkārt, strikts darba devēju ieteikums saglabāt studiju programmā prakses, līdz ar to, nolūkā atbrīvot vietu minētajiem studiju kursiem un

vienlaicīgi saglabāt prakses, divām praksēm ir samazināts stundu apjoms. Tās ir: "Prakse – vadības grāmatvedības informācijas izpēte", kuras apjoms samazināts no 10 k.p. uz 4 k.p. un "Prakse – grāmatvedības un audita problēmu izpēte" ar apjomu 4 k.p. līdzšinējo 6 k.p. vietā. Protams, šo prakšu stundu apjoma samazināšanā ir ņemts vērā princips, ka šīs prakses nezaudē savu saturu un tas ir atbilstošs maģistra studiju programmas līmenim un sasniedzamajiem rezultātiem.

4. ievērojot LR MK noteikumu Nr. 240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" prasības, iekļauti studiju kursi "Civilā aizsardzība" 1 k.p. apjomā un "Vides aizsardzība" 1 k.p. apjomā. Studējošiem šos studiju kursus jāapgūst papildus maģistra studiju programmas plānam, ja tie nav apgūti zemākā līmeņa studiju programmā.

Ierobežotās izvēles daļā:

1. balstoties uz darba devēju ieteikumiem, programma papildināta ar vairākiem jauniem studiju kursiem: "Starptautiskās finanses" 2 k.p. apjomā, kas ļauj studējošiem izprast un analizēt starptautiskās finanšu vides attīstības tendences, "Industriālā politika" 4 k.p. apjomā, kas sniedz studējošiem iespēju izvērtēt valsts industriālās politikas veidošanās principus un prioritāros virzienus, "Lielo datu analīze un prognozējošā modelēšana" 2 k.p. apjomā, kura ietvaros studējošie apgūst iemaņas analizēt un novērtēt datu bāzēs uzkrātos liela apjoma datus. Minētais studiju kurss ir īpaši aktuāls šobrīd, kad strauji attīstās IT tehnoloģijas.
2. ņemot vērā darba devēju un absolventu ieteikumus, no programmas izslēgti divi izvēles studiju kursi: "Vides ekonomika" un "Pasaules ekonomikas attīstība".
3. sakarā ar to, ka LR MK noteikumos Nr.512 "Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu" vairs nav paredzēti "Pedagoģijas un psiholoģijas studiju kursi" (26.08.2014.), no studiju programmas ir izslēgts studiju kurss "Organizāciju psiholoģija". Jāpiebilst, ka minētā normatīvā akta prasības vairs nav attiecināmas uz studiju programmu, jo ir mainīts studiju programmas veids no profesionālās maģistra studiju programmas uz akadēmisko maģistra studiju programmu.

Studiju programmas 1 gada studiju plānā (PLK; 40 k.p.) ir veiktas līdzīgas izmaiņas:

Obligātajā daļā:

1. reaģējot uz aktualitāti un grāmatvedības un audita nozares attīstības tendencēm, studiju programmā ir iekļauts jauns studiju kurss - "Starptautiskie nodokļi un prakse" 4 k.p. apjomā. Šāds studiju kurss ir īpaši svarīgs mūsdienās, kad arvien vairāk uzņēmumu veic dažādus pārrobežu darījumus, kuru korektai reģistrēšanai grāmatvedībā ir nepieciešamas kompetences starptautisko nodokļu jomā.
2. ņemot vērā tādus faktorus kā: pirmkārt, grāmatvedības un audita nozares diktēta aktualitāte ietvert studiju programmā jaunu studiju kursu "Starptautiskie nodokļi un prakse" (4 k.p.), otrkārt, strikts darba devēju ieteikums saglabāt studiju programmā prakses, līdz ar to, nolūkā atbrīvot vietu minētajam studiju kursam, ir samazināts studiju kursa "Prakse – grāmatvedības un audita problēmu izpēte" apjoms no 6 k.p. uz 4 k.p.. Protams, šīs prakses stundu apjoma samazināšanā ir ņemts vērā princips, ka šī prakse nezaudē savu saturu un tas ir atbilstošs maģistra studiju programmas līmenim un sasniedzamajiem rezultātiem.
3. ievērojot LR MK noteikumu Nr. 240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" prasības, iekļauti studiju kursi "Civilā aizsardzība" 1 k.p. apjomā un "Vides aizsardzība" 1 k.p. apjomā. Studējošiem šos studiju kursus jāapgūst papildus maģistra studiju programmas plānam, ja tie nav apgūti zemākā līmeņa studiju programmā.

Ierobežotās izvēles daļā:

1. balstoties uz darba devēju ieteikumiem, programma papildināta ar jaunu studiju kursu "Lielo datu analīze un prognozējošā modelēšana" 2 k.p. apjomā, kura ietvaros studējošie apgūst iemaņas analizēt un novērtēt datu bāzēs uzkrātos liela apjoma datus. Minētais studiju kurss ir īpaši aktuāls šobrīd, kad strauji attīstās IT tehnoloģijas.
2. ņemot vērā darba devēju un absolventu ieteikumus, no programmas izslēgti divi izvēles studiju kursi: "Vides ekonomika" un "Pasaules ekonomikas attīstība".
3. sakarā ar to, ka LR MK noteikumos Nr.512 "Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu" vairs nav paredzēti "Pedagoģijas un psiholoģijas studiju kursi" (26.08.2014.), no studiju programmas ir izslēgts studiju kurss "Organizāciju psiholoģija". Jāpiebilst, ka minētā normatīvā akta prasības vairs nav attiecināmas uz studiju programmu, jo ir mainīts studiju programmas veids no profesionālās maģistra studiju programmas uz akadēmisko maģistra studiju programmu.

Visi līdz 2021. gadam piemērojamie studiju kursu apraksti ir reģistrēti LU Informatīvajā sistēmā (LUIS), kā arī būs pieejami akreditācijas vizītes laikā uz vietas.

Studiju programmas 2 gadu studiju plānā (PLK, 80 k.p.) kopā ietverti 12 dažādi obligātās daļas studiju kursi (t.sk. maģistra darbs un četras prakses), kā arī 6 dažādi ierobežotās izvēles daļas studiju kursi. Studiju programmas 2 gadu plāns paredz, ka studējošiem no ierobežotās izvēles daļas studiju kursiem jāizvēlas 3 vai 4 studiju kursi kopā 10 k.p. apjomā. Studiju programmas 1 gada studiju plānā (PLK, 40 k.p.) kopā ietverti 6 dažādi obligātās daļas studiju kursi (t.sk. maģistra darbs un prakse), kā arī 3 dažādi ierobežotās izvēles studiju kursi. Studiju programmas 1 gada plāns paredz, ka studējošiem no ierobežotās izvēles daļas studiju kursiem jāizvēlas viens studiju kurss 2 k.p. apjomā. (skat. 4.pielikumu par studiju programmas plānojumu).

Studiju programmas gan obligātās daļas, gan ierobežotās izvēles daļas studiju kursi aptver visas svarīgākās grāmatvedības un audita jomas, kā arī aptver citas sociālo zinātņu jomas, kas svarīgas augsta līmeņa grāmatvedības un audita speciālistiem: lielo datu analīzes metodoloģija, statistika, investīciju politika, saistību tiesības u.c. Jānorāda, ka papildus studiju programmas plānā ietvertajiem studiju kursiem, studējošiem regulāri tiek piedāvāts arī apgūt dažādus aktuālus tematus pie vieslektoriem. Piemēram, cieša sadarbība ir izveidojusies SIA "KPMG Baltic", kas katru gadu nodrošina studējošiem lekcijas par transfertcenu noteikšanas metodiku un starptautisko nodokļu aktuālām tendencēm, tāpat arī Mykolas Romeris Universitātes (Lietuva) docētājs Lukas Giriunas studējošos iepazīstināja ar kreatīvu grāmatvedības instrumentu attīstību.

Studiju programmas arī līdz šim īstenoto studiju kursu saturs nemitīgi tiek pilnveidots un aktualizēts atbilstoši grāmatvedības un audita nozares un zinātnes attīstības tendencēm. Piemēram, ņemot vērā izmaiņas starptautiskajos finanšu pārskatu standartos, pārskata periodā vairākkārtīgi mainīts un modificēts studiju kursa "Starptautiskie finanšu pārskata standarti" saturs. Savukārt, pēc LR Valsts Kontroles ieteikuma studiju kursa "Starptautiskie revīzijas standarti" saturs tika papildināts ar tematiem, kas skar revīzijas veikšanu publiskā sektorā, ievērojot starptautiskos publiskā sektora revīzijas standartus. Līdzīgus studiju kursu satura aktualizācijas piemērus var atrast jebkurā studiju kursā.

Jāatzīmē, ka visu studiju kursu satura aktualizācija tiek veikta LUIS, tādējādi nodrošinot studiju kursu aktualitāti un atbilstību darba tirgus prasībām un nozares attīstības tendencēm, ko arī nosaka LU rīkojums nr.1/277 (10.08.2018.) „Latvijas Universitātes studiju kursu izstrādes un aktualizācijas kārtība”.

Studiju programmas realizācijā iesaistītie mācībspēki, docējot studiju kursus, savās nodarbībās arī pievēršas tobrīd aktuālām tendencēm, piemēram, semināros tiek diskutēts par ierosinātām izmaiņām Starptautiskajos finanšu pārskatu standartos, identificēti šo potenciālo izmaiņu ieviešanas cēloņi, to ietekme uz finanšu pārskatiem u.tml.

Tādējādi aktualizējot un pilnveidojot studiju kursu piedāvājumu, maģistra studiju programmas "Grāmatvedība un audits" saturs atbilst LU ilgtermiņa attīstības stratēģijai un ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares grāmatvedības un audita jomas attīstības tendencēm. Atzinīgs vērtējums par pilnveidotās maģistra studiju programmas struktūras un satura atbilstību grāmatvedības un audita jomas attīstības tendencēm Latvijā un Eiropā ir saņemts no LR Grāmatvežu asociācijas, Zvērinātu revidentu komercsabiedrības SIA "MOORE STEPHENS (RĪGA) LIMITED", SIA Auditorsabiedrības "Ariadne" (skat. 6.pielikumu).

2.2. Studiju kursos/ moduļos iekļautās informācijas, sasniedzamo rezultātu, izvirzīto mērķu u.c. rādītāju savstarpējās sasaistes, studiju kursu/ moduļu mērķu sasaistes ar studiju programmas mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem novērtējums. Doktora studiju programmas gadījumā, galveno pētniecības virzienu apraksts, programmas ietekme uz pētniecību un citiem izglītības līmeņiem.

Maģistra studiju programma "Grāmatvedība un audits" ir izstrādāta, ievērojot studiju kursu savstarpējo saistību un secīgumu, kas tādējādi dod iespēju maksimāli sasniegt studiju programmas mērķi. Programmas mērķa sasniegšanas kontekstā jāņem vērā arī katram studiju kursam paredzētais kredītpunktu skaits, kas attiecīgi nozīmē, ka konkrētam studiju kuram tiek veltīts attiecīgs laiks studijām. Neapšaubāmi, katra studiju kursa saturs ir veidots, lai sasniegtu studiju programmas mērķi. Studiju programmas 2 gadu studiju plāns (PLK, 80 k.p.) veidots tādējādi, lai pirmajos 3 semestros studējošie apgūtu dažādus secīgus studiju kursus un četras studiju prakses, kas tieši izriet no grāmatvedības un audita specializācijas jomas studiju kursiem, bet pēdējais – 4.studiju semestris atvēlēts noslēguma pārbaudījumam – Maģistra darbam. Līdzīgi veidots studiju programmas 1 gada studiju plāns (PLK, 40 k.p.): 1. studiju semestrī iekļauti dažādi secīgi studiju kursi un viena studiju prakse, bet pēdējā – 2.studiju semestrī studējošie izstrādā Maģistra darbu.

Lai novērtētu studiju kursos sasniedzamo rezultātu sasaisti ar studiju programmas rezultātiem ir veikts studiju programmas kartējums (skat.3.pielikumu), izmantojot programmā iekļauto studiju kursu aprakstus (skat. 5. pielikumu). Ņemot vērā studiju programmai noteiktos rezultātus, veicot studiju kursu saturu analīzi, izdarāmi šādi secinājumi.

Studiju kursu rezultātu atspoguļojums kursu aprakstos apliecina, ka kopumā ņemot, studiju kursos tiek sasniegtas visas noteiktās studiju programmas zināšanu komponentes. Kā liecina studiju rezultātu kartēšanas rezultāti, studējošie ir apguvuši padziļinātas zināšanas un izpratni par Starptautisko finanšu pārskatu standartu, Starptautisko revīzijas standartu un iekšējā audita starptautisko standartu prasībām, starptautisko nodokļu normatīvo regulējumu un uzņēmējdarbības vadībai nepieciešamo vadības grāmatvedības informāciju, patstāvīgi identificē grāmatvedības un audita specializācijas jomai raksturīgās problēmas, kā arī pārzina citas ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes nozares un ar to saistīto zinātņu nozaru jomas, kas svarīgas augsta līmeņa grāmatvedības un audita speciālistiem: mikroekonomikas un makroekonomikas modeļi, saistību tiesību regulējums, starptautiskās finanšu vides elementi, statistikas metodes, biznesa datu analīzes metodes, investīciju un industriālās politikas aspekti. Protams, ikviena kursa apguvē tiek iegūtas arī zināšanas par ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares grāmatvedības un audita jomas aktuālajām tendencēm un aktualitātēm.

Ņemot vērā gan lekcijās, gan semināros pielietotās metodes studiju kursu apguvei, kartējums atspoguļo to, ka gandrīz visosursos tiek iegūtas potenciālajam grāmatvedības un audita augsta līmeņa speciālistam primāri nepieciešamās prasmes. Virknē kursu studējošie būs ieguvuši prasmes

patstāvīgi izmantot Starptautisko finanšu pārskatu standartu, Starptautisko revīzijas standartu un iekšējā audita starptautisko standartu prasības un arī patstāvīgi identificēt, analizēt un argumentēti izskaidrot potenciālos nodokļu riskus dažādās biznesa situācijās un fizisku personu darbībā, kā arī novērtēt un patstāvīgi izmantot uzņēmumu izmaksu uzskaites modeļus, pašizmaksas kalkulācijas metodes un alternatīvus izmaksu apkopošanas un analīzes paņēmienus. Šādas prasmes grāmatveža, auditora, nodokļu konsultanta darbā ir absolūta nepieciešamība, jo šo speciālistu praktiskā darbība nav iedomājama bez atbilstošas grāmatvedības politikas izvēles un piemērošanas, nodokļu objektu identificēšanas un nodokļu risku analīzes gan Latvijas gan arī starptautiskā mērogā, uzņēmuma produkcijas vai pakalpojuma pašizmaksas analīzes, iekšējā audita plānošanas un darba dokumentācijas sagatavošanas, kvalitatīvu, atbilstoši starptautiskajiem standartiem finanšu pārskatu sagatavošanas un ārējās revīzijas plānošanas un veikšanas.

Tāpat kartējums parāda, ka studējošie programmas apguves rezultātā būs apguvuši prasmi patstāvīgi identificēt un argumentēti izskaidrot grāmatvedības un audita problēmas konkrētos uzņēmumos un veikt zinātniski-pētnieciska rakstura darbu, kas satur novitātes elementus. Šādas prasmes jo īpaši tiek nostiprinātas visās programmā iekļautajās praksēs un maģistra darba izstrādes procesā, kur šo studiju kursu apguvē studējošajiem ir jāprot demonstrēt savas zināšanas un viedokli par identificētajiem grāmatvedības un audita problemātiskajiem aspektiem, tos pētot arī ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares kontekstā.

Studiju kursu kartējums liecina, ka studējošie programmas apguves rezultātā būs ieguvuši arī citas prasmes, kas ir vienlīdz svarīgas augsta līmeņa grāmatvedības un audita speciālistiem. Kā pašreizējo aktualitāti šeit jāmin prasmi patstāvīgi pielietot mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas. Protams, šī prasme ir svarīga jebkurā nozarē, bet īpaši tā ir nepieciešama studiju programmas absolventiem, lai tie varētu sistematizēt, apkopot un analizēt dažāda apjoma kvalitatīvos un kvantitatīvos datus.

Tāpat kartējums parāda, ka studējošie būs ieguvuši prasmi patstāvīgi izvēlēties un izmantot dažādas analīzes metodes uzņēmuma vadības adekvātu lēmumu pieņemšanai, proti, statistiskās analīzes metodes, biznesa datu analīzes metodes un investīciju projektu efektivitātes novērtēšanas metodes. Kā arī studējošie būs ieguvuši prasmi patstāvīgi pielietot, analizēt un novērtēt Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes nozares un ar to saistītās Juridiskās zinātnes nozares atsevišķus teorētiskos un praktiskos jautājumus: starptautiskās finanšu vides faktori, peļņas maksimizācijas nosacījumi dažādos tirgus modeļos un cenas veidošanās likumsakarības, ekonomiskās attīstības likumsakarības un valsts makroekonomiskā politika, saistību tiesību regulējums un tipiskākās saistību tiesību lietas. Minētās prasmes grāmatvedības un audita speciālistiem ir aktuālas, lai varētu uzņēmuma vadībai argumentēti pamatot un izskaidrot potenciālās iespējas uzņēmuma finanšu rādītāju uzlabošanai un tālākai attīstībai.

Norādītās kompetences atspoguļojums demonstrē, ka gandrīz visosursos tiek iegūtas potenciālajam grāmatvedības un audita augsta līmeņa speciālistam primāri nepieciešamās kompetences. Virknē kursu studējošie būs ieguvuši kompetenci patstāvīgi kritiski analizēt, izvēlēties un pielietot konkrētai situācijai atbilstošas Starptautisko finanšu pārskatu standartu, Starptautisko revīzijas standartu un iekšējā audita starptautisko standartu prasības, kritiski izvērtēt un patstāvīgi formulēt ieteikumus konstatēto nodokļu risku novēršanai vai mazināšanai dažādās biznesa situācijās un fizisku personu darbībā, kā arī kritiski analizēt, izvēlēties un praktiski izmantot uzņēmumu izmaksu uzskaites modeļus un pašizmaksas kalkulācijas metodes.

Programmas absolventiem, neapšaubāmi, piemīt kompetence izmantot studiju laikā iegūtās zināšanas un prasmes, lai kritiski analizētu un izvērtētu identificētās zinātniskas, metodoloģiskas vai praktiskas grāmatvedības un audita problēmas, kā arī absolventi spēj izstrādāt, publiski prezentēt un aizstāvēt argumentētus priekšlikumus to risināšanai. Maģistra darba izstrādes

rezultātā, absolventi demonstrē savu kompetenci integrēt dažādu jomu zināšanas, dodot ieguldījumu jaunu zināšanu radīšanā, pētniecības vai profesionālās darbības metožu attīstībā. Tādējādi arī tiek sekmēta grāmatvedības un audita jomas attīstība, jo neapšaubāmi, grāmatvedības un audita joma ir skatāma ciešā savstarpējā mijiedarbībā ar citām ekonomikas un uzņēmējdarbības apakšnozarēm. Programmas absolventiem, kuriem ir īpaša interese sekmēt grāmatvedības un audita jomas attīstību, pēc šīs programmas absolvēšanas ir iespējas turpināt studijas doktora studiju programmā, kur var turpināt jau maģistra programmā iesāktus pētījumus vai arī pievērsties pilnīgi inovatīviem pētniecības virzieniem.

Visbeidzot, studiju kursu kartējums liecina, ka studējošie programmas apguves rezultātā būs ieguvuši arī tādu kompetenču kopumu, kas saistīts ar citām ekonomikas un uzņēmējdarbības apakšnozarēm un saistību tiesību jomu, kas ir vienlīdz svarīgas augsta līmeņa grāmatvedības un audita speciālistiem. Tādas ir kompetence patstāvīgi analizēt un kritiski izvērtēt valstī notiekošos ekonomiskos procesus, industriālo politiku, uzņēmējdarbības un investīciju vidi un izstrādāt priekšlikumus uzņēmumu, nozaru un tautsaimniecības attīstības politikas pilnveidošanai, kritiski novērtēt dažādu statistisko rādītāju un liela apjoma datu analīzes rezultātus, par analizētiem objektiem patstāvīgi formulēt secinājumus un sniegt radošus risinājumus, kritiski analizēt tendences starptautisko finanšu jomā un tipiskākās saistību tiesību situācijas.

Noslēgumā jānorāda, ka studiju kursu kartēšanā ir jāaplūko sasniedzamos rezultātus, ne tikai vērtējot tos pēc definētajiem studiju kursa apguves rezultātiem (zināšanas, prasmes, kompetence), bet arī ņemot vērā tādas kritērijus kā katra konkrētā studiju kursa anotāciju, mērķi un noteiktās prasības kredītpunktu ieguvei.

Turklāt, kas ir jo īpaši svarīgi, arī studiju programmas studējošo, absolventu un darba devēju aptaujas pilnībā apliecina, ka studiju programmas rezultāti tiek sasniegti ļoti labi. Studējošo, absolventu un darba devēju novērtējums par programmas rezultātiem atspoguļots šī ziņojuma 2.6.sadaļā "Aptauju (studējošo, absolventu un darba devēju) rezultātu analīze un novērtējums". Tādējādi, izvērtējot studiju programmas mērķi un sasniedzamos rezultātus, secināms, ka programmas saturs un studiju kursu saturs ļauj pilnībā sasniegt kā programmas mērķi, tā arī programmai noteiktos rezultātus.

2.3. Studiju īstenošanas metožu (tajā skaitā vērtēšanas) novērtējums, iekļaujot analīzi par to, kā tiek izvēlētas studiju kursos/ moduļos izmantotās studiju īstenošanas (tajā skaitā vērtēšanas) metodes, kādas tās ir un kā tās veicina studiju kursu rezultātu un studiju programmas mērķu sasniegšanu. Iekļaut skaidrojumu, kā studiju procesa īstenošanā ņemti vērā studentcentrētas izglītības principi.

Studiju īstenošanas metožu (tajā skaitā vērtēšanas) novērtējums

Studiju īstenošana

Izvērtējot pieprasījumu un nolūkā nodrošināt augstu studiju kvalitāti, studijas maģistra studiju programmā "Grāmatvedība un audits" tiek īstenotas tikai pilna laika klātienes studiju formā. Ņemot vērā, ka pārsvarā visi studējošie ir strādājošie, pēc studējošo aptauju rezultātiem, nodarbības tiek plānotas sestdienās un atsevišķos gadījumos arī piektdienās vakaros – no plkst. 18.15 – 21.30.

Atbilstoši LR "Augstskolu likums" normām (56.panta trešā daļa), studijas valsts dibinātā augstskolā - LU un līdz ar to arī šajā studiju programmā notiek valsts valodā. Tai pat laikā, jāatzīmē, ka vairākos studijuursos tiek sniegta terminoloģija ne tikai latviešu valodā, bet arī angļu valodā,

piemēram, studijuursos „Starptautiskie finanšu pārskatu standarti”, „Starptautiskie revīzijas standarti”, „Iekšējais audits”, „Vadības grāmatvedība” “Starptautiskie nodokļi un prakse” u.c. Pie tam, apgūstot studiju kursu saturu, studentiem ir iespēja izmantot speciālo literatūru (grāmatas un citus avotus) angļu valodā. Piemēram, studijuursos „Starptautiskie finanšu pārskatu standarti” un “Starptautiskie revīzijas standarti” studenti var analizēt šo standartu prasības to oriģinālvalodā – angļu valodā. Kā arī studējošiem tiek piedāvātas vieslektoru lekcijas angļu valodā. Piemēram, Mykolas Romeris Universitātes (Lietuva) docētājs Lukas Giriunas studējošos iepazīstināja ar kreatīvu grāmatvedības instrumentu attīstību.

Studiju programmas īstenošanas procesā tiek izmantotas dažādas studiju metodes: lekcijas, semināri, praktiskie darbi (t.sk. grupu darbs) un studējošo patstāvīgie darbi. Studiju kursu docētāji kopā ar studiju programmas direktoru izvēlas atbilstošākās studiju metodes, lai vislabāk sasniegtu katra studiju kursa rezultātus un programmas mērķi. Katra studiju kursa docēšanā tiek izmantotas vismaz trīs studiju metodes: lekcijas, semināri un studējošo patstāvīgais darbs.

Kā pasniegšanas metodes lekcijas tiek izmantotas visos studijuursos, to apjoms programmā vidēji ir 50% - 60% no kopējā kontaktstundu skaita. Lekciju ietvaros studentiem tiek izklāstīti teorētiskie jautājumi, kas ilustrēti ar prakses situācijām un dažādu normatīvo aktu prasībām. Lekciju laikā docētāji lieto visās auditorijās esošos mūsdienīgos tehniskos līdzekļus: stacionāros datorus ar interneta pieslēgumu, multimediju projektorus, jo lekciju vielas labākam vizuālam izklāstam docētāji izmanto galvenokārt PowerPoint prezentācijas. Studentiem ir pieejami lekciju materiāli interneta vidē e-studijās, kas atvieglo darbu auditorijā un dod iespēju lielāku laika daļu veltīt jau iepriekš saņemtā lekciju materiāla analīzei, izklāstītā temata kritiskai novērtēšanai un diskusijām. Didaktiskā pieeja studiju procesa īstenošanā tiek balstīta uz interaktīvām problēmlekcijām un situāciju analīzi ar mērķi iemācīt studējošiem domāt patstāvīgi un kritiski vērtēt dažādus jautājumus, attīstīt analītiskās spējas.

Semināri un praktiskie darbi ir svarīga un neatņemama studiju programmas sastāvdaļa, to apjoms programmā sastāda vairāk nekā 40% no kopējā kontaktstundu skaita.

Semināri ir papildinājums zinātniskai, teorētiskai un praktiskai informācijai par aktuāliem tematiem un problēmām. Tie ir veltīti lekciju laikā izklāstītā materiāla analīzei, kā arī tā praktiskajam pielietojumam, praktisku iemaņu iegūšanai un nostiprināšanai. Semināros izmanto literatūrā un lekcijās pausto atziņu padziļinātu izpēti, notiek diskusijas studentu grupā, kā arī tiek detalizēti analizēti dažādi aktuāli jautājumi. Piemēram, grāmatvedību un revīziju reglamentējošās likumdošanas prasības Latvijā un starptautiskajos grāmatvedības un revīzijas standartos, tiek diskutēts par to pamatotību un pielietošanas iespējām (studiju kursi “Starptautiskie finanšu pārskatu standarti”, „Starptautiskie revīzijas standarti”, „Iekšējais audits”, „Vadības grāmatvedība”). Tādejādi tiek attīstītas studentu problēmrisināšanas prasmes. Kā arī semināru laikā studenti prezentē sava patstāvīga darba rezultātu - referātu/prezentāciju pārējiem studējošiem un docētājam (studiju kursi „Starptautiskie revīzijas standarti”, „Mikroekonomikas analīze” u.c.). Tādejādi tiek pilnveidotas studējošo prezentācijas prasmes un spējas uzstāties auditorijas priekšā, kas ir vērtīgas darba tirgū.

Praktiskie darbi stimulē studējošiem nepieciešamo kompetenču attīstību atbilstoši darba tirgus prasībām. Lai nostiprinātu lekciju un semināru laikā apgūtās zināšanas un prasmes, kā praktisko darbu studiju metode tiek izmantots grupu darbs, kā rezultātā studentiem attīstās komunikācijas un darba organizācijas prasmes. Piemēram, studiju kursā „Iekšējais audits” studentu grupas (5-6 cilvēki) veic nosacītā uzņēmuma iekšējās kontroles sistēmas novērtējumu un sniedz ieteikumus tās uzlabošanai, sastāda iekšējā audita ziņojumu. Studenti prezentē un pamato izdarīto izvēli. Tāpat grupu darbu organizē citos studijuursos: “Starptautiskie finanšu pārskatu standarti”, „Starptautiskie revīzijas standarti”, „Vadības grāmatvedība”, „Saistību tiesības” u.c.

Studējošo patstāvīgais darbs izpaužas dažādās formās: nelielu tematu analīze (piemēram, studiju kurss "Starptautiskie nodokļi un prakse", kur studējošie analizē ES Tiesas materiālus, risina faktiskus un teorētiskus kāzus), atbilžu sagatavošana uz lekciju prezentācijās ievietotiem kontroljautājumiem (piemēram, studiju kurss "Saistību tiesības"), referāta/prezentācijas sagatavošana (piemēram, studiju kurss "Starptautiskie revīzijas standarti"), uzdevumu un testu risināšana (piemēram, studiju kurss "Starptautiskie finanšu pārskatu standarti"). Studējošo patstāvīgā darba nodrošināšanai nepieciešamos materiālus mācībspēki ievieto LU e-studijās, patstāvīgā darba rezultātus mācībspēki vērtē semināru vai praktisko darbu laikā. Tādējādi tiek veicinātas studentu spējas patstāvīgi veikt noteiktus uzdevumus.

Lai veicinātu studiju kursu rezultātu un studiju programmas mērķa sasniegšanu, studiju īstenošanas metodes tiek analizētas un apspriestas BVEF Finanšu un grāmatvedības nodaļas metodiskās grupās, kā rezultātā izdarīti to papildinājumi un precizējumi. Piemēram, studiju kursa "Starptautiskie revīzijas standarti" studiju metodes papildinātas ar studējošo praktisko darbu – referāta/prezentācijas sagatavošanu par uzdoto tematiku.

Vērtēšanas noteikumi un kārtība

Studiju programmas un studiju kursu apguves vērtēšanas pamatprincipi visā BVEF ir vienādi un tie detalizēti ir izklāstīti studiju virziena pašnovērtējuma ziņojuma 1.6. sadaļā. Studiju rezultāti tiek vērtēti pēc diviem kritērijiem: kvalitātes kritērijs – atzīme 10 ballu skalā un kvantitatīvais kritērijs – kredītpunkti pēc kopējā stundu skaita studiju kursā. Zināšanu, prasmju un kompetences vērtēšana 10 ballu skalā notiek, ievērojot Ministru kabineta 13.05.2014. noteikumus Nr.240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" un LU Senāta 29.06.2015. lēmumu Nr. 211 "Studiju kursu pārbaudījumu organizēšanas kārtība Latvijas Universitātē". Kredītpunktus par katru apgūto studiju kursu ieskaita, ja vērtējums nav zemāks par 4 ballēm (gandrīz viduvēji).

Pārbaudījumu formas studiju programmā ir šādas:

- studiju kursa sekmīgai apguvei:

1. sekmīga starppārbaudījumu nokārtošana;
2. studiju kursa noslēguma pārbaudījuma (eksāmena) nokārtošana;
3. prakses pārskata aizstāvēšana.

- studiju programmas sekmīgai beigšanai (absolvēšanai):

1. studiju programmas prasību pilnīga un savlaicīga izpilde;
2. sekmīga rakstiska maģistra darba izstrāde un aizstāvēšana.

Lai kontrolētu un sekmētu studentu zināšanu apguvi, visos studijuursos tiek organizēti starppārbaudījumi (piemēram, kontroldarbi, testi, grupu darbi) un noslēguma pārbaudījums (eksāmens). LU iekšējās kārtības noteikumi paredz, ka starppārbaudījumu rezultāti veido ne mazāk kā 50% no kopējā kursa vērtējuma un gala pārbaudījuma (eksāmena) vērtējums sastāda ne vairāk par 50% no kopējā kursa vērtējuma. Semestra sākumā studenti tiek informēti kādā veidā tiks noteikts studiju kursa galīgais rezultāts (atzīme). Studiju kursa aprakstos, kas ir pieejami LU informatīvajā sistēmā (LUIS) un e-studijās, ir norādītas prasības studiju kursu kredītpunktu ieguvei, kur norādīts starppārbaudījumu veids, skaits un nozīmīgums kopējā studiju kursa vērtējumā.

Novērtēšanas process notiek regulāri visu studiju laikā. Studiju programmas studentiem novērtējums specializētajos studijursos: „Starptautiskie finanšu pārskatu standarti”, „Starptautiskie revīzijas standarti”, „Iekšējais audits”, „Vadības grāmatvedība”, „Starptautiskie nodokļi un prakse” ir komplekss, kas sastāv no vairākiem posmiem. Studentu zināšanu galīgo vērtējumu izdara semestra beigās pēc visu posmu: praktisko darbu, semināru, patstāvīgā darba, starppārbaudījumu un eksāmena rezultātiem. Katra kursa docētājs ir izstrādājis novērtējuma

metodiku un studiju kursu vērtēšanas sistēma tiek apspriesta BVEF Finanšu un grāmatvedības nodaļas metodiskās grupās, kā rezultātā izdarīti papildinājumi. Vērtēšanas metodikā norāda, cik % no kopējā novērtējuma sastāda katrs novērtējuma kritērijs. Piemēram, studiju kursā "Starptautiskie finanšu pārskatu standarti" gala novērtējumu veido: 50% no kontroldarbu vidējās atzīmes un 50% no eksāmena atzīmes; studiju kursā „Iekšējais audits” kopējo novērtējumu veido: 10% starppārbaudījums, 40% grupas darbs un 50% eksāmens; studiju kursā „Starptautiskie revīzijas standarti” kopējo novērtējumu veido: 2 kontroldarbu atzīmes - 20%, praktiskie darbi semināros, 3 testi, praktisko darbu prezentācija, 2 mājas darbi - 30% un eksāmena rezultāts - 50%. Studiju kursu aprakstos vērojama kopējā tendence palielināties starp pārbaudījumu daļai, kas vērtējama pozitīvi, jo ļauj studentam vienmērīgi apgūt studiju materiālu un saņemt iegūto zināšanu novērtējumu.

Prakses novērtējums tiek veikts atbilstoši BVEF Finanšu un grāmatvedības nodaļā izstrādātam prakses nolikumam un prakses programmai. Pirms mācību prakses sākuma studiju programmas administrācija iepazīstina studentus ar prakses programmas saturu, tās gaitā veicamajiem uzdevumiem un informē par nozīmēto prakses vadītāju no LU docētāju vidus. Pēc prakses beigām noteiktā termiņā students iesniedz prakses vadītājam prakses pārskatu un prakses vietas apstiprinājumu. Prakses pārskata aizstāvēšana notiek pie prakses vadītāja, kurš to detalizēti izskatījis un sagatavojis jautājumus par prakses gaitu, studenta aktivitātēm prakses laikā un neprecizitātēm prakses pārskatā. Vērtējumā, kurš tiek izdarīts 10 ballu skalā, vadās pēc tā: 1) cik labi students izprot prakses programmā ietvertos jautājumus un cik labi ir tos izpētījis prakses vietā; 2) kā praksē novērotais ir atspoguļots prakses pārskatā, vai ir pievienoti aizpildīti dokumenti; 3) vai students spēj izvērtēt faktisko situāciju, atbilstoši prakses programmai, izdarīt nepieciešamos secinājumus, konstatēt problēmas (ja, ir) un sniegt risinājumus to novēršanai; 4) vai prakses pārskatā ir iekļauti visi jautājumi, kas ietverti prakses programmā.

Novērtējumu par maģistra darbu students iegūst pēc tā sekmīgas aizstāvēšanas. Maģistra darba aizstāvēšana tiek organizēta un to vērtē valsts pārbaudījuma komisija (izveidota uz LU rīkojuma pamata konkrētam akadēmiskajam gadam), kura lēmumus pieņem ar balsu vairākumu, ievērojot koleģialitātes principu. Vērtējot maģistra darbu, tiek ņemti vērā kritēriji, kas noteikti LU tiesību aktos, kā arī BVEF izstrādātajā un apstiprinātajā tiesību aktā Metodiskie norādījumi „Noslēguma darbu (bakalaura darbu, diplomdarbu un maģistra darbu) izstrādāšanai un aizstāvēšanai”.

Maģistra darba vērtēšanas kritēriji:

1. maģistra darba kvalitāte (temata aktualitāte, iepriekšējo pētījumu atziņu analīze, inovācija);
2. darba autora ziņojums (prasme zinātniski, koncentrēti un argumentēti iepazīstināt ar veikto pētījumu, formulēt secinājumus, norādīt turpmākos iespējamus pētījuma virzienus);
3. darba autora atbildes uz valsts pārbaudījuma komisijas jautājumiem un prasmi diskutēt;
4. maģistra darba autora veikta pētījuma aprobācija studentu zinātniskajā konferencē (sākot ar 2020./2021.akad. gadu).

Lai veicinātu studiju kursu rezultātu un studiju programmas mērķa sasniegšanu, studējošo iegūtie studiju kursu rezultāti tiek apkopoti, analizēti un apspriesti BVEF Finanšu un grāmatvedības nodaļas metodiskās grupās, kā rezultātā izdarīti precizējumi studiju kursu vērtēšanas kritērijos. Piemēram, lai panāktu vēl labāku un vienmērīgāku studiju kursa "Starptautiskie nodokļi un prakse" apguvi, kursa vērtēšanas kritēriji papildināti ar vēl vienu starppārbaudījumu. Tāpat arī kā viens no maģistra darba novērtēšanas kritērijiem sākot ar 2020./2021. akad. gadu ir ieviesta maģistra darba autora veikta pētījuma aprobācija studentu zinātniskajā konferencē, ko organizē BVEF sadarbībā ar Rīgas Tehniskās Universitātes Inženierekonomikas un vadības fakultāti (RTU IEVF).

Studentcentrētas izglītības principi studiju programmas īstenošanā

Studentcentrētas izglītības principi tiek ievēroti visos ar studiju procesu saistītajos posmos, t.i.,

izstrādājot darba tirgum un potenciālajam absolventam nozīmīgus kvalitatīvus studiju kursus, regulāri tos aktualizējot un nodrošinot studiju kursu kvalitatīvu docēšanu.

Studenti studiju procesā saņem atbalstu un atgriezenisko saiti no docētājiem. Īstenojot iekšējo kvalitātes nodrošināšanas politiku, studiju programma tiek īstenota tā, lai studenti tiktu iedrošināti aktīvi iesaistīties studiju procesa pilnveidošanā. LU un BVEF pastāv kārtība un procedūras studentu ierosinājumu iesniegšanai un sūdzību risināšanai, studentu apelāciju izskatīšanai. Studiju procesa pilnveidē tiek izvērtēti un ņemti vērā studentu aptauju rezultāti.

Studiju programmas īstenošanā būtiska nozīme ir pievērsta individuālai pieejai katram studējošajam, kas izpaužas vairākos aspektos:

1. regulāri studentu grupās notiek tikšanās ar studiju programmas direktori vai ar programmā strādājošu docētāju par mācību procesa plānošanu (par studiju kursu secību, studiju metodēm, nodarbību plānošanu, par prakses organizāciju, par starp pārbaudījumu laiku koordināciju starp atsevišķiem kursiem un par eksāmeniem);
2. studējošiem ir iespēja individuāli konsultēties ar ikvienu mācībspēku noteiktos konsultāciju laikos. Mācībspēki katra semestra sākumā izziņo iknedēļas konsultāciju dienas un laikus, kas ir ne mazāk kā divas akadēmiskās stundas nedēļā. Gadījumos, kad studentiem nepieciešamas papildus konsultācijas, par tām vienojas individuāli. Konsultāciju dienas tiek saskaņotas ar studējošo studiju formu, tās notiek darba dienu vakaros vai sestdienās;
3. sadarbību ar studējošiem un mācībspēkiem nodrošina arī elektronisko sakaru izmantošanas iespējas (e-studijas), kas ļauj nosūtīt nepieciešamos studiju materiālus, vērtējumus un ieteikumus studējošiem. Mācībspēku pienākums ir regulāri pārbaudīt savus saņemtos elektroniskos pasta sūtījumus un atbildēt uz tiem;
4. LU BVEF Studentu pašpārvaldes pārstāvji regulāri aktīvi piedalās BVEF Ekonomikas studiju programmu padomes sēdēs un BVEF Domes sēdēs, kur notiek pārrunas un diskusijas par studiju procesa pilnveidošanas iespējām, kas citu starpā skar arī tieši maģistra studiju programmas "Grāmatvedība un audits" studiju procesa uzlabošanu;
5. studējošajiem tiek nodrošināta brīva piekļuve fakultātes vispārējam personālam, studiju metodiķiem un vadībai.

Plašāk par studentcentrētu studiju procesu skat. virziena pašnovērtējuma ziņojuma 3.7. sadaļu.

2.4. Ja studiju programmā ir paredzēta prakse, sniegt studiju programmā iekļauto studējošo prakšu uzdevumu sasaistes ar studiju programmā sasniedzamajiem studiju rezultātiem analīzi un novērtējumu. Norādīt, kā augstskola/ koledža studiju programmas ietvaros atbalsta studējošos studiju prakses ietvaros izvirzīto uzdevumu sasniegšanai.

Sākotnēji jāuzsver, ka maģistra studiju programma "Grāmatvedība un audits" ir akadēmiskā studiju programma, kuras saturu un apjomu reglamentē LR MK noteikumi Nr. 240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu". Minētajos MK noteikumos kā obligāta prasība nav noteikta prakses iekļaušana akadēmiskās izglītības programmās, bet ir netieši paredzēts, ka praksi var noteikt. Pie tam no darba devēju pārstāvjiem un studējošiem tika saņemts strikts ieteikums saglabāt pilnveidotajā studiju programmā prakses.

Līdz ar to nozīmīgu vietu studiju programmā ieņem studiju prakses uzņēmumos, kas veiksmīgi papildina studējošo teorētiskās zināšanas ar praktiskām iemaņām. Piesakot programmu akreditācijai, sākot ar 2020./2021.akad. gadu programmā paredzētas četru veidu prakses kopā 24

kredītpunktu apmērā:

1. Prakse – starptautisko finanšu pārskatu standartu pielietojums (10 k.p.);
2. Prakse – vadības grāmatvedības informācijas izpēte (4 k.p.);
3. Prakse – nodokļu risku analīze (6 k.p.);
4. Prakse – grāmatvedības un audita problēmu izpēte (4 k.p.).

Studiju programmas 2 gadu studiju plānā (PLK, 80 k.p.) iekļautas visas iepriekš minētās prakses, programmas 1 gada studiju plānā (PLK, 40 k.p.) ir paredzēta Prakse – grāmatvedības un audita problēmu izpēte.

Prakses tiek organizētas saskaņā ar LU rīkojumu Nr. 1/86 „Par LU studējošo prakses organizēšanas kārtību” (16.04.2007, ar turpmākiem grozījumiem), Finanšu un grāmatvedības nodaļā izstrādāto prakses nolikumu un katras prakses programmu. Ar prakses vietu tiek noslēgts trīspusējs līgums starp LU, prakses iestādi un studentu. Prakses līgumā un prakses programmā ietver prakses mērķi, uzdevumus, prakses saturu, kā arī pušu pienākumus un atbildību, kas saistīti ar prakses programmas izpildi. Prakses mērķi studējošais sasniedz, pamatojoties uz programmas teorētiskās ievirzes studijuursos iegūtajām zināšanām, prasmēm un kompetenci. Nosakot prakses mērķi un uzdevumus, prakses saturā iekļauj arī studējošā iepazīšanos ar attiecīgās prakses uzņēmuma pārvaldes struktūru un darbības principiem. Prakses mērķa un uzdevumu noteikšanā piedalās to organizāciju pārstāvji, ar kurām noslēgts līgums par prakses īstenošanu (Prakšu līgumus un līgumorganizāciju sarakstu skat. virziena ziņojuma pielikumā Nr.6). Lai sekmīgi nokārtotu studiju prakses, studējošajiem ir jāiziet noteiktajos termiņos prakse dažādās institūcijās, jāsaņem un sekmīgi jāaizstāv prakses pārskats.

Katrā prakses kursa aprakstā un programmā ir norādīti konkrētās prakses mērķis un uzdevumi, prakses saturs, prakses rezultāti un to vērtēšanas kritērijs – prakses pārskata aizstāvēšana.

Prakse – starptautisko finanšu pārskatu standartu pielietojums ir studentu iepriekš iegūto zināšanu par starptautisko finanšu pārskatu standartu prasībām nostiprināšanas, padziļināšanas un aprobēšanas posms. Šīs prakses galvenais mērķis ir dot iespēju studentam iepazīties ar starptautisko finanšu pārskatu standartu pielietojumu konkrētos uzņēmumos. Prakses galvenie uzdevumi ir nodrošināt, lai students orientētos un izprastu starptautisko finanšu pārskatu standartu prasības, kas attiecas uz prakses uzņēmumu, un spētu iegūtās zināšanas praktiski pielietot analizējot prakses uzņēmuma finanšu pārskatus. Prakse ļauj arī studentam iegūt kompetenci kritiski izvērtēt starptautisko finanšu pārskatu standartu prasību pielietojumu prakses uzņēmumā, kā arī identificēt šajā uzņēmumā eksistējošās starptautisko finanšu pārskatu standartu pielietojuma problēmas un izstrādāt priekšlikumus to risināšanai.

Prakses – vadības grāmatvedības informācijas izpēte mērķis ir nostiprināt mācību procesā iegūtās zināšanas par dažāda veida izmaksām, dažādiem izmaksu uzskaites un pašizmaksas kalkulācijas modeļiem. Prakses galvenie uzdevumi ir nodrošināt, lai students orientētos un izprastu dažādus izmaksu uzskaites modeļus un pašizmaksas kalkulācijas metodes, kā arī lai apgūtu praktiskas iemaņas uzskaitīt un novērtēt uzņēmuma izmaksas un kalkulēt uzņēmuma produkcijas vai pakalpojuma pašizmaksu. Students šīs prakses ietvaros apgūst prasmi identificēt prakses uzņēmumā eksistējošās problēmas vadības grāmatvedībā un izstrādāt priekšlikumus šo problēmu risināšanai. Tādējādi students spēj risināt praktiskus uzņēmuma izmaksu uzskaites uzdevumus.

Prakses – nodokļu risku analīze mērķis ir analizēt un novērtēt uzņēmumu nodokļu risku varbūtību Latvijas un starptautiskā kontekstā. Prakses uzdevumi ir nodrošināt, lai students orientētos un izprastu dažādus nodokļu veidus un to aprēķināšanas nianšes un apgūtu praktiskas iemaņas analizēt uzņēmuma darījumus, lai spētu identificēt ar nodokļiem apliekamos objektus un nodokļu riskus. Prakse ļauj arī studentam iegūt kompetenci kritiski izvērtēt nodokļu risku varbūtību, kā arī

izstrādāt un pamatot ieteikumus konstatēto nodokļu risku novēršanai vai mazināšanai.

Savukārt Prakses – grāmatvedības un audita problēmu izpēte mērķis ir apliecināt studenta prasmi studiju procesā iegūtās zināšanas izmantot zinātnisku, metodoloģisku vai praktisku grāmatvedības un audita problēmu un neskaidrību identificēšanā un analīzē, kas detalizēti tiks pētītas un risinātas maģistra darba ietvaros. Prakses galvenais uzdevums ir nodrošināt, lai students izvēlētos aktuālu pētījuma tematu, apkopotu pētījumam nepieciešamo informāciju un formulētu uzņēmuma un nozares problēmas, ko detalizētāk pētīs maģistra darba ietvaros. Prakses laikā, atbilstoši noteiktiem uzdevumiem, students gatavo maģistra darba projektu. Praksi veic studenti, kuri pilnībā ir pabeiguši programmas teorētisko daļu. Prakses vadītājs ir arī maģistra darba vadītājs.

Tādējādi minēto prakšu uzdevumi ļauj sasniegt studiju programmas kopējos rezultātus, t.i., praksē studējošie nostiprina studiju procesā iegūtās zināšanas par starptautisko finanšu pārskatu standartu prasībām, nodokļu normatīvo regulējumu un uzņēmējdarbības vadībai nepieciešamo vadības grāmatvedības informāciju, kā arī izprot grāmatvedības un audita specializācijas jomas zinātniskās un metodoloģiskās problēmas. Prakšu ietvaros studējošie ir pilnveidojuši prasmes patstāvīgi izmantot starptautisko finanšu pārskatu standartu prasības, novērtēt uzņēmumu izmaksu uzskaites modeļus, pašizmaksas kalkulācijas metodes un alternatīvus izmaksu apkopošanas un analīzes paņēmienus, identificēt, analizēt un argumentēti izskaidrot gan potenciālos nodokļu riskus gan arī grāmatvedības un audita problēmas konkrētos uzņēmumos. Prakšu ietvaros studenti arī nostiprina kompetenci izmantot studiju kursos iegūtās zināšanas, prasmes un kompetenci, lai kritiski analizētu un izvērtētu identificētās zinātniskās, metodoloģiskās vai praktiskās grāmatvedības un audita problēmas (starptautisko finanšu pārskatu standartu prasību pielietojums, nodokļu risku varbūtība, izmaksu uzskaites modeļu un pašizmaksas kalkulāciju metožu izvēle u.c. jomas) un izstrādā priekšlikumus to risināšanai.

BVEF studējošos nodrošina ar prakses vietām, saskaņā ar noslēgto sadarbības līgumu par atbalstu prakses vietu nodrošināšanā starp fakultāti un LR Grāmatvežu asociāciju u.c. darba devējiem. LR Grāmatvežu asociācija ir vairāku nozīmīgu starptautisko institūciju biedrs: Eiropas grāmatvežu asociācija (EAA), Starptautiskās grāmatvežu zinātnes un izglītības darbinieku asociācija (IAAER) un Starptautiskās grāmatvežu federācijas (IFAC) pilntiesīgs biedrs. Minētās organizācijas sastāvā uz 31.12.2018. ietilpst 413 fiziskas, 58 juridiskas personas. Prakses vietas studējošiem piedāvā arī Eiropas Auditoru palāta (ECA- European Court of Auditors). Studējošie prakses vietas var arī paši brīvi izvēlēties. Ar prakses vietu tiek noslēgts trīspusējs līgums starp LU, prakses iestādi un studentu, kurā tiek atrunātas visu pušu tiesības un pienākumi, kas saistīti ar prakses programmas izpildi.

Nolūkā maksimāli efektīvi izpildīt prakšu uzdevumus, pirms prakšu sākuma uz studējošo grupas e-pastu nosūta prakses nolikumu un attiecīgās prakses programmu, lai gan šie dokumenti ir pieejami studējošiem LU informatīvajā sistēmā un e-studijās. Tad studiju programmas administrācija detalizēti iepazīstina studentus ar prakses programmas saturu, tās gaitā veicamajiem uzdevumiem un informē par nozīmēto prakses vadītāju no LU docētāju vidus. Ikvienam studējošajam ir iespēja ierasties uz iknedēļas konsultācijām, lai ar savu prakses vadītāju pārrunātu un risinātu neskaidros teorētiskos vai praktiskos jautājumus. Pēc prakses beigām noteiktā termiņā students iesniedz prakses vadītājam prakses pārskatu un prakses vietas apstiprinājumu un pārbaudītu prakses pārskatu aizstāv BVEF Finanšu un grāmatvedības nodaļā noteiktajā kārtībā.

Tādējādi BVEF sniedz atbalstu studentiem prakses ietvaros izvirzīto uzdevumu sasniegšanai.

2.5. Analīze un novērtējums par studējošo noslēguma darbu tēmām, to aktualitāti nozarē, tajā skaitā darba tirgū, un noslēguma darbu vērtējumiem.

Lai studējošie varētu demonstrēt studiju laikā iegūtās zināšanas, prasmes un kompetenci, un to sasaisti ar izvirzīto programmas mērķi, noslēguma darba – maģistra darba tematus studējošie izvēlas atbilstoši studiju programmas saturam un atbilstoši aktualitātēm ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē un grāmatvedības un uzskaites teorijas apakšnozarē. Maģistra darba tematu izvēle ir saistīta ar praksi “Prakse – grāmatvedības un audita problēmu izpēte” uzņēmumā. Prakses laikā students izvēlas un apkopo materiālus maģistra darba iestrādei un kopā ar prakses uzņēmuma vadību apzina aktuālās problēmas nozares kontekstā, ko detalizētāk pētīs maģistra darba ietvaros. Līdz ar to studējošo veiktie pētījumi maģistra darba ietvaros ir aktuāli gan konkrētam uzņēmumam gan kopumā svarīgi visai nozarei.

Studējošie maģistra darbos ietver analītiska rakstura pētījumus par aktuāliem zinātniskiem, metodoloģiskiem vai praktiskiem grāmatvedības un audita aspektiem ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares kontekstā. Vairāki maģistra darba pētījumi veikti par grāmatvedības politikas problemātiskajiem jautājumiem Latvijas un Eiropas kontekstā, piemēram: “15. SFPS „Ieņēmumi no līgumiem ar klientiem” – analīze, priekšrocības un trūkumi”, “Finanšu instrumenti, to uzskaites salīdzinājums pēc SFPS un Luksemburgas VGP”, AS „Latvijas kuģniecība” koncerna flotes vērtības samazināšanās pārbaude un tās atspoguļošana finanšu pārskatos”, “Uzņēmuma SIA “RBL” vadības grāmatvedības elementu - ieņēmumu, izmaksu un peļņas analīze un to ietekme uz vadības lēmumiem”, “Krājumi un to novērtēšanas un uzskaites īpatnības Meža nozares uzņēmumā SIA “Vārpas 1”.

Tāpat studējošie ir izvēlējušies veikt pētījumus par aktualitātēm audita, t.sk. arī iekšējā audita jomā, piemēram: “Profesionālais spriedums un skepticisms revīzijas procesā”, “Iekšējais audits kā sagatavošanās rīks ārējam auditam”, “SIA ESTVA iekšējās kontroles sistēmas un vadības grāmatvedības pielietojuma nepieciešamība un ieviešana”, “Iekšējās kontroles sistēma un tās novērtējums SIA “Douglas Latvia” uzņēmējdarbības ciklos”.

Maģistra darba ietvaros studējušie bieži veic pētījumus arī par nodokļu politikas aktualitātēm un uzņēmumu saimnieciskās darbības analīzes aspektiem, piemēram: “Darba samaksas un darbaspēka nodokļu salīdzinošā analīze Baltijas Valstīs”, “Pievienotās vērtības nodoklis, ar to saistītie noziedzīgie nodarījumi un to risinājumi Latvijā”, “SIA “Aston Baltic” transfertcenu metožu noteikšana un analīze darījumos ar saistītām personām”, “Nerezidenta nodarbināšana kapitālsabiedrībā un atbilstošā nodokļu režīma piemērošana”, “Mikrouzņēmuma nodokļa likumdošanas izmaiņas Latvijā un to ietekme uz mikrouzņēmuma nodokļa maksātājiem”, “Uzņēmumu ienākuma nodokļa 2018.gada reformas analīze un tās ietekme uz uzņēmuma SIA AAA darbību”, “Uzņēmumu maksātspējas novērtēšana salīdzinot tradicionālo un uz naudas plūsmas pārskatu balstīto koeficientu piemērošanu”, “Finanšu inovāciju jaunuzņēmuma AS “InMoney” saimnieciskās darbības analīze”.

Pie tam, dažkārt studējošie izvēlas veikt pētījumus par citiem specifiskiem tematiem, kas tieši saistīti ar grāmatvedības un audita jomu, piemēram: “Likumprojektu “Ārvalstu kontu nodokļu pienākuma izpilde” un “Vienotais ziņošanas standarts” izpēte un analīze”, “Audita metožu pielietojums nodokļu auditos un iegūto pierādījumu izmantošana Latvijas Republikas tiesā”.

Vairākiem maģistra darbiem ir bijusi nozīmīga zinātniskā un praktiskā vērtība. Vairāki programmas absolventi savus pētījuma rezultātus ir prezentējuši zinātniskajās konferencēs, tāpat arī uz vairāku maģistra darbu pamata tapuši zinātniskie raksti vai publikācijas speciālajā periodikā. Piemēram, iespēju prezentēt sava pētījuma rezultātus LU BVEF 2017.gada starptautiskajā konferencē “New Challenges of Economic and Business Development” izmantoja programmas absolvente Džeina Šteinberga (referāts: Uzņēmumu maksātspējas novērtēšana salīdzinot tradicionālo un uz naudas

plūsmas pārskatu balstīto koeficientu piemērošanu). Pie tam 2017.gadā minētā absolvente kopā ar līdzautori as. prof. I.Milleri pētījuma rezultātus nopublicēja starptautiskā žurnālā *European Research Studies*, kas tiek citēts prestižajā SCOPUS datu bāzē. Specializētajā žurnālā „*Bilance*” maģistra darba pētījuma rezultātus un savas atziņas publicējuši Jeļena Laščenko, Svetlana Usova, Katrīna Linarte, Laila Kelmere u.c. programmas absolventi.

Kopumā var secināt, ka studiju noslēguma darbu – maģistra darbu temati ir atbilstoši studiju programmas nosaukumam “Grāmatvedība un audits” un saturam, kā arī studējošo veikto pētījumu rezultāti ir aktuāli ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē.

2.1.tabula

Maģistra darbu vērtējumi laika periodā

no 2013./2014. līdz 2018./2019. akad. gadam

Akadēmiskie gadi	2013./2014.		2014./2015.		2015./2016.		2016./2017.		2017./2018.		2018./2019.	
Vērtējumu skala	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%
10	1	3	5	13	4	14	3	9	4	17	4	15
9	4	12	10	25	9	31	3	9	5	22	5	19
8	13	40	12	30	5	17	11	32	8	33	7	27
7	6	18	8	20	6	21	9	26	3	12	7	27
6	5	15	2	5	3	10	5	15	3	12	2	8
5	3	9	2	5	2	7	3	9	-	-	1	4
4	1	3	1	2	-	-	-	-	1	4	-	-
kopā	33	100	40	100	29	100	34	100	24	100	26	100

Kā liecina noslēgumu darbu vērtējumi (skat. 2.1.tabulu), pārskata periodā aizstāvēto maģistra darbu novērtējums ir atšķirīgs, bet izteikti dominē vērtējumi robežās no 7 (labi) līdz 10 (izcili), kas veido vidēji 81% no visiem aizstāvētajiem maģistra darbiem. Pārskata periodā vidēji 12 % no maģistra darbiem ir aizstāvēti ar vērtējumu 10 (izcili), kas neapšaubāmi liecina, ka maģistra darbs ir izstrādāts ļoti augstā zinātniskā kvalitātē. Atsevišķos gadījumos maģistra darbu vērtējums ir 6 (gandrīz labi), 5 (viduvēji) un pat 4 (gandrīz viduvēji), bet jāatzīmē, ka šādu vērtējumu īpatsvars nav būtisks un tam ir tendence samazināties.

Maģistra darbu vērtējumu analīzes rezultāti liecina par pietiekoši augstu absolventu sagatavotību darba tirgum un spēju argumentēti aizstāvēt pētījuma rezultātus, īpaši ņemot vērā, ka noslēguma darbu vērtēšanas komisijā piedalās akadēmiskais personāls un darba devēji- nozares profesionāļi, kas īpašu uzmanību pievērš studentu zināšanām un prasmei identificēt un risināt nozarei svarīgas problēmas. Tā, piemēram, pēdējos gados par Valsts gala pārbaudījumu komisijas priekšsēdētāju ir Lelde Dimante, LR Valsts kontroles Revīziju rezultātu analīzes un pilnveidošanas procesu vadītāja. Vēl komisijā piedalās sertificēta grāmatvede Ņina Vasiļevska, SIA “Date V” valdes locekle un sertificēta grāmatvede Ruta Tereško, SIA “AZ service” valdes locekle. Nozares profesionāļu iesaiste

noslēguma darbu vērtēšanas komisijā dod iespēju nepastarpināti saņemt atgriezenisko saiti par neieciešamajiem studiju programmas uzlabojumiem. Piemēram, pēc darba devēju ieteikumiem tika izveidots jauns studiju kurss “Prakse – nodokļu risku analīze”.

2.6. Analīze un novērtējums par studējošo, absolventu un darba devēju aptauju rezultātiem, to izmantošanu studiju satura un kvalitātes pilnveidē, sniedzot piemērus.

LU STD centralizēti organizē regulārās aptaujas, lai pilnveidotu studiju procesu, ņemot vērā no studējošajiem, absolventiem un darba devējiem iegūto informāciju. Šīs aptaujas ir studiju kvalitātes vadības sistēmas neatņemama sastāvdaļa. Regulāro aptauju rezultāti ir ierobežotas pieejamības informācija un ir izmantojami tikai studiju procesa pilnveidošanai. Lai nodrošinātu sniegto atbildi anonimitāti, studējošo aptauju rezultātu apkopojums ir pieejams LUIS tikai tad, ja aptaujas anketu aizpildījuši vismaz trīs studējošie. (LU rīkojums 22.08.2016. Nr. 1/334 “Regulāro aptauju organizēšanas kārtība studiju procesa novērtēšanai Latvijas Universitātē”, Grozījumi : LU 13.01.2017. rīkojums Nr. 1/8).

Studējošo aptaujas

Laika periodā no 2013./2014.akad. gada līdz 2018./2019.akad. gadam LU studējošo aptaujas tika organizētas dažādos veidos. Līdz 2015./2016. ak.g. studiju kursu kvalitātes novērtēšanai pastāvēja vienotas studējošo anketēšanas formas papīra formā un aptauju rezultātus programmas administrācija saņēma jau apkopotus elektroniskā veidā. Atbilstoši LU rīkojumam Nr. 1/334, sākot ar 2015./2016.ak.g. aptaujas par studējošo apmierinātību par studiju programmas kursiem ir izvietotas LU Informatīvajā sistēmā (LUIS) elektroniskā formā un tās ir pieejamas studējošiem. LUIS sistēma nodrošina absolūtu studējošo anonimitāti, pie tam visiem studējošiem ir obligāti jāaizpilda aptauju anketas, jo pretējā gadījumā viņi šīs sistēmas ietvaros nevar reģistrēties nākamajam semestrim. Tādējādi tiek panākts, ka visi studējošie aizpilda elektroniskās aptauju anketas. Studiju programmas administrācijai LUIS sistēmā ir pieejami aptauju rezultāti elektroniskā veidā. Iegūtie studējošo aptauju rezultāti tiek analizēti profesoru- metodiskās grupās un Finanšu un grāmatvedības nodaļas sēdēs.

Lai novērtētu studējošo apmierinātību par studiju kursu kvalitāti, tiek vērtēti gan studiju kursa saturs gan tā pasniegšana. Studējošie studiju kursu saturu vērtē atbildot uz šādiem jautājumiem: “ Vai studiju kursa saturs atbilst kursa aprakstam? Vai studiju kursa saturs nedublēja citu kursu? Vai ieteiktā literatūra un materiāli bija viegli pieejami un lietderīgi? Vai E-kursā pieejamie materiāli palīdzēja studiju kursa apguvē? Vai pārbaudes darbi semestra laikā veicināja studiju kursa apguvi?”. Savukārt, studiju kursa pasniegšanas kvalitāte tiek vērtēta atbildot uz šādiem jautājumiem: “ Vai mācībspēks kursa tēmas izklāstīja saprotami? Vai mācībspēka lietotās mācību metodes veicināja studiju kursa apguvi?, Vai mācībspēks bija pieejams konsultācijām? Vai studiju kursa laikā sasniedzu studiju kursa aprakstā ierakstītos studiju rezultātus? Vai labprāt klausītos vēl kādu kursu pie šī mācībspēka? Vai mācībspēka skaidrojumi par pārbaudes darbu rezultātiem ir pietiekami?”.

Studējošo aptauju rezultātu kopsavilkums par studiju kursu kvalitāti, kas tieši attiecas uz grāmatvedības un audita jomu, parādīts 2.2.tabulā.

2.2.tabula

Studentu vērtējuma kopsavilkums par studiju programmas studiju kursiem

(2013./2014. - 2018./2019.)

Akadēmiskie gadi Studiju kursi	2013./ 2014.	2014./2015.	2015./ 2016.	2016./2017.	2017./ 2018.	2018./2019.
<u>Skala:</u> 0- Nezinu, nevaru pateikt, 1-pilnīgi nepiekrītu, 2-pārsvarā nepiekrītu, 3-drīzāk nepiekrītu, 4-neitrāli, 5-drīzāk piekrītu, 6-pārsvarā piekrītu, 7-pilnīgi piekrītu						
Starptautiskie finanšu pārskatu standarti	6.32	6.42	6.18	6.17	6.51	6.47
Starptautiskie revīzijas standarti	5.52	5.83	5.89	6.00	6.59	6.6
Iekšējais audits	6.61	6.38	6.20	6.25	6.05	6.53
Starptautiskie nodokļi	-	-	-	-	5.84	6.33
Vadības grāmatvedība	5.79	5.81	5.93	6.35	5.9	5.79
Saistību tiesības	6.4	5.83	5.82	5.82	6.65	6.25

Analizējot studentu aptauju kopsavilkuma rezultātus, var kopumā secināt, ka studējošie ir augstu novērtējuši grāmatvedības un audita specializācijas studiju kursu saturu un to pasniegšanas kvalitāti.

Studējošo atbildēs uz anketu jautājumiem izteikti dominē vērtējums starp “pārsvarā piekrītu” (6) un “pilnīgi piekrītu” (7). Pārskata periodā nemainīgi augsts vērtējums ir par studiju kursiem “Starptautiskie finanšu pārskatu standarti” un “Iekšējais audits” (virs 6 ballēm). Pārējo studiju kursu vērtējums ir ar izteikti pozitīvu tendenci, t.i., pēdējos trijos akad. gados būtiski ir uzlabojies vērtējums par studiju kursu “Starptautiskie revīzijas standarti” (2018./2019.akad.g. – 6.6 balles, kas interpretējams kā “gandrīz pilnīgi piekrītu”), tāpat būtiski uzlabojies studiju kursa “Starptautiskie nodokļi” vērtējums (2018./2019. akad. g.- 6.33) un studiju kursa “Saistību tiesības” novērtējums (2018./2019. akad.g. – 6.25). Nedaudz zemāku novērtējumu studējošie sniedz par studiju kursu “Vadības grāmatvedība”: atbildes uz jautājumiem galvenokārt ir starp “drīzāk piekrītu” un “pārsvarā piekrītu”, kas ir atzīstams par pietiekoši augstu vērtējumu.

Aptauju anketu atsevišķā sadaļā studējošie rakstveidā sniedz savus komentārus par studiju kursu saturu un mācībspēku darbu. Komentāru sadaļā studējošie ierakstījuši atzinīgus vērtējumus par studiju kursu saturu, tā atbilstību darba tirgus prasībām, piemēram, “sarežģītas tēmas tiek saprotami izklāstītas, katrā ziņā iegūtās zināšanas varu pielietot savā darba vietā”, kā arī studējošie ir apmierināti un augsti vērtē mācībspēku pieejamību un iespēju saņemt no mācībspēkiem konsultācijas arī par jautājumiem, kas radušies studējošo darba vietās. Studējošie arī sniedz ieteikumus atsevišķu studiju kursu pilnveidei.

Kā jau minēts iepriekš, studējošo aptauju rezultāti tiek analizēti profesoru-metodiskās grupās un Finanšu un grāmatvedības nodaļas sēdēs, kur tiek izvērtētas iespējas un pieņemti lēmumi studiju kursu tālākai pilnveidei. Piemēram, pēc studējošo ieteikuma – studiju kursā “Starptautiskie finanšu pārskatu standarti” pārbaudes darbus organizēt biežāk, tika pārskatītas prasības šī kursa

kredītpunktu ieguvei un pieņemts lēmums pārbaudījumus sadalīt trijās daļās: 2 starppārbaudījumi un eksāmens. Tādejādi vēl vairāk tiek izlīdzināta studējošo slodze semestra laikā.

Absolventu aptaujas

Laika periodā no 2013./2014.akad. gada līdz 2018./2019.akad. gadam LU absolventu aptaujas līdzīgi kā studējošo aptaujas tika organizētas dažādos veidos. Līdz 2015./2016. akad. g. absolventu apmierinātība ar studiju kvalitāti tika noskaidrota pēc maģistra darbu aizstāvēšanas izdalot absolventu anketas papīra formā. Atbilstoši LU rīkojumam Nr. 1/334, sākot ar 2015./2016.ak.g. absolventu aptaujas par studiju programmu ir izvietotas LU Informatīvajā sistēmā (LUIS) elektroniskā formā un tās ir pieejamas absolventiem. LUIS sistēma nodrošina absolūtu absolventu anonimitāti, pie tam šī sistēmas ietvaros ir panākts, ka visiem absolventiem ir obligāti jāaizpilda aptauju anketas. Studiju programmas administrācijai LUIS sistēmā ir pieejami aptauju rezultāti elektroniskā veidā. Iegūtie absolventu aptauju rezultāti tiek analizēti profesoru- metodiskās grupās un Finanšu un grāmatvedības nodaļas sēdēs.

Absolventu aptauju rezultātu kopsavilkumi par studiju programmas kvalitāti (studiju vide, studiju process, studiju rezultāti) 2019.gada pavasarī parādīti 2.3. un 2.4.tabulās.

2.3.tabula

Absolventu vērtējuma kopsavilkums par studiju programmu 2019.gada pavasarī

(1 gada studiju plāna absolventi)

Atbildējuši 17 studenti

Skala: 0- Nezinu, nevaru pateikt, 1-pilnīgi nepiekrītu, 2-pārsvarā nepiekrītu, 3-drīzāk nepiekrītu, 4-neitrāli, 5-drīzāk piekrītu, 6-pārsvarā piekrītu, 7-pilnīgi piekrītu

		Vidējais	St.nov.	Kop.vērt.
Studiju vide	Studijām atbilstošs materiāltehniskais (telpas, datoru un interneta pieejamība) nodrošinājums	6.1	0.3	6.1
	Zinošs un labvēlīgi noskaņots mācībspēks	6.7	0.2	
	Atsaucīgi lietveži un metodiķi	6.6	0.3	
	Noderīgi LU bibliotēkas piedāvātie resursi	5.7	0.9	
	Apmierina LU piedāvātās ārpusstudiju aktivitātes	5.8	2.2	
	Atbalsts no studentu padomes un pašpārvaldes	5.4	2.4	

Studiju process	Apmierina studiju kursu piedāvājums un saturs	6.2	0.4	6.0
	Apmierina piedāvātie e-kursi	6.2	0.3	
	Laba studiju procesa organizācija	6.1	0.3	
	Pieejama nepieciešamā informācija par studiju procesu	6.5	0.7	
	Kopumā apmierina LUIS piedāvātās iespējas	6.3	0.3	
	LU piedāvātās starptautiskās pieredzes iespējas studijās bija pietiekamas	4.9	2.0	
	Iespēja piedalīties studiju programmas kvalitātes pilnveidošanā	6.1	1.0	
Studiju rezultāti	Studijās ieguvu labas teorētiskās un praktiskās zināšanas	5.9	0.4	5.4
	Studijās pilnveidoju spēju pieņemt sarežģītus lēmumus, kritiski izvērtējot informāciju	5.9	0.5	
	Studijās pilnveidoju savas komunikācijas prasmes (rakstīšana, prezentēšana, diskutēšana, darbs grupā)	5.7	0.5	
	Studijās pilnveidoju savas vispārpielietojamās prasmes (svešvalodu, nozares datorprogrammatūras, spēju organizēt savu darbu)	4.2	1.1	
	Kopumā esmu apmierināts, ka izvēlējos šo studiju programmu	6.5	0.2	
	Studiju programmas grūtības pakāpe bija man piemērota	6.3	0.2	
	Studiju programma sagatavoja darba tirgum	5.6	0.9	
	Kopējais iespaids par studiju programmas kvalitāti ir labs	6.3	0.4	

2.4.tabula.

Absolventu vērtējuma kopsavilkums par studiju programmu 2019.gada pavasarī

(2 gadu studiju plāna absolventi)

Atbildējuši 9 studenti

Skala: 0- Nezinu, nevaru pateikt, 1-pilnīgi nepiekrītu, 2-pārsvarā nepiekrītu, 3-drīzāk nepiekrītu, 4-neitrāli, 5-drīzāk piekrītu, 6-pārsvarā piekrītu, 7-pilnīgi piekrītu

		Vidējais	St.nov.	Kop.vērt.
Studiju vide	Studijām atbilstošs materiāltehniskais (telpas, datoru un interneta pieejamība) nodrošinājums	6.4	0.3	6.1
	Zinošs un labvēlīgi noskaņots mācībspēks	6.4	0.2	
	Atsaucīgi lietveži un metodiķi	6.7	0.2	
	Noderīgi LU bibliotēkas piedāvātie resursi	5.9	0.5	
	Apmierina LU piedāvātās ārpusstudiju aktivitātes	5.8	1.0	
	Atbalsts no studentu padomes un pašpārvaldes	5.6	1.0	

Studiju process	Apmierina studiju kursu piedāvājums un saturs	6.1	0.4	6.0
	Apmierina piedāvātie e-kursi	5.7	0.6	
	Laba studiju procesa organizācija	6.2	0.4	
	Pieejama nepieciešamā informācija par studiju procesu	6.4	0.2	
	Kopumā apmierina LUIS piedāvātās iespējas	5.7	0.6	
	LU piedāvātās starptautiskās pieredzes iespējas studijās bija pietiekamas	5.6	2.2	
	Iespēja piedalīties studiju programmas kvalitātes pilnveidošanā	6.3	1.0	
Studiju rezultāti	Studijās ieguvu labas teorētiskās un praktiskās zināšanas	6.1	0.3	5.6
	Studijās pilnveidoju spēju pieņemt sarežģītus lēmumus, kritiski izvērtējot informāciju	6.1	0.4	
	Studijās pilnveidoju savas komunikācijas prasmes (rakstīšana, prezentēšana, diskutēšana, darbs grupā)	5.6	0.5	
	Studijās pilnveidoju savas vispārpielietajamās prasmes (svešvalodu, nozares datorprogrammatūras, spēju organizēt savu darbu)	4.6	1.2	
	Kopumā esmu apmierināts, ka izvēlējos šo studiju programmu	6.2	0.5	
	Studiju programmas grūtības pakāpe bija man piemērota	6.4	0.3	
	Studiju programma sagatavoja darba tirgum	6.2	0.4	
	Kopējais iespaids par studiju programmas kvalitāti ir labs	6.2	0.5	

Veicot studiju programmas absolventu aptauju rezultātu analīzi 2019.gada pavasarī (skat. 2.3. un 2.4. tabulas), var secināt, ka absolventi ir apmierināti ar studiju programmas kvalitāti un sasniegtajiem rezultātiem, jo pārsvarā visi novērtēšanas kritēriji ir saņēmuši vērtējumu, kas ir

tuvāks atbildei "6 - pārsvarā piekrītu" un augstāk. Visatzinīgāk absolventi ir novērtējuši studiju vidi (6.1 balle no 7 ballēm) un studiju procesu (6.0 balles no 7 ballēm). Nedaudz zemāku vērtējumu absolventi sniedz par studiju rezultātiem (1 gada studiju plāna absolventi: 5.4 un 2 gadu studiju plāna absolventi: 5.6 balles no 7 ballēm). Kā var redzēt 2.3. un 2.4.tabulās, iegūtie rezultāti ir kopsavilkums, kas veidojas no absolventu atbildēm uz vairākiem jautājumiem.

Analizējot detalizētāk absolventu vērtējumu par iegūtajiem studiju rezultātiem, secināms, ka šo kopējo novērtējumu būtiski ietekmē, proti, pazemina, absolventu zema vērtējums (1 gada studiju plāna absolventi: 4.2 balles un 2 gadu studiju plāna absolventi: 4.6 balles no 7 ballēm) uz anketā ietverto kritēriju: "studijās pilnveidoju savas vispārpielietojamās prasmes (svešvalodu, nozares datorprogrammatūras, spēju organizēt savu darbu)". Minētā novērtēšanas kritērija zema vērtējums nepārsteidz, jo tā sasniegšana ir svarīga tieši pamatstudiju programmās, kur studējošie apgūst un pilnveido svešvalodas un nozares datorprogrammatūras lietošanas prasmes. Līdz ar to maģistra līmeņa programmas, t.sk. maģistra studiju programma "Grāmatvedība un audits", nav vērstas uz šī rezultāta sasniegšanu. Vienlaicīgi jāuzsver, ka programmas absolventi ir augstu novērtējuši būtiskus kritērijus: "studijās ieguvu labas teorētiskās un praktiskās zināšanas" un "studijās pilnveidoju spēju pieņemt sarežģītus lēmumus, kritiski izvērtējot informāciju" (1 gada studiju plāna absolventi: 5.9 balles un 2 gadu studiju plāna absolventi: 6.1 balles no 7 ballēm). Tas liecina, ka absolventi ir apmierināti ar iegūtajiem studiju rezultātiem un studiju programmas kvalitāti.

Savukārt, novērtējot studiju programmu, ir svarīgi analizēt absolventu sniegtos vērtējumus par svarīgākajām programmas kvalitāti raksturojošām komponentēm, kas parādītas 2.5. tabulā.

2.5.tabula.

Absolventu vērtējumi par studiju programmas kvalitātes svarīgākajām komponentēm (2013./2014.- 2018./2019.)

Akadēmiskie gadi	2013./2014.		2014./2015.		2015./2016.		2016./2017.		2017./2018.		2018./2019.	
Novērtēšanas komponentes	1 g.	2 g.	1 g.	2 g.	1 g.	2 g.	1 g.	2 g.	1 g.	2 g.	1 g.	2 g.
Skala: 0- Nezinu, nevaru pateikt, 1-pilnīgi nepiekrītu, 2-pārsvarā nepiekrītu, 3-drīzāk nepiekrītu, 4-neitrāli, 5-drīzāk piekrītu, 6-pārsvarā piekrītu, 7-pilnīgi piekrītu												
Esmu apmierināts, ka izvēlējos šo studiju programmu	6.6	6.2	6.6	6.1	6.4	6.1	6.1	6.3	6.2	5.8	6.5	6.2

Kopējais iespaids par programmas kvalitāti ir labs	6.1	6.3	7	6.4	7	6.4	5.9	6.2	5.8	5.7	6.3	6.2
Labprāt ieteikšu šo studiju programmu citiem	6.6	6.5	6.2	6.3	6.1	6.2	6	5.9	6.1	5.4	6.3	6.3

Novērtējot absolvētās programmas kvalitāti pēc svarīgākajām komponentēm (skat. 2.5. tabulu), absolventi sniedz augstu vērtējumu: atbildēs izteikti dominē vērtējums starp 6 -“pārsvārā piekrītu” un 7 -“pilnīgi piekrītu”.

Studiju programmas 1 gada plāna absolventi ir pilnībā apmierināti ar studiju programmas izvēli (par pārskata periodu vidēji 6.4 balles), programmas kvalitāti (par pārskata periodu vidēji 6.35 balles) un labprāt ieteiks šajā programmu studēt citiem (par pārskata periodu vidēji 6.22 balles). Nedaudz zemāku studiju programmas kvalitātes vērtējumu sniedz programmas 2 gadu plāna absolventi, bet jāatzīmē, ka kopumā vidējais vērtējums nav zemāks par 6 ballēm. Tātad, arī programmas 2 gadu absolventi ir apmierināti ar programmas izvēli (par pārskata periodu vidēji 6.12 balles), programmas kvalitāti (par pārskata periodu vidēji 6.2 balles) un labprāt ieteiks šajā programmu studēt citiem (par pārskata periodu vidēji 6.1 balles).

Aptauju anketu komentāru sadaļā absolventi atzinīgi vērtē gan studiju procesu (piemēram, absolventi sniedz šādus komentārus: “Lekcijas bija ļoti interesantas, pateicoties tām un studijām LU, esmu ieguvusi paaugstinājumu darbā.”, “ E-studiju vietnē bija ievietoti lekciju materiāli un praktiskie uzdevumi, varēju sagatavoties nodarbībām pirms lekcijām.” u.tml.) gan arī studiju vidi (piemēram, sniegti šādi komentāri: “Labā studiju vide, piemērotas auditorijas, augsti kvalificēts personāls, pieejama bibliotēka”, “Studiju vide ir atbilstoša, lai apgūtu jaunas zināšanas, pasniedzēji ir atsaucīgi un pretimnākoši. Bibliotēkā un arī lasītavā ir pieejamas mācību grāmatas, lai varētu apgūt visu nepieciešamo” u.tml.).

Protams, anketu komentāru sadaļā absolventi sniedz arī ieteikumus studiju programmas pilnveidei. Kā būtiskākos ieteikumus jāmin absolventu vēlmi studiju programmā iekļaut garāku lekciju ciklu vadības grāmatvedībā, vairāk komercietisību un nodokļu grāmatvedības kursus, kā arī vides ekonomikas kursu un pasaules ekonomikas kursu aizstāt ar kursu, kas saistīts ar grāmatvedību. Analizējot absolventu izteiktos ierosinājumus studiju programmas uzlabošanai un apspriežot to īstenošanas iespējas profesoru - metodiskās grupās un Finanšu un grāmatvedības nodaļas sēdēs, pārskata periodā tika veiktas vairākas izmaiņas studiju programmā, no kurām galvenās ir: sākot ar 2013./2014. akad. gadu studiju programmas 2 g. studiju plānā tika dubultots studiju kursa “Vadības grāmatvedība” apjoms (no 2 k.p. uz 4 k.p.) un studiju programmas 1 g. studiju plānā tika iekļauts studiju kurss “Saistību tiesības” (2 k.p.); sākot ar 2017./2018.akad.g. studiju programmā tika iekļauts jauns studiju kurss “Starptautiskie nodokļi” (2 k.p.) un sākot ar 2019./2020.akad. gadu studējošiem netiek piedāvāti divi izvēles studiju kursi “Vides ekonomika” un “Pasaules ekonomikas attīstība”.

Absolventi LU Informatīvajā sistēmā (LUIS) aizpilda vēl arī aptauju par noslēguma darba – maģistra darba izstrādes un aizstāvēšanas procesu. Veicot šīs aptaujas rezultātu analīzi, secināts, ka absolventi ir apmierināti ar maģistra darba izstrādes procesu, sadarbību ar darba vadītāju un darba aizstāvēšanu. Proti, par pēdējiem diviem akad. gadiem (2017./2018. un 2018./2019.) studiju programmas 1 gada plāna absolventi darba vadīšanas procesu ir novērtējuši vidēji ar 6.75 ballēm (no 7 iespējamām) un darbu izstrādes un izvērtēšanas procesa izpratnes vidējais vērtējums ir 6.5

balles. Maģistra darbu rakstīšanas laikā pilnveidotās prasmes novērtētas vidēji ar 6.3 ballēm un darbu izvērtēšanas process novērtēts vidēji ar 6.55 ballēm. Savukārt, 2 gada plāna absolventu vērtējums būtiski neatšķiras, proti, šajā periodā darba vadīšanas procesu absolventi ir novērtējuši vidēji ar 6.35 ballēm un darbu izstrādes un izvērtēšanas procesa izpratnes vidējais vērtējums ir 6.35 balles. Maģistra darbu rakstīšanas laikā pilnveidotās prasmes novērtētas vidēji ar 6.4 ballēm un darbu izvērtēšanas process novērtēts vidēji ar 6.1 balli. Sniegtajos komentāros studenti visatzinīgāk novērtējuši darba vadītāja pieejamību, tā sniegto palīdzību un labvēlīgo attieksmi darba rakstīšanas procesā.

Studiju programmas absolventu aptauju augstie rezultāti liecina, ka studiju programmas saturs atbilst mūsdienu darba tirgus prasībām un līdz ar to studiju programmas mērķis ir sasniegts.

Darba devēju aptaujas

Lai nodrošinātu studiju programmas aktualitāti un atbilstību darba tirgus prasībām ir veikti vairāki pasākumi.

Saskaņā ar LU rīkojumu Nr.1/334 "Regulāro aptauju organizēšanas kārtība studiju procesa novērtēšanai Latvijas Universitātē" (ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 13.01.2017 LU rīkojums Nr.1/8) regulāri tiek organizētas darba devēju aptaujas, kuru mērķis ir noskaidrot, kā darba devēji vērtē LU absolventu iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atbilstību darba tirgus prasībām. Aptauju organizē ar studiju programmu direktoru starpniecību nosūtot aptaujas anketas elektronisko saiti.^[1]

Darba devēju aptaujā tika uzrunāti 117 darba devēji pie kuriem šobrīd ir nodarbināti LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes absolventi, kuri ir ieguvuši maģistra diplomus pēdējo piecu gadu laikā un agrāk. 21 darba devējs nodarbina vairāk nekā piecus maģistra studiju programmu absolventus.

Aptaujas rezultāti parādīja, ka darba devēji kā top absolventu prasmes atzīst: profesionālu attieksmi un ētiku, prasmi strādāt ar skaitļiem un matemātiskām darbībām, sameklēt un apstrādāt informāciju, identificēt un risināt problēmas, kā arī komunikācijas prasmes un prasmi strādāt patstāvīgi, nosakot savas darba metodes un izpildes laiku. Pēc darba devēju aptaujas šīs prasmes paši darba devēji vērtē kā svarīgas jaunajiem darbiniekiem. Darba devēji atzīst, ka LU BVEF absolventi salīdzinājumā ar citu augstskolu absolventiem ir ar ļoti augstu konkurētspēju darba tirgū.

Pārskata periodā studiju programmas administrācijai ir izveidojusies veiksmīga sadarbība ar LR Valsts kontroli. 2014.gadā notika programmas administrācijas un LR Valsts kontroles pārstāvju tikšanās, kuras laikā tika spriests par sadarbības iespējām. Tikšanās laikā LR Valsts kontroles pārstāvji atzinīgi vērtēja tā brīža programmas saturu un tika diskutēts par iespēju programmas ietvaros sagatavot arī kompetentus darbiniekus ar valsts revidenta darbam nepieciešamajām zināšanām un prasmēm.

Pēc LR Valsts kontroles ieteikuma apspriešanas profesoru- metodiskajās grupās, tika izvērtēts un mainīts studija kursa "Starptautiskie revīzijas standarti" saturs un tajā iekļauti temati par Starptautisko publiskā sektora revīzijas standartu prasībām. Kopš 2015./2016.akad.gada šī studiju kursa ietvaros lekcijas un seminārus (kopā 32 akadēmiskās stundas) par revīzijas specifiku publiskajā sektorā docē LR Valsts kontroles pārstāve – Lelde Dimante, LR Valsts kontroles Revīziju rezultātu analīzes un pilnveidošanas procesu vadītāja. Pie tam minētā speciāliste kopš 2016./2017. akad. gada ir piekritusi strādāt par studiju programmas Valsts gala pārbaudījumu komisijas priekšsēdētāju. Kā minēts iepriekš, vēl komisijā piedalās divi augsta līmeņa speciālisti – darba devēji no nozares: sertificēta grāmatvede Nīna Vasiļevska, SIA "Date V" valdes locekle un sertificēta grāmatvede Ruta Tereško, SIA "AZ service" valdes locekle.

Nozares profesionāļu iesaiste docēšanas procesā un noslēguma darbu vērtēšanas komisijā dod

iespēju nepastarpināti saņemt atgriezenisko saiti par neieciešamajiem studiju programmas uzlabojumiem. Piemēram, pēc darba devēju ieteikumiem tika izveidots jauns studiju kurss “Prakse – nodokļu risku analīze”.

Tāpat, kā minēts studiju programmas ziņojuma 2.1. sadaļā, 2019.gada 9.janvārī notika LU BVEF administrācijas tikšanās ar Latvijas lielāko darba devēju pārstāvjiem (Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācija, u.c. organizācijas), kuras ietvaros tika diskutēts par studiju programmas pilnveidi un tālāko attīstību. Tikšanās laikā notika viedokļu apmaiņa par studiju programmas atbilstību aktuālajām grāmatvedības un audita tendencēm un studiju kursu saturu, kā rezultātā darba devēju pārstāvji atzinīgi vērtēja līdz šim veiktās izmaiņas studiju programmā un atbalstīja tās pārveidi no profesionālās izglītības maģistra studiju programmas uz akadēmiskās izglītības maģistra studiju programmu, kā arī sniedza virkni ieteikumu studiju programmas tālākai pilnveidei.

Analizējot Latvijas lielāko darba devēju pārstāvju izteiktos ierosinājumus programmas uzlabošanai, un apspriežot to īstenošanas iespējas profesoru - metodiskās grupās un Finanšu un grāmatvedības nodaļas sēdēs, tika veiktas vairākas izmaiņas. Pirmkārt, papildinot studiju kursa “Starptautiskie nodokļi” (2 k.p.) saturu un apjomu, kā arī izveidojot un programmā iekļaujot jauns studiju kursu “Starptautiskie nodokļi un prakse” (4 k.p.). Otrkārt, studiju programmā iekļauts jauns studiju kurss “Lielo datu analīze un prognozējošā modelēšana” (2 k.p.), kas ir vienots kurss visām BVEF maģistra līmeņa programmām. Treškārt, studiju programmā saglabātas prakses. Visbeidzot, ceturtkārt, ņemts vērā gan absolventu, gan darba devēju ieteikums no programmas izslēgti divi izvēles studiju kursi “Vides ekonomika” un “Pasaules ekonomikas attīstība”.

Vēl jāpiebilst, ka studiju programmas docētāji veikuši pētījumu, lai noskaidrotu kādas zināšanas, prasmes un kompetences no programmas absolventiem sagaida darba devēji un tie prezentēti 2019. gada LU BVEF starptautiskajā konferencē (R. Šneidere; I. Būmane “*THE CHALLENGES FOR THE PROFESSION OF ACCOUNTANT IN THE CHANGING GLOBAL ECONOMIC ENVIRONMENT*”). Veiktā pētījuma rezultāti parāda, ka potenciālie darba devēji studiju programmas rezultātus uzskata par atbilstošiem, lai absolvents varētu veikt darba uzdevumus un risināt ar darba uzdevumiem saistītās nozares specifiskās problēmas.

Pozitīvas atsauksmes par studiju programmu ir sniegusi LR Grāmatvežu asociācija (skat. 6. pielikumu), kas uzsver, ka studiju programmas struktūra atbilst Starptautiskās grāmatvežu federācijas izstrādātiem un starptautiskajā praksē ieviestiem grāmatvežu izglītības standartiem un studiju programma satur visus būtiskos studiju kursus, lai tās absolventi būtu konkurētspējīgi grāmatvedības pakalpojumu tirgū. LR Grāmatvežu asociācijas sniegtā atsauksme ir nozīmīga, jo LR Grāmatvežu asociācija ir vairāku nozīmīgu starptautisko institūciju biedrs: Eiropas grāmatvežu asociācija (EAA), Starptautiskās grāmatvežu zinātnes un izglītības darbinieku asociācija (IAAER) un Starptautiskās grāmatvežu federācijas (IFAC) pilntiesīgs biedrs un līdz ar to, tās viens no uzdevumiem ir veicināt grāmatvežu zināšanu, prasmju un kompetenču pilnveidošanu atbilstoši starptautiskajā praksē ieviestiem grāmatvežu izglītības standartiem.

Kā arī pozitīvas atsauksmes par studiju programmu ir sniegušas Zvērinātu revidentu komercsabiedrības: SIA “MOORE STEPHENS (RĪGA) LIMITED” un SIA “Auditorsabiedrība “Ariadne”” (skat. 6. pielikumu). Atsauksmēs, līdztekus programmas kopējam pozitīvajam novērtējumam, uzsvērts, ka programma ir aktuāla un nepieciešama Latvijas ekonomiskās izaugsmes veicināšanai un attīstībai, tās saturs liecina, ka studentiem tiek nodrošināta gan augsta teorētiskā sagatavotība, gan praktiskā sagatavotība un atzinīgi vērtētas studiju programmā iekļautās mācību prakses uzņēmumos, kas ļauj studentiem nostiprināt iegūtās zināšanas un prasmes reālajā darba procesā.

Iepriekš minētais liecina, ka kopumā darba devēji pozitīvi novērtē studiju programmu un tas norāda, ka Latvijā pastāvēs nepieciešamība pēc augstākā līmeņa speciālistiem grāmatvedībā un

auditā, ko nodrošina maģistra studiju programma "Grāmatvedība un audits".

Tādejādi, ņemot vērā studējošo, absolventu un darba devēju aptauju rezultātus, pārskata periodā tika pilnveidota maģistra studiju programma "Grāmatvedība un audits".

[1] <https://www.questionpro.com/a/TakeSurvey?tt=IBFV09QY70A%3D>

2.7. Sniegt novērtējumu par studējošo ienākošās un izejošās mobilitātes iespējām, izmantoto iespēju skaita dinamiku un mobilitātes laikā apgūto studiju kursu atzīšanu.

Ārvalstu studenti nav izrādījuši interesi par maģistra studiju programmu "Grāmatvedība un audits", jo studiju programmas īstenošanas valoda ir valsts valoda - latviešu valoda, līdz ar to nav iespējams analizēt ienākošo mobilitāti. Vienlaicīgi jāatzīmē, ka programmas mācībspēkiem ir atbilstošas angļu valodas zināšanas, lai studējošiem, kas ieradušies starptautisko apmaiņas programmu ietvaros, docētu studiju kursus.

Studējošo izejošā mobilitāte

Visiem maģistra studiju programmas "Grāmatvedība un audits" studējošiem ir iespēja piedalīties LU BVEF pieejamajās starptautiskajās apmaiņas programmās (Erasmus + studiju mobilitātes programma, Erasmus + mobilitāte praksei un citās mobilitātes programmās). Mobilitātes laikā apgūto studiju kursu atzīšana notiek pamatojoties uz LU Senāta lēmumu (29.12.2008. ar grozījumiem) Nr.190 "Par Studiju kursu atzīšanas kārtību Latvijas Universitātē". Pirms studējošais slēdz līgumu par studijām starptautiskās apmaiņas programmas ietvaros, notiek konsultācijas ar LU studiju programmas direktoru par ārvalsts augstskolas un studiju kursu izvēli, kā arī tiek pārrunāts, kurus no studiju kursiem iespējams atzīt LU programmas ietvaros.

Jāatzīst, ka studiju programmā studējošiem ir būtiskas grūtības izmantot iespējas doties starptautisko apmaiņas programmu ietvaros uz ārvalstīm. Tas izskaidrojams ar to, ka pārsvarā visi programmas studējošie apvieno studijas ar pilnas slodzes darbu, līdz ar to studējošie neizvēlas uz mobilitātes laiku pārtraukt vai izbeigt darba attiecības un doties studēt uz ārvalstīm. Vēl jāmin, ka atsevišķos gadījumos studējošo piedalīšanos apmaiņas programmās ierobežo arī dažādi personīgie iemesli (piemēram, bērna kopšanas atvaļinājums, ģimenes apstākļi u.c.). Līdz ar to programmas studējošie maz izmanto iespēju piedalīties LU BVEF pieejamajās starptautiskajās apmaiņas programmās.

Pārskata periodā divi studējošie izmantoja iespēju piedalīties apmaiņas programmās.

2013./2014. akad. gadā studiju programmas 1 gada plāna studējošais ERASMUS+studiju mobilitātes programmas ietvaros devās uz Brēmenes Lietišķo Zinātņu Universitāti Vācijā (University of Applied Sciences Bremen, Germany). Studenta mobilitātes periods (2014.gada marts - 2014.gada jūnijs) sakrita ar laiku, kad studiju programmas ietvaros studējošie izstrādā un aizstāv maģistra darbus. Mobilitātes laikā studējošais ar e-pasta starpniecību konsultējās ar maģistra darba vadītāju no LU, kā rezultātā izstrādāja maģistra darbu "Izvairīšanās no PVN maksāšanas problēma Latvijā un tās risinājumi" (VAT evasion issues in Latvia and it's solutions), to sekmīgi aizstāvēja un absolvēja LU.

Vēl 2016./2017. akad. gadā studiju programmas 2 gadu plāna studējošais ERASMUS+studiju mobilitātes programmas ietvaros devās uz Deusto Universitāti Spānijā (University of Deusto, Spain).

Pirms studenta mobilitātes perioda (2017.gada janvāris – 2017.gada jūnijs) ar studiju programmas direktoru tika pārrunāts, kurus no studiju kursiem iespējams atzīt studiju programmas ietvaros. Diemžēl no šiem studiju kursiem studējošais nevienu Deusto Universitātē nenokārtoja, līdz ar to izveidojās LU studiju programmā studiju kursu parādi, kurus studējošais pakāpeniski kārtot. Prognozējams, ka studējošais absolvēs LU studiju programmu 2019./2020.akad. gadā.

Lai aktivizētu izmantot mobilitātes programmas, ciešāk jāsadarbojas ar darba devējiem, skaidrojot darba devējiem un studējošiem pozitīvos ieguvumus ko dod mobilitātes programmas izmantošana studējošo zināšanu, prasmju un kompetenču pilnveidošanā.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)

3.1. Novērtēt resursu un nodrošinājuma (studiju bāzes, zinātnes bāzes (ja attiecināms), informatīvās bāzes (tai skaitā bibliotēkas), materiāli tehniskās bāzes un finansiāli bāzes) atbilstību studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un studiju rezultātu sasniegšanai, sniegt piemērus. Veicot novērtējumu iespējams norādīt atsauci uz II. daļas 3. nodaļas 3.1.- 3.3. kritērijos sniegto informāciju.

Maģistra studiju programmas “Grāmatvedība un audits” īstenošanai ir pieejami visi resursi, kas ir LU un BVEF rīcībā. Detalizēts izklāsts ir atspoguļots studiju virziena Ekonomika pašnovērtējuma ziņojuma II. daļas 3. nodaļas 3.1.-3.3 punktos. Minētajās nodaļās raksturotais pieejamo resursu izklāsts ļauj secināt, ka tas atbilst studiju programmas specifikai un nodrošina studējošiem pastāvīgu studiju un pētniecības darbu, kas rada priekšnosacījumus studiju programmas rezultātu sasniegšanai. Studiju bāze regulāri tiek papildināta ar aktuālākajiem informācijas resursiem, saskaņā ar mācībspēku un studējošo vajadzībām.

Vēl jāpiebilst, ka studiju programmas absolventi atzinīgi vērtē programmas nodrošinājumu ar nepieciešamajiem resursiem. Studiju programmas 1 gada plāna absolventi 2019.gada pavasarī par studiju vides novērtēšanas kritēriju “studijām atbilstošs materiāli tehniskais nodrošinājums (telpas, datori, interneta pieslēgums un bibliotēkas piedāvātie resursi)” sniedz vērtējumu – 6.0 balles no 7 ballēm. Arī programmas 2 gadu plāna absolventi ir apmierināti ar studiju materiāli tehnisko nodrošinājumu, proti, vidējais vērtējums 2019.gada pavasarī – 6.2 balles no 7 ballēm. Kā minēts studiju programmas pašnovērtējuma ziņojuma 2.6. sadaļā “Aptauju (studējošo, absolventu un darba devēju) rezultātu analīze un novērtējums”, absolventi par studiju vidi sniedz šādus komentārus: “Laba studiju vide, piemērotas auditorijas, augsti kvalificēts personāls, pieejama bibliotēka”, “Studiju vide ir atbilstoša, lai apgūtu jaunas zināšanas, pasniedzēji ir atsaucīgi un pretimnākoši. Bibliotēkā un arī lasītavā ir pieejamas mācību grāmatas, lai varētu apgūt visu nepieciešamo” u.tml.

Tādējādi, secināms, ka LU un BVEF pieejamie resursi atbilst studiju programmas īstenošanas nosacījumiem, kas rada priekšnosacījumus studiju programmas rezultātu sasniegšanai.

3.2. Studiju un zinātnes bāzes, tajā skaitā resursu, kuri tiek nodrošināti sadarbības

ietvaros ar citām zinātniskajām institūcijām un augstākās izglītības iestādēm, novērtējums (attiecināms uz doktora studiju programmām).

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)

4.1. Mācībspēku sastāva izmaiņu analīze un novērtējums par pārskata periodu, to ietekme uz studiju kvalitāti.

Laika periodā no 2012./2013.akad. gada līdz 2018./2019.akad.gadam maģistra studiju programmā "Grāmatvedība un audits" iesaistīto mācībspēku sastāvā vērojamas vairākas izmaiņas (skat. 4.1.tabulu).

4.1. tabula

Studiju programmas realizācijā iesaistīto mācībspēku sastāvs un tā izmaiņas laika periodā no 2012./2013. ak.gadam līdz 2018./2019. ak.gadam (skaits)

Izglītība Amats	2012./2013. ak.g.				2018./2019. ak.g.			
	Doktora grāds	Maģistra grāds	Kopā	% no kopskaita	Doktora grāds	Maģistra grāds	Kopā	% no kopskaita
Profesori	6		6	40	6		6	40
Asociētie profesori	3		3	20	2		2	13
Docenti	4		4	26	2		2	13
Lektori		1	1	7		2	2	13
Stundu pasniedzēji	1		1	7		2	2	13
Pētnieki	-	-	-	-	1		1	8
Kopā	14	1	15	100	11	4	15	100

Studiju programmā iesaistīto mācībspēku izvēle pamatojas uz docētāju akadēmiskā darba pieredzi, kvalifikāciju un zinātniski pētniecisko darbību. Programmas studiju kursu īstenošanā ir iesaistīti 15 docētāji ar atbilstošu akadēmiskā darba pieredzi un kvalifikāciju: 6 profesori, 2 asociētie profesori, 2 docenti, 2 lektori, 1 pētnieks un 2 stundu pasniedzēji, kas ir no grāmatvedības, revīzijas un starptautisko nodokļu jomas pieaicināti speciālisti.

Kā redzams 4.1. tabulā, laika periodā no 2012./2013. akad. gada līdz 2018./2019. akad. gadam kopējais mācībspēku skaits programmā nav mainījies, bet ir nedaudz mainījušies mācībspēku

raksturojošie kvalifikācijas rādītāji.

Šajā periodā ir notikusi mācībspēku paaudžu maiņa. Vecākās paaudzes mācībspēki ir pārtraukuši savu aktīvo akadēmisko darbību. Savukārt, doktora grādu ieguvušie mācībspēki ir aktīvi veikuši zinātniski pētniecisko darbu, paaugstinājuši savu akadēmiskā darba pieredzi un ir ievēlēti augstākos amatos. Piemēram, Dr. oec. Sandra Jēkabsons, kas 2012./2013. akad. gadā strādāja docenta amatā, kopš 2019. gada ievēlēta profesora amatā. Līdz ar to programmas realizācijā iesaistīto profesoru un asociēto profesoru īpatsvars nav būtiski mainījies (2012./2013. akad.g. – 60%, 2018./2019.akad.g. – 53%), pie tam profesoru īpatsvars ir nemainīgi augsts – 40% no studiju programmā iesaistītajiem mācībspēkiem. Tāpat arī programmas atsevišķus studiju kursus docē jaunākās paaudzes mācībspēki, kas pēc doktora grāda piešķiršanas sākotnēji strādā docentu un pētnieku amatos. Piemēram, studiju kursa “Saistību tiesības” docētājs Dr.iur. Vadims Mantrovs kopš 2015.gada ir ievēlēts par LU Juridiskās fakultātes docentu. Pie tam, no studiju programmas realizācijā iesaistītajiem 15 mācībspēkiem 73% ir doktora grāds ekonomikas, vadībzinātnes nozarēs, vai arī doktora grāds radniecīgo zinātņu nozarēs.

Kopumā var secināt, ka studiju programmā iesaistīto mācībspēku struktūras izmaiņas ir vērtējamās pozitīvi, mācībspēku atbilstošā kvalifikācija un pieredze akadēmiskajā darbā nodrošina augstu izglītības kvalitāti un tā ir atbilstoša studiju kursu un programmas kopējo rezultātu sasniegšanai.

4.2. Studiju programmas īstenošanā iesaistīto mācībspēku (akadēmiskā personāla, viesprofesoru, asociēto viesprofesoru, viesdocentu, vieslektoru un viesasistentu) kvalifikācijas atbilstības studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un normatīvo aktu prasībām novērtējums. Sniegt informāciju par to, kā mācībspēku kvalifikācija palīdz sasniegt studiju rezultātus.

Maģistra studiju programmas “Grāmatvedība un audits” obligātās un ierobežotās izvēles daļas īstenošanā piedalās 6 profesori un 2 asociētie profesori, kuri ir pamatdarbā LU. Līdz ar to secināms, ka programmas realizācijā iesaistīto mācībspēku kvalifikācija pilnībā atbilst LR likuma “Augstskolu likums” 55.p. (1) daļai, kas nosaka, ka akadēmisko studiju programmu obligātās daļas un ierobežotās izvēles daļas īstenošanā piedalās ne mazāk kā pieci profesori un asociētie profesori kopā, kuri ir ievēlēti akadēmiskajos amatos attiecīgajā augstskolā.

Studiju programmas īstenošanā kopā ir iesaistīti 15 docētāji ar atbilstošu akadēmiskā darba pieredzi un kvalifikāciju, no tiem 12 ir LU vēlēta akadēmiskā personāla pārstāvji: 6 profesori, 2 asociētie profesori, 2 docenti, 2 lektori, kā arī programmas realizācijā piesaistīts 1 pētnieks un 2 stundu pasniedzēji, kas ir no grāmatvedības, revīzijas un starptautisko nodokļu jomas pieaicināti speciālisti. No studiju programmas realizācijā iesaistītajiem mācībspēkiem 10 ir LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes vadošie mācībspēki, pa vienam docētājam attiecīgi ir no LU Juridiskās fakultātes, Ķīmijas fakultātes un Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultātes un divi docētāji ir grāmatvedības, revīzijas un nodokļu jomas pārstāvji. Pie tam, no studiju programmas realizācijā iesaistītajiem 15 mācībspēkiem 73% ir doktora grāds ekonomikas, vadībzinātnes nozarēs, vai arī doktora grāds radniecīgo zinātņu nozarēs.

Tādējādi, programmā iesaistītais akadēmiskais personāls kvalitatīvi un kvantitatīvi nodrošina studiju programmas uzdevumu sasniegšanu neatkarīgi no citu augstākās izglītības iestāžu īstenotajām studiju programmām vai piedāvātajiem studiju kursiem.

Dati liecina, ka studiju programmas īstenošanā ir iesaistīts izcils mācībspēku sastāvs, kuru

kvalifikācija dod iespēju labāk sasniegt programmas mērķi, uzdevumus un kopējos rezultātus. Tā kā studiju programmas mērķis ir sagatavot darbam Latvijas un starptautiskajos uzņēmumos speciālistus ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē ar padziļinātām akadēmiskām un augstākā līmeņa profesionālām zināšanām, prasmēm un kompetencēm grāmatvedībā un auditā, gan LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes, gan citi programmas realizācijā iesaistītie LU mācībspēki un no nozares piesaistītie docētāji ir pazīstami speciālisti ar augstu teorētisko un praktisko sagatavotību.

Par studiju programmā iesaistīto mācībspēku augsto kvalifikācijas līmeni liecina vairāki apsvērumi.

Pirmkārt, tie ir savas jomas redzamākie un atzītākie speciālisti Latvijā, ko apliecina viņu zinātniskais devums un LZP eksperta statuss. Proti, Sociālo zinātņu eksperta statuss Ekonomikā un uzņēmējdarbībā ir vairākiem studiju programmas docētājiem – prof. I. Būmanei, prof. S. Jēkabsoni, prof. J. Priede, prof. R. Rupeikai-Apogai. Ārpus BVEF pieaicinātajiem docētājiem ir piešķirts LZP eksperta statuss citās zinātnes nozarēs, kas atbilst viņu zinātniskajam devumam, pētnieciskajai darbībai un docējamajiem studiju kursiem: doc. V. Mantrovs - Sociālo zinātņu eksperts Tiesību zinātnē, doc. I. Nakurte – Dabaszinātņu eksperts Ķīmijā, pētnieks J. Burlakovs – Dabaszinātņu eksperts Zemes zinātnēs, fiziskā ģeogrāfijā un vides zinātnēs. Pie tam, prof. I. Brūna un prof. I. Būmane ir apstiprinātas par LR IZM Izglītības Kvalitātes valsts dienesta ekspertēm Tālākizglītības vispārējo un profesionālo izglītības programmu akreditācijai.

Otrkārt, studiju programmā iesaistīti virkne mācībspēku, kas vienlaikus praktizē grāmatvedības, revīzijas un nodokļu jomā, ir darba devēji, kas dod iespēju nemītīgi studējošiem piedāvāt tieši aktuālāko tematu un jautājumu analīzi, teorijas attiecināšanu uz praksi. Piemēram, lektore I. Aizsila paralēli darbam LU strādā arī SIA Grant Thornton Baltic Audit par Revīzijas nodaļas vadītāju, stundu pasniedzēja L. Dimante ir LR Valsts kontroles Revīziju rezultātu analīzes un pilnveidošanas procesu vadītāja, savukārt stundu pasniedzējs D. Vodolagins ir Zvērinātu Advokātu biroja Eversheds Sutherland Bitāns vadošais speciālists starptautisko nodokļu jomā.

Treškārt, par docētāju augsto profesionālo kvalifikāciju liecina arī to iesaistīšanās nozares profesionālajās organizācijās, piemēram LR Grāmatvežu asociācijā un Latvijas nodokļu konsultantu asociācijā, tā dodot savu pienesumu nozares aktuālo jautājumu risināšanā (prof. I. Brūna, prof. I. Būmane, stundu pasniedzējs D. Vodolagins).

Ceturtkārt, akadēmiskā personāla kvalifikācijas celšanas politika nosaka, ka ikvienam mācībspēkam ir tiesības vismaz reizi gadā piedalīties ārvalstīs organizētajās konferencēs un semināros ar nolūku celt profesionālo kvalifikāciju. Informācija par katra mācībspēka sasniegumiem atspoguļota tā CV. BVEF mācībspēki ir visu studiju materiālu autori un tie studentiem ir pieejami e-studijās.

Piektkārt, akadēmiskā personāla augsto kvalifikāciju un profesionalitāti apstiprina pieredze, ka pie viņiem ar jautājumiem un nepieciešamām konsultācijām griežas valsts institūciju un komercstruktūru pārstāvji. Piemēram, prof. I. Brūna, prof. I. Būmane sniedz savus ekspertu atzinumus LR Finanšu Ministrijas Grāmatvedības un revīzijas politikas departamentam un lekšējā audita departamentam par eventuālo grāmatvedības, revīzijas problēmu un neprecizitāšu novēršanu izstrādājot reglamentējošos normatīvos aktus Latvijā. Arī Finanšu un grāmatvedības nodaļas absolventi bieži lūdz mācībspēkus konsultēt darba jautājumus.

Vēl jāpiebilst, ka studiju programmas īstenošanā iesaistītajam akadēmiskajam personālam valsts valodas zināšanas atbilst LR MK 7.07.2008. noteikumiem Nr. 733 "Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi". Pie tam, akadēmiskā personāla pārstāvji regulāri pilnveido savas svešvalodu zināšanas, gan lasot lekcijas ārvalstu

augstskolās (piemēram, prof. S.Jēkabsons, prof. R.Rupeika-Apoga), gan apmeklējot LU HZF Lietišķās valodniecības centra organizētās angļu valodas nodarbības projekta "Akadēmiskā personāla atjaunotne un kompetenču pilnveide Latvijas Universitātē" Nr. 8.2.2.0/18/A/010 ietvaros (piemēram, prof. I.Brūna). Kā arī visi mācībspēki studentiem ir pieejami visu semestri, kas nav mazsvarīgi studiju kursu un studiju programmas apguvei.

Lai arī turpmāk nodrošinātu augstu izglītības kvalitāti, gan LU, gan arī BVEF un studiju programmas līmenī pastāvīgi notiek mācībspēku plānošana, balstoties uz LU attīstības plānu un studiju programmas vajadzībām. Finanšu un grāmatvedības nodaļā ir izstrādāta jauno speciālistu (doktorantu) atlases kārtība, kuru pēc nepieciešamības apspriež nodaļas sēdēs un profesoru grupās. Lai ar kvalificētiem speciālistiem atjaunotu personālu Finanšu un grāmatvedības un audita nodaļa uzaicina darbā doktorantus un doktorantūras absolventus. Sagaidāms, ka pēc doktorantūras beigšanas doktoranti turpinās darbu Finanšu un grāmatvedības nodaļā. Piemēram, kopš 2018./2019. akad. gada studiju programmas absolvente Džeina Šteinberga turpina savas studijas doktorantūrā un sagaidāms, ka pēc doktorantūras beigšanas doktorante papildinās BVEF Finanšu un grāmatvedības nodaļas mācībspēku sastāvu.

Kā arī 2018.gadā Finanšu un grāmatvedības nodaļas lektore Ivita Faituša sekmīgi aizstāvēja promocijas darbu „Iekšējā audita attīstības izvērtējums un pilnveidošanas iespēju analīze Latvijas valsts tiešajā pārvaldē un pašvaldībās” un ieguva ekonomikas doktora grādu Ekonomikas zinātņu nozares apakšnozarē „Grāmatvedības un uzskaites teorija”. Minētais mācībspēks 2019. gadā atklātā konkursa rezultātā ir ievēlēts docenta amatā un sagaidāms, ka tuvākā nākotnē studiju programmas ietvaros docēs studiju kursu "Iekšējais audits".

Tādējādi tiek plānota mācībspēku profesionālā izaugsme un attīstība, lai nodrošinātu to pēctecību un saglabātu studiju programmas augsto kvalitāti.

Ņemot vērā iepriekš minēto, var droši apgalvot, ka programmas īstenošanā iesaistītas mācībspēku sastāvs un to kvalifikācija dod iespēju pilnībā sasniegt studiju programmas mērķi un plānotos rezultātus, nodrošinot kā kvalitatīvu teorētisko zināšanu un pētniecības prasmju apguvi ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātņu nozarē, tā arī praktisko sagatavotību, kas dod iespējas veiksmīgi iesaistīties nozares problēmu risināšanā.

4.3. Informācija par doktora studiju programmas īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla zinātnisko publikāciju skaitu pārskata periodā, pievienojot svarīgāko publikāciju sarakstu, kas publicētas žurnālos, kuri tiek indeksēti datubāzēs Scopus vai WoS CC. Sociālajās zinātnēs un humanitārajās un mākslas zinātnēs var papildus skaitīt zinātniskās publikācijas žurnālos, kas tiek indeksēti ERIH+ (ja piemērojams).

4.4. Informācija par doktora studiju programmas īstenojošā iesaistītā akadēmiskā personāla iesaisti pētniecības projektos kā projekta vadītājiem vai galvenajiem izpildītājiem/ apakšprojektu vadītājiem/ vadošajiem pētniekiem, norādot attiecīgā projekta nosaukumu, finansējuma avotu, finansējuma apmēru. Informāciju sniegt par pārskata periodu (ja attiecināms).

4.5. Sniegt piemērus akadēmiskā personāla iesaistei zinātniskajā pētniecībā un/vai mākslinieciskajā jaunradē gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī (studiju programmas saturam atbilstošajās jomās) un iegūtās informācijas pielietojumam studiju procesā.

Maģistra studiju programmas “Grāmatvedība un audits” realizācijā iesaistītie mācībspēki, sadarbojoties gan ar citu valstu zinātniekiem, gan arī ar Latvijas zinātniekiem un institūcijām, aktīvi piedalās **zinātniski pētnieciskā darbā**. Mācībspēku zinātniskās pētniecības virzieni atbilst LU zinātnisko pētījumu virzieniem, kā arī Latvijas valsts interesēm. Mācībspēki analizē un novērtē gan aktuālas vispārekonomiskas problēmas, gan arī šaurākas specializācijas apakšnozaru problemātiku (skat.4.2.tabulu). Mācībspēku zinātniskās pētniecības darba rezultāti tiek prezentēti starptautiskās konferencēs un publicēti starptautiski pieejamos, recenzējamos izdevumos, kas indeksēti starptautiski atzītās datu bāzēs: Scopus, Web of Science u.c.

4.2. tabula.

Studiju programmas realizācijā iesaistīto mācībspēku zinātniskās pētniecības darba virzieni

Nr.	Vārds, Uzvārds	Docējamais studiju kurss	Zinātniskās pētniecības darba virziens
1.	Inta Brūna	Iekšējais audits Starptautiskie revīzijas standarti	Grāmatvedības sistēmas attīstība Latvijā un starptautiskā mērogā. Iekšējā audita funkcijas īstenošanas problēmu izpēte un to risināšana. Vadības kontroles metožu izvēle un pielietojums atsevišķās uzņēmuma darbības jomās.
2.	Ieva Aizsila	Starptautiskie revīzijas standarti	Ārējais audits. Revīziju kvalitātes kontroles sistēmas izveide. Starptautiskie revīzijas standarti.
3.	Lelde Dimante	Starptautiskie revīzijas standarti	Revīzijas specifika publiskajā sektorā. Starptautiskie publiskā sektora revīzijas standarti
4.	Inga Būmane	Starptautiskie finanšu pārskatu standarti Starptautiskie nodokļi un prakse	Grāmatvedības un nodokļu sistēmas attīstības problēmas. Grāmatvedības standartizācija starptautiskā līmenī un grāmatvedības metodoloģijas teorētisko un praktisko nostādņu sinerģija.
5.	Dainis Vodolagins	Starptautiskie nodokļi un prakse	Starptautiskās tiesības. Nodokļu režīma izvēle un pielietojums.
6.	Vadims Mantrovs	Saistību tiesības	Apdrošināšanas tiesības. Saistību tiesības. Juridisko personu publiski tiesiskā atbildība.

7.	Ilva Nakurte	Civilā aizsardzība	Biodrošība. Hromatogrāfija. Medicīnisko un aromātisko augu ģenētiskās daudzveidības palielināšana.
8.	Juris Burlakovs	Vides aizsardzība	Poligonu ieguves paradigmas: no atkritumu izgāztuves līdz ekosistēmas pakalpojumu atjaunošanai. Nacionālā klimata politika.
9.	Ramona Rupeika-Apoga	Vadības grāmatvedība Starptautiskās finanses	Banku darbība. Finanšu instrumenti. Vadības grāmatvedības pielietošana un ieviešana Latvijas uzņēmumos.
10.	Roberts Škapars	Mikroekonomikas analīze	Mikroekonomika un nozaru politika.
11.	Jānis Priede	Mikroekonomikas analīze	Produktivitāte Baltijas valstīs. Mikroekonomika. Starptautiskā uzņēmējdarbības ekonomika.
12.	Sandra Jēkabsone	Makroekonomikas analīze Investīciju politika Industriālā politika	Makroekonomika un ekonomikas politika. Latvijas tautsaimniecības attīstības problēmas, t. sk. investīcijas, darba tirgus, valsts struktūrpolitika.
13.	Atis Bērziņš	Statistiskā analīze	Demogrāfiskie procesi. Iedzīvotāju depopulācija, sastāva novecošanās, dzimstības analīze, etniskā sastāva izmaiņu analīze, iedzīvotāju skaita un sastāva prognozes.
14.	Uldis Rozevskis	Lielo datu analīze un prognozējošā modelēšana	Modernu informācijas tehnoloģiju izmantošana biznesā, e-bizness, e-komercija, biznesa procesu modelēšana un simulācija, analīze.
15.	Rita Žuka	Lielo datu analīze un prognozējošā modelēšana	Biznesa procesu modelēšanas būtiskie elementi. Darba tirgus prognozēšanas metodika.

4.2. tabulā uzskatāmi var redzēt, ka studiju programmas mācībspēku zinātniski pētnieciskā darba virzieni ir tieši saistīti ar viņu docētajiem studiju kursiem. Mācībspēki savu pētījumu rezultātus integrē docējamo studiju kursu saturā, regulāri veicot kursu satura aktualizāciju Latvijas Universitātes Informatīvajā sistēmā (LUIS). Tādējādi studenti tiek iepazīstināti ar jaunākajām zinātniskajām atziņām un attiecīgās jomas novitātēm. Piemērus par mācībspēku zinātniski pētnieciskā darba rezultātu integrāciju studiju procesā skat. zemāk.

Piemēram, profesore Inga Būmane ir veikusi vairākus svarīgus pētījumus, kas tieši saistīti ar studiju programmā docējamo studiju kursu "Starptautiskie finanšu pārskatu standarti" (Būmane I. The methodology of the statement of comprehensive income and its impact on profitability: the case of Latvia, *Journal Entrepreneurship and Sustainability Issues* 6(1) (2018), p. 77-86. Datu bāzes: Scopus, Web of Science; Būmane I. Goodwill and gain from bargain purchase - theoretical analysis of accounting policy//International conference "New Challenges of Economic and Business

Development-2012", May 10-12, 2012, Conference proceedings: University of Latvia, Riga. (2012), p.118-130, Datu bāze: Web of Science).

Apjomīgu pētījumu par iekšējā audita pilnveidošanas iespējām Latvijā profesore Inta Brūna vadībā veikusi docente Ivita Faituša. Minētā pētījuma rezultāti tiek izmantoti arī programmas studiju kursā "Iekšējais audits". Sagaidāms, ka docente Ivita Faituša tuvākā nākotnē arī piedalīsies šī studiju kursa docēšanā.

Kā arī profesore Inta Brūna kopā ar Lietuvas, Igaunijas, Čehijas un Polijas zinātniekiem veikusi pētījumu par grāmatvedības normatīvā regulējuma jautājumiem dažādās ES valstīs (Subačienė, R.; Alver, L.; Brūna, I.; Hladika, M.; Mokošová, D.; Molín, J. Evaluation of accounting regulation evolution in selected countries, *Journal Entrepreneurship and Sustainability Issues* 6(1) (2018), p.139-175. Datu bāzes: Scopus, Web of Science). Pētījuma rezultātus profesore izmanto sniedzot programmas studentiem konsultācijas par aktuālajām grāmatvedības un audita jomas problēmām, ko studentiem detalizētāk pētīt maģistra darbā.

Profesore Inga Būmane kopā ar ZAB Eversheds Sutherland Bitāns vadošo speciālistu Daini Vodolaginu veikuši kopīgu pētījumu par nodokļu aspektiem (Būmane I.; Vodolagins D. Favourable Tax Regimes that Constitute Selective State Aid from the Perspective of the CJEU Recent Case-Law, *Journal European Research Studies*, Volume XX, Issue 3A (2017), p.231-245. Datu bāzes: Scopus u.c.). Pētījuma rezultāti tiek izmantoti programmas studiju kursā "Starptautiskie nodokļi un prakse".

Lektore Ieva Aizsila, kas paralēli darbam LU strādā arī SIA Grant Thornton Baltic Audit par Revīzijas nodaļas vadītāju, veic pētījumus par ārējā audita procesiem un problemātiku (piemēram, Aizsila I. Audit process: Application of professional scepticism and professional judgement – case study in Latvia// 10th International Scientific Conference "New Challenges of Economic and Business Development – 2018: Productivity and Economic Growth", May 10-12, 2018, Conference proceedings: University of Latvia, Riga. (2018)). Pētījumu rezultātus lektore izmanto docējot programmas studiju kursu "Starptautiskie revīzijas standarti".

Profesore Ramona Rupeika-Apoga veic aktīvu zinātniski pētniecisko darbību, kuras rezultāti arī tiek izmantoti docējot programmas studiju kursus "Starptautiskās finanses" un "Vadības grāmatvedība". Piemēram, profesore Ramona Rupeika-Apoga kopā ar asoc. profesori Irinu Solovjovu veikušas pētījumu par Latvijas mazo un vidējo uzņēmumiem iespējām saņemt finanšu resursus (Rupeika-Apoga R., Solovjova I. Access to finance for Latvian SMEs, *Journal European Research Studies*, Volume XX, Issue 3 (2017), p.57-68. Datu bāzes: Scopus u.c.). Kā arī profesore kopā ar Polijas un Rumānijas zinātniekiem veikusi kopīgu pētījumu par masu mediju ietekmi uz ekonomikas speciālistiem nākotnē (Kotowska B.; Rupeika-Apoga R.; Treapat L. M. How mass-media affects future specialists in economics? Evidence from Latvia, Poland and Romania// International Conference: 6th International Academic Conference on Strategica - Challenging the Status Quo in Management and Economics Location: Bucharest, Romania (Oct 11-12, 2018), Book Series: Strategica (2018), p. 955-969. Datu bāze: Web of Science).

Tāpat arī doktoranti tiek iesaistīti kopīgos pētījumos ar studiju programmas mācībspēkiem. Tā, piemēram, profesore Inta Brūna kopā ar doktoranti Jūliju Pouhu pēta PVN aspektus (Brūna I., Pouha J. Update on Tax Control Practice in Latvia in the Scope of VAT Directive 2006/112/EC. Proceedings of the 5th International Conference on Accounting, Auditing, and Taxation (ICAAT 2016). (Advances in Economics, Business and Management Research). [Tallinn], 2016 p.23-33. Datu bāze: Web of Science). Profesors Jānis Priede kopā ar doktorantu Haidong Feng pēta Latvijas zīmolu konkurētspēju Ķīnā (Priede J., Feng H. An Exploratory Analysis of Latvian Brands Competitiveness in China, *Journal European Integration Studies* Vol. 11 (2017), p. 174-185. Datu bāze: Web of Science). Arī šo pētījumu rezultāti tiek izmantoti programmas studijuursos. Attiecīgi: profesore Inta Brūna pētījuma rezultātus izmanto sniedzot programmas studentiem konsultācijas par aktuālajām

grāmatvedības un audita jomas problēmām, ko studentiem detalizētāk pētīt maģistra darbā, profesors Jānis Priede pētījuma rezultātus izmanto programmas studiju kursā “Mikroekonomikas analīze”.

Studiju programmas realizācijā iesaistītie mācībspēki piedalās dažādos zinātniski - pētnieciskos projektos.

Piemēram, stundu pasniedzēja Lelde Dimante 2018.gadā piedalījās projektā “Revīzijas kvalitātes kontrole Serbijas valsts revīzijas iestādē” (Twinning light projekts “Audit quality control in the state audit institution of Serbia”) un periodā no 2011.gada līdz 2018.gadam strādāja projektā “Konsultācijas un apmācības Gruzijas un Moldovas augstākajā revīzijas iestādēm institūciju kapacitātes stiprināšanas projektos ar Zviedrijas augstāko revīzijas iestādi”. Pētījumu rezultāti tiek izmantoti arī programmas studiju kursā “Starptautiskie revīzijas standarti”, kura ietvaros Lelde Dimane docē tematus par revīzijas veikšanas īpatnībām publiskajā sektorā.

Tāpat arī profesore Sandra Jēkabsons no 2017. līdz 2018.gadam piedalījās ESF finansētā projekta “Īstermiņa darba tirgus prognozēšanas metodoloģijas pilnveide, tai skaitā papildināšana ar īstermiņa prognožu sagatavošanu prasmju griezumā un vadlīniju izstrāde metodoloģijas lietotājiem” izstrādē, kura rezultātā tika izstrādāta prasmju kopa matrica atsevišķu profesiju grupu griezumā, ko LR NVA izmanto īstermiņa darbaspēka tirgus prognozēšanā. Pētījuma rezultāti tiek izmantoti arī studiju kursā “Makroekonomikas analīze”.

Detalizēta informācija par katra mācībspēka zinātniski pētniecisko darbību atspoguļota tā CV.

Aktīva mācībspēku zinātniski pētnieciskā darbība liecina par studiju programmā iesaistīto docētāju augsto kvalifikāciju un profesionalitāti, kas nodrošina augstu akadēmiskās izglītības kvalitāti. Pie tam, pamatojoties uz programmas realizācijā iesaistīto mācībspēku zinātniskās pētniecības darbības virzieniem, kas apkopoti 4.2.tabulā, secinams, ka ***mācībspēku zinātniski pētnieciskā darba virzieni ir studiju programmas saturam atbilstošajās jomās un pētījumu rezultāti tiek izmantoti studiju procesā.***

4.6. Mācībspēku sadarbības novērtējums, norādot mehānismus sadarbības veicināšanai, studiju kursu/ moduļu savstarpējās sasaistes nodrošināšanā. Norādīt arī studējošo un mācībspēku skaita attiecību studiju programmas ietvaros (pašnovērtējuma ziņojuma iesniegšanas brīdī).

Maģistra studiju programmā “Grāmatvedība un audits” iesaistīto mācībspēku sadarbība ir regulāra. Piemēram, ik mēneša Finanšu un grāmatvedības nodaļas sēdēs tiek pārrunāti jautājumi, kas saistās ar studiju kursu satura pilnveidošanu e-studiju vidē. Latvijas Universitātes Informācijas tehnoloģiju departaments mācībspēkiem regulāri piedāvā e-studiju apmācību seminārus “E-studiju vides jeb Moodle uzlabojumi”.

Lai sekmētu LU BVEF mācībspēku organizēšanu un sadarbību noteiktos akadēmiskos virzienos, pamatojoties dekāna norādījumu Nr.BVEF-A43.1/57 ir apstiprināti akadēmiskās darbības virzienu vadītāji no vēlētā akadēmiskā personāla vidus. Akadēmiskās darbības virzienu vadītāji divas reizes gadā nodaļās organizē metodiskos seminārus par aktuāliem jautājumiem, kas saistīti ar studiju kursu satura pilnveidošanu, lekciju un semināru organizēšanu, e-studiju attīstīšanu, jaunākās literatūras iekļaušanu studijuursos. Tā, piemēram, vairāki no metodiskiem semināriem bija veltīti

starptautisko finanšu pārskatu standartu un starptautisko revīzijas standartu aktualitātēm.

LU BVEF regulāri notiek mācībspēku novērtēšana. Sākot ar 2019.gadu fakultātē ir izveidota jauna formalizēta sistēma mācībspēku hospitācijai, kas nodrošina papildiespējas pilnveidot studiju procesu un celt nodarbību kvalitāti.

Tāpat arī LU BVEF regulāri notiek Radošie forumi, kur mācībspēkiem ir iespēja iepazīstināt pārējos kolēģus ar savu pieredzi un sasniegumiem, kā arī gūt noderīgu informāciju turpmākajiem pētījumiem un citām aktivitātēm. Piemēram, radošajā forumā “Grāmatvedības, analīzes un audita teorija un prakse” studiju programmas docētāji dalījās pieredzē par nozares svarīgākiem pētījumiem, par aktualitātēm revīzijas nozarē, par mācību prakšu nozīmi studiju procesa organizācijā. Savukārt radošajā forumā “Darba tirgus pētījumi tautsaimniecības ilgtspējīgas attīstības un plaukstošas izaugsmes kontekstā” mācībspēki dalījās pieredzē un diskutēja par tautsaimniecības attīstības tendencēm un nākotnes izaicinājumiem. Viens no radošiem forumiem 2018. gadā bija veltīts LU mācībspēku starptautisko sakaru uzlabošanas iespējām, LU iekšējā atbalsta sistēmai un zinātnieku iespējām dalībai H2020. Otrajā forumā fakultātes pēc-doktorantūras zinātnieces Olga Rajevska un Agnese Cimdiņa iepazīstināja ar saviem pētījuma rezultātiem.

Maģistra studiju programmas “Grāmatvedība un audits” īstenošanā kopā ir iesaistīti 14 docētāji, no tiem 12 ir LU vēlēta akadēmiskā personāla pārstāvji: 6 profesori, 2 asociētie profesori, 2 docenti, 2 lektori, kā arī programmas realizācijā piesaistīts 1 pētnieks un 1 stundu pasniedzējs, kas ir no grāmatvedības un starptautisko nodokļu jomas pieaicināts nodokļu speciālists.

Uz pašnovērtējuma ziņojuma iesniegšanas brīdi (01.10.2019.) LU informācijas sistēmā maģistra studiju programmā “Grāmatvedības un audits” ir reģistrēts 61 studējošais, kas veido mācībspēku un studējošo attiecību 1:4.

Kopumā var secināt, ka programmā iesaistīto mācībspēku sadarbība ir laba un fakultātē ir izstrādāts mehānisms to sadarbības veicināšanai.

Pielikumi

III. Studiju programmas raksturojums - 1. Studiju programmas raksturojošie parametri		
Kopīgās studiju programmas atbilstība Augstskolu likuma prasībām (tabula)		
Statistika par studējošajiem pārskata periodā	1.pielik. MSP_G_A_statistikas dati.docx	Statistical Data on the Students of the professional master G&A.docx
III. Studiju programmas raksturojums - 2. Studiju saturs un īstenošana		
Studiju programmas atbilstība valsts izglītības standartam	Akadēmiskās maģistra studiju programmas GunA atb stand.docx	G&A Compliance of the professional master.docx
Studiju programmā iegūstamās kvalifikācijas atbilstību profesijas standartam (ja piemērojams)		
Studiju programmas atbilstību atbilstošās nozares specifiskajam normatīvajam regulējumam (ja piemērojams)		
Studiju kursu/ moduļu kartējums studiju programmas studiju rezultātu sasniegšanai	Akadēmiskās maģistra studiju programmas GunA kart.docx	G&A Mapping of the Study Courses of the professional master.docx
Studiju programmas plāns (katram studiju programmas īstenošanas veidam un formai)	Akadēmiskās maģistra studiju programmas GunA plaani.docx	12_03 G&A Curriculum of the professional master.docx
Studiju kursu/ moduļu apraksti	4. KURSU_APRAKSTI_MSP_G_A_LV_FINAL_04032020.docx	4.1. KURSU_APRAKSTI_MSP_G_A_ENG_FINAL_04032020.docx
Studiju programmas raksturojums - Citi obligātie pielikumi		
Par studiju programmas apgūšanu izsniedzamā diploma paraugs	GA dipl.docx	G&A Master diploma.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem nodrošinās iespējas turpināt izglītības iegūvi citā studiju programmā vai citā augstskolā/ koledžā (līgums ar citu akreditētu augstskolu vai koledžu), ja studiju programmas īstenošana tiks pārtraukta	134_lem_BVEF_3_12_2019_.jpg	Domes lēmumi eng pielikums 17.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem garantē zaudējumu kompensāciju, ja studiju programma augstskolas vai koledžas rīcības (darbības vai bezdarbības) dēļ netiek akreditēta vai tiek atņemta studiju programmas licence un studējošais nevēlas turpināt studijas citā studiju programmā.	apliec par zaud atliidz.pdf	Confirmation.docx
Augstskolas/ koledžas apliecinājums par studiju programmas īstenošanā iesaistāmo mācībspēku attiecīgo svešvalodu prasmi vismaz B2 līmenī atbilstoši Eiropas Valodas prasmes novērtējuma līmeņiem (līmeņu sadalījums pieejams tīmekļvietnē www.europass.lv, ja studiju programmu vai tās daļu īsteno svešvalodā.		
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas doktora studiju programmas, apliecinājums, ka doktora studiju programmas akadēmiskā personāla sastāvā ir ne mazāk kā pieci doktori, no kuriem vismaz trīs ir Latvijas Zinātnes padomes apstiprināti eksperti tajā zinātņu nozarē vai apakšnozarē, kurā studiju programma plāno piešķirt zinātnisko grādu.		
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, apliecinājums, ka akadēmisko studiju programmu akadēmiskais personāls atbilst Augstskolu likuma 55. panta pirmās daļas trešajā punktā noteiktajām prasībām.	apliec par 55.pantu.jpg	Confirmation 4.docx
Studiju līguma paraugs/-i	studiju līguma forma pilsoņiem un nepilsoņiem.doc	Līgums ENG.docx
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, kurās paredzēts, ka studēs mazāk nekā 250 pilna laika studējošie, attiecīgs Augstākās izglītības padomes atzinums atbilstoši Augstskolu likuma 55. panta otrajai daļai.	AIP atzinums GAA GA.pdf	Conclusions of Council of Higher Education and University of Latvia.docx

Finanšu ekonomika

Augstākās izglītības iestāde	<i>Ekonomika</i>
Studiju programmas nosaukums	<i>Finanšu ekonomika</i>
Izglītības klasifikācijas kods (IKK)	<i>47311</i>
Studiju programmas veids	<i>Profesionālā maģistra studiju programma</i>
Studiju programmas direktora vārds	<i>Inna</i>
Studiju programmas direktora uzvārds	<i>Romānova</i>
Studiju programmas direktora e-pasts	<i>inna.romanova@lu.lv</i>
Studiju programmas vadītāja/ direktora akadēmiskais/ zinātniskais grāds	<i>Dr.oec., Prof.</i>
Studiju programmas direktora telefona numurs	<i>67034444</i>
Studiju programmas mērķis	<i>Maģistra studiju programmas mērķis ir sagatavot speciālistus ar padziļinātām zināšanām finanšu ekonomikā un nepieciešamām akadēmiskām un profesionālām kompetencēm darbam Latvijas un starptautiskajos uzņēmumos, finanšu institūcijās, nodrošinot iespēju iegūt profesionāla maģistra grādu ar tiesībām turpināt studijas doktorantūrā.</i>
Studiju programmas uzdevumi	<i>1. sniegt mūsdienīgas zināšanas un prasmes kuras atbilst standarta Finanšu analītiķis prasībām un nodrošina finanšu ekonomikas apgūšanu maģistra līmenī; 2. dot iespēju izzināt finanšu ekonomikas problemātiku un apgūt problēmu risināšanas teorētisko pamatojumu un praktiskos paņēmienus valsts, uzņēmumu un banku līmenī; 3. sekmēt prasmju un kompetences attīstīšanu un kritisko domāšanu atbilstoši finanšu analītiķa pienākumiem.</i>

Sasniedzamie studiju rezultāti	<p><i>Pēc sekmīgi izpildītas studiju programmas studenti spēj demonstrēt:</i></p> <p><i>Zināšanas</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Padziļinātas zināšanas par ekonomikas un finanšu tirgus analīzes jaunākām tendencēm.</i> <i>2. Izpratni par organizācijas finanšu risku novērtēšanu un pārvaldīšanu.</i> <i>3. Paplašinātas zināšanas par inovatīvu finanšu instrumentu izmantošanu atbilstoši organizācijas vajadzībām.</i> <i>4. Iegūt paplašinātas zināšanas un izpratni par finanšu analīzes metodēm dažādās pielietošanas jomās.</i> <p><i>Prasmes</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>5. Izmantot iegūtās teorētiskās zināšanas augsti kvalificēto profesionālo funkciju vai uzņēmējdarbības veikšanai.</i> <i>6. Pielietot finanšu analīzes metodes dažādu organizācijas problēmu risināšanai.</i> <i>7. Argumentēt un diskutēt par sarežģītiem profesionālās jomas aspektiem.</i> <i>8. Pielietot starpdisciplinārās zināšanas finanšu problēmu risinājumu izstrādei.</i> <i>9. Veicināt savu profesionālo attīstību un pašizglītošanos mainīgajā ekonomiskajā vidē.</i> <p><i>Kompetences</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>10. Veikt finanšu problēmu kritisko analīzi un pieņemt pamatotus lēmumus to risināšanai.</i> <i>11. Integrēt dažādu jomu zināšanas, dot ieguldījumu jaunu zināšanu radīšanā, pētniecības vai profesionālās darbības metožu attīstībā.</i> <i>12. Parādīt ētisko atbildību par profesionālās darbības ietekmi uz vidi un sabiedrību.</i>
Studiju programmas noslēgumā paredzētais noslēguma pārbaudījums	<i>Maģistra darbs</i>

Studiju programmas varianti

Pilna laika klātiene - 2 gadi - latviešu

Studiju veids un forma	<i>Pilna laika klātiene</i>
Īstenošanas ilgums (gados)	<i>2</i>
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	<i>0</i>
Īstenošanas valoda	<i>latviešu</i>
Studiju programmas apjoms (KP)	<i>80</i>

Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	<i>Iepriekšējā izglītība: 1) bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība ekonomikā un uzņēmējdarbībā, ekonomikā vai vadībzinātnē, vai tam pielīdzināma izglītība (bez iestājpārbaudījuma) 2) bakalaura vai maģistra grāds citās sociālo zinātņu nozarēs vai radniecīgo zinātņu nozarēs: matemātikā, datorzinātnē, informācijas tehnoloģijās, fizikā vai inženierzinātnē un divu gadu darba pieredze uzņēmējdarbības vai ekonomikas jomā (iestājpārbaudījums). Konkursa vērtējuma kritēriji: vidējā svērtā atzīme un noslēguma pārbaudījumu kopējā atzīme, iestājpārbaudījuma atzīme. Programmai, kurā studijas notiks angļu valodā, nepieciešams apliecināt angļu valodas prasmi: 1. Ārvalstniekiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti, kas atbilst vismaz B2 līmenim, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā 2. Pārējiem reflektantiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti vai citi apliecinājumi par angļu valodas prasmi, kas atbilst vismaz B2 līmenim vai vērtējums angļu valodā iepriekšējās izglītības dokumentā (atzīmei jābūt ne zemākai kā 6 (10 ballu skalā) vai vērtējums iestājpārbaudījumā, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā</i>
Iegūstamais grāds (latviešu valodā)	<i>Profesionālā maģistra grāds finanšu ekonomikā</i>
Iegūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	<i>Finanšu analītiķis</i>

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

Pilna laika klātiešana - 2 gadi - angļu

Studiju veids un forma	<i>Pilna laika klātiešana</i>
Īstenošanas ilgums (gados)	2
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	0
Īstenošanas valoda	<i>angļu</i>
Studiju programmas apjoms (KP)	80
Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	<i>Iepriekšējā izglītība: 1) bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība ekonomikā un uzņēmējdarbībā, ekonomikā vai vadībzinātnē, vai tam pielīdzināma izglītība (bez iestājpārbaudījuma) 2) bakalaura vai maģistra grāds citās sociālo zinātņu nozarēs vai radniecīgo zinātņu nozarēs: matemātikā, datorzinātnē, informācijas tehnoloģijās, fizikā vai inženierzinātnē un divu gadu darba pieredze uzņēmējdarbības vai ekonomikas jomā (iestājpārbaudījums). Konkursa vērtējuma kritēriji: vidējā svērtā atzīme un noslēguma pārbaudījumu kopējā atzīme, iestājpārbaudījuma atzīme. Programmai, kurā studijas notiks angļu valodā, nepieciešams apliecināt angļu valodas prasmi: 1. Ārvalstniekiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti, kas atbilst vismaz B2 līmenim, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā 2. Pārējiem reflektantiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti vai citi apliecinājumi par angļu valodas prasmi, kas atbilst vismaz B2 līmenim vai vērtējums angļu valodā iepriekšējās izglītības dokumentā (atzīmei jābūt ne zemākai kā 6 (10 ballu skalā) vai vērtējums iestājpārbaudījumā, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā</i>

legūstamais grāds (latviešu valodā)	<i>Profesionālā maģistra grāds finanšu ekonomikā</i>
legūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	<i>Finanšu analītiķis</i>

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

Pilna laika klātiene - 1 gadi - latviešu

Studiju veids un forma	<i>Pilna laika klātiene</i>
Īstenošanas ilgums (gados)	<i>1</i>
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	<i>0</i>
Īstenošanas valoda	<i>latviešu</i>
Studiju programmas apjoms (KP)	<i>40</i>
Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	<i>Iepriekšējā izglītība: Otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība (vai tai pielīdzināma augstākā izglītība) ekonomikā un uzņēmējdarbībā, ekonomikā vai vadībzinātnē, vai tam pielīdzināma izglītība Konkursa vērtējuma kritēriji: vidējā svērtā atzīme un noslēguma pārbaudījumu kopējā atzīme</i>
legūstamais grāds (latviešu valodā)	<i>Profesionālais maģistra grāds finanšu ekonomikā</i>
legūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	<i>-</i>

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)

1.1. Izmaiņu studiju programmas parametros, kas notikušas kopš iepriekšējās studiju virziena akreditācijas lapas izsniegšanas vai studiju programmas licences izsniegšanas, ja studiju programma nav iekļauta studiju virziena akreditācijas lapā, apraksts un analīze.

Ņemot vērā jauna profesiju standarta "Finanšu analītiķis" apstiprināšanu, programmai pārskatīti studiju rezultāti, kā arī ievērotas jaunas prasības, izdalot zināšanas, prasmes un kompetences.

1.2. Statistikas dati par studējošajiem studiju programmā, studējošo skaita dinamika, skaita izmaiņu ietekmes faktoru analīze un novērtējums. Analizējot, atsevišķi izdalīt dažādas studiju formas, veidus, valodas.

Studējošo skaits programmā ir stabilizējies un studējošo skaita dinamika ir pozitīva (sk. 1.pielikumu). Neliela lejupslīde bija vērojama 2015., 2016.g. demogrāfiskās (t.sk. migrācijas) situācijas dēļ. Tomēr jāatzīmē, ka pārskata periodā tika uzņemts pietiekams studējošo skaits un studijas programmā bija nodrošinātas visiem studēt gribētājiem.

2017./2018.akad.gadā studējošo skaita dinamika izlīdzinājās un 2019./2020.akad.gadā ir vērojams būtisks studējošo skaita pieaugums – par 30% salīdzinājumā ar 2018./2019.akad.gadu. 2019./2020.akad.gadā programmā studē 57 studenti, tajā skaitā 1.studiju gadā imatrikulēti 44 studenti, no tiem 18 studenti saskaņā ar 1 gada studiju programmas plānu un 26 studenti – 2 gadu studiju programmas plānu.

Studējošo skaita pieaugums liecina par to, ka ir vērojama pieaugošā interese par finanšu un ekonomikas jautājumiem un studijām. Tas ir arī izskaidrojams ar absolventu potenciālā darba tirgus augšanu. Tā, saskaņā ar Ekonomikas ministrijas prognozēm, “finanšu un apdrošināšanas darbības” joma pastāvīgi attīstās un nākotnē tajā ir sagaidāms pieaugums 1,3% (2018.-2025.g.) un 3,2% (2026.-2035.g.)^[1]. Ekonomikas ministrijas pētījumā “Darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozes” finanšu speciālisti ir Top 15 profesijās ar lielāko nodarbināto skaita pieaugumu 2022.g. Arī pasaules līmenī finanšu analītiķi ir Top 10 nākotnes profesiju sarakstā. Kā liecina absolventu aptaujas, studējošie izvēlās studēt PMSP „Finanšu ekonomika” tā satura un kvalificētu mācībspēku dēļ. Jāatzīmē, ka studiju programmā ir tikai 1 budžeta vieta katrā studiju gadā, un pamatā visi studējošie paralēli studijām strādā un finansē studijas no personīgajiem līdzekļiem.

Par studiju programmas kvalitāti liecina neliels studējošo atbirums. Analizējot atbiruma statistiku (sk.1.pielikumu), „pēc paša (-u) vēlēšanās” studijas programmā katru gadu pārtrauc 1-2 studenti (vidējais rādītājs par periodu: 1,38). Šiem gadījumiem tiek pievērsta īpaša uzmanība. Pārrunu rezultātā ar studējošo, kas vēlas pārtraukt studijas programmā kā visbiežākais iemesls tiek minēti ģimenes apstākļi (bērna piedzimšana, finansiālās grūtības u.c.), kā arī grūtības apvienot studijas ar darbu (piemēram, citā pilsētā). Jāatzīmē, ka visbiežākais atbiruma iemesls ir „studiju līguma saistību nepildīšanu, kas izpaužas studiju programmas savlaicīgā neizpildīšanā” (t.sk., arī noslēguma pārbaudījuma nenokārtošanā). Studiju pārtraukumi (akadēmiskais atvaļinājums vai eksmatrikulācija) parasti notiek pēdējā studiju semestrī un liela daļa no studijas pārtraukušajiem

studentiem pēc laika atjaunojas studijām. Tā, katru gadu 1-2 studenti atjaunojas studijām un veiksmīgi tās pabeidz. Tāpēc atbiruma statistika neatspoguļo reālu studijas pārtraukumu skaitu, kas vairāku gadu skaitījumā ir mazāks. Iepriekšminētais apstiprina arī turpmāk augstu pieprasījumu pēc augstākā līmeņa izglītības finanšu ekonomikā un programmas ilgtspēju.

Balstoties uz studējošo viedokļa analīzi, 2014.gadā tika pieņemts lēmums sākt ar 2014./2015.akad.gadu pārtraukt studējošo uzņemšanu NLK programmā (nepilna laika klātienes forma) ar studiju ilgumu 1,5 gadi un turpmāk piedāvāt tikai PLK (pilna laika klātienes) formu ar studiju ilgumu 1 gads. Ņemot vērā to, ka arī turpmāk nav plānots piedāvāt programmu NLK formā, studējošo skaita analīze par pārskata periodu tiek veikta, neizdalot atsevišķi šo programmas īstenošanas formu.

[1] Ekonomikas ministrijas "Informatīvais ziņojums par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm", 2018.

1.3. Analīze un novērtējums par studiju programmas nosaukuma, iegūstamā grāda, profesionālās kvalifikācijas vai grāda un profesionālās kvalifikācijas mērķu un uzdevumu, studiju rezultātu, kā arī uzņemšanas prasību savstarpējo sasaisti.

Studiju programmas „Finanšu ekonomika” nosaukums, iegūstamais grāds, piešķiramā profesionālā kvalifikācija ir savstarpēji saistīti. No tiem izriet programmas mērķi un uzdevumi, kā arī studiju rezultāti. Arī uzņemšanas prasības programmā nosaka programmas profesionālā ievirze un specifika. Studiju programmas ietvaros iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences atbilst Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras 7. līmenim, to apliecina arī studiju kursu kartējumā, kas pievienots (skatīt 4. pielikumu).

Profesiju standarts “Finanšu analītiķis”, kas atbilst piektajam profesionālās kvalifikācijas līmenim un septītajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim, saskaņots un apstiprināts Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes (turpmāk – PINTSA) 16.oktobra 2019.gada sēdē, protokols Nr.7. Saite uz standartu “Finanšu analītiķis” <https://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-118.pdf>. Iekļaušanai obligāti piemērojamo profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību sarakstā (2018.gada 9.oktobra MK noteikumi Nr.626 “Noteikumi par obligāti piemērojamo profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību sarakstu un tajā iekļauto profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību publiskošanas kārtību”) notiks pēc visu atjaunoto profesiju standartu saskaņošanas PINTSA 2020.gadā.

Profesionālā maģistra studiju programma “Finanšu ekonomika” ir izveidota 2005.gadā (pirmā akreditācija 29.06.2005) un tiek īstenota, balstoties uz 26.08.2014 MK *Noteikumiem par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu* Nr.512 un ievērojot profesijas „Finanšu analītiķis” (7. LKI kvalifikācijas līmenis) standarta prasības. Maģistra studiju programma “Finanšu ekonomika” nodrošina padziļinātu finanšu ekonomikas, kā arī profesionālo prasmju un iemaņu apguvi, lai varētu pildīt finanšu analītiķa uzdevumus.

Maģistra studiju programmas mērķis atbilst LU misijai, atbalsta LU stratēģiskās attīstības plānā noteiktos mērķus. Studiju programmas mērķis atbilst arī LU ilgtermiņa attīstības stratēģijai

(2016–2020), kas paredz LU mērķi nodrošināt Latvijas un ES darba tirgus prasībām atbilstoša cilvēkresursu sagatavošanu.

Programma „Finanšu ekonomika” ir profesionālā maģistra studiju programma, tā satur gan teorētiskos studiju kursus, gan arī praksi, tādējādi nodrošinot studentiem iespēju iegūt zināšanas un iemaņas, kas ir nepieciešamas praktiskā darba veikšanai. Programmas absolventi var strādāt par finanšu ekonomistiem, finanšu menedžeriem, finanšu analītiķiem u.c. banku, uzņēmējdarbības un publiskajā sektorā, vai kā pašnodarbināta persona vai individuālais komersants. Programmas absolventi iegūst tiesības arī turpināt studijas doktorantūrā. Pašlaik divi programmas absolventi studē BVEF doktorantūrā. Tas apliecina studiju programmas atbilstību nosaukumam, profesionālai kvalifikācijai, kā arī programmas mērķiem un uzdevumiem.

Studiju programmas saturs nodrošina profesionālās darbības veikšanai nepieciešamo profesionālo kompetenci, zināšanu, prasmju un attieksmju kopumu. Nozīmīgas programmas sastāvdaļas ir prakse un maģistra darba izstrādāšana un aizstāvēšana, kas kopā veido 58% no kopējā pilna laika programmas 2 gadu studiju plāna un 65% no kopējā programmas 1 gada studiju plāna kursu apjoma. Šāds programmas saturs atbilst profesionālās programmas līmenim.

Programmas uzņemšanas prasības atbilst maģistra programmas līmenim. Pilna laika klātienes forma paredz studiju ilgumu 2 gadi (jeb 4 semestri, studiju programmas apjoms ir 80 kredītpunkti). Svarīgs priekšnosacījums ir iepriekšējās zināšanas finanšu un ekonomikas jomā. Papildnosacījums: dzīves gājuma apraksts (CV).

Tāpēc uzņemšanas prasības paredz šādu iepriekšējo izglītību:

1. bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība ekonomikā un uzņēmējdarbībā, ekonomikā vai vadībizinātnē (bez iestājpārbaudījuma)
2. bakalaura vai maģistra grāds citās sociālo zinātņu nozarēs vai radniecīgo zinātņu nozarēs: matemātikā, datorzinātnē, informācijas tehnoloģijās, fizikā vai inženierzinātnē un divu gadu darba pieredze uzņēmējdarbības vai ekonomikas jomā (iestājpārbaudījums)

Programmai, kurā studijas notiks angļu valodā, nepieciešams apliecināt angļu valodas prasmi:

1. Ārvalstniekiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti, kas atbilst vismaz B2 līmenim, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā.
2. Pārējiem reflektantiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti vai citi apliecinājumi par angļu valodas prasmi, kas atbilst vismaz B2 līmenim vai vērtējums angļu valodā iepriekšējās izglītības dokumentā (atzīmei jābūt ne zemākai kā 6 (10 ballu skalā) vai vērtējums iestājpārbaudījumā, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā.

Pēc sekmīgas studiju programmas prasību izpildes pilna laika klātienē studējošie saņem augstākā līmeņa profesionālās izglītības diplomu par profesionālo maģistra grādu finanšu ekonomikā un iegūst finanšu analītiķa kvalifikāciju, kas atbilst piektajam profesionālās kvalifikācijas līmenim, Profesiju standartam „Finanšu analītiķis” un otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartam.

Pilna laika klātienes forma paredz arī studiju plānu ar ilgumu 1 gads (jeb 2 semestri, studiju programmas plāna apjoms ir 40 kredītpunkti). Pēc sekmīgas studiju programmas prasību izpildes studējošie saņem augstākā līmeņa profesionālās izglītības diplomu par profesionālo maģistra grādu finanšu ekonomikā. Studēt programmā ar 1 gada studiju plānu tāpēc ir tiesīgi tikai tie studenti, kuriem ir otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība (vai tai pielīdzināma augstākā izglītība) ekonomikā un uzņēmējdarbībā, ekonomikā vai vadībizinātnē. Papildnosacījums: dzīves gājuma apraksts (CV).

Tādējādi secināms, ka studiju programmas nosaukums, iegūstamais grāds, studiju kursu saturs, programmas mērķis un uzdevumi, kā arī uzņemšanas nosacījumi pilnā mērā savstarpēji atbilst.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)

2.1. Studiju kursu/ moduļu satura aktualitātes un atbilstības nozares, darba tirgus vajadzībām un zinātnes tendencēm novērtējums. Sniegt informāciju, vai, un kā studiju kursu/ moduļu saturs tiek aktualizēts atbilstoši nozares, darba tirgus un zinātnes attīstības tendencēm. Maģistra vai doktora studiju programmu gadījumā norādīt un sniegt pamatojumu, vai grādu piešķiršana balstīta attiecīgās zinātnes nozares vai mākslinieciskās jaunrades jomas sasniegumos un atziņās.

Maģistra studiju programma „Finanšu ekonomika” tiek īstenota, ievērojot profesijas „Finanšu analītiķis” (7. LKI kvalifikācijas līmenis) standarta prasības. Sekmīgi apgūstot studiju programmu, studenti spēs parādīt gan zināšanas un prasmes, gan kompetenci, kas ir nepieciešamas darba tirgū. Jāatzīmē, ka studijuursos tiek sniegtas terminoloģijas zināšanas ne tikai latviešu, bet arī angļu valodā. Tas uzlabo programmas absolventu darba iespējas uzņēmumos, kas nodarbojas ar savas produkcijas vai pakalpojumu eksportu, tādējādi atbalstot eksportspējīgo nozaru attīstību. Tāpēc profesionālajā maģistra studiju programmā “Finanšu ekonomika” iegūtās teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas nodrošina programmas absolventu konkurētspēju darba tirgū Latvijā un ārpus tās.

Pastāvīgi tiek veikta studiju programmas pilnveidošana, lai nodrošinātu programmas aktualitāti un atbilstību darba tirgus prasībām, kā arī ņemot vērā studentu, absolventu un darba devēju aptauju izvērtēšanas rezultātus. Regulāri tiek aktualizēti studiju kursu apraksti, tika veikta studiju kursu aprakstu saskaņošana ar mērķi izslēgt satura dublēšanos iespējamību un nodrošināt atsevišķu studiju kursu saskaņotību, kā arī nodrošināt atbilstību studiju programmas noteiktajām kompetencēm un studiju rezultātiem. Pārskata periodā netika veiktas būtiskas izmaiņas studiju programmas saturā, taču tika pārskatīti un aktualizēti visi studiju kursi atbilstoši tirgus un ekonomikas attīstības tendencēm. Pārskata periodā (kopš pēdējās akreditācijas) tika veikta studiju kursu satura aktualizācija e-vidē, nodrošinot studiju kursu atbilstību tirgus prasībām. Jāatzīmē, ka studiju programmas pilnveidošana notiek dažādos virzienos, ievērojot studiju programmu administrēšanā izmantojamās kvalitātes nodrošināšanas pasākumus gan attiecībā uz studiju procesa organizācijas pilnveidošanu, gan studiju kursu satura pilnveidošanu un docētāju profesionālās kvalifikācijas celšanu.

Studējošo noslodze studiju programmas apguvei atbilst 40 akadēmisko stundu darbam par vienu kredītpunktu. Katrā studiju kursā ir paredzēts arī patstāvīgais darbs. Liela uzmanība studijās tiek pievērsta jautājumu analīzei, kritiskai novērtēšanai un diskusijām. Metodiskā pieeja studiju procesa īstenošanā tiek balstīta uz interaktīvām problēmlekcijām un situāciju analīzi ar mērķi attīstīt studentu kritisko domāšanu, kas viņiem palīdzēs veiksmīgi iekļauties darba tirgū. Studiju kursu saturā tiek iekļautas arī jaunākās tendences finanšu jomas un ekonomikas attīstībā, veikto pētījumu (t.sk., arī BVEF docētāju) rezultāti, kā piemēram, finanšu tehnoloģijas (FinTech), uzņēmuma

kapitālas struktūras teorijas, pasaules finanšu centru attīstības tendences u.c. Ieteicamā literatūra un informācijas avoti tiek atspoguļoti studiju kursu aprakstā, kas tiek regulāri aktualizēts.

Lai nodrošinātu studiju programmas kursu atbilstību darba tirgus prasībām un jaunākām tendencēm, tiek īstenota arī pastāvīga mācībspēku kvalifikācijas celšana, sadarbība ar nozares speciālistiem un darba devējiem, kā arī ārvalstu viesprofesoriem.

Sadarbība ar darba devējiem (privātajiem un valsts uzņēmumiem, bankām u.c. finanšu institūcijām) tiek veidota dažādos virzienos. Sadarbība ar darba devējiem un profesionālajām organizācijām notiek gan atsevišķu mācībspēku līmenī, gan Finanšu un grāmatvedības nodaļas, gan arī fakultātes līmenī. Darba devēju pārstāvji tiek pieaicināti atsevišķu studiju kursu docēšanā (piemēram, "Projektu vadīšana un finansēšana", "Finanšu vadība", "Monetārā politika un ekonomika" u.c.), praktiķi tiek iesaistīti arī vairāku lekciju lasīšanas un praktisko nodarbību vadīšanas procesā (piemēram, studiju kursos, "Komerbanku vadība", "Finanšu instrumentu portfeļu vadība un analīze" u.c.), gala pārbaudījuma komisijas darbā, darba devēji nodrošina arī prakses vietas programmā studējošajiem. Bez tam, darba devēji ir iesaistīti stratēģisko lēmumu pieņemšanā un programmas kvalitātes vadības sistēmā, līdzdarbojoties Ekonomikas studiju programmu padomē, fakultātes domē, darba devēju diskusijās (ko regulāri organizē Studentu pašpārvalde), darba devēju forumā u.c.

Lai nodrošinātu studiju programmas satura aktualitāti un atbilstību pasaules pētniecības atziņām finansēs un ekonomikā, regulāri tiek organizētas vairāku nozares speciālistu un ekspertu (finanšu nozares, ministriju, Latvijas bankas, FKTK pārstāvju, uzņēmēju) vieslekcijas atsevišķu studiju kursu ietvaros, kā arī ārvalstu viesprofesoru (prof.T.Randoy, prof.C.Wöhle, prof.J.Körnert, Dr.S.Grima u.c.) lekcijas un semināri. Jāatzīmē, ka sadarbība ar Latvijas un ārvalstu augstskolām katru gadu tiek paplašināta gan studentu apmaiņas jomā, gan arī mācībspēku apmaiņas, metodiskajā un pētniecības jomā. Bez tam, vēl viena strauji pieaugošā sadarbības joma ar nozares pārstāvjiem ir sadarbība kopīgo pētniecības projektu īstenošanā, docētāju pētnieciskajos projektos izstrādāto rekomendāciju prezentēšanā, aprobēšanā un izmantošanā.

Tādējādi, profesionālā maģistra studiju programma "Finanšu ekonomika" nodrošina finanšu nozares zinātņu teorētiskajos pamatos sakņotas, profesijas standartiem atbilstošas, praktiski piemērojamas profesionālās studijas. Salīdzinājumā ar konkurentu piedāvātajām studiju programmām finansēs LU programmai "Finanšu ekonomika" ir vairākas priekšrocības: plašāks potenciālo studentu loks (programma ir paredzēta gan tiem studentiem, kuriem ir bakalaura grāds, gan arī tiem studentiem, kuriem ir otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība ekonomikā, vadībzinātnē, kā arī bakalaura vai maģistra grāds citās sociālo zinātņu nozarēs vai radniecīgo zinātņu nozarēs); atšķirīgs studiju ilgums (1 gads vai 2 gadi) atkarībā no iepriekšējās izglītības; programmas (2 gadu studiju plāns) absolventiem tiek piešķirta kvalifikācija finanšu analītiķis. Programmas studentiem ir arī iespēja uzsākt savu uzņēmējdarbību un attīstīt uzņēmējdarbības prasmes LU studentu Biznesa inkubatorā.

Programmā pastāvīgi studējošajiem ārzemju studentiem, kuriem nav valsts valodas prasmes apliecinājuma A1 līmenī, jāapgūst kurss „Latviešu valodas pamatkurss” atbilstoši Augstskolu likuma 56.panta prasībām (B daļas kurss).

Tādējādi secināms, ka tiek nodrošināta maģistra studiju programmas "Finanšu ekonomika" studiju kursu satura aktualitāte, tās atbilstība finanšu nozares un darba tirgus vajadzībām, kā arī pētniecības atziņām un tendencēm.

2.2. Studiju kursos/ moduļos iekļautās informācijas, sasniedzamo rezultātu, izvirzīto mērķu

u.c. rādītāju savstarpējās sasaistes, studiju kursu/ moduļu mērķu sasaistes ar studiju programmas mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem novērtējums. Doktora studiju programmas gadījumā, galveno pētniecības virzienu apraksts, programmas ietekme uz pētniecību un citiem izglītības līmeņiem.

Studiju programma „Finanšu ekonomika” veidota atbilstoši Latvijas likumdošanas prasībām, kā arī atbilstoši profesijas Finanšu analītiķis standarta prasībām. Programmas absolventi iegūst profesionālā maģistra grādu finanšu ekonomikā un Finanšu analītiķa kvalifikāciju (kvalifikāciju iegūst programmas absolventi saskaņā ar 2 gadu studiju programmas plānu).

Studiju programmas saturs ir izstrādāts, ievērojot studiju kursu loģisku secību un savstarpēju saistību. Šāda programmas uzbūve ļauj maksimāli efektīvi sasniegt studiju programmas mērķi, uzdevumus un sagaidāmos studiju rezultātus, nodrošinot studējošo zināšanu, prasmju un kompetenču izveidi. Nozīmīgas programmas sastāvdaļas ir prakse un maģistra darba izstrādāšana un aizstāvēšana. Praksi studējošie veic saskaņā ar prakses programmu (2 gadu studiju programmas plānā ir paredzēta prakse 26 KP apjomā un 1 gada studiju programmas plānā – 6 KP apjomā), prakses uzdevumi izriet no studiju programmas finanšu un ekonomikas jomas studiju kursiem un studējošo izvēlētajās finanšu jomas (valsts institūcijas, privātās finanšu iestādes, privātās nefinanšu komercsabiedrības).

Pārskata periodā netika veiktas būtiskas izmaiņas programmā. Lai nodrošinātu studiju programmas kvalitatīvu funkcionēšanu, pastāvīgi tiek veikta studiju programmas kursu satura aktualizēšana un e-studiju vides pilnveidošana, ņemot vērā studentu, absolventu un darba devēju aptauju izvērtēšanas rezultātus, kā arī ņemot vērā iepriekšējās akreditācijas ieteikumus. Studējošo aptauju rezultāti apliecina viņu apmierinātību ar programmas saturu (sk. 2.6.sadaļu).

Programmas studiju kursi nodrošina programmas mērķa un sasniedzamo rezultātu sasniegšanu. Studiju kursu satura atbilstība nepieciešamām programmas zināšanām, prasmēm un kompetencēm ir atspoguļota studiju programmas kartējumā (sk. 4.pielikumu) un programmā iekļauto studiju kursu aprakstos (sk. 6. pielikumu).

Programmas mērķim atbilstošas zināšanas tiek apgūtas visos studiju programmasursos, nodrošinot padziļinātas studējošo zināšanas un izpratni par finanšu tirgu un tā analīzes metodēm, uzņēmuma finanšu vadību mainīgajā ekonomiskajā vidē, darbības plānošanu un prognozēšanu, finanšu instrumentiem, finanšu risku novērtēšanu un pārvaldīšanu. Vairākos studijuursos uzsvars tiek likts uz jaunākām tendencēm pētniecībā un praksē, kā arī pētījumu veikšanas metodēm. Lai nodrošinātu jaunāko analīzes metožu apgūšanu, sākot ar 2020./2021.akad.gadu tiek ieviests jauns studiju kurss „Lielo datu analīze un prognozējošā modelēšana”.

Ņemot vērā studiju programmas profesionālo ievirzi, studijuursos liels uzsvars tiek likts uz zināšanu praktisku pielietojumu un darbā tirgū nepieciešamo prasmju nodrošināšanu. Šīs prasmes ietver uzņēmuma finanšu plānošanu, finanšu risku identificēšanu, tam nepieciešamo finanšu aprēķinu veikšanu, darbu ar dažādiem informācijas avotiem pētāmās problēmas analīzei u.c. Finanšu joma strauji attīstīta, t.sk. informācijas tehnoloģiju ietekmē, tāpēc liela uzmanība programmā tiek veltīta studējošo patstāvīgai spējai attīstīt savas kompetences, argumentēti pamatot savu viedokli un prezentēt to. Jāatzīmē, ka neskatoties uz to, ka studiju programma „Finanšu ekonomika” tiek īstenota latviešu valodā, studijuursos tiek nodrošināta iespēja apgūt terminoloģiju arī angļu valodā, tādējādi attīstot studējošo prasmi lasīt speciālo literatūru svešvalodā finanšu un ekonomikas jomā.

Veiksmīgi apgūstot programmu, studējošie iegūst vairākas kompetences, kas ir augsti pieprasītas

darba tirgū. Piemēram, studējošie spēj patstāvīgi analizēt jaunākas tendences finanšu jomā, pētīt dažādus uzņēmuma darbības aspektus, identificēt un analizēt darbības problēmas, veikt to kritisko analīzi un pieņemt pamatotus lēmumus to risināšanai.

Jāatzīmē, ka studiju programmā iekļautie kursi ļauj vispusīgi padziļināt zināšanas un apgūt nepieciešamas prasmes finanšu jomā gan makro līmenī ("Monetārā politika un ekonomika", "Valsts budžeta politika un vadība", "Nodokļu politika un administrēšana", "Starptautiskās finanses" u.c.), gan arī uzņēmuma līmenī ("Finanšu vadība", "Finanšu risku analīze", "Komerbanku vadība" u.c.). Bez tam, vairāki kursi ir virzīti uz nepieciešamo vadīšanas prasmju iegūšanu ("Uzņēmumu stratēģiskā un operatīvā plānošana", "Projektu vadīšana un finansēšana"), kā arī spēju apgūt Komerclikumā noteikto tiesisko regulējumu ("Komerctiesības"). Lai padziļinātu studējošo zināšanas finanšu vadības jomā, sākot ar 2020./2021.akad.gadu tiek ieviests jauns kurss „Kapitālsabiedrību vērtēšana”, kas nodrošinās kompetenci izstrādāt un kritiski izvērtēt pasākumus uzņēmuma vērtības palielināšanai un konkurētspējas paaugstināšanai.

Studiju programmas kartējums atspoguļo studējošo, kas veiksmīgi ir apguvuši programmu, spēju izmantot iegūtās teorētiskās zināšanas augsti kvalificēto profesionālo funkciju veikšanai finanšu jomā. Tātad, var secināt, ka studiju programmas saturs nodrošina profesionālās darbības veikšanai nepieciešamo profesionālo kompetenci - zināšanu, prasmju un attieksmju kopumu, kā arī ļauj sasniegt programmas mērķi, kas ir virzīts uz speciālistu sagatavošanu ar padziļinātām zināšanām finanšu ekonomikā un nepieciešamām akadēmiskām un profesionālām kompetencēm darbam Latvijas un starptautiskajos uzņēmumos, finanšu institūcijās.

Tādējādi, secināms, ka maģistra programmas "Finanšu ekonomika" saturs un studiju kursu saturs ļauj pilnībā sasniegt programmas mērķi un programmai noteiktos rezultātus.

2.3. Studiju īstenošanas metožu (tajā skaitā vērtēšanas) novērtējums, iekļaujot analīzi par to, kā tiek izvēlētas studiju kursos/ moduļos izmantotās studiju īstenošanas (tajā skaitā vērtēšanas) metodes, kādas tās ir un kā tās veicina studiju kursu rezultātu un studiju programmas mērķu sasniegšanu. Iekļaut skaidrojumu, kā studiju procesa īstenošanā ņemti vērā studentcentrētas izglītības principi.

Studiju īstenošanas metodes atbilst maģistra studiju programmas līmenim un ir virzītas uz studiju programmas sagaidāmo studiju rezultātu sasniegšanu. Programmas praktiskā realizācijā tiek izmantotas šādas metodes: lekcijas; semināri, praktiskie darbi (grupu darbs un individuālais darbs), diskusijas, prezentācijas, datorprogrammu izmantošana (piemēram, MatLab, bankas aktīvu un risku pārvaldīšanas simulācijas spēle u.c.).

Lekcijas tiek izmantotas praktiski visos studijuursos, lai izklāstītu kursa teorētiskos jautājumus. Lekciju laikā tiek izmantoti nepieciešamie tehniskie līdzekļi (datori ar interneta pieslēgumu, projektori), jo lekciju vielas labākam vizuālam izklāstam parasti tiek izmantotas MS PowerPoint prezentācijas. Studijuursos ir sniegtas terminoloģijas zināšanas ne tikai latviešu, bet arī angļu valodā ("Starptautiskās finanses", "Finanšu vadība", "Monetārā politika un ekonomika" u.c.). Studentiem ir pieejami izdales materiāli par lekcijas laikā izklāstīto tēmu, kas atvieglo darbu auditorijā un dod iespēju vairāk laika veltīt jautājumu analīzei, kritiskai novērtēšanai un diskusijām. Metodiskā pieeja studiju procesa īstenošanā tiek balstīta uz interaktīvām problēmlekcijām un situāciju analīzi ar mērķi iemācīt studentiem domāt patstāvīgi un kritiski vērtēt dažādus jautājumus, attīstīt analītiskās spējas.

Semināri un praktiskie darbi (t.sk. arī datorklasē) ir svarīga un neatņemama profesionālas programmas sastāvdaļa. Semināri tiek veltīti lekciju laikā izklāstītā materiāla praktiskajam lietojumam, praktisku iemaņu iegūšanai un nostiprināšanai. Semināru un praktisko darbu apjoms programmā sastāda vairāk nekā 40% no kopējā programmas stundu apjoma. Praktiskais darbs (individuālā un grupas darba veidā) stimulē studentus attīstīt nepieciešamas profesionālas kompetences atbilstoši darba tirgus prasībām. Studentu zināšanu apguves kontrolei visos studijuursos tiek organizēti starppārbaudījumi (kontroldarbi, testi). Starppārbaudījumu skaits un svars kopējā studiju kursa vērtējumā ir noteikts attiecīga kursa aprakstā, kas ir pieejams LUIS sistēmā un LU mājaslapā.

Liela uzmanība studiju procesā tiek veltīta studentu spriešanas spējas attīstībai, kā arī zināšanu lietošanai problēmu risināšanā. Mainīgās tirgus situācijas apstākļos īpaši vajadzīgi ir speciālisti, kas spēj analizēt situāciju, kritiski to izvērtēt un pieņemt lēmumus pat nepilnīgas informācijas pieejamības gadījumā. Vairāku studiju kursu ietvaros tiek rīkotas diskusijas, kas palīdz studentiem attīstīt prasmes analizēt dažādas situācijas, meklēt „par un pret” argumentus un izmantot tos sava viedokļa argumentēšanai, kā arī lēmuma pieņemšanai.

Studentu pastāvīgā darba (individuālā vai grupu darba) rezultātu atspoguļošanai tiek izmantotas prezentācijas, kas stimulē studentus strādāt ārpus auditorijas, veicot pētījumu konkrētajā jautājumā, ļauj attīstīt prasmes strādāt komandā, veikt darba dalīšanu un koordinēšanu starp vairākiem grupas dalībniekiem, kā arī pilnveidot savas prezentācijas prasmes un spējas uzstāties auditorijas priekšā, kas ir vērtīgas darba tirgū.

Studiju programmas pastāvīgas aktualitātes nodrošināšanai un vispārīgo metodisko jautājumu (piemēram, studentu zināšanu kontrole un vērtēšana semestra laikā un eksāmenā, maģistra darbu tematika u.c.) apspriešanai periodiski tiek rīkoti metodiskie semināri programmā iesaistītajam akadēmiskam personālam.

Studiju procesa īstenošanas metodes atbilst studentcentrētas izglītības principiem, studiju process ietver gan studējošo individuālo darbu, gan darbu grupās. Būtiska studiju īstenošanas metožu sastāvdaļa ir sadarbība starp studentiem un docētājiem, studējošo ierosinājumi/komentāri tiek ņemti vērā studiju īstenošanas gaitā. Programmas mācību materiāli, praktisko darbu uzdevumi un noteikumi, aktuāla informācija studiju procesa nodrošināšanai ir BVEF mājaslapā un Moodle vidē izvietotajos e-kursos (e-studijas), vai tiek sūtīta studentiem pa e-pastu.

Studentiem tiek nodrošināta individuāla pieeja, kas izpaužas vairākos virzienos: iespēja saņemt individuālo konsultāciju docētāju iknedēļu konsultāciju laikā, kā arī ārpus tā; e-vides pastiprināta izmantošana studiju procesā (e-studijas, e-resursi); elektronisko sakaru iespējas, kas nodrošina pastāvīgus sakarus ar docētāju (docētājiem ir pienākums regulāri pārbaudīt savu e-pastu un atbildēt uz studējošo jautājumiem); individuālās konsultācijas par studiju programmas īstenošanas formalitātēm, ko sniedz vispārējais personāls, studiju metodiķes, kas ir pieejamas gan darba dienās (no plkst.8.30 līdz 18.30), gan arī sestdienās (no plkst.8.30 līdz 15.00). Jāatzīmē, ka studējošajiem tiek nodrošināta atgriezeniskā saite, gan regulārās grupas tikšanās ar studiju programmas direktoru, gan arī individuālo tikšanos laikā.

Vērtēšanas sistēma

Atbilstoši LR Ministru kabineta noteikumiem Nr.512 un LU Senāta 29.06.2015. lēmumu Nr. 211, studiju rezultāti programmā tiek vērtēti, balstoties uz šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes, iegūtā kompetence atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtēšanai ir divi aspekti: kvalitātes kritērijs – atzīme pēc 10 ballu sistēmas un kvantitatīvais kritērijs – kredītpunkti pēc kopējā stundu skaita studiju kursā.

Profesionālā maģistra studiju programmā kursu novērtēšanā lieto komplekso metodi, kas ietver

studentu starppārbaudījumu, praktisko darbu, individuālā vai grupas darba, un gala pārbaudījumu (eksāmenu) rezultātu novērtējumu. Lai veicinātu studentu pastāvīgu darbu, ir noteikts, ka gala pārbaudījuma (eksāmena) vērtējums sastāda ne vairāk kā 50% no studiju kursa gala atzīmes. Studiju kursu pārbaudījumi tiek kārtoti rakstiski. Katrā studiju kursā semestra sākumā studenti tiek informēti par to, kādā veidā tiek vērtēts viņu darbs un noteikts gala vērtējums (atzīme).

Studentu zināšanu novērtēšanai docētāji izmanto vairākas formas, atkarībā no studiju kursa specifikas: testi, kontroldarbi, referātu aizstāvēšana, ieskaites, prezentācijas, patstāvīgi darbi, aktīva dalība diskusijā, eksāmeni u.c.

Prasības kredītpunktu iegūšanai un gala novērtējuma saņemšanai ir noteikti katram studiju kursam un ir atspoguļoti kursu aprakstos (sk. 6. pielikumu). Pamatā visos studijuursos ir paredzēti 1-2 rakstiskie starppārbaudījumi (kontroldarbi, testi), lai veiktu nepārtrauktu studentu zināšanu kontroli un vērtēšanu semestra laikā. Gala vērtējumā ietilpst arī atzīme par eksāmenu. Vērtēšanas sistēma ir standarta (10 - „izcili”, 9 - „teicami” utt.).

Prakses programmas apguves laikā studenti sagatavo prakses pārskatu un pēc prakses pārskata iesniegšanas prakses vadītājam aizstāv to. Gala vērtējumu par praksi veido prakses pārskata kvalitāte, prezentācijas un aizstāvēšanās kvalitāte, atbildes uz uzdotajiem jautājumiem. Vērtēšanas sistēma ir standarta (10 - „izcili”, 9 - „teicami” utt.). Prakses novērtējums tiek veikts atbilstoši prakses programmai.

Maģistra darba novērtējums ir komplekss un ir saistīts ar maģistra darba izstrādāšanas gaitu. Pēc darba tēmas izvēles un saskaņošanas, students izstrādā maģistra darba projektu. Pēc darba iesniegšanas tas tiek aizstāvēts maģistra pārbaudījumu komisijas sēdē. Maģistra darbu izstrādāšana, noformēšana un aizstāvēšana notiek saskaņā ar LU “Noslēguma darbu izstrādāšanas un aizstāvēšanas kārtību”, kā arī “Bakalaura, maģistra darbu, diplomdarbu un kursa darbu izstrādāšanas un aizstāvēšanas metodiskajiem norādījumiem”. Maģistra darba gala vērtējumu veido darba kvalitāte, noformējums, prezentācijas un aizstāvēšanās kvalitāte, darba recenzija, atbildes uz uzdotajiem jautājumiem. Vērtēšanas sistēma ir standarta (10 - „izcili”, 9 - „teicami” utt.).

Kopumā var secināt, ka studiju programmā “Finanšu ekonomika” izmantotās studiju metodes un studiju rezultātu vērtēšanas metodes ir adekvātas, ļauj nodrošinātu programmas sagaidāmo studiju rezultātu sasniegšanu un ir atbilstošas studentcentrētas izglītības principiem.

2.4. Ja studiju programmā ir paredzēta prakse, sniegt studiju programmā iekļauto studējošo prakšu uzdevumu sasaistes ar studiju programmā sasniedzamajiem studiju rezultātiem analīzi un novērtējumu. Norādīt, kā augstskola/ koledža studiju programmas ietvaros atbalsta studējošos studiju prakses ietvaros izvirzīto uzdevumu sasniegšanai.

Svarīga profesionālā maģistra studiju programmas sastāvdaļa ir prakse (2 gadu studiju programmas plānā ir paredzēta prakse 26 KP apjomā un 1 gada studiju programmas plānā ir paredzēta prakse 6 KP apjomā). Studējošie praksi veic saskaņā ar prakses programmu (prakses programmas apraksts 6.pielikumā). Prakses programma paredz finanšu analītiķa profesijas standartā iekļauto profesionālās darbības pamatu uzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamo prasmju un kompetences apgušanu neatkarīgi no tā, kurā finanšu institūcijā vai struktūrvienībā prakse notiek. Prakses uzdevumi izriet no studiju programmas finanšu un ekonomikas jomas studiju kursiem un studējošo izvēlētās finanšu jomas (valsts institūcijas, privātās finanšu iestādes, privātās nefinanšu

komercsabiedrības).

Sakarā ar to, ka 26 kredītpunktu apjomā praksi nav iespējams organizēt vienā semestrī, prakses kopējais apjoms studiju plānā ir sadalīts pa trim semestriem. Katram prakses semestrim paredzēta noteikta daļa no kopējās prakses programmas. Katrā semestrī prakse noslēdzas ar pārskata iesniegšanu, aizstāvēšanu un novērtēšanu. Prakses vietas studējošie izvēlas saskaņā ar personiskajām preferencēm, kā arī noslēgtajiem līgumiem starp fakultāti un prakses vietām (piemēram, AS "Attīstības finanšu institūcija Altum", AS "Rietumu banka", SIA "Uzvara-Lauks" u.c.). Studiju programmas direktors no docētāju vidus norīko prakses vadītājus, kuri organizē un vada praksi konkrētajā prakses vietā, uzrauga prakses norises gaitu, konsultē studējošos, pārbauda prakses pārskatus, piedalās to aizstāvēšanā. Gala vērtējumu par praksi veido prakses pārskata kvalitāte, prezentācijas un aizstāvēšanās kvalitāte, atbildes uz uzdotajiem jautājumiem.

Kopumā var secināt, ka mācību prakšu organizācija studiju programmā studējošiem ir atbilstoša maģistra studiju programmas līmenim. Prakses uzdevumi izriet no programmas studiju kursiem. Prakses laikā iegūstamie rezultāti ir atbilstoši studiju programmas paredzētajiem rezultātiem.

2.5. Analīze un novērtējums par studējošo noslēguma darbu tēmām, to aktualitāti nozarē, tajā skaitā darba tirgū, un noslēguma darbu vērtējumiem.

Ņemot vērā programmas profesionālo virzienu, īpaša uzmanība studiju procesā tiek veltīta pētījumu praktiskam pielietojumam. Programmā tiek īstenota uz praksi orientētā metodiskā pieeja maģistra darba izstrādāšanā, t.i., maģistra darbus izstrādā un aizstāv kā reālus investīciju projektus. Tādējādi, maģistra darbs ir uz praktisko jautājumu risināšanu orientēts patstāvīgs pētnieciskais darbs. Obligāta prasība ir jaunākās zinātniskās un speciālās literatūras un datubāzu izmantošana darba izstrādes procesā.

Maģistra darba projekta tēma tiek izvēlēta, studijas uzsākot. Idejas projektu izstrādāšanai sniedz paši studenti, vai piedāvā programmas docētāji. Projekta izstrādāšana parasti ir cieši saistīta ar praksi, kuras laikā maģistrantam savāc un apstrādā nepieciešamo informāciju un jāizstrādā projekta atsevišķas sadaļas. Projektam jābūt izstrādātiem tādā līmenī, lai tā autors varētu projektu īstenot. Tādējādi studiju programmu beigušie no darba ņēmējiem kļūst par darba devējiem, kas ir ļoti svarīgi Latvijas tautsaimniecības ilgtspējīgai attīstībai. Minētā pieeja maģistra darbu izstrādāšanā tiek izmantota jau vairākus gadus (pēc programmas sākotnējās akreditācijas 2005.gadā) un jau guva vispārēju atbalstu.

Maģistra darba projekts ir konkrētā laikā un telpā, ar noteiktiem resursiem uz konkrētu rezultātu un mērķi vērsts pasākumu kopuma komplekss pētījums. Darba ietvaros studenti izstrādā investīciju projektu konkrētās uzņēmējdarbības idejas īstenošanai. Darba tēmas formulējumā ir vārds „projekts”, piemēram, „Projekts: Uzņēmuma ABC izveidošana”, „Projekts: Uzņēmuma ABC darbības pilnveidošana”, Projekts: Uzņēmuma ABC struktūrvienības veidošana. Uzsākot darbu pie konkrētā projekta izstrādes, students pierāda, ka izvēlētais projekts ir nepieciešams, tas risina kādu pastāvošu un aktuālu problēmu. Students identificē šīs problēmas esamību, mērogu un aktualitāti.

Maģistra darba ietvaros studenti veic nozares un tās attīstības tendenču analīzi, izpēta uzņēmuma darbības nodrošināšanai nepieciešamos resursus, analizē konkurentus, identificē projekta mērķa klientu grupu, izstrādā mārketinga pasākumus uzņēmuma produkcijas vai pakalpojumu virzīšanai tirgū, kā arī identificē galvenos uzņēmējdarbības riskus un izstrādā pasākumus to mazināšanai. Īpaši liela uzmanība tiek pievērsta projekta finanšu plānošanai, ieguldījumu projekta novērtēšanai.

Balstoties uz veikto analīzi, studenti patstāvīgi izstrādā pieņemumus, uz kuriem tiek balstīta finanšu prognoze, sagatavo plānotos finanšu pārskatus. Tādējādi, maģistra darbs pēc aizstāvēšanas ir gatavs investīciju projekts, kas var tikt realizēts praksē. Jāatzīmē, ka maģistra darbā studējošais pēc būtības apliecina savu gatavību profesionālo funkciju pildīšanai, akadēmisko sagatavotību un pētnieciskā darba prasmes.

Maģistra darbu kvalitātes nodrošināšanai 2019.gadā ir pilnveidoti metodiskie norādījumi nobeiguma darbu sagatavošanai, balstoties uz BVEF „Metodiskajiem norādījumiem noslēguma darbu izstrādāšanai un aizstāvēšanai”. Maģistra darba novērtējums ir komplekss un ir saistīts ar maģistra darba izstrādāšanas gaitu. Pēc darba tēmas izvēles un saskaņošanas, students izstrādā maģistra darba projektu. Pēc darba iesniegšanas tas tiek aizstāvēts maģistra pārbaudījumu komisijas sēdē. Maģistra darbu izstrādāšana, noformēšana un aizstāvēšana notiek saskaņā ar metodiskajiem norādījumiem. Maģistra darba gala vērtējumu veido darba kvalitāte, noformējums, prezentācijas un aizstāvēšanās kvalitāte, darba recenzija, atbildes uz uzdotajiem jautājumiem. Vērtēšanas sistēma ir standarta (10 – „izcili”, 9 – „teicami” utt.).

Darba izstrādes gaitā studentiem ir pieejamas darba vadītāju un arī citu docētāju konsultācijas vismaz reizi nedēļā. Konsultāciju ilgums ir ne mazāks kā divas akadēmiskās stundas nedēļā. Konsultāciju laiki tiek paziņoti katra semestra sākumā. Maģistra darbu izstrādāšanas periodā konsultāciju skaits un ilgums tiek palielināts. Individuālās konsultācijas studenti var saņemt ne tikai īpaši noteiktā laikā, bet arī pēc nodarbībām vai citā studentam vēlamā laikā (piemēram, sestdienās). Nepieciešamības gadījumā konsultācijas tiek sniegtas telefoniski vai elektroniski (pa e-pastu).

Jāatzīmē, ka katru gadu programmas „Finanšu ekonomika” studentus, kas ir labāko darbu autori, apbalvo ar rektora atzinības rakstu. Pārskata periodā vismaz trīs studenti saņem šādu apbalvojumu. Kopš 2018.gada LU BVEF sadarbībā ar RTU IEFV organizē studentu zinātnisko konferenci^[1]. Studējošajiem tā ir unikāla iespēja aprobēt sava pētījuma rezultātus un prezentēt to plašākai auditorijai. Jāatzīmē, ka 2018.gadā viena programmas „Finanšu ekonomika” studente tika atzīmēta (un apbalvota) kā labākā.

Kopumā maģistra darbi tiek augsti vērtēti, vidēji 60%-70% no visiem darbiem tiek vērtēti ar atzīmi 8 un augstāku (sk. 2.1 tabulu).

2.1.tabula

Programmas „Finanšu ekonomika” maģistra darbu vērtējumi, 2013/2014-2018/2019

Gadi	2013/2014		2014/2015		2015/2016		2016/2017		2017/2018		2018/2019	
Vērtējumi	stud.	%	stud.	%	stud.	%	stud.	%	stud.	%	stud.	%
10	2	7%	6	19%	2	5%	1	7%	5	17%	2	7%
9	3	11%	10	32%	13	33%	2	14%	4	14%	4	15%
8	13	48%	6	19%	13	33%	3	21%	12	41%	10	37%
7	8	30%	4	13%	9	23%	5	36%	8	28%	6	22%
6	1	4%	2	6%	3	8%	3	21%	0	0%	4	15%

5	0	0%	3	10%	0	0%	0	0%	0	0%	1	4%
4	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Kopā	27	100%	31	100%	40	100%	14	100%	29	100%	27	100%

Kā liecina 2.1.tabulā apkopotie dati par programmas „Finanšu ekonomika” maģistra darbu vērtējumiem, neviens maģistra darbs netika novērtējums uz viszemāko atzīmi – 4.

Jāatzīmē, ka maģistra darba izstrādē tiek piemērota pētnieka profesionālā atbildība, t.sk., izvairīšanās no jebkura veida plaģiāta un intelektuālā īpašuma tiesību ievērošana. Pārskata periodā programmā netika konstatēts neviens plaģiāta gadījums.

[1]

<https://www.bvef.lu.lv/petnieciba/konferences/studentu-zinatniskas-konferences/studentu-zinatniska-konference-2018/>

2.6. Analīze un novērtējums par studējošo, absolventu un darba devēju aptauju rezultātiem, to izmantošanu studiju satura un kvalitātes pilnveidē, sniedzot piemērus.

Mācību procesa kvalitātes nodrošināšanai, kā arī studējošo vajadzību noskaidrošanai LU regulāri tiek organizētas studentu un absolventu aptaujas, veiktas pārrunas ar studentiem (individuāli un grupā) par mācību procesa organizāciju un saturu, tiek nodrošināta pastāvīga ierosinājumu un priekšlikumu izskatīšana.

Pārskata periodā LU un LU BVEF tika organizēti vairāki studējošo motivācijas un atbalsta pasākumi, piemēram, studentu zinātniskā konference (sadarbībā ar RTU), kurā studentiem ir iespēja prezentēt savu pētījumu, kā arī saņemt vērtīgus komentārus/jautājumus pētījuma kvalitātes pilnveidošanai. Divi labākie studenti saņēma balvas. Viena no diviem visaugstāk novērtētiem studentiem 2018.gada pavasara konferencē bija programmas “Finanšu ekonomika” studente.

2018.gada pavasarī tika organizēta studējošo tikšanās ar LU BVEF absolventiem (“Absolventu pieredzes stāsti”), kas deva vērtīgu iespēju gūt padomus veiksmīgas karjeras veidošanai. Atsevišķa diskusija tika veltīta finanšu jomai, tajā piedalījās absolventi, kuru darbs ir saistīts ar finansēm.

Studējošo viedoklis par studiju kursiem un studiju programmu tiek apkopots regulāri. LU informatīvā sistēma nodrošina iespēju pastāvīgi veikt studējošu aptaujas, kas nodrošina savlaicīgu atgriezenisko saiti un dod iespēju pilnveidot studiju kursus un programmu kopumā. Lai novērtētu studiju kursu kvalitāti, regulāri (vienu reizi semestrī) tiek veiktas studējošo elektroniskās aptaujas (LUISā) par visiem studiju kursiem. Pēdējo gadu laikā būtiski pieauga respondentu skaits, kas ļauj veikt objektīvus secinājumus par studējošo apmierinātību ar studiju kvalitāti. Veiktās aptaujas rezultāti liecina par studiju kursu un to docētāju atbilstību prasībām, kā arī studentu apmierinātību

ar programmas piedāvātajiem studiju kursiem. Aptaujā sniegtie studentu ieteikumi, priekšlikumi tiek ņemti vērā studiju kursa satura pilnveidošanai, atsevišķos gadījumos var tikt nomainīts docētājs.

Vērtējot pēdējo gadu laikā gadā veikto aptauju rezultātus, var secināt, ka kopumā studējošie ir apmierināti ar programmā ietverto studiju kursu kvalitāti un to pasniegšanas stilu. Lielākā daļa no studiju kursiem ir saņēmuši augstu studentu vērtējumu: kursu satura un pasniegšanas novērtēšanas kritēriji svārstās starp „6 - pārsvarā piekrītu” un “7 - pilnīgi piekrītu”.

BVEF studenti ir iesaistīti studiju procesa pilnveidošanā. Studējošo pašpārvaldes pārstāvji ir Ekonomikas studiju programmu padomes un BVEF Domes locekļi, kuru sēdēs tiek apspriesti un apstiprināti svarīgākie lēmumi, kas ir saistīti ar studiju procesu. Fakultātes domē studējošo pārstāvjiem ir veto tiesības par jebkuru izskatāmo jautājumu, īpaši tiem, kas skar studējošo intereses.

Regulāri tiek veiktas arī programmas absolventu aptaujas. 2018.gada pavasarī veiktās aptaujas rezultāti ir apkopoti zemāk (sk.2.2.tabulu).

2.2.tabula

Absolventu aptaujas par programmas rezultātu kopsavilkums 2019.gada pavasarī

Skala: 0- Nezinu, nevaru pateikt, 1-pilnīgi nepiekrītu, 2-pārsvarā nepiekrītu, 3-drīzāk nepiekrītu, 4-neitrāli, 5-drīzāk piekrītu, 6-pārsvarā piekrītu, 7-pilnīgi piekrītu

		Vidējais	St.nov.	Kop.vērt.
Studiju vide	Studijām atbilstošs materiāltehniskais (telpas, datoru un interneta pieejamība) nodrošinājums	6.1	0.3	5.4
	Zinošs un labvēlīgi noskaņots mācībspēks	5.6	0.4	
	Atsaucīgi lietveži un metodiķi	6.1	0.4	
	Noderīgi LU bibliotēkas piedāvātie resursi	5.4	1.1	
	Apmierina LU piedāvātās ārpusstudiju aktivitātes	4.8	1.8	
	Atbalsts no studentu padomes un pašpārvaldes	4.3	2.1	

Studiju process	Apmierina studiju kursu piedāvājums un saturs	5.1	0.6	5.8
	Apmierina piedāvātie e-kursi	5.5	0.4	
	Labā studiju procesa organizācija	5.8	0.5	
	Pieejama nepieciešamā informācija par studiju procesu	6.1	1.0	
	Kopumā apmierina LUIS piedāvātās iespējas	6.1	1.0	
	LU piedāvātās starptautiskās pieredzes iespējas studijās bija pietiekamas	5.8	2.4	
	Iespēja piedalīties studiju programmas kvalitātes pilnveidošanā	6.3	1.0	
Studiju rezultāti	Studijās ieguvu labas teorētiskās un praktiskās zināšanas	6.1	1.0	5.5
	Studijās pilnveidoju spēju pieņemt sarežģītus lēmumus, kritiski izvērtējot informāciju	5.3	0.8	
	Studijās pilnveidoju savas komunikācijas prasmes (rakstīšana, prezentēšana, diskutēšana, darbs grupā)	5.8	0.3	
	Studijās pilnveidoju savas vispārpielietojamās prasmes (svešvalodu, nozares datorprogrammatūras, spēju organizēt savu darbu)	4.9	0.7	
	Kopumā esmu apmierināts, ka izvēlējos šo studiju programmu	5.6	0.4	
	Studiju programmas grūtības pakāpe bija man piemērota	6	0.3	
	Studiju programma sagatavoja darba tirgum	5.3	1.0	
	Kopējais iesaids par studiju programmas kvalitāti ir labs	5.4	0.4	

Kā liecina veiktās absolventu aptaujas rezultāti, programmas absolventi ir apmierināti ar programmu, studiju vidi, studiju procesu un studiju rezultātiem. Viszemākais novērtējums ir atbalstam no studentu padomes un pašpārvaldes (4.3). Jāatzīmē, ka studējošo pašpārvaldē pārsvarā iesaistās bakalaura studiju programmu studenti, taču maģistra studiju programmu studējošo iesaiste pašpārvaldes darbā ir salīdzinoši reta. Tas var būt izskaidrojams ar to, ka maģistra studiju programmas studenti strādā un laika trūkuma dēļ neiesaistās studentu pašpārvaldes darbā. Tāpēc arī zems atbalsta novērtējums. Taču kopumā absolventu vērtējums ir labs. Īpaši jāatzīmē augstu studijās iegūto labu teorētisko un praktisko zināšanu vērtējumu (6.1), studijām atbilstoša materiāltehniskais (telpas, datoru un interneta pieejamība) nodrošinājuma novērtējumu (6.1), augsti tika novērtēta arī lietvežu un metodiķu atsaucība (6.1).

Analizējot pārskata periodā veiktās absolventu aptaujas rezultātus, var secināt, ka īpaši pozitīvi komentāros absolventi vērtē docētāju atsaucību, kompetenci, profesionalitāti un pozitīvu attieksmi pret studentiem, kā arī vieslektoru lekcijas un elektronisko materiālu pieejamību. Jāatzīmē, ka atsevišķi studenti ir atzīmējuši, ka viņiem ir grūti savienot nodarbības Universitātē ar darbu.

Regulāri tiek veikta arī darba devēju aptaujas. Pēdējā darba devēju aptaujā tika uzrunāti 117 darba devēji, pie kuriem šobrīd ir nodarbināti LU BVEF absolventi, kuri ir ieguvuši maģistra diplomus pēdējo piecu gadu laikā un agrāk. Darba devēji atzīst, ka absolventi salīdzinājumā ar citu augstskolu absolventiem ir ar ļoti augstu konkurētspēju darba tirgū. Absolventi spēj savus darba pienākumus sākt pildīt uzreiz vai arī tiem ir nepieciešamas neilgas apmācības darba vietā, lai spētu veikt specifiskus darba pienākumus. Pēc darba devēju aptaujas ir noskaidrotas prasmes, kuras darba devēji novērtē absolventos un kuras paši darba devēji vērtē viss augstāk darbiniekos (sk.virziena 4.pielikumu).

Studiju programmas absolventu aptauju augstie rezultāti liecina, ka studiju programmas saturs atbilst mūsdienu darba tirgus prasībām.

2.7. Sniegt novērtējumu par studējošo ienākošās un izejošās mobilitātes iespējām, izmantoto iespēju skaita dinamiku un mobilitātes laikā apgūto studiju kursu atzišanu.

Profesionālā maģistra studiju programmā studējošiem ir iespēja saņemt stipendijas viena semestra studijām kādā no LU BVEF sadarbības augstskolām. Šobrīd LU BVEF ir vairāk nekā 120 Erasmus+ sadarbības līgumi ar universitātēm dažādas valstīs Eiropā, piemēram, Norvēģijā, Zviedrijā, Somijā, Dānijā, Polijā, Vācijā, Francijā, Nīderlandē, Beļģijā, Austrijā, Itālijā, Šveicē, Spānijā, Portugālē u.c. Tas dod iespēju studentiem mācīties un pilnveidot savas zināšanas ārzemēs. Studenti var izmantot arī iespēju pieteikties Erasmus+ praksei, t.i., atrodot prakses vietu ārvalstu uzņēmumā, saņemt Erasmus+ prakses stipendiju. Praksi var veikt valsts vai privātajā organizācijā, institūcijā vai izpētes centrā. Prakses ilgums ir 3 - 6 mēneši.

Ņemot vērā to, ka pārskata periodā studiju programma tika īstenota tikai latviešu valodā, studējošo ienākošās mobilitātes nebija. Taču pēc programmas piedāvājuma arī angļu valodā, ir plānota ienākošā studējošo mobilitāte.

Maģistra programmā studējoši parasti paralēli studijām strādā kādā no Latvijas uzņēmumiem vai valsts institūcijām, tādēļ darba un personīgu iemeslu dēļ salīdzinoši reti izmanto izejošās mobilitātes iespējas. 2014./2015.akad.gadā viens programmas students ir mācījies vienu semestri Čehijā, Czech University of Life Sciences Prague; 2015./2016.akad.gadā - viens programmas students ir izgājis praksi Igaunijā, Profusion OU; 2016./2017. - viens students ir mācījies semestri

Portugālē, University of Aveiro; 2018./2019. – viena studente ir mācījusies semestri Spānijā, University of Valencia.

Augstskolas izvēli ārzemēs nosaka vairāki faktori, pamatā līdzīgu studiju programmu/studiju kursu pieejamība. Studentu Izvēlēto studiju kursu sarakstu pirms mobilitātes sākuma atstiprina studiju programmas direktors. Mobilitātes laikā studenti pilnvērtīgi piedalās studiju procesā, kārto eksāmenus izvēlētajos studijuursos. Ja studiju kursa prasības ir pilnībā izpildītas un ir sekmīgi nokārtots eksāmens ir nokārtots, pēc atgriešanas studentiem atzīst mobilitātes laikā apgūtos studiju kursus.

Ņemot vērā studējošo zemu aktivitāti starptautiskajā mobilitātē, tiek organizētas ārvalstu lektoru/profesoru vieslekcijas, kas ļauj gan paplašināt studējošo zināšanas finanšu jomā, gan arī attīstīt angļu valodas zināšanas finanšu profesionālajā līmenī. Bez tam, vairākos studijuursos tiek sniegtas terminoloģijas zināšanas ne tikai latviešu, bet arī angļu valodā. Tas ļauj pilnveidot studējošo angļu valodas zināšanas, kas ir nepieciešamas darba tirgū. Tas savukārt paaugstina studējošo konkurētspēju darba tirgū gan Latvijā, gan ārzemēs.

Bez tam, jāatzīmē, ka programmā strādājošie mācībspēki tika aicināti lasīt lekcijas ārzemēs, kas dod vērtīgu pieredzi un ļauj celt docētāju kvalifikāciju un specializētās angļu valodas zināšanas, ka arī iegūt vērtīgu pieredzi.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)

3.1. Novērtēt resursu un nodrošinājuma (studiju bāzes, zinātnes bāzes (ja attiecināms), informatīvās bāzes (tai skaitā bibliotēkas), materiāli tehniskās bāzes un finansiāli bāzes) atbilstību studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un studiju rezultātu sasniegšanai, sniegt piemērus. Veicot novērtējumu iespējams norādīt atsauci uz II. daļas 3. nodaļas 3.1.- 3.3. kritērijos sniegto informāciju.

Studiju programmas “Finanšu ekonomika” īstenošanai ir pieejami visi resursi un nodrošinājums, kas ir pieejami BVEF un LU kopumā. Detalizēts izklāsts ir atspoguļots studiju virziena Ekonomika pašnovērtējuma ziņojuma II. daļas 3. nodaļas 3.1.-3.3 punktos. Novērtējot studentiem pieejamo resursu klāstu, kā arī informatīvo un materiāltehnisko bāzi, var secināt, ka tie pilnībā atbilst studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un nodrošina studējošiem studiju programmas rezultātu sasniegšanu.

Par pieejamo resursu un nodrošinājuma pietiekamību un atbilstību studiju programmas vajadzībām liecina arī studējošo un absolventu aptauju rezultāti. 2019.gada pavasarī veiktajā absolventu aptaujā 69% no respondentiem norādīja, ka studijas noritēja piemērotās auditorijās (pilnīgi piekrītu, pārsvarā piekrītu), 27% tam „drīzāk piekrīt”. 73% ir norādījuši, ka studiju telpām bija atbilstošs tehniskais nodrošinājums. Tāpat absolventi ir minējuši, ka studija vide bija labvēlīga mācībām, 65% ir norādījuši, ka studijām nepieciešamā literatūra bija pieejama LU bibliotēkā. Absolventi ir norādījuši, ka ir apmierināti ar iespēju studiju laikā iepazīties un darboties ar specializētām datorprogrammām, ar kurām ir iespējams veikt pētniecisko darbu un pielietot praktiski ārpus LU.

Jāatzīmē, ka programmas “Finanšu ekonomika” studentiem ir unikāla iespēja apgūt MatLab produktu studiju kursa “Monetārā politika un ekonomika” ietvaros. Produkts tiek izmantots, lai stiprinātu studentu prasmes, t.sk. spēju novērtēt monetārās politikas ietekmi uz ekonomiku. Bez tam, studiju kursā “Komercbanku vadība” tiek izmantota digitāla simulācijas spēle, kas ļauj padziļināt zināšanas un apgūt nepieciešamās prasmes banku aktīvu pārvaldīšanas un banku vadības jautājumos.

Fakultātē tiek nodrošināts studiju programmu nodrošinājuma regulāra atjaunošana un papildināšana.

3.2. Studiju un zinātnes bāzes, tajā skaitā resursu, kuri tiek nodrošināti sadarbības ietvaros ar citām zinātniskajām institūcijām un augstākās izglītības iestādēm, novērtējums (attiecināms uz doktora studiju programmām).

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)

4.1. Mācībspēku sastāva izmaiņu analīze un novērtējums par pārskata periodu, to ietekme uz studiju kvalitāti.

Programmas praktiskā realizācija tiek īstenota LU BVEF fakultātē. Realizāciju nodrošina fakultātes akadēmiskais personāls, kuram ir ilggadēja pieredze profesionālo studiju īstenošanā un kuru pētniecības virzieni atbilst docējamo studiju kursu zinātnes virzieniem.

Kopumā programmas īstenošanā pastāvīgi ir iesaistīti 15 docētāji, no kuriem 3 ir nozares pārstāvji (praktiķi). Jāatzīmē, ka 73% no programmas īstenošanā iesaistītajiem mācībspēkiem ir doktora grāds, divi studē doktorantūrā. Pārskata periodā mācībspēku sastāvā būtiskas izmaiņas nav notikušas. Vienā studiju kursā mainījās docētājs – kursu „Finanšu analīzes kvantitatīvās metodes” docē prof.M.Hazans, kas ir starptautiskajā līmenī atzīts speciālists.

Pārskata periodā studiju programmas ietvaros tika paplašināta sadarbības ar darba devēju pārstāvjiem, nozares speciālistiem. Tā, sākot ar 2018.gadu studiju kursu „Monetārā politika un ekonomika” un „Finanšu vadība” tiek piesaistīti praktiķi, nozares speciālisti: A.Zlobins (Latvijas Banka) un K.Bojāre (FKTK).

Mācībspēku kvalifikācijas pilnībā atbilst studiju programmas prasībām un nodrošina nepieciešamu programmas kvalitāti.

4.2. Studiju programmas īstenošanā iesaistīto mācībspēku (akadēmiskā personāla, viesprofesoru, asociēto viesprofesoru, viesdocentu, vieslektoru un viesasistentu) kvalifikācijas atbilstības studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un normatīvo aktu

prasībām novērtējums. Sniegt informāciju par to, kā mācībspēku kvalifikācija palīdz sasniegt studiju rezultātus.

Programmas īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla kvalifikācija atbilst programmas mērķa un uzdevumu sasniegšanai. Programmas studiju kursus docē gan LU BVEF ievēlētie mācībspēki, gan pieaicinātie nozares speciālisti. Programmas īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla un aicināto speciālistu kvalifikācija ir apkopota 4.1. tabulā.

4.1.tabula

Programmas īstenošanā iesaistītais akadēmiskais personāls un aicinātie speciālisti

Grāds Amats	Ar doktora grādu	Ar maģistra grādu	Kopā
Profesori	6		6
Asociētie profesori	3		3
Docenti	2		2
Lektori		1	1
Vieslektori		3	3
Kopā	11	4	15

Studiju programmas īstenošanā iesaistītā BVEF akadēmiskā personāla kvalifikācija pilnībā atbilst profesionālas maģistra studiju programmas prasībām. Studiju programmā ar studiju ilgumu 2 gadi pamatā strādā docētāji ar doktora grādu (91%, jeb 11 no 12 docētājiem). Savukārt studiju programmā ar studiju ilgumu 1 gads visiem docētājiem ir doktora grāds.

Profesionālā maģistra studiju programmas realizācijai atsevišķu studiju kursu vai kursu daļu pasniegšanai uz pastāvīga pamata tiek aicināti arī pasniedzēji, kas ir nozares speciālisti ar augstu teorētisko un praktisko sagatavotību (sk. 4.2. tabulu). Bez tam, vairāku studiju kursu ietvaros tiek iesaistīti nozares profesionāļi (t.sk., BVEF absolventi), kas padziļina studentu zināšanas atsevišķās jomās, piemēram, J.Moskaļuks (aktīvu pārvaldīšana), I.Rozenbaha (grāmatvedības un finanšu konsultācijas), K.Petrovska (ekonomikas un finanšu tirgus analīze) u.c. Fakultātē regulāri tiek organizētas vairāku nozares speciālistu un ekspertu (finanšu nozares, ministriju, Latvijas bankas, FKTK pārstāvju, uzņēmēju) vieslekcijas, kā arī ārvalstu viesprofesoru (prof.T.Randoy, prof.C.Wöhle, prof.J.Körnert, Dr.S.Grima u.c.) lekcijas un semināri.

4.2. tabula

Studiju programmas "Finanšu ekonomika" īstenošanā iesaistītie nozares speciālisti

Vārds	Uzvārds	Grāds	Docējamais studiju kurss	Pamatdarba vieta
Kristīna	Bojāre	Mg.oec.	Finanšu vadība Ekon5075	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
Oļegs	Fiļipovičs	Mg.oec.	Projektu vadīšana un finansēšana EkonP033	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
Andrejs	Zlobins	Mg.oec.	Monetārā politika un ekonomika EkonP021	Latvijas Banka

Studiju programmas īstenošanā iesaistītie mācībspēki pilnībā nodrošina kvalitatīvu studiju programmas rezultātu sasniegšanu. Par to liecina vairāki apsvērumi[1]:

- programmas īstenošanā iesaistītie mācībspēki ir savas jomas atzīti speciālisti Latvijā un ārvalstīs, par ko liecina viņu publicētās mācību grāmatas un zinātniskās monogrāfijas (prof.M.Hazans, prof.I.Romānova, prof.R.Rupeika-Apoga, prof.S.Saksonova, asoc.prof. M.Kudinska, asoc.prof. I.Solovjova u.c.);
- programmas īstenošanā iesaistītie mācībspēki ir Latvija un ārvalstīs atzīti pētnieki, par ko liecina liels publikāciju skaits starptautiski recenzētos zinātniskos žurnālos un rakstu krājumos (t.sk., indeksētos Scopus un Web of Science);
- programmas īstenošanā iesaistītie mācībspēki ir Latvija un ārvalstīs atzīti savas jomas eksperti, par ko liecina viņu dalība dažādos projektos, t.sk., valsts pētījumu programmās (prof. I.Romānova, prof.R.Rupeika-Apoga), starptautiskajos projektos (prof.M.Hazans), lietišķos pētījumos u.c. Vairāki mācībspēki ir arī LZP eksperti ekonomikā un uzņēmējdarbībā (prof.I.Romānova, prof.R.Rupeika-Apoga, prof.S.Saksonova, asoc.prof. I.Solovjova u.c.).

Studiju programmas īstenošanā iesaistītie mācībspēki pastāvīgi ceļ savu profesionālo un pedagoģisko kvalifikāciju. Piemēram, LU tālākizglītības programmās, LU Open Mindedursos, citu institūcijuursos, kvalifikācijas celšanas programmā “Ekonomikas un biznesa jomas metodiskās aktualitātes un starptautiskā pieredze augstākā izglītībā” (SSE Rīga), piedalās starptautiskās konferencēs[2].

[1] Mācībspēku publikāciju un īstenotu projektu saraksts pielikumā.

[2] Detalizēta informācija mācībspēku CV.

4.3. Informācija par doktora studiju programmas īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla zinātnisko publikāciju skaitu pārskata periodā, pievienojot svarīgāko publikāciju sarakstu, kas publicētas žurnālos, kuri tiek indeksēti datubāzēs Scopus vai WoS CC. Sociālajās zinātnēs un humanitārajās un mākslas zinātnēs var papildus skaitīt zinātniskās publikācijas žurnālos, kas tiek indeksēti ERIH+ (ja piemērojams).

4.4. Informācija par doktora studiju programmas īstenojošā iesaistītā akadēmiskā personāla iesaisti pētniecības projektos kā projekta vadītājiem vai galvenajiem izpildītājiem/ apakšprojektu vadītājiem/ vadošajiem pētniekiem, norādot attiecīgā projekta nosaukumu, finansējuma avotu, finansējuma apmēru. Informāciju sniegt par pārskata periodu (ja attiecināms).

4.5. Sniegt piemērus akadēmiskā personāla iesaistei zinātniskajā pētniecībā un/vai mākslinieciskajā jaunradē gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī (studiju programmas saturam atbilstošajās jomās) un iegūtās informācijas pielietojumam studiju procesā.

BVEF akadēmiskā personāls aktīvi iesaistās zinātniskajā pētniecībā gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī. Akadēmiskais personāls veic pētījumus atbilstoši savai specializācijai. Detalizēta informācija ir atspoguļota ziņojuma 4.sadaļā un mācībspēku CV (8.pielikumā).

Akadēmiskā personāla veikto zinātnisko pētījumu rezultāti tiek regulāri^[1] prezentēti starptautiskās zinātniskās konferencēs; publicēti starptautiski recenzētos zinātniskos žurnālos un rakstu krājumos (saraksts 10.pielikumā), t.sk., indeksēti Scopus un Web of Science; iekļauti Latvijas un starptautiskajos pētniecības projektos.

Jāatzīmē, ka mācībspēki aktīvi sadarbojas ar saviem ārvalstu kolēģiem, t.sk. arī pētniecības jomā. Tas izpaužas kopīgās publikācijās, piemēram:

- I.Romānovas publikācijas sadarbībā ar Vācijas un Maltas pētniekiem;
- R.Rupeikas-Apogas publikācijas sadarbībā ar Grieķijas un Polijas pētniekiem;
- S.Saksonovas publikācijas sadarbībā ar Gruzijas un Krievijas pētniekiem u.c.

Īpaši jāatzīmē prof.M.Hazana veiktais pētījums sociālās un migrācijas politikas attīstībā, kas publicēts Eiropas Komisijas Darba tirgus politikas tematiskajā pārskatā 2017. un 2018.g. (Labour Market Policy Thematic Review).

Sadarbība starptautiskajā līmenī izpaužas arī kopīgu grāmatu sagatavošanā. Piemēram, prof. I.Romānova kopā ar prof. R.Rupeiku-Apogu sadarbībā ar Maltas Universitātes kolēģiem (Dr. S.Grima un prof. F.Bezzina) kā zinātniskie redaktori nodrošināja zinātnisko pētījumu rezultātu apkopošanu un publicēšanu Emerald group izdevniecībā "Contemporary Studies in Economic and Financial Analysis", 98.sejums. Grāmata tiek indeksēta Scopus un Web of Science datubāzes.

Par akadēmiskā personāla iesaisti zinātnē liecina arī tā dalība dažādos projektos, t.sk. Valsts pētījuma programmas projektos. Piemēram, projektā „Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” (programmas INTERFRAME, apakšprojekts, vadītāja prof.I.Romānova). Vairāki mācībspēki (prof.R.Rupeika-Apoga, prof.S.Saksonova, prof. I.Romānova, asoc.prof. I.Solovjova, doc. A.Joppe) tika iesaistīti LU zinātniskā projektā „Inovācijas Latvijas uzņēmumu un nozaru konkurētspējas paaugstināšanai globalizācijas apstākļos” (2016–2018), kas tika īstenots sadarbībā ar citām LU struktūrvienībām.

Programmas mācībspēki iesaistās arī efektīvās sadarbības projektos ar nozari. Tā, piemēram, lektore L.Leitāne 2018–2019.g. projektā "Nodokļu reforma neapliekamā minimuma, atvieglojumu un attaisnoto izdevumu piemērošanas problēmu, efektivitātes un risinājumu izvērtējumā" (pasūtītājs

Latvijas Republikas Tiesībsargs). Docētāji iesaistās arī dažādos projektos līgumdarba ietvaros. Piemēram, doc. A.Joppe 2016.g. projektā “Uzņēmuma ienākuma nodoklis (pakalpojuma līgums) ar Latvijas vai ārvalstu uzņēmumiem, organizācijām (komersantiem)”.

Par augstu docētāju kvalifikāciju liecina arī piedāvājumi izstrādāt mācību saturu sadarbības partneriem. Tā, prof. S.Saksonova, asoc.prof. M.Kudinska, prof. R.Rupeika-Apoga, doc. A.Joppe 2017-2018.g. kā ekspertes tika iesaistītas Valsts administrācijas skolas projektā, izstrādājot vienotā moduļa “Uzņēmējdarbība un ekonomika” daļas saturu.

Programmas mācībspēku veikto pētījumu rezultāti tiek iekļauti vairāku studiju kursu saturā, piemēram, Finanšu un grāmatvedības nodaļas mācībspēku veiktie pētījumi par finanšu inovācijām un finanšu tehnoloģiju attīstību tiek atspoguļoti vairākos studijuursos („Finanšu vadība”, „Finanšu inženierija”, „Starptautiskās finanses”).

Tātad, akadēmiskā personāla veikto pētījumu rezultāti tiek izmantoti programmas “Finanšu ekonomika” studiju procesā, nodrošina programmas pētniecisko komponenti, kā arī paaugstina mācībspēku profesionālo kvalifikāciju.

[1] Detalizēta informācija pielikumos.

4.6. Mācībspēku sadarbības novērtējums, norādot mehānismus sadarbības veicināšanai, studiju kursu/ moduļu savstarpējās sasaistes nodrošināšanā. Norādīt arī studējošo un mācībspēku skaita attiecību studiju programmas ietvaros (pašnovērtējuma ziņojuma iesniegšanas brīdī).

Mācībspēku sadarbība notiek nepārtraukti gan nodaļu, gan arī fakultātes līmenī. Tas nodrošina studiju kursu savstarpējo sasaisti un kursu satura pārklāšanās minimizēšanu. Studiju programmu un atsevišķu kursu saturs tiek apspriests nodaļas sēdēs un studiju programmu padomēs.

Pārskata periodā BVEF tika organizēti Radošie forumi, kuru ietvaros mācībspēki apmainās ar pieredzi un veikto pētījumu rezultātiem, kā arī iegūt noderīgu informāciju turpmākajiem pētījumiem un citām aktivitātēm, piemēram, LU mācībspēku starptautisko sakaru uzlabošanas iespējām, LU iekšējā atbalsta sistēmu un zinātnieku iespējām dalībai H2020 u.c.

Studējošo un mācībspēku skaita attiecība studiju programmas ietvaros ir optimāla. Pašnovērtējuma iesniegšanas brīdī 2 gadu programmas īstenošanā ir iesaistīti 15 mācībspēki (12 pamatdarbā+3 vieslektori/ darba devēju pārstāvji) uz 26 studentiem. Savukārt, 1 gada programmā ir nodarbināti 8 mācībspēki (6 pamatdarbā+2 vieslektori/praktiķi) uz 17 studentiem. Tādējādi, vidējais studentu skaits uz vienu mācībspēku ir 2.

Vairākos studijuursos uz atsevišķām lekcijām tiek pieaicināti vieslektori (ārvalstu vai Latvijas), kas pārstāv citas augstskolas vai darba devējus. Šāda prakse ļauj nodrošināt studiju kursu satura aktualitāti un sasaisti ar praksi, ar pēdējām tendencēm finansēs un ekonomikā.

Fakultātē regulāri notiek mācībspēku novērtēšana. Sākot ar 2019.gadu fakultātē ir izveidota jauna formalizēta sistēma mācībspēku hospitācijai, kas nodrošina papildu iespējas pilnveidot studiju procesu un celt nodarbību kvalitāti.

Mācībspēku sadarbību veicina regulārās gan tikšanās fakultātē (nodaļu sēdes, kopīgie semināri u.c.), gan arī citi pasākumi ārpus darba, kuru mērķis ir veicināt saliedētību kolektīvā (sporta svētki, dzimšanas dienas, izbraukuma sēdes u.c.).

Pielikumi

III. Studiju programmas raksturojums - 1. Studiju programmas raksturojošie parametri		
Kopīgās studiju programmas atbilstība Augstskolu likuma prasībām (tabula)		
Statistika par studējošajiem pārskata periodā	FE_1_pielik.docx	Statistical Data on the Students of the Professional Master Study Programme.docx
III. Studiju programmas raksturojums - 2. Studiju saturs un īstenošana		
Studiju programmas atbilstība valsts izglītības standartam	FE_2_pielik.docx	FE Compliance of the Professional Master study programme.docx
Studiju programmā iegūstamās kvalifikācijas atbilstību profesijas standartam (ja piemērojams)	FE_3_pielik.docx	Compliance of the Master prof FE.docx
Studiju programmas atbilstību atbilstošās nozares specifiskajam normatīvajam regulējumam (ja piemērojams)		
Studiju kursu/ moduļu kartējums studiju programmas studiju rezultātu sasniegšanai	FE_4_pielik.docx	FE Mapping of the Study Courses of the Professional Master Study Programme.docx
Studiju programmas plāns (katram studiju programmas īstenošanas veidam un formai)	Studiju programmas FE plaani_1.docx	FECurriculum of the Study Programme-1.docx
Studiju kursu/ moduļu apraksti	17_03PMSP_Finansu_ekonomika_kursa apraksti.docx	PMSP_Finansu_ekonomika.docx
Studiju programmas raksturojums - Citi obligātie pielikumi		
Par studiju programmas apgušanu izsniedzamā diploma paraugs	FM dipl.docx	FINANC mast diploma.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem nodrošinās iespējas turpināt izglītības ieguvu citā studiju programmā vai citā augstskolā/ koledžā (līgums ar citu akreditētu augstskolu vai koledžu), ja studiju programmas īstenošana tiks pārtraukta	Fin ekon turpin.pdf	Domes lēmumi eng pielikums 17.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem garantē zaudējumu kompensāciju, ja studiju programma augstskolas vai koledžas rīcības (darbības vai bezdarbības) dēļ netiek akreditēta vai tiek atņemta studiju programmas licence un studējošais nevēlas turpināt studijas citā studiju programmā.	aplec par zaud atliidz.pdf	Confirmation.docx
Augstskolas/ koledžas apliecinājums par studiju programmas īstenošanā iesaistāmo mācībspēku attiecīgo svešvalodu prasmi vismaz B2 līmenī atbilstoši Eiropas Valodas prasmes novērtējuma līmeņiem (līmeņu sadalījums pieejams tīmekļvietnē www.europass.lv, ja studiju programmu vai tās daļu īsteno svešvalodā.	svesval apliecin.pdf	Confirmation 3.docx
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas doktora studiju programmas, apliecinājums, ka doktora studiju programmas akadēmiskā personāla sastāvā ir ne mazāk kā pieci doktori, no kuriem vismaz trīs ir Latvijas Zinātnes padomes apstiprināti eksperti tajā zinātņu nozarē vai apakšnozarē, kurā studiju programma plāno piešķirt zinātnisko grādu.		
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, apliecinājums, ka akadēmisko studiju programmu akadēmiskais personāls atbilst Augstskolu likuma 55. panta pirmās daļas trešajā punktā noteiktajām prasībām.	aplec par 55.pantu.pdf	Confirmation 4.docx
Studiju līguma paraugs/-i	studiju līguma forma pilsoņiem un nepilsoņiem.doc	Līgums ENG.docx
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, kurās paredzēts, ka studēs mazāk nekā 250 pilna laika studējošie, attiecīgs Augstākās izglītības padomes atzinums atbilstoši Augstskolu likuma 55. panta otrajai daļai.		

Ekonomika

Augstākās izglītības iestāde	<i>Ekonomika</i>
Studiju programmas nosaukums	<i>Ekonomika</i>
Izglītības klasifikācijas kods (IKK)	<i>45311</i>
Studiju programmas veids	<i>Akadēmiskā maģistra studiju programma</i>
Studiju programmas direktora vārds	<i>Sandra</i>
Studiju programmas direktora uzvārds	<i>Jēkabsone</i>
Studiju programmas direktora e-pasts	<i>sandra.jekabsone@lu.lv</i>
Studiju programmas vadītāja/ direktora akadēmiskais/ zinātniskais grāds	<i>Dr.oec., Prof.</i>
Studiju programmas direktora telefona numurs	<i>67034444</i>
Studiju programmas mērķis	<i>Studiju programmas mērķis ir: bakalaura grādu ieguvušajiem dot iespēju padziļināti apgūt zināšanas, ekonomikas procesu analītiskas un kritiskas izpratnes veidošanai un augsti kvalificētu profesionālu, organizatorisku funkciju un pētniecības prasmju pilnveidošanai un attīstībai.</i>
Studiju programmas uzdevumi	<i>sniegt studējošajiem dziļas teorētiskas zināšanas plašā ekonomikas apakšnozaru un saskares zinātņu jomās, nodrošinot konkurētspējīgu starpdisciplināru un kompleksu pieeju iegūto rezultātu interpretācijai un sekmējot ekonomikas filozofijas domāšanas veidošanos; attīstīt studējošo zinātniskās pētniecības prasmes, nodrošinot iespējas piedalīties Latvijas Zinātnes padomes (LZP) un starptautiskos pētniecības projektos; radīt priekšnoteikumus analītisko iemaņu pilnveidošanai, profesionālo un komunikācijas prasmju iegūšanai ekonomikā, kas ļautu absolventiem veidoties par radošām personībām, sekmīgi iekļauties Latvijas un starptautiskajā darba tirgū valsts un privātajās struktūrās; sagatavot absolventus studijām doktorantūrā.</i>

Sasniedzamie studiju rezultāti	<p><i>Zināšanu un izpratnes jomā akadēmiskā grāda ieguvējs spēj:</i></p> <p><i>parādīt paplašinātas zināšanas uz izpratni par aktuāliem ekonomikas teorijas jautājumiem un izvērtēt ekonomiskajā vidē notiekošos procesus;</i></p> <p><i>orientēties un pārzināt izvēlētā virziena aktuālu ekonomikas pētījumu problemātikas klāstu Latvijā un starptautiskajā pētniecības vidē;</i></p> <p><i>demonstrēt padziļinātu izvēlētā ekonomikas pētījuma objekta satura izpratni, saskatīt diskutējamus jautājumus, novērtēt problēmas kopsakarības starpdisciplinārā skatījumā;</i></p> <p><i>pārzina jaunākās analītiskās pētniecības metodes un demonstrē radošu pieeju lietišķu un teorētisku jautājumu risināšanā.</i></p> <p><i>Prasmēs un iemaņās absolvents:</i></p> <p><i>spēj iekļauties Latvijas Zinātnes Padomes lietišķo vai fundamentālo pētījumu zinātniskās pētniecības vai starptautisko zinātnisko programmu darba grupās, veicot atsevišķu uzdevumu izpildi kopējā projekta mērķu sasniegšanai, dodot ieguldījumu jaunu zināšanu radīšanā, ekonomikas apakšnozaru pētniecības vai profesionālās darbības metožu attīstīšanā;</i></p> <p><i>spēj pieņemt patstāvīgus lēmumus un rast risinājumus mainīgās ekonomikas attīstības situācijās;</i></p> <p><i>ir motivēts savu kompetenču nepārtrauktā pilnveidošanā un attīstīšanā, turpinot profesionālu, akadēmisku, vai zinātniski pētniecisku darbu, studējot doktorantūrā;</i></p> <p><i>uzrāda padziļinātas patstāvīga pētnieciskā un profesionālā darba risināšanas prasmes un attieksmes kādā no izvēlētajiem ekonomikas virzieniem - uzņēmējdarbībā, finansēs, tautsaimniecības (makroekonomikas) analīzē un matemātiskajā ekonomikā;</i></p> <p><i>līdztekus klasiskajiem, lietpratīgi iekļauj pētniecības metožu klāstā nestandarta oriģinālus radošus risinājumus;</i></p> <p><i>respektēt izvēlētās ekonomikas jomas zinātniskās un profesionālās darbības ētikas kodeksu, novērtējot iegūto rezultātu ietekmi uz vidi un sabiedrību.</i></p> <p><i>Absolventa akadēmiskās un profesionālās kompetences ietver:</i></p> <p><i>spēju pilnveidot un attīstīt bakalaura studiju programmā iegūtās kompetences, demonstrējot padziļinātas vai paplašinātas teorētiskas un praktiskas zināšanas tautsaimniecības pētniecības kontekstā;</i></p> <p><i>spēju analizēt un novērtēt ekonomisko vidi makro un mikro līmenī, tās attīstības tendences un perspektīvas Latvijā un pasaulē;</i></p> <p><i>spēju apkopot datus, izmantojot modernās informācijas tehnoloģijas darbības plānošanai, kontrolei un koriģēšanai;</i></p> <p><i>spēju kritiski analizēt ekonomiskajā vidē notiekošos procesus, patstāvīgi pieņemt un pamatot dažādus saimnieciskus lēmumus, uzņemties atbildību un risināt ar profesionālo darbību saistītās problēmas.</i></p>
Studiju programmas noslēgumā paredzētais noslēguma pārbaudījums	Maģistra darbs

Studiju programmas varianti

Pilna laika klātiešana - 2 gadi - latviešu

Studiju veids un forma	<i>Pilna laika klātie</i>
Īstenošanas ilgums (gados)	2
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	0
Īstenošanas valoda	<i>latviešu</i>
Studiju programmas apjoms (KP)	80
Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	<i>Iepriekšējā izglītība: 1) bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība ekonomikā vai vadībizinātnē; 2) bakalaura vai maģistra grāds citās sociālo zinātņu nozarēs vai radniecīgo zinātņu nozarēs: matemātikā, datorzinātnē, informācijas tehnoloģijās, fizikā vai inženierzinātnē un divu gadu darba pieredze uzņēmējdarbības vai ekonomikas jomā. Konkursa vērtēšanas kritērijs: iestājpārbaudījums. Iestājpārbaudījumu veido rakstisks pārbaudījums par ekonomikas teorijas jautājumiem (mikroekonomika, makroekonomika, ekonometrija) un aktuālām sociālekonomiskām problēmām, kā arī attīstības tendencēm Latvijas, citu ES dalībvalstu un pasaules ekonomikā (tiek pievienoti iestājpārbaudījuma jautājumi). Bakalaura grādu vai otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību ekonomikā vai vadībizinātnē ieguvušie var piedalīties konkursā ar vidējo svērto atzīmi (60%) un noslēguma pārbaudījuma kopējo (vai vidējo) atzīmi (40%) pamatstudijās. Tiesības pretendēt uz ārpus konkursa reģistrāciju ir tekošā akadēmiskā gada LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes pamatstudiju programmas absolventiem, kuriem vidējā svērtā atzīme pamatstudijās nav zemāka par 8 un bakalaura darba vai diplomdarba vērtējums nav zemāks par 8.</i>
Iegūstamais grāds (latviešu valodā)	<i>Sociālo zinātņu maģistra grāds ekonomikā</i>
Iegūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	—

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)

1.1. Izmaiņu studiju programmas parametros, kas notikušas kopš iepriekšējās studiju virziena akreditācijas lapas izsniegšanas vai studiju programmas licences izsniegšanas, ja studiju programma nav iekļauta studiju virziena akreditācijas lapā, apraksts un analīze.

Pēc iepriekšējās akreditācijas mainījās programmas direktors- prof. I. Ciemiņas vietā programmu vada prof. S. Jēkabsone.

Izmaiņas veiktas studiju rezultātu formulējumā ievērojot jaunās prasības, izdalot zināšanas, prasmes un kompetences.

1.2. Statistikas dati par studējošajiem studiju programmā, studējošo skaita dinamika, skaita izmaiņu ietekmes faktoru analīze un novērtējums. Analizējot, atsevišķi izdalīt dažādas studiju formas, veidus, valodas.

Ekonomikas maģistra studiju programma tiek īstenota pilna laika (2 gadi) studiju formā latviešu valodā. Apkopotie statistikas dati par studējošo skaita izmaiņām programmā (skat. 1.pielikuma 1.tabulu) ļauj izdarīt vairākus secinājumus. Kopējais studentu skaits programmā laika periodā no 2012./2013. līdz 2018./2019. akad. gadam ir samazinājies par 48%. Īpaši straujš studentu skaita kritums (par gandrīz 20%) bija vērojams 2014./2015. un 2015./2016. akad. gados, bet kopš 2016./2017. akad. gada vērojama studentu skaita stabilizēšanās (2017./2018. akad. gadā studentu skaits ir palielinājies par 5,5%). Pirmajā studiju gadā imatrikulēto studējošo skaits no 2012./2013. līdz 2018./2019. akad. gadam kopumā samazinājies par 56,8%. Īpaši straujš kritums (par vairāk nekā 35%) bija vērojams 2014./2015. akad. gadā. Savukārt absolventu skaita kritums ir vēl lielāks (par 70%), kas saistīts ar to, ka daļa studentu regulāri nenokārto akadēmiskās saistības un neuzraksta maģistra darbu. Piemēram, 2016./2017. akad. gadā maģistra darbu neuzrakstīja deviņi (9) studējošie. Tāpat studējošie izmanto iespēju pārtraukt studijas gan pirmajā gan otrajā studiju gadā, kas saistīts ar dažādiem personiskiem iemesliem (ģimenes materiālā stāvokļa dēļ, došanos uz ārzemēm, bērna piedzimšanu, slimību u.c.) vai arī lai nokārtotu iepriekš uzkrātās akadēmiskās saistības.

Novērtējot studējošo atbirumu, jānorāda, ka procentuāli no studējošo skaita vislielākais (gandrīz 20%) tas bija 2015./2016. akad. gadā, bet vismazākais (7,3%) 2016./2017. akad. gadā (skat. 1.pielikuma 2.tabulu). Biežāk minētie atbiruma iemesli ir pēc pašu vēlēšanās vai par studiju līguma saistību neizpildi. Pamatā tas saistīts ar to, ka studējošie nespēj apvienot studijas ar darbu, jo lielākā daļa maģistratūras studentu ir nodarbināti pilna laika darbā un līdz ar to nevar izpildīt akadēmiskās saistības (laicīgi nokārtot studiju kursus). Tāpat atsevišķi studējošie pamet studijas, jo trūkst interese par izvēlēto studiju programmu. Turklāt ir vērojams studējošo atbirums, mainoties finansējuma avotam (rotācijas dēļ zaudējot valsts budžeta vietu), kā arī dēļ neizpildītām finansiālām saistībām (studiju maksas savlaicīga nesamaksāšana). 2015.gadā viens studējošais tika atskaitīts par būtisku LU iekšējās kārtības noteikumu studējošajiem pārkāpumu, jo tika konstatēts, ka

iesniegtais noslēguma darbs ir plaģiāts.

Galvenie studējošo skaita izmaiņu ietekmējošie faktori ir demogrāfiskā un ekonomiskā situācija. Kopš 2013.gada kopējais iedzīvotāju skaits Latvijā emigrācijas un negatīvā dabiskā pieauguma dēļ samazinājies par 5,2%. Tāpat ar katru gadu samazinās absolventu skaits pamatstudiju programmās. Piemēram, 2012./2013. akad. gadā LU BVEF ekonomikas virziena pamatprogrammas absolvēja 222 absolventi, bet 2018./2019. akad. gadā tikai 141 absolvents. Daudzi pamatstudiju absolventi nevēlas uzreiz turpināt studijas, bet dodas strādāt, lai uzlabotu savu finansiālo stāvokli. Vienlaikus jāatzīmē arī augošā konkurence un iespējas iegūt bezmaksas izglītību ārzemēs, kā arī salīdzinoši neizdevīgie studējošo kreditēšanas nosacījumi, kas ierobežo finansējuma saņemšanas iespējas.

1.3. Analīze un novērtējums par studiju programmas nosaukuma, iegūstamā grāda, profesionālās kvalifikācijas vai grāda un profesionālās kvalifikācijas mērķu un uzdevumu, studiju rezultātu, kā arī uzņemšanas prasību savstarpējo sasaisti.

Maģistra akadēmiskās studiju programmas „Ekonomika” nosaukums neapšaubāmi un pārliecinoši norāda uz programmas līmeni, kā arī saturu. Pirmkārt, no tā var redzēt, ka šī ir akadēmiskā studiju programma, kuras īstenošanas principus nosaka Ministru kabineta 2014.gada 13. maija noteikumi Nr. 240 “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu” (studiju programmas atbilstību valsts izglītības standartam var redzēt 2.pielikumā). Otrkārt, programmas apguves rezultātā tiek iegūts akadēmiskā maģistra grāds. Treškārt, iegūstamais sociālo zinātņu maģistra akadēmiskais grāds ekonomikā norāda uz programmas piederību sociālajām zinātnēm, kā arī to neatņemamai sastāvdaļai – ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnei.

Studiju programma ir veidota, piedāvājot studiju kursus visdažādākās ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes apakšnozarēs, kas tādejādi dod iespēju sagatavot absolventus, kuru zināšanas aptver ne tikai atsevišķas ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes apakšnozares, bet gan plašu zinātnes loku, kas veido nākamā ekonomista zināšanu pamatu. Studiju programmā ietvertie studiju kursi un to pasniegšanas metodika ir vērsta uz padziļinātu zināšanu iegūšanu ekonomikā un uzņēmējdarbībā, kā arī sinerģijas veidošanu ar zināšanām citās zinātņu jomās, jo mūsdienās darba tirgū ir nepieciešami speciālisti, kas izmanto un integrē vadības zinību, tiesību, sociālās, informācijas un komunikāciju u.c. zinātņu jomas vienotā kopumā.

Studiju programmas *mērķis* ir bakalaura grādu ieguvušajiem dot iespējas padziļinātu zināšanu apguvei, ekonomikas procesu analītiskas un kritiskas izpratnes veidošanai un augsti kvalificētu profesionālu, organizatorisku funkciju un pētniecības prasmju pilnveidošanai un attīstībai. Mērķa formulējums norāda uz tiešu sasaisti ar programmas nosaukumu.

Studiju programmas ietvaros iegūtais zināšanu, prasmju un kompetenču apjoms atbilst Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras 7. līmenim, un to apliecina akadēmiskais maģistra grāds ekonomikā. Īpaša vērība programmas saturā ir pievērsta fundamentāliem studiju kursiem (Mikroekonomikas analīze, Makroekonomikas analīze, Statistiskā analīze un varbūtību pielietojums, Lietišķā ekonometrija u.c.), kuru ietvaros tiek padziļinātas iepriekš iegūtās studējošo zināšanas ekonomikas teorijā, kā arī attīstīta analītiskā domāšana un pētnieciskās prasmes, t.sk. apmācība darbam ar jaunākajām datu analīzes programmām (EViews, SPSS, R u.c.)

Lai sasniegtu studiju programmas mērķi, ir būtiski arī precīzi noteikt uzņemšanas (imatrikulācijas)

noteikumus un prasības. Studiju programmā var tikt uzņemti pretendenti, kuri ir ieguvuši: 1) bakalaura grādu vai otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību ekonomikā vai vadībizinātnē; 2) bakalaura vai maģistra grādu citās sociālo zinātņu nozarēs vai radniecīgo zinātņu nozarēs - matemātikā, datorzinātnē, informācijas tehnoloģijās, fizikā vai inženierzinātnē un kam ir divu gadu darba pieredze uzņēmējdarbības vai ekonomikas jomā. Tādējādi uzņemšanas nosacījumi nodrošina, ka kopējais studiju ilgums šajā studiju programmā un iepriekš apgūtajās studiju programmās ir vismaz pieci gadi (atbilstoši Augstskolu likuma 57. panta pirmā daļā noteiktajam).

Bakalaura grādu vai otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību ekonomikā vai vadībizinātnē ieguvušie studiju programmā var iestāties bez iestājpārbaudījuma kārtošanas, balstoties uz iepriekšējā līmeņa studijās iegūtajiem vērtējumiem. Pārējiem pretendentiem obligāti ir jākārtro iestājpārbaudījums, lai apliecinātu savu zināšanu līmeni ekonomikas teorijā (mikroekonomikā, makroekonomikā, ekonometrijā), kā arī prasmi orientēties aktuālās sociālekonomiskās problēmās, kā arī attīstības tendencēs Latvijā, citu ES dalībvalstu un pasaules ekonomikā.

Studiju programma satur studiju kursus, kuri izstrādāti, lai varētu sasniegt studiju programmas mērķi, izpildīt studiju programmas uzdevumus un nodrošināt studiju rezultātu sasniegšanu (skat.4.pielikumu). Studiju programmas obligātajā daļā iekļauti septiņi studiju kursi (neskaitot maģistra darba iestrādi un maģistra darbu), kuru saturs ir veidots atbilstoši Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajām Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūras 7. līmeņa zināšanām, prasmēm un kompetencei, ko uzskatāmi var redzēt studiju kursu kartējumā, kas pievienots programmas 3.pielikumā.

Tādējādi secināms, ka studiju programmas nosaukums, iegūstamais grāds, studiju kursu saturs, programmas mērķis un uzdevumi, kā arī uzņemšanas nosacījumi pilnā mērā savstarpēji atbilst. Izpildot programmas uzdevumus, studējošie ir sasnieguši programmas mērķus, un tā rezultātā programmas absolventi iegūst maģistra grādu ekonomikā, kas ļauj pilnvērtīgu veikt profesionālo darbību, kā arī turpināt studijas doktorantūrā.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)

2.1. Studiju kursu/ moduļu satura aktualitātes un atbilstības nozares, darba tirgus vajadzībām un zinātnes tendencēm novērtējums. Sniegt informāciju, vai, un kā studiju kursu/ moduļu saturs tiek aktualizēts atbilstoši nozares, darba tirgus un zinātnes attīstības tendencēm. Maģistra vai doktora studiju programmu gadījumā norādīt un sniegt pamatojumu, vai grādu piešķiršana balstīta attiecīgās zinātnes nozares vai mākslinieciskās jaunrades jomas sasniegumos un atziņās.

Maģistra studiju programma "Ekonomika" dod iespējas radošā mācību un zinātniskajā darbā apgūt ekonomikas zinātnes teorijas bāzi, paplašināt izpratni par ekonomiskajiem procesiem un iegūt jaunas zināšanas, lai kritiski izvērtētu un analizētu situāciju gan valstī kopumā, gan atsevišķās tautsaimniecības nozarēs un uzņēmumos. Studiju programma ir izveidota ņemot vērā citu Latvijas un pasaules augstskolu pieredzi līdzīgu programmu realizācijā, saskaņojot ar darba tirgus vajadzībām, kā arī darba devēju un absolventu ieteikumiem. Studiju programma ir organizēta

atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 13. maija noteikumi Nr. 240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu". Studiju programmā iekļauti kursi, kuri izstrādāti, lai varētu sasniegt studiju programmas mērķi un rezultātus (skat.4.pielikumā pievienoto studiju plānu). Studiju programmas praktiskā īstenošana virzīta uz ekonomikas speciālistu sagatavošanu ar padziļinātām zināšanām ekonomikas teorijā, ekonomisko un sociālo situāciju analīzē un to attīstības modelēšanā un prognozēšanā, izvērtējot dažādus iespējamus tautsaimniecības attīstības scenārijus un riskus. Studiju programmas obligātajā daļā iekļauti septiņi dažādi studiju kursi kopumā 24 KP apjomā (neskaitot maģistra darbu), kuru saturs ir vērsts uz ekonomikas teorijas, kā arī dažādu pētniecības un modelēšanas metožu padziļinātu apguvi (piemēram, Mikroekonomikas analīze, Makroekonomikas analīze, Daudzdimensiju analīze, Matemātiskās modelēšanas metodes ekonomikas pētījumos). Ekonomikas maģistra studijās liels akcents tiek likts uz radošas personības veidošanu ar plašu redzes loku un analītiskām spējām vispārināt notiekošos procesus ekonomikā un sabiedrībā, tādējādi studiju kursus pietiekami plaši tiek apskatīti alternatīvi risinājumi un diskutējami jautājumi, dodot iespēju studējošajiem paust individuālu un grupu viedokli dažādu līmeņu aktualizētu situāciju vērtēšanai un to aprobācijai, iegūto rezultātu interpretācijai un ekonomiskās filozofijas veidošanai. Studiju programmas saturs atspoguļo tās ekonomikas jomas, kurās BVEF izveidojušās spēcīgas zinātniskās skolas un norit sekmīgs zinātniski pētnieciskais darbs, kā arī iedibinājušās akadēmiskās tradīcijas. Fakultātē strādā spēcīga matemātiskās ekonomikas grupa (prof. M.Gulbes un M.Hazana vadībā), kā arī profesoru grupas citās ekonomikas zinātnes jomās (finansēs, uzņēmējdarbības ekonomikā, tautsaimniecības analīzē).

Gatavojoties akreditācijai tika aktualizēts visu studiju kursu saturs atbilstoši pēdējām tendencēm pasaules un Latvijas tautsaimniecībā, kā arī izskatīts un papildināts mācību literatūras klāsts ar jaunākajiem avotiem. Balstoties uz absolventu un darba devēju ieteikumiem un ņemot vērā nozares attīstības tendences, obligātajā daļā iekļauts studiju kurss "Lielo datu analīze un prognozējošā modelēšana" (2 KP). Tāpat tika ņemtas vērā studējošo piezīmes par atsevišķu studiju kursu satura dublēšanos ar bakalaura laikā apgūto vai citu studiju kursu un studiju kursu satura piemērotību maģistra studiju līmenim. Tādējādi tika nolemts izslēgt no studiju programmas obligātās daļas studiju kursus "Tautas attīstība" (2 KP) un "Pasaules ekonomikas attīstība" (2KP), kas, pēc studējošo vērtējuma, bija pārāk teorētiski un vispārīgi. Savukārt, lai nodrošinātu studentiem praktiskā darbība noderīgus priekšmetus studiju programmas plānā ar 2019./2020.gadu tika iekļauts jauns studiju kurss "Matemātiskās modelēšanas metodes ekonomikas pētījumos" (4K), kas integrē mikroekonomikas analīzes, makroekonomikas analīzes un matemātiskās modelēšanas prasmes un kuru docē LB Monetārās politikas pārvaldes Makroekonomikas analīzes daļas galvenais ekonomists O.Krasnopjorovs. Tajā iekļautas dažādas tēmas, tajā skaitā par apmācību darbam ar jaunākajām programmām, piemēram, programmu R. Tāpat studiju kurss "Statistiskā analīze" (2 KP) tika papildināts ar varbūtības teorijas metodēm un to praktisko pielietojumu, piedāvājot studējošiem jaunu kursu "Statistiskā analīze un varbūtību pielietojums" 4 KP apjomā.

Izvērtējot studējošo pieprasījumu, kā arī konsultējoties ar darba devējiem, jaunajā akreditācijas periodā (sākot ar 2020./2021.akad.gadu) nolemts samazināt apakšprogrammu skaitu no 5 uz 2, koncentrējoties uz studējošo analītisko prasmju attīstību, padziļināti apgūstot gan ekonomikas teoriju, gan dažādas ekonometriskās analīzes metodes, kas ļautu analizēt un prognozēt ekonomiskos procesus gan mikro (atsevišķu uzņēmumu un nozaru), gan makro (visas tautsaimniecības) līmenī. Tā kā no darba devēju, īpaši Latvijas Bankas, puses augsti tiek vērtēta Matemātiskās ekonomikas apakšprogramma, tika nolemts to saglabāt, nedaudz aktualizējot studiju programmu saturu. Tajā iekļauti studiju kursi, kas ļauj studējošajiem gūt padziļinātu ieskatu ekonomikas teorijā, kā arī apgūt dažādas ekonometriskās analīzes metodes un jaunākās datu analīzes programmas, lai prognozētu ekonomiskos procesus. Īpaši augsti tiek vērtēts studiju kurss Augsmes teorijas modeļi, kā arī citi praktiski orientēti studiju kursi, kuros iespējams sasaistīt apgūtās teorētiskās zināšanas un prasmes ar praktisko pielietojumu. Jāatzīmē, ka Matemātiskās

ekonomikas apakšprogramma ir unikāla Latvijas mērogā, jo nevienā citā augstskolā netiek piedāvāts šāds specializācijas virziens. Maģistra programmu Kvantitatīvā ekonomikā (Quantitative Economics) Baltijas reģionā piedāvā vēl tikai Tartu Universitāte Igaunijā (angļu valodā). Tartu Universitātes piedāvātajā programmā studiju plāns ir sadalīts 5 moduļos: 1) kvantitatīvās metodes ekonomikā (38 ECTS); 2) ekonomiskie modeļi (38 ECTS); 3) izvēles modulis (15 ECTS), kur ir iespējams izvēlēties kādu no kvantitatīvās ekonomikas īpašām tēmām vai arī izvēles kursu no finanšu un aktuārmatemātikas (Actuarial Mathematics) programmas; 4) praktiskā apmācība (6 ECTS); 5) maģistra darbs (23 ECTS). Aplūkojot moduļos ietvertos studiju kursus var redzēt, ka gan Tartu Universitāte, gan LU piedāvā vairākus līdzīgus studiju kursus ekonomikas teorijas un kvantitatīvās analīzes metožu izmantošanas jomā, tikai atsevišķiem kursiem atšķiras kredītpunktu skaits. Piemēram, Tartu Universitātes studiju programmas plānā iekļauti - Mikroekonomika (9 ECTS), Matemātiskās metodes ekonomikā (9 ECTS), Makroekonomika (9 ECTS), Mikroekonometrija (9 ECTS) un Makroekonometrija (6 ECTS), Lēmumu un spēļu teorijas modeļi (6 ECTS), Matemātiskā statistika (6 ECT) u.c. studiju kursi[1], kas tiek piedāvāti arī LU BVEF Ekonomikas maģistra Matemātiskās ekonomikas apakšprogrammā studējošajiem.

Savukārt, Uzņēmējdarbības ekonomikas un Tautsaimniecības analīzes apakšprogrammas turpmāk netiks piedāvātas studējošo nelielās intereses dēļ. Tāpat, lai nedublētu studiju programmu saturu, vairs netiks piedāvātas apakšprogrammas Finances un kredīts, kā arī Saimnieciskās darbības uzskaitē, kontrole un analīze, *jo Studiju virziena ietvaros jau ir programmas, kurās iespējams padziļināti apgūt finansistiem un grāmatvežiem nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetences (piemēram, profesionālā augstākās izglītības maģistra studiju programma „Finanšu ekonomika” un akadēmiskā maģistra studiju programma „Grāmatvedība un audits”)*. To vietā pēc Madrides Karlosa III universitātes (The University Carlos III of Madrid) maģistra studiju programmas rūpnieciskajā ekonomikā un tirgos (Masters Programs in Industrial Economics and Markets[2]), parauga ir izstrādāta pilnīgi jaunu apakšprogramma Industriālā ekonomika, kurā uzmanība tiks pievērsta kā atsevišķu uzņēmumu darbības un stratēģijas, tā arī nozaru un tirgu izpētei. Apakšprogramma Latvijas mērogā ir unikāla, jo tāda veida specializāciju nepiedāvā neviena cita augstskola, kas realizē ekonomikas maģistra studiju programmu. Apakšprogrammas ietvaros tiks analizēti jautājumi par to, kā uzņēmumi organizē savu darbību un kas nosaka viņu motivāciju, tāpat tiks apskatīta tehnoloģiju, inovāciju un izlaides dinamikas mijiedarbībai, t.sk. jauno tehnoloģiju ieviešanas sekas uzņēmējdarbībā. Tajā iekļauti tādi jauni studiju kursi kā “Industriālā politika” un “Transporta ekonomika”. Tāpat programmā paredzēti studiju kursi, kas aptver jaunāko domāšanu tādos priekšmetos kā stratēģija un mārketingis (piemēram, “Uzņēmējdarbības stratēģiskā un taktiskā plānošana”, “Eksporta ekonomika un starptautiskie tirgi”, “Risku analīze un vadīšana”). Studentiem tiek piedāvāta iespēja arī veidot mērķtiecīgi pamatotu individuālo B kursu daļu no virziena izvēles daļas kursu saraksta, saskaņojot ar studiju programmas direktoru. Visi studiju kursu apraksti ir reģistrēti LUIS sistēmā, kā arī pievienoti 5.pielikumā un būs pieejami akreditācijas vizītes laikā uz vietas.

Ņemot vērā aizvien pieaugošo svešvalodu lomu un globalizācijas procesus, studiju programmas B daļā ir paredzēts piedāvāt vairākus studiju kursu angļu valodā, kuri primāri aptver ar starptautiskām ekonomiskām attiecībām un konkurētspēju saistītu tematiku, piemēram, angļiski tiks docēts studiju kurss “Eksporta ekonomika un starptautiskie tirgi”. Līdztekus tam ikviens studiju programmas studējošais var apgūt angļu valodā tos studiju kursus, kurus Latvijas un ārvalstu mācībspēki piedāvā mobilitāšu programmu ietvaros. BVEF regulāri notiek dažādas ārvalstu vieslektoru lekcijas, kuru apmeklējums tiek piedāvāts visiem maģistrantiem. Tāpat vieslektori tiek aicināti novadīt atsevišķas lekciju tēmas studiju kursu ietvaros. Piemēram, studiju kursa “Investīciju politika” ietvaros 2017.gada rudens semestrī lekciju vadīja Ekonomikas ministrijas Uzņēmējdarbības konkurētspējas departamenta direktors K.Soms.

Mācībspēki, docējot studiju kursus, savās nodarbībās pievēršas tobrīd aktuālām tendencēm ekonomikā, piemēram, uzdodot semināros vai kā mājas darbus analizēt kādas konkrētas problēmas un piedāvāt to iespējamus risinājumus. Veidojot praktiskos uzdevumus tiek izmantoti reāli dati par Latviju un citām valstīm, tāpat tiek rīkotas diskusijas un apspriesti dažādi jautājumi, kas saistīti ar Latvijas un pasaules ekonomikas attīstības tendencēm, kā arī k analizēta dažādu valstu pieredze noteiktu problēmu risināšanā. Vairākos studijuursos ir iekļauta zinātnisko rakstu analīze un kritiska izvērtēšana, kas nepieciešama studējošo analītisko spēju attīstībai, kā arī maģistra darba izstrādei.

Tādējādi aktualizējot un pilnveidojot studiju kursu piedāvājumu, maģistra studiju programmas "Ekonomika" saturs atbilst LU ilgtermiņa attīstības stratēģijai un ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares attīstības tendencēm.

[1] <https://www.ut.ee/en/courses-quantitative-economics-programme>

[2] <https://www.uc3m.es/master/industrial-economics>

2.2. Studijuursos/ moduļos iekļautās informācijas, sasniedzamo rezultātu, izvirzīto mērķu u.c. rādītāju savstarpējās saistes, studiju kursu/ moduļu mērķu saistes ar studiju programmas mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem novērtējums. Doktora studiju programmas gadījumā, galveno pētniecības virzienu apraksts, programmas ietekme uz pētniecību un citiem izglītības līmeņiem.

Studiju programma ir izstrādāta, ievērojot studiju kursu savstarpējo saistību un secīgumu, kas tādējādi dod iespēju maksimāli sasniegt studiju programmas mērķi. Lai to nodrošinātu formulēti četrpadsmit studiju programmas apguves rezultātā iegūstamie zināšanu, prasmju un kompetenču kopuma elementi. Ievērojot studiju programmas ietvaros sasniedzamos rezultātus, tika izstrādāti konkrēti studiju kursi, un noteikts katra atsevišķa kursa ietvaros sasniedzamais zināšanu, prasmju un kompetenču kopums. Studiju programmas mērķu un rezultātu korelācija ar atsevišķu studiju kursu rezultātiem ir konstatējama katrā studiju kursa aprakstā, kurā ir sniegts apraksts par kursa saturu, noteikts kursa plāns, kursa apguves prasības, rezultāti, izmantojamā literatūra (skat.5.pielikumu). Studiju programmas plānā kopā ietverti 7 obligātās daļas kursi 24 KP apjomā un 14 izvēles daļas kursi (skat. 4.pielikumu). Studiju programmas plāns paredz, ka studējošajiem izvēles daļā jāapgūst kursus 36 KP apmērā, kas aptver dažādas ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes jomas, t.sk. risku analīzi, spēļu teoriju, uzņēmējdarbības plānošanu u.c. Programmas obligātajā daļā ir ietverti kursi, kuros studējošie var padziļināt zināšanas uz izpratni par aktuāliem ekonomikas teorijas jautājumiem, demonstrējot padziļinātas vai paplašinātas teorētiskas un praktiskas zināšanas tautsaimniecības pētniecības kontekstā. Tāpat liela uzmanība tiek pievērsta studējošo pētniecisko un profesionālā darba risināšanas prasmju attīstībai, prasmei kritiski analizēt ekonomiskajā vidē notiekošos procesus, patstāvīgi pieņemt un pamatot dažādus saimnieciskus lēmumus, uzņemties atbildību un risināt ar profesionālo darbību saistītās problēmas. Studiju plāns veidots tādējādi, lai pirmajos 3 semestros studējošie apgūtu dažādus secīgus studiju kursus, savukārt 4.semestrī galvenā uzmanība tiek veltīta maģistra darba izstrādei. Lai nodrošinātu kvalitatīvāku maģistra darba sagatavošanu, programmas īstenošanā paredzēta prasība, ka maģistra darba izstrāde un aizstāvēšana ir sadalīta vairākos posmos: 1) pētījuma projekta izstrāde un maģistra darba priekšizstāvēšana 3.semestrī un 2) maģistra darba noslēguma varianta izveide un aizstāvēšana 4.semestrī.

Studiju kursu rezultātu atspoguļojums kursu aprakstos apliecina, ka studiju kursus tiek sasniegtas visas studiju programmas noteiktās zināšanas, prasmes un kompetences. Informācija par visu studiju programmā ietverto studiju kursu rezultātu atbilstību studiju programmas rezultātiem atrodama pielikumā pievienotajā kursu kartējumā. Kā liecina studiju kursu kartēšanas rezultāti (skat. programmas 3.pielikumu), studējošie ir apguvuši padziļinātas zināšanas un izpratni par aktuāliem ekonomikas teorijas jautājumiem, pārzina izvēlēta virziena aktuālu ekonomikas pētījumu problemātikas klāstu Latvijā un starptautiskajā pētniecības vidē, spēj saskatīt diskutējamus jautājumus, novērtēt problēmas kopsakarības starpdisciplinārā skatījumā, pārzina jaunākās analītiskās pētniecības metodes un demonstrē radošu pieeju lietišķu un teorētisku jautājumu risināšanā.

Ņemot vērā gan lekcijās, gan semināros pielietotās metodes studiju kursu apguvei, kartējums atspoguļo to, ka gandrīz visosursos tiek iegūtas potenciālajam ekonomistam nepieciešamās prasmes. Teju ikvienā kursā studējošie iegūst prasmi pieņemt patstāvīgus lēmumus un rast risinājumus mainīgās ekonomikas attīstības situācijās, līdztekus klasiskajiem, lietpratīgi iekļauj pētniecības metožu klāstā nestandarta oriģinālus radošus risinājumus, kā arī uzrāda padziļinātas patstāvīga pētnieciskā un profesionālā darba risināšanas prasmes un attieksmes un spēj novērtēt iegūto rezultātu ietekmi uz vidi un sabiedrību. Šādas prasmes ekonomista darbā ir absolūta nepieciešamība, jo strādājot jebkurā uzņēmumā vai organizācijā regulāri nākas pielietot dažādas analīzes metodes un rast radošus problēmu risinājumus. Maģistra darba izstrādē tāpat tiek attīstīta prasme iekļauties Latvijas Zinātnes Padomes lietišķo vai fundamentālo pētījumu zinātniskās pētniecības vai starptautisko zinātnisko programmu darba grupās, veicot atsevišķu uzdevumu izpildi kopējā projekta mērķu sasniegšanai.

Norādītās kompetences atspoguļojums demonstrē, ka gandrīz visosursos ir sasniegta kompetence demonstrēt padziļinātas vai paplašinātas teorētiskas un praktiskas zināšanas tautsaimniecības pētniecības kontekstā, analizēt un novērtēt ekonomisko vidi makro un mikro līmenī, tās attīstības tendences un perspektīvas Latvijā un pasaulē, apkopot datus, izmantojot modernās informācijas tehnoloģijas darbības plānošanai, kontrolei un koriģēšanai, tāpat kritiski analizēt ekonomiskajā vidē notiekošos procesus, patstāvīgi pieņemt un pamatot dažādus saimnieciskus lēmumus, uzņemties atbildību un risināt ar profesionālo darbību saistītās problēmas.

Maģistra grāda piešķiršana balstīta ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes sasniegumos un atziņās, par ko liecina tas, ka programmas absolventiem, piemīt kompetence integrēt dažādu jomu zināšanas, dodot ieguldījumu jaunu zināšanu radīšanā, pētniecības vai profesionālās darbības metožu attīstībā, tādējādi arī sekmējot ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes attīstību. Programmas absolventiem, kuriem ir īpaša interese sekmēt tālāku ekonomikas zinātnes attīstību, pēc šīs programmas absolvēšanas ir iespējas turpināt studijas doktora studiju programmā, kur var turpināt jau maģistra programmā iesāktus pētījumus vai arī pievērsties pilnīgi inovatīviem pētniecības virzieniem.

Tādējādi, izvērtējot studiju programmas mērķi un sasniedzamos rezultātus, secināms, ka programmas saturs un studiju kursu saturs ļauj pilnībā sasniegt kā programmas mērķi, tā arī programmai noteiktos rezultātus.

2.3. Studiju īstenošanas metožu (tajā skaitā vērtēšanas) novērtējums, iekļaujot analīzi par to, kā tiek izvēlētas studijuursos/ moduļos izmantotās studiju īstenošanas (tajā skaitā vērtēšanas) metodes, kādas tās ir un kā tās veicina studiju kursu rezultātu un studiju programmas mērķu sasniegšanu. Iekļaut skaidrojumu, kā studiju procesa īstenošanā ņemti

vērā studentcentrētas izglītības principi.

Izvērtējot pieprasījumu un nolūkā nodrošināt augstu studiju kvalitāti, studijas šajā programmā tiek īstenotas tikai pilna laika klātienes studiju formā. Nodarbības notiek 2–3 dienas nedēļā: 1–2 darbdienas vakaros (no 18.15 līdz 21.30) un sestdienās. Ekonomikas maģistra akadēmiskās studiju programmas īstenošanā tiek izmantotas dažādas pasniegšanas metodes:

- *lekcijās* izmantotas modernas datoru tehnoloģijas, E-kursu rīki, videomateriāli, lekciju izdales materiāli, vieslekcijas;
- *semināros* un *praktiskajās nodarbībās* izmantotas aktīvas mācību formas: lietišķas spēles, lēmumu pieņemšana mazās un lielās komandās (grupu darbs), lēmumu pieņemšana patstāvīgi (individuālais darbs), individuālie mājas darbi, problēmsituāciju risināšana un shematiska attēlošana, referāti, jauno grāmatu prezentācijas, diskusijas par aktuālajām problēmām tautsaimniecībā un uzņēmējdarbībā, zinātnisko rakstu analīze, testi, studentu konferences, debates, empīrisko pētījumu veikšana un prezentēšana (individuāli vai grupā ar citiem studentiem).
- *laboratorijas darbī* tiek organizēti nelielās studentu grupās ar iespēju pasniedzējiem individuāli kontaktēties ar katru studentu;

Lekciju galvenais uzdevums ir sniegt studējošiem teorētiskās zināšanas, kā arī attīstīt viņu radošumu un kritisko domāšanu. Lekcijas tiek lasītas, mācībspēkiem izmantojot jaunākās pedagoģiskās metodes, t.sk. dažādus tehniskos līdzekļus. Teorētisko zināšanu nostiprināšana un pielietošana praksē notiek semināru nodarbībās, kuru skaits noteikts katrā studiju kursa aprakstā. Semināru un citu praktisko nodarbību laikā mācībspēki pārbauda studējošo teorētisko zināšanu apjomu, kā arī organizē studējošo individuālos darbus, grupu darbus, individuālos vai grupu mājas darbus, referātu sagatavošanu, diskusijas, debates u.c. aktivitātes. Semināros un praktiskajās nodarbībās ir iespēja izmantot gan stacionāros datorus, kas pieejami fakultātes datorklasēs, gan portatīvos datorus un planšetes, gan citus vizuālās prezentācijas rīkus.

Lekcijas, semināri, praktiskās un laboratorijas nodarbības tiek īstenotas pēc vienota metodiska principa profesoru grupās, kas ļauj ne tikai pilnveidot teorētisko studiju kursu apguvi, nodrošinot teorijas, prakses un pasniegšanas metodikas savstarpēju mijiedarbību, bet arī objektīvāk novērtēt studentu zināšanas pēc vienotas vērtēšanas sistēmas. Semināros un praktiskajās nodarbībās tiek praktizēta pasniedzēju rotācija profesora grupas ietvaros, kas pozitīvi novērtēta studentu vidū.

1.kursa studentiem regulāri tiek organizētas LUB nodarbības informācijpratības veicināšanai (par dažādām datu bāzēm un to izmantošanu mācību pētnieciskajā procesā).

Liela nozīme studijās ir studējošo patstāvīgajam jeb individuālajam darbam, kura apjoms, saturs un kontroles veids ir atkarīgs no konkrētā studiju kursa. Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli (sagatavojoties nodarbībām, gatavojot mājasdarbus) un mazās darba grupās (semināru nodarbībās, grupu darbi, mājasdarbi, prezentācijas). Studējošiem patstāvīgi ir jāapgūst kursa aprakstā norādītā obligātā literatūra, kā arī jāseko līdzi un jālasa jaunākās publikācijas un rakstus saistībā ar kursa tēmām, jāstrādā ar e-studiju vidi, Interneta resursiem u.c. studiju materiāliem, jāgatavo referāti vai projekti, prezentācijas, u.tml. Tādējādi teorētiskās zināšanas studējošie apgūst lekcijās un patstāvīgi, pētot un analizējot zinātnisko literatūru, izpildot mācībspēka uzdevumus u.c. kursa aprakstā paredzētās aktivitātes. Tāpat e-studiju vietnē studējošajiem tiek ievietoti dažādi zināšanu pārbaudes (paškontroles) testi, kas veicina studējošā spēju izprast studiju kursā apgūstamo likumsakarību būtību.

Bez tam studiju laikā maģistranti var iesaistīties doktorantūras skolu darbībā, kas ļauj veikt

starpdisciplinārus pētījumus, iesaistot jaunos zinātniekus un veicinot sadarbību starp dažādajām LU struktūrvienībām, kā arī vietējām un ārzemju universitātēm, institūcijām un tautsaimniecības nozaru ekspertiem. Tāpat studējošiem tiek piedāvātas iespējas iesaistīties fakultātē realizētajos pētniecības projektos, kā arī veikt patstāvīgus pētījumus, tikties ar dažādu tautsaimniecības nozaru ekspertiem un diskutēt par aktuālām ekonomikas problēmām, doties apmaiņas studijās uz vairāk nekā 120 dažādām ārvalstu partneraugstskolām Eiropā, NVS valstīs, kā arī ASV, piedalīties starptautiskās studentu konferencēs, semināros, forumos un vasaras skolās kā Latvijā, tā ārvalstīs.

Vērtēšanas noteikumi un kārtība

Studiju rezultātu vērtēšana notiek atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 13.maija noteikumiem Nr. 240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu". Studiju programmas un studiju kursu apguves vērtēšanas pamatprincipi visā BVEF ir vienādi un tie detalizēti ir izklāstīti studiju virziena pašnovērtējuma ziņojuma 1.6. sadaļā. Prasības kredītpunktu iegūšanai izvēlas studiju kursu atbildīgie mācībspēki, ņemot vērā studiju programmas mērķi un normatīvajos aktos ietvertu regulējumu. Visa uz studiju kursiem attiecināmā informācija, tai skaitā arī vērtējumi, tiek ievietota e-studiju platformā (LU Moodle). Katra studiju kursa aprakstā ir noteikts starppārbaudījumu skaits un veids, kā arī cita informācija par studējošo sekmju vērtēšanas kritērijiem, nosacījumiem un saistošajām procedūrām. Piemēram, lai sekmīgi nokārtotu kontroldarbu un gala pārbaudījumu studiju kursā "Augsmes teorija" studenti var izmantot visus kursa materiālus, kā arī datoru un Internetu, bet nevar komunicēt savā starpā (t.sk. elektroniski).

Lai veicinātu studiju kursu rezultātu un studiju programmas mērķa sasniegšanu, studējošo iegūtie studiju kursu rezultāti tiek apkopoti, analizēti un apspriesti BVEF Ekonomikas nodaļas metodiskās grupās, kā rezultātā izdarīti precizējumi studiju kursu vērtēšanas kritērijos. Piemēram, lai panāktu vēl labāku un vienmērīgāku studiju kursa "Makroekonomikas analīze" un "Investīciju politika" apguvi, tika nolemts samazināt starppārbaudījumu (pārbaudes darbu) skaitu, atstājot tikai divus.

Novērtējumu par maģistra darbu students iegūst pēc tā sekmīgas aizstāvēšanas. Maģistra darba aizstāvēšanai tiek organizēta un to vērtē valsts pārbaudījuma komisija (izveidota uz LU rīkojuma pamata konkrētam akadēmiskajam gadam), kura lēmumus pieņem ar balsu vairākumu, ievērojot koleģialitātes principu.

Studentcentrētas izglītības principi studiju programmas īstenošanā

Novērtēšanas metožu un procedūru atbilstība studiju programmu mērķu sasniegšanai un studējošo vajadzībām tiek regulāri analizēta un pilnveidota, apspriežot Ekonomikas studiju programmu padomē (ESPP), kurā piedalās gan programmu direktori, gan studējošo pārstāvji. Līdz ar to, sistēmiskas novērtēšanas metožu un procedūru atbilstības studiju programmu mērķu sasniegšanai analīzes rezultātā BVEF īsteno studējošo vajadzībām atbilstošu vērtēšanas sistēmu. Īstenojot iekšējo kvalitātes nodrošināšanas politiku, studiju programma tiek īstenota tā, lai studenti tiktu iedrošināti aktīvi iesaistīties studiju procesa pilnveidošanā. LU un BVEF pastāv kārtība un procedūras studentu ierosinājumu iesniegšanai un sūdzību risināšanai, studentu apelāciju izskatīšanai. Studiju procesa pilnveidē tiek izvērtēti un ņemti vērā studentu un absolventu aptauju rezultāti.

Tādējādi studentcentrētas izglītības principi tiek ievēroti visos ar studiju procesu saistītajos posmos, t.i., izstrādājot darba tirgum un potenciālajam absolventam nozīmīgus kvalitatīvus studiju kursus, nemitīgi tos aktualizējot un nodrošinot studiju kursu kvalitatīvu docēšanu. Studenti studiju procesā saņem atbalstu un atgriezenisko saiti no docētājiem. Mācībspēki izskaidro studējošo pieļautās nepilnības risinājumā vai atbildēs, kā arī norāda uz aspektiem, kas būtu jāņem vērā kārtojot noteiktus pārbaudījumus. Studiju programmas īstenošanā būtiska nozīme tiek pievērsta individuālai pieejai katram studējošajam, kas izpaužas vairākos aspektos. Pirmkārt, studējošiem ir iespēja individuāli konsultēties ar ikvienu mācībspēku noteiktos konsultāciju laikos. Otrkārt, sadarbību ar

studējošiem un pasniedzējiem nodrošina arī elektronisko sakaru izmantošanas iespējas (e-studijas), kas ļauj nosūtīt nepieciešamos studiju materiālus, vērtējumus un ieteikumus studējošiem. Mācībspēku pienākums ir regulāri pārbaudīt savus saņemtos elektroniskos pasta sūtījumus un atbildēt uz tiem, tāpat atsevišķi pasniedzēji saziņai ar studentiem aktīvi izmanto dažādus sociālos tīklus (Twitter, Instagram). Treškārt, studējošajiem tiek nodrošināta brīva piekļuve fakultātes vispārējam personālam, studiju metodiķiem un vadībai.

Plašāk par studentcentrētu studiju procesu skat. virziena pašnovērtējuma ziņojuma 3.7. sadaļu.

2.4. Ja studiju programmā ir paredzēta prakse, sniegt studiju programmā iekļauto studējošo prakšu uzdevumu sasaistes ar studiju programmā sasniedzamajiem studiju rezultātiem analīzi un novērtējumu. Norādīt, kā augstskola/ koledža studiju programmas ietvaros atbalsta studējošos studiju prakses ietvaros izvirzīto uzdevumu sasniegšanai.

Studiju programmā prakse nav paredzēta.

2.5. Analīze un novērtējums par studējošo noslēguma darbu tēmām, to aktualitāti nozarē, tajā skaitā darba tirgū, un noslēguma darbu vērtējumiem.

Maģistra darbu tēmu izvēle notiek individuāli, 3.semestra sākumā, konsultējoties ar apakšprogrammai atbilstošās nodaļas (Ekonomikas vai Finanšu un grāmatvedības) mācībspēkiem. Temata izvēles pamatojums izriet no izvēlētajās specializācijas (studiju apakšprogrammas), atbilstības zinātnes nozarei, virzienam, profesionālās darbības pieredzes.

Students fakultātes noteiktajos termiņos iesniedz fakultātes dekāna pilnvarotajai personai (studiju metodiķei) studiju programmas direktoram adresētu iesniegumu par darba temata izvēli, kas saskaņots ar potenciālo darba vadītāju. Noslēguma darbu tematus apstiprina studiju programmas direktors.

Maģistra darba tēmu students izvēlas un darbu izstrādā atbilstoši savai specializācijai, interesēm, zinātniskām iestrādēm un pieredzei. Būtisks nosacījums autoram ir literatūras nodrošinājums un avotu pieejamība, svešvalodu prasme, profesionālā kompetence un erudīcija. Maģistra darbam jāatbilst zinātniskā darba pamatprasībām:

- jābūt zinātniskam pētījumam atbilstošā zinātnes nozarē;
- rezultātam jābalstās uz attiecīgās literatūras, citu informācijas avotu un personīgi veiktā pētījuma materiāliem;
- pētījuma gaitai jābūt loģiskai, pēctecīgai, rezultātam vispārināmam un nepārprotamam;
- visā maģistra darbā jālieto vienota terminoloģija un standartiem atbilstoši saīsinājumi;
- maģistra darbs jāraksta tā, lai bez grūtībām varētu atšķirt šī darbs autora uzskatus no citu autoru domām;
- satura izklāstam jābūt precīzam, skaidram, loģiskam, konkrētam;
- maģistra darbam jābūt uzrakstītam pareizā literārā valsts valodā.

Ekonomikas maģistra studiju programmas studējošo noslēgumu darba tēmu loks ir ļoti plašs un aptver dažādas ekonomikas zinātnes jomas. Laika posmā no 2013. līdz 2019. gadam kopā

aizstāvēti vairāk nekā 170 maģistra darbi.

“Matemātiskās ekonomikas” apakšprogrammas studējošo noslēguma darbos pastiprināta uzmanība tiek pievērsta dažādu kvantitatīvo ekonomiskās analīzes metožu pielietojumam praksē, analizējot faktorus, kas ietekmē ekonomisko izaugsmi, produktivitāti un konkurētspēju. Piemēram, 2018.gadā tika izskatītas šādas tēmas: “Latvijas inflācijas jūtīgums pret globālā faktiskā un potenciālā izlaides apjoma starpības izmaiņām”, “Kopējo faktoru produktivitāte un to ietekmējošie faktori: Baltija pasaules kontekstā”, “IKT faktoru ietekme uz uzņēmumu izaugsmi”. 2017.gadā maģistra darbu ietvaros tika pētīti šādi jautājumi: “Nebanku aizdevēju attīstības tendences un nozīme Latvijas tautsaimniecībā”, “Ekonomikas izaugsmes un gaisa pārvadājumu apjomu cēloņsakarību analīze Baltijas valstīs”, “Latvijas iedzīvotāju iekšējās plūsmas noteikšana balstoties uz mobilo operatoru bāzes stacijas datiem”, “Darbaspēka produktivitātes un darba algas sakarība Latvijā”.

Finanšu un kredīta apakšprogrammas studējošie pamatā izvēlas dažādas ar banku un finanšu sektora attīstību saistītas tēmas, piemēram:

- Latvijas banku loma noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanā;
- Banku pelnītspēju ietekmējošie faktori Latvijas banku sektorā;
- Finanšu derivatīvu instrumentu vērtēšana 2008. un 2012. gada finanšu krīzē;
- Fintech pakalpojumi Latvijas tirgū;
- Ar dzelzceļa transporta ķīlu nodrošināto aizdevumu kredītriska novērtēšana;
- Komercbanku likviditātes riska analīze.

Uzņēmējdarbības ekonomikas studējošo tēmas saistītas ar dažādu tautsaimniecības nozaru, kā arī atsevišķu uzņēmumu darbības analīzi un izvērtējamu:

- Latvijas eksports un tranzīts ar Ķīnas Tautas Republiku;
- Latvijas gaļas lopkopības produkcijas eksporta stāvokļa un tendenču analīze: problēmas un risinājumi;
- Uzņēmuma SIA Poligrāfijas Apgāds (POLAP) vides, vadības un kontroles novērtēšana;
- Ēnu ekonomikas ietekme uz uzņēmējdarbības vidi Latvijā;
- Jauniešu nodarbinātības problēmas Latvijā.

Finanšu un kredīta, tāpat uzņēmējdarbības ekonomikas studējošo vidū populāras arī ar fiskālo un monetāro politiku saistītas tēmas, kā arī tēmas par atsevišķiem nodokļu veidiem un to ietekmi uz tautsaimniecību:

- Centrālo banku rezervju politika: Monetārais zelts;
- Nodokļu politikas loma investīciju piesaistē Centrālās un Austrumeiropas valstīs;
- Kvantitatīvā stimulēšana eirozonā;
- Monetārā politika un tās attīstība pēc globālās finanšu krīzes;
- Valsts fiskālās politikas loma labklājības paaugstināšanā Latvijā
- Nodokļu reforma Latvijā.

Noslēgumu pārbaudījumu vērtēšanu veic noslēgumu pārbaudījumu komisijas, kuras pēc BVEF Domes priekšlikuma apstiprina attiecīgās jomas LU prorektors. Ekonomikas maģistra studiju programmā tiek veidotas atsevišķas komisijas katrā apakšprogrammā studējošajiem. Vērtējot maģistra darbu vērība tiek vērsta ne tikai uz maģistra darba saturu un atbilstību noslēguma darbam izvirzītajām prasībām, bet arī uz aizstāvēšanā parādītajām teorētiskajām zināšanām un prasmi profesionāli prezentēt iegūtos rezultātus. Tāpat tiek ņemta vērā arī atbilžu uz recenzenta un noslēguma pārbaudījuma komisijas locekļu uzdotajiem jautājumiem kvalitāte.

Izvēlēto maģistra darba tēmu aktualitāti pamato tas, ka tajos tiek analizētas tautsaimniecībai

svarīgas problēmas, kas saistītas ar nodarbinātības un ekonomiskās izaugsmes veicināšanu, uzņēmumu un tautsaimniecības konkurētspēju, investīciju piesaisti, eksporta attīstību, nodokļu politiku u.c. Tēmas saskan ar Latvijas Bankas (LB) studentu zinātniski pētniecisko darbu (ZPD) konkursa[1], kā arī Latvijas ekonomikas attīstības foruma (LEAF) zinātnisko darbu konkursa tēmām, kas tiek katru gadu pārskatītas un aktualizētas.

Kopumā var secināt, ka studiju noslēguma darbu – maģistra darbu temati ir atbilstoši studiju programmas nosaukumam un saturam, kā arī studējošo veikto pētījumu rezultāti ir aktuāli ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē.

Maģistra darbu vērtējumi (skatīt 2.1. tabulu) rāda, ka studenti spēj demonstrēt augsta līmeņa zināšanas, prasmes un kompetenci, atbilstoši maģistra darbam izvirzītām prasībām.

2.1.tabula

Maģistra darbu vērtējumi laika periodā 2013.-2018. gadam

Akad. gads	2013./ 2014		2014./ 2015		2015./ 2016		2016./ 2017		2017./ 2018		2018./ 2019	
Vērtējumu skala	Skaits	%	Skaits	%	Skaits	%	Skaits	%	Skaits	%	Skaits	%
10	7	19,5	9	41	7	26	4	25	5	31,25	3	22
9	2	33,5	8	36	9	33	5	31,25	6	37,5	2	14
8	0	28	4	18	5	18,5	5	31,25	0	0	5	36
7	3	8,5	1	5	5	18,5	2	12,5	4	25	1	7
6	1	2,5	0	0	1	4	0	0	1	6,25	1	7
5	1	2,5	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7
4	2	5,5	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7
kopā	36	100	22	100	27	100	16	100	16	100	14	100

Apkopotā informācija parāda, ka dominē vērtējums robežās no ļoti labi (8) līdz izcili (10). Ir tikai atsevišķi gadījumi, kad maģistra darba vērtējums ir viduvēji (5) un gandrīz viduvēji (4). Tomēr šāda situācija neliecina par kopējo kvalitātes līmeni studējošo pētniecībai ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes jomā, jo daļa no izstrādātiem darbiem saņem augstus vērtējumus ne tikai LU, bet arī dažādos studentu zinātniski pētniecisko darbu (ZPD) konkursos. Piemēram, 2018.gadā LB studentu ZPD konkursā ekonomikas maģistra studiju programmas matemātiskās ekonomikas apakšprogrammas absolventa darbs "Finanšu cikla novērtējums Latvijā" ieguva 3.vietu, tāpat 2017.gadā šajā konkursā 3.vietu ieguva matemātiskās ekonomikas apakšprogrammas absolventa darbs "[Vai strukturālās reformas spēs veicināt Latvijas ekonomisko izaugsmi: BMA un GMM novērtējumu liecības](#)", bet 2015.gadā 2.vieta tika piešķirta matemātiskās ekonomikas apakšprogrammas absolventam par maģistra darbu "[Izglītības ietekmes uz algu analīze Latvijā: EU-](#)

SILC mikrodatu liecības". Savukārt 2016.gadā LB studentu ZPD konkursā finanšu un kredīta apakšprogrammas absolventei tika piešķirta veicināšanas balva par maģistra darbu "[Reālā konverģence Eiropas Savienībā un Baltijas valstīs](#)", bet 2015.gadā LEAF Balvu konkursā atzinību par maģistra darbu „Kvantitatīvā stimulēšana eirozonā” saņēma finanšu un kredīta apakšprogrammas absolvents.

[1]

<https://www.makroekonomika.lv/konkursi/apbalvoti-latvijas-bankas-studentu-zinatniski-petniecisko-darbu-konkursa-uzvaretaji#tab=1&subtab=2>

2.6. Analīze un novērtējums par studējošo, absolventu un darba devēju aptauju rezultātiem, to izmantošanu studiju satura un kvalitātes pilnveidē, sniedzot piemērus.

Mācību procesa kvalitātes nodrošināšanai, kā arī studējošo vajadzību noskaidrošanai LU STD centralizēti organizē regulāras studentu un absolventu aptaujas, kurās tiek apkopots studējošo viedoklis un izteikti priekšlikumi gan par atsevišķiem studiju kursiem, gan programmu kopumā. Studējošo aptaujas (elektroniski) notiek divas reizes gadā (pēc rudens un pavasara semestra), bet studenti var izteikt savu viedokli studiju procesa gaitā daudz biežāk, vērsoties pēc vajadzības mutiski vai rakstiski gan pie mācībspēkiem, gan studiju programmas direktora, gan nodaļas vadītāja, gan fakultātes vadības (dekāna, prodekāniem).

Studējošo aptaujas

Laika periodā no 2013./2014.akad. gada līdz 2015./2016.akad. gadam LU studējošo aptaujas tika organizētas papīra formā, bet sākot ar 2015./2016.akad.gadu aptaujas par studējošo apmierinātību par studiju programmas kursiem ir izvietotas LU Informatīvajā sistēmā (LUIS) elektroniskā formā, un tās visiem studējošiem ir obligāti jāaizpilda, jo pretējā gadījumā viņi šīs sistēmas ietvaros nevar reģistrēties nākamajam semestrim.

2016.gada rudens semestrī studenti visaugstāk novērtēja studiju kursus "Augsmes teorijas modeļi" un "Laika rindu ekonometrija", bet 2017.gada pavasara semestrī "Uzņēmējdarbības finanšu vadība", "Starptautiskie finanšu tirgi" un "Optimizācija ekonomikas teorijā". Līdzīga situācija bija vērojama arī 2017.un 2018.gada rudens semestrī, kad visaugstāk tika novērtēti matemātiskās ekonomikas apakšprogrammas studiju kursi "Augsmes teorijas modeļi" un "Spēļu teorijas modeļi un metodes ekonomikas politikā", kā arī finanšu un kredīta apakšprogrammas kurss "Komerčbanku risku vadība", savukārt 2018.gada pavasara semestrī studējošajiem visaugstāk vērtēja studiju kursus "Uzņēmējdarbības finanšu vadība", "Starptautiskie finanšu tirgi" un "Līderība organizācijās". Pēc studējošo vērtējuma sekmīgai studiju kursa apguvei būtiska nozīme ir mācībspēka darbam (saprotams kursa satura izklāsts, lietotās mācību metodes, pasniedzējs spēj atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem, pasniedzējs rada interesi un izpratni par priekšmetu), studiju kursa saturam (studiju kurss atbilst kursa aprakstam, nedublē citu kursu, tam ir pieejama mācību literatūra un materiāli), kā arī e-studijās pieejamo materiālu kvalitātei.

Studējošie īpaši uzsver, ka svarīgi, lai teorija tiek izskaidrota saprotami, ar reāliem piemēriem, kā to var pielietot. Savukārt, kritiski studējošie vērtē, ja kāds studiju kurss dublē citus studiju kursus (t.sk. bakalauru līmeņa) vai ir pārāk vispārīgs, studiju kursa materiāli un saturs ir novecojis vai lekcijas tiek vienkārši nolasītas no slaidiem, bez papildus informācijas, studiju kursa saturs ir nepārdomāts (nav koncentrētas pieejas mācību kursa satura izklāstam), ir nesaprotams lekciju plāns, darba

grafiks, vērtēšanas kritēriji, ir nekvalitatīvi (nenoderīgi) e-studijās ievietotie materiāli (vai to nav vispār). Tāpat studējošie ir norādījuši uz to, ka nav saskaņotas prasības, ja kursu lasa divi pasniedzēji, studiju kursā ir ļoti daudz pārbaudes darbi, kas aizņem ļoti daudz laika vai tie ir nesamērīgi (pret kredītpunktu apjomu), pasniedzējs nesniedz nekādus paskaidrojumus nodarbību laikā vai pasniedzējs tikai norāda uz problēmu, taču nepiedāvā risinājumus, studenti netiek ieinteresēti studiju kursa apguvē. Vēl studējoši atzīmējuši, ka atsevišķiem studiju kursiem trūkst reālas sasaistes ar praktisko vai tie nav piemērots konkrētai apakšprogrammai. Studējošie aptaujās atzīmējuši, ka nepieciešams vairāk paskaidrot risināmos uzdevumus, vairāk pildīt praktiskos uzdevumus uz vietas vai ievietot e-studijās literatūru par uzdevumu risināšanas metodēm, tāpat prasītos vairāk paskaidrojumu par veiktajiem darbiem- atgriezeniskā saite par kontroldarbiem, eksāmenu.

Lai novērstu studējošo norādītos trūkumus katra akadēmiskā gada noslēgumā, tiek apkopoti un izsūtīti visiem docētājiem studējošo aptauju rezultāti. Tāpat Ekonomikas nodaļas sēdē ar docētājiem tiek pārrunāti iespējamie risinājumi, lai novērstu kursa saturu dublēšanos un nodrošinātu aktuālo studiju kursu materiālu ievietošanu e-studijās. No 2018./2019.gada visiem docētājiem semestra sākumā e-studijās ir obligāti jāievieto gan plānotie pārbaudes darbu datumi, gan prasības kursa apguvei. Tāpat docētājiem semestra sākumā jāiepazīstina ar vērtēšanas sistēmu un jāpaskaidro, kā veidojas gala atzīme. Regulāri tiek strādāts arī pie tā, lai veiktu uzlabojumus studiju plānošanas procesā. Plānojot nodarbības tiek sekots, lai 4 KP kursu apguve notiktu vienmērīgi, visu semestri, jo studentiem nepieciešams apgūt visu mācību vielu un izpildīt visus kursa aprakstā minētos darbus. Bez tam regulāri tiek veiktas individuālas pārrunas ar atsevišķu kursu docētājiem par nepieciešamību izvērtēt savas pasniegšanas metodes un darba stilu, kā arī strukturēt kursa materiālus un vairāk pievērsties informācijas analīzei, nevis statistikas datiem kā tādiem. Tāpat semestra laikā, tiekoties ar studējošajiem, gan docētāji, gan studiju programmas direktore pārrunā aktuālos studiju procesa organizatoriskos jautājumus, kas nodrošina iespēju sniegt atbalstu un risināt radušās problēmas nekavējoties.

Absolventu aptaujas

Līdz 2015./2016. akad. gadam absolventu aptaujas, līdzīgi kā studējošo aptaujas tika organizētas pēc maģistra darbu aizstāvēšanas izdalot absolventu anketas papīra formā. Atbilstoši LU rīkojumam Nr. 1/334, sākot ar 2015./2016.akad.gadu absolventu aptaujas par studiju programmu ir izvietotas LU Informatīvajā sistēmā (LUIS) elektroniskā formā un tās ietvaros ir panākts, ka visiem absolventiem ir obligāti jāaizpilda aptauju anketas.

Izvērtējot absolventu aptauju rezultātus, var secināt, ka kopumā absolventi ir apmierināti ar to, ka ir izvēlējušies ekonomikas maģistra studiju programmu un atzīmē, ka studijās tika iegūtas labas teorētiskās un praktiskās zināšanas. Tomēr ne visiem bija piemērota studiju programmas grūtības pakāpe, tāpat arī studiju procesa organizācija. Absolventi atzīmē, ka auditorijas un studiju vide ir ļoti labas, lai gan ziemā dažās auditorijās bija auksts. Absolventi augstu novērtējuši piedāvātās starptautiskās pieredzes iespējas, kā arī LUIS. Par programmas atbilstību darba tirgum absolventiem nav viennozīmīgs vērtējums, daži ir minējuši, ka studiju procesā iegūtās zināšanas un prasmes pielieto darbā, tomēr ir tādi, kas nestrādā atbilstoši savai izglītībai. Tāpat programmas beidzēji kritiski vērtējuši iespēju savienot darbu ar studijām, tomēr aptaujas rezultāti liecina, ka lielākā daļa (78.95%) pēdējā studiju gadā strādā pilnā slodzē. Aptaujā ir arī atzīmēts, ka pārāk daudzi studenti lieto argumentu kā nodarbinātību iemeslam, lai kaut ko nezinātu vai neizpildītu un studenta izvēle strādāt/nestrādāt nedrīkst būt par iemeslu, lai saņemtu kādas atlaides zināšanu novērtējumā. Vērtējot atsevišķus studiju kursus, absolventi norāda, ka ne visi ir piemēroti maģistrantūras līmenim (piemēram, "Iedzīvotāji un attīstība"), bez tam ir studiju kursi, kur pilnībā tiek atkārtots bakalauru studiju laikā apgūtais (piemēram, "Publiskās finanses"). Tāpat ir norādīts, ka atsevišķu kursu, piemēram, "Pasaules ekonomikas attīstība", apjoms vairāk atbilda 64 st., nekā

paredzētajām 32 st., jo bija ļoti daudz tēmas, kas jāapgūst un tās nesakrita ar kursa aprakstu, kas pieejams LUIS. Programmas beidzēji vēl norādījuši, ka daudzi kursi bija teorētiski un, ka ir vairāk nepieciešami apakšvirzienam atbilstoši praktiskie priekšmeti. Tāpat absolventi norādījuši, ka būtu nepieciešams atsevišķs priekšmets par dažādu datorprogrammu pielietošanu pētniecībā. Atzinīgi tiek vērtētas vieslekcijas, kas ļāva gūt plašāku priekšstatu par lekcijās stāstīto un sasaistīt teoriju ar praksi. Bez tam Programmas beidzēji atzīmējoši, ka Studējošo pašpārvaldes pasākumi tiek slikti izreklamēti, tāpēc par tiem daudzi studējošie neko neuzzina. Tā kā maģistrantiem nodarbības notiek darbadienu vakaros un sestdienās, daudziem studiju laikā nav bijusi tieša saskarsme ar pašpārvaldi un viņu organizētajām aktivitātēm, tāpēc fakultātes studentu pašpārvaldei būtu jāpievērš lielāka uzmanība augstākā līmeņa programmu studentiem, piedāvājot arī viņiem iesaistīties dažādu pasākumu organizēšanā un pamatstudijās studējošo problēmu risināšanā. Absolventu ieteikumos arī atzīmēts, ka nepieciešams uzlabot e-studiju vide un apmācīt visus pasniedzējus pilnvērtīgi rīkoties ar Moodle, tāpat būt jāliek lielāks akcents uz pētniecību (t.sk., jāizglīto studentus pielietot iepriekš veiktos pētījumus savā analīzē, kā arī pašiem pasniedzējiem ne tikai rekomendēt izmantot LU abonētos resursus, bet arī pārzināt jaunākos un svarīgākos pētījumus savā specialitātē, kuru rezultātus, metodiku un citas nianses prezentēt studentiem), ļaut studentiem izstrādāt maģistra darbus angļu valodā un izvēlēties darba vadītāju ārpus universitātes, sekot līdz studiju kursu saturam, pārstrādājot un attīstot tos atbilstoši mūsdienu pasaulei, iespējām un tehnoloģijām, iekļaut jaunus studiju kursus, piemēram, par uzvedības ekonomiku (behaviour economics), nedalīt programmu studiju virzienos, tā vietā jāļauj studentiem pašiem izvēlēties studiju kursus. Detalizēti absolventu aptaujas rezultāti ir doti 2.2.tabulā.

Veicot studiju programmas absolventu aptauju rezultātu analīzi var secināt, ka absolventi kopumā ir apmierināti ar studiju programmas kvalitāti un sasniegtajiem rezultātiem, jo pārsvarā visi novērtēšanas kritēriji ir saņēmuši vērtējumu, kas ir tuvāks atbildei "6- pārsvarā piekrītu".

2.2.tabula.

Studējošo aptaujas par programmu rezultātu kopsavilkums (2019.gada pavasaris)

Atbildējuši 12 no 12studentiem (100%)

Skala: 0- Nezinu, nevaru pateikt, 1-pilnīgi nepiekrītu, 2-pārsvarā nepiekrītu, 3-drīzāk nepiekrītu, 4-neitrāli, 5-drīzāk piekrītu, 6-pārsvarā piekrītu, 7-pilnīgi piekrītu

Vidējais	St.nov.	Kop.vērt.
----------	---------	-----------

Studiju vide	1	Studijām atbilstošs materiāltehniskais (telpas, datoru un interneta pieejamība) nodrošinājums	5.5	0.5	5.4
	2	Zinošs un labvēlīgi noskaņots mācībspēks	5.8	0.5	
	3	Atsaucīgi lietveži un metodiķi	6.4	0.3	
	4	Noderīgi LU bibliotēkas piedāvātie resursi	5.6	0.5	
	5	Apmierina LU piedāvātās ārpus studiju aktivitātes	4.9	0.9	
	6	Atbalsts no studentu padomes un pašpārvaldes	4.4	1.0	
Studiju process	7	Apmierina studiju kursu piedāvājums un saturs	5.7	0.3	5.7
	8	Apmierina piedāvātie e-kursi	5.6	0.5	
	9	Laba studiju procesa organizācija	5.4	0.7	
	10	Pieejama nepieciešamā informācija par studiju procesu	5.7	0.5	
	11	Kopumā apmierina LUIS piedāvātās iespējas	5.7	0.4	
	12	LU piedāvātās starptautiskās pieredzes iespējas studijās bija pietiekamas	5.3	1.4	
	13	Iespēja piedalīties studiju programmas kvalitātes pilnveidošanā	6.3	0.2	

Studiju rezultāti	14	Studijās ieguvu labas teorētiskās un praktiskās zināšanas	5.6	0.3	5.5
	15	Studijās pilnveidoju spēju pieņemt sarežģītus lēmumus, kritiski izvērtējot informāciju	5.6	0.3	
	16	Studijās pilnveidoju savas komunikācijas prasmes (rakstīšana, prezentēšana, diskutēšana, darbs grupā)	5.9	0.5	
	17	Studijās pilnveidoju savas vispārpielietojamās prasmes (svešvalodu, nozares datorprogrammatūras, spēju organizēt savu darbu)	5	0.8	
	18	Kopumā esmu apmierināts, ka izvēlējos šo studiju programmu	6	0.3	
	19	Studiju programmas grūtības pakāpe bija man piemērota	6	0.3	
	20	Studiju programma sagatavoja darba tirgum	5.1	0.6	
	21	Kopējais iespaids par studiju programmas kvalitāti ir labs	6	0.3	

Lai novērstu absolventu norādītos trūkumus, kā arī īstenotu ieteikumus 2017.gada vasarā tika aktualizēti visi studiju kursi, pārskatot kursu saturu un tur iekļautās tēmas, atjaunojot literatūras avotu sarakstu un izvērtējot studiju kursu rezultātu atbilstību ekonomikas maģistra studiju programmas prasībām. Tāpat fakultātē 2017./2018.akad. gada laikā tika veikts e-kursu audits un, ņemot vērā veiktā audita un studējošo piezīmes, tika noteiktas jomas, kas būtu jāuzlabo e-studijuursos un izstrādāts vienots standarts, kas pakāpeniski tika ieviestas 2018./2019.akad. gadā. Tāpat tika turpināts darbs pie studiju kursu pilnveides, pārskatot un aktualizējot visus studiju kursus atbilstoši darba tirgus un ekonomikas attīstības tendencēm. Ar 2019./2020.akad.gadu tika veiktas izmaiņas studiju programmas plānā un tajā iekļauts jauns kurss "Matemātiskās modelēšanas

metodes ekonomikas pētījumos”, ko docēs Latvijas Bankas Monetārās politikas pārvaldes Makroekonomikas analīzes daļas galvenais ekonomists O.Krasnopjorovs. Savukārt piesakot programmu akreditācijai obligātajā daļā tika iekļauts kurss “Lielo datu analīze un prognozējošā modelēšana”, uz kura nepieciešamību norādīja gan absolventi, gan darba devēji.

Attiecībā uz absolventu ieteikumiem par iespēju izstrādāt maģistra darbus angļu valodā, jāatzīmē, ka šobrīd to nav iespējams realizēt, jo to ierobežo likumdošana, savukārt izvēlēties darba vadītāju ārpus universitātes ir iespējams, ja tas ir nepieciešams un Universitātē nav pieejams atbilstošs speciālists. Studenti iespēju robežās tiek iesaistīti arī pētniecības projektos, kuros piedalās fakultātes mācībspēki. To apliecina vairāki maģistra darbi, kuros atspoguļoti pētījumu rezultāti, piemēram, 2017.gadā uzņēmējdarbības apakšprogrammā tika izstrādāts darbs par kolorektālā vēža skrīninga izmaksām, bet 2019.gadā matemātiskās ekonomikas apakšprogrammā par Helikobaktērijas eradikācijas izmaksu efektivitātes novērtējumu. Tāpat ekonomikas maģistra studiju programmas absolventu darbi ir atzinīgi novērtēti studentu zinātnisko darbu konkursos (piemēram, 2017. un 2018.gadā matemātiskās ekonomikas apakšvirziena absolventu maģistra darbi ieguva 3.vietu Latvijas Bankas zinātniski pētniecisko darbu konkursā, bet 2016.gadā tajā veicināšanas balvu ieguva finanšu un kredīta apakšvirziena studentes darbs). Tāpat, lai veicinātu studējošo iesaisti pētniecībā 2018.gada aprīlī BVEF sadarbībā ar RTU tika organizēja studentu zinātniskā konference, kurā studentiem bija iespēja prezentēt savu pētījumu rezultātus, ka arī saņemt vērtīgus komentārus pētījuma kvalitātes pilnveidošanai. 2019.gada aprīlī notika jau otrā studentu konference un dalība tajā veicina augstas kvalitātes noslēguma darbu sagatavošanu, kā arī nodrošina studējošiem iespēju iepazīties ar pētniecības darba praktisko vidi, tāpēc turpmāk to varētu iekļaut studiju programmā kā obligātu prasību (pirms maģistra darba aizstāvēšanas). Nākotnē ir paredzēts arī izstrādāt un piedāvāt jaunus studiju kursus par transporta ekonomiku, digitālo ekonomiku u.c. aktuālām ekonomikas zinātnes jomām. Lai iesaistītu absolventus studiju programmas pilnveidē un attīstībā kopš 2018.gada sadarbībā ar Studējošo pašpārvaldi reizi gadā (pavasara semestrī) tiek organizēta paneldiskusija “Absolventu pieredzes stāsti”. Diskusijas laikā moderators uzdod absolventiem jautājumus par karjeras veidošanu, studiju sasaisti ar praktisko pieredzi, aktualitātēm un problēmām nozarē u.c.

Darba devēju aptaujas

Lai nodrošinātu studiju programmas pilnveidi atbilstoši darba tirgus prasībām ir veikti vairāki pasākumi. Piemēram, 2019.gada 9.janvārī BVEF tika organizēta fakultātes vadības un programmu direktoru tikšanās ar darba devējiem, kur piedalījās pārstāvji no LDDK, LTRK un LR Grāmatvežu asociācijas. Tikšanās laikā dalībnieki atzinīgi novērtēja studiju programmas saturu un iegūstamos rezultātus, kā arī sniedza savus ieteikumus programmas pilnveide, kas tika ņemti vērā gatavojoties akreditācijai. Vienlaikus 2019.gadā BVEF veica darba devēju aptauju, kurā tika uzrunāti 117 darba devēji, kas nodarbina LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes absolventus, kuri ir ieguvuši maģistra diplomus pēdējo piecu gadu laikā un agrāk. 21 darba devējs nodarbina vairāk nekā piecus maģistra studiju programmu absolventus. Darba devēji atzīst, ka absolventi salīdzinājumā ar citu augstskolu absolventiem ir ar ļoti augstu konkurētspēju darba tirgū.

Pēc darba devēju aptaujas ir noskaidrotas prasmes, kuras darba devēji novērtē absolventos un kuras paši darba devēji vērtē viss augstāk darbiniekos. Tās ir: atbildīga attieksme pret darbu un tā kvalitāti; prasme apgūt jaunas zināšanas un iemaņas; profesionāla attieksme un ētika; prasme sameklēt un apstrādāt informāciju; prasme strādāt patstāvīgi, nosakot savas darba metodes un izpildes laiku; prasme strādāt komandā; komunikācijas prasmes.

Darba devēji - nozares profesionāļi piedalās Valsts gala pārbaudījumu komisijā. Tā, piemēram, “Matemātiskās ekonomikas” noslēgumu pārbaudījumu komisijas sastāvā ir iekļauts LB Monetārās politikas pārvaldes Makroekonomikas analīzes daļas galvenais ekonomists O.Krasnopjorovs.

Nozares profesionāļu iesaiste gala pārbaudījumu komisijā dod iespēju nepastarpināti saņemt atgriezenisko saiti par neieciešamajiem studiju programmas uzlabojumiem. Piemēram, pēc darba devēju ieteikumiem, sadarbībā ar O.Krasnopjorovu tika izveidots jauns studiju kurss “Matemātiskās modelēšanas metodes ekonomikas pētījumos”, kā arī visās maģistra studiju programmās iekļauts kurss “Lielo datu analīze un prognozējošā modelēšana”.

Latvijas darba tirgū ir stabils pieprasījums pēc augsta līmeņa speciālistiem. Kā liecina pēc Nodarbinātības valsts aģentūras pasūtījuma veiktās darba devēju aptaujas rezultāti, 2019.gadā jaunas darbavietas varētu piedāvāt 11% no visiem Latvijas darba devējiem. Aptaujāto darba devēju vidū otro vietu pēc jauno darbavietu skaita ieņem profesiju grupa Vecākie speciālisti, kurā paredzēts izveidot 18% no kopējā plānotā jauno darbavietu skaita, bet 17% no kopējā plānotā jauno darbavietu skaita paredzēts izveidot profesiju grupā Speciālisti[1]. LU akadēmiskā maģistra studiju programma “Ekonomika” nodrošina zināšanas un kompetences visās minētajās pozīcijās, jo studējošajiem tiek piedāvāta iespēja specializēties un padziļināti apgūt zināšanas vairākās ekonomikas zinātnes jomās. Speciālisti ar ekonomikas maģistra grādu ir nepieciešami dažādos posteņos gan publiskās pārvaldes (valsts un pašvaldību) institūcijās, gan privātajā sektorā. Ekonomikas maģistra studiju programmas absolventi strādā vadošos amatos Latvijas Bankā, dažādās komercbankās, apdrošināšanas kompānijās, u.c. finanšu institūcijās, Ekonomikas, Finanšu un citās ministrijās un to pakļautības iestādēs (LIAA, VID, NVD, Valsts kase u.c.), Centrālā Statistikas pārvaldē, Valsts kontrolē, kā arī dažādās starptautiskās un ES institūcijās.

Iepriekš minētais liecina, ka kopumā darba devēji pozitīvi novērtē maģistra studiju programmu “Ekonomika” un Latvijā pastāv nepieciešamība pēc augstākā līmeņa speciālistiem ar izglītību ekonomiskā un uzņēmējdarbībā, ko nodrošina akadēmiskā maģistra studiju programma “Ekonomika”.

[1] http://www.nva.gov.lv/docs/31_5ca4bc35e9ddb6.82035019.pdf

2.7. Sniegt novērtējumu par studējošo ienākošās un izejošās mobilitātes iespējām, izmantoto iespēju skaita dinamiku un mobilitātes laikā apgūto studiju kursu atzīšanu.

Lai gan BVEF ir pieejamas plašas un daudzveidīgas starptautiskās mobilitātes iespējas, kas detalizēti aprakstīta virziena sadaļā, ekonomikas maģistra studiju programmas studējošie to aktīvi neizmanto. Kopumā no 2013./2014. līdz 2018./2019.akad.gadam studēt uz ārvalstīm devušies 9 studējošie, t.sk. 2 ir izmantojuši prakses iespējas ārvalstīs. Visaktīvāk studējošie piedalījušies mobilitātē 2016./2017.akad.gadā, kad uz ārvalstīm devās 4 studējošie un 2015./2016.akad.gadā, kad uz ārvalstīm devās 3 studējošie. 2015./2016.gadā studējošie apmaiņas studijām izvēlējās Groningenas Universitāti (The University of Groningen) Nīderlandē, Alkalas Universitāti (University of Alcalá) Spanijā, kā arī Trentu Universitāti (University of Trento) praksei. Savukārt 2015./2016.akad.gadā 2 studējošie devās uz Aveiro Universitāti (University of Aveiro) Portugālē un pa vienam uz Huelvas Universitāti (University of Huelva) Spānijā un Kopenhāgenas biznesa skolu (Copenhagen Business School) Dānijā. Gan ārvalstīs apgūtie studiju kursi, gan veiktā prakse tiek atzīta un iekļauta studiju programmā, kā to paredz ERASMUS+ apmaiņas programmas nosacījumi.

Pēdējos divos akadēmiskajos gados neviens no studējošiem nav devies uz ārvalstīm studēt, bet vairāki ir izrādījuši interesi par prakses iespējām. Kā galvenie iemesli zemajai studējošo izejošajai mobilitātei jāmin tas, ka liela daļa studējošo strādā pilnas slodzes darbu, tāpat daudziem ir ģimenes

un bērni. Lai aktivizētu izmantot mobilitātes programmas, ciešāk jāsadarbojas ar darba devējiem, skaidrojot darba devējiem un studējošiem pozitīvos ieguvumus ko dod mobilitātes programmas izmantošana studējošo zināšanu, prasmju un kompetenču pilnveidošanā.

Studējošo ienākošā mobilitāte

Tā kā ekonomikas maģistra studijas tiek piedāvātas tikai latviešu valodā, ienākošā mobilitāte apskatītajā laika periodā nav bijusi. Vienlaikus jāatzīmē, ka programmas mācībspēkiem ir atbilstošas angļu valodas zināšanas, lai studējošiem, kas ieradušies starptautisko apmaiņas programmu ietvaros, docētu atsevišķus studiju kursus.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)

3.1. Novērtēt resursu un nodrošinājuma (studiju bāzes, zinātnes bāzes (ja attiecināms), informatīvās bāzes (tai skaitā bibliotēkas), materiāli tehniskās bāzes un finansiāli bāzes) atbilstību studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un studiju rezultātu sasniegšanai, sniegt piemērus. Veicot novērtējumu iespējams norādīt atsauci uz II. daļas 3. nodaļas 3.1.- 3.3. kritērijos sniegto informāciju.

Kā liecina ziņojuma II. daļas 3. nodaļas 3.1.- 3.3. punktos sniegtais virziena kopējais resursu apraksts BVEF ir pieejams pilns resursu klāsts sekmīgai programmas nodrošināšanai un tās mērķu sasniegšanai. Maģistra studiju programmas "Ekonomika" īstenošanai ir pieejami visi resursi, kas ir LU un BVEF rīcībā. Visas nodarbības notiek atbilstoši aprīkotās auditorijās, kurās pieejams gan dators un projektor, gan pārējais studiju procesā nepieciešamais aprīkojums (tāfele, kontaktu vietas portatīvo datoru un viedtālrunu pieslēgšanai elektrībai un tml.). Pasniedzēji, pēc nepieciešamības var pasūtīt datorklasi, kā arī izmantot interaktīvo tāfeli, kas ļauj prezentācijas laikā apvienot projektora un tāfeles funkcijas. Tāpat ir iespējams rīkot diskusijas vai grupu darba prezentācijas 322.telpā pie apaļā galda vai studentu telpā 4 stāvā, kuras sienas ir nokrāsotas ar speciālo krāsu, kas ļauj tās izmantot kā krīta tāfeli un kā balto tāfeli, kā arī telpā atrodas TV ekrāns, kuru nepieciešamības gadījumā var pieslēgt pie datora.

Par resursu pietiekamību un atbilstību liecina arī studējošo un absolventu aptauju rezultāti. 2019.gada pavasarī veiktajā absolventu aptaujā 50 % no respondentiem ir norādījuši, ka ir pilnībā vai pārsvarā apmierināti ar auditorijām un 25% ir drīzāk apmierināti. 83% ir atzīmējuši, ka studiju telpām bija atbilstošs tehniskais nodrošinājums. Tāpat absolventi ir minējuši, ka studija vide bija labvēlīga mācībām, auditorijas un bibliotēka ir apmierinošā stāvoklī. 67% ir norādījuši, ka studijām nepieciešamā literatūra bija pieejama LU bibliotēkā un 75% atzinuši, ka studijām nepieciešamās datubāzes bija pieejamas. Tāpat vairāk kā puse (58%) atzīmējuši, ka datori fakultātē bija brīvi pieejami. Absolventi ir norādījuši, ka ir apmierināti ar iespēju studiju laikā iepazīties un darboties ar specializētām datorprogrammām, ar kurām ir iespējams veikt pētniecisko darbu un pielietot praktiski ārpus LU. Gandrīz visi (92%) respondenti bija pilnībā vai drīzāk apmierināti ar LUIS iespējām un norādījuši, ka studijām nepieciešamā informācija LUIS bija viegli atrodamā.

Tādejādi, secināms, ka LU un BVEF pieejamie resursi atbilst studiju programmas īstenošanas nosacījumiem, kas rada priekšnosacījumus studiju programmas rezultātu sasniegšanai. Studiju resursi un infrastruktūra tiek nepārtraukti papildināti un modernizēti atbilstoši LU pastāvošajai

kārtībai un ikgadējam iepirkuma plānam.

3.2. Studiju un zinātnes bāzes, tajā skaitā resursu, kuri tiek nodrošināti sadarbības ietvaros ar citām zinātniskajām institūcijām un augstākās izglītības iestādēm, novērtējums (attiecināms uz doktora studiju programmām).

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)

4.1. Mācībspēku sastāva izmaiņu analīze un novērtējums par pārskata periodu, to ietekme uz studiju kvalitāti.

2018./2019.akad.gadā ekonomikas maģistra studiju programmas realizācijā kopumā iesaistīti 22 docētāji, t.sk. 2 vieslektori O.Krasnopjorovs (Latvijas Banka), kas docē studiju kursu “Augsmes teorijas modeļi” un Zlobins Andrejs (Latvijas Banka), kas vada seminārus studiju kursā “Monetārā politika un ekonomika”. Studiju programmā iesaistīto mācībspēku izvēle pamatojas uz docētāju akadēmiskā darba pieredzi, kvalifikāciju un zinātniski pētniecisko darbību. No programmā iesaistītajiem docētājiem 16 ir vēlētais akadēmiskais personāls ar zinātnisko grādu, t.sk. 11 profesori un 4 asociētie profesori. Salīdzinot ar 2012./2013.akadēmisko gadu docētāju skaits ir samazinājies par 29%, kas saistīts ar to, ka šajā periodā ir notikusi mācībspēku paaudžu maiņa - vecākās paaudzes mācībspēki ir pārtraukuši savu aktīvo akadēmisko darbību un devušies pensijā. Tāpat mācībspēku skaita samazinājums saistīts ar veiktajām izmaiņām programmas organizācijā, jo samazinoties studējošo skaitam vairs netiek piedāvātas Tautsaimniecības analīzes, kā arī Saimnieciskās darbības uzskaitē, kontrole un analīzes apakšprogrammas, kā rezultātā samazinājies izvēlēs daļas priekšmetu skaits.

Izvērtējot mācībspēku sastāvu jāatzīmē, ka 13 docētāji (jeb 60% no pašreiz programmā iesaistītajiem) piedalās programmas realizācijā visu pārskata periodu, kas norāda uz to, ka mācībspēku pamatsastāvs ir stabils un noturīgs. Starp tiem ir profesores S.Bāliņa, E.Dubra, M.Gulbe, I.Romanova, S.Jēkabsone, profesori M.Hazans, R.Škapars, J.Priede, kā arī asoc.profesores S.Kristapsone un M.Kudinska, asoc.profesors K.Purmalis, lektore R.Freimane un I.Skribāne. Jāatzīmē, ka vairāki mācībspēki kopīgi docē vienu kursu. Piemēram, S.Jēkabsone un I.Skribāne kopā docē 3 dažādus kursus, savukārt S.Bāliņa un R.Freimane kopā docē 2 dažādus kursus. Programmas docēšanā ir piesaistīti arī nozares praktiķi no Latvijas Bankas, kas tiek pozitīvi vērtēti no studējošo puses. Jau vairākus gadus programmas realizācijā ir iesaistīts LB Monetārās politikas pārvaldes Makroekonomikas analīzes daļas galvenais ekonomists O.Krasnopjorovs. Viņš, kā nozares profesionālis un darba devēju pārstāvis, ir iekļauts arī maģistra darbu aizstāvēšanas komisijas sastāvā un piedalās studējošo noslēgumu darbu vērtēšanā.

Kopumā var secināt, ka programmā iesaistīto mācībspēku skaita un struktūras izmaiņas vērtējamas pozitīvi un nav atstājušas ietekmi uz izglītības kvalitāti, jo programmā iesaistītais akadēmiskais personāls kvalitatīvi un kvantitatīvi nodrošina studiju programmas uzdevumu sasniegšanu.

4.2. Studiju programmas īstenošanā iesaistīto mācībspēku (akadēmiskā personāla, viesprofesoru, asociēto viesprofesoru, viesdocentu, vieslektoru un viesasistentu) kvalifikācijas atbilstības studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un normatīvo aktu prasībām novērtējums. Sniegt informāciju par to, kā mācībspēku kvalifikācija palīdz sasniegt studiju rezultātus.

Maģistra studiju programmas "Ekonomika" obligātās un ierobežotās izvēles daļas īstenošanā piedalās 11 profesori un 4 asociētie profesori, kuri ir pamatdarbā LU. Līdz ar to secināms, ka programmas realizācijā iesaistīto mācībspēku kvalifikācija pilnībā atbilst LR likuma "Augstskolu likums" 55.p. (1) daļai, kas nosaka, ka akadēmisko studiju programmu obligātās daļas un ierobežotās izvēles daļas īstenošanā piedalās ne mazāk kā pieci profesori un asociētie profesori kopā, kuri ir ievēlēti akadēmiskajos amatos attiecīgajā augstskolā.

Studiju kursu "Mikroekonomikas analīze" docē profesors R.Škapars, kas ir vairāku mācību grāmatu, kā arī zinātnisko monogrāfiju autors. Professore S.Bāliņa docē trīs studiju kursus "Daudzdimensiju analīze", "Lietišķā ekonometrija" un "Laika rindu ekonometrija"(izvēles daļā). Vienlaikus viņa vada Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociāciju, kā arī ir rektora vietniece digitālās sabiedrības jautājumos un LU Inovāciju centra direktore. Maģistra studiju programmas direktore, professore S.Jēkabsons kopā BVEF lektori, Ekonomikas ministrijas Analītikas dienesta analītiķi I.Skribāni docē studiju kursu "Makroekonomikas analīze", kā arī studiju kursus "Investīciju politika" un "Industriālā politika" (izvēles daļā). Studiju kursu "Optimizācija ekonomikas teorijā" docē professore M.Gulbe, kam ir ilggadēja pieredze mācību un pedagoģiskajā, kā arī zinātniskajā darbā. Savukārt profesors M.Hazans, kas docē studiju kursus "Investīciju portfeļa projektēšana un vadība I" un "Investīciju portfeļa projektēšana un vadība II" (izvēles daļā matemātiskās ekonomikas apakšprogrammā), ir viens no atzītākajiem Latvijas ekspertiem darbaspēka migrācijas jautājumos, Spīdolas balvas ekonomikā laureāts. Viņš ir bijis vadošais pētnieks vai eksperts 30 pētniecības projektos, t.sk. Pasaules Bankas, Starptautiskās darba organizācijas, ASV Starptautiskās attīstības aģentūras, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas u.c., tāpat viņam ir liels zinātnisko publikāciju skaits, kas publicētas Web of Science, SCOPUS u.c. starptautiskās datu bāzēs indeksētos zinātniskos žurnālos. Ekonomikas nodaļas vadītājs, profesors J.Priede docē divus izvēles daļas kursus "Industriālās ekonomikas" apakšprogrammā "Vadības ekonomika un stratēģija" un "Eksporta ekonomika un starptautiskie tirgi". Viņš apvieno akadēmiskās zināšanas ar plašu starptautisku pieredzi un skatījumu, stažējies daudzās ārvalstu universitātēs, t.sk. Kolumbijas Universitātē Ņujorkā (ASV), Fuldas Lietišķo zinātņu universitātē (Vācijā), Varšavas ekonomikas skolā (Polijā), Aveiro Universitātē (Portugālē), Tartu Universitātē (Igaunijā), Kauņas Tehnoloģiju universitātē (Lietuvā), kā arī citās. 2016. gadā J.Priede ieguva Latvijas Universitātes Studentu Padomes balvu – "Gada pasniedzējs". Programmas realizēšanā ir iesaistīti arī BVEF professore D.Šķiltere, kas docē kursu "Risku analīze un vadīšana", asociētie profesori A.Bērziņš, K.Purmalis un U.Rozevskis, kā arī lektori E.Fortiņš un R.Freimane. Tāpat kā vieslektors divu studiju kursu docēšanā ir piesaistīts Latvijas Bankas Monetārās politikas pārvaldes Makroekonomikas analīzes daļas galvenais ekonomists ekonomikas doktors O.Krasnopjorovs. Jaunu studiju kursu "Transporta ekonomika" Industriālās ekonomikas apakšprogrammā sagatavoja Ekonomikas un vadības zinātniskais institūta pētniece A.Rijkure, kas 2012.gadā absolvēja Ekonomikas doktora studiju programmu un ieguva doktora zinātnisko grādu, bet kopš 2017.gada piedalās pēcdoktorantūras pētniecības projektā BVEF Ekonomikas nodaļā.

Jāatzīmē, ka programmas realizācijā iesaistīto profesoru un asociēto profesoru īpatsvars nav būtiski mainījies (2012./2013. akad.gadā – 80%, 2018./2019.akad.g. – 68%). Pie tam vairāki mācībspēki ir aktīvi veikuši zinātniski pētniecisko darbu, paaugstinājuši savu akadēmiskā darba pieredzi un

ievēlēti augstākos amatos. Piemēram, Dr.oec. Sandra Jēkabsone un I.Romānova 2012./2013.akad.gadā strādāja docenta amatos, bet 2019.gada janvārī tika ievēlētas par profesoriem, tāpat Dr.oec. K.Purmalis 2018.gadā tika ievēlēts asociētā profesora amatā. Akadēmiskā personāla augsto kvalifikāciju un profesionalitāti apstiprina arī tas, ka pie viņiem ar jautājumiem un nepieciešamām konsultācijām griežas valsts institūciju un komercstruktūru pārstāvji. Piemēram, prof. S.Jēkabsone 2018.gadā tika uzaicināta par konsultantu Fiskālās disciplīnas padomes "Fiskālās ilgtspējas ziņojama 2017-2037" izstrādē.

Ņemot vērā iepriekšminēto, var droši apgalvot, ka programmas realizācijā iesaistītas mācībspēku sastāvs dod iespēju pilnībā sasniegt studiju programmas rezultātus, nodrošinot gan kvalitatīvu teorētisko zināšanu un pētniecības prasmju apguvi ekonomikas zinātnē, gan arī praktisko sagatavotību, kas studējošajiem dod iespējas veiksmīgi iesaistīties dažādu tautsaimniecībai nozīmīgu problēmu risināšanā.

4.3. Informācija par doktora studiju programmas īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla zinātnisko publikāciju skaitu pārskata periodā, pievienojot svarīgāko publikāciju sarakstu, kas publicētas žurnālos, kuri tiek indeksēti datubāzēs Scopus vai WoS CC. Sociālajās zinātnēs un humanitārajās un mākslas zinātnēs var papildus skaitīt zinātniskās publikācijas žurnālos, kas tiek indeksēti ERIH+ (ja piemērojams).

4.4. Informācija par doktora studiju programmas īstenojošā iesaistītā akadēmiskā personāla iesaisti pētniecības projektos kā projekta vadītājiem vai galvenajiem izpildītājiem/ apakšprojektu vadītājiem/ vadošajiem pētniekiem, norādot attiecīgā projekta nosaukumu, finansējuma avotu, finansējuma apmēru. Informāciju sniegt par pārskata periodu (ja attiecināms).

4.5. Sniegt piemērus akadēmiskā personāla iesaistei zinātniskajā pētniecībā un/vai mākslinieciskajā jaunradē gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī (studiju programmas saturam atbilstošajās jomās) un iegūtās informācijas pielietojumam studiju procesā.

Visi BVEF akadēmiskā personāla pārstāvji aktīvi iesaistās zinātniski pētnieciskajā darbā, gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī, kas atspoguļots pašvērtējuma ziņojuma virziena daļas 4.4.sadaļā. Piemēram, profesors M.Hazans kopš 2016.gada ir Eiropas ekspertīzes centra darba likumdošanas, nodarbinātības un darba tirgus politikas jomā (ECE) eksperts un pēc Eiropas Komisijas pasūtījuma izpildīja 4 pētījumus: "Labour Market Policy Thematic Review 2017: An in-depth analysis of the impact of reforms on inequality. Latvia", "Labour Market Policy Thematic Review 2018: An in-depth analysis of the emigration of skilled labour. Latvia", "Employment disparities in Latvia", "Undeclared work in Latvia". Pēdējo 6 gadu laikā M.Hazans piedalījās kā vadošais pētnieks vairākos Pasaules Bankas projektos, kā arī Latvijas zinātnes projektos: "Latvijas emigrantu kopienas" (VIIA/ESF), "Labklājības un sociālās integrācijas izpēte likvidās migrācijas

kontekstā: longitudinālā pieeja” (LZP), “Atgriešanās Latvijā” (Ārlietu ministrija – LU DMPC). Pētījumu rezultāti nopublicēti nodaļas divās “Springer” izdevniecībā izdotās monogrāfijās (2016. un 2019.g.) un tiek izmantoti studiju procesā, vadot studentu noslēguma darbus. Professore D.Šķiltere kā vadošā pētniece ir piedalījusies ES Eiropas reģionālās attīstības fonda pētījumu projektos “Komerzializācijas stratēģijas un tehniski ekonomiskās priekšizpētes izstrāde” un “Vietējo un reģionālo inovāciju ekosistēmu atbalsta politikas instrumenti Vidzemes reģiona viedo specializāciju ilgtspējīgai attīstībai Vidzemes reģionā”, kā arī LR Ekonomikas Ministrijas projektā “Pētījums par prognozētām izmaiņām darbaspēka un būvmateriālu izmaksās būvniecības nozarē Latvijā” un Ekonomikas un vadības zinātniskā institūta projekta “Inovatīvas uzņēmējdarbības pārvaldības pilnveide Latvijā” apakšaktivitātes zinātniski pētnieciskajā projektā “Integrētā mārketinga komunikācija ilgtspējīgai uzņēmumu attīstībai”. Līdzdalība pētnieciskajos projektos saistīta zinātniskā darba galvenajiem virzieniem - modelēšana un prognozēšana, biznesa imitācijas spēles, risku analīze un vadība, datu kvalitātes vērtēšana, sarežģītu lēmumu pieņemšanas metodes. Studējošie tiek iepazīstināti ar pētījumu rezultātiem studiju kursa Risku analīze un vadīšana ietvaros. Professore S.Jēkabsone un K.Purmalis no 2017.līdz 2018.gadam piedalījās ESF finansētā projekta “Īstermiņa darba tirgus prognozēšanas metodoloģijas pilnveide, tai skaitā papildināšana ar īstermiņa prognožu sagatavošanu prasmju griezumā un vadlīniju izstrāde metodoloģijas lietotājiem” izstrādē, kura rezultātā tika izstrādāta prasmju kopa matrica atsevišķu profesiju grupu griezumā, ko LR NVA izmanto īstermiņa darbaspēka tirgus prognozēšanā. Pētījuma rezultāti tiek izmantoti studijuursos “Makroekonomikas analīze” un “Industriālā politika”, kā arī vadot studentu noslēguma darbus par dotajām tēmām.

Tāpat Ekonomikas maģistra studiju programmas docētāji prof. S.Jēkabsone un lektore I.Skribāne, kā arī asoc.profesors K.Purmalis 2018.gadā kopā ar sadarbības partneriem no Viņņicas Nacionālās Lauksaimniecības Universitātes (Vinnytsia National Agrarian University) piedalījās kopīgās Latvijas Ukrainas pētniecības programmas (Joint Ukrainian- Latvian R&D Projects for the period of 2019 – 2020) pieteikuma projekta izstrādē par tēmu “Sustainable Development of the Rural Areas as a Key to the Balanced Labor Market in the Conditions of European Integration”. O.Krasnopjorovs veic zinātnisko pētniecību Latvijas Bankā makroekonomikas analīzes un ekonometrijas jomā. Viņš regulāri prezentē savus pētījumus Eiropas Centrālās Bankas (ECB) darba grupās un starptautiskajās konferencēs, kā arī publicē tos Web of Science datu bāzē indeksētajos zinātniskajos žurnālos. Piemēram, 2017. gadā viņš starptautiskajā konferencē "[Second Lisbon Conference on Structural Reforms](#)" (kā arī attiecīgajā ECB darbgrupā) prezentēja savu pētījumu par strukturālo reformu ietekmi uz ekonomikas izaugsmi. Pašlaik Oļegs Krasnopjorovs Latvijas Bankā ir iesaistīts divos pētījumos: (1) Latvijas Bankas inflācijas prognozēšanas ekonometriskā modeļa pārveide; (2) darbaspēka rezervju identificēšana Baltijas valstīs, kura rezultāti tika izmantoti Latvijas Bankas 2019.gadā konferencē “Latvijas darba tirgus nākotne”, kas notika 2019.gada 2.oktobrī. Tāpat pētījumu rezultāti tiek apspriesti O.Krasnopjorova docētajos studijuursos Augsmes teorijas modeļi un Matemātiskās modelēšanas metodes ekonomikas pētījumos.

Kopumā var secināt, ka mācībspēku zinātniski pētnieciskā darba virzieni ir studiju programmas saturam atbilstošajās jomās un pētījumu rezultāti ir izmantojami turpmākajā studiju procesā.

Studiju programmā iesaistītā akadēmiskā personāla zinātniski pētnieciskās aktivitātes detalizētā izklāstā ir pieejamas CV, kas pievienoti studiju virziena “Ekonomika” pašnovērtējuma ziņojuma virziena daļas 7.pielikumā.

4.6. Mācībspēku sadarbības novērtējums, norādot mehānismus sadarbības veicināšanai, studiju kursu/ moduļu savstarpējās sasaistes nodrošināšanā. Norādīt arī studējošo un mācībspēku skaita attiecību studiju programmas ietvaros (pašnovērtējuma ziņojuma

iesniegšanas brīdī).

Lai veicinātu studiju kursu pilnveidi un savstarpējo sasaisti, regulāri notiek mācībspēku savstarpēja sadarbība. Pirms rudens semestra sākuma Ekonomikas nodaļā tiek organizēts metodiskais seminārs, kurā studiju programmas direktore iepazīstina docētājus ar iepriekšējā gada studējošo un absolventu aptaujas rezultātiem gan par atsevišķiem studiju kursiem, gan programmu kopumā. Tajā tiek pārrunātas un izvērtētas studējošo izteiktās piezīmes un priekšlikumu studiju kursu pilnveidei. Tāpat Ekonomikas nodaļas sēdēs tiek pārrunāti jautājumi, kas saistīti ar studiju un metodisko darbu (kursu satura pilnveidošanu, e-studiju vidi u.c.). Nodaļas ietvaros notiek sadarbība starp atsevišķiem docētājiem, kas kopīgi lasa vienu studiju kursu, lai saskaņotu nodarbību laikā apgūstāmās tēmas un nodrošinātu vienotas prasības, atbilstoši kursa aprakstā norādītajam un citiem aktuāliem jautājumiem. Piemēram, profesore S.Bāliņa sadarbībā ar lektori R.Freimane kopīgi docē 2 studiju kursus, tāpat profesore S.Jēkabsone sadarbībā ar lektori I.Skribāni docē 3 studiju kursus. To ietvaros profesores vada lekcijas, savukārt lektores nostiprina iegūtās zināšanas un prasmes semināros, rēķinot uzdevumus un diskutējot par dažādu ekonomisko problēmu risināšanu. Jāatzīmē arī, ka Latvijas Universitātes Informācijas tehnoloģiju departaments regulāri piedāvā e-studiju apmācību seminārus, kā arī individuālas konsultācijas pasniedzējiem par e-studiju vidi jeb Moodle.

Bez tam fakultātē notiek Radošie forumi u.c. aktivitātes, kur mācībspēkiem ir iespēja iepazīstināt pārējos kolēģus ar savu pieredzi un sasniegumiem, kā arī gūt noderīgu informāciju turpmākajiem pētījumiem un citiem aktuāliem jautājumiem.

Fakultātē regulāri notiek mācībspēku novērtēšana. Sākot ar 2019.gadu ir izveidota jauna formalizēta sistēma mācībspēku hospitācijai, kas nodrošina papildiespējas pilnveidot studiju procesu un celt nodarbību kvalitāti.

Kopumā var secināt, ka programmā iesaistīto mācībspēku sadarbība ir laba un fakultātē ir izstrādāts mehānisms sadarbības veicināšanai.

Maģistra studiju programmas "Ekonomika" īstenošanā 2018./2019.akad.gadā bija iesaistīti 22 docētāji, kas veido studējošo un mācībspēku skaita attiecību 2,4 studējošie uz vienu mācībspēku. Pārskata periodā studējošo un mācībspēku skaita attiecība ir samazinājusies par 0,8 studējošajiem (2012./2013.akad.gadā uz vienu mācībspēku bija vidēji 3,2 studējošie).

Pielikumi

III. Studiju programmas raksturojums - 1.Studiju programmas raksturojošie parametri		
Kopīgās studiju programmas atbilstība Augstskolu likuma prasībām (tabula)		
Statistika par studējošajiem pārskata periodā	Statistikas dati par studējošajiem akadēmiskā maģistra studiju programmā Ekonomika.docx	Statistical Data on the Students of the Master Study Programme Econ.docx
III. Studiju programmas raksturojums - 2. Studiju saturs un īstenošana		
Studiju programmas atbilstība valsts izglītības standartam	Akadēmiskās maģistra studiju programmas Ekon atbilst.docx	Compliance of the Master Study Programme ECON.docx
Studiju programmā iegūstamās kvalifikācijas atbilstību profesijas standartam (ja piemērojams)		
Studiju programmas atbilstību atbilstošās nozares specifiskajam normatīvajam regulējumam (ja piemērojams)		
Studiju kursu/ moduļu kartējums studiju programmas studiju rezultātu sasniegšanai	Akadēmiskās maģistra studiju programmas Ekon kart.docx	Mapping of the Study Courses of the Master Study Programme Econ.docx
Studiju programmas plāns (katram studiju programmas īstenošanas veidam un formai)	Akadēmiskās maģistra studiju programmas Ekon plāni.docx	Curriculum of the Master Econ.docx
Studiju kursu/ moduļu apraksti	Kursu_apraksti_Ekonomika_MSP_labotais_13_11.docx	Description of study courses of the academic Master Econ.docx
Studiju programmas raksturojums - Citi obligātie pielikumi		
Par studiju programmas apgūšanu izsniedzamā diploma paraugs	Ekon mag dipl.docx	ECON Mast diploma.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem nodrošinās iespējas turpināt izglītības iegūvi citā studiju programmā vai citā augstskolā/ koledžā (līgums ar citu akreditētu augstskolu vai koledžu), ja studiju programmas īstenošana tiks pārtraukta	128_lem_BVEF_3_12_2019_.jpg	Domes lēmumi eng pielikums 17.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem garantē zaudējumu kompensāciju, ja studiju programma augstskolas vai koledžas rīcības (darbības vai bezdarbības) dēļ netiek akreditēta vai tiek atņemta studiju programmas licence un studējošais nevēlas turpināt studijas citā studiju programmā.	apliec par zaud atliidz.pdf	Confirmation.docx
Augstskolas/ koledžas apliecinājums par studiju programmas īstenošanā iesaistāmo mācītspēku attiecīgo svešvalodu prasmi vismaz B2 līmenī atbilstoši Eiropas Valodas prasmes novērtējuma līmeņiem (līmeņu sadalījums pieejams tīmekļvietnē www.europass.lv, ja studiju programmu vai tās daļu īsteno svešvalodā.		
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas doktora studiju programmas, apliecinājums, ka doktora studiju programmas akadēmiskā personāla sastāvā ir ne mazāk kā pieci doktori, no kuriem vismaz trīs ir Latvijas Zinātnes padomes apstiprināti eksperti tajā zinātnu nozarē vai apakšnozarē, kurā studiju programma plāno piešķirt zinātnisko grādu.		
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, apliecinājums, ka akadēmisko studiju programmu akadēmiskais personāls atbilst Augstskolu likuma 55. panta pirmās daļas trešajā punktā noteiktajām prasībām.	apliec par 55.pantu.pdf	Confirmation 4.docx
Studiju līguma paraugs/-i	studiju līguma forma pilsoņiem un nepilsoņiem.doc	Līgums ENG.docx
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, kurās paredzēts, ka studēs mazāk nekā 250 pilna laika studējošie, attiecīgs Augstākās izglītības padomes atzinums atbilstoši Augstskolu likuma 55. panta otrajai daļai.	AIP atzinums Ekonom BSP MSP.PDF	Conclusions of Council of Higher Education.docx

Finanšu menedžments

Augstākās izglītības iestāde	<i>Ekonomika</i>
Studiju programmas nosaukums	<i>Finanšu menedžments</i>
Izglītības klasifikācijas kods (IKK)	<i>42343</i>
Studiju programmas veids	<i>Profesionālā bakalaura studiju programma</i>
Studiju programmas direktora vārds	<i>Svetlana</i>
Studiju programmas direktora uzvārds	<i>Saksonova</i>
Studiju programmas direktora e-pasts	<i>svetlana.saksonova@lu.lv</i>
Studiju programmas vadītāja/ direktora akadēmiskais/ zinātniskais grāds	<i>Dr.oec., Prof.</i>
Studiju programmas direktora telefona numurs	<i>67034444</i>
Studiju programmas mērķis	<i>Studiju programmas „Finanšu menedžments” mērķis ir sagatavot darbam valsts institūcijās un iestādēs, pašvaldību institūcijās, komercsabiedrībās jebkurā tautsaimniecības nozarē, nevalstiskajās, starptautiskajās organizācijās augsti kvalificētus finansistus, nodrošināt ekonomikas un finanšu vadības zinību teorētisko pamatu un finansista darbam nepieciešamo praktisko zināšanu prasmju un iemaņu apgūšanu.</i>
Studiju programmas uzdevumi	<p><i>Studiju programmas mērķa sasniegšanai Programmai ir izvirzīti šādi uzdevumi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• sagatavot Latvijas un Eiropas Savienības darba tirgū konkurētspējīgus, augsti kvalificētus finansistus;</i> <i>• nodrošināt studiju procesa satura elastīgu pieeju attiecībā uz mainīgu finanšu un ekonomisko problēmu risināšanas nepieciešamību;</i> <i>• veicināt studentu finanšu un ekonomisko radošo domāšanu, atbalstīt centienus patstāvīgai zināšanu paplašināšanai un praktisko iemaņu nostiprināšanai;</i> <i>• nodrošināt vispārīzglītojošo studiju kursu apgūšanu. Tas nodrošina vispārējās izglītības iegūšanu, sniedz vispārīzglītojošas teorētiskas un metodoloģiskas zināšanas, paredz veidot ekonomikas izziņas prasmes, māca paizglītoties studiju procesā, kā arī attīsta sociālās, komunikatīvās un organizatoriskās pamatiemaņas;</i> <i>• nodrošināt nozares teorētisko studiju kursu apgūšanu. Tas nodrošina iespēju apgūt ekonomikas cēloņsakarības makro un mikro līmenī, naudas, kredīta, finanšu jēdzienus un teorētiskos pamatus;</i> <i>• nodrošināt pētnieciskā darba iemaņu apgūšanu, patstāvīgas ekonomiskās domāšanas attīstīšanu;</i> <i>• nodrošināt nozares profesionālās specializācijas kursu apgūšanu. Tas nodrošina valsts institūcijās un tautsaimniecības nozarēs strādājošam finansistam nepieciešamo specifisko zināšanu un prasmju kopumu;</i> <i>• piedāvāt iespēju apgūt prasmi studiju laikā iegūtās zināšanas pielietot praktiskajā darbā un turpināt mūžizglītību pēc studiju pabeigšanas. To panāk, profesionālo studiju laika lielāko daļu (apmēram 2/3) veltot praktiskajām nodarbībām.</i>

Sasniedzamie studiju rezultāti	<p>Apgūstot programmu, studenti iegūst finansista profesijai nepieciešamās zināšanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrē ekonomikas nozarei atbilstošās pamata un specializētas zināšanas par ekonomikas un finanšu jēdzieniem, ekonomiskām un finanšu sistēmām, modeļiem un likumsakarībām; • demonstrē finanšu vadības jomas profesionālās zināšanas naudas, kredīta, finanšu un finanšu vadības, investīciju politikas jautājumos; • parādā kritisko izpratni konkrēto situāciju analīzē un seku novērtēšanā; • demonstrē zināšanas ar ekonomiku un finansēm saistīto zinātņu nozaru jomās - informācijas tehnoloģijās, matemātikā un statistikā, uzņēmējdarbībā, komercietisību zinībās, vides zinībās, zinātniskā darba organizācija u.c. <p>Prasmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izmanto ekonomiskās un finanšu teorijas atzinumus problēmu kritiskai izpratnei un analīzei; • izvērtē ekonomiskās un finanšu darbības alternatīvas, novērtē to iespējamās sekas un ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi; • konkrēto situāciju analīzei spēj atrast, sistematizēt un analītiski aprakstīt informāciju, izmantojot dažādas informācijas datu bāzes un informācijas tehnoloģijas; • izmanto ekonomiskās un finanšu informācijas apstrādes un analīzes piemērotākās metodes, tai skaitā statistiskās, matemātiskās un citas; • pielieto kvantitatīvās un kvalitatīvās metodes lēmumu pieņemšanā; • strādā ar reglamentējošiem normatīviem dokumentiem un izvērtēt saimnieciskās darbības tiesiskos aspektus; • apkopo rezultātus, veic iegūto rezultātu interpretāciju un sniedz risinājumu; • prezentē rezultātu apkopojumu speciālistu un nespeciālistu auditorijās, argumentēti diskutēt par ekonomiskām un finanšu problēmām; • izrāda iniciatīvu un uzņemas atbildību, strādājot individuāli vai komandā; • lasa speciālo literatūru svešvalodā par ekonomiskajiem un finanšu aktuāliem jautājumiem; <p>Kompetences:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spēj analizēt un novērtēt uzņēmuma vai organizācijas finanšu vidi atbilstoši tās mērķiem; • spēj veikt uzņēmuma vai organizācijas finanšu stāvokļa novērtēšanu; • spēj sagatavot uzņēmuma vai organizācijas finanšu pārskatus un statistiskās atskaites; • spēj izvērtēt uzņēmuma vai organizācijas finanšu resursu piesaistes iespējas un analizēt finanšu resursu tirgus; • spēj veikt finanšu plānošanu; • spēj izvērtēt finanšu ieguldījumu iespējas; • spēj veikt uzņēmuma vai organizācijas darbības finanšu risku novērtēšanu; • spēj pieņemt lēmumus savas kompetences ietvaros un piedalīties savas profesionālās jomās attīstībā; • spēj ievērot profesionālo ētiku sadarbojoties ar kolēģiem, partneriem un klientiem.
Studiju programmas noslēgumā paredzētais noslēguma pārbaudījums	Bakalaura darbs

Studiju programmas varianti

Nepilna laika klātie - 4 gadi, 5 mēneši - latviešu

Studiju veids un forma	Nepilna laika klātie
Īstenošanas ilgums (gados)	4
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	5
Īstenošanas valoda	latviešu
Studiju programmas apjoms (KP)	160
Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	Iepriekšējā izglītība: vidējā izglītība Konkursa kritēriji personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību sākot no 2004. gada: - CE latviešu valodā - CE matemātikā - CE angļu valodā vai CE franču valodā, vai CE vācu valodā. Konkursa kritēriji personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību līdz 2004. gadam (neieskaitot), kā arī personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību ārvalstīs vai personām ar īpašām vajadzībām: -gada vidējā atzīme latviešu valodā un literatūrā; -gada atzīme matemātikā (vai vidējā atzīme algebrā un ģeometrijā); -gada vidējā atzīme noteiktos mācību priekšmetos.
Iegūstamais grāds (latviešu valodā)	Profesionālā bakalaura grāds finanšu vadīšanā
Iegūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	Finansists

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

Pilna laika klātie - 4 gadi - latviešu

Studiju veids un forma	Pilna laika klātie
Īstenošanas ilgums (gados)	4
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	0
Īstenošanas valoda	latviešu
Studiju programmas apjoms (KP)	160
Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	Iepriekšējā izglītība: vidējā izglītība Konkursa kritēriji personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību sākot no 2004. gada: - CE latviešu valodā - CE matemātikā - CE angļu valodā vai CE franču valodā, vai CE vācu valodā. Konkursa kritēriji personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību līdz 2004. gadam (neieskaitot), kā arī personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību ārvalstīs vai personām ar īpašām vajadzībām: -gada vidējā atzīme latviešu valodā un literatūrā; -gada atzīme matemātikā (vai vidējā atzīme algebrā un ģeometrijā); -gada vidējā atzīme noteiktos mācību priekšmetos.
Iegūstamais grāds (latviešu valodā)	Profesionālais bakalaura grāds finanšu vadīšanā
Iegūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	Finansists

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)

1.1. Izmaiņu studiju programmas parametros, kas notikušas kopš iepriekšējās studiju virziena akreditācijas lapas izsniegšanas vai studiju programmas licences izsniegšanas, ja studiju programma nav iekļauta studiju virziena akreditācijas lapā, apraksts un analīze.

Ņemot vērā jauna profesiju standarta "Finansists" apstiprināšanu, programmas absolventiem tiks piešķirta kvalifikācija "Finansists" iepriekšējās kvalifikācijas "Finanšu ekonomists" vietā. Izmaiņas veiktas studiju rezultātu formulējumā ievērojot jaunās prasības, izdalot zināšanas, prasmes un kompetences.

1.2. Statistikas dati par studējošajiem studiju programmā, studējošo skaita dinamika, skaita izmaiņu ietekmes faktoru analīze un novērtējums. Analizējot, atsevišķi izdalīt dažādas studiju formas, veidus, valodas.

Statistikas datus par studējošajiem studiju programmā "Finanšu menedžments" skatīt 1. pielikumā.

Studiju programma "Finanšu menedžments" tiek īstenota divās studiju formās- pilna laika klātienē (PLK, 4 gadi) un nepilna laika klātienē (NLK, 4,5 gadi) latviešu valodā.

Kopējais studentu skaits programmā laika periodā no 2012./2013. līdz 2018./2019. akad.gadam ir pieaudzis par 7%. Lielākais studentu skaits programmā par šo laika periodu bija 2014./2015.g., kad programmā studēja 200 cilvēki. Studiju programmā ir tikai 3 budžeta vietas, tas nozīmē, ka praktiski visi studenti studē par personīgajiem finanšu līdzekļiem. Ņemot šo faktu vērā, kā arī demogrāfisko situāciju valstī, var secināt, ka studentu interese par šo specialitāti ir stabila. Par to liecina arī 2018./2019.g. akad. gada uzturēšanās, programmā "Finanšu menedžments" tika uzņemti 63 studenti (48 PLK studenti un 15 NLK studenti). 2019.g. septembrī kopējais studējošo skaits programmā, ieskaitot jaunuzņemtos studentus bija 171.

Analizējot studentu skaitu pēc studiju formas (PLK un NLK), var atzīmēt, ka studentu skaits samazinās PLK studentu grupās. NLK studentu grupās kopējais studentu skaits ir praktiski stabils. Tas ir izskaidrojams ar to, ka, atrodot darbu, vecāko kursu PLK studenti pāriet uz NLK studiju formu.

Analizējot studējošo skaita samazināšanos (sk.1.pielikumu), jāizdala vairāki iemesli:

- atbirums notiek dēļ neizpildītām akadēmiskām saistībām (studiju parādi) – no 5 līdz 18 cilvēkiem gadā;
- vai arī finansiālām saistībām (studiju maksas savlaicīga nesamaksāšana dažādu iemeslu dēļ - ģimenes materiālais stāvoklis, došanās uz ārzemēm, bērna piedzimšana, veselības problēmas u.c.) – no 3 līdz 15 cilvēkiem gadā;
- studiju sākumā (1. un 2. kursi) atsevišķiem studējošiem trūkst interese par izvēlēto studiju programmu, tad viņi aiziet pēc pašu vēlēšanas. Kad studijas tiek pārtrauktas pēc paša studenta vēlēšanās, programmas direktore un lietvede veic pārrunas ar tādiem studentiem, lai noskaidrot konkrētos iemeslus. Studenti min vēl tādu iemeslu kā nespēja apvienot studijas ar darbu. Tādu studentu nav daudz- katru gadu no 3 līdz 9 cilvēkiem.

Prakse parāda, ka katru gadu 3-5 studenti, kas pārtrauc studijas pabeidzot 2.kursu, atjaunojās un pabeidz studijas.

1.3. Analīze un novērtējums par studiju programmas nosaukuma, iegūstamā grāda, profesionālās kvalifikācijas vai grāda un profesionālās kvalifikācijas mērķu un uzdevumu, studiju rezultātu, kā arī uzņemšanas prasību savstarpējo sasaisti.

Studiju programmas “Finanšu menedžments” nosaukums, iegūstamais grāds, profesionālā kvalifikācija organiski un loģiski ir saistīti, uz ko norāda programmas mērķi, uzdevumi un studiju rezultāti.

Programma tika izveidota 1998.g., pastāv jau vairāk par 20 gadiem, un tās nosaukums jau ir savā ziņā brends/zīmols, pēc kura programmas absolventi ir zināmi darba devēju vidū darba tirgū. Saskaņā ar absolventu un darba devēju ierosinājumiem, jauna profesijas standarta *Finansists* izstrādi, LU BVEF programmu sakārtošanu atbilstoši darba tirgus prasībām un aktualitātēm, tika precizēta piešķirama kvalifikācija - “finansu ekonomists”.

Profesiju standarts “Finansists”, kas atbilst piektajam profesionālās kvalifikācijas līmenim un sestajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim, saskaņots Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes (turpmāk - PINTSA) 16.oktobra 2019.gada sēdē, protokols Nr.7. Saite uz standartu “Finansists”: <https://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-117.pdf>. Iekļaušana obligāti piemērojamo profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību sarakstā (2018.gada 9.oktobra MK noteikumi Nr.626 “Noteikumi par obligāti piemērojamo profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību sarakstu un tajā iekļauto profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību publiskošanas kārtību”) notiks pēc visu atjaunoto profesiju standartu saskaņošanas PINTSA 2020.gadā.

Tagad piešķiramā kvalifikācija ir “finansists”, jo programmas absolventi ir augsti kvalificēti speciālisti finansisti, kuri specializējas finanšu vadības jautājumos - nodokļos un nodevās, finanšu attiecībās, banku un valūtas operācijās, apdrošināšanā, finanšu analīzē, investīcijās u.c., kā arī pielieto savas zināšanas, veidojot ekonomisko politiku, risina pašreizējās un nākotnes ekonomiskās problēmas, jo ekonomika un finanses ir organiski saistītas jomas. Studiju programmā ietvertie studiju kursi un to pasniegšanas metodika ir vērsta uz padziļinātu zināšanu iegūšanu ekonomikā un finansēs, iekļaujot zināšanas citās zinātņu jomās (vadības zinību, tiesību, sociālās, informācijas, komunikāciju jomas), jo mūsdienās darba tirgū ir nepieciešami speciālisti, kas izmanto un integrē zinātņu jomas vienotā kopumā.

Studiju programma atbilst 2. līmeņa profesionālajai augstākai izglītībai (5. līmeņa profesionālā kvalifikācija un profesionālā bakalaura grāds), t.i. programma nodrošina tādu teorētisku un praktisku sagatavotību, kas ļauj absolventiem veikt darbus, saistītus ar ekonomisko un finanšu procesu un sasniegto rezultātu analīzi un vadīšanu gan mikrolīmenī, gan makrolīmenī, problēmas apzināšanu, mērķu formulēšanu, to sasniegšanas ceļu prognozēšanu, plānošanu, īstenošanu, kā arī veikt zinātniskās pētniecības darbu ekonomikas un finanšu jomā.

Programmas absolventi iegūst ne tikai grādu - profesionālo bakalaura grādu finanšu vadībā, bet arī kvalifikāciju - finansists.

Studiju programmas ietvaros iegūtais zināšanu, prasmju un kompetenču apjoms atbilst Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras 6. līmenim, to apliecina sociālo zinātņu profesionālā bakalaura grāds finanšu vadībā, tas ir redzams arī studiju kursu kartējumā (skatīt 4. pielikumu), kā arī studiju programmas studiju plānos (skatīt 5.pielikumu).

Kopumā var secināt, ka programmas studiju kursu saturs, iegūstamais grāds, programmas mērķi un uzdevumi, kā arī uzņemšanas nosacījumi pilnā mērā savstarpēji atbilst. Izpildot programmas uzdevumus, studenti sasniedz programmas mērķus, rezultātā programmas absolventi iegūst sociālo zinātņu profesionālā bakalaura grādu finanšu vadībā, kas ļauj pilnvērtīgu veikt profesionālo darbību, kā arī turpināt studijas maģistrantūrā.

Studentiem ir plašas iespējas atrast darbu, jo finanšu speciālisti ir vienmēr pieprasīti darba tirgū neatkarīgi no ekonomiskās situācijas.

Programmas “Finanšu menedžments” absolventi var ieņemt finansistu, finanšu vadītāju, finanšu ekonomistu, ekonomistu, grāmatvežu amatus valsts institūcijās (piemēram, Finanšu ministrijā, Valsts kasē, Valsts ieņēmumu dienestā, Latvijas bankā) un iestādēs, pašvaldību institūcijās, komercsabiedrībās jebkurā tautsaimniecības nozarē (uzņēmumos, komercbankās, apdrošināšanas kompānijās, pensiju, ieguldījumu fondos), nevalstiskajās, starptautiskajās organizācijās.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)

2.1. Studiju kursu/ moduļu satura aktualitātes un atbilstības nozares, darba tirgus vajadzībām un zinātnes tendencēm novērtējums. Sniegt informāciju, vai, un kā studiju kursu/ moduļu saturs tiek aktualizēts atbilstoši nozares, darba tirgus un zinātnes attīstības tendencēm. Maģistra vai doktora studiju programmu gadījumā norādīt un sniegt pamatojumu, vai grādu piešķiršana balstīta attiecīgās zinātnes nozares vai mākslinieciskās jaunrades jomas sasniegumos un atziņās.

Studiju programmas “Finanšu menedžments” kursu klāsts un saturs ir izveidoti atbilstoši profesijas standartam “Finansists” (skatīt 3.pielikumu), MK noteikumiem Nr. 521 “Par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu” (skatīt 2. pielikumu), Latvijas finanšu jomu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām, aktuālām nozares un darba tirgus attīstības tendencēm, kā arī ievērojot LR MK noteikumus Nr. 322 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju” ietverto Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras (LKI) 6. līmenim atbilstošo zināšanu, prasmju un kompetenču aprakstus. Programmas “Finanšu menedžments” studiju rezultāti (zināšanas, prasmes un kompetences) atbilst sociālo zinātņu bakalaura grāda izglītības līmenim kāds ir ES un citās valstīs (programmas studiju plāni PLK un NLK ir pieejami 5.pielikumā, programmas kursu apraksti ir pieejami 6.pielikumā).

Programma ir unikāla un konkurētspējīga tāpēc, ka:

- Tā ir vienīga programma Latvijā un BVEF, kur studenti apgūst vispusīgi izveidotu finanšu un ekonomikas studijas priekšmetu klāstu makro un mikro līmenī- banku un valūtas operācijās, banku vadību, finanšu analīzi, investīcijas, uzņēmumu finanses, nodokļu politiku, auditu,

finanšu, vadības un banku grāmatvedību, monetāru un banku ekonomiku, publiskās finanses, globālās finanses, kā arī daudzus citus finanšu kursus;

- studenti studē ne tikai lekcijās bet arī četrās profesionālās praksēs komercbankās, uzņēmumos un valsts iestādēs. Prakses vieta daudziem studentiem kļūst arī par pirmo darba vietu;
- absolventi iegūst ne tikai grādu - profesionālo bakalaura grādu finanšu vadībā, bet arī kvalifikāciju – finansists. Viņiem ir plašas iespējas atrast darbu, jo finansisti, ekonomisti un grāmatveži, par kuriem var strādāt absolventi ir vienmēr pieprasīti darba tirgū neatkarīgi no ekonomiskās situācijas.

Atšķirībā no konkurentu programmām (Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas programma “Ekonomika, studiju modulis Finanšu un grāmatvedības vadība”, Banku augstskolas programma “Finanses”, RTU programmu “Finanšu inženierija”) LU programmas “Finanšu menedžments” studiju kursu klāsta unikalitāte ir saistīta ar to, ka tā dod studentiem iespēju padziļināti apgūt finansista darba specifiku un sagatavo tos profesionālai darbībai finanšu vadībā ne tikai mikro, bet arī makro līmenī ar padziļinātām un spēcīgām zināšanām par vadāmo objektu, par ko liecina unikāls kursu klāsts.

2017.gada jūnijā Latvijas Darba devēju konfederācija un karjeras (LDDK) portāls Prakse.lv prezentēja darba devēju ieteiktāko studiju programmu un izglītības iestāžu TOPu, kas sniedz skolu absolventiem ieskatu, kur jaunietim apgūt izvēlēto profesiju. 2017.gada topa veidošanā piedalījās 2524 darba devēji. TOPā otrā vietā iekļauta LU, bet Latvijā TOP50 labāko studiju programmu vidū ir arī LU BVEF studiju programmas – profesionālā bakalaura programma “Finanšu menedžments” (41. vieta), kas liecina, ka programma atbilst darba tirgus pieprasījumam un vajadzībām.

Par studiju kursu aktualitāti un atbilstību darba tirgus vajadzībām liecina programmas studiju kursu satura regulārā pilnveidošana. Pateicoties regulāriem kontaktiem ar absolventiem un darba devējiem, kā arī darba devēju profesionālajām apvienībām un iestādēm (LDDK, Latvijas finanšu asociācija, Latvijas banka, Finanšu ministrija u.c.), kas nodrošina atgriezenisko saikni ar darba tirgus dalībniekiem - darba devējiem un diplomētiem speciālistiem, programmas saturs tiek regulāri aktualizēts. Šāda saikne ļauj dinamiski reaģēt uz izmaiņām darba tirgū, absolventu un darba devēju ierosinājumiem un ieteikumiem, nodrošināt pieprasīto un kvalificēto speciālistu sagatavošanu. Studiju kursu pilnveidošana notiek arī pateicoties kontaktiem ar prakses vietu devējiem, studentu prakses vadītāji saņem darba devēju atsauksmes par studentu zināšanām, prasmēm un kompetenci, kā arī ieteikumus to pilnveidošanā.

Obligātajā studiju kursu daļā (A daļa) ir veiktas šādas izmaiņas:

- Saskaņā ar LR MK noteikumu Nr. 240 “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu” prasībām, programmā iekļauti studiju kursi “Civīlā aizsardzība” (1 KP) un “Vides aizsardzība” (1 KP).
- Reaģējot uz studentu, absolventu un darba devēju ieteikumiem, ir iekļauts studiju kurss “Lietvedība un lietišķā sarakste”

Ierobežotās izvēles studiju kursu daļā (B daļa) ir veiktas šādas izmaiņas:

- Lai studenti orientētos ekonomiskās attīstības tendences, ekonomikas un biznesa vēsturē, programmā ir iekļauts studiju kurss “Biznesa un ekonomikas vēsture” (2KP).
- Programmā ir iekļauts studiju kurss “Uzņēmumu izveide un attīstība”(4KP), kas dod iespēju studentiem apgūt uzņēmējdarbības uzsākšanai. Tas ir aktuāls kurss, jo daudzi studenti grib dibināt savu biznesu.

Katra studiju kursa saturs regulāri tiek pārskatīts, lielāko uzmanību pievēršot praktiskām situācijām, darbam datorklasē (“Korporatīvas finanses”, “Komercbanku operācijas” u.c. kursi).

Ir pārstrādāts studiju prakšu I-IV saturs.

Darba devēju pārstāvji piedalās BVEF Ekonomikas studiju programmu padomē un Domē, kur ir iesaistīti lēmumu pieņemšanā par studiju programmu pilnveidošanu. Tiek organizētas tikšanās klātienē ar lielāko darba devēju pārstāvjiem Latvijā, pēc kuru ieteikumiem tiek pilnveidoti studiju programmas kursi. Piemēram, 2019.gada 9.janvārī notika LU BVEF administrācijas un studiju programmu direktoru tikšanās ar Latvijas lielāko darba devēju pārstāvjiem no LDDK, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras, Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācijas, u.c. organizācijām. Pasākuma ietvaros tika diskutēts par studiju programmas pilnveidi un tālāko attīstību. Darba devēju pārstāvji atzinīgi vērtēja veiktās izmaiņas studiju programmā un atbalstīja piešķiramas kvalifikācijas maiņu no finanšu ekonomists uz finansists.

Tehnoloģiju un zinātnes attīstības tendences un pasaules attīstības tendences arī nosaka izmaiņas profesionālo studiju kursu tēmu saturā, piemēram, tādas, ka fintech tehnoloģijas, kriptovalūta, big data un tml. ("Ekonomikas un biznesa informātika", "Banku vadība", "Komercbanku operācijas", "Apgūšana", "Globālās finanses" u.c.).

2.2. Studiju kursos/ moduļos iekļautās informācijas, sasniedzamo rezultātu, izvirzīto mērķu u.c. rādītāju savstarpējās sasaistes, studiju kursu/ moduļu mērķu sasaistes ar studiju programmas mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem novērtējums. Doktora studiju programmas gadījumā, galveno pētniecības virzienu apraksts, programmas ietekme uz pētniecību un citiem izglītības līmeņiem.

Studiju programma "Finanšu menedžments" ir izstrādāta tā, lai nodrošinātu lasāmo kursu savstarpējo saistību un secīgumu, kas dod iespēju veiksmīgi sasniegt studiju programmas mērķi. Par studiju kursu aktualitāti un atbilstību profesijai finansists, ekonomikas un finanšu nozarei, kā arī studiju programmas mērķiem un sasniedzamiem rezultātiem liecina programmas studiju plāni (sk. 5.pielikumu).

Studiju kursi saistīti savā starpā, papildina viens otru, to apgūšanas secība nodrošina kvalitatīvo profesionālo zināšanu, kompetenču un spēju izveidi. Piemēram, kursa "Finanšu grāmatvedība apgūšana" ir pamatā tādu kursu apgūšanai kā "Komerccabiedrību finanšu stāvokļa vērtēšana", "Korporatīvas finanses", "Audits un revīzija", "Investīcijas", jo finanšu pārskatu satura un operāciju uzskaites zināšanas nodrošina iespēju analizēt uzņēmumu darbību, kā arī veiksmīgi pārvaldīt to. Tas pats attiecas uz banku zinību bloku, kurš sastāv no tādiem kursiem kā "Monetārā un banku ekonomika", "Komercbanku operācijas", "Banku grāmatvedība", "Banku vadība", kā arī uz citiem kursu blokiem. Programmas studiju kursu klāsts un saturs sekmē kursu rezultātu sasniegšanu, tie ir saistīti ar kursu mērķiem, kā arī studiju programmas mērķiem un tās sasniedzamajiem rezultātiem. Par to liecina studiju kursu apraksti (skatīt 6. pielikumu), un studiju kursu kartējums (skatīt. 4.pielikumu).

Par aktuāliem ekonomikas un finanšu nozares jautājumiem studentiem tiek lasītas vieslekcijas, pasniedzēji iepazīstina studentus ar savu pētījumu rezultātiem, studenti piedalās LU ikgadējās zinātniskās konferences sekciju darbā.

Lai novērtētu studiju kursos sasniedzamo rezultātu sasaisti ar studiju programmas rezultātiem ir veikts studiju programmas "Finanšu menedžments" kartējums (skatīt 4.pielikumu).

Jāatzīmē, ka studiju kursu kartēšana parāda programmā sasniedzamos rezultātus vērtējot tos pēc noteiktiem studiju kursu apguves rezultātiem (zināšanas, prasmes, kompetence), ņemot vērā

studiju kursu anotāciju, mērķi, prasības kredītpunktu ieguvei, kursa plānu un saturu, kuros ir redzamas kursa tēmas.

Programmas studiju kursu kartējums liecina par to, ka programmas rezultāti tiek sasniegti visos studijuursos, rezultātu sasniegšanas progress tiek nodrošināts, ievērojot gan konsekventu pieeju (studiju kursi tiek pasniegti loģiskā secībā, zināšanas, prasmes, kompetences ar katru nākamo kursu tiek paplašinātas un papildinātas), gan sistēmisku pieeju (kursu klāsts nodrošina studentiem iespēju iegūt zināšanu, prasmju, kompetenču sistēmu gan valsts līmenī, gan uzņēmumu līmenī).

Studiju kursu apraksti (skatīt 6.pielikumu) liecina par to, ka programmā iekļautajosursos tiek sasniegti visi noteiktie studiju programmas zināšanu rezultāti.

Tā, ekonomikas nozarei atbilstošās pamata un specializētas zināšanas par ekonomikas un finanšu jēdzieniem, ekonomiskām un finanšu sistēmām, modeļiem un likumsakarībām studenti apgūst praktiski visos programmas studijuursos.

Finanšu vadības jomas profesionālās zināšanas naudas, kredīta, finanšu un finanšu vadības, investīciju politikas jautājumos studenti apgūst tādos studijuursos kā "Finanšu teorija", "Apdrošināšana", "Audits un revīzija", "Banku grāmatvedība", "Banku vadība", "Finanšu grāmatvedība", "Finanšu un banku darbības rādītāji", "Globālās finanses", "Investīcijas", "Komerbanku operācijas", "Komeršsabiedrību finanšu stāvokļa analīze", "Korporatīvās finanses", "Monētārā un banku ekonomika", "Nodokļu sistēma", "Publiskās finanses", "Vadības grāmatvedība", "Vērtspapīru tirgus". Pēc minēto kursu, kā arī "Mikroekonomikas" un "Makroekonomikas" apgūšanas studenti demonstrē arī kritisko izpratni konkrēto situāciju analīzē un seku novērtēšanā.

Zināšanas ar ekonomiku un finansēm saistīto zinātņu nozaru jomās (informācijas tehnoloģijās, matemātikā un statistikā, uzņēmējdarbībā, komerciesību zinībās, vides zinībās, zinātniskā darba organizācija) studenti demonstrē apgūstot tādosursos, kā "Komerčdarbības ekonomika", "Lietvedība un lietišķā sarakste", "Komerčdarbības tiesiskais regulējums", "Pētnieciskās metodes", "Civilā aizsardzība", "Vides aizsardzība", "Ekonomikas un biznesa informātika", "Finanšu ekonometrija", "Matemātika ekonomikai un biznesam", "Uzņēmumu izveide un attīstība", brīvas izvēles kursi.

Var secināt, ka zināšanas par ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares finanšu jomas aktuālajām tendencēm un aktualitātēm tiek iegūtas visos studijuursos.

Programmas studiju kursu lekciju laikā, pildot semināru un praktisko nodarbību uzdevumus, rakstot kursa darbus, kā arī studiju prakšu laikā un bakalaura darba izstrādes laika, studenti iegūst finanšu speciālistam nepieciešamās prasmes.

Studiju kursu kartējumā var redzēt, ka praktiski visu studiju kursu apgūšana veicina šādu prasmju iegūšanu: izmantot ekonomiskās un finanšu teorijas atzinumus problēmu kritiskai izpratnei un analīzei; izvērtēt ekonomiskās un finanšu darbības alternatīvas, novērtēt to iespējamās sekas un ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi; konkrēto situāciju analīzei atrast, sistematizēt un analītiski aprakstīt informāciju, izmantojot dažādas informācijas datu bāzes un informācijas tehnoloģijas; izmantot ekonomiskās un finanšu informācijas apstrādes un analīzes piemērotākās metodes, tai skaitā statistiskās, matemātiskās un citas; pielietot kvantitatīvās un kvalitatīvās metodes lēmumu pieņemšanā.

Mūsdienu finanšu speciālistiem svarīgi prast strādāt ar reglamentējošiem normatīviem dokumentiem un izvērtēt saimnieciskās darbības tiesiskos aspektus; apkopot rezultātus, veikt iegūto rezultātu interpretāciju un sniegt risinājumu; prezentēt rezultātu apkopojumu speciālistu un nespeciālistu auditorijās, argumentēti diskutēt par ekonomiskām un finanšu problēmām, izrādīt

iniciatīvu un uzņemšanas atbildību, strādājot individuāli vai komandā; lasīt speciālo literatūru svešvalodā par ekonomiskajiem un finanšu aktuāliem jautājumiem. Programmas kursu klāsts ir izveidots tā, ka šo prasmju iegūšanu nodrošina praktiski visi programmas studiju kursi, it īpaši visas studiju prakses, kursa darbu izstrāde un bakalaura darba izstrāde, kur studentiem ir jāprot strādāt ar normatīviem dokumentiem, apkopot rezultātus, tos interpretēt, prezentēt un argumentēti diskutēt par ekonomiskām un finanšu problēmām. Studenti attīsta šīs prasmes izstrādājot referātus, semināros un praktiskās nodarbībās strādājot ne tikai individuāli, bet arī komandās. Visas iekļautās programmas prasmes rezultātos ir nepieciešamas, lai programmas absolventi būtu konkurētspējīgi darba tirgū un veiksmīgi strādātu savā specialitātē.

Studiju programmas kursu klāsts liecina, ka praktiski visosursos tiek iegūtas potenciālajam finanšu jomas speciālistam vajadzīgas profesionālās kompetences.

Apgūstot nozares profesionālos kursus, studenti spēj analizēt un novērtēt uzņēmuma vai organizācijas finanšu vidi atbilstoši tās mērķiem.

Pēc šo kursu apgūšanas “Finanšu grāmatvedība”, “Banku grāmatvedība”, “Komerccabiedrību finanšu stāvokļa analīze”, “Korporatīvās finanses”, “Vadības grāmatvedība”, “Audits un revīzija”, rakstot kursa darbu “Finanšu grāmatvedībā”, izejot Praksi I (Finanšu grāmatvedība) un Praksi IV (Uzņēmuma darbības analīze un plānošana) viņi spēj veikt uzņēmuma vai organizācijas finanšu stāvokļa novērtēšanu.

Īpaši tādu kursu apgūšana kā “Finanšu grāmatvedība”, “Banku grāmatvedība”, “Vadības grāmatvedība”, “Audits un revīzija”, “Komerccabiedrību finanšu stāvokļa analīze”, Praksi I-IV programmu izpilde un Kursa darbu I-III izstrāde nodrošina kompetences “sagatavot uzņēmuma vai organizācijas finanšu pārskatus un statistiskās atskaites” attīstību.

Studiju kursi “Vērtspapīru tirgus”, “Globālās finanses”, “Korporatīvās finanses”, “Banku operācijas”, “Banku vadība”, “Publiskās finanses” un citi attīsta studentos spēju izvērtēt uzņēmuma vai organizācijas finanšu resursu piesaistes iespējas un analizēt finanšu resursu tirgus.

Studijuursos “Korporatīvās finanses”, “Vadības grāmatvedība”, “Banku vadība”, Prakse IV studenti attīsta spēju veikt finanšu plānošanu.

Spēju izvērtēt finanšu ieguldījumu iespējas studenti iegūst studijuursos “Vērtspapīru tirgus”, “Investīcijas”, “Banku vadība”, “Korporatīvās finanses” un citos;

Spēju veikt uzņēmuma vai organizācijas darbības finanšu risku novērtēšanu studenti izstrādā apgūstot tādosursos kā “Globālās finanses”, “Investīcijas”, “Komerccabiedrību finanšu stāvokļa analīze”, “Korporatīvās finanses”, “Monetārā un banku ekonomika”, “Nodokļu sistēma”, kā arī dažos citos.

Tādas kompetences kā “spēja pieņemt lēmumus savas kompetences ietvaros un piedalīties savas profesionālās jomās attīstībā” un “spēja ievērot profesionālo ētiku sadarbojoties ar kolēģiem, partneriem un klientiem” tiek izstrādātas apgūstot praktiski visus nozares profesionālosursos.

Brīvās izvēlas kursi (6 KP apjomā) tiek izvēlēti pēc studentu interesēm, tāpēc programmas kartēšanā nav uzradītas šo kursu konkrētas zināšanas, prasmes, kompetences.

Bakalaura darba izstrādes rezultātā, studenti demonstrē iegūtas kompetences, tāpēc ka tajā tiek analizētas un risinātas praktiskās profesionālās finanšu problēmas.

Izvērtējot studiju kursu mērķu sasaistes ar studiju programmas mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem, var secināt, ka studiju kursu saturs ļauj pilnībā sasniegt kā programmas mērķi, tā arī programmā noteiktos rezultātus.

Darba devēju vērtējums par programmas absolventu zināšanām, prasmēm un kompetenci, kurš notiek noslēguma pārbaudījumā, kad studenti aizstāv bakalaura darbu, apliecina, ka studiju programmas "Finanšu menedžments" rezultāti tiek sasniegti veiksmīgi. Pārbaudījuma komisijas sastāvā ir profesionāli praktiķi, ekonomikas doktori no Latvijas bankas, Finanšu ministrijas, Rīgas domes finanšu departamenta, Ministru kabineta finanšu daļas.

Arī studenti un absolventi ir apmierināti ar programmas un studiju kursu rezultātiem (skatīt 2.6.sadaļu "Aptauju (studējošo, absolventu un darba devēju) rezultātu analīze un novērtējums").

Apkopojot veikto analīzi, var secināt ka programmas studiju kursu apgūšana ļauj sasniegt programmas "Finanšu menedžments" mērķi - sagatavot darbam valsts institūcijās un iestādēs, pašvaldību institūcijās, komercsabiedrībās jebkurā tautsaimniecības nozarē, nevalstiskajās, starptautiskajās organizācijās augsti kvalificētus finansistus, nodrošināt ekonomikas un finanšu vadības zinību teorētisko pamatu un finansista darbam nepieciešamo praktisko zināšanu, prasmju un iemaņu apgūšanu.

2.3. Studiju īstenošanas metožu (tajā skaitā vērtēšanas) novērtējums, iekļaujot analīzi par to, kā tiek izvēlētas studiju kursos/ moduļos izmantotās studiju īstenošanas (tajā skaitā vērtēšanas) metodes, kādas tās ir un kā tās veicina studiju kursu rezultātu un studiju programmas mērķu sasniegšanu. Iekļaut skaidrojumu, kā studiju procesa īstenošanā ņemti vērā studentcentrētas izglītības principi.

Studiju procesā tiek izmantotas mūsdienīgas pasniegšanas metodes, akcentējot studiju praktisko saturu un pastāvīgā darba formas. Studentu noslodze studiju programmas apguvei atbilst 40 akadēmisko stundu darbam par vienu kredītpunktu.

Studiju procesā atkarībā no studiju kursu specifikas tiek izmantotas dažādās pasniegšanas metodes un formas, tai skaitā inovatīvās, izmantojot multimedijus un internetu.

Programmas realizācijas procesā tiek izmantotas dažādas pasniegšanas metodes: lekcijas, semināri, praktiskās nodarbības, individuālais un grupu darbs, kā arī inovatīvās metodes, izmantojot multimedijus un internetu. Metodes tiek izvēlētas atbilstoši studiju kursu saturam un specifikai. Visos studijuursos nodarbības ir orientētas uz studentu radošu līdzdalību zināšanu apguves procesā.

Docētāju lekciju materiāli ir vizualizēti, kas ļauj studentiem vieglāk uztvert un atcerēties lekciju saturu. Izdales materiāli (prezentācijas) par lekcijās aplūkotajām tēmām, uzdevumi un mājas darbi studentiem ir pieejami elektroniski:

- Moodle vidē - visiem studiju kursiem ir sagatavoti e-kursi, kas nodrošina studentiem gan iespēju izmantot materiālus, gan strādāt ar kursu interaktīvā režīmā, pildot kursa testus, rēķinot uzdevumus. E-kursa saturs pastāvīgi tiek aktualizēts. Studiju metožu mūsdienīguma pozitīvs novērtējums ir redzams studentu aptaujās par studiju kursiem;
- Docētāju mājas lapās[1].

Semināru laikā tiek lasīti un apspriesti referāti („Globālās finanses”, „Monetārā un banku ekonomika”, „Komercbanku operācijas” u.c.ursos), tiek organizētas studentu diskusijas par aktuālām problēmām ekonomikā, „prāta vētras” („Korporatīvās finanses”, „Vadības grāmatvedība” u.c.ursos), kad studentiem ir iespēja parādīt zināšanas, ar radošas domas palīdzību rast problēmas risinājumus kopīgi grupā. Tādas studiju metodes dod iespēju iesaistīt procesā visu

auditoriju, apvieno grupu, rada sadarbības gaisotni.

Praktiski visosursos notiek daudzpusīga situāciju analīze, jo praksē sastopamām problēmām bieži nepastāv viens pareizs atrisinājuma variants.

Profesionālo studiju programma paredz praktisku iemaņu iegūšanu un nostiprināšanu. Praktiskās nodarbības studijuursos ietver uzdevumus par uzņēmuma finanšu gada pārskata sastādīšanu, uzņēmumu darbības plānošanu un prognozēšanu, valsts budžeta analīzi, finanšu pārskatu informācijas analīzi, finanšu un citu dokumentu auditu. Praktiskajās nodarbībās studenti izstrādā projektus, datoru laboratorijās sastāda uzņēmumu finanšu budžetus, izmantojot MC Excel funkcijas vērtē ilgtermiņa investīciju projektus. Šie praktiskie darbi pēc būtības ir laboratorijas darbu un patstāvīgā darba apvienojums.

Konkrētās nodarbību formas ir dažādas. Piemēram, studenti var risināt sarežģītu uzdevumu individuāli, docētajam skaidrojot un pārbaudot katru soli (studijuursos „Finanšu grāmatvedība”, „Korporatīvās finanses”, „Nodokļi”, „Investīcijas”, „Komerccabiedrību finanšu stāvokļa analīze” u.c.). „Finanšu grāmatvedības” studiju kursa praktiskajās nodarbībās studenti risina uzdevumus, lietojot grāmatvedības veidlapas, sastāda uzņēmuma gada pārskatu, izmantojot nosacītā vai reālā uzņēmuma datus.

Praktiskajās nodarbībās paredzēts arī darbs grupās. Piemēram, budžeta sastādīšanā („Vadības grāmatvedība”) izmantojot vienus un tos pašus sākotnējos datus. Katra grupa var sastādīt savu atšķirīgu budžetu. Pēc budžeta sastādīšanas katrai grupai ir jāaizstāv savs budžeta projekts, atbildot uz citu studentu jautājumiem. Pēc tam notiek variantu salīdzināšana un vērtēšana.

„Komerccabiedrību finanšu stāvokļa analīze” studiju kursā studenti grupās un individuāli veic finanšu situāciju analīzi un izstrādā priekšlikumus finanšu darbības uzlabošanai. Studenti prezentē reālās situācijas izvērtēšanu. Tāpat praktiskos darbus organizē citos studijuursos: „Finanšu grāmatvedība”, „Audits un revīzija”, „Komerccbanku operācijas”, u.c.

Studentu darbs semināros un praktiskajās nodarbībās dodot iespēju apgūt ne tikai studiju kursu vielu, bet arī izdiskutēt problēmas, sniegt to risinājumu, prezentēt un aizstāvēt savus uzskatus.

Semestra laikā studentiem tiek organizēti testi, kontroldarbi, mājas un patstāvīgie darbi, ar mērķi nodrošināt sistemātisku zināšanu kontroli. Studentiem ir arī iespēja veikt un iesniegt praktiskos darbus un kontroldarbus Moodle e-studiju vidē. Studentiem arī ir pieejama LU izveidotā videokonferenču un tiešraižu vide.

Bakalaura darbu aizstāvēšanas laikā studenti pierāda, ka studiju programmas rezultāti ir sasniegti. To apliecina arī profesionāļi – praktiķi, kas piedalās bakalaura darbu aizstāvēšanas komisijā.

Katru gadu programmas pasniedzēji organizē savu kursu ietvaros lietišķas vizītes uz uzņēmumiem (piemēram, AS “4finance”, “Cabot Corporation”, SIA “Maxima Latvia”, SIA “RIMI Latvia”, “Spilva”, Rīgas satiksme, Draugiem.lv, citi).

Studentiem ir iespēja klausīties vieslektorus – tie ir praktiķi- speciālisti (no Latvijas Bankas, praktizējošie finansisti, ministriju darbinieki) vai ārvalstu augstskolu pasniedzēji. Vieslektori no Latvijas Bankas lasa lekcijas par Eiropas un Latvijas ekonomikas un finanšu attīstības aktualitātēm katru semestri. Piemēram, 2019.g. pavasarī lekcijas lasīja Inese Allika (“Pārmaiņu vēji Eiropā – ES ekonomikas izaicinājumi un reformas globalizācijas un protekcionisma izaicinājumu laikā”) un Andris Strazds (“Globālās ekonomikas tendences”).

Svarīga studiju programmas praktiskās īstenošanas forma ir docētāju konsultācijas. Ja studenti nevar atnākt uz konsultāciju sakarā ar darba grafiku (tie ir galvenokārt nepilna laika studenti), pastāv iespēja vienoties ar pasniedzēju par konsultāciju citā laikā. Informācija par konsultācijām ir

izvietota fakultātē, LUIS sistēmā un BVEF mājaslapā. Pastāv iespēja konsultēt studentus, izmantojot e-pastu un e-vidi.

Studiju īstenošanas metodes veicina studiju kursu rezultātu un studiju programmas mērķu sasniegšanu. Studijās sagaidāmie rezultāti ir atrodamī metodiskajos norādījumos par bakalaura darbu, studiju darbiem, praksēm, kursu aprakstos LU kursu reģistrā. Ar studiju sagaidāmiem rezultātiem un prasībām kursu apguvei studenti tiek iepazīstināti uzsākot katru jauno kursu - 1. nodarbībā.

Katrai nodarbībai ir nodefinēti konkrēti mērķi, kuri ir jāsasniedz apgūstot atbilstošo tēmu. Praktisko darbu un lekciju mērķi izriet no kursa aprakstā nodefinētajiem studiju rezultātiem. Praktiski visosursos notiek daudzpusīga situāciju analīze, jo praksē sastopamām problēmām bieži nepastāv viens pareizs atrisinājuma variants. Tiek praktizētas praktiskās nodarbības, kurās studenti strādā individuāli un grupās, risinot dažādas gadījumu analīzes (case study). Nozares profesionālās specializācijasursos lielākā daļa praktisko nodarbību tiek veidoti kā prasība atrisināt konkrētu prakses problēmu (analizējot problēmas un meklējot to risinājumus).

Studiju individualizācija tiek veikta ar studiju (kursa) darbu (metodiskie norādījumi pieejami fakultātes mājas lapā un citu patstāvīgo darbu (referātu) apjoma palielināšanu studiju plānos. Studentiem tiek piedāvāta ne tikai alternatīva tēmu izvēlē, bet arī studiju kursu izvēle, kuros studenti var rakstīt studiju darbu.

Studiju procesa īstenošanas metodēs ir ņemti vērā studentcentrētas izglītības principi, jo kā tika parādīts, studiju process tiek organizēts radoši. Izmantojamās metodes paredz, ka studentiem ir dažādi mācīšanās stili, dažādas prasības un intereses, pastāv izvēles brīvība (referāti, studiju darbi), studiju laikā notiek sadarbība starp studentiem un pasniedzējiem.

Studiju procesā īstenošanas gaitā studējošiem ir nodrošināta individuāla pieeja:

- visā studiju laikā komunikācija ar studentiem notiek izmantojot grupu e-pastu, kā arī LUIS sistēmu, piemēram, operatīvai informācijas nosūtīšanai par izmaiņām studiju grafikā, obligātiem pasākumiem un to termiņiem;
- akadēmiskā personāla pastāvīgs personiskais kontakts ar studentiem studiju gaitā, konsultāciju laikā;
- regulāras akadēmiskā personāla un studentu tikšanās un diskusijas studiju programmas padomēs un fakultātes Domes sēdēs;
- programmas direktora regulāras pārrunas ar visu kursu un grupu studentiem par studiju procesa plānošanu un gaitu (par studiju kursu secību, nodarbībām, par prakses organizāciju un eksāmeniem).

Studiju procesa kvalitātes būtisks elements ir atgriezeniskās saites nodrošināšana - studējošo neatkarīga viedokļa uzklauššana, gan tikšanās laikā, kā arī konsultējot studentus un sadarbojoties bakalaura darbu un studiju darbu izstrādes gaitā.

Vērtēšanas sistēma (izglītības kritēriji un vērtēšanas metodes studiju rezultātu sasniegšanai un novērtēšanai, pārbaudes formas un kārtība)

Studējošo sasniegumu pārbaudījumi Programmasursos un vērtēšana tajos notiek saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 521 Par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu, kas nosaka programmas apguves vērtēšanas pamatprincipus un programmas vērtēšanas pamatformas (eksāmens).

Galvenās programmā praktizētās studentu sasniegumu (zināšanu, prasmju un iemaņu) pārbaudes formas ir testi, t.sk. ar atklātiem jautājumiem, kontroldarbi, semināri, problēmdiskusijas, prezentācijas, eksāmeni u.c. Kontroldarbu un patstāvīgo darbu uzdevumu saturā ir iekļauti

jautājumi, kas palīdz novērtēt, cik veiksmīgi ir attīstītas analīzes, vispārinājuma, salīdzinājuma un situācijas prognozēšanas iemaņas.

Vērtēšana sniedz studentiem iespēju uzzināt, kādā mērā tie ir sasnieguši sagaidāmos studiju rezultātus. Ar vērtēšanas sistēmas palīdzību studenti saņem atgriezenisko saiti studiju procesā. Vērtēšanas sistēmas pamatā ir valstī pieņemtā 10 ballu sistēma. Vērtēšanas kritēriji un metodes, kā arī kritēriji atzīmju izlikšanai, ir iepriekš zināmi studentiem, jo vērtēšanas prasības ir pieejamas kursu aprakstos LU kursu reģistrā.

Pārbaudes formu izvēle un lietojuma biežums, lai arī katrā studiju kursā atšķirīgs, tiks fiksēts to aprakstos (dokumenti atrodami LU LUIS sistēmas datu bāzē).

Kursu noslēgumā students kārtos eksāmenu.

Atsevišķos studijuursos studentu zināšanu pašpārbaude tiek organizēta e-vidē („Finanšu grāmatvedība”, „Korporatīvās finanses”, citi). Apgūstot studiju kursu studenti var pārbaudīt savas zināšanas, izpildot testus e-vidē.

Veiktā studiju darba kopīgais novērtējums visbiežāk tiek veidots, lietojot kumulatīvo sistēmu - pakāpeniski uzkrājot iepriekš veikto darbu vērtējumus. Zināšanas un prasmes tiek vērtētas desmit ballu sistēmā.

Studiju darbi un bakalaura darbs - tiek izstrādāti, ievērojot LU BVEF Finanšu un grāmatvedības nodaļas noteikto kārtību. Studiju darbi un bakalaura darbs aizstāvēti publiski. Studiju darbus vērtē darba vadītājs, bieži vērtēšanu veic vairāk nekā viens eksaminētājs- vadītājs, jo aizstāvēšanai tiek apvienotas divu vadītāju studentu grupas. Bakalaura darbu vērtē darba vadītājs, recenzents un valsts pārbaudījumu komisija, kuras sastāvā ir 2 programmas pasniedzēji un 3 nozares profesionālo organizāciju vai darba devēju pārstāvji.

Bakalaura darbi tiek novērtēti pēc vienotiem kritērijiem (atbilstoši tiem izstrādāta bakalaura darba recenzijas veidlapa). Vērtēšana ir taisnīga, piemērota visiem studentiem un tiek īstenota saskaņā ar apstiprinātām procedūrām. Darbojas procedūra studentu apelāciju izskatīšanai.

Zināšanu novērtēšanā gūtie rezultāti tiek analizēti Finanšu un grāmatvedības nodaļas sēdēs, studiju programmas mācībspēku un studentu tikšanās. Šie rezultāti tiek izmantoti programmas attīstīšanā, absolventu konkurētspējas darba tirgū prognozēšanā un studiju kvalitātes nodrošināšanā.

[1] <http://www.ev.lu.lv/>

2.4. Ja studiju programmā ir paredzēta prakse, sniegt studiju programmā iekļauto studējošo prakšu uzdevumu sasaistes ar studiju programmā sasniedzamajiem studiju rezultātiem analīzi un novērtējumu. Norādīt, kā augstskola/ koledža studiju programmas ietvaros atbalsta studējošos studiju prakses ietvaros izvirzīto uzdevumu sasniegšanai.

Studiju programmā "Finanšu menedžments" ir četras prakses ar noteiktiem uzdevumiem un mērķiem. Mācību prakses uzdevumi ir saistīti ar studiju programmā sasniedzamajiem rezultātiem. Prakses ļauj studentiem nostiprināt iegūtas zināšanas dažādās jomās, jo prakšu programmas ir izstrādātas tā, lai sasaistītu prakšu uzdevumus un rezultātus ar studiju programmā sasniedzamajiem rezultātiem. Par to liecina arī studiju kursu moduļu kartējums studiju programmas studiju rezultātu sasniegšanai (sk.6. pielikumu).

Studiju prakses programmā “Finanšu menedžments” ir obligāta sastāvdaļa. Prakses tiek organizētas saskaņā ar LU rīkojumu Nr. 1/86 „Par LU studējošo prakses organizēšanas kārtību” (16.04.2007, ar grozījumiem, kas izdarīti 06.11.2014.) un Finanšu un grāmatvedības nodaļā izstrādāto prakses nolikumu un katras mācību prakses programmu (pieejams fakultātes mājas lapā)[1]. Pirms katras prakses studentiem tiek lasīta ievirzes lekcija par prakses uzdevumiem, prasībām pret prakses atskaites noformēšanu un aizstāvēšanu. Pēc prakses beigām studenti noformē prakses atskaiti, iesniedz to prakses vadītājam pārbaudei un aizstāv to noteiktajā kārtībā.

Prakses I (Finanšu grāmatvedība, 6 KP) mērķis ir nodrošināt studentiem iespēju apgūt iemaņas, kas nepieciešamas speciālistiem- finansistiem uzņēmumu finanšu uzskaites praktiskā organizēšanā, finanšu pārskatu sagatavošanā, nostiprināt domāšanas, skaitļošanas, plānošanas prasmes;

Prakses II (Valsts ieņēmumu dienests/uzņēmums, 6 KP) mērķis – nodrošināt teorētisko zināšanu par VID darbību, tās attiecībām ar komercsabiedrībām pielietošanu;

Prakses III (Komercbanku operācijas, 4 KP) mērķis ir nodrošināt teorētisko zināšanu par komercbanku (vai citu finanšu institūciju) darbību pielietošanu;

Prakses IV (Uzņēmuma darbības finanšu analīze, plānošana, 4 KP) mērķis ir nodrošināt teorētisko zināšanu par uzņēmumu darbību analīzi, plānošanu, finanšu vadību pielietošanu.

Visu studiju prakšu mērķis ir dot iespēju studentiem iepazīties ar uzņēmumu, VID, komercbanku, citu finanšu sektora uzņēmumu praktisko darbību un dokumentāciju, strādāt komandā, efektīvi plānot un organizēt savu darbu, analizēt, sistematizēt, sintezēt un integrēt iegūto informāciju, sagatavot un prezentēt pārskatus, komunicēt un sadarboties ar darbiniekiem, uzņēmuma klientiem, valsts un sabiedriskajām institūcijām, iegūt „Finanšu menedžments” studiju programmai atbilstošu kompetenci un apgūt praktiskas iemaņas, kas nepieciešamas finansistiem.

Studenti brīvi izvēlas prakses vietu, nepieciešamības gadījumos arī programmas direktors nodrošina atbalstu prakses vietas meklēšanā. Programmā ir noslēgti beztermiņa sadarbības līgumi ar lieliem prakses devējiem - bankām, apdrošināšanas kompānijām, kā arī līgumi ar uzņēmumiem. Piemēram, ar AAS “Balta” (apdrošināšanas kompānija), SIA “Premier Comptable” (konsultatīvie finanšu pakalpojumi), SIA “Montrex” (ražošanas uzņēmums), SIA “Transimex” (ražošanas uzņēmums), SIA “Siguldas slimnīca”, SIA “Olderi” (tipogrāfija), Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu, SIA “Minerva D” (konsultatīvie finanšu pakalpojumi), AS “Rietumu Banka”, “ERGO Insurance SE” Latvijas filiāle (apdrošināšanas kompānija), AM EGO (brokeru kompānija). No 2013.g. programmas “Finanšu menedžments” akreditācijas laikiem ir noslēgti beztermiņa līgumi par prakses vietu nodrošināšanu ar Valsts Ieņēmumu Dienestu (VID), AS “Nordea bank”, AS “DNB banka” (tagad abas bankas apvienojas - Luminor bank) AS “SEB banku”, AS “Swedbank”, AAS “Seesam Life Latvia”, saskaņā ar kuriem programmas “Finanšu menedžments” studenti var iziet praksi.

Studenti ar prakses vietu slēdz trīspusējo līgumu, tajā tiek atrunātas visu pušu tiesības un pienākumi, kas saistīti ar prakses programmas izpildi. Daudziem studentiem prakses vieta kļūst arī par pirmo darba vietu.

Studiju programmai „Finanšu menedžments” studentiem ir arī iespēja iziet praksi ārvalstu uzņēmumā ERASMUS+ programmas ietvaros.

Studenti un absolventi ļoti augsti vērtē prakses iespējas, par ko raksta komentārus studentu aptaujās.

[1] <https://www.bvef.lu.lv/studijas/studentiem/studiju-darbi-un-prakses-parskati/>

2.5. Analīze un novērtējums par studējošo noslēguma darbu tēmām, to aktualitāti nozarē, tajā skaitā darba tirgū, un noslēguma darbu vērtējumiem.

- Studējošo noslēguma darbu tēmu analīze un novērtējums

Studējošo noslēguma darbu - bakalaura darbu izstrādāšanas un vērtēšanas kritēriji ir pamatoti ar *"Nolikums par noslēguma pārbaudījumiem LU"* (apstiprināts ar Senāta 27.12.2011. lēmumu Nr. 183), kā arī LU 03.02.2012. rīkojumu Nr.1/38 Prasības noslēguma darbu (bakalaura, maģistra darbu, diplomdarbu un kvalifikācijas darbu) izstrādāšanai un aizstāvēšanai Latvijas Universitātē.

Bakalaura darbu tēmas studenti izvēlas individuāli, izejot no savām profesionālām interesēm studiju programmas ietvaros, pieredzes, jau veiktiem pētījumiem studiju darbos, materiālu (literatūras avoti, statistikas dati) pieejamību par izvēlēto tēmu un konsultējoties ar Finanšu un grāmatvedības nodaļas mācībspēkiem.

"Finanšu menedžmenta" studiju programmas studentu bakalaura darba tēmu loks ir ļoti plašs un aptver dažādas ekonomikas zinātnes jomas.

Studenti izvēlas dažādas ar valsts, uzņēmumu, banku, pašvaldību darbību un attīstību saistītas tēmas finanšu analīzes, nodokļu, investīciju, finanšu plānošanas un citas jomās. Tēmas ir aktuālas, jo tajās tiek analizētas svarīgas problēmas, kas saistītas ar nodarbinātības un ekonomiskās izaugsmes veicināšanu, uzņēmumu un tautsaimniecības konkurētspēju, investīciju piesaisti, eksporta attīstību, nodokļu politiku, kreditēšanu u.c.

Katru gadu programmas "Finanšu menedžments" PLK un NLK studentus apbalvo ar rektora atzinības rakstu par teicami izstrādātiem bakalaura darbiem, kopš 2013.g. tādu bija 22 studenti. Zemāk var redzēt viņu bakalaura darba tēmas. Šī informācija sniedz priekšstatu par bakalaura darbu tēmu daudzveidību un to atbilstību studiju programmas jomai un darba tirgus aktualitātēm.

- Bakalaura darbs „Stratēģijas ietekme uz ABLV Bank finanšu rezultātiem”, 2013.g., PLK;
- Bakalaura darbs „Latvijas komercbanku kredītportfeļa analīze”, 2013.g., PLK;
- Bakalaura darbs „CLS Banka: Darbības principi, nozīmība un efektivitāte”, 2014.g., PLK;
- Bakalaura darbs „Octa apdrošināšanas problēmas Latvijas tirgū”, 2014.g., PLK;
- Bakalaura darbs „Jūras risku apdrošināšanas īpatnības, problēmas un attīstības perspektīvas Latvijas apdrošināšanas tirgū”, 2014.g., PLK;
- Bakalaura darbs „Pensiju sistēmas analīze Latvijā”, 2014.g., PLK;
- Bakalaura darbs „Nekustamā īpašuma apdrošināšanas prēmiju ietekmējošie faktori un to analīze”, 2014.g., PLK;
- Bakalaura darbs „SIA „UZVARAS-LAUKS” finanšu analīze un uzņēmuma finanšu stāvokļa uzlabošanas iespējas”, 2015.g., PLK;
- Bakalaura darbs „Nodokļu ietekme uz lauksaimniecības nozari”, 2016.g., NLK;
- Bakalaura darbs „Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai” publiskā finansējuma piešķiršanas un izlietošanas analīze”, 2016.g., PLK;
- Bakalaura darbs „Eiropas investīciju fondu sniegums”, 2016.g., PLK;
- Bakalaura darbs „Akorda atalgojuma sistēmas analīze organizācijā X”, 2017.g., NLK;
- Bakalaura darbs „AAS "Balta" darbības analīze”, 2017.g., NLK;
- Bakalaura darbs „Patēriņa kreditēšana Latvijā”, 2017.g., NLK;
- Bakalaura darbs „Komercbanku sistēmas uzraudzība un tās īstenošana Latvijā stabilitātes nodrošināšanas nolūkā”, 2017.g., PLK;
- Bakalaura darbs „Nekustamā īpašuma nodokļa salīdzinājums Baltijas valstīs”, 2018.g., PLK;

- Bakalaura darbs "Latvijas obligāciju tirgus paplašināšanās analīze", 2018.g., PLK;
- Bakalaura darbs "AS Grindeks un AS Olainfarm finanšu darbības rādītāju analīze un salīdzinājums", 2018.g., PLK;
- Bakalaura darbs "Finanšu plānošana, uzskaitē un kontrole SIA "Kurzemes filharmonija"", 2018.g., NLK;
- Bakalaura darbs „Latvijas komercbanku kredītportfeļa analīze”, 2018.g., NLK;
- Bakalaura darbs "SIA "Gaujas koks" finanšu analīze", 2019.g., PLK;
- Bakalaura darbs „Pensiju sistēma Latvijā”, 2019.g., PLK.

Bakalaura darbu tēmu nosaukumi ļauj secināt, ka studiju noslēguma darbu temati ir atbilstoši studiju programmas "Finanšu menedžments" nosaukumam un saturam, kā arī par to, ka studentu veiktie pētījumi ir aktuāli finanšu, ekonomikas un uzņēmējdarbības jomā un darba tirgū.

Noslēguma darbu vērtējumi

Bakalaura darbs ir studenta zinātniskais darbs. Darba kvalitāti nosaka tādi kritēriji kā: tam ir jābūt zinātniskam pētījumam specialitātes "Finanšu menedžments" lasāmo kursu ietvaros, rezultātam jābalstās uz zinātniskās un speciālās literatūras un citu informācijas avotu materiāliem, darba saturam ir jābūt skaidram, loģiskam, darba rezultātiem (secinājumiem un priekšlikumiem) ir jābūt pamatotiem, konkrētiem, adresētiem. Bakalaura darba kvalitātes vērtēšanas kritēriji ir redzami recenzijas veidlapā, kura ir pieejama metodiskajos materiālos par bakalaura darba izstrādi.

Bakalaura darbu vērtēšanu veic noslēgumu pārbaudījumu komisija, kuras sastāvu pēc BVEF Domes priekšlikuma apstiprina attiecīgās jomas LU prorektors. Vērtējot bakalaura darbu, komisija ņem vērā darba saturu un atbilstību noslēguma darbam izvirzītajām prasībām ([vienotie 2019.g. norādījumi BVEF studiju programmām](#) pieejami fakultātes mājaslapā). Noslēguma darba vērtēšanā ņem vērā darba kvalitāti (tēmas aktualitāti, iepriekšējo pētījumu atziņu analīzi, inovāciju), darba autora ziņojumu (prasmi zinātniski, koncentrēti un argumentēti iepazīstināt ar veikto pētījumu, formulēt secinājumus, norādīt turpmākos iespējamās pētījuma virzienus), atbildes uz komisijas jautājumiem un prasmi diskutēt.

Apkopojot PLK un NLK studentu bakalaura darbu vērtējumus laika periodā no 2013.g. līdz 2018.g. var redzēt 1.tabulā.

1. tabula

PLK un NLK studentu bakalaura darbu vērtējumi no 2013/2014. līdz 2018/2019.akad.gadam

Gadi	2013/2014		2014/2015		2015/2016		2016/2017		2017/2018		2018/2019	
vērtējumi	stud	%	stud	%	stud	%	stud	%	stud	%	stud	%
10	2	11	1	3	2	5	1	3	-	-	-	-
9	3	16	5	18	5	14	3	9	3	10	6	22
8	8	42	10	33	11	30	8	24	16	52	9	33
7	4	21	9	30	14	38	14	41	8	26	11	41
6	2	10	1	3	3	8	8	23	4	12	-	-

5	-	-	3	10	2	5	-	-	-	-	1	4
4	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-
kopā	19	100	30	100	37	100	34	100	31	100	27	100

Bakalaura darbu vērtējumi rāda, ka izcili – 10 un teicami – 9 vērtējumu iegūst no 15 līdz 25% absolventu – tas ir labs rādītājs, jo pārbaudījuma komisijai ir augsts prasību līmenis, kas atbilst prasītām normatīvajos aktos. Tādu vērtējumu saņem studenti, izstrādājot aktuālus un praktiski nozīmīgus pētījumus, kuros viņi demonstrē augsta līmeņa zināšanās, kompetences un prasmes. Bakalaura darbu vērtētāji ir augsta līmeņa speciālisti- praktiķi no Latvijas Bankas, Finanšu ministrijas, Ministru kabineta finanšu nodaļas. Statistika rāda, ka dominē vērtējums ļoti labi – 8 un labi – 7. Vērtējumu gandrīz labi – 6 un viduvēji- 5 saņem no 4 līdz 13% absolventu. PLK un NLK studenti parādā aptuveni vienādus rezultātus. Kopumā var secināt, ka absolventu zināšanu, prasmju un kompetenču līmenis var apmierināt darba tirgus prasības.

2.6. Analīze un novērtējums par studējošo, absolventu un darba devēju aptauju rezultātiem, to izmantošanu studiju satura un kvalitātes pilnveidē, sniedzot piemērus.

Studējošo viedoklis gan par studiju programmu kopumā, gan arī par studiju priekšmetiem tiek iegūts, veicot regulāras aptaujas, kā arī analizējot iegūtos rezultātus un pārrunājot studentu domas kopā ar pasniedzējiem. Aptaujas aptver visu kursu studentus.

Katru gadu divas reizes gadā (semestru beigās) notiek studentu aptaujas par studiju kursiem un to pasniedzējiem pēc 11 kritērijiem (rezultāti ir pieejami LUIS sistēmā), kurās studenti izvērtē lasāmos studiju kursus, programmu, studiju procesa organizāciju, studiju vidi, studiju rezultātus. Aptauju rezultātu analīze ļauj izdarīt vairākus secinājumus un dod pamatu studiju programmas pilnveidošanai un programmas izpildes organizācijas uzlabošanai.

Aptaujās ir iesaistīti visi PLK un NLK programmas studenti, jo studenti nevar tehniski pierēģistrēties nākamajām semestrim, kamēr neaizpildīs aptaujas anketas par iepriekšējo semestri.

Programmas direktors un pasniedzēji, kuri lasa attiecīgos kursus, analizē aptaujas rezultātus un vajadzības gadījumā izdara izmaiņas studiju kursā vai nodarbību organizācijā. Studentu ieteikumi tiek ņemti vērā, un programmā notiek izmaiņas (piemēram, informācijas dublēšanas novēršanai ir atcelti kursi “Investīciju fondi” (2 KP) un “Biznesa ētika” (2 KP). Visu studiju kursu saturs un prakses programmas pastāvīgi tiek aktualizētas.

Studentu vērtējumos ir labi novērtēts studiju kursu klāsts, kursu pasniedzēji, kā arī studiju procesa organizācija, materiāltehniskais nodrošinājums un studiju rezultāti. Praktiski visi respondenti apliecina, ka viņi pārsvara piekrīt tam, ka visi šie studiju procesa aspekti bija labā līmenī.

Apkopojot studentu vērtējumus par studiju kursiem, piemēram, 2018./2019.akad.gada rudens semestrī, var redzēt, ka kursu satura vērtējums (notiek pēc 5 kritērijiem: Studiju kursa saturs atbilda kursa aprakstam, Studiju kursa saturs nedublēja citu kursu, Ieteiktā literatūra un materiāli bija viegli pieejami un lietderīgi, E-kursā pieejamie materiāli palīdzēja studiju kursa apguvē,

Pārbaudes darbi semestra laikā veicināja studiju kursa apguvi) ir diezgan augsts un svārstās no 5.17 (5- drīzāk piekritu) līdz 6,79 (7- pilnībā piekritu).

Pasniegšanas vērtējums (pēc 6 kritērijiem: Mācībspēks kursa tēmas izklāstīja saprotami, Mācībspēka lietotās mācību metodes veicināja studiju kursa apguvi, Mācībspēks bija pieejams konsultācijām, Studiju kursa laikā sasniedzu studiju kursa aprakstā ierakstītos studiju rezultātus, Labprāt klausītos vēl kādu kursu pie šī mācībspēka, Mācībspēka skaidrojumi par pārbaudes darbu rezultātiem ir pietiekami) arī ir labs un svārstās no 5.17 līdz 6.83.

Kursu pasniegšanas vērtējumi virs 6.0 bija Finanšu un grāmatvedības nodaļas kursiem "Finanšu grāmatvedība" (Ekon2109), "Banku grāmatvedība" (EkonP124), "Globālās finanses" (EkonP064), "Komercbanku operācijas" (EkonP066), "Vērtspapīru tirgus" (EkonP127), "Monetārā un banku ekonomika" (EkonP804), "Komerccabiedrību finanšu stāvokļa analīze" (Ekon3091).

Negatīvo vērtējumu nav, daži studenti izteica ieteikumus kursu satura pilnveidošanā un papildināšanā, par ko attiecīgo kursu docētāji ir informēti.

Saskaņā ar studentu aptauju ieteikumiem regulāri notiek lekciju un praktisko nodarbību pilnveidošana un aktualizēšana, lietišķo vizīšu organizēšana uz uzņēmumiem.

Līdzīgi minētājām piemēram (2018./2019.akad.gada rudens semestra aptauju rezultāti) izskatās studentu aptaujas par citiem semestriem.

Katru gadu divas reizes gadā (NLK absolventi - rudens semestrī, PLK absolventi- pavasara semestrī) notiek absolventu aptaujas par programmu "Finanšu menedžments"- par viņu apmierinātību ar programmu kopumā un tās aktualitāti, studiju organizēšanu, studiju vidi. Visi aptauju rezultāti ir pieejami LUIS sistēmā. Aptaujā parasti ir iesaistīti vairāk par 85% vai pat visi absolventi -100%. Absolventu vērtējumi par programmu ir pozitīvi, viņi savos komentāros augsti vērtē:

- programmu, studiju kursu saturu un pasniedzēju darbu;
- e-studiju satura pilnveidošanu, materiālu un prezentāciju papildināšanu;
- aktuālas informācijas nosūtīšanu katram studentam individuāli, izmantojot LUIS sistēmu;
- prakses programmu pielāgošanu prakses vietu veidiem- banka, uzņēmums, cits.

Zemāk ir sniegta informācija par 2019.g. pavasara PLK (atbildēja 85% absolventi) un 2018.g. rudens NLK (atbildēja 100% absolventu) absolventu aptaujām (skat. 2. un 3.tabulu). Līdzīga aptauja tika organizēta par iepriekšējo gadu 2017./2018.akad.gadu, kad tika aptaujāti 31 no PLK 33 absolventiem (93.94%). Kā var redzēt, absolventi ir apmierināti ar studiju programmu un tās rezultātiem.

2. tabula

2019.g. pavasara absolventu aptauja par studijām un programmu

Atbildēja 17 no 20 PLK studentiem (85.0%)

Skala: **0-** Nezinu, nevaru pateikt, **1-** pilnīgi nepiekrītu, **2-** pārsvara nepiekrītu, **3-** drīzāk nepiekrītu, **4-** neitrāli, **5-** drīzāk piekrītu, **6-** pārsvara piekrītu, **7-** pilnīgi piekrītu

---

Vidējais   St.nov.   Kop.vērt.

Studiju vide	1	Studijām atbilstošais materiāli tehniskais (telpas, datoru un interneta pieejamība) nodrošinājums	6.1	0.4	6.1
	2	Zinošs un labvēlīgi noskaņots mācību spēks	5.9	0.4	
	3	Atsaucīgi lietveži un metodiķi	6.6	0.3	
	4	Noderīgi LU bibliotēkas piedāvātie resursi	6.2	0.5	
	5	Apmierina LU piedāvātās ārpusstudiju aktivitātes	6	1.0	
	6	Atbalsts no studentu padomes un pašpārvaldes	5.6	1.3	
Studiju process	7	Apmierina studiju kursu piedāvājums un saturs	5.9	0.4	5.9
	8	Apmierina piedāvātie e-kursi	6.2	0.7	
	9	Laba studiju procesa organizācija	5	0.9	
	10	Pieejama nepieciešamā informācija par studiju procesu	5.9	0.7	
	11	Kopumā apmierina LUIS piedāvātās iespējas	6.2	0.7	
	12	LU piedāvātās starptautiskās pieredzes iespējas studijās bija pietiekamas	5.8	1.2	
	13	Iespēja piedalīties studiju programmas kvalitātes pilnveidošana	6.2	0.4	
			Vidējais	St.nov.	Kop.vērt.

Studiju rezultāti	16	Studijās ieguvu labas teorētiskās un praktiskās zināšanas	5.6	0.5	5.3
	17	Studijās pilnveidoju spēju pieņemt sarežģītus lēmumus, kritiski izvērtēt informāciju	5.6	0.6	
	18	Studijās pilnveidoju savas komunikācijas prasmes (rakstīšana, prezentēšana, diskutēšana, darbs grupā)	5.7	0.5	
	19	Studijās pilnveidoju savas vispār pielietojamās prasmes (svešvalodu, nozares datorprogrammatūras, spēju organizēt savu darbu)	4.3	1.2	
	20	Kopumā esmu apmierināts, ka izvēlējos šo studiju programmu	5.4	0.8	
	21	Studiju programmas grūtības pakāpe bija man piemērota	5.6	0.5	
	22	Studiju programma sagatavoja darba tirgum	4.9	0.7	
	23	Kopējais iespaids par studiju programmas kvalitāti ir labs	4.7	0.8	

3.tabula

2018.g. rudens absolventu aptauja par studijām un programmu

Atbildēja 10 no 10 NLK studentiem (100.00%)

Skala: **0**- Nezinu, nevaru pateikt, **1**-pilnīgi nepiekrītu, **2**-pārsvara nepiekrītu, **3**-drīzāk nepiekrītu, **4**-neitrāli, **5**-drīzāk piekrītu, **6**-pārsvara piekrītu, **7**-pilnīgi piekrītu

			Vidējais	St.nov.	Kop.vērt.
--	--	--	----------	---------	-----------

Studiju vide	1	Studijām atbilstošais materiāli tehniskais (telpas, datoru un interneta pieejamība) nodrošinājums	6.1	0.3	5.7
	2	Zinošs un labvēlīgi noskaņots mācību spēks	6.1	0.3	
	3	Atsaucīgi lietveži un metodiķi	6.6	0.2	
	4	Noderīgi LU bibliotēkas piedāvātie resursi	5.9	1.0	
	5	Apmierina LU piedāvātās ārpusstudiju aktivitātes	4.7	1.6	
	6	Atbalsts no studentu padomes un pašpārvaldes	4.7	1.6	
Studiju process	7	Apmierina studiju kursu piedāvājums un saturs	5.9	0.3	5.8
	8	Apmierina piedāvātie e-kursi	5.8	0.5	
	9	Laba studiju procesa organizācija	5.9	0.3	
	10	Pieejama nepieciešamā informācija par studiju procesu	5.8	0.4	
	11	Kopumā apmierina LUIS piedāvātās iespējas	5.9	0.4	
	12	LU piedāvātās starptautiskās pieredzes iespējas studijās bija pietiekamas	4.8	1.6	
	13	Iespēja piedalīties studiju programmas kvalitātes pilnveidošana	6.4	0.9	
			Vidējais	St.nov.	Kop.vērt.

Studiju rezultāti	16	Studijās ieguvu labas teorētiskās un praktiskās zināšanas	5.4	0.5	5.2
	17	Studijās pilnveidoju spēju pieņemt sarežģītus lēmumus, kritiski izvērtēt informāciju	5.4	0.4	
	18	Studijās pilnveidoju savas komunikācijas prasmes (rakstīšana, prezentēšana, diskutēšana, darbs grupā)	5.2	0.4	
	19	Studijās pilnveidoju savas vispār pielietojamās prasmes (svešvalodu, nozares datorprogrammatūras, spēju organizēt savu darbu)	4.9	0.7	
	20	Kopumā esmu apmierināts, ka izvēlējos šo studiju programmu	6.6	0.3	
	21	Studiju programmas grūtības pakāpe bija man piemērota	5.8	0.4	
	22	Studiju programma sagatavoja darba tirgum	5	0.5	
	23	Kopējais iespaids par studiju programmas kvalitāti ir labs	6.6	0.2	

Kopējais vērtējums par studiju vidi svārstās no 5.7 līdz 6.1 (pārsvara piekrišanu), studiju procesu - 5.8-5.9 (tuvs "pārsvara piekrišanu" vērtējumam), studiju rezultātiem - no 5.2 līdz 5.3 (starp "drīzāk piekrišanu" un "pārsvara piekrišanu"):

- "Esmu apmierināts, ka izvēlējos šo studiju programmu" - 5.4 (PLK studenti) un 6.4 (NLK studenti);
- "Studiju programmas grūtības pakāpe bija man piemērota" - 5.6 (PLK studenti) un 5.8 (NLK studenti);
- "Studiju programma sagatavoja darba tirgum" - 4.9 (PLK studenti) un 5.0 (NLK studenti);
- "Kopējais iespaids par studiju programmas kvalitāti ir labs" - 4.7 (PLK studenti) un 6.6 (NLK studenti).

Absolventu atbildes par studiju vidi arī liecina par viņu apmierinātību:

- "Studijām atbilstošais materiāli tehniskais (telpas, datoru un interneta pieejamība) nodrošinājums" - 6.1 (PLK un NLK studenti);
- "Zinošs un labvēlīgi noskaņots mācību spēks" - 5.9 (PLK studenti) un 6.1 (NLK studenti);
- "Atsaucīgi lietveži un metodiķi" - 6.6 (PLK un NLK studenti).

Kā var redzēt, NLK studenti augstāk vērtē programmu, kas ir saistīts ar to, ka viņi visi jau strādā, viņiem ir pieredze un studenti labāk var novērtēt kā studiju programmas rezultāti ir saistīti ar darba tirgus un uzņēmumu vajadzībām.

Darba devēju aptaujas

Par programmas atbilstību darba tirgus prasībām liecina darba devēju aptauju rezultāti – tika veiktas dažādas darba devēju aptaujas (2015.g. programmas darba devēju aptauja par programmas kvalitāti, 2015.g. SKDS uzņēmēju aptauja par biznesa izglītību Latvijā, 2017.g. LDDK un karjeras portāla Prakse.lv darba devēju aptauja par labākām studiju programmām Latvijā, kā arī 2019.g. BVEF darba devēju aptauja par darba tirgum vajadzīgām iemaņām un kompetencēm).

Programmas darba devēju aptauja tika veikta 2015.g. Darba devēju viedoklis par programmas “Finanšu menedžments” saturu un tās mērķu sasniegšanu ir apkopots, tika apjautāti 34 respondenti. 83% no apjautātiem uzskata, ka studiju programmas saturs un mērķi pilnībā atbilst tirgus prasībām, 17% uzskata, ka programmas saturs kopumā atbilst tirgus prasībām, bet to vajag visu laiku aktualizēt, galvenokārt, aktualizējot kursu saturu. Attiecīgi 97% no apjautātiem novērtēja programmas saturu no profesionālā viedokļa kā ļoti labu un 3% - kā labu. Ieteikums aktualizēt programmas kursu klāstu un saturu tika ņemts vērā un programmā ir veiktas izmaiņas (skatīt 2.2. sadaļu)

Tā pat 2015.gada tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS veica uzņēmēju aptaujā par Latvijas biznesa augstskolu novērtējumu. Aptaujā piedalījās 750 uzņēmēji, atbildot uz jautājumu, kuras ir atzītākās Latvijas augstskolas, kas darbojas biznesa izglītības jomā. Aptaujātie uzņēmēji kopā minēja 24 augstskolas, no kurām visaugstāko novērtējumu saņēma LU, kas sniedz vislabāko biznesa izglītību Latvijā[1].

Kā jau tika minēts 2.1. sadaļā, 2017.gada jūnijā LDDK un karjeras portāls Prakse.lv prezentēja darba devēju ieteiktāko studiju programmu un izglītības iestāžu TOPu, kas sniedz skolu absolventiem ieskatu, kur jauniešiem apgūt izvēlēto profesiju. 2017.gada topa veidošanā piedalījās 2524 darba devēji. TOPā otrā vietā iekļauta LU, bet Latvijā TOP50 labāko studiju programmu vidū ir arī LU BVEF studiju programmas – profesionālā bakalaura programma “Finanšu menedžments” (41. vieta), kas liecina, ka programma atbilst darba tirgus pieprasījumam un vajadzībām.

Kā liecina 2019.g. BVEF veikta darba devēju aptauja, darba devēji atzinīgi vērtē absolventu teorētisko un praktisko sagatavotību darba tirgum. Absolventiem ir plašs skatījums uz ekonomikā notiekošajiem procesiem. No aptaujātajiem 182 darba devējiem 143 uzņēmumos šobrīd ir nodarbināti LU BVEF absolventi, kuri ir ieguvuši bakalaura diplomus pēdējo piecu gadu laikā un agrāk, tai skaitā programmas absolventi. 31 darba devējs nodarbina vairāk nekā piecus bakalaura studiju programmu absolventus.

Top 10 absolventu prasmes pēc darba devēju vērtējuma ir latviešu valodas zināšanas; prasmes strādāt ar datoru; atbildīga attieksme pret darbu un tā kvalitāti; prasme apgūt jaunas zināšanas un iemaņas; profesionāla attieksme un ētika; prasme strādāt komandā; prasme strādāt ar skaitļiem un matemātiskām darbībām; prasme sameklēt un apstrādāt informāciju; prasme strādāt patstāvīgi, nosakot savas darba metodes un izpildes laiku; komunikācijas prasmes. Šīs prasmes darba devēji vērtē kā svarīgas jaunajiem darbiniekiem. Darba devēji atzīst, ka absolventi salīdzinājumā ar citu augstskolu absolventiem ir ar ļoti augstu konkurētspēju darba tirgū. Kā tika parādīts sadaļā 2.2, programmas apgūšana nodrošina absolventiem visas minētas zināšanas un prasmes.

Analizējot darba devēju un absolventu aptaujas rezultātus, var secināt, ka, pieņemot darbā darbiniekus, tautsaimniecības nozaru uzņēmumi un iestādes izvirza nevis atsevišķas prasības, bet veselu prasību kopumu, kurā ietilpst gan izglītība, gan pieredze, gan valodu zināšanas un citas prasības. Prasību kopums ir atkarīgs gan no uzņēmuma vai iestādes darbības sfēras, gan amata pienākumiem. Darba devēju prasību prioritātes ir redzamas arī darba piedāvājuma sludinājumos – tas ir domāšanas prasmes, modernās informācijas tehnoloģiju pielietošanas prasmes, prasmes formulēt problēmas, dot uzdevuma nostādni, izvērtēt un salīdzināt ekonomiskās darbības alternatīvas, novērtēt to iespējamās sekas, izmantot atbilstošas finanšu vadības metodes un formas, konsultēšanas un prezentēšanas prasmes, komunikācijas un sarunu vadīšanas prasmes,

informācijas apstrādāšanas prasmes, kā arī prasmes strādāt grupā un mērķtiecīgi veidot karjeru.

Par programmas atbilstību darba tirgus prasībām liecina arī tas, ka programmas absolventiem nav grūtību atrast darbu specialitātē - komercbankas, ražošanas, tirdzniecības un citi uzņēmumi piedāvā prakses iespējas studentiem un darbu programmas absolventiem. Tas ir izskaidrojams ar to, ka programma ir izveidota tā, lai apmierinātu šīs darba devēju un profesionālo organizāciju prasības un intereses.

Studiju programmas pastāvīgā pilnveidošanā piedalās darba devēji un absolventi, tādā veidā nodrošinot studiju programmas satura atbilstību pašreizējām un nākotnes darba tirgus prasībām. Tā, studiju programmā bija pilnveidots programmas kursu saturs, liekot lielāku īpatsvaru uz praksi, aktualizējot tos, novēršot informācijas dublēšanos. Programmas saturs un tās īstenošana ir izveidoti tā, lai nodrošinātu programmas ilgtspējīgu attīstību, gatavojot kvalificētus speciālistus darbam Latvijā un citās valstīs, kā arī pārējiem augstākās izglītības mērķiem - personības, demokrātiskas sabiedrības un zinātnes attīstības uzdevumu risināšana.

[1] http://www.turiba.lv/f/Atzitakas_augstskolas_biznesa_izglitibas_joma_12.2015.pdf

2.7. Sniegt novērtējumu par studējošo ienākošās un izejošās mobilitātes iespējām, izmantoto iespēju skaita dinamiku un mobilitātes laikā apgūto studiju kursu atzišanu.

Studiju programmas PLK un NLK studentiem ir iespējas studēt ārzemēs, izmantojot Erasmus+, Erasmus Mundus un citas apmaiņas programmas. Studenti izmanto šo iespēju katru gadu un ir apmierināti ar iegūtajām zināšanām un pieredzi.

Tā, 2013.-2014.g. vienu semestri ārzemes studēja 1 students (Horvātija, University of Rijeka), 2014.-2015.g. - 2 studenti (Nīderlande, Radbound University of Nijmegen), 2015.-2016.g. - 1 students (Bulgārija, American University of Bulgaria), 2016.-2017.g.- 3 studenti (Portugāle, University of Aveiro un Bulgārija, American University of Bulgaria), 2017.-2018.g.- 2 studenti (Beļģija, Thomas More University "College, Slovēnija, University of Ljubljana), 2018.-2019.g.- 2 studenti (Nīderlande, Radbound University, Itālija, Università degli studi di Torino).

Studenti izvēlas ārzemju augstskolas, kurās ir līdzīgas studiju programmas. Mobilitātes laikā viņi kārto izvēlēto kursu eksāmenus. Ja eksāmens ir nokārtots sekmīgi, pēc atgriešanas studentiem atzīst apgūtos apmaiņas laikā studiju kursus atbilstoši studiju plānam programmā "Finanšu menedžments". Atsevišķos gadījumos, ja studiju kurss, par kuru ir nokārtots eksāmens netiek atzīts (piemēram, neatbilst programmas "Finanšu menedžments" kursiem pēc satura), informācija par apgūto kursu tiek iekļauta diploma pielikumā un ir pieejama darba devējiem.

Sakarā ar to, ka studiju programma tiek realizēta latviešu valodā, studentu ienākošās mobilitātes nav. Jāatzīmē, ka katru gadu 2-3 studenti pāriet studēt programmā "Finanšu menedžments" no citām Latvijas augstskolām.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)

3.1. Novērtēt resursu un nodrošinājuma (studiju bāzes, zinātnes bāzes (ja attiecināms), informatīvās bāzes (tai skaitā bibliotēkas), materiāli tehniskās bāzes un finansiāli bāzes) atbilstību studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un studiju rezultātu sasniegšanai, sniegt piemērus. Veicot novērtējumu iespējams norādīt atsauci uz II. daļas 3. nodaļas 3.1.- 3.3. kritērijos sniegto informāciju.

Programmas “Finanšu menedžments” gan studiju bāze, gan informatīvā bāze (tai skaitā bibliotēkas), gan materiāli tehniskā bāze, kā arī metodiskais nodrošinājums atbilst studiju programmas īstenošanas nosacījumiem, rada priekšnosacījumus studiju rezultātu sasniegšanai un liecina par iespēju nodrošināt kvalitatīvu studiju procesu arī turpmāk.

Fakultātē ir labas, izremontētas auditorijas un datorklase, studentu vajadzībām ir aprīkotas ērtas atpūtas telpas un halles (3. un 4. stāvā), fakultāte ir pieejams bezvadu internets, ir kafejnīca, kafijas aparāti. 2018.g. un 2019.g. programmas absolventi augsti novērtēja studijām atbilstošo materiāli tehnisko (telpas, datoru un interneta pieejamība) nodrošinājumu – 6.1 (PLK un NLK studenti) pēc 7[1] ballu skalas, kur 6 nozīmē “pārsvara piekrītu”.

Tā pat absolventi augsti novērtēja citus studiju vides aspektus, piemēram, 2018.g. rudens semestra absolventu aptauja (NLK studenti) parādīja šādus rezultātus: “Studijas noritēja piemērotās auditorijās” – 6.3; “Studiju telpām bija atbilstošs tehniskais nodrošinājums”- 6.1.

Programmas “Finanšu menedžments” absolventu aptaujas rezultāti par studiju nodrošinājumu ar informācijas resursiem ir šādi (2018.g. rudens): “Studijām nepieciešamās datubāzes bija pieejamas” – 6.5; “Esmu apmierināts ar E-studiju piedāvājumu studiju programmā-5.8”; “Studijām nepieciešamā literatūra bija pieejama LU bibliotēkā-5.8”.

Tāds augsts vērtējums ir saistīts ar to, ka studentiem līdzās tradicionālajiem informācijas resursiem tiek nodrošināta pieeja (arī no mājām) vairāk kā 170 tūkst. abonētajiem LU e-resursiem dažādās zinātņu nozarēs. Ir pieejamas e-žurnālu un e-grāmatu pilnu tekstu datubāzes no tādām izdevniecībām kā Cambridge University Press, Emerald, Elsevier, Sage un citām, kā arī datubāzes, kurās apkopoti dažādu izdevēju e-žurnāli, e-grāmatas un citi materiāli. Pieejamas arī Latvijas datubāzes - LETA, Letonika.lv, LURSOFT, iFinances.lv, citas. No tā var secināt, ka informatīvā bāze ir pietiekama aktuālās zinātnes atziņās un profesionālās jomas prasībās balstītu studiju īstenošanai un zinātniskās pētniecības attīstīšanai. Fakultāte pārskata periodā ir ieguldījusi ievērojamus līdzekļus bibliotēkas resursu papildināšanā, praktiski visiem speciālajiem studiju kursiem ir iegādātas jaunākas grāmatas un e-grāmatas. Visiem studiju kursiem Moodle vidē ir izvietoti pasniedzēju izstrādāti e-kursi un izdales materiāli.

Šī informācija liecina par to, ka programmas resursi un nodrošinājums regulāri tiek atjaunoti un papildināti.

Var izdarīt secinājumu, ka programmas resursu nodrošinājums (informatīvā bāze, kā arī materiāli tehniskā bāze) rada priekšnosacījumus studiju rezultātu sasniegšanai un liecina par iespēju nodrošināt kvalitatīvu studiju procesu arī turpmāk. Par to liecina arī absolventu aptaujas rezultāti (2018.g. rudens) - “ Esmu apmierināts, ka izvēlējos šo studiju programmu” – 6.6 (vērtējums starp pārsvara piekrītu un “pilnībā piekrītu”).

Vairāk informācijas par resursu nodrošinājumu ir akreditācijas ziņojuma II. daļas 3. nodaļas 3.1.- 3.3. punktos.

[1] Skala: 0- Nezinu, nevaru pateikt, 1-pilnīgi nepiekrītu, 2-pārsvara nepiekrītu, 3-drīzāk nepiekrītu, 4-neitrāli, 5-drīzāk piekrītu, 6-pārsvara piekrītu, 7-pilnīgi piekrītu

3.2. Studiju un zinātnes bāzes, tajā skaitā resursu, kuri tiek nodrošināti sadarbības ietvaros ar citām zinātniskajām institūcijām un augstākās izglītības iestādēm, novērtējums (attiecināms uz doktora studiju programmām).

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)

4.1. Mācībspēku sastāva izmaiņu analīze un novērtējums par pārskata periodu, to ietekme uz studiju kvalitāti.

Programmas “Finanšu menedžments” mācībspēku sastāvā kopš 2013.gada ir notikušas izmaiņas sakarā ar dažu pasniedzēju aiziešanu pensijā (3 profesores, 1 asociētais profesors, 1 docente), bet tas neizraisīja negatīvu ietekmi uz studiju procesu, jo Finanšu un grāmatvedības nodaļā lielu uzmanību pievērš pēctecības un aizvietošanas nodrošināšanai. Visi nodaļas mācībspēki ir sagatavojuši un lasa studiju kursus tā, ka katram kolēģim ir potenciālais aizvietotājs, vai vienu studiju kursu lasa divi vai vairāk cilvēki.

4.2. Studiju programmas īstenošanā iesaistīto mācībspēku (akadēmiskā personāla, viesprofesoru, asociēto viesprofesoru, viesdocentu, vieslektoru un viesasistentu) kvalifikācijas atbilstības studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un normatīvo aktu prasībām novērtējums. Sniegt informāciju par to, kā mācībspēku kvalifikācija palīdz sasniegt studiju rezultātus.

Studiju programmas īstenošanā piedalās 24 BVEF un citu fakultāšu akadēmiskā personāla pārstāvji: 9 profesori, 3 asociētie profesori, 4 docenti, 7 lektori un 1 pasniedzēja. Ņemot vērā 2018./2019.akad.gada uzņemšanas rezultātus bakalaura studiju programmā “Finanšu menedžments” 2019.g. rudenī studēja 171 students, kas veido attiecību 7,1 studenti uz vienu programmas docētāju, bet studiju process ir organizēts tā, ka nodarbības daudzos gadījumos notiek plūsmā (apvienotās studentu grupās). Studiju programmas realizēšanā pārsvarā ir iesaistīti atbilstoši normatīvajiem aktiem uz 6 gadiem ievēlētie BVEF mācībspēki.

Dati liecina, ka studiju programmas īstenošanā ir iesaistīts augsti kvalificēts mācībspēku korpuss – zinātņu doktori - 12 profesori un asociētie profesori, kā arī 4 docenti. Šāda mācībspēku kvalifikācija neapšaubāmi sadārdzina programmas izmaksas, bet tai pat laikā tas dod iespēju labāk sasniegt programmas rezultātus. Turklāt, to, ka studentiem ir iespējams studēt pie profesoriem – savas jomas zinātniekiem un pētniekiem Latvijā, īpaši novērtē studiju programmas absolventi. Studiju programmas īstenošanā ir iesaistīts 1 stundu pasniedzēja, kas veido 4.2 1% no visiem

mācībspēkiem. No citām fakultātēm tiek piesaistīti mācībspēki valodas kursa docēšanai, kā arī “Civilās aizsardzības” un “Vides aizsardzības docēšanai”.

Studiju programmas saturs un organizācijas līmenis, kā arī iesaistītie mācībspēki pilnībā nodrošina studiju programmas rezultātu sasniegšanu. To apliecina vairāki apsvērumi.

Pirmkārt, studiju programmas īstenošanā iesaistītie mācībspēki ir savas jomas atzītākie speciālisti Latvijā, ko apliecina viņu zinātniskais devums un dažādos gados publicētās monogrāfijas, mācību grāmatas un mācību līdzekļi. Piemēram, prof. S.Saksonova ir monogrāfijas “Latvijas komercbanku aktīvi – attīstība, struktūras pārvaldības spējas”, mācību grāmatas “Banku darbība”, mācību līdzekļu “Uzņēmuma darbības plānošanas paņēmieni”, “Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes”, “Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā” autore. Viņa ir arī mācību līdzekļu “Financial management”, “Managerial Accounting (Cost Accounting and Cash Planning) for Decision Making” un “Finansu valdymas” (izdots Lietuvā) autore.

Asoc. prof. M.Kudinska ir mācību grāmatas “Kreditēšana”, mācību grāmatas “Banku risku vadība”, mācību līdzekļa “Mana nauda šodien un rīt. Finanšu pratība” un monogrāfijas “Komercbanku riski un to atbilstība pašu kapitālam” autore, prof. R.Rupeika-Apoga ir mācību līdzekļu “Finanšu instrumentu tiešsaistes tirdzniecība”, “Finanšu tirgus un tā analīzes metodes” (R.Rupeika-Apoga, E.Zelgalve), “Valūtas tirgus un valūtas darījumi”, “Tirdzniecība ar valūtu kā uzņēmējdarbības veids” autore.

Prof. I.Romānova ir monogrāfijas “Iekšējo reitingu sistēma aizņēmēju kredītriska novērtēšanai” autore, doc. A.Joppe ir monogrāfijas “Nodokļu administrēšanas pilnveidošana” autore.

Prof. I.Romānova, asoc.prof. I.Solovjova, asoc.prof. M.Kudinska un doc. A.Joppe ir kolektīvas monogrāfijas “Inovācijas un Latvijas tautsaimniecība : monogrāfija” autores (pilns autoru kolektīvs: E.Zelgalvis, L.Melece, S.Jēkabsone, A.Joppe, M.Kudinska, D.Popluga, A.Praulīšs, I.Romānova, I.Skribāne, I.Solovjova, I.Sproģe, J.Sproģis). Asoc.prof. I.Solovjova ir arī monogrāfijas “Komercbanku sistēmas stabilitātes problēmas” autore.

Otrkārt, studiju programmā iesaistīti virkne Finanšu un grāmatvedības nodaļas mācībspēku, kas vienlaikus nodarbojas ar profesionālās kvalifikācijas celšanu tautsaimniecības speciālistiem fakultātes mācību centrā (VUMC), valsts administrācijas skolā (VAS), lasa kursus doktorantiem citās augstskolās. Piemēram, prof. S.Saksonova aktīvi vada kvalifikācijas celšanas programmas “Finanšu datu analīze un pārskatu sastādīšana” Latvijas tautsaimniecības speciālistiem fakultātes mācību centrā, kā arī “Publiskās pārvaldes loma un uzņēmējdarbība” valsts administrācijas skolā, asoc.prof. M.Kudinska vada kvalifikācijas celšanas seminārus bankās, lektore L.Leitāne konsultē uzņēmējus nodokļu un citos jautājumos. Docente A.Joppe kopā ar zvērināto revidentu firmu “Nexia Audit” veic ārējos auditus vairākās Kurzemes reģiona pašvaldībās.

Treškārt, visi studiju programmā iesaistītie mācībspēki regulāri un aktīvi piedalās zinātniskās konferences. To veicina BVEF mācībspēku kvalifikācijas celšanas politika, kura nosaka, ka ikvienam mācībspēkam ir tiesības vismaz reizi gadā piedalīties starptautiskās zinātniskās konferencēs un semināros ar nolūku celtu profesionālo kvalifikāciju. Informācija par katra mācībspēka sasniegumiem atspoguļota viņu CV.

Ceturtkārt, programmas mācībspēki ir LZP eksperti ekonomikā un uzņēmējdarbībā (piemēram, prof. S.Saksonova, prof. R.Rupeika-Apoga, prof. I.Romānova, asoc.prof. M.Kudinska, asoc.prof. I.Solovjova)

Programmā iesaistītie mācībspēki ir visu programmas e-studiju materiālu un mācību līdzekļu autori, ko izmanto studenti un VUMC klausītāji.

Programmas mācībspēki regulāri ceļ savu profesionālo un pedagoģisko kvalifikāciju dažādās

programmās. Piemēram, prof. R. Rupeika-Apoga, prof. S.Saksonova un lekt. L.Bule 2019.g. pavasarī apguva intensīvo kursu "Akadēmiskā personāla digitālo prasmju attīstība" (36 stundas); 2017.-2018.g. prof. S.Saksonova un lekt. L.Bule apguva LU tālākizglītības programmu „Docētāju koleģiālās mācīšanās pieredzes veicināšana”; 2018.g. daudzi fakultātes mācībspēki, tostarp prof. R.Rupeika-Apoga, prof. I.Romānova, prof. S.Saksonova ir apguvuši kvalifikācijas celšanas programmu "Ekonomikas un biznesa jomas metodiskās aktualitātes un starptautiskā pieredze augstākā izglītībā". Asoc.prof. M.Kudinska ir apguvusi profesionālās pilnveides kursus "Likviditātes riska vadība", "Jaunais regulējums ieguldījumu pakalpojumu sniegšanas jomā MiFID II", "Likviditātes riska vadība".

Detalizētāko informāciju par šo var atrast pasniedzēju CV.

Visi mācībspēki studentiem ir pieejami visu studiju gadu, kas nav mazsvarīgi studiju kursu apguvei.

Ņemot vērā minēto, var droši apgalvot, ka programmas realizācijā iesaistītas mācībspēku sastāvs dod iespēju pilnībā sasniegt studiju programmas "Finanšu menedžments" rezultātus, nodrošinot kvalitatīvu teorētisko zināšanu, prasmju un kompetenču apguvi finanšu jomā, tā arī praktisko finanšu speciālistu sagatavotību, kas dod iespējas veiksmīgi iesaistīties tautsaimniecības problēmu risināšanā.

4.3. Informācija par doktora studiju programmas īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla zinātnisko publikāciju skaitu pārskata periodā, pievienojot svarīgāko publikāciju sarakstu, kas publicētas žurnālos, kuri tiek indeksēti datubāzēs Scopus vai WoS CC. Sociālajās zinātnēs un humanitārajās un mākslas zinātnēs var papildus skaitīt zinātniskās publikācijas žurnālos, kas tiek indeksēti ERIH+ (ja piemērojams).

4.4. Informācija par doktora studiju programmas īstenojošā iesaistītā akadēmiskā personāla iesaisti pētniecības projektos kā projekta vadītājiem vai galvenajiem izpildītājiem/ apakšprojektu vadītājiem/ vadošajiem pētniekiem, norādot attiecīgā projekta nosaukumu, finansējuma avotu, finansējuma apmēru. Informāciju sniegt par pārskata periodu (ja attiecināms).

4.5. Sniegt piemērus akadēmiskā personāla iesaistei zinātniskajā pētniecībā un/vai mākslinieciskajā jaunradē gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī (studiju programmas saturam atbilstošajās jomās) un iegūtās informācijas pielietojumam studiju procesā.

Programmas "Finanšu menedžments" Finanšu un grāmatvedības nodaļas mācībspēki aktīvi veic zinātniski pētniecisko darbību, kā vadītāji, pētnieki un eksperti strādā zinātniskajos un lietišķos projektos, izstrādājot kopīgos pētījumus ar BVEF kolēģiem, citiem Latvijas zinātniekiem un citu valstu zinātniekiem. Pētījumu rezultāti tiek prezentēti starptautiskās zinātniskās konferencēs un

publicēti zinātniskos izdevumos, kas indeksēti datu bāzes Web of Science un Scopus (detalizēto informāciju skatīt pielikumā Mācībspēku CV).

Veikto pētījumu rezultāti tiek izmantoti programmas “Finanšu menedžments” studiju procesā un paaugstina mācībspēku profesionālo kvalifikāciju.

Mācībspēku darbs projektos:

- R.Rupeika-Apoga un prof. I.Romānova vadīja LU apakšprojektu valsts pētījumu programmas “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projekta “Latvijas valsts un sabiedrības izaicinājumi un risinājumi starptautiskā kontekstā (INTERFRAME-LV)” ietvaros;
- R.Rupeika-Apoga, prof. S.Saksonova, prof. I.Romānova, asoc.prof. I.Solovjova, doc. A.Joppe kā vadošās pētnieces no 2016.g. līdz 2018.g. strādāja LU zinātniskā projektā „Inovācijas Latvijas uzņēmumu un nozaru konkurētspējas paaugstināšanai globalizācijas apstākļos”;
- Lektore L.Leitāne un L.Bule kā pētnieces 2018.-2019.g. strādāja LU efektivitātes sadarbības projektā (pasūtītājs Latvijas Republikas Tiesībsargs) “Nodokļu reforma neapliekamā minimuma, atvieglojumu un attaisnoto izdevumu piemērošanas problēmu, efektivitātes un risinājumu izvērtējumā”;
- Docente A.Joppe 2016.g. kā pētnieks strādāja pētniecības līgumdarba ietvaros “Uzņēmuma ienākuma nodoklis (pakalpojuma līgums) ar Latvijas vai ārvalstu uzņēmumiem, organizācijām (komersantiem)”;
- S.Saksonova 2016.g. kā vadošais pētnieks strādāja starptautiskā zinātniskā projektā “Zināšanu trijstūra ieviešanas veicināšana Baltkrievijā, Ukrainā, Moldovā”;
- S.Saksonova, asoc.prof. M.Kudinska, prof. R.Rupeika-Apoga, doc. A.Joppe 2017.-2018.g. kā ekspertes strādāja Valsts administrācijas skolas projektā, izstrādājot vienotā moduļa “Uzņēmējdarbība un ekonomika” (Publiskās pārvaldes loma un uzņēmējdarbība) saturu.

Ļoti aktīvā starptautiskā pētnieciskā sadarbība tiek veikta ar ārvalstu zinātniekiem, pētījumu rezultāti tiek publicēti zinātniskos izdevumos:

- prof. M.Kudinska un prof. I.Romānova kopā ar prof. S.Grima un lekt. J.Spiteri no Maltas universitātes veica kopīgo pētījumu “The payment services Directive II and competitiveness: The perspective of European fintech companies”, pētījuma rezultāti ir publicēti zinātniskā žurnālā European Research Studies Journal XXI(2) 2017.g., datu bāze Scopus;
- I.Romānova kopā ar prof. S.Grima un prof. F.Bezzina no Maltas universitātes, 2016.g. veica pētījumu “Misuse of Derivatives: Considerations for Internal Control”, pētījuma rezultāti ir publicēti Emerald group izdevniecības periodiskā izdevumā “Contemporary Studies in Economic and Financial Analysis”, 98. sejmā, Scopus un Web of Science datu bāzes;
- g. prof. R.Rupeika-Apoga sadarbībā ar doktoranti R.Zaidi, prof.Y.E.Thalassinos un prof. E.I.Thalassinos no University of Piraeus (Grieķija) veica pētījumu “Bank stability: The case of Nordic and non-Nordic banks in Latvia”, tā rezultāti ir publicēti žurnālā “International Journal of Economics and Business Administration”, 6(2). Numurā;
- g. sadarbībā ar prof. T.Papiashvili (Gruzija, Melnas jūras starptautiskā universitāte), prof. S.Saksonova publicēja kopīgu pētījumu “Small Business in a Small Country and the Role of the Government” rezultātus (LU Proceedings: New Challenges of Economic and Business Development – 2019: Incentives for Sustainable Economic Growth);
- S.Saksonovas sadarbības rezultātā ar Sanktpēterburgas universitātes zinātniekiem (prof. V.Ivanov, prof. N.Lvova, prof. N.Pokrovskaya) zinātniskā starptautiskā projekta “Nodokļu stimulēšanas faktori investīciju aktivitātes veicināšanai uzņēmumos” ietvaros ir tapis pētījums “Financialization of the Russian economy: features and role in stimulating investment activity”, tā rezultāti ir publicēti 2019.g. zinātniskajā žurnālā “Corporate Governance and Innovative Economic Development of the North: Bulletin of the Research

Studiju programmas mācībspēki zinātniski pētnieciskajā darbā iesaista arī studentus- maģistrantus un doktorantus.

Piemēram, prof. S.Saksonova, veicot zinātniskos pētījumus par aktuālām finanšu vadības problēmām, iesaistīja tajos maģistrantus A.Matvejevu, O.Koļedu, I.Kantāni u.c. Prof. R.Rupeika-Apoga veica kopīgus pētījumus ar maģistrantu R.Nedovisu un doktoranti I.Japparovu par banku par banku un globālo finanšu problēmām, prof. I.Romānova pētīja banku ienesīguma problēmas kopā ar doktoranti K.Bojāri. Tas nav pilns kopīgo pētījumu saraksts. Pētījumu rezultāti tiek referēti zinātniskās konferences un publicēti starptautiskajos izdevumos.

Veikto pētījumu rezultātus mācībspēki aktīvi izmanto programmas studiju procesā studiju kursu lasīšanā. Piemēram, ar projekta "Inovācijas Latvijas uzņēmumu un nozaru konkurētspējas paaugstināšanai globalizācijas apstākļos" rezultātiem studenti tika iepazīstināti tādos studijuursos kā "Korporatīvās finanses" (prof. S.Saksonova), "Vadības grāmatvedība" (prof. R.Rupeika-Apoga), "Komerstabiedrību finanšu stāvokļa analīze" (prof. I.Romānova), "Monetārā un banku ekonomika" (asoc.prof. I.Solovjova), "Publiskās finanses" (doc. A.Joppe). Pētījuma "Nodokļu reforma neapliekamā minimuma, atvieglojumu un attaisnoto izdevumu piemērošanas problēmu, efektivitātes un risinājumu izvērtējumā" rezultāti tika iekļauti studijuursos "Nodokļu sistēma" (lektore L.Leitāne), "Komerccarbības ekonomika" (lektore L.Bule). Līdzīgi notiek ar pārējiem mācībspēku pētījumu rezultātiem, jo tas ļauj aktualizēt studiju procesa saturu, iekļaut tajā jaunāko informāciju, kas palīdz studentiem orientēties sociālo zinātņu sasniegumos un izmaiņās praksē.

Sniegtā informācija ļauj secināt, ka mācībspēku pētnieciskais zinātniskais darbs atbilst programmas "Finanšu menedžments" satura jomām, pētījumu rezultāti tiek izmantoti studiju kursu lasīšanā un veicina studiju procesa satura pilnveidošanu.

4.6. Mācībspēku sadarbības novērtējums, norādot mehānismus sadarbības veicināšanai, studiju kursu/ moduļu savstarpējās sasaistes nodrošināšanā. Norādīt arī studējošo un mācībspēku skaita attiecību studiju programmas ietvaros (pašnovērtējuma ziņojuma iesniegšanas brīdī).

Studiju programmā "Finanšu menedžments" notiek pastāvīga mācībspēku sadarbība.

Tā, Finanšu un grāmatvedības nodaļas sēdēs tiek regulāri apspriesti jautājumi, kas ir saisti ar studiju kursu satura pilnveidošanu, tai skaitā e-studiju vidē. LU Informācijas tehnoloģiju departaments regulāri piedāvā e-studiju pilnveidošanas apmācību seminārus pasniedzējiem.

Saskaņā ar BVEF dekāna norādījumu Nr. BVEF-A43.1_57 ir apstiprināti akadēmiskās darbības virzienu vadītāji no vēlētā akadēmiskā personāla vidus. Akadēmiskās darbības virzienu vadītāji divas reizes gadā organizē metodiskos seminārus par aktuāliem jautājumiem, kas saistīti ar studiju kursu satura pilnveidošanu, vies lekciju, lekciju un semināru organizēšanu, e-studiju attīstīšanu, jaunākās literatūras iekļaušanu studijuursos.

Par akadēmiskās darbības virzienu Finanšu institūcijas un finanšu tirgi, to regulējums ir atbildīga asoc.prof. I.Solovjova, Korporatīvās finanses – prof. S.Saksonova, Publiskas finanses un nodokļi – doc. A.Joppe, Grāmatvedība – prof. I.Būmane, Analīze un audits – prof. I.Brūna.

Tā, piemēram, viens no metodiskiem semināriem bija veltīts "Finanšu grāmatvedības" kursa satura pilnveidošanai ņemot vērā jaunās ES Direktīvas prasības par noteiktu veidu uzņēmumu gada

finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem. Būtiskas studiju kursa satura izmaiņas bija jāievieš arī pēc 2018.g. LR Finanšu ministrijas īstenotās nodokļu reformas.

Fakultātē regulāri notiek Radošie forumi, kur mācību spēkiem ir iespēja iepazīstināt fakultātes kolēģus ar savu pieredzi un sasniegumiem, kā arī gūt noderīgu informāciju turpmākajiem pētījumiem un citām aktivitātēm. Tā, vienā no forumiem, tika prezentēti asoc.prof. I.Solovjovas, prof. I.Romānovas, prof. R.Rupeikas-Apogas, prof. S.Saksonovas, asoc.prof. M.Kudinskas, doc. A.Joppes pētījuma rezultāti par banku finanšu veselību Latvijā. Visas kolēģes strādā programmā "Finanšu menedžments".

Mācībspēku sadarbība izpaužas arī nodarbību hospitēšanā, kuru BVEF praktizē pārvēlēšanas procesā. Arī 2018./2019.akad.gadā tālākizglītības programmas „Docētāju koleģiālās mācīšanās pieredzes veicināšana” ietvaros fakultātes pasniedzēji praktizēja kolēģu nodarbību apmeklēšanu (hospitēšanu). Piemēram, prof. S.Saksonova apmeklēja prof. A.Cekula lekciju "Informācija un komunikācija uzņēmējdarbības vadīšanā" "Vadības teorija" kursa ietvaros 2018.g. novembrī. Savukārt prof. A.Cekuls 2018.g. decembrī apmeklēja prof. S.Saksonovas lekciju "Ilgttermiņa ieguldījumu efektivitātes noteikšanas metodes" "Korporatīvās finanses" kursa ietvaros. Nodarbību savstarpējas apmeklēšanas laikā notiek apmaiņa ar pieredzi, pēc tam - pasniegšanas metožu apspriede. Tāda prakse ļauj bagātināt katra mācībspēka pasniegšanas metodes un stilu. Sākot ar 2019.gadu fakultātē ir izveidota jauna formalizēta sistēma mācībspēku hospitācijai, kas nodrošina papildiespējas pilnveidot studiju procesu un celt nodarbību kvalitāti.

Kopumā var secināt, ka programmā iesaistīto mācībspēku sadarbība notiek regulāri un fakultātē ir izstrādāts mehānisms mācībspēku sadarbības veicināšanai.

Pielikumi

III. Studiju programmas raksturojums - 1. Studiju programmas raksturojošie parametri		
Kopīgās studiju programmas atbilstība Augstskolu likuma prasībām (tabula)		
Statistika par studējošajiem pārskata periodā	Statistikas dati par studējošajiem programmā FIN MEN.docx	Statistical Data on the Students of the professional Bachelor FM.docx
III. Studiju programmas raksturojums - 2. Studiju saturs un īstenošana		
Studiju programmas atbilstība valsts izglītības standartam	Studiju programmas atbilst. stand. Fin.men..docx	FM Compliance of the professional Bachelor.docx
Studiju programmā iegūstamās kvalifikācijas atbilstību profesijas standartam (ja piemērojams)	Studiju programmas FM kvalif.docx	FMCompliance of the professional Bachelor.docx
Studiju programmas atbilstību atbilstošās nozares specifiskajam normatīvajam regulējumam (ja piemērojams)		
Studiju kursu/ moduļu kartējums studiju programmas studiju rezultātu sasniegšanai	Studiju programmas FM kart.docx	FMMapping of the Study Courses of the professional Bachelor.docx
Studiju programmas plāns (katram studiju programmas īstenošanas veidam un formai)	FM_StudijuPlāni_LV_160320.docx	FM_StudijuPlāni_Eng_160320.docx
Studiju kursu/ moduļu apraksti	PBSP_Finansu_menedzm.docx	PBSP_Finansu_menedzments.docx
Studiju programmas raksturojums - Citi obligātie pielikumi		
Par studiju programmas apgušanu izsniedzamā diploma paraugs	FM dipl.docx	FM dipl. ang..docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem nodrošinās iespējas turpināt izglītības ieguvi citā studiju programmā vai citā augstskolā/ koledžā (līgums ar citu akreditētu augstskolu vai koledžu), ja studiju programmas īstenošana tiks pārtraukta	FM turpināšana.pdf	Domes lēmumi eng pielikums 17.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem garantē zaudējumu kompensāciju, ja studiju programma augstskolas vai koledžas rīcības (darbības vai bezdarbības) dēļ netiek akreditēta vai tiek atņemta studiju programmas licence un studējošais nevēlas turpināt studijas citā studiju programmā.	apliec par zaud atliidz.pdf	Confirmation.docx
Augstskolas/ koledžas apliecinājums par studiju programmas īstenošanā iesaistāmo mācībspēku attiecīgo svešvalodu prasmi vismaz B2 līmenī atbilstoši Eiropas Valodas prasmes novērtējuma līmeņiem (līmeņu sadalījums pieejams tīmekļvietnē www.europass.lv, ja studiju programmu vai tās daļu īsteno svešvalodā.	apliec par valsts val.pdf	Confirmation 2.docx
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas doktora studiju programmas, apliecinājums, ka doktora studiju programmas akadēmiskā personāla sastāvā ir ne mazāk kā pieci doktori, no kuriem vismaz trīs ir Latvijas Zinātnes padomes apstiprināti eksperti tajā zinātņu nozarē vai apakšnozarē, kurā studiju programma plāno piešķirt zinātnisko grādu.		
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, apliecinājums, ka akadēmisko studiju programmu akadēmiskais personāls atbilst Augstskolu likuma 55. panta pirmās daļas trešajā punktā noteiktajām prasībām.		
Studiju līguma paraugs/-i	studiju līguma forma pilsoņiem un nepilsoņiem.doc	Līgums ENG.docx
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, kurās paredzēts, ka studēs mazāk nekā 250 pilna laika studējošie, attiecīgs Augstākās izglītības padomes atzinums atbilstoši Augstskolu likuma 55. panta otrajai daļai.		

Grāmatvedība, analīze un audits

Augstākās izglītības iestāde	<i>Ekonomika</i>
Studiju programmas nosaukums	<i>Grāmatvedība, analīze un audits</i>
Izglītības klasifikācijas kods (IKK)	<i>43344</i>
Studiju programmas veids	<i>Akadēmiskā bakalaura studiju programma</i>
Studiju programmas direktora vārds	<i>Ruta</i>
Studiju programmas direktora uzvārds	<i>Šneidere</i>
Studiju programmas direktora e-pasts	<i>ruta.sneidere@lu.lv</i>
Studiju programmas vadītāja/ direktora akadēmiskais/ zinātniskais grāds	<i>Dr.oec. Asoc.Prof.</i>
Studiju programmas direktora telefona numurs	<i>67034444</i>
Studiju programmas mērķis	<i>Bakalaura studiju programmas mērķis ir sagatavot Latvijas un starptautiskiem uzņēmumiem speciālistus ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē ar grāmatvedības un nodokļu jomai atbilstošām zināšanām, prasmēm un kompetencēm vadības lēmumu pieņemšanai publiskajā un privātajā sektorā, kā arī nodrošināt studējošo personības attīstību un iespēju iegūt sociālo zinātņu bakalaura grādu grāmatvedībā un nodokļos ar tiesībām turpināt studijas maģistra studiju programmās</i>
Studiju programmas uzdevumi	<p><i>1. Programmas mērķa sasniegšanai ir izvirzīti šādi uzdevumi:</i></p> <p><i>2. Nodrošināt iespēju apgūt akadēmiskā bakalaura līmeņa izglītības programmu atbilstoši Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām.</i></p> <p><i>3. Nodrošināt iespēju, apgūstot akadēmiskā bakalaura studiju programmu un sekmīgi nokārtojot valsts pārbaudījumus, iegūt sociālo zinātņu bakalaura grādu grāmatvedībā un nodokļos.</i></p> <p><i>4. Sagatavot konkurētspējīgus un augsti kvalificētus speciālistus ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē ar zināšanām grāmatvedībā, analīzē, nodokļu politikā un auditā.</i></p> <p><i>5. Attīstīt studentos ekonomisko un kreatīvo domāšanu, veicināt centienus patstāvīgai zināšanu paplašināšanai un praktisko iemaņu nostiprināšanai.</i></p> <p><i>6. Attīstīt studentos augstu biznesa ētiku un piedāvāt sociālās pamata prasmes komunikācijā, patstāvīgajā un komandas darbā.</i></p> <p><i>7. Attīstīt studentos iemaņas patstāvīgu zinātnisko pētījumu veikšanai un to rezultātu praktiskai pielietošanai.</i></p> <p><i>8. Nodrošināt elastīgu pieeju studiju procesa saturam mainīgā ekonomiskā situācijā.</i></p>

Sasniedzamie studiju rezultāti	<p><i>Studiju programmas apguves rezultāti izpaužas zināšanu, prasmju un kompetences kopumā.</i></p> <p>Zināšanas:</p> <p><i>Ekonomikas nozarei raksturīgās pamata zināšanas par ekonomikas jēdzieniem, starptautiskiem procesiem, funkcionēšanas mehānismiem un likumsakarībām dažādu situāciju analizē un novērtēšanā; Grāmatvedības jomai atbilstošās zināšanas grāmatvedības, audita, analīzes un nodokļu politikas jautājumos; Par civilās aizsardzības sistēmas struktūru, tiesisko regulējumu, organizāciju un vadību; Par vides zinātnes pamatprincipiem, vides pārvaldības pamatiem. galvenajām vides problēmām un iespējamajiem risinājumiem.</i></p> <p><i>Ar ekonomiku saistīto zinātņu nozares teorētiskajās pamatnostādņēs-matemātikā, statistikā, informācijas tehnoloģijās, tiesību zinātnēs; Par dokumentu sistematizāciju, noformēšanas prasībām un lietišķās sarakstes principiem; Vadības teorijā, finanšu plānošanā; Par uzņēmējdarbības formām, biznesa attīstības modeļiem un mārketinga stratēģiju. biznesa riskiem un korporatīvo sociālo atbildību.</i></p> <p>Prasmes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izmantot ekonomiskās teorijas atzinumus faktu vērtēšanā un analizē; 2. Izmantot ekonomiskās informācijas apstrādes metodes; 3. Pielietot kvantitatīvās un kvalitatīvās metodes organizācijās vadības lēmumu pieņemšanas procesā; 4. Pielietot ekonomisko situāciju novērtēšanas un prognozēšanas modeļus; 5. Prot sagatavot finanšu pārskatus izmantojot informācijas tehnoloģijas un izprotot ES grāmatvedības regulējumu; 6. Pielietot zināšanas katastrofu pārvaldīšanas pasākumu plānošanā un sniegt pirmo palīdzību; 7. Kompleksi analizēt vides, dabas, ekonomikas un sociālās problēmas, vides stāvokli Latvijā un Eiropā; 8. Sagatavot un koriģēt uzņēmuma budžetus, finanšu un marketinga plānus; 9. Prot strādāt ar nodokļus reglamentējošiem normatīviem aktiem un noteikt ar nodokli apliekamos objektus un piemērojamās likmes; 10. Analizēt biznesa problēmas, pielietojot finanšu analīzes paņēmienus; 11. Izvērtēt komercdarbības tiesiskos aspektus dažādiem komercdarījumu veidiem; 12. Pielietot audita metodoloģiju gada pārskatu revīzijā, izvērtēt organizācijas un biznesa riskus; 13. Pielietot zinātniskās pētījumu metodes, prezentēt pētījuma rezultātus, argumentēti pamatot viedokli; 14. Organizēt un vadīt ekonomikas vai grāmatvedības struktūrvienības darbu, ievērojot iekšējās kontroles un lietvedības prasības un biznesa ētiku; 15. Brīvi lasīt speciālo literatūru svešvalodā par ekonomikas un grāmatvedības aktuāliem jautājumiem; 16. Rast inovatīvus risinājumus ikdienas problēmu risināšanā un darboties komandā. <p>Kompetence:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analizēt un novērtēt Latvijas ekonomikas problēmas un perspektīvas starptautiskajā kontekstā. 2. Izvēlēties un pielietot ekonomiskās informācijas apstrādes metodes ekonomisko datu analizē. 3. Piedalīties uzņēmumu vadības procesu pilnveidošanā. 4. Kritiski izvērtēt dažādas praktiskās pieejas pašizmaksas kalkulācijā un budžetu sastādīšanā, finanšu un marketinga plānošanā. 5. Risināt problēmas un pielietot drošas uzvedības principus atkarībā no ārkārtas situācijas rakstura un veida. 6. Argumentēti diskutēt par ilgtspējīgas attīstības pamatprincipiem, galvenajām problēmām un iespējamajiem risinājumiem. 7. Patstāvīgi sagatavot uzņēmumu finanšu pārskatus un statistiskās atskaites. 8. Piemērot nodokļu likmes dažādiem darījumu veidiem un sagatavot nodokļu deklarācijas. 9. Patstāvīgi analizēt un novērtēt saimnieciskās darbības rezultātus un prognozēt maksātpēju. 10. Pielietot revīzijas pārbaudes metodoloģiju. 11. Patstāvīgi izvēlēties un pielietot saimniecisko strīdu risināšanas metodes. 12. Ievērot informācijas sistēmu lietošanas drošības un dokumentu aprītes prasības. 13. Veikt zinātniskos pētījumus ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē un prezentēt iegūtos rezultātus. 14. Kritiski izvērtēt biznesa attīstības modeli un ievērot biznesa ētiku. 15. Nodrošināt darba un civilās aizsardzības, ugunsdrošības un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības. 16. Lietišķi komunicēt starptautiskā vidē pielietojot nozares terminoloģiju.
--------------------------------	--

Studiju programmas varianti

Nepilna laika klātie - 4 gadi, 5 mēneši - latviešu

Studiju veids un forma	Nepilna laika klātie
Īstenošanas ilgums (gados)	4
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	5
Īstenošanas valoda	latviešu
Studiju programmas apjoms (KP)	160
Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	Iepriekšējā izglītība: vidējā izglītība Konkursa kritēriji personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību sākot no 2004. gada: CE latviešu valodā CE matemātikā CE angļu valodā vai CE franču valodā, vai CE vācu valodā Konkursa kritēriji personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību līdz 2004. gadam (neieskaitot), kā arī personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību ārvalstīs vai personām ar īpašām vajadzībām: - gada vidējā atzīme latviešu valodā un literatūrā, - gada atzīme matemātikā (vai vidējā atzīme algebrā un ģeometrijā), - gada vidējā atzīme noteiktos mācību priekšmetos
Iegūstamais grāds (latviešu valodā)	Sociālo zinātņu bakalaura grāds grāmatvedībā un nodokļos
Iegūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

Pilna laika klātie - 4 gadi - latviešu

Studiju veids un forma	Pilna laika klātie
Īstenošanas ilgums (gados)	4
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	0
Īstenošanas valoda	latviešu
Studiju programmas apjoms (KP)	160
Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	Iepriekšējā izglītība: vidējā izglītība Konkursa kritēriji personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību sākot no 2004. gada: CE latviešu valodā CE matemātikā CE angļu valodā vai CE franču valodā, vai CE vācu valodā Konkursa kritēriji personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību līdz 2004. gadam (neieskaitot), kā arī personām, kuras ieguvušas vidējo izglītību ārvalstīs vai personām ar īpašām vajadzībām: - gada vidējā atzīme latviešu valodā un literatūrā, - gada atzīme matemātikā (vai vidējā atzīme algebrā un ģeometrijā), - gada vidējā atzīme noteiktos mācību priekšmetos
Iegūstamais grāds (latviešu valodā)	Sociālo zinātņu bakalaura grāds grāmatvedībā un nodokļos
Iegūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
------------------------------	---------	--------

Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050
-----------------------	------	--

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)

1.1. Izmaiņu studiju programmas parametros, kas notikušas kopš iepriekšējās studiju virziena akreditācijas lapas izsniegšanas vai studiju programmas licences izsniegšanas, ja studiju programma nav iekļauta studiju virziena akreditācijas lapā, apraksts un analīze.

Akreditācijas periodā bakalaura studiju programmā “Grāmatvedība, analīze un audits” mainīts programmas kods un iegūstamais grāds. Izmaiņas apstiprinātas ar Akadēmiskās informācijas centra lēmumu Nr. 2019/22-1 2019. gada 4. decembrī.

1.2. Statistikas dati par studējošajiem studiju programmā, studējošo skaita dinamika, skaita izmaiņu ietekmes faktoru analīze un novērtējums. Analizējot, atsevišķi izdalīt dažādas studiju formas, veidus, valodas.

Bakalaura studiju programma “Grāmatvedība, analīze un audits” tiek īstenota pilna laika klātienēs (PLK) un nepilna laika klātienēs (NLK) formā latviešu valodā.

Apkopotie statistikas dati par studējošo skaita izmaiņām programmā (skat.1. pielikums) ļauj izdarīt vairākus secinājumus. Ir vērojama neliela pakāpeniska lejupslīde laika periodā no 2014. līdz 2018. gadam, samazinoties kopējam studējošo skaitam par 17%. Kā pozitīvu momentu var minēt, ka pēdējā, 2019. gadā, lejupslīde ir apstājusies un kopējais studējošo skaits ir iepriekšējā gada līmenī.

Studējošo skaita samazinājums lielā mērā saistīts ar mums visiem zināmo demogrāfisko situāciju valstī un mūsu valsts piederīgo emigrācija uz ārvalstīm. Kā otrs būtisks faktors studējošo skaita samazinājumam jāmin potenciālo studentu finansiālā situācija, jo studijas programmā ir par maksu (ir tikai 4 budžeta vietas visai programmai).

Lielākas izmaiņas vērojamas studiju formas izvēlē - ja 2013. gadā pilna laika klātienēs studiju formu izvēlējās 45% no kopējā studējošo skaita, tad 2019. gadā tikai 34% no programmā iesaistīto studentu skaita. Pilna laika klātienēs studējošo skaita samazināšanās ir cieši saistīta ar nepilna laika studējošo skaita pieaugumu. Pieaugošā tendence studentiem izvēlēties NLK studiju formu ir vērojama visā akreditācijas periodā un tas ir saistīts ar to, ka, pirmkārt, īstenotā studiju programma ir maksas, ir tikai viena budžeta vieta katrā studiju gadā, un līdz ar to daudzi studenti uzsākot studijas jau strādā. Otrkārt, studiju programmā ir paredzētas prakses, un daudziem studentiem prakses vietās tiek piedāvāta pastāvīga darba vieta, līdz ar to studenti maina studiju formu no PLK un NLK.

Analizējot pirmajā studiju gadā imatrikulēto studējošo skaita izmaiņas, var secināt, ka samazinājums ir vidēji par 16% visā akreditācijas periodā līdz 2017. gadam, kad bija vērojams pieaugums par 17% salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Studējošo interesi 2017. gadā par studijām grāmatvedības jomā pastiprināja sabiedrībā izplatītā informācija par grāmatvedības ārpakalpojumu uzņēmumu licencēšanas nepieciešamību un darbu pie likumprojekta izstrādes uzsākšanu, kā rezultātā pieauga par 60,5% 2019. gadā 1. kursā imatrikulēto studējošo skaits (PLK iestājās 28 studējošie, NLK studijas uzsāka 33 studējošie). Kopumā var secināt, ka studējošo skaita

samazinājumu tendence ir apstājusies un valsts īstenotā politika grāmatvedības jautājumos ir veicinošs faktors studējošiem izvēlēties studiju grāmatvedības jomā.

Absolventu skaita dinamika pa gadiem ir svārstīga – samazinājums ir vērojams 2014., 2016. un 2018. gados vidēji par 17%, savukārt pieaugums vērojams 2013., 2015. un 2017. gadā, vidēji par 32%. Šīs izmaiņas ir saistītas ar to, ka studējošie izmanto iespējas pārtraukt studijas dažādu personisku iemeslu dēļ (finansiālās problēmas, došanās uz ārzemēm, bērnu piedzimšana, veselības problēmas) un studijas tiek turpinātas vēlāk, sekmīgi absolvējot LU.

Analizējot studējošo skaita atbirumu un tā iemeslus (skat. 1.pielikumu), var izdarīt vairākus secinājumus. Vislielākais studentu atbiruma skaits 52 jeb 21% no kopējā studējošo skaita, ir vērojams 2014. gadā. Vēlākajos gados vērojama pozitīva tendence, atbirušo studentu skaits attiecībā pret kopējo studējošo skaitu programmā ir vidēji 14% katrā akadēmiskajā gadā. Novērtējot studējošo atbirumu, jāizdala vairāki iemesli. Kā liecina aptaujas rezultāti, viens no galvenajiem iemesliem studiju pārtraukšanai ir studiju līguma saistību nepildīšana, kas izpaužas studiju programmas prasību savlaicīgā nepildīšanā. Tā, piemēram, 2013. gadā šādu iemeslu min 57%, 2017. gadā 57% un 2018. gadā pat 67% no atbirušo studentu skaita. Tas skaidrojams ar to, ka studenti strādā un ne visiem izdodas apvienot sekmīgas studijas ar darbu. Kā otru būtisku iemeslu studiju pārtraukšanai studējošie min nespēju pildīt finansiālās saistības pret augstskolu. Tā, piemēram, 2014. gadā šādu iemeslu min 26%, 2015. gadā 34% un 2016. gadā 27% no atbirušo studentu skaita.

Lielu vērību programmas vadība pievērš tiem gadījumiem, kad studijas tiek pārtrauktas pēc paša studenta vēlēšanās. Lai arī visā akreditācijas periodā pēc pašu vēlēšanās studijas ir pārtraukuši 44 studenti, kas veido 2,5% no kopējā studējošo skaita visā akreditācijas periodā, tomēr ir svarīgi noskaidrot tā iemeslus. Veicot pārrunas ar studentiem, kuri izteikuši vēlmi pārtraukt studijas pēc paša vēlēšanās, kā galvenie iemesli tiek minēti – nespēja apvienot studijas ar darbu un finansiālās grūtības.

Divi no studentiem kā iemeslu studiju pārtraukšanai nosauca intereses trūkumu par izvēlēto studiju programmu.

Kopumā var secināt, ka būtiski kopējais studējošo skaits programmā nesamazinās, bet mainās studentu izvēle attiecībā uz studiju īstenošanas formu. Pārsvārā studenti izvēlas studiju NLK, lai varētu apvienot studijas ar darbu. Studiju pārtraukšanas galvenie iemesli ir nespēja sekmīgi pildīt programmas prasības un studējošo finansiālās grūtības. Tas norāda, ka jāmainās valsts izglītības politikai dodot iespējas studentiem studēt par budžeta līdzekļiem. Tomēr jāuzsver, ka atspoguļotais studējošo skaita atbirums nenozīmē, ka šie studējošie visi ir pametuši studijas programmu. Daudzos gadījumos students pēc eksmatikulācijas atjaunojas studijām, lai tās turpinātu attiecīgajā studiju formā un semestrī. Līdz ar to nemitīgi notiek studējošo "kustība", kas apgrūtina statistisko datu analīzi. Vai precīzāk – šie dati neatspoguļo patieso studentu kustību un reālo atbirumu.

1.3. Analīze un novērtējums par studiju programmas nosaukuma, iegūstamā grāda, profesionālās kvalifikācijas vai grāda un profesionālās kvalifikācijas mērķu un uzdevumu, studiju rezultātu, kā arī uzņemšanas prasību savstarpējo sasaisti.

Bakalaura studiju programmas nosaukums "Grāmatvedība, analīze un audits" pārliecinoši norāda uz programmas saturu un līmeni. Sekmīgi absolvējot šo programmu tiek iegūts sociālo zinātņu

bakalaura grāds grāmatvedībā un nodokļos, kas arī norāda uz īstenotās programmas saturu un iegūstamais sociālo zinātņu bakalaura grāds norāda uz programmas piederību sociālajām zinātnēm, ekonomikas un uzņēmējdarbības nozaru grupai (MK noteikumi Nr.49 "Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm", 23.01.2018.).

Studiju programmas mērķis ir sagatavot Latvijas un starptautiskiem uzņēmumiem speciālistus ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē ar grāmatvedības un nodokļu jomai atbilstošām zināšanām, prasmēm un kompetencēm vadības lēmumu pieņemšanai publiskajā un privātajā sektorā, kā arī nodrošināt studējošo personības attīstību un iespēju iegūt sociālo zinātņu bakalaura grādu grāmatvedībā un nodokļos ar tiesībām turpināt studijas maģistra studiju programmās. Mērķa formulējums norāda uz tiešu sasaisti ar programmas nosaukumu.

Studiju programmas formulētie uzdevumi izriet no izvirzītā mērķa un paredzēti, lai ietvertie studiju kursi un to pasniegšanas metodika attīstītu studentos ekonomisko un kreatīvo domāšanu, veicinātu centienus patstāvīgai zināšanu paplašināšanai un praktisko iemaņu nostiprināšanai, kas nepieciešamas ikvienam augsti kvalificētam speciālistam.

Īpaša vērība programmas saturā ir pievērsta ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātņu nozares un apakšnozares kursiem, kas ietver pamatnostādnes, principus, struktūru un metodoloģiju, piemēram, Mikroekonomika, Statistika ekonomikā un biznesā, Makroekonomika, Grāmatvedības teorija, Finanšu grāmatvedība, Grāmatvedības informācijas sistēmas, Nodokļu politika un prakse. Vairāki studiju kursi ir paredzēti par nozares un apakšnozares attīstības vēsturi un aktuālām problēmām, piemēram, Biznesa un ekonomikas vēsture, Starptautiskā ekonomika, Starptautiskās nodokļu tiesības, Starptautiskā grāmatvedība. Programmā ir iekļauti arī studiju kursi par starpnozares aktualitātēm, piemēram, Civilā aizsardzība, Vides aizsardzība, Komercedarbības tiesiskais regulējums, Vadības teorija. Līdz ar to var secināt, ka studiju programmas saturs ir veidots, lai sasniegtu izvirzīto mērķi saskaņā ar noteiktiem uzdevumiem un ir atbilstošs iegūstamajam sociālo zinātņu bakalaura grādam atbilstoši valsts akadēmiskās izglītības standartam (Ministru kabineta 2014. gada 13. maija noteikumi Nr. 240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu").

Studiju programmas ietvaros iegūtais zināšanu, prasmju un kompetenču apjoms atbilst Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras 6. līmenim, un to apliecinās sociālo zinātņu bakalaura grāds grāmatvedībā un nodokļos, tas uzskatāmi parādīts studiju kursu kartējumā, kas pievienots 3. pielikumā.

Kopumā var secināt, ka programmas studiju kursu saturs, iegūstamais grāds, programmas mērķi un uzdevumi, kā arī uzņemšanas nosacījumi pilnā mērā savstarpēji atbilst. Izpildot programmas uzdevumus, studējošie ir sasnieguši programmas mērķus, un tā rezultātā programmas absolventi iegūst sociālo zinātņu bakalaura grādu grāmatvedībā un nodokļos, kas ļauj pilnvērtīgu veikt profesionālo darbību, kā arī turpināt studijas maģistratūrā.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)

2.1. Studiju kursu/ moduļu satura aktualitātes un atbilstības nozares, darba tirgus vajadzībām un zinātnes tendencēm novērtējums. Sniegt informāciju, vai, un kā studiju kursu/ moduļu saturs tiek aktualizēts atbilstoši nozares, darba tirgus un zinātnes attīstības tendencēm. Maģistra vai doktora studiju programmu gadījumā norādīt un sniegt

pamatojumu, vai grādu piešķiršana balstīta attiecīgās zinātnes nozares vai mākslinieciskās jaunrades jomas sasniegumos un atziņās.

Bakalaura studiju programma “Grāmatvedība, analīze un audits” ir vienīgā bakalaura studiju programma, kas tiek īstenota Latvijas Universitātē augsta līmeņa speciālistu sagatavošanai ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē ar specifiskām zināšanām, prasmēm un kompetenci grāmatvedības jomā. Latvijā vēl tikai Ekonomikas un kultūras augstskolā ir pēc satura līdzīga bakalaura studiju programma “Grāmatvedība un audits”, kas paredzēta grāmatvedības jomas speciālistu sagatavošanai. LR likums “Par grāmatvedību” nosaka, ka katram uzņēmumam, valsts iestādei un nevalstiskai organizācijai ir pienākums kārtot grāmatvedību, līdz ar to grāmatvedības jomas speciālistu sagatavošana neapšaubāmi ir svarīga.

LU BVEF īstenotā bakalaura studiju programma “Grāmatvedība, analīze un audits” ir plaša profila ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares apakšnozares grāmatvedības un uzskaites teorijas zinātniskajās atziņās un praktisko problēmu risināšanā balstītas studijas un studiju kursu saturs tiek pilnveidots atbilstoši nozares aktuālām tendencēm un starptautiskām grāmatvežu izglītībai izvirzītām nostādņēm.

Studiju programmas kursu saturs veidots atbilstoši Latvijas grāmatvedību un nodokļu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām, aktuālām nozares attīstības tendencēm, kas izriet no Starptautiskiem grāmatvežu izglītības standartiem (IES) un atbilstoši noteikumiem par akadēmiskās izglītības standartu (Ministru kabineta noteikumi Nr.240 “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu”), kā arī ievērojot LR MK noteikumu Nr. 322 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju” 1.pielikumā ietverto Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras 6. līmenim atbilstošo zināšanu, prasmju un kompetenču aprakstus. Piedāvātajā studiju programmā iegūstamās zināšanas, prasmes un kompetences nodrošina līdzvērtīgu sociālo zinātņu bakalaura grāda izglītības līmeni kāds ir citās Eiropas Savienības dalībvalstīs un ārpus tām.

Bakalaura studiju programma “Grāmatvedība, analīze un audits” sastāv no obligātās daļas 114 KP, tai skaitā bakalaura darbam atvēlēti 12 KP un mācību praksēm 26 KP. Programmas obligātā un ierobežotā izvēles daļas kursi par sociālo zinātņu Ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares un Grāmatvedības un uzskaites teorijas apakšnozares attīstības vēsturi un aktuālām problēmām veido 12 KP, par nozares un apakšnozares raksturojumu un problēmām starpnozaru konspektā veido 18 KP un par nozares un apakšnozares pamatnostādņēm, principiem un struktūru un metodoloģiju veido 34 KP (skat. 2. pielikumu Studiju programmas atbilstība valsts izglītības standartam un 4.pielikumu par studiju programmas plānojumu).

Lai nodrošinātu studiju programmā iekļauto studiju kursu aktualitāti, atbilstību darba tirgus prasībām un aktuālajām tendencēm nozarē, regulāri tiek veiktas darba devēju, absolventu un studentu aptaujas, kā arī tiek organizētas tikšanās klātienē ar nozares speciālistiem un lielāko darba devēju pārstāvjiem Latvijā. Ievērojot izmaiņas likumdošanā un ņemot vērā darba devēju, absolventu un studentu ieteikumu izvērtēšanas rezultātus, laika periodā kopš studiju programmas akreditācijas 2013.gadā, ir veiktas būtiskas izmaiņas.

Bakalaura studiju programmā “Grāmatvedība, analīze un audits” ir mainīts programmas kods, piešķiramais grāds un kvalifikācija. Būtisko izmaiņu nepieciešamību noteica izmaiņas MK noteikumi Nr. 626 “Noteikumi par obligāti piemērojamo profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību sarakstu un tajā iekļauto profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību publiskošanas kārtību” (no 12.10.2018.), kur sarakstā vairs nav iekļautas profesijas Ekonomists un Grāmatvedis 6. un 7. līmenim (LKI), līdz ar to nav arī atbilstoši profesijas standarti un studiju

programmas absolventiem nav iespējams piešķirt profesionālo grādu un kvalifikāciju. Izmaiņas ir atbilstīgas Ministru kabineta noteikumu nr.793 (11.12.2018.) "Studiju virzienu atvēršanas un akreditācijas noteikumi" punktam 2.3.1. Vienlaikus jāatzīmē, ka, lai saglabātu studentiem iespēju saņemt augsta līmeņa izglītību grāmatvedības jomā, nav mainīta programmas struktūra, saturs, apjoms, studiju rezultāti un īstenošanas formas.

Pozitīvu atzinumu par veiktām būtiskām izmaiņām studiju programmā "Grāmatvedība, analīze un audits" ir sniegusi AIC deleģētā eksperte Dr.oec. Gunita Mazūre (19.11.2019.) un veiktās izmaiņas studiju programmā ir apstiprinātas arī Augstākās izglītības kvalitātes aģentūras Studiju kvalitātes komisijā 2019. gada 4. decembrī.

Ievērojot izmaiņas likumdošanā un ņemot vērā darba devēju, nozares speciālistu, absolventu un studentu ieteikumu izvērtēšanas rezultātus, laika periodā kopš studiju programmas akreditācijas 2013.gadā, ir veiktas vēl citas izmaiņas.

Obligātajā programmas daļā ir veiktas šādas izmaiņas:

1. Ievērojot LR MK noteikumu Nr. 240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" prasības, programma iekļauti studiju kursi "Civilā aizsardzība" 1 KP apjomā un "Vides aizsardzība" 1 KP apjomā.
2. Reaģējot uz aktuālām izmaiņām ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē un studentu ieteikumiem, programmā iekļauts jauns studiju kurss "Uzņēmumu izveide un attīstība" 4KP apjomā, kas dod iespēju studējošiem apgūt uzņēmējdarbības uzsākšanai nepieciešamās zināšanas par uzņēmējdarbības procesiem aptverot tādas jomas kā radošu biznesa ideju ģenerēšana un izvērtēšana, izpratni par veiksmīgiem jaunuzņēmuma biznesa modeļiem un biznesa plāna iekļauto struktūru un saturu.

Ierobežotās izvēles programmas daļā ir veiktas šādas izmaiņas:

1. Laikā, kad uzņēmumu darbība kļūst starptautiska un notiek brīva kapitāla un darba spēka kustība, darba devēji un arī studiju programmas absolventi aptaujās norādījuši, ka nepieciešamas zināšanas par citu valstu nodokļiem, tādēļ studiju programma papildināta ar jaunu studiju kursu "Starptautiskās nodokļu tiesības" 2KP apjomā. Jaunais kurss nodrošina studentiem iespēju apgūt jautājumus, kas saistīti ar pārrobežu biznesa aktivitāšu un transakciju taksāciju, par citu valstu nodokļu sistēmām, ES regulējumu attiecībā uz nodokļiem, kā arī par starptautiskās konvencijas par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu.
2. Pamatojoties uz darba devēju un nozares speciālistu ieteikumiem un ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares attīstības tendencēm, studiju programmā ir iekļauts jauns studiju kurss - "Nodokļu praktikums" 2 KP apjomā, kas ļauj studentiem nostiprināt zināšanas un prasmes par uzņēmējdarbībā tiešo un netiešo nodokļu praktisko piemērošanu. Šāds studiju kurss ir īpaši svarīgs mūsdienās, kad nodokļu politikas piemērošana dažādās uzņēmējdarbības nozarēs paliek arvien komplicētāka un niansētāka.
3. Lai studenti labāk izprastu ekonomiskās attīstības tendences, programmā ir iekļauts jauns studiju kurss "Biznesa un ekonomikas vēsture" 2KP apjomā, kur studentiem ir iespēja iegūt zināšanas par pasaules valstu vēsturisko pieredzi ekonomikas un biznesa jomā, sākot ar starptautiskās tirdzniecības un komercdarbības pirmsākumiem līdz mūsdienām. Tāpat kurss ļauj izprast dažādu saimniecības sistēmu rašanos un attīstību, norādot uz to kopīgajām un atšķirīgajām iezīmēm. Īpaša uzmanība pievērsta Eiropas saimniecības analīzei un skartas arī citu pasaules reģionu attīstības problēmas dažādos laika periodos.

Studiju programmas pilnveidošanā ir ņemts vērā arī LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes vadības uzstādījums orientēties uz unificētu pieeju pamata kursu veidošanā visās fakultātes studiju

programmās. Lai nodrošinātu fakultātes studentu zināšanu un prasmju atbilstību vienotām prasībām pamataursos, kā arī lai optimizētu esošos resursu izmantošanu, Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātē tika pieņemts lēmums izveidot BVEF standarta kursu sarakstu bakalaura studiju programmām (BVEF Vadības sēdes lēmums-protokols Nr. BVEF-V14/2, 2017.gada 16. Janvāris).

Programmā "Grāmatvedība, analīze un audits" veiktās studiju kursu izmaiņas atbilstoši Vadības lēmumam apkopotas 2.1. tabulā.

2.1.tabula

Studiju kursu izmaiņas bakalaura programmā

"Grāmatvedība, analīze un audits"

Akreditētās studiju programmas "Grāmatvedība, analīze un audits" studiju kursi no 2013/2014.akad. gada	Pilnveidotās studiju programmas "Grāmatvedība, analīze un audits" studiju kursi no 2020/2021 akad. gada	Pamatojums
Matemātika ekonomistiem (A,4KP)	Matemātika ekonomikai un biznesam(A,4KP)	
Statistika ekonomistiem I (A, 4KP)	Statistika ekonomikā un biznesā (A, 4KP)	LU BVEF Vadības sēdes lēmums (protokols Nr.BVEF-V14/2, 2017.g.16. janvārī)
Saimnieciskās tiesības (A,4KP)	Komerccarbības tiesiskais regulējums (A, 4KP)	
Ekonomikas informātika I (A, 4KP)	Ekonomikas un biznesa informātika (A, 4KP)	
Finanšu teorija (A,4KP)	Vadības teorija (A,4KP)	
Angļu/vācu valoda grāmatvedības specialitātei I (B, 2KP) Kontrolings (B,2KP)	Biznesa vadīšanas angļu valoda (B, 4KP)	
Ētika biznesā (B, 2KP)	Ētika Biznesā un korporatīvā sociālā atbildība (B, 2KP)	
Tirgvedība (B, 4KP)	Marketings (B,4KP)	

Programmā iekļauto studiju kursu izmaiņas (2.1.tab.) ir veiktas, galvenokārt, liekot uzsvāru uz obligātās daļas studiju programmas kursiem, kas apskata ekonomikas un uzņēmējdarbības vides

attīstības tendences. Atbilstoši pilnveidotam kursu saturam precizēti studiju kursu nosaukumi. Palielināts studiju kursa apjoms no 2KP uz 4KP angļu valodas apguvei, lai studenti labāk varētu izmantot jaunāko zinātnisko literatūru un brīvi komunicēt starptautiskās studentu mobilitātes ietvaros.

Jāatzīmē arī tas, ka starptautiskajā praksē grāmatvežu izglītības programmas satura veidošanā par pamatu izmanto Starptautiskās grāmatvežu federācijas (IFAC) izstrādātos starptautiskās izglītības standartus grāmatvežiem (IES), līdz ar to studiju programmas "Grāmatvedība, analīze un audits" struktūra un kursu saturs ir veidots ievērojot arī IES grāmatvežiem izvirzītām specifiskām prasībām. Starptautiskie grāmatvežu izglītības standarti regulāri tiek aktualizēti pamatojoties uz starptautisko zinātnisko pētījumu rezultātiem, kas tiek aprobēti IFAC diskusiju paneļos un gadskārtējos kongresos.

Programmas specifika ir saistīta ar nacionālo likumdošanu grāmatvedības un nodokļu jomā. Līdz ar to regulāri tiek aktualizēti grāmatvedības jomas studiju kursu saturi atbilstoši arī izmaiņām normatīvajā regulējumā.

Nēmot vērā darba devēju un nozares speciālistu patstāvīgo iesaisti studiju programmas īstenošanā, katru semestri notiek studiju kursu satura aktualizācija, lai studijuursos aplūkotu praksē nozīmīgus un aktuālus jautājumus, kas atbilst ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares un grāmatvedības un uzskaites teorijas apakšnozares attīstības tendencēm. Aktualizējot kursu saturus, studiju procesā vienmēr tiek izmantoti akadēmiskā personāla veikto pētījumu rezultāti, tā dodot studentiem iespēju iepazīties ar ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares zinātniskām un praktiskām novītātēm.

Pozitīvu ietekmi studiju kursu pilnveidošanā dod mātību prakses uzņēmumos, jo docētāji no studentiem saņem darba devēju atsauksmes par studentu zināšanām, prasmēm un kompetenci, kā arī ieteikumus to pilnveidošanā. Darba devēju pārstāvji piedalās BVEF Ekonomikas studiju programmu padomē un fakultātes Domē, ir iesaistīti lēmumu pieņemšanā par studiju programmu pilnveidošanu. Tiek organizētas tikšanās klātienē ar lielāko darba devēju pārstāvjiem Latvijā, pēc kuru ieteikumiem tiek pilnveidoti studiju programmas kursi. Piemēram, 2019.gada 9.janvārī notika LU BVEF administrācijas un studiju programmu direktoru tikšanās ar Latvijas lielāko darba devēju un nozares speciālistu pārstāvjiem (Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācija, u.c. organizācijas), kuras ietvaros tika diskutēts par studiju programmas pilnveidi un tālāko attīstību. Tikšanās laikā notika viedokļu apmaiņa par studiju programmas atbilstību aktuālajām ekonomikas un uzņēmējdarbības tendencēm, īpaši akcentējot grāmatvedības un nodokļu problemātiku uzņēmējdarbībā un studiju kursu saturu, kā rezultātā darba devēju pārstāvji atzinīgi vērtēja līdz šim veiktās izmaiņas studiju programmā un atbalstīja tās pārveidi no profesionālās izglītības bakalaura studiju programmas uz akadēmiskās izglītības bakalaura studiju programmu, kā arī sniedza virkni ieteikumu studiju programmas tālākai pilnveidei. Lai gan LR MK noteikumos Nr. 240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" kā obligāta prasība nav noteikta prakses iekļaušana akadēmiskās izglītības programmās, tomēr, reaģējot uz darba devēju un nozares speciālistu ieteikumiem, mātību prakses 26 KP ir iekļautas pilnveidotajā akadēmiskajā bakalaura studiju programmā. Arī fakultātes studentu pašpārvaldes pārstāvji atbalstīja profesionālās studiju programmas "Grāmatvedība, analīze un audits" pārveidošanu par akadēmisko izglītības programmu ar nosacījumu, ka studiju programmas sastāvā tiek saglabātas mātību prakses esošajā apjomā.

legūstamie rezultāti raksturoti katra studiju kursa aprakstā un to sasniegšanas pakāpe tiek noteikta starp un gala pārbaudījumos. Studiju kursu apraksti un aktualizācija ir veidota saskaņā ar LU Rīkojumu (no 10.08.2018. Nr. 1/277 ar turpmākiem grozījumiem LU Rīkojums no 21.03.2019 Nr. 1/106) "Par LU Studiju kursu izstrādes un aktualizācijas kārtību".

Studiju kursa aprakstā bez studiju kursa vispārējiem parametriem tiek norādīta šāda informācija: kursa anotācija, kurā ir formulēts mērķis un uzdevumi, studiju kursa kalendārais plāns un saturs, studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums, studiju rezultāti, kuros ir formulētas iegūstamās zināšanas, prasmes un kompetence, prasības kredītpunktu iegūšanai, studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji un izmantojamie informācijas avoti. Studiju kursu apraksti studējošiem ir pieejami LUIS e- studijās.

Studentiem ir iespēja izmantot individuālās konsultācijas pie kursu pasniedzējiem un izteikt savu viedokli studentu aptauju anketās un diskusijās ar programmas administrāciju par iespējami labāko rezultātu sasniegšanas veidu, tādējādi nodrošinot atgriezenisko saiti, studiju kursu un visas programmas pilnveidošanas nolūkos.

Izpildot programmas prasības, absolvents iegūst akadēmiskās zināšanas un prasmes kā arī kompetenču kopumu par komercdarbības sektora gan publiskā sektora uzņēmumu un iestāžu uzņēmējdarbības ekonomiskiem un funkcionāliem procesiem, tai skaitā grāmatvedības un nodokļu politikas īstenošanas mehānismiem. Programmas kursu saturs nodrošina pēctecību zinātniskai pētniecībai maģistra un doktora studijās, un kopumā veido un iekļaujas vienotā daudzpakāpju augstākās izglītības sistēmā Ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē.

Izvērtējot 2.1. apakšnodaļā veikto analīzi, var secināt, ka studiju kursi tiek regulāri aktualizēti, ņemot vērā nozares speciālistu, darba devēju un studējošo ieteikumus un līdz ar to, kursu saturs ir atbilstošs nozares un darba tirgus prasībām kā arī zinātnes tendencēm.

2.2. Studiju kursos/ moduļos iekļautās informācijas, sasniedzamo rezultātu, izvirzīto mērķu u.c. rādītāju savstarpējās sasaistes, studiju kursu/ moduļu mērķu sasaistes ar studiju programmas mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem novērtējums. Doktora studiju programmas gadījumā, galveno pētniecības virzienu apraksts, programmas ietekme uz pētniecību un citiem izglītības līmeņiem.

Studiju programma ir izstrādāta, ievērojot studiju kursu savstarpējo saistību un secīgumu, kas tādējādi dod iespēju maksimāli sasniegt studiju programmas mērķi. Programmas mērķa sasniegšanas kontekstā jāņem vērā arī katram studiju kursam paredzētais kredītpunktu skaits, kas attiecīgi norāda, ka konkrētam studiju kuram tiek veltīts attiecīgs laiks studijām. Neapšaubāmi, katra studiju kursa saturs ir veidots, lai sasniegtu studiju programmas mērķi. Studiju programmas studiju plāns veidots, lai pirmajos semestros studējošie apgūtu dažādus secīgus vispārīzglītojošos ekonomikas un starpnozaru studiju kursus un grāmatvedības teorijas kursu, lai otrajā studiju semestrī varētu uzsākt pirmo praksi. Studiju programmā ir paredzēta četras mācību prakses (kopējais apjoms 26KP), kas tieši izriet no ekonomikas un grāmatvedības jomas studiju kursiem.

Lai novērtētu studiju kursos sasniedzamo rezultātu sasaisti ar studiju programmas rezultātiem, ir veikts studiju programmas kartējums (skat.3.pielikumu), izmantojot programmā iekļauto studiju kursu aprakstus (skat. 5. pielikumu). Ņemot vērā studiju programmai noteiktos rezultātus, veicot studiju kursu saturu analīzi, izdarāmi šādi secinājumi.

Studiju kursu rezultātu raksturojums kursu aprakstos liecina, ka studijuursos tiek sasniegtas visas noteiktās studiju programmas zināšanu komponentes. Kā liecina studiju rezultātu kartēšana, studējošie ir apguvuši padziļinātas zināšanas un ieguvuši izpratni par ekonomikas nozari un tās jēdzieniem, starptautiskiem procesiem, funkcionēšanas mehānismiem un likumsakarībām, kā arī ekonomiku saistīto zinātņu nozaru teorētiskajām pamatnostādnēm matemātikā, statistikā,

informācijas tehnoloģijās, tiesību zinātnē un vadības teorijā. Studiju programmā ir paredzēti studiju kursi, kas sniedz zināšanas par vides zinātnes pamatprincipiem, vides pārvaldības pamatiem, par civilās aizsardzības sistēmas struktūru un tiesisko regulējumu, kas ir svarīgas ikvienas jomas speciālistam. Atbilstoši studiju programmas izvirzītam mērķim, studiju kursu apguve sniedz grāmatvedības jomai atbilstošas zināšanas grāmatvedības, audita, finanšu analīzes un nodokļu politikas jautājumos, kā arī zināšanas par uzņēmējdarbības formām, biznesa attīstības modeļiem un mārketinga stratēģiju, biznesa riskiem un korporatīvo sociālo atbildību. Protams, ikviena kursa apgūvē tiek iegūtas arī zināšanas par ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares grāmatvedības jomas aktuālajām tendencēm un aktualitātēm.

Ņemot vērā gan lekcijās, gan semināros pielietotās metodes studiju kursu apguvei, kā arī mācību praksēs veicamos uzdevumus, kartējums atspoguļo to, ka gandrīz visosursos tiek iegūtas potenciālajam grāmatvedības jomas speciālistam primāri nepieciešamās prasmes, proti, sagatavot finanšu pārskatus, uzņēmuma budžetus, finanšu un marketinga plānus, izmantojot informācijas tehnoloģijas, strādāt ar nodokļus reglamentējošiem normatīviem aktiem, noteikt ar nodokli apliekamos objektus un piemērojamās likmes, analizēt biznesa problēmas, izvērtēt komercdarbības tiesiskos aspektus, pielietot audita metodoloģiju gada pārskatu revīzijā, izvērtēt organizācijas un biznesa riskus.

Studiju kursu kartējums liecina, ka studējošie programmas apguves rezultātā būs ieguvuši arī citas prasmes, kas ir vienlīdz svarīgas grāmatvedības jomas speciālistiem, tādās kā pielietot zināšanas katastrofu pārvaldīšanas pasākumu plānošanā un sniegt pirmo palīdzību, kompleksi analizēt vides, dabas, ekonomikas un sociālās problēmas. Tāpat kartējums atklāj, ka studējošie būs apguvuši prasmes pielietot zinātniskās pētījumu metodes, prezentēt pētījuma rezultātus, argumentēti pamatot viedokli. Šādas prasmes jo īpaši tiek nostiprinātas visās programmā iekļautajās praksēs, kursa darba izstrādē un bakalaura darba izstrādes procesā, kur šo studiju kursu apgūvē studējošajiem ir jāprot demonstrēt savas zināšanas un viedokli par identificētajiem grāmatvedības, analīzes, audita un nodokļu problemātiskajiem aspektiem, tos pētot arī ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares kontekstā. Vairāku studiju kursu rezultāti paredz studējošiem nostiprināt prasmes organizēt un vadīt ekonomikas vai grāmatvedības struktūrvienības darbu, ievērojot iekšējās kontroles un lietvedības prasības un biznesa ētiku, brīvi lasīt speciālo literatūru svešvalodā par ekonomikas un grāmatvedības aktuāliem jautājumiem kā arī prasmi rast inovatīvus risinājumus ikdienas problēmu risināšanā un darboties komandā. Šādas prasmes ir nepieciešamas, lai studējošais pēc sekmīgas studiju programmas absolvēšanas būtu konkurētspējīgs darba tirgū un varētu veiksmīgi veidot savu karjeru.

Studiju programmas kompetences raksturojums demonstrē, ka gandrīz visosursos tiek iegūtas potenciālajam grāmatvedības jomas speciālistam primāri nepieciešamās kompetences. Virknē kursu studējošie būs ieguvuši kompetenci analizēt un novērtēt Latvijas ekonomikas problēmas un perspektīvas starptautiskajā kontekstā, izvēlēties un pielietot ekonomiskās informācijas apstrādes metodes ekonomisko datu analīzē, piedalīties uzņēmumu vadības procesu pilnveidošanā, patstāvīgi sagatavot uzņēmumu finanšu pārskatus un statistiskās atskaites, piemērot nodokļu likmes un sagatavot nodokļu deklarācijas, patstāvīgi analizēt un novērtēt saimnieciskās darbības rezultātus, prognozēt maksātspēju un pielietot revīzijas pārbaudes metodoloģiju, kritiski izvērtēt dažādas praktiskās pieejas pašizmaksas kalkulācijā un budžetu sastādīšanā, finanšu un marketinga plānošanā. Savukārt bakalaura darbs ir patstāvīgs zinātniski - pētnieciska rakstura darbs, kas apliecina studiju laikā iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču pielietojumu aktuālas nozares problēmu izpētē, datu analīzē un sistematizācijā un pētījuma rezultātu noformulēšanā. Darba izstrādes rezultātā tiek attīstīta studentu kritiskā domāšana, nostiprināta lēmumu pieņemšanas un problēmu risināšanas kompetence un zinātniskās pētniecības prasmes. Programmas absolventiem, kuriem ir īpaša interese attīstīt un pilnveidot savas zinātniskās prasmes, pēc šīs programmas

absolvēšanas ir iespējas turpināt studijas maģistra studiju programmā, kur var turpināt jau bakalaura programmā iesāktus pētījumus vai pievērsties ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares citiem pētniecības virzieniem. Visbeidzot, studiju kursu kartējums liecina, ka studējošie programmas apguves rezultātā būs ieguvuši arī tādu kompetenču kopumu, kas saistīts ar citām ekonomikas un uzņēmējdarbības apakšnozarēm un starpnozarju jomu, kas ir vienlīdz svarīgas augsta līmeņa grāmatvedības speciālistiem. Tādas ir kompetence patstāvīgi izvēlēties un pielietot saimniecisko strīdu risināšanas metodes, ievērot informācijas sistēmu lietošanas drošības un dokumentu aprites prasības, risināt problēmas un pielietot drošas uzvedības principus atkarībā no ārkārtas situācijas rakstura un veida un lietišķi komunicēt starptautiskā vidē pielietojot nozares terminoloģiju.

Noslēgumā jānorāda, ka studiju kursu kartēšanā ir jāaplūko sasniedzamos rezultātus ne tikai vērtējot tos pēc definētajiem studiju kursa apguves rezultātiem (zināšanas, prasmes, kompetence), bet arī ņemot vērā tādus kritērijus kā katra konkrētā studiju kursa anotāciju, mērķi un noteiktās prasības kredītpunktu ieguvei. Turklāt, kas ir jo īpaši svarīgi, arī darba devēju aptaujas par šīs programmas absolventu zināšanām, prasmēm un kompetenci, pilnībā apliecina, ka šīs studiju programmas rezultāti tiek sasniegti ļoti labi. Darba devēju novērtējums par programmas rezultātiem atspoguļots šī ziņojuma 2.6.sadaļā "Aptauju (studējošo, absolventu un darba devēju) rezultātu analīze un novērtējums".

Izvērtējot studiju programmas mērķi un sasniedzamos rezultātus, var secināt, ka studiju programmas kursu saturs un sasniedzamie rezultāti ļauj pilnībā sasniegt kā programmas mērķi, tā arī programmai noteiktos rezultātus.

2.3. Studiju īstenošanas metožu (tajā skaitā vērtēšanas) novērtējums, iekļaujot analīzi par to, kā tiek izvēlētas studiju kursus/ moduļos izmantotās studiju īstenošanas (tajā skaitā vērtēšanas) metodes, kādas tās ir un kā tās veicina studiju kursu rezultātu un studiju programmas mērķu sasniegšanu. Iekļaut skaidrojumu, kā studiju procesa īstenošanā ņemti vērā studentcentrētas izglītības principi.

Bakalaura studiju programma "Grāmatvedība, analīze un audits" tiek īstenota valsts valodā. Vienlaicīgi jāatzīmē, ka vairākos studijuursos tiek sniegta terminoloģija ne tikai latviešu valodā, bet arī angļu valodā, piemēram, studijuursos „Finanšu grāmatvedība II”, „Finanšu pārskatu analīze”, „Audits I”, „Vadības grāmatvedība un lietišķās spēles” u.c. Pie tam, docētāji savos studijuursos iepazīstina studentus ar jaunāko oriģinālo literatūru, kas pārsvarā ir angļu valodā, tādējādi motivējot apgūt zināšanas ar oriģinālās literatūras palīdzību.

Studiju metodes un formas.

Studiju programmas realizācijas procesā (PLK un NLK) tiek izmantotas dažādas studiju metodes un formas: lekcijas, semināri un praktiskie darbi (grupu darbs, individuālais darbs).

Lekcijas kā pasniegšanas metodes studiju programmā tiek izmantotas gan vispārizglītojošos un nozares studijuursos, gan grāmatvedības jomas specializācijas studijuursos. To ietvaros studentiem tiek izklāstīti teorētiskie jautājumi, kas ilustrēti ar praktiskām situācijām un normatīvo aktu prasībām. Lekciju laikā pasniedzēji lieto modernos tehniskos līdzekļus: datorus, internetu, ja nepieciešams, arī multimediju projektorus, u.c. Studentiem ir pieejami lekciju materiāli interneta vidē e-studijās, kas atvieglo darbu auditorijā un dod iespēju lielāku laiku daļu veltīt jau iepriekš saņemtā lekciju materiāla analīzei, izklāstītā temata kritiskai novērtēšanai un diskusijām. Didaktiskā

pieeja studiju procesa īstenošanā tiek balstīta uz interaktīvām problēmām un to analīzi ar mērķi iemācīt studējošiem domāt patstāvīgi un kritiski vērtēt dažādus jautājumus, attīstīt analītiskās spējas. Nereti studijuursos viesojas vieslektori, iepazīstinot studentus ar jaunākām nozares aktualitātēm. Piemēram, vairākus gadus pēc kārtas viesojās Valsts kontrolieri Elita Krūmiņa, iepazīstinot ar valsts kontroles darba specifiku un aktualitātēm. Vieslekciju par noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas likuma prasībām studentiem nolasīja VID NP Nelegāli iegūto līdzekļu legalizācijas novēršanas daļas vadītāja vietniece Baiba Rūdapa. SIA "Nexia Audit Advice" pārstāvis vieslekcijās iepazīstināja studentus ar jaunākām informācijas tehnoloģijām revīzijas procesā, tai skaitā par programmu CaseWar. Studentiem bija iespēja klausīties vairākas Mikola Romeris Universitātes (MYKOLAS ROMERIS UNIVERSITY of Lithuania) docētāja Lukas Giriūnas lekcijas par aktualitātēm un jaunākām zinātniskām tendencēm grāmatvedības jomā – "Iekšējā kontrole un finanšu pārskatu sagatavošana mazumtirdzniecības uzņēmumos", Finanšu analīze" un "Radošā grāmatvedība: finanšu radītāju skaitļu spēles teorija un prakse". Studiju programmas studentiem ir iespēja regulāri piedalīties LR Grāmatvežu asociācijas organizētajos profesionālās pilnveides semināros, kas paredzēti praktizējošiem grāmatvežiem par tā brīža aktualitātēm grāmatvedības un nodokļu jautājumos. Nereti semināri notiek diskusiju veidā, tā studenti iegūst prasmī komunicēt par nozarei aktuālām problēmām, izteikt savu viedokli un to pamatot. Praktiskie darbi studijuursos ir vingrinājumi kvantitatīvo un kvalitatīvo metožu pielietošanā, ekonomisko situāciju novērtēšanā un prognozēšanas modeļu pielietošanā, grāmatvedības datu apstrādē, budžeta izstrādē un koriģēšanā, praktisku situāciju risināšanā, finanšu pārskatu analīzē, finanšu un citu dokumentu auditā. Studiju kursā Vadības grāmatvedības pamati un lietišķās spēles lekcijās apgūtais materiāls tiek praktiski pārbaudīts, izmantojot lietišķās spēles elementus. Studiju kursā grupu darbs ir viena no prasmju apguves formām, kas ne tikai nostiprina lekciju un semināru ietvaros apgūto vielu, bet veido studentu komunikatīvās un darba organizācijas iemaņas. Piemēram, studiju kursā Finanšu analīze studentu grupas (3-4 studenti) veic uzņēmuma saimnieciskās darbības rezultātu un finansiālās situācijas analīzi un izstrādā priekšlikumus uzņēmuma vadībai. Studiju kursā Audits studenti grupā novērtē uzņēmuma finanšu riskus, finanšu pārskatu atbilstību normatīvo aktu prasībām, pielietojot revīzijas metodoloģiju. Semināri ir papildinājums teorētiskām un praktiskām zināšanām par aktuālām problēmām. Semināros izmanto no mācību literatūras padziļināti izpētītu jautājumu diskusiju studentu grupā. Piemēram, tiek analizēti LR normatīvie akti, un citi dokumenti un novērtēta to prasību pamatotība un pielietošanas iespējas. Īpaši tas ir svarīgi apgūstot zināšanas un praktisko pielietojumu nodokļu jautājumos. Individuālais darbs paredzēts studentiem mājās izpildāmu nelielu tematu izstrādē vai uzdevumu risināšanā. Šāda darba forma veicina studentu spējas patstāvīgi veikt noteiktus uzdevumus un attīsta zinātniskās prasmes. Individuālā darba rezultātus studējošie demonstrē referātos un prezentācijās, kas tiek prezentēti pārējiem studējošiem un docētājam (Ekonomisko situāciju novērtēšana un prognozēšana, Finanšu pārskatu analīze, Finanšu grāmatvedība, Audits I, Iekšējā kontrole, u.c.). Rezultātā tiek pilnveidotas studējošo prezentācijas prasmes un spējas uzstāties auditorijas priekšā, izteikt un pamatot savu viedokli. Minētās prasmes un spējas nodrošina studentiem konkurētspēju darba tirgū. Lai studējošie pēc iespējas ātrāk iekļautos zinātniski pētnieciskajā darbā, studiju programmā ir iekļauta kursa darbu izstrāde un aizstāvēšana. Kursa darbs ir studējošā pastāvīgs pētījums par konkrētu ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares tēmu vai apakšnozares problēmu. Tādejādi tiek realizēts tāds zinātniskā darba neatņemams princips kā pakāpeniskums un sistemātiskums, kas ļauj nostiprināt iegūtās zināšanas un iegūt kompetenci tās patstāvīgi padziļināt. Atbalsts studentu individuālajam darbam tiek nodrošināts, studiju kursu pasniedzējiem konsultējot par mācību materiāliem, praktisko uzdevumu risināšanu un pielietojamām informācijas tehnoloģijām un citiem ar studijām saistītiem jautājumiem. Programmas docētāji katra semestra sākumā izziņo iknedēļas konsultāciju laikus. Konsultāciju ilgums ir ne mazāk kā divas akadēmiskās stundas nedēļā, pie kam dienas daļa, kurā konsultācija notiek, ir saskaņota ar studiju formu, kurā docētājs vada nodarbības – darba dienās vai sestdienās.

Gadījumos, kad studentiem nepieciešamas papildus konsultācijas, par tām vienojas individuāli.

Vērtēšanas noteikumi un kārtība

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 baļļu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem Nr.141, Nr.512, Nr.240 un LU Senāta 29.06.2015. lēmumu Nr. 211, vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte; iegūtās prasmes; iegūtā kompetence atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem. Bakalaura studiju programmā kursu novērtēšanā pielieto komplekso metodi. Tā ietver studentu praktiskā darba, individuālā darba, starp pārbaudījumu un eksāmenu rezultātu novērtējumu. Studenti semestra sākumā tiek informēti, kādā veidā, ņemot vērā semestra darba rezultātus, tiks noteikts galīgais studiju kursa iegūtais rezultāts (atzīme). Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji ir ievietoti katra studiju kursa aprakstā, studentiem tie pieejami e-studijās. Praktiski novērtēšanas process ir nepārtraukts. Studentu zināšanu galīgo vērtējumu izdara semestra beigās pēc visu posmu: praktisko darbu, semināru, patstāvīgā darba, kontroles darbu un eksāmena rezultātiem. Studiju kursa aprakstos iekļautās prasības kredītpunktu iegūšanai liecina, ka studiju kursu gala pārbaudījums ir rakstisks eksāmena tests, kurš ir papildināts ar uzdevumiem. Šāda pārbaudījuma apmērs sastāda 50% no gala novērtējuma. Lielāko daļu no prasībām kredītpunktu iegūšanai studenti izpilda semestra laikā. Starp pārbaudījumu formas ir dažādas, tomēr dominē 2-3 kontroldarbi semestra laikā, ko organizē gan nelielus (10 – 15 minūšu), vai arī apjomīgus (līdz 90 minūtēm).Aktuālas pārbaudes formas ir arī referāti, grupu darbi, lietišķās spēles, prezentācijas. Atjaunotajos kursa aprakstos vērojama kopēja tendence palielināties starp pārbaudījumu daļai, kas ir pozitīva iezīme, jo ļauj studentiem vienmērīgi apgūt studiju materiālu un saņemt iegūto zināšanu novērtējumu. Starp pārbaudījumu un studiju kursu eksāmenu rezultāti tiek apkopoti, analizēti un apspriesti akadēmiskā personāla metodiskajās grupās. Kursa darbu novērtēšanai raksturīgi vairāki etapi, kas pamatojas uz tā izstrādes posmiem. Darba sagatavošanas sākuma posmā programmas direktora nozīmētais studiju darba vadītājs, konsultējot studentu par darba mērķi, uzdevumiem un tā struktūru, gūst priekšstatu par studenta spējām un iemaņām zinātniskā darba organizācijā, pēc tam, melnraksta izvērtēšanas gaitā – par analītisko metožu pielietošanu un problēmu risināšanu. Aizstāvojot iesniegto studiju darbu, students saņem vērtējumu 10 baļļu sistēmā, pamatojoties uz aizstāvētā darba zinātniskās kvalitātes novērtējumu, atbilstību darbu noformējuma prasībām un studiju darba vadītāja vērtējumu par darba izstrādes gaitu. Prakses novērtējums tiek veikts atbilstoši prakses programmai. Pirms mācību prakses sākuma studenti tiek iepazīstināti ar prakses vadītāju, prakses programmu un tās gaitā veicamajiem uzdevumiem. Pēc prakses beigām noteiktā termiņā students iesniedz prakses vadītājam prakses pārskatu un prakses vietas apstiprinājumu. Prakses aizstāvēšana notiek pie prakses vadītāja, kurš to detalizēti izskatījis un sagatavojis jautājumus par prakses gaitu, studenta aktivitātēm prakses laikā un neskaidrajiem momentiem prakses pārskatā. Vērtējumā, kurš tiek izdarīts 10 baļļu sistēmā, vadās pēc šādiem kritērijiem: 1) cik labi students orientējas prakses vietas darba organizācijā un konkrētās situācijās; 2) kā praksē novērotais ir atspoguļots prakses pārskatā, vai ir pievienoti aizpildīti dokumenti un uzskaites reģistri; 3) vai students spēj noteikt uzskaites un vadības sistēmas nepilnības un dot konkrētus priekšlikumus to novēršanai. Lai studējošie varētu kvalitatīvi veikt zinātniski pētniecisko darbu, kas galvenokārt izpaužas kā kursa darba un bakalaura darba izstrādāšana, LU Bibliotēka regulāri reizi gadā organizē studējošiem nodarbības informācijas pratības veicināšanai, kur datorklasē studējošie tiek iepazīstināti ar dažādām LU Bibliotēkas abonētajām datu bāzēm un to izmantošanu zinātniskās literatūras ieguvei. Bakalaura darba izstādi un aizstāvēšanu reglamentē fakultātes Domē apstiprināti “Metodiskie norādījumi noslēguma darbu (bakalaura darbu, diplomdarbu un maģistra darbu) izstrādāšanai un aizstāvēšanai” , kas studentiem pieejami fakultātes mājas lapā.^[1]

Bakalaura darba novērtēšanā izmantota kompleksa pieeja. Lai nodrošinātu kvalitatīvāku bakalaura darba sagatavošanu, programmas īstenošanā paredzēta prasība, ka pēdējā studiju gada prakses

–“Uzskaites, finanšu analīzes vai audita situāciju izpēte” laikā students sagatavo bakalaura darba projektu un to aizstāv atbilstoši noteiktam bakalaura darba projekta saturam. Pilnībā izstrādāta bakalaura darba novērtēšana notiek valsts gala pārbaudījumu komisijā, pie kuras tiek aizstāvēts recenzēts darbs. Komisijas locekļi ņem vērā šādus kritērijus: 1) bakalaura darba izstrādes satura kvalitāte un atbilstība darbu rakstīšanas metodiskajiem norādījumiem; 2) prezentācijas saturs un atbildes uz komisijas locekļu un recenzenta jautājumiem; 3) recenzijā izteiktais vērtējums un piezīmes. Kopējais bakalaura darba vērtējums veidojas, apkopojot katra komisijas locekļa izliktās atzīmes, pārrunu ceļā vienojoties par gala vērtējumu un par to balsojot. Komisijas priekšsēdētājam strīdu gadījumos ir noteicoša balss.

Studentcentrētas izglītības principi studiju programmas īstenošanā

Studentcentrēta pieeja tiek ievērota aktualizējot studiju programmas studiju kursus, īpašu vērību veltot studiju rezultātu formulēšanai, tādējādi lai veicinātu mācībspēka un studentu dialogu par studiju saturu, organizācijas formām un metodēm. Savukārt korekti formulēti studiju rezultāti veicina studentu izpratni un līdzatbildību par savu mācīšanos, pašvērtēšanu un izpratni par saņemto novērtējumu. Studiju procesā docētāji izmanto studiju mērķim un plānotajiem studiju rezultātiem atbilstīgas metodes, pārbaudes formas un vērtēšanas kritērijus.

Studenti studiju procesā saņem atbalstu un atgriezenisko saiti no docētājiem. Vērtēšanas kritēriji atzīmju izlikšanai, ir iepriekš zināmi un tiek iekļauti studiju kursu aprakstos. Vērtēšana sniedz studentiem iespēju parādīt, kādā mērā tie ir sasnieguši sagaidāmos studiju rezultātus.

Studiju procesā dominē metodes, kurās nozīmīga ir studentu darbība. Studiju procesā tiek izmantotas metodes, kas veicina studentu komunikāciju studiju uzdevumu veikšanā, risinot reālas nozares problēmas, modelējot mācību situācijas. Mācībspēki pārsvarā izmanto metodes, kas rosina studentu aktīvu līdzdalību, kritisko domāšanu un refleksiju. Studiju procesā un patstāvīgu studiju veicināšanai tiek izmantota e-studiju vide (Moodle). Studiju procesā tiek ņemtas vērā studentu mācīšanās vajadzību daudzveidība, izvēloties pedagoģiskās metodes, veicinot studentu mācīšanās motivāciju, līdzdalību studiju procesā.

Studiju kursu īstenošanā un pilnveidē tiek iesaistīti darba devēji. Lai veicinātu studentu pētnieciskās kompetences attīstību, studentiem pēctecīgosursos ir iespēja analizēt un padziļināti pētīt viņus interesējošas nozares problēmas.

Studiju procesā ir jāņem vērā studentu priekšzināšanas, tādēļ pirmajā semestrī iekļauti vispārīgi studiju kursi, kas ļauj sagatavoties studijām BVEF.

Pakāpeniski mainās arī studiju fiziskā vide: auditorijas ir ērti pārveidojamas grupu darbam, individuālajam darbam, studenti var izmantot digitālās tehnoloģijas.

Tiek veicināta studentu mobilitāte (studiju rezultātu atzišana), studenti iesaistās akadēmiskā personāla iniciētos pētījumos un sociālās aktivitātēs sabiedrībā, tādējādi gūstot nozīmīgu pieredzi, izmantojot studijās apgūto praksē.

Īstenojot iekšējo kvalitātes nodrošināšanas politiku, studiju programma tiek īstenota tā, lai studenti tiktu iedrošināti aktīvi iesaistīties studiju procesa pilnveidošanā. Pastāv kārtība un procedūras studentu ierosinājumu iesniegšanai un sūdzību risināšanai, studentu apelāciju izskatīšanai. Studiju procesa pilnveidē tiek izvērtēti un ņemti vērā studentu aptauju rezultāti.

Studiju programmas izveidē un īstenošanā būtiska nozīme ir pievērsta individuālai pieejai katram studējošajam, kas izpaužas vairākos aspektos. Pirmkārt, studējošiem ir iespēja individuāli konsultēties ar ikvienu mācībspēku noteiktos konsultāciju laikos. Otrkārt, sadarbību ar studējošiem un pasniedzējiem nodrošina arī elektronisko sakaru izmantošanas iespējas (e-studijas), kas ļauj nosūtīt nepieciešamos studiju materiālus, vērtējumus un ieteikumus studējošiem. Mācībspēku

pienākums ir regulāri pārbaudīt savus saņemtos elektroniskos pasta sūtījumus un atbildēt uz tiem. Treškārt, studējošajiem tiek nodrošināta brīva piekļuve fakultātes vispārējam personālam, studiju metodiķiem un vadībai.

Kopumā var secināt, ka studiju programmā "Grāmatvedība, analīze un audits" pielietotās studiju metodes un formas ir adekvātas, lai nodrošinātu studiju programmas paredzēto rezultātu sasniegšanu un ir atbilstošas studentcentrētas izglītības principiem.

[1]

https://www.bvef.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/bvef/metodiskie_norad/metod_norad_2018/Metod_noradijumi_nosl_darbiem_BVEF_gala_2018_2.pdf

2.4. Ja studiju programmā ir paredzēta prakse, sniegt studiju programmā iekļauto studējošo prakšu uzdevumu sasaistes ar studiju programmā sasniedzamajiem studiju rezultātiem analīzi un novērtējumu. Norādīt, kā augstskola/ koledža studiju programmas ietvaros atbalsta studējošos studiju prakses ietvaros izvirzīto uzdevumu sasniegšanai.

Svarīgu vietu studiju procesā ieņem mācību prakses, kas ļauj apgūt praktiskā darba veikšanai neieciešamās prasmes un kompetences. Prakses studiju programmā ir obligāta sastāvdaļa. Prakses tiek organizētas saskaņā ar LU rīkojumu Nr. 1/86 „Par LU studējošo prakses organizēšanas kārtību” (16.04.2007, ar grozījumiem, kas izdarīti 06.11.2014.) Ir izstrādāts Prakses nolikums, kas studentiem pieejams fakultātes interneta mājas lapā.^[1] Katras mācību prakses programma un plāns studentiem ir pieejami e- studijās. Pirms mācību prakses sākuma studiju programmas administrācija detalizēti iepazīstina studentus ar prakses programmas saturu, tās gaitā veicamajiem uzdevumiem. Programmas direktors nozīmē prakses vadītāju no LU docētāju vidus, un viņš konsultē un palīdz risināt problemātiskos prakses jautājumus noteiktajā prakses periodā. Pēc prakses beigām students sagatavo prakses atskaiti, iesniedz to prakses vadītājam pārbaudei un aizstāv nodaļā noteiktajā kārtībā. Studiju programmā "Grāmatvedība, analīze un audits" ir paredzētas četras mācību prakses ar šādu tematiku un apjomu kredītpunktos:

- 1.Grāmatvedības paņēmieni pielietojums (4 KP);
- 2.Finanšu grāmatvedība (10 KP);
- 3.Finanšu analīze (8 KP);
- 4.Uzskaites, finanšu analīzes vai audita situāciju izpēte (4 KP).

Mācību prakses uzdevumi ir saistīti ar studiju programmā sasniedzamajiem rezultātiem.

Mācību prakses "Grāmatvedības paņēmieni pielietojums" laikā atbilstoši noteiktiem uzdevumiem students nostiprina grāmatvedības jomai atbilstošās zināšanas un izpratni par uzņēmumos izmantojamo grāmatvedības dokumentu daudzveidību un to pielietojumu, iegūst prasmi prot sagatavot grāmatvedības dokumentus un kompetenci izvērtēt grāmatvedības dokumentācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Mācību prakses "Finanšu grāmatvedība" laikā atbilstoši noteiktiem uzdevumiem students nostiprina grāmatvedības jomai atbilstošās zināšanas un izpratni par uzņēmumos veicamo

saimniecisko darījumu apstrādi un reģistrēšanu, nostiprina prasmes finanšu grāmatvedības un nodokļu pārskatu sastādīšanā un iegūst kompetenci patstāvīgi novērtēt saimniecisko darījumu būtību un reģistrēt atbilstošā grāmatvedības informācijas sistēmā.

Mācību prakses “Finanšu analīze” laikā atbilstoši noteiktiem uzdevumiem students nostiprina zināšanas par finanšu pārskatu analīzē izmantojamām metodēm, iegūst prasmes aprēķināt un novērtēt uzņēmuma finansiālā stāvokļa un saimnieciskās darbības rādītājus un interpretēt analīzes rezultātus uzņēmējdarbības nozares kontekstā un prognozēt attīstības tendences, kā arī iegūst kompetenci patstāvīgi pielietot dažādas analīzes metodes finansiālā stāvokļa un saimnieciskās darbības rezultātu novērtēšanā.

Mācību prakses “Uzskaites, finanšu analīzes vai audita situāciju izpēte” laikā atbilstoši noteiktiem uzdevumiem students gatavo bakalaura darba projektu. Prakses laikā students nostiprina zināšanas par grāmatvedības informācijas uzskaites un apstrādes metodēm, par dažādu informācijas avotu analīzes metodēm un rezultātu interpretācijām, iegūst padziļinātas zināšanas par nodokļu politiku un audita metodoloģiju. Prakses laikā students iegūst prasmes vākt un apkopot dažāda rakstura informāciju, analizēt un novērtēt iegūto informāciju un kā pielietot audita metodoloģiju. Prakse ļauj arī studentam iegūt kompetenci risināt grāmatvedības, nodokļu politikas un audita metodoloģijas problēmas, analizēt un novērtēt uzņēmuma saimnieciskās darbības rezultātus nozares kontekstā un izstrādāt ieteikumus uzņēmumu attīstības pilnveidošanai.

Analizējot mācību prakšu laikā studentiem paredzēto zināšanu nostiprināšanu un iegūstamo prasmju un kompetenču kopumu, var secināt, ka tie atbilst ar studiju programmā sasniedzamajiem rezultātiem.

Students var brīvi izvēlēties prakses vietu, vai arī programmas administrācija nodrošina atbalstu prakses vietas meklēšanā. Šim nolūkam ar Latvijas Republikas Grāmatvežu asociāciju ir noslēgts sadarbības līgums, kurš paredz atbalstu prakses vietu nodrošināšanā. Ir noslēgti arī vairāki līgumi ar uzņēmumiem par prakses vietas nodrošināšanu. Ar mācību prakses uzņēmumu tiek noslēgts trīspusējs līgums un tajā tiek atrunātas visu pušu tiesības un pienākumi, kas saistīti ar prakses programmas izpildi. Bakalaura studiju programmas „Grāmatvedība, analīze un audits” studentiem ir arī iespēja ERASMUS+ ietvaros iziet praksi ārvalstu uzņēmumā.

Kopumā var secināt, ka mācību prakšu organizācija studiju programmā studējošiem ir laba, tiek nodrošinātas prakses vietas, ir noteikti skaidri prakses uzdevumi un praksē iegūstamie rezultāti ir atbilstoši paredzētiem studiju programmā noteiktiem rezultātiem.

[1]

https://www.bvef.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/bvef/nodarbibu_sar/Prakses_2019/GAA/Prakses_nolikums_GAA.pdf

2.5. Analīze un novērtējums par studējošo noslēguma darbu tēmām, to aktualitāti nozarē, tajā skaitā darba tirgū, un noslēguma darbu vērtējumiem.

Lai studējošie varētu demonstrēt studiju laikā iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences, un to sasaisti ar izvirzīto programmas mērķi, noslēguma darba tēmas studējošie izvēlas atbilstoši studiju programmas saturam un aktualitātēm ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarei un grāmatvedības

un uzskaites teorijas apakšnozarei. Noslēguma darba tematu izvēle ir saistīta ar praksi " Uzskaites, finanšu analīzes vai audita situācijas izpēte" uzņēmumā. Vācot materiālus bakalaura darba izstrādei kopā ar prakses uzņēmuma vadību tiek apzināts aktuālo problēmu jautājumu loks nozares kontekstā un līdz ar to studentu veiktie pētījumi noslēguma darba ietvaros ir aktuāli gan konkrētam uzņēmumam gan kopumā svarīgi visai nozarei. Vairāki bakalaura darba pētījumi veikti par nodokļu politikas aspektiem un LR Finanšu ministrijas īstenotās nodokļu reformas rezultātiem, piemēram : "Uzņēmumu ienākuma nodokļa normatīvais regulējums 2018.gada nodokļu reformas rezultātā - neskaidrības, trūkumi un to novēršanas iespējas", "Darba samaksa un ar to saistīto nodokļu sloga analīze dažādu Latvijas Republikas nodokļu maksājumu veidos", "Latvijas un Igaunijas nodokļu sistēmu salīdzināšana, "Mikro uzņēmuma nodokļa likmes paaugstināšanas ekonomiskais pamatojums un tā ietekme uzņēmumā". Tāpat studenti izvēlējušies veikt pētījumus par grāmatvedības politikas, uzskaites organizācijas un audita problemātiskiem aspektiem, piemēram : "AS "Rīgas vagonbūves rūpnīca" pamatlīdzekļu uzskaites politika un tās novērtējums", "Iekšējā kontroles sistēma, tās novērtējums un pilnveidošanas iespējas SIA "HML", "Latvijas grāmatvedības datorprogrammu novērtējums", "Krājumu izmaksu novērtēšanas metožu ietekme uz uzņēmuma finanšu rezultātu", "Grāmatvedības profesiju daudzveidība, to vēsturiskā attīstība un profesiju klasifikācija Latvijā". Gandrīz puse no noslēguma darba tematiem ir saistīti ar dažādu nozaru uzņēmumu finansiālās situācijas un saimnieciskās darbības rezultātu novērtēšanas aktuāliem jautājumiem, piemēram : "Pašu un aizņemtā kapitāla izmantošanas efektivitātes novērtējums un analīze uz uzņēmuma "Y" piemēra", "Maksātspējas noteikšanas metožu un bankrota prognozēšanas modeļu piemērotība augkopības nozares uzņēmumiem Latvijā", "Uzņēmumu reorganizācija un tās ietekme uz uzņēmuma finanšu rezultātu", "Akciju sabiedrības "Cata" likviditātes un maksātspējas analīze".

Noslēgumu pārbaudījumu vērtēšanu veic noslēgumu pārbaudījumu komisijas, kuras pēc BVEF Domes priekšlikuma apstiprina attiecīgās jomas LU prorektors. Vērtējot bakalaura darbu, vērība tiek vērsta ne tikai bakalaura darba saturam un atbilstībai noslēguma darbam izvirzītajām prasībām, bet arī uz aizstāvēšanā parādītajām teorētiskajām zināšanām un prasmi argumentēti prezentēt bakalaura darba pētījumā iegūtos rezultātus. Tāpat tiek ņemta vērā arī atbilžu uz recenzenta un noslēguma pārbaudījuma komisijas locekļu uzdotajiem jautājumiem kvalitāte.

2.2.tabula

Bakalaura darbu vērtējumi laika periodā 2013.-2018. gadam

Gadi	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
Vērtējumu skala	gb	%	gb	%	gb	%	gb	%	gb	%	gb	%
10	3	10	3	10	2	5	5	14	5	15	5	16
9	3	10	3	10	7	16	3	8	9	28	6	19
8	7	23	7	23	19	43	7	18	12	36	6	19
7	8	25	8	27	6	14	17	45	6	18	8	25
6	4	13	4	13	9	20	4	11	1	3	5	15
5	4	13	3	10	1	2	1	2	-	-	1	3

4	2	6	2	7	-	-	1	2	-	-	1	3
kopā	31	100	30	100	44	100	38	100	33	100	32	100

Lai novērtētu studentu iegūtās zināšanas, prasmes un kompetenci atbilstību nozares un darba tirgus prasībām, noslēguma darbu vērtēšanas komisijā piedalās arī darba devēji - nozares speciālisti - sertificēti grāmatveži, sertificēti nodokļu konsultanti, Valsts kontroles revidenti un LR Grāmatvežu asociācijas pārstāvji. Bakalaura darbu vērtējumi (skatīt 2.2. tabulu) rāda, ka studenti spēj demonstrēt augsta līmeņa zināšanas, prasmes un kompetenci, atbilstoši bakalaura darbam izvirzītām prasībām. Izcilais un teicamais novērtējums liecina, ka nozares speciālisti atzinīgi vērtē studentu pētījumu rezultātus, tie noderīgi uzņēmumu saimnieciskās darbības pilnveidošanai, tai skaitā grāmatvedības un nodokļu politikas problēmu risināšanai, gan arī pētījumu rezultāti ieviešami uzņēmējdarbības vides uzlabošanai. Apkopotā informācija rāda, ka dominē vērtējums robežās no labi (7) līdz izcili (10). Ir tikai atsevišķi gadījumi, kas bakalaura darba vērtējums ir viduvēji (5) un gandrīz viduvēji (4). Vidēji zema vērtējums, iespējams, skaidrojams ar to, ka darbus grāmatvedības, analīzes un audita jomā raksta studējošie ar salīdzinoši zemiem vidējās sekmības rādītājiem, kuri līdz ar to arī noslēguma darbā spēj uzrādīt vien vidēja līmeņa zināšanas. Tomēr šāda situācija neliecina par kopējo kvalitātes līmeni studējošo pētniecībai grāmatvedības jomā, jo daļa no ikgadēji izstrādātiem darbiem saņem augstus vērtējumus.

Kopumā var secināt, ka studiju noslēguma darba temati ir atbilstoši studiju programmas nosaukumam "Grāmatvedība, analīze un audits" un saturam un studentu veikto pētījumu rezultāti ir aktuāli ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē.

2.6. Analīze un novērtējums par studējošo, absolventu un darba devēju aptauju rezultātiem, to izmantošanu studiju satura un kvalitātes pilnveidē, sniedzot piemērus.

LU Studiju departaments centralizēti organizē regulārās aptaujas, lai pilnveidotu studiju procesu, ņemot vērā no studējošajiem, absolventiem un darba devējiem iegūto informāciju. Šīs aptaujas ir studiju kvalitātes vadības sistēmas neatņemama sastāvdaļa. Regulāro aptauju rezultāti ir ierobežotas pieejamības informācija un ir izmantojami tikai studiju procesa pilnveidošanai. Lai nodrošinātu sniegto atbilžu anonimitāti, studējošo aptauju rezultātu apkopojums ir pieejams LUIS tikai tad, ja aptaujas anketu aizpildījuši vismaz trīs studējošie. (LU rīkojums 22.08.2016. Nr. 1/334 "Regulāro aptauju organizēšanas kārtība studiju procesa novērtēšanai Latvijas universitātē", Grozījumi : LU 13.01.2017. rīkojums Nr. 1/8).

Elektroniskās aptaujas anketās atbilžu varianti ir sadalīti šādi (skala 0-7): 0- Nezinu, nevaru pateikt, 1-pilnīgi nepiekrītu, 2-pārsvarā nepiekrītu, 3-drīzāk nepiekrītu, 4-neitrāli, 5-drīzāk piekrītu, 6-pārsvarā piekrītu, 7-pilnīgi piekrītu.

Studējošo aptaujas rezultāti

Analizējot studējošo aptauju rezultātus par laika periodu no 2013.-2018.gadam, var secināt, ka kopumā studējošie ir apmierināti ar studiju programmas kvalitāti un vērtējumi par visu akreditācijas periodu ir samērā līdzīgi. Nevienam vērtējums nav zemāks par 5 punktiem. Visaugstāk tiek vērtēti grāmatvedības jomas specializācijas studiju kursi gan pēc satura gan pēc pasniegšanas kvalitātes, to vidējais vērtējums ir robežās no 5-7 punktiem. Piemēram, Finanšu grāmatvedības

praktikums - 6,37, Audits I - 6,32, Banku grāmatvedība - 6,20, Nodokļu uzskaitē - 6,24, Maksātspējas prognozēšana- 6,39. Vispārīzglītojošo kursu vērtējums ir nedaudz zemāks - robežās no 5-6 punktiem. Piemēram, Statistika ekonomistiem I - 5,80, Makroekonomika- 5,88, Vides aizsardzība - 5,49, Civilā aizsardzība - 5,40.

Aptaujas anketu komentāru sadaļā studenti atzīmē, ka kursu pasniedzēji ļoti labi skaidro apgūstamo vielu, var arī individuāli griezties pie pasniedzēja pēc paskaidrojumiem pēc nodarbībām. Atzinīgi tiek vērtēta lekciju materiālu ievietošana e- studijās, kas ļauj studentiem sagatavoties uz kārtējo lekciju/semināru, kā arī iespēju klausīties nozares ekspertu vieslekcijas. Daži studenti minējuši, ka ziemā auditorijā ir vēsi.

Analizējot studējošo komentārus par studiju kursiem, jāsaprot, ka tie ir diezgan skopi un pretrunīgi - labi, viss patika, nav komentāru, kurss nav interesants, ļoti interesants kurss, pārāk daudz praktisko uzdevumu, vēlams vairāk praktisko uzdevumu.

Analizējot studējošo komentārus par ieteikumiem, jāsecina, ka to ir diezgan maz. Ir tikai atsevišķi ieteikumi studiju programmas satura pilnveidošanai. Piemēram, studiju kursam "Uzņēmējdarbības ekonomika" - daudz teorijas, maz praktisku piemēru par uzņēmuma attīstību. Studiju kursam "Kontrolings" - studiju kursa saturs daļēji pārkļūst ar studiju kursu Vadības grāmatvedības pamati un lietišķās spēles. Studiju kursam "Ētika biznesā" - papildināt kursa saturu ar profesionālo grāmatvežu un auditoru ētikas pamatnostādņēm. Studiju kursam - "Pētniecības metodes" - plānot šo studiju kursu 1. kursā, lai būtu iegūtas nepieciešamās zināšanas un prasmes sākot rakstīt kursa darbus un prakses pārskatus.

Katra akadēmiskā gada noslēgumā docētāji tiek iepazīstināti ar studējošo aptaujas rezultātiem un lai pilnveidotu studiju programmas kursu saturu, nodaļas sēdēs tiek pārrunāti iespējamie risinājumi studējošo ieteikumu īstenošanai. Piemēram, studiju kurss "Uzņēmējdarbības ekonomika" ir nomainīts ar jaunu studiju kursu "Uzņēmuma izveide" un attīstība, kura saturs ir par uzņēmējdarbības procesiem, aptverot tādas jomas kā radošu biznesa ideju ģenerēšana un izvērtēšana, izpratni par veiksmīgiem jaunuzņēmuma biznesa modeļiem un biznesa plāna struktūru u saturu. Studiju kurss "Kontrolings" no programmas ir izslēgts un tā atsevišķi temati ir iekļauti studiju kursā "Vadības grāmatvedības pamati un lietišķās spēles". Studiju kurss "Ētika biznesā" ir saturiski pilnveidots un tā jaunais nosaukums "Ētika biznesā un korporatīvā sociālā atbildība" ir atbilstošs pilnveidotam kursa saturam. Studiju kursa "Pētniecības metodes" iekļaušana pirmajā studiju gadā ir saistīta ar kopējo studiju kursu plānošanu fakultātes līmenī un iespēju robežās tiks ņemtas vērā studējošo rekomendācijas.

Novērtējot studējošo aptaujas rezultātus, var secināt, ka kopumā studenti atzinīgi vērtē studiju programmā iekļauto kursu saturu, to pasniegšanas kvalitāti un informācijas pieejamību e- studijās.

Absolventu aptaujas rezultāti

Analizējot absolventu aptaujas rezultātus par studiju programmas īstenošanu par laika periodu no 2013. - 2018. gadam, var secināt, ka vērtējumi caurmērā ir robežās no 5-7 (7 punktu skalā) ar nelielām svārstībām gadu griezumā.

Kopumā studiju vides un studiju procesa novērtējums ir 5,8 punkti un iegūto studiju rezultātu vērtējums ir 5,7 punkti. Veicot detalizētu analīzi par studiju vides novērtējumu, augsts vērtējums dots studiju metodiķu kompetencei un labvēlīgai attieksmei, kas kopumā novērtēta vidēji ar 6,6 punktiem. Mācībspēku attieksme un kompetence novērtēta ar 6,1 punktu, datu bāzu pieejamība un literatūras pieejamība LU bibliotēkā attiecīgi ar 6,4 un 6,1 punktiem.

Viszemāko vērtējumu - 3,8 punktus absolventi devuši aptaujas jautājumā vai darbs netraucē (neatņem laiku) studijām, zems vērtējums sniegts arī iespējai iesaistīties fakultātes pašpārvaldes

darbā – 4,7 punkti. Tas skaidrojams ar to, ka daudzi studenti paralēli studijām strādā, jo tikai 12,5% no visiem absolventiem pēdējā studiju gadā visu laiku veltījuši studijām un 12,5 % no absolventiem bijuši bērnu kopšanas atvaļinājumā. Tādēļ ir grūti atrast vēl brīvu laiku, lai iesaistītos studentu pašpārvaldes darbā.

Samērā zems vērtējums – 4,8 punkti ir par nodarbību plānojumu, tas skaidrojams ar to, ka nodarbības tiek plānotas visas fakultātes ietvaros. Iespēju robežās plānojums tiek pārskatīts.

Detalizēti analizējot studiju rezultātu vērtējumu, var secināt, ka absolventi atzinīgi vērtē iegūtās teorētiskās zināšanas - 6 punkti, pilnveidojuši prasmi organizēt un vadīt savu darbu – 6,1 punkts, darbā veicamie pienākumi un darba uzdevumi atbilst iegūtajai izglītībai – 5,9 punkti.

Īpaša vērība tiek pievērsta anketās izteiktajai kritikai un ierosinājumiem, lai gan to nav daudz. Piemēram, 2015. gadā anketās ieteikts piesaistīt plašāku vieslektoru loku. Šis ierosinājums ir īstenots, sadarbībā ar LR Grāmatvežu asociāciju, studentiem ir iespēja regulāri piedalīties profesionālās pilnveides semināros kopā ar praktizējošiem grāmatvežiem, tā papildinot savas zināšanas un prasmes par nozarei tā brīža aktuālām problēmām. Sadarbībā ar Karjeras centru ir piesaistīti lektori atsevišķu tematu izklāstam.

Studentiem ir iespēja arī piedalīties fakultātes organizētajos vieslektoru lasījumos. Absolventu anketās var arī atrast visai pretrunīgu informāciju. Tā, piemēram, norādīts par nepieciešamību vairāk paredzēt praktiskās nodarbības, turpretī citu studentu viedoklis ir, ka praktisko nodarbību ir pārāk daudz. Kursu docētāji šo jautājumu risina pārrunājot auditorijā ar studentiem praktisko darbu organizāciju.

Būtiskākais, ka nemainīgi augsts ir absolventu vērtējums par studiju programmu kopumā (skat.2.3.tab.).

2.3.tabula

Absolventu vērtējuma kopsavilkums par bakalaura studiju programmu "Grāmatvedība, analīze un audits" laika periodā no 2013.-2018. gadam

Vērtēšanas komponentes /gadi	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Esmu apmierināts, ka izvēlējos šo studiju programmu	6,0	6,4	6,5	6,2	6,0	6,5
Kopējais iespaids par studiju programmas kvalitāti ir labs	5,9	6,2	7,0	5,9	5,8	6,1
Labprāt ieteikšu šo studiju programmu citiem	6,0	6,0	6,5	5,8	5,7	6,0

Kā galveno un nozīmīgāko secinājumu par studiju programmu kopumā jāatzīmē, ka absolventi ir apmierināti, ka izvēlējušies šo studiju programmu un labprāt ieteiktu šo programmu citiem interesentiem.

Analizējot absolventu aptaujas rezultātus par noslēguma darba izstrādi, sadarbību ar darba vadītāju un aizstāvēšanu, var secināt, ka studenti ar to ir apmierināti, visi vērtējumi ir robežās no

6-7 punktiem. Par darba vadīšanas procesu vidējais vērtējums ir 6,4 punkti. Darbu izstrādes un izvērtēšanas procesa izpratni absolventi novērtējuši ar 6,2 punktiem, darbu rakstīšanas laikā pilnveidotās prasmes novērtētas ar 6,2 punktu un darbu izvērtēšanas process novērtēts ar 6,5 punktu. Komentāru sniegšanā absolventi ir ļoti atturīgi. Sniegtajos komentāros visatzinīgāk novērtējuši darba vadītāja sniegto palīdzību un labvēlīgo attieksmi darba rakstīšanas procesā. Daži atzīmējuši, ka reizēm kavējušās atbildes uz nosūtītajiem e- pastiem. Šis jautājums ir pārrunāts ar docētājiem, jo saskaņā ar LU iekšējās kārtības noteikumiem, docētājiem ir pienākums vismaz reizi dienā pārlūkot e- pastu.

Novērtējot absolventu aptauju rezultātus, var secināt, ka studiju programma ir sasniegusi izvirzīto mērķi, bet turpmāk jāpievērš lielāka uzmanība studiju procesa pilnveidošanas pasākumiem.

Darba devēju aptaujas rezultāti

Lai nodrošinātu studiju programmas pilnveidi atbilstoši darba tirgus prasībām tiek veikti vairāki pasākumi. Saskaņā ar LU rīkojumu "Regulāro aptauju organizēšanas kārtība studiju procesa novērtēšanai Latvijas Universitātē" (ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 13.01.2017 LU rīkojums Nr. 1/8) regulāri tiek organizētas darba devēju aptaujas, kuras mērķis ir noskaidrot, kā darba devēji vērtē LU absolventu iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atbilstību darba tirgus prasībām. Aptauju organizē ar studiju programmu direktoru starpniecību nosūtot aptaujas anketas elektronisko saiti. Kā liecina aptaujas rezultāti, darba devēji atzinīgi vērtē absolventu teorētisko un praktisko sagatavotību darba tirgum. Absolventiem ir plašs skatījums uz ekonomikā notiekošajiem procesiem. No aptaujātajiem 182 darba devējiem 143 uzņēmumos šobrīd ir nodarbināti LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes absolventi, kuri ir ieguvuši bakalaura diplomus pēdējo piecu gadu laikā un agrāk. 31 darba devējs nodarbina vairāk nekā piecus bakalaura studiju programmu absolventus.

Darba devēju vērtējumā augsti novērtētas šādas absolventu prasmes: atbildīga attieksme pret darbu un tā kvalitāti, prasme apgūt jaunas zināšanas un iemaņas, prasme strādāt komandā, prasmes sameklēt un apstrādāt informāciju, prasme strādāt patstāvīgi, nosakot savas darba metodes un izpildes laiku un komunikācijas prasmes. Pēc darba devēju aptaujas šīs prasmes paši darba devēji vērtē kā svarīgas jaunajiem darbiniekiem. Darba devēji atzīst, ka fakultātes absolventi salīdzinājumā ar citu augstskolu absolventiem ir ar ļoti augstu konkurētspēju darba tirgū. Tiek organizētas arī tikšanās ar darba devējiem. Piemēram, 2019. gada 9. janvārī tika organizēta tikšanās darba devējiem, kur piedalījās pārstāvji no LDDK, LTRK un LR Grāmatvežu asociācijas. Tikšanās dalībnieki atzinīgi novērtējuši studiju programmas saturu un iegūstamos rezultātus.

Studiju programmas docētāji veikuši pētījumu, lai noskaidrotu kādas zināšanas, prasmes un kompetences no programmas absolventiem sagaida darba devēji un tie prezentēti 2019. gada LU BVEF starptautiskajā konferencē (R. Šneidere; I. Būmane "THE CHALLENGES FOR THE PROFESSION OF ACCOUNTANT IN THE CHANGING GLOBAL ECONOMIC ENVIRONMENT"). Pētījuma ietvaros no respondentiem tika saņemtas 107 aizpildītas aptaujas anketas. Veiktā pētījuma rezultāti parāda, ka potenciālie darba devēji studiju programmas rezultātus uzskata par atbilstošiem, lai absolvents varētu veikt darba uzdevumus un risināt ar darba uzdevumiem saistītās nozares specifiskās problēmas.

Darba devēji - nozares speciālisti piedalās Valsts gala pārbaudījumu komisijā. Tā, piemēram, pēdējos gados par Valsts gala pārbaudījumu komisijas priekšsēdētāju ir sertificēta nodokļu konsultante I. Birzniece, SIA "Audits un konsultācijas" valdes locekle. Vēl komisijā piedalās sertificēta grāmatvede N. Vasiļevska, SIA "Date V" valdes locekle, sertificēta profesionāla grāmatvede R. Tereško, SIA "AZ service" valdes locekle, J. Laščenko, Valsts Kontroles revidente, M. Kasale, LR Grāmatvežu asociācijas pārstāve. Nozares speciālist iesaiste gala pārbaudījumu komisijā dod iespēju nepastarpināti saņemt atgriezenisko saiti par neieciešamajiem studiju programmas uzlabojumiem. Piemēram, pēc darba devēju ieteikumiem tika izveidots jauns studiju kurss "Nodokļu

praktikums”,

Savukārt, studiju kurss “Finanšu grāmatvedības praktikums” papildināts ar otru informācijas tehnoloģijas rīku MONEO.

Pozitīvas atsauksmes par studiju programmu “Grāmatvedība, analīze un audits” ir sniegusi LR Grāmatvežu asociācija (skat.6. pielikums), kurā ir uzvērts, ka studiju programma atbilst Starptautiskās grāmatvežu federācijas izstrādātiem un starptautiskajā praksē ieviestiem grāmatvežu izglītības standartiem, ka tā satur visus būtiskos mācību priekšmetus, lai studiju programmas absolvents varētu iekļauties grāmatvedības pakalpojumu sniedzēju tirgū un veiksmīgi veidot savu karjeru. LR Grāmatvežu asociācijas sniegtā atsauksme ir nozīmīga, jo LR Grāmatvežu asociācija ir vairāku nozīmīgu starptautisko institūciju biedrs: Eiropas grāmatvežu asociācija (EAA), Starptautiskās grāmatvežu zinātnes un izglītības darbinieku asociācija (IAAER) un Starptautiskās grāmatvežu federācijas (IFAC) pilntiesīgs biedrs un līdz ar to, tās viens no uzdevumiem ir veicināt grāmatvežu zināšanu, prasmju un kompetenču pilnveidošanu atbilstoši starptautiskajā praksē ieviestiem grāmatvežu izglītības standartiem.

Pozitīvas atsauksmes par studiju programmu “Grāmatvedība, analīze un audits” ir snieguši grāmatvedības ārpakalpojumu uzņēmumi (skat. 6. pielikumu), jo attīstoties grāmatvedības ārpakalpojumu tirgum, pieaug pieprasījums pēc augsta līmeņa grāmatvedības speciālistiem. Līdztekus kopējam pozitīvam studiju programmas novērtējumam, atzinīgi vērtēta studiju programmā iekļautās mācību prakses uzņēmumos, kas ļauj studentiem nostiprināt iegūtās zināšanas un prasmes reālajā darba procesā kā arī programmā iekļautie vispārizglītojošos kursus, jo tie ļauj paplašināt studentiem redzes loku, attīsta analītisko domāšanu un prasmi pieņemt lēmumus. Ir arī praktiski ieteikumi studiju programmas pilnveidošanai, kas iespēju robežās tiks ņemti vērā. Jāatzīmē arī, ka ikgadējā Latvijas darba devēju konfederācijas veiktajā pētījumā laika periodā no 2016. -2019. gadam, studiju programma “Grāmatvedība analīze un audits” ir guvusi augstu atzinību no darba devējiem. 40 uzņēmumi, tai skaitā auditoru kompānijas (“Deloitte Latvia”, “Ernst &Young”), komercbankas (“Swedbanka”) un grāmatvedības ārpakalpojumu sniedzēju uzņēmumi (“Nexia Audit Advice”, “Grāmatvedības birojs”) ir ieteikuši šo programmu grāmatvedības un auditoru specialitātes apgūšanai.^[1]

Studējošo interese ir labākais novērtējums programmas kvalitātei un konkurētspējai, jo bakalaura studiju programmas “Grāmatvedība, analīze un audits” absolventi ir ierindoti 3.vietā kā visvairāk pelnošie profesionāļi aiz IT speciālistiem un juristiem. (Avots: Kapitāls, Nr.229, janvāris, 2017).

Iepriekš minētais liecina, ka kopumā studenti, absolventi un darba devēji pozitīvi novērtē bakalaura studiju programmas saturu un tās rezultātus, un tas norāda, ka Latvijā pastāvēs nepieciešamība pēc augstākā līmeņa speciālistiem grāmatvedībā un nodokļu jautājumos ar attiecīgu ekonomisko izglītību, ko nodrošina bakalaura studiju programma “Grāmatvedība, analīze un audits”. Līdz ar to plānots turpināt darbu pie augsta līmeņa grāmatvedības jomas speciālistu sagatavošanas, kas atbilst LU Stratēģiskam plānam un BVEF darbības virzienam.

[1]

<https://www.prakse.lv/study/49/latvijas-universitate/gramatvediba-analize-un-audits-profesionalas-augstakas-izglitibas-bakalaura-studiju-programma>

2.7. Sniegt novērtējumu par studējošo ienākošās un izejošās mobilitātes iespējām,

izmantoto iespēju skaita dinamiku un mobilitātes laikā apgūto studiju kursu atzīšanu.

Visiem bakalaura studiju programmas "Grāmatvedība, analīze un audits" studējošiem ir iespēja piedalīties LU BVEF pieejamajās starptautiskajās apmaiņas programmās (Erasmus + studiju mobilitātes programma, Erasmus + mobilitāte praksei un citās mobilitātes programmās). Mobilitātes laikā apgūto studiju kursu atzīšana notiek pamatojoties uz LU Senāta lēmumu (29.12.2008. ar grozījumiem) Nr.190 "Par Studiju kursu atzīšanas kārtību Latvijas Universitātē". Pirms studējošais slēdz līgumu par studijām starptautiskās apmaiņas programmas ietvaros, notiek konsultācijas ar LU studiju programmas direktoru par ārvalsts augstskolas un studiju kursu izvēli, kā arī tiek pārrunāts, kurus no studiju kursiem iespējams atzīt studiju programmas "Grāmatvedība, analīze un audits" ietvaros.

Apkopotie statistikas dati liecina, ka akreditācijas periodā no 2013.-2018. gadam četri studējošie izmantojuši iespēju piedalīties apmaiņas programmās un viens students bijis praksē Vācijas uzņēmumā "ML Components GmbH". Studenti apmaiņas programmas Erasmus + ietvaros izvēlējušies studēt Turcijas Marmara Universitātē, Valensijas Universitātē Spānijā un Dubrovņikas Universitātē Horvātijā.

Studenti mobilitātes laikā bija sekmīgi izpildījuši paredzēto programmu mobilitātes laikā apgūto studiju kursu atzīšana notika atbilstoši LU Senāta lēmumam (29.12.2008. ar grozījumiem) Nr.190 "Par Studiju kursu atzīšanas kārtību Latvijas Universitātē".

Jāatzīst, ka studiju programmā studējošiem ir būtiskas grūtības izmantot iespējas doties starptautisko apmaiņas programmu ietvaros uz ārvalstīm. Tas izskaidrojams ar to, ka pārsvarā visi programmas studējošie apvieno studijas ar darbu, līdz ar to studējošie nevēlas uz mobilitātes laiku pārtraukt vai izbeigt darba attiecības un doties apmaiņas programmā studēt uz ārvalstīm. Vēl jāmin, ka atsevišķos gadījumos studējošo piedalīšanos apmaiņas programmās ierobežo arī dažādi personīgie iemesli (piemēram, bērna kopšanas atvaļinājums, finansiālais stāvoklis, ģimenes apstākļi u.c.). Līdz ar to programmas studējošie maz izmanto iespēju piedalīties LU BVEF pieejamajās starptautiskajās apmaiņas programmās.

Ārvalstu studenti nav izrādījuši interesi par studiju programmu, līdz ar to nav iespējams analizēt ienākošo mobilitāti. Ienākošas studentu mobilitātes trūkumu var skaidrot ar to, studiju programmas docēšanas valoda ir latviešu un studiju programmas grāmatvedības jomas specializētie priekšmeti ir specifiski – t.i. atbilstoši Latvijas normatīvam regulējuma grāmatvedības, nodokļu un audita jomās, līdz ar to ārvalstu studentiem nav iespējama šāda veida specifisko zināšanu apguve.

Lai aktivizētu izmantot mobilitātes programmas, ciešāk jāsadarbojas ar darba devējiem, skaidrojot studentiem un darba devējiem pozitīvos ieguvumus ko dod mobilitātes programmas izmantošana studentu zināšanu, prasmju un kompetenču pilnveidošanā.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)

3.1. Novērtēt resursu un nodrošinājuma (studiju bāzes, zinātnes bāzes (ja attiecināms), informatīvās bāzes (tai skaitā bibliotēkas), materiāli tehniskās bāzes un finansiāli bāzes) atbilstību studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un studiju rezultātu

sasniegšanai, sniegt piemērus. Veicot novērtējumu iespējams norādīt atsauci uz II. daļas 3. nodaļas 3.1.- 3.3. kritērijos sniegto informāciju.

Bakalaura studiju programmas “Grāmatvedība, analīze un audits” īstenošanai ir pieejami visi resursi, kas ir LU un BVEF rīcībā. Detalizēts izklāsts ir atspoguļots studiju virziena “Ekonomika” pašnovērtējuma ziņojuma II. daļas 3. nodaļas 3.1.-3.3 punktos. Minētajās nodaļās raksturotais pieejamo resursu izklāsts ļauj secināt, ka tie atbilst studiju programmas specifikai un nodrošina studējošiem pastāvīgu studiju un pētniecības darbu, kas rada priekšnosacījumus studiju programmas rezultātu sasniegšanai. Studijas grāmatvedības jomā ir saistītas ar informācijas tehnoloģijām, tāpēc studiju procesa nodrošināšanai programmas “Grāmatvedība, analīze un audits” studentiem ir pieejamas specializētās IT programmatūras “Zalktis” un “MONEO”, kuru licences regulāri tiek atjaunotas. Studiju bāze regulāri tiek papildināti ar aktuālākajiem informācijas resursiem, saskaņā ar akadēmiskā personāla un studentu vajadzībām.

3.2. Studiju un zinātnes bāzes, tajā skaitā resursu, kuri tiek nodrošināti sadarbības ietvaros ar citām zinātniskajām institūcijām un augstākās izglītības iestādēm, novērtējums (attiecināms uz doktora studiju programmām).

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)

4.1. Mācībspēku sastāva izmaiņu analīze un novērtējums par pārskata periodu, to ietekme uz studiju kvalitāti.

Laika periodā no 2013. - 2018. gadam mācībspēku sastāvā vērojamas vairākas izmaiņas (skat. 4.1.tab.) Lai gan kopējais mācībspēku skaits programmā ir samazinājies no 39 mācībspēkiem līdz 28, tai pašā laikā jāatzīmē, ka būtiski palielinājušies mācībspēku raksturojošie kvalifikācijas rādītāji. Programmas docēšanā ir iesaistīti 64% mācībspēki ar doktora grādu ekonomikas, vadībizinātnes vai radniecīgo zinātņu nozarē. Palielinājies arī profesoru skaits, kas veido 39% no kopējā docētāju skaita. Nedaudz ir pamainījies personālsastāvs, jo notikusi paaudžu nomaiņa. Studiju programmā iesaistītā mācībspēku kvalifikācija pilnībā atbilst bakalaura studiju programmas “Grāmatvedība, analīze un audits” īstenošanai.

4.1. tabula

Mācībspēku sastāvs un to izmaiņas laika periodā no 2013. -2018. gadam.

Mācībspēku amats	2013. gads		2018. gads	
	skaits	% no kopskaita	skaits	% no kopskaita

Profesors	7	18	11	39
Asociētais profesors	6	15	3	11
Docents	9	23	4	14
Lektors	12	31	7	25
Stundu pasniedzējs	5	13	3	11
Kopā	39	100	28	100

Kopumā var secināt, ka programmā iesaistīto mācībspēku struktūras izmaiņas ir vērtējamas pozitīvi, līdz ar to nodrošina augstu izglītības kvalitāti un ir atbilstoša studiju kursu un kopējās programmas rezultātu sasniegšanai.

4.2. Studiju programmas īstenošanā iesaistīto mācībspēku (akadēmiskā personāla, viesprofesoru, asociēto viesprofesoru, viesdocentu, vieslektoru un viesasistentu) kvalifikācijas atbilstības studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un normatīvo aktu prasībām novērtējums. Sniegt informāciju par to, kā mācībspēku kvalifikācija palīdz sasniegt studiju rezultātus.

Bakalaura studiju programmas “Grāmatvedība, analīze un audits” obligātās un ierobežotās izvēles daļas īstenošanā piedalās 11 profesori un 3 asociētie profesori, kuri ir pamatdarbā LU, kas ir atbilstoši Augstskolu likuma 55. panta 2.punktam, ko noteikusi Augstākās izglītības padome.

Pavisam studiju programmas īstenošanā piedalās 25 LU vēlētā akadēmiskā personāla pārstāvji: 11 profesori, 3 asociētie profesori, 4 docenti, 7 lektori un 3 stundu pasniedzēji - nozares speciālisti no uzņēmējdarbības vides.

Dati liecina, ka studiju programmas īstenošanā ir iesaistīts izcils mācībspēku korpus, kas dod iespēju labāk sasniegt programmas uzdevumus. Studiju programmas īstenošanā netiek iesaistīti asistenti. To vietā tiek nodarbināti 3 stundu pasniedzēji, kas veido 10,7% no visiem mācībspēkiem. Stundu pasniedzēji tiek iesaistīti specifiskos studijuursos un līgums ar tiem tiek slēgts uz laiku, kad tiek īstenots attiecīgais studiju kurss. Piemēram tāda specifiska kursa docēšanā kā Apdrošināšanas iestāžu darbības grāmatvedība un analīze ir piesaistīta Finanšu un kapitāla tirgus komisijas speciāliste S.Glāzere. Zvērināta revidente I.Pētersone docē studiju kursu “Audits I”, kas dod iespēju studentiem labāk iepazīt audita specifiskos jautājumus no praktiskā aspekta. No citām fakultātēm tiek piesaistīti mācībspēki angļu valodas kursa docēšanai, kā arī Civilās aizsardzības un Vides aizsardzības docēšanai.

Programmā iesaistītais akadēmiskais personāls kvalitatīvi un kvantitatīvi nodrošina studiju programmas uzdevumu sasniegšanu neatkarīgi no citu augstākās izglītības iestāžu īstenotajām studiju programmām vai piedāvātajiem studiju kursiem. Par studiju programmā iesaistīto mācībspēku augsto kvalifikācijas līmeni liecina vairāki apsvērumi. Tie ir savas jomas redzamākie un atzītākie speciālisti Latvijā, ko apliecina viņu zinātniskais devums un LZP eksperta statuss. Piemēram, Sociālo zinātņu eksperta statuss ekonomikā un uzņēmējdarbībā ir vairākiem studiju

programmas docētājiem – prof. A. Batragai, prof. I.Būmanei, prof. M.Dunskai, prof. S. Jēkabsonei, prof. B. Slokai, as.prof. R.Šneiderei.

Pie tam, prof. I.Brūna, prof. I.Būmane un asoc.prof. R. Šneidere ir apstiprinātas par LR IZM Izglītības Kvalitātes valsts dienesta ekspertēm Tālākizglītības vispārējo un profesionālo izglītības programmu akreditācijai.

Studiju programmā iesaistīti virkne mācībspēku, kas vienlaikus praktizē grāmatvedības un nodokļu jomā, ir darba devēji, kas dod iespēju nemītīgi studējošiem piedāvāt tieši aktuālāko tēmu un jautājumu analīzi, teorijas attiecināšanu uz praksi. Par augsto docētāju profesionālo kvalifikāciju liecina arī to iesaistīšanās nozares profesionālajās organizācijās, piemēram LR Grāmatvežu asociācijā, Latvijas zvērinātu revidentu asociācijā un Latvijas nodokļu konsultantu asociācijā, tā dodot savu pienesumu nozares aktuālo jautājumu risināšanā. Akadēmiskā personāla kvalifikācijas celšanas politika nosaka, ka ikvienam mācībspēkam ir tiesības vismaz reizi gadā piedalīties ārvalstīs organizētajās konferencēs un semināros ar nolūku celtu profesionālo kvalifikāciju. Informācija par katra mācībspēka sasniegumiem atspoguļota tā CV. BVEF mācībspēki ir visu studiju materiālu autori un tie studentiem ir pieejami e-studijās.

Vēl jānorāda, ka akadēmiskā personāla augsto kvalifikāciju un profesionalitāti apstiprina sniegtās konsultācijas valsts institūcijām un komercstruktūru pārstāvjiem. Piemēram, prof. I.Brūna, prof. I.Būmane sniedz savus ekspertu atzinumus LR Finanšu Ministrijas Grāmatvedības un revīzijas politikas departamentam izstrādājot grāmatvedību reglamentējošos normatīvos aktus Latvijā. Arī Finanšu un grāmatvedības nodaļas absolventi bieži lūdz mācībspēkus konsultēt darba jautājumus.

Programmas īstenošanā iesaistītajam akadēmiskajam personālam valsts valodas zināšanas atbilst MK 7.07.2008. noteikumiem Nr. 733 "Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi".

Akadēmiskā personāla pārstāvji regulāri pilnveido savas svešvalodu zināšanas, gan lasot lekcijas ārvalstu augstskolās, gan apmeklējot LU HZF Lietišķās valodniecības centra organizētās angļu valodas no-darbības projekta "Akadēmiskā personāla atjaunotne un kompetenču pilnveide Latvijas Universitātē" Nr. 8.2.2.0/18/A/010 ietvaros.

Visi mācībspēki studentiem ir pieejami visu semestri, kas nav mazsvarīgi studiju kursu un programmas apguvei.

Ņemot vērā minēto, var droši apgalvot, ka programmas īstenošanā iesaistītas mācībspēku sastāvs dod iespēju pilnībā sasniegt studiju programmas mērķi un plānotos rezultātus, nodrošinot kā kvalitatīvu teorētisko zināšanu un pētniecības prasmju apguvi ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātņu nozarē, tā arī praktisko sagatavotību, kas dod iespējas veiksmīgi iesaistīties nozares problēmu risināšanā.

4.3. Informācija par doktora studiju programmas īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla zinātnisko publikāciju skaitu pārskata periodā, pievienojot svarīgāko publikāciju sarakstu, kas publicētas žurnālos, kuri tiek indeksēti datubāzēs Scopus vai WoS CC. Sociālajās zinātnēs un humanitārajās un mākslas zinātnēs var papildus skaitīt zinātniskās publikācijas žurnālos, kas tiek indeksēti ERIH+ (ja piemērojams).

4.4. Informācija par doktora studiju programmas īstenojošā iesaistītā akadēmiskā personāla iesaisti pētniecības projektos kā projekta vadītājiem vai galvenajiem izpildītājiem/ apakšprojektu vadītājiem/ vadošajiem pētniekiem, norādot attiecīgā projekta nosaukumu, finansējuma avotu, finansējuma apmēru. Informāciju sniegt par pārskata periodu (ja attiecināms).

4.5. Sniegt piemērus akadēmiskā personāla iesaistei zinātniskajā pētniecībā un/vai mākslinieciskajā jaunradē gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī (studiju programmas saturam atbilstošajās jomās) un iegūtās informācijas pielietojumam studiju procesā.

Studiju programmas akadēmiskais personāls veic zinātniski pētniecisko darbību, sadarbojoties ar citu valstu zinātniekiem, gan arī ar Latvijas zinātniekiem un institūcijām. Pētījumu rezultāti tiek prezentēti starptautiskās konferencēs un publicēti starptautiskajos izdevumos, kas indeksēti datu bāzes Web of Science, Scopus u.c.. Tā, piemēram, prof. Inta Brūna kopā ar Lietuvas, Igaunijas, Čehijas un Polijas zinātniekiem veikusi pētījumu par grāmatvedības normatīvā regulējuma jautājumiem dažādās ES valstīs (Subačienė, R.; Alver, L.; Brūna, I.; Hladika, M.; Mokošová, D.; Molín, J. 2018. Evaluation of accounting regulation evolution in selected countries, Entrepreneurship and Sustainability Issues 6(1): 139-175. Savukārt asoc. prof. Ruta Šneidere kopā ar Lietuvas zinātniekiem ir veikusi pētījumu par uzņēmumu finansiālajām grūtībām un to ietekmējošiem faktoriem (The waves of enterprises bankruptcy and the factors that determine them: the case of Latvia and Lithuania, Mackevičius J., Šneidere R. Tamulevičienė. D. ENTREPRENEURSHIP AND SUSTAINABILITY ISSUES Volume: 6 Issue: 1 Pages: 100-114 Published: SEP 2018).

Doc. Ivita Faituša kopā ar zinātniekiem no Maltas pētījusi iekšējā audita metodoloģiskos aspektus ([A comparative analysis of the EU public sector internal audit methodology and requirements](#) By: [Faitusa, Ivita](#); [Grima, Simon](#); [Baldacchino, Peter J.](#) NEW CHALLENGES OF ECONOMIC AND BUSINESS DEVELOPMENT - 2016 pp.231-243).

Par uzņēmējdarbības problēmām pētījumu veikušas prof. Inga Būmane un asoc. prof. Ruta Šneidere (Small Business Support Policy in Latvia By: Sneidere, Ruta; Būmane, Inga SOCIETY, INTEGRATION, EDUCATION, VOL. IV Book Series: Sabiedrība Integrācija Izglītība-Society Integration Education pp.: 448-462, 2016).

Studiju programmas akadēmiskais personāls zinātniski pētnieciskajā darbā iesaista arī studentus.

Tā, piemēram, asoc. prof. Inta Millere kopā studenti Džeinu Šteinbergu veikušas pētījumu par naudas plūsmas pārskata problemātiku (Use of cash flow statement in evaluation of company's financial situation using data from operating and liquidated companies in the Republic of Latvia By: Steinberga, Džeina; Millere, Inta NEW CHALLENGES OF ECONOMIC AND BUSINESS DEVELOPMENT - 2016 pp.: 775-788).

Katru gadu LU gadskārtējās starptautiskās konferences ietvaros tiek organizētas atsevišķas sekcijas sēdes par grāmatvedības, audita un nodokļu jautājumiem, kur tiek uzaicināti piedalīties gan ar referātiem gan kā klausītāji nozares profesionāļi, akadēmiskais personāls un studenti. Tā piemēram, LU 76. starptautiskās konferences ietvaros tika organizēta sekcija "Grāmatvedības un audita jaunie izaicinājumi". Lai motivētu studentus iesaistīties zinātniski pētnieciskajā darbā, programmas studentiem bija dots praktisks uzdevums rakstīt eseju par minētajā konferencē

gūtajām atziņām.

Arī doktoranti tiek iesaistīti kopīgos pētījumos ar programmas akadēmisko personālu.

Tā, piemēram asoc. prof. Ruta Šneidere kopā ar doktoranti M. Tissen veic pētījumus par finanšu pārskatu analīzes metožu modifikācijām (THE MODIFICATION OF LIQUIDITY RATIO FOR THE COMPANY'S SOLVENCY ASSESSMENT By: Tissen, Maria; Sneidere, Ruta NEW CHALLENGES OF ECONOMIC AND BUSINESS DEVELOPMENT - 2017: DIGITAL ECONOMY pp. 660-670 , 2017).

Savukārt prof. I.Brūna kopā ar doktoranti J. Pouhu pēta nodokļu aspektus (Update on tax control practice in Latvia in the scope of VAT DIRECTIVE 2006/112/ECBy: Bruna, Inta; Pouha, Julia PROCEEDINGS OF THE 5TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON ACCOUNTING, AUDITING, AND TAXATION (ICAAT 2016) Book Series: AEBMR-Advances in Economics Business and Management Research Volume: 27 pp.: 23-33, 2016).

Akadēmiskais personāls iesaistās arī dažādos starptautiskajos un vietējos pētniecības projektos.

Piemēram, Akadēmiskās attīstības projekts "Promoting of Cooperation of EU Universities in Accounting and Audit: Studies and Science" (01/10/2016- 31/12/2016 LU Latvia, Estonia, Lithuania, Malta and Spain), projekta dalībnieki prof. I.Brūna, doc. I.Faituša, asoc. prof. I.Millere. Savukārt asoc. prof. R.Šneidere ESF projektā "Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana ES struktūrfondu projekts NOZARES EKSPERTU PADOMES (NEP01/12/2010-30/11/2015) piedalījies ekspertes statusā. Profesore S. Saksonova īstenojusi projektu pētnieka statusā "Zinātniskais pētījums "Theory and Practice of Managerial and Financial Accounting, Analysis and Audit of Business Entities' Operations" (01/03/2015-11/05/2015 state registration number 0113U007515, Ukraine).

Apjomīgu pētījumu par nodokļu reformas efektivitāti lektore L.Leitāne un L. Bule veikušas sadarbībā ar Latvijas Republikas tiesībsargu (Nodokļu reforma neapliekamā minimuma, atvieglojumu un attaisnoto izdevumu piemērošanas problēmu, efektivitātes un risinājumu izvērtējumā, 2019).

Aktualizējot studiju kursu saturus, vienmēr lekciju temati un semināru materiāli tiek papildināti ar akadēmiskā personāla zinātnisko pētījumu rezultātiem, tā dodot studentiem iespēju iepazīties ar ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares zinātniskām un praktiskām novitātēm.

Studiju programmā iesaistītā akadēmiskā personāla zinātniski pētnieciskās aktivitātes detalizētā izklāstā ir pieejamas CV, kas pievienoti studiju virziena "Ekonomika" pašnovērtējuma ziņojuma 7.pielikumā

Kopumā var secināt, ka akadēmiskā personāla pētījuma tēmas ir studiju programmas saturam atbilstošajās jomās un pētījumu rezultāti ir izmantojami turpmākajā studiju procesā.

4.6. Mācībspēku sadarbības novērtējums, norādot mehānismus sadarbības veicināšanai, studiju kursu/ moduļu savstarpējās sasaistes nodrošināšanā. Norādīt arī studējošo un mācībspēku skaita attiecību studiju programmas ietvaros (pašnovērtējuma ziņojuma iesniegšanas brīdī).

Bakalaura studiju programmā "Grāmatvedība, analīze un audits" iesaistīto mācībspēku sadarbība ir regulāra. Piemēram, ik mēneša Finanšu un grāmatvedības nodaļas sēdēs tiek pārrunāti jautājumi, kas saistās ar studiju kursu satura pilnveidošanu e- studiju vidē. Latvijas Universitātes Informācijas

tehnoloģiju departaments regulāri piedāvā e-studiju apmācību seminārus pasniedzējiem "E-studiju vides jeb Moodle uzlabojumi".

Lai sekmētu Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes nodaļas mācībspēku organizēšanu un sadarbību noteiktos akadēmiskos virzienos, pamatojoties dekāna norādījumu Nr.BVEF-A43.1/57 ir apstiprināti akadēmiskās darbības virzienu vadītāji no vēlētā akadēmiskā personāla vidus. Akadēmiskās darbības virzienu vadītāji divas reizes gadā nodaļās organizē metodiskos seminārus par aktuāliem jautājumiem, kas saistīti ar studiju kursu satura pilnveidošanu, lekciju un semināru organizēšanu, e- studiju attīstīšanu, jaunākās literatūras iekļaušanu studijuursos.

Tā, piemēram, viens no metodiskiem semināriem bija veltīts grāmatvedības kursu satura pilnveidošanai ņemot vērā jaunās ES Direktīvas prasības par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem. Būtiskas studiju kursa satura izmaiņas bija jāievieš pēc LR Finanšu ministrijas īstenotās nodokļu reformas, šiem jautājumiem tika veltīti vairāki metodiskie semināri.

Fakultātē regulāri notiek Radošie forumi, kur mācību spēkiem ir iespēja iepazīstināt pārējos kolēģus ar savu pieredzi un sasniegumiem, kā arī gūt noderīgu informāciju turpmākajiem pētījumiem un citām aktivitātēm.

Piemēram, radošajā forumā "Grāmatvedības, analīzes un audita teorijas un praktiskās politikas sinerģija" programmas docētāji dalījās pieredzē par nozares svarīgākiem pētījumiem, par aktualitātēm revīzijas nozarē, par mācību praksi nozīmīgu studiju procesa organizācijā. Savukārt radošajā forumā Darba tirgus pētījumi tautsaimniecības ilgtspējīgas attīstības un plaukstošas izaugsmes kontekstā mācībspēki dalījās pieredzē un diskutēja par tautsaimniecības attīstības tendencēm un nākotnes izaicinājumiem.

Viens no radošiem forumiem 2018. gadā bija veltīts LU mācībspēku starptautisko sakaru uzlabošanas iespējām, LU iekšējā atbalsta sistēmai un zinātnieku iespējām dalībai H2020. Otrajā forumā fakultātes pēc doktorantūras zinātnieces O.Rajevska un A. Cimdiņa iepazīstināja ar saviem pētījuma rezultātiem.

Mācībspēku sadarbība izpaužas arī nodarbību hospitēšanā. Tā piemēram, 2018./2019.g. tālākizglītības programmas „Docētāju koleģiālās mācīšanās pieredzes veicināšana” ietvaros studiju programmas docētāji praktizēja kolēģu nodarbību apmeklēšanu. Prof. S.Saksonova apmeklēja prof. A.Cekula lekciju "Informācija un komunikācija uzņēmējdarbības vadīšanā" Vadības teorija kursa ietvaros, savukārt prof. A. Cekuls apmeklēja prof. S. Saksonovas lekciju "Ilgttermiņa ieguldījumu efektivitātes noteikšanas metodes". Nodarbību savstarpējas apmeklēšanas laikā notiek pieredzes apmaiņa un pasniegšanas metožu apspriede. Tāda prakse ļauj bagātināt katra mācībspēka pasniegšanas metodes un stilu. Šī prakse tiks turpināta fakultātē saskaņā ar 29.08.2019.g. BVEF dekāna norādījumu par nodarbību hospitēšanu, tajā tiks iesaistīti visi fakultātes mācībspēki no dažādām nodaļām. Sākot ar 2019.gadu fakultātē ir izveidota jauna formalizēta sistēma mācībspēku hospitācijai, kas nodrošina papildiespējas pilnveidot studiju procesu un celt nodarbību kvalitāti.

Uz pašnovērtējuma ziņojuma sagatavošanas brīdi, studiju programmā ir 214 studējošie. Studējošo un mācībspēku skaita attiecība studiju programmas ietvaros ir 7,6 .

Kopumā var secināt, ka programmā iesaistīto mācībspēku sadarbība ir laba, tā ir vērsta uz studiju kursu pilnveidi un savstarpējo sasaisti un fakultātē ir izstrādāts mehānisms sadarbības veicināšanai.

Pielikumi

III. Studiju programmas raksturojums - 1. Studiju programmas raksturojošie parametri		
Kopīgās studiju programmas atbilstība Augstskolu likuma prasībām (tabula)		
Statistika par studējošajiem pārskata periodā	Statistikas dati par studējošajiem bakalaura studiju programmā GAA.docx	Statistical data on students of the Bachelor GAA.docx
III. Studiju programmas raksturojums - 2. Studiju saturs un īstenošana		
Studiju programmas atbilstība valsts izglītības standartam	Bakalaura studiju programmasGAA atb. stand.docx	GAA Compliance of the Bachelor Study Programme.docx
Studiju programmā iegūstamās kvalifikācijas atbilstību profesijas standartam (ja piemērojams)		
Studiju programmas atbilstību atbilstošās nozares specifiskajam normatīvajam regulējumam (ja piemērojams)		
Studiju kursu/ moduļu kartējums studiju programmas studiju rezultātu sasniegšanai	Bakalaura studiju programmas GAA kartējums.docx	Mapping of the Bachelor GAA.docx
Studiju programmas plāns (katram studiju programmas īstenošanas veidam un formai)	Studiju programmas GAA plāni.docx	Full GAA.docx
Studiju kursu/ moduļu apraksti	ABSP_Gramatv_anal_aud.docx	BSP_GAA.docx
Studiju programmas raksturojums - Citi obligātie pielikumi		
Par studiju programmas apgūšanu izsniedzamā diploma paraugs	GAA dipl.docx	GAA diploma Eng.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem nodrošinās iespējas turpināt izglītības iegūvi citā studiju programmā vai citā augstskolā/ koledžā (līgums ar citu akreditētu augstskolu vai koledžu), ja studiju programmas īstenošana tiks pārtraukta	129_lem_BVEF_3_12_2019.jpg	Domes lēmumi eng pielikums 17.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem garantē zaudējumu kompensāciju, ja studiju programma augstskolas vai koledžas rīcības (darbības vai bezdarbības) dēļ netiek akreditēta vai tiek atņemta studiju programmas licence un studējošais nevēlas turpināt studijas citā studiju programmā.	apliec par zaud atliidz.pdf	Confirmation.docx
Augstskolas/ koledžas apliecinājums par studiju programmas īstenošanā iesaistāmo mācībspēku attiecīgo svešvalodu prasmi vismaz B2 līmenī atbilstoši Eiropas Valodas prasmes novērtējuma līmeņiem (līmeņu sadalījums pieejams tīmekļvietnē www.europass.lv, ja studiju programmu vai tās daļu īsteno svešvalodā.	svesval apliecin.pdf	Confirmation 3.docx
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas doktora studiju programmas, apliecinājums, ka doktora studiju programmas akadēmiskā personāla sastāvā ir ne mazāk kā pieci doktori, no kuriem vismaz trīs ir Latvijas Zinātnes padomes apstiprināti eksperti tajā zinātnu nozarē vai apakšnozarē, kurā studiju programma plāno piešķirt zinātnisko grādu.		
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, apliecinājums, ka akadēmisko studiju programmu akadēmiskais personāls atbilst Augstskolu likuma 55. panta pirmās daļas trešajā punktā noteiktajām prasībām.	apliec par 55.pantu.pdf	Confirmation 4.docx
Studiju līguma paraugs/-i	studiju līguma forma pilsoņiem un nepilsoņiem.doc	Līgums ENG.docx
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, kurās paredzēts, ka studēs mazāk nekā 250 pilna laika studējošie, attiecīgs Augstākās izglītības padomes atzinums atbilstoši Augstskolu likuma 55. panta otrajai daļai.	AIP atzinums GAA GA.pdf	Conclusions of Council of Higher Education.docx

Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija

Augstākās izglītības iestāde	<i>Ekonomika</i>
Studiju programmas nosaukums	<i>Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija</i>
Izglītības klasifikācijas kods (IKK)	<i>45311</i>
Studiju programmas veids	<i>Akadēmiskā maģistra studiju programma</i>
Studiju programmas direktora vārds	<i>Inna</i>
Studiju programmas direktora uzvārds	<i>Šteinbuka</i>
Studiju programmas direktora e-pasts	<i>inna.steinbuka@lu.lv</i>
Studiju programmas vadītāja/ direktora akadēmiskais/ zinātniskais grāds	<i>Dr.hab.oec., Prof.</i>
Studiju programmas direktora telefona numurs	<i>67034444</i>
Studiju programmas mērķis	<i>Studiju programmas pamatmērķis ir gatavot mūsdienīgi izglītotus speciālistus, kuri būs spējīgi risināt ar Eiropas integrācijas procesiem saistītas aktuālās ekonomiskā rakstura un starpdisciplināras problēmas, strādājot dažādās valsts un starptautiskās institūcijās, publiskajā un privātajā sektorā un nevalstiskajās organizācijās, t.sk. uzņēmējdarbības jomā.</i>
Studiju programmas uzdevumi	<ol style="list-style-type: none"> <i>1. veicināt iepriekš iegūtās specialitātes tālāku apguvi atbilstoši mūsdienīgajiem Eiropas Savienības un dalībvalstu izaicinājumiem;</i> <i>2. sekmēt jaunu starpdisciplināru zināšanu un mūsdienīgu prasmju apguvi;</i> <i>3. attīstīt studentos zinātniski pētnieciskā darba iemaņas, spējas patstāvīgi apgūt, kritiski analizēt un pielietot iegūtās zināšanas, kas balstītas uz zinātniskās literatūras, citu informācijas avotu un personiski veiktā pētījuma materiālu bāzes;</i> <i>4. nodrošināt studiju procesu ar augsti kvalificētiem LU dažādu fakultāšu mācību spēkiem, vieslektoriem no universitātēm ārzemēs, kā arī ar speciālistiem un ekspertiem no Latvijas valsts un ES institūcijām;</i> <i>5. loģiskā un pēctecīgā pētniecības gaitā nostiprināt prasmes izvērīt un pārbaudīt hipotēzes un racionāli strādāt ar informāciju;</i> <i>6. argumentēti izstrādāt un formulēt secinājumus par veikto pētījumu un izvērīt priekšlikumus;</i> <i>7. piesaistīt ārvalstu studentus "Eiropas studiju un ekonomiskās diplomātijas" programmā.</i>

Sasniedzamie studiju rezultāti	<p>Studiju programmas realizācijas rezultātā tiek attīstītas studējošo analītiskās spējas un padziļināta izpratne par aktuālām politiskajām, sociālajām un ekonomiskajām pārmaiņām Eiropā, kā arī ir iegūtas iemaņas konkrētu procesu ceļoņu un seku identificēšanā. Absolvējot Eiropas studiju un ekonomiskās diplomātijas programmu, studenti iegūs nepieciešamās zināšanas un prasmes darbam Eiropas Savienības un citās starptautiskajās institūcijās, kā arī valsts publiskajā un privātajā sektorā. Studenti tiek sagatavoti analītisko un vadības funkciju veikšanai ekonomiskajā sfērā, darbam diplomātiskajā sektorā, ekonomiskās lobēšanas aktivitātēm Eiropas Savienības līmenī, kā arī tālākām studijām doktorantūrā, veidojot karjeru akadēmiskajā un zinātniskajā vidē. Absolventu vispusīgas ES zināšanas, diplomātiskās prasmes, analītiskās spējas un padziļinātas prasmes ekonomikā ir vērtīgas visās tautsaimniecības jomās.</p> <p>Programmas īstenošanas gaitā absolventi iegūst:</p> <p>Zināšanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • padziļināta izpratne par aktuālām politiskajām, sociālajām un ekonomiskajām pārmaiņām Eiropā; • izpratne par ES valstu integrācijas ieguvumiem un riskiem, kā arī ES institūciju funkcijām, mijiedarbību un darba metodēm; • zināšanas starptautiskajā ekonomikā, starptautiskajā politikā un starptautiskajās tiesībās un izpratne par šo disciplīnu mijiedarbību; • izpratne par globalizācijas procesa attīstību, sekām un ietekmi uz ES; • izpratne par ārējās politikas principu analīzi un ES lomu pasaules politikas veidošanā; • izpratne par ekonomiskās diplomātijas, kā arī sarunu vešanas teoriju un praksi; • teorētiskās zināšanas zinātniski pētnieciskajam darbam. <p>Prasmes:</p> <p>Profesionālās prasmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izprast pasaules ekonomikā notiekošos procesus un to ietekmējošos faktorus; • izprast Latvijas ekonomisko situāciju pašreizējos globalizācijas un integrācijas apstākļos; • praktiski pielietot spējas kritiski un analītiski izvērtēt mainīgo situāciju starptautiskajā un Latvijas tirgū; • piemērot teorētiskās zināšanas un starpdisciplināro pieeju salīdzinošas ES un dalībvalstu analīzes veikšanā; • profesionāli vest sarunas; • izmantot statistisko datu kvantitatīvo un faktu kvalitatīvo analīzi; • atpazīt nepatiesu informāciju un loģiski pamatot secinājumus; • veikt prezentācijas un izstrādāt kopsavilkumus; • veikt pētījumus nozarē, izmantojot piemēroti precīzu metodoloģiju; <p>Organizatoriskās un vadības prasmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pieņemt lēmumus mainīgajos tirgus apstākļos; • plānot, vadīt un organizēt savu un citu darbu starptautiskā vidē; • plānot savu profesionālo izaugsmi, karjeru; <p>Saskarsmes prasmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kvalitatīvi un radoši darboties starptautiskajā vidē; • sekmīgi vadīt darbus privātajā sektorā, valsts un nevalstiskajās organizācijās; • stādāt profesionālā daudz nacionālā komandā un multikulturālā vidē; • veiksmīgi komunicēt ar kolēģiem, klientiem, Latvijas un ārvalstu partneriem; <p>Prasme mācīties:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praktiski izmantot zināšanas un to sistemātisku padziļināšanu; • veikt patstāvīgus pētījumus; • darboties ekspertīžu un konsultāciju sniegšanas jomā par starptautiskās ekonomikas un biznesa jautājumiem; • sameklēt, sakārtot, apstrādāt un prezentēt informāciju; • patstāvīgi mācīties, apgūt jaunas iemaņas, nepārtraukti paaugstināt savu kvalifikāciju; • piedalīties starptautiskajos pētniecības projektos, kā arī turpināt patstāvīgu pētniecisko darbību, izstrādājot promocijas darbus; • profesionāli prezentēt un argumentēt savu viedokli Latvijas un ārvalstu sabiedrībai; <p>Datorprasme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • profesionāli strādāt ar datoru; • izmantot darba pienākumu izpildei specifiskas datorprogrammas; • veikt analītiskus aprēķinus, izmantojot kvantitatīvās analīzes metodes un pieejamās datorprogrammas. <p>Kompetences:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sniegt pamatotus secinājumus par ES integrācijas procesiem; • analizēt ES attīstības scenārijus; • skaidrot un lietot ES likumus un direktīvas; • izvērtēt Eiropas Savienības lomu pasaulē un ārējo vidi no politiskā, drošības un ekonomiskā skatupunkta; • praktiski pielietot jaunākās atziņas ekonomikas zinātnē; • interpretēt Eiropas līmeņa notikumus, attīstību un politiku nacionālā, reģionālā un vietējā ietvarā; • izprast viedokļus, kas izriet no dažādiem ar Eiropu nesaistītiem nacionālajiem un kultūras pamatiem un to respektēšana; • izstrādāt un publiski aizstāvēt maģistra darbu.
--------------------------------	--

Studiju programmas varianti

Pilna laika klātie - 2 gadi - latviešu

Studiju veids un forma	<i>Pilna laika klātie</i>
Īstenošanas ilgums (gados)	2
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	0
Īstenošanas valoda	<i>latviešu</i>
Studiju programmas apjoms (KP)	80
Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	<i>Akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds ekonomikā vai vadības zinātnē. Akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds citās sociālo zinātņu vai dabaszinātņu, vai humanitāro zinātņu jomās un vērā ņemama darba pieredze ekonomikas nozarē, kas ietver atbilstošas priekšzināšanas. Priekšzināšanas un profesionālas prasmes tiek pārbaudītas ar kombinētās pārbaudes formas palīdzību – CV + motivācijas vēstule + pārrunas (angļu valodā) + tests. - Dzīves gājums un pieredze (jāiesniedz dzīves gājuma apraksts (CV)), tai skaitā, pieredze dažādos Eiropas integrācijas jautājumos, starptautiskās un starpkultūru komunikācijas pieredze, līdzdalība sabiedriskās aktivitātēs un organizācijās. - Motivācija studēt “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” maģistra studiju programmā, gaidas un iespējamās maģistra darba tēmas izvēles pamatojums (jāiesniedz motivācijas vēstule, kura tiek vērtēta pēc noteiktiem kritērijiem). - Angļu valodas zināšanas – pārrunas angļu valodā : 1. Ārvalstniekiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti, kas atbilst vismaz B2 līmenim, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā; 2. Pārējiem reflektantiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti vai citi apliecinājumi par angļu valodas prasmi, kas atbilst vismaz B2 līmenim vai vērtējums angļu valodā iepriekšējās izglītības dokumentā (atzīmei jābūt ne zemākai kā 7 (10 ballu skalā) vai vērtējums iestājpārbaudījumā, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā). - Tests ekonomikas priekšzināšanu un profesionālo prasmju pārbaudei, kas tiek realizēts: 1. Ārvalstniekiem - attālināti izmantojot interneta tiešsaisti; 2. Pārējiem reflektantiem – klātienē.</i>
legūstamais grāds (latviešu valodā)	<i>Sociālo zinātņu maģistra grāds starptautiskajā ekonomikā</i>
legūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	—

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

Pilna laika klātie - 1 gadi - latviešu

Studiju veids un forma	<i>Pilna laika klātie</i>
Īstenošanas ilgums (gados)	1

Īstenošanas ilgums (mēnešos)	0
Īstenošanas valoda	latviešu
Studiju programmas apjoms (KP)	40
Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	<i>Akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds sociālo zinātņu jomā ekonomikā, vadības zinātnē vai tām pielīdzināmā nozarē ar kopējo studiju ilgumu ne mazāk kā 4 gadi jeb 160 KP. Priekšzināšanas un profesionālas prasmes tiek pārbaudītas ar kombinētās pārbaudes formas palīdzību - CV + motivācijas vēstule + pārrunas (angļu valodā) + tests. - Dzīves gājums un pieredze (jāiesniedz dzīves gājuma apraksts (CV)), tai skaitā, pieredze dažādos Eiropas integrācijas jautājumos, starptautiskās un starpkultūru komunikācijas pieredze, līdzdalība sabiedriskās aktivitātēs un organizācijās. - Motivācija studēt "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" maģistra studiju programmā, gaidas un iespējamās maģistra darba tēmas izvēles pamatojums (jāiesniedz motivācijas vēstule, kura tiek vērtēta pēc noteiktiem kritērijiem). - Angļu valodas zināšanas - pārrunas angļu valodā : 1. Ārvalstniekiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti, kas atbilst vismaz B2 līmenim, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā; 2. Pārējiem reflektantiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti vai citi apliecinājumi par angļu valodas prasmi, kas atbilst vismaz B2 līmenim vai vērtējums angļu valodā iepriekšējās izglītības dokumentā (atzīmei jābūt ne zemākai kā 7 (10 ballu skalā) vai vērtējums iestājpārbaudījumā, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā). - Tests ekonomikas priekšzināšanu un profesionālo prasmju pārbaudei, kas tiek realizēts: 1. Ārvalstniekiem - attālināti izmantojot interneta tiešsaisti; 2. Pārējiem reflektantiem - klātienē.</i>
Iegūstamais grāds (latviešu valodā)	<i>Sociālo zinātņu maģistra grāds starptautiskajā ekonomikā</i>
Iegūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	—

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

Pilna laika klātiešana - 1 gadi - angļu

Studiju veids un forma	<i>Pilna laika klātiešana</i>
Īstenošanas ilgums (gados)	1
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	0
Īstenošanas valoda	angļu
Studiju programmas apjoms (KP)	40

Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	Akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds sociālo zinātņu jomā ekonomikā, vadības zinātnē vai tām pielīdzināmā nozarē ar kopējo studiju ilgumu ne mazāk kā 4 gadi jeb 160 KP. Priekšzināšanas un profesionālas prasmes tiek pārbaudītas ar kombinētās pārbaudes formas palīdzību - CV + motivācijas vēstule + pārrunas (angļu valodā) + tests. - Dzīves gājums un pieredze (jāiesniedz dzīves gājuma apraksts (CV)), tai skaitā, pieredze dažādos Eiropas integrācijas jautājumos, starptautiskās un starpkultūru komunikācijas pieredze, līdzdalība sabiedriskās aktivitātēs un organizācijās. - Motivācija studēt "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" maģistra studiju programmā, gaidas un iespējamās maģistra darba tēmas izvēles pamatojums (jāiesniedz motivācijas vēstule, kura tiek vērtēta pēc noteiktiem kritērijiem). - Angļu valodas zināšanas - pārrunas angļu valodā : 1. Ārvalstniekiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti, kas atbilst vismaz B2 līmenim, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā; 2. Pārējiem reflektantiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti vai citi apliecinājumi par angļu valodas prasmi, kas atbilst vismaz B2 līmenim vai vērtējums angļu valodā iepriekšējās izglītības dokumentā (atzīmei jābūt ne zemākai kā 7 (10 ballu skalā) vai vērtējums iestājpārbaudījumā, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā). - Tests ekonomikas priekšzināšanu un profesionālo prasmju pārbaudei, kas tiek realizēts: 1. Ārvalstniekiem - attālināti izmantojot interneta tiešsaisti; 2. Pārējiem reflektantiem - klātienē.
Iegūstamais grāds (latviešu valodā)	Sociālo zinātņu maģistra grāds starptautiskajā ekonomikā
Iegūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	—

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

Pilna laika klātienē - 2 gadi - angļu

Studiju veids un forma	Pilna laika klātienē
Īstenošanas ilgums (gados)	2
Īstenošanas ilgums (mēnešos)	0
Īstenošanas valoda	angļu
Studiju programmas apjoms (KP)	80

Uzņemšanas prasības (latviešu valodā)	<p>Akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds ekonomikā vai vadības zinātnē. Akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds citās sociālo zinātņu vai dabaszinātņu, vai humanitāro zinātņu jomās un vērā ņemama darba pieredze ekonomikas nozarē, kas ietver atbilstošas priekšzināšanas. Priekšzināšanas un profesionālas prasmes tiek pārbaudītas ar kombinētās pārbaudes formas palīdzību – CV + motivācijas vēstule + pārrunas (angļu valodā) + tests. - Dzīves gājums un pieredze (jāiesniedz dzīves gājuma apraksts (CV)), tai skaitā, pieredze dažādos Eiropas integrācijas jautājumos, starptautiskās un starpkultūru komunikācijas pieredze, līdzdalība sabiedriskās aktivitātēs un organizācijās. - Motivācija studēt “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” maģistra studiju programmā, gaidas un iespējamās maģistra darba tēmas izvēles pamatojums (jāiesniedz motivācijas vēstule, kura tiek vērtēta pēc noteiktiem kritērijiem). - Angļu valodas zināšanas – pārrunas angļu valodā : 1. Ārvalstniekiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti, kas atbilst vismaz B2 līmenim, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā; 2. Pārējiem reflektantiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti vai citi apliecinājumi par angļu valodas prasmi, kas atbilst vismaz B2 līmenim vai vērtējums angļu valodā iepriekšējās izglītības dokumentā (atzīmei jābūt ne zemākai kā 7 (10 ballu skalā) vai vērtējums iestājpārbaudījumā, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā). - Tests ekonomikas priekšzināšanu un profesionālo prasmju pārbaudei, kas tiek realizēts: 1. Ārvalstniekiem - attālināti izmantojot interneta tiešsaisti; 2. Pārējiem reflektantiem – klātienē.</p>
legūstamais grāds (latviešu valodā)	Sociālo zinātņu maģistra grāds starptautiskajā ekonomikā
legūstamā kvalifikācija (latviešu valodā)	—

Īstenošanas vietas

Īstenošanas vietas nosaukums	Pilsēta	Adrese
Latvijas Universitāte	RĪGA	RAIŅA BULVĀRIS 19, CENTRA RAJONS, RĪGA, LV-1050

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (1. Studiju programmas raksturojošie parametri)

1.1. Izmaiņu studiju programmas parametros, kas notikušas kopš iepriekšējās studiju virziena akreditācijas lapas izsniegšanas vai studiju programmas licences izsniegšanas, ja studiju programma nav iekļauta studiju virziena akreditācijas lapā, apraksts un analīze.

Akreditācijas periodā maģistra studiju programmā "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" mainīts programmas nosaukums, kods un iegūstamais grāds. Kā arī studiju programma tiek realizēta studiju virzienā "Ekonomika". Līdz izmaiņām programma "Eiropas studijas" tika īstenota virzienā "Socioloģija, politoloģija un antropoloģija". Izmaiņas apstiprinātas ar Akadēmiskās informācijas centra lēmumu Nr. 2019/12-I 2019. gada 8. augustā.

1.2. Statistikas dati par studējošajiem studiju programmā, studējošo skaita dinamika, skaita izmaiņu ietekmes faktoru analīze un novērtējums. Analizējot, atsevišķi izdalīt dažādas studiju formas, veidus, valodas.

Līdz ar pieaugošo konkurenci augstākās izglītības tirgū, kā arī izmaiņām pieprasījumā, kas saistītas ar aktualitāšu maiņu starptautiskajā politiskajā un ekonomiskajā vidē, ar katru gadu arvien vairāk ir samazinājies to studentu skaits, kas izvēlējušies studēt akadēmiskajā maģistra studiju programmā "Eiropas studijas" - pilnveidotās maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" iepriekšējais nosaukums (Maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" izmaiņu pamatojumu skatīt 1.pielikumā). Tāpēc tika pieņemts lēmums meklēt iespēju palielināt programmas pievilcību, atjaunojot tās unikalitāti un vienlaikus saglabājot un stiprinot programmas esošās konkurētspējīgās priekšrocības.

Līdzīga situācija ir izveidojusies arī ar maģistra studiju programmu "Starptautiskās attiecības (ekonomika)" - direktore – Prof. Ērika Šumilo.

Pēc intensīvām konsultācijām ar LU BVEF vadību, darba devējiem un studējošiem, tika ierosināts ieviest būtiskas izmaiņas maģistra studiju programmā "Eiropas studijas".

Izmaiņu būtība ir sekojoša:

1. Maģistra studiju programmas "Eiropas studijas" tiek pārveidota par maģistra studiju programmu "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija", konsolidējot maģistra studiju programmu "Eiropas Studijas" un maģistra studiju programmu "Starptautiskās attiecības (ekonomika)";
2. Maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" piešķiramais grāds ir "sociālo zinātņu maģistra grāds starptautiskajā ekonomikā";
3. Viengadīgas un divgadīgas maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" izveidošana;
4. Jaunu studiju plānu izveidošana viengadīgai un divgadīgai maģistra studiju programmai "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija";
5. Maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" pievienošana LU

studiju virzienam "Ekonomika".

6. gada 8. augustā Akadēmiskā informācijas centra Studiju kvalitātes komisija atzinīgi novērtēja izmaiņas studiju programmā un pieņēma lēmumu (Nr. 2019/12-I) apstiprināt izmaiņas studiju virzienā "Socioloģija, politoloģija un antropoloģija" un tam atbilstošajā akadēmiskajā maģistra studiju programmā "Eiropas studijas": mainīt studiju virzienu, kuram atbilst studiju programma, no "Socioloģija, politoloģija un antropoloģija" uz studiju virzienu "Ekonomika"; mainīt studiju programmas nosaukumu no "Eiropas studijas" uz "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija"; mainīt iegūstamā grāda nosaukumu no "Sociālo zinātņu maģistra grāds Eiropas studijās" uz "Sociālo zinātņu maģistra grāds starptautiskajā ekonomikā" un mainīt studiju programmas uzņemšanas noteikumus.

Studiju programma tiek īstenota pilna laika klātienes formā, 4 semestru garumā, latviešu un angļu valodā. Periodā no 2012./2013. līdz 2018/2019.akad.gadam interese par programmu ir ievērojami samazinājusies. Kopējais studentu skaits programmā no tās izveidošanas 2001.gadā pa gadiem ir pakāpeniski samazinājies par 75%. Lai gan kopš 2013./2014.akad.gada vērojama studentu skaita stabilizēšanās, kopējais studējošo skaits gadā ir zems un ir vidēji 32 studējošie gadā. Salīdzinoši ar programmas sākotnējiem rādītājiem, kad vidēji gadā studēja 127 studenti, šis ir zems rādītājs un ir skaidrojams ne tikai ar Latvijas demogrāfisko situāciju, bet arī ar pieaugušo konkurenci starp dažādu augstskolu maģistru programmām, kuru ietvaros studenti lielākā vai mazākā mērā var iegūt zināšanas Eiropas jautājumos. Studentu skaita samazināšanos ietekmē arī studējošo atbirums. Studējošo atbirumam ir vairāki iemesli: studējošo nespēja apvienot studijas ar darbu (lielākā daļa maģistratūras studentu ir nodarbināti pilna laika darbā); mainoties finansējuma avotam (zaudējot rotācijas dēļ valsts budžeta vietu); neizpildītas akadēmiskās (studiju kursu prasību neizpilde) vai finansiālās saistības (studiju maksas savlaicīga nesamaksāšana). Tāpat atsevišķi studējošie pamet studijas, jo trūkst interese par izvēlēto studiju programmu. 2.pielikumā pievienoti statistikas dati par studējošajiem pārskata periodā.

1.3. Analīze un novērtējums par studiju programmas nosaukuma, iegūstamā grāda, profesionālās kvalifikācijas vai grāda un profesionālās kvalifikācijas mērķu un uzdevumu, studiju rezultātu, kā arī uzņemšanas prasību savstarpējo sasaisti.

Programma "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" ir iecerēta kā bakalaura programmas "Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija" (Direktore: Prof. Ērika Šumilo) turpinājums un sniegs maģistrantiem tādu akadēmiskās kvalifikācijas līmeni, kas ir nepieciešams studijām doktorantūrā. Tādēļ maģistra studiju programmas apakšmērķis ir starptautisko ekonomisko attiecību padziļināta apguve, kurā īpaša uzmanība pievērsta starptautiskās ekonomikas un ekonomiskās diplomātijas teorētiskajām un praktiskajām problēmām, starptautiskajai tirdzniecībai un finansēm, kā arī starptautisko tiesību un starptautiskās politikas ekonomiskajiem aspektiem.

Uz programmas saturu nepārprotami norāda programmas nosaukums - maģistra studiju programma "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija". Tas precīzi un skaidri ataino programmas mērķi un atbilst programmas saturam, kas no vienas puses piedāvā multidisciplināro un starpdisciplināro studiju kursu apguvi, bet no otras puses visi kursi ir fokusēti ekonomiskās diplomātijas virzienā.

Pēc maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" absolvēšanas tiek piešķirts Sociālo zinātņu maģistra grāds starptautiskajā ekonomikā. Iegūstamais sociālo zinātņu maģistra grāds norāda uz programmas piederību sociālajām zinātnēm, tomēr plašais un abstraktais

jēdziens "Eiropas studijas" tiek aizstāts ar daudz precīzāku, iemaņas un kompetenci norādošu vārdu savienojumu - starptautiskā ekonomika. Tāpēc iegūstamais grāds ir precīzi definēts un atbilst kā studiju programmas saturiskajai ievirzei, tā arī MK noteikumu Nr.240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" 22.punktam un ir formulēts atbilstoši MK noteikumos Nr.49 "Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm" definētajam zinātnes nozaru klasifikatoram.

Akadēmisko maģistra studiju programmu "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" absolventiem ir tiesības turpināt augstākā līmeņa - doktorantūras - studijas LU kā arī citu augstskolu īstenotajās doktorantūras programmās.

Izglītības standarta 15.pants nosaka, ka maģistra studiju programmas galvenais mērķis ir nodrošināt zināšanu, prasmju un kompetences kopumu atbilstoši Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajām ietvarstruktūras 7. līmeņa zināšanām, prasmēm un kompetencei. Savukārt 16.pants paredz, ka maģistra studiju programmas saturam ir jānodrošina tādu studiju rezultātu sasniegšanu, kas ietver padziļinātu teorētisko zināšanu iegūšanu un pētniecības iemaņu un prasmju attīstīšanu izvēlētajā zinātnes jomā. Pilnveidotās programmas saturs ir vērsts uz specifisku zināšanu, kritiskās izpratnes un specifisku problēmu risināšanas prasmju attīstīšanu starptautiskajā ekonomikā un atbilst Izglītības standarta augšminētajām prasībām.

Savukārt izglītības standarta 19. un 20.pantā teikts, ka pilna laika studijās ne mazāk kā 30% no maģistra studiju programmas apjoma (izņemot maģistra darba izstrādei paredzēto apjomu) veido kontaktstundas. Maģistra studiju programmai "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" šī prasība ir ievērota. Tāpat ir ievērota prasība par to, ka maģistra studiju obligātajā daļā, izņemot maģistra darba izstrādi, ir jāietver attiecīgās zinātņu nozares, t.i., ekonomikas vai apakšnozares, t.i., starptautiskās ekonomikas jomas teorētisko atziņu izpēti un teorētisko atziņu aprobāciju zinātņu nozares vai apakšnozares izvēlētajās jomas aktuālo problēmu aspektā ne mazāk kā 12 KP apjomā, ja maģistra studiju programmas apjoms ir 40 KP (atbilstoši LU maģistra programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" viengadīgajam studiju plānam), un ne mazāk kā 24 KP apjomā, ja maģistra studiju programmas apjoms ir 80 KP (atbilstoši LU maģistra programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" divgadīgajam studiju plānam).

"Eiropas studiju un ekonomiskās diplomātijas" maģistra studiju programmas pamatmērķis ir gatavot mūsdienīgi izglītotus speciālistus, kuri būtu spējīgi risināt ar Eiropas integrācijas procesiem saistītas aktuālās ekonomiskās rakstura un starpdisciplināras problēmas, strādājot dažādās valsts un starptautiskās institūcijās, publiskajā un privātajā sektorā un nevalstiskajās organizācijās, t.sk. uzņēmējdarbības jomā. Šo pamatmērķi programmas ietvaros ir iespējams sasniegt, jo maģistrantiem tiek nodrošinātas iespējas apgūt ar ES saistīto ekonomikas, politikas un tiesību zinātņu teoriju un mūsdienīgo praksi.

Maģistra studiju programmas studentu atlases kritēriji ir atbilstoši programmas satura uzstādījumam, nosakot ka, viengadīgā studiju plānam: akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds sociālo zinātņu jomā ekonomikā, vadības zinātnē vai tām pielīdzināmā nozarē ar kopējo studiju ilgumu ne mazāk kā 4 gadi jeb 160 KP. Priekšzināšanas un profesionālas prasmes tiek pārbaudītas ar kombinētās pārbaudes formas palīdzību - CV+ motivācijas vēstule +pārrunas (angļu valodā) + tests. Divgadīgā studiju plānam: akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds ekonomikā vai vadības zinātnē. Akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds citās sociālo zinātņu vai dabaszinātņu, vai humanitāro zinātņu jomās un vērā ņemama darba pieredze ekonomikas nozarē, kas ietver atbilstošas priekšzināšanas. Priekšzināšanas un profesionālas prasmes tiek pārbaudītas ar kombinētās pārbaudes formas palīdzību - CV+ motivācijas vēstule +pārrunas (angļu valodā) + tests. Abiem studiju plāniem: 1) Dzīves gājums un pieredze (jāiesniedz dzīves gājuma apraksts (CV)), tai skaitā, pieredze dažādos Eiropas integrācijas jautājumos,

starptautiskās un starpkultūru komunikācijas pieredze, līdzdalība sabiedriskās aktivitātēs un organizācijās; 2) Motivācija studēt “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” maģistra studiju programmā, gaidas un iespējamās maģistra darba tēmas izvēles pamatojums (jāiesniedz motivācijas vēstule, kura tiek vērtēta pēc noteiktiem kritērijiem); 3) Angļu valodas zināšanas – pārrunas angļu valodā: - Ārvalstniekiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti, kas atbilst vismaz B2 līmenim, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā; - Pārējiem reflektantiem angļu valodas prasmi apliecina starptautisku angļu valodas testu rezultāti vai citi apliecinājumi par angļu valodas prasmi, kas atbilst vismaz B2 līmenim vai vērtējums angļu valodā iepriekšējās izglītības dokumentā (atzīmei jābūt ne zemākai kā 7 (10 ballu skalā) vai vērtējums iestājpārbaudījumā, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā); 4) Tests ekonomikas priekšzināšanu un profesionālo prasmju pārbaudei, kas tiek realizēts: - Ārvalstniekiem - attālināti izmantojot interneta tiešsaisti; - Pārējiem reflektantiem – klātienē.

Studiju programmas atlases kritēriji ir atbilstoši vispārējai reflektantu rekrutācijas praksei un ir saskaņā ar Augstskolu likuma 57.pantu, kas nosaka, ka maģistra programmas pilna laika studiju ilgums ir viens vai divi gadi ar noteikumu, ka kopējais bakalaura un maģistra studiju ilgums nav mazāks par pieciem gadiem.

Maģistra studiju programmas “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” saturs atbilst 13.05.2014. Ministru kabineta noteikumos Nr.240 “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu” noteiktajām prasībām – tiek nodrošinātas ietvarstruktūras 7.līmenim atbilstošas zināšanas, prasmes un kompetences, kā arī tādu studiju rezultātu sasniegšana, kas ietver padziļinātu teorētisko zināšanu iegūšanu un pētniecības iemaņu un prasmju attīstīšanu Eiropas studiju un ekonomiskās diplomātijas jomā.

Rezumējot, var secināt, ka studiju programmas saturs, nosaukums, iegūstamais grāds un uzņemšanas kritēriji ir savstarpēji cieši saistīti, atbilst tiesību aktu prasībām un nodrošina maģistra studiju programmas “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” izvirzīto mērķu un uzdevumu sasniegšanu.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (2. Studiju saturs un īstenošana)

2.1. Studiju kursu/ moduļu satura aktualitātes un atbilstības nozares, darba tirgus vajadzībām un zinātnes tendencēm novērtējums. Sniegt informāciju, vai, un kā studiju kursu/ moduļu saturs tiek aktualizēts atbilstoši nozares, darba tirgus un zinātnes attīstības tendencēm. Maģistra vai doktora studiju programmu gadījumā norādīt un sniegt pamatojumu, vai grādu piešķiršana balstīta attiecīgās zinātnes nozares vai mākslinieciskās jaunrades jomas sasniegumos un atziņās.

Studiju saturs un īstenošana

Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu definē akadēmiskās izglītības stratēģisko mērķi – nodrošināt studējošajiem teorētisko zināšanu un pētniecības iemaņu apguvi, sagatavojoties patstāvīgai zinātniskās pētniecības darbībai izvēlētajā zinātņu nozarē vai apakšnozarē, kā arī nosaka studiju programmas vispārīgās prasības, tai skaitā, tās struktūras, satura, apjoma un vērtēšanas pamatprincipus. Maģistra studiju programma “Eiropas studijas un ekonomiskā

diplomātija” tiek realizēta pilnībā atbilstoši šiem noteikumiem un tās struktūra un organizācija ir aprakstīta citās šī ziņojuma nodaļās un apakšnodaļās (3. pielikumā - maģistra studiju programmas “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” atbilstība valsts izglītības standartam).

Studiju kursu/ moduļu satura aktualitātes un atbilstības nozares, darba tirgus vajadzībām un zinātnes tendencēm novērtējums

Maģistra studiju programmas “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” viengadīgais studiju plāns ietver 5 obligātos kursus.

ES jautājumi tiek plaši atspoguļoti kursā “Eiropas Savienība: vadība un institūcijas”. Kursa ietvaros paredzēta studentu mācību vizīte uz Eiropas institūcijām Briselē, Luksemburgā, Frankfurtē un Strasbūrā.

Kurss “Starptautiskā politiskā ekonomija” paplašina studentu teorētiskās zināšanas par tautsaimniecības attīstības pamatprincipiem un likumiem, un ekonomikas mijiedarbību ar valstīs īstenoto politiku.

Tieslietu zināšanas tiek apgūtas kursā “Starptautiskās publiskās tiesības”. Zināšanas starptautiskajās tiesībās kombinācijā ar zināšanām starptautiskajā ekonomikā un starptautiskajā politikā veido izpratni par šo disciplīnu un reālo ES procesu mijiedarbību.

Obligāts ir arī “Pētniecības metodoloģijas seminārs”, kas sniedz nepieciešamās zināšanas, lai izstrādātu un publiski aizstāvētu maģistra darbu. Studenti tiek informēti par to, kādā veidā sameklēt, sakārtot, un apstrādāt informāciju, kā strādāt ar literatūru, kā strukturēt darbu, profesionāli prezentēt un argumentēt savu viedokli maģistra darba aizstāvēšanā.

Kurss “Ekonomiskā diplomātija” nodrošina zināšanas par diplomātijas mērķiem, uzdevumiem un starptautisko praksi, valstu divpusējo un daudzpusējo ekonomisko diplomātiju, starptautisko ekonomisko institūciju specifiku un ekonomikas diplomātijas veidiem valstu/uzņēmumu attiecību veidošanā.

Divgadīgais studiju plāns papildus pieciem jau minētajiem kursiem ietver astoņus obligātos kursus, kuri palīdz iegūt padziļinātas zināšanas ekonomikas jomā.

Zināšanas par ES valstu sarežģīto integrācijas procesu, integrācijas ieguvumiem un riskiem sniedz kurss “Ekonomiskā integrācija Eiropas Savienībā”.

Kursā “Tautas attīstība ekonomikas globalizācijas apstākļos” studenti tiek iepazīstināti ar globalizācijas izaicinājumiem un starptautisko institūciju lomu nabadzības novēršanā un izaugsmes veicināšanā. Kurss palīdz veidot izpratni par globalizācijas procesa attīstību, sekām un ietekmi uz ES.

Globalizācijas apstākļos ES un dalībvalstu demogrāfiskie izaicinājumi arvien pieaug. Problēmas ir saistītas ar Eiropas straujo novecošanu, patvērumu meklētāju un cita veida migrāciju, darba spēka aizplūšanu no Austrumeiropas valstīm, tai skaitā no Latvijas. Kurss “Globālie un reģionālie demogrāfiski izaicinājumi” veicina zināšanas demogrāfijas jomā un bagātina izpratni par tautas attīstību.

Kurss “Politikas teorijas mūsdienu problēmas” palīdz veidot padziļinātu izpratni par aktuālām politiskajām, sociālajām un ekonomiskajām pārmaiņām Eiropā, ES valstu politisko ainu un perspektīvām, kā arī par problēmām starptautiskajā politikā un iespējamām nākotnes scenārijiem.

Viens no ES pamatzdevumiem ir veicināt uzņēmējdarbību, tai skaitā mazo un vidējo uzņēmumu attīstību, piesaistīt investīcijas no Eiropas budžeta struktūrfondiem un InvestEU fonda. Stimulējot industriālo izaugsmi, nepieciešams vienlaikus attīstīt videi draudzīgu un sociāli atbildīgu

uzņēmējdarbību. Kurss "Starptautiskās uzņēmējdarbības ekonomika" palīdz izprast ES, dalībvalstu un citu pasaules valstu problēmas un iespējamās risinājumus.

Mūsdienu ES izaicinājumi lielā mērā ir saistīti ar finanšu jomas sakārtošanu. Ir nepieciešams izveidot Eiropas banku savienību, Eiropas kapitāla tirgu un stipru ekonomikas un monetāro savienību. Izpratni par šādām un citām starptautiskām finanšu problēmām vecina kurss "Starptautiskās un Eiropas Savienības finanses".

Tieslietu zināšanas papildus tiek apgūtas arī studiju kursā "Starptautiskās privāttiesības".

Kurss "Starptautiskā tirdzniecība" ir īpaši aktuāls pašlaik, kad notiek liberālo principu piekritēju un protekcionisma aizstāvēju sadursme, laikā, kad ir nepieciešams pilnveidot un stiprināt Pasaules tirdzniecības organizāciju, un kad ES uzstājīgi aizstāv brīvas tirdzniecības principus, mēģinot novērst tirdzniecības kara draudus.

Ierobežotas izvēles kursi papildina zināšanas par ES jautājumiem un diplomātijas paņēmieniem. Ierobežotas izvēles kursi paplašina zināšanas Eiropas Savienības īpaši svarīgās ekonomikas, politikas un komunikācijas jomās ("ES enerģētikas politikā", "ES publiskā komunikācija: teorijas un prakses analīze" un "ES ārpolitika: institucionālā arhitektūra un prioritātes").

ES politikas izpratnei ir nepieciešams zināt Eiropas izvirzītās prioritātes un darba metodes (kurss "Eiropas Komisijas prioritātes un darbības metodes"). Katra Eiropas Komisijas vadība sava darba sākumā izvirza un pamato prioritātes. Pēc Eiropas Parlamenta vēlēšanām jaunā EK vadība iepazīstinās sabiedrību ar savām prioritātēm. Studentiem būs iespēja izanalizēt jaunās prioritātes, salīdzināt ar iepriekšējām EK prioritātēm un izvērtēt darbības metodes (vai jaunā EK arī pozicionēsies kā "politiskā Komisija"?). Šis kurss papildina divus obligātus kursus par Eiropas Savienību: "Eiropas Savienība: vadība un institūcijas" un "Ekonomiskā integrācija Eiropas Savienībā".

Savukārt kurss "Sarunu vešanas teorija, metodoloģija un tehnika" papildina zināšanas par diplomātijas principiem. Spēju veikt analītiskus aprēķinus, izmantojot kvantitatīvās analīzes metodes nodrošina kurss "Lēmumu pieņemšanas kvantitatīvās metodes".

Studentu erudīciju veicina kurss "Ekonomikas antropoloģija mūsdienu pasaules kontekstā".

Pilnveidotā programma atbilst tendencēm ES valstīs. Divgadīgais studiju plāns maģistra studiju programmai "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" ir līdzīgs Prāgas Ekonomikas Universitātē īstenotajai divgadīgai starpdisciplinārai maģistra programmai "Starptautiskās un diplomātijas studijas". Abas programma ietver starptautisko politiku, starptautiskās tiesības un diplomātijas teoriju un praksi. ES jautājumi veido īpaši apjomīgu abu programmu daļu. Savukārt, viengadīgais studiju plāns programmai "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" ir līdzīgs Eiropas skolas (European College) Brigē un Varšavā īstenotajai viengadīgai starpdisciplinārai maģistra programmai "Eiropas ekonomiskās studijas". Abas programmas paredz padziļinātu ES politikas, tai skaitā ekonomiskās politikas analīzi. Studentiem tiek sniegta informācija par Eiropas institūcijām, ekonomisko integrāciju, un tieslietām.

Katra mācību semestra sākumā regulāri tiek īstenota pasniegto kursu modifikācija, saturiski piemērojot tos attiecīgā laika perioda aktualitātēm. Studiju programmas kursu kvalitāti un atbilstību līdzīgām studiju programmām ārvalstīs līdz šim ir apliecinājis tas, ka atsevišķos cursos līdz pat ceturtdaļu apmeklētības veido Erasmus apmaiņas studenti.

Studiju kursu spektrs, aktualitāte, detalizācijas pakāpe un savstarpējā mijiedarbība liecina par spēju efektīvi un kvalitatīvi izpildīt izvirzītos mērķus un uzdevumus un attīstīt studentos nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetences.

Studiju programmas plāni pievienoti 4.pielikumā un kursu apraksti pievienoti 5.pielikumā.

2.2. Studiju kursos/ moduļos iekļautās informācijas, sasniedzamo rezultātu, izvirzīto mērķu u.c. rādītāju savstarpējās sasaistes, studiju kursu/ moduļu mērķu sasaistes ar studiju programmas mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem novērtējums. Doktora studiju programmas gadījumā, galveno pētniecības virzienu apraksts, programmas ietekme uz pētniecību un citiem izglītības līmeņiem.

Maģistra studiju programmas “Eiropas studiju un ekonomiskās diplomātijas” uzdevums ir nodrošināt starptautiskās ekonomikas un ekonomiskās diplomātijas paplašinātas un padziļinātas studijas, izmantojot starpdisciplināru pieeju un saistot ekonomisko zināšanu apguvi ar starptautiskajām tiesībām un starptautisko politiku.

Programmas īstenošanas pamatā ir starpdisciplināra pieeja. Starpdisciplināritāte nodrošina starpnozaru zināšanas, multidimensionālas analīzes iemaņas, atšķirīgo metožu izmantošanu, mijiedarbojoties vairākām disciplīnām, kā arī veicina holistisko domāšanu un problēmu risināšanu. Starpdisciplināritāte paredz ne tikai dažādu nozaru disciplīnu apgūšanu, bet drīzāk atvērtību sarežģīto jautājumu risināšanai no dažādām perspektīvām. Starpdisciplināritāte māca studentus domāt globāli, vispusīgi un veidot pilnvērtīgus un visaptverošus secinājumus. Šo prasmju iegūšana ir būtisks faktors kritiskās domāšanas attīstībai.

Studiju programmas realizācijas rezultātā tiek attīstītas studējošo analītiskās spējas un padziļināta izpratne par aktuālām politiskajām, sociālajām un ekonomiskajām pārmaiņām Eiropā, kā arī ir iegūtas iemaņas konkrētu procesu cēloņu un seku identificēšanā. Absolvējot “Eiropas studiju un ekonomiskās diplomātijas” programmu, studenti iegūs nepieciešamās zināšanas un prasmes darbam ES un citās starptautiskajās institūcijās, kā arī valsts publiskajā un privātajā sektorā. Studenti tiek sagatavoti analītisko un vadības funkciju veikšanai ekonomiskajā sfērā, darbam diplomātiskajā sektorā, ekonomiskās lobēšanas aktivitātēm ES līmenī, kā arī tālākām studijām doktorantūrā, veidojot karjeru akadēmiskajā un zinātniskajā vidē. Absolventu vispusīgas ES zināšanas, diplomātiskās prasmes, analītiskās spējas un padziļinātas prasmes ekonomikā ir vērtīgas visās tautsaimniecības jomās.

Sociālo zinātņu maģistra grāda starptautiskajā ekonomikā ieguvējs spēj:

- Zināšanu un izpratnes jomā: parādīt padziļinātas zināšanas un uz to balstītu izpratni par ekonomiskajiem procesiem, kas veido pamatu efektīvu lēmumu pieņemšanai un Latvijas valsts nacionālo interešu aizstāvēšanai;
- Zināšanu pielietošanas jomā: patstāvīgi pielietot teoriju, metodes un problēmu risināšanas prasmes, lai veiktu pētniecisko darbību; rīkoties jaunās vai nenoteiktās situācijās plašākos vai multidisciplināros kontekstos;
- Analītisko spēju aptveres jomā: patstāvīgi integrēt zināšanas, formulēt un kritiski analizēt sarežģītas un pretrunīgas problēmas un pieņemt efektīvus lēmumus;
- Komunikācijas jomā: argumentēti izskaidrot un diskutēt par starptautiskās ekonomikas problēmām un sniegt pamatojumus un secinājumus speciālistu un nespeciālistu auditorijām;
- Mācīšanās kvalitātes celšanas jomā: patstāvīgi virzīt savu kompetenču pilnveidi, apgūt un pilnveidot savas zināšanas, veikt pētniecību un tālāko mācīšanos ekonomikas jomā.

Studiju kursu rezultātu sasaiste ar studiju programmas sasniedzamajiem rezultātiem apskatāma studiju kursu kartējumā, kas pievienots pielikumā.

2.3. Studiju īstenošanas metožu (tajā skaitā vērtēšanas) novērtējums, iekļaujot analīzi par to, kā tiek izvēlētas studiju kursos/ moduļos izmantotās studiju īstenošanas (tajā skaitā vērtēšanas) metodes, kādas tās ir un kā tās veicina studiju kursu rezultātu un studiju programmas mērķu sasniegšanu. Iekļaut skaidrojumu, kā studiju procesa īstenošanā ņemti vērā studentcentrētas izglītības principi.

Studiju īstenošanas metožu (tajā skaitā vērtēšanas) novērtējums

Studiju programma tiek īstenota, galvenokārt, lekciju un semināru veidā, tai skaitā, organizējot studiju darbu praktiskās darba grupās un pētnieciskos semināros. Šādā veidā studenti tiek ar interesi iesaistīti gan studiju satura apgūšanā, gan studiju procesa līdzdalībā kopumā. Studiju kursu gaitā studenti gatavo arī pētījumus par kursa tēmām un, padziļinātas izpētes rezultātā, arī prezentāciju par kādu no kursa tēmu aspektiem vai specifiku. Lai papildinātu akadēmiskās un teorētiskās zināšanas, kā arī analītiskās un praktiskās darba iemaņas un spējas, studentiem tiks nodrošināta iespēja piedalīties arī papildus akadēmiskās aktivitātēs, piemēram, vieslekciju, viessemināru, apaļā galda diskusiju apmeklēšana ar ārvalstu vieslektoriem no ES un citām starptautiskajām iestādēm, kā arī iespējams piedalīties konferencēs, kolokvijos un citās ārpuslekciju aktivitātēs. “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” maģistra programma nodrošina iespēju studentiem piedalīties arī studiju vizītē uz ES galvenajām institūcijām Briselē, Frankfurtē, Luksemburgā un Strasbūrā.

Studiju gaitā programma tiek fokusēta uz studentu neatkarīgo pētniecisko darbu. Tas būtiski palīdz nostiprināt studentu zināšanas kursu tēmās un attīstīt studentu prasmes, tai skaitā, pētnieciskās, analītiskās, un komunikāciju prasmes. Kursu gaitā un to noslēgumā programmas studentiem jāapliecina akadēmiskās zināšanas un spēja strādāt patstāvīgi rakstisku eseju un eksāmenu veidā.

Studentiem galvenie individuāli neatkarīgie, patstāvīgie pētījumi jāveic maģistra darbu gatavošanas laikā. Sagatavošanās process ir būtisks elements, lai sagatavotu kvalitatīvu maģistra darbu; tāpat nozīmīga ir laba sadarbība ar maģistra darba vadītāju. Maģistra darba sagatavošanas process un tā prezentācija tiek apgūta programmas kursā “Pētniecības metodoloģijas seminārs”, tādējādi veicinot maģistra darba kvalitāti, lai savlaicīgi būtu iespējams izvairīties no kļūdām un pilnībā ievērot maģistra darba sagatavošanas laika grafiku.

Studentu darbu vērtēšanas sistēma atbilst LU kopējiem zināšanu novērtēšanas principiem, Boloņas reformām, kā arī EK projekta „Tuning - Educational Structures in Europe” metodiskajiem ieteikumiem.

Galvenie studentu darbu vērtēšanas parametri ir kvalitatīvie (atzīme) un kvantitatīvie (kreditpunktu apjoms). Galvenie kvalitatīvie studentu darba novērtējuma veidi programmā ir: rakstiski vai mutiski kursu eksāmeni, kas var tikt organizēti individuāli vai grupās; pētījumu ziņojumi, testi vai cits individuālais darbs, kā arī semināru un citu akadēmisko pasākumu apmeklēšana, kas vēlāk tiek novērtēta. Studentu darbi, zināšanas un prasmes tiek novērtētas 10 ballu skalā. Vērtējums tiek atzīts par sekmīgu un studentam tiek ieskaitīti kursa kreditpunkti, ja gala novērtējums ir vismaz 4 balles. Studenta zināšanu un prasmju novērtēšanas forma var būt atšķirīga dažādosursos. Katra kursa aprakstā tiek noteikts veids, kādā studenti saņem attiecīgā kursa gala novērtējumu, detalizēti norādot novērtējuma komponentes un to īpatsvarus kopējā novērtējumā. Kursu apraksti regulāri (katra semestra sākumā) tiek izskatīti un pilnveidoti atbilstoši jaunākajai situācijai. Studiju kursu apraksti atbilstoši LU noteikumiem ir apkopoti un pieejami gan studentiem, gan mācībspēkiem Latvijas Universitātes Informatīvajā sistēmā (LUIS).

Programmas direktors nodrošina regulāru individuālu un grupas komunikāciju ar studentiem, apspriežot studentu iespaidus, priekšstatus un novērojumus par studiju procesu, sasniegumiem, kā arī iespējamās studiju procesa organizācijas uzlabojumus. Tāpat studentiem ir iespēja paust savu viedokli kursu un programmas novērtēšanas anketās, kas arī ir viens no instrumentiem, lai iegūtu atgriezenisko saiti.

Rezumējot, var secināt, ka maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" studiju īstenošanas metodes atbilst programmas mērķiem un veicina studiju kursu rezultātu sasniegšanu. Studiju procesā tiek ievērots studentcentrētas izglītības princips, kas īpaši tiek piemērots programmas uzlabošanas un izmaiņu procesā, kad programmas pilnveidošanas nolūkos tiek ņemtas vērā studentu rekomendācijas un komentāri.

2.4. Ja studiju programmā ir paredzēta prakse, sniegt studiju programmā iekļauto studējošo prakšu uzdevumu sasaistes ar studiju programmā sasniedzamajiem studiju rezultātiem analīzi un novērtējumu. Norādīt, kā augstskola/ koledža studiju programmas ietvaros atbalsta studējošos studiju prakses ietvaros izvirzīto uzdevumu sasniegšanai.

Maģistra studiju programmā "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" nav paredzēta prakse.

2.5. Analīze un novērtējums par studējošo noslēguma darbu tēmām, to aktualitāti nozarē, tajā skaitā darba tirgū, un noslēguma darbu vērtējumiem.

Programmas uzdevumu īstenošana ir jāapliecina, patstāvīgi izstrādājot maģistra darbu. Maģistra darba tēmas tiek atlasītas no plašā mūsdienu zinātnisko problēmu klāsta. Kā piemērus varētu minēt tādas aktuālas tēmas, kā politiskās radikalizācijas un populisma ekonomiskās sekas; "Brexit" ekonomiskā, politiskā un sociālā ietekme; Eiropas Savienības liberālā tirdzniecības politika un ASV protekcionisms; ES, Baltijas jūras reģiona un Baltijas valstu attiecības ar Ķīnu; ES un dalībvalstu konkurētspējas veicināšana globalizācijas apstākļos un citas. Ir paredzēts, ka studentu pētījumi varētu tikt izmantoti VPP projektu īstenošanā un Latvijas nacionālās pozīcijas pamatojumam.

Piemēram, 2018. gadā tika izstrādāti sekojoši maģistra darbi:

1. Digitālo mediju ietekme uz lēmumu pieņemšanu un demokrātiju;
2. Eiropas aizsardzības stiprināšana un Baltijas valstu izaicinājumi;
3. Digitalizācijas process Eiropas Savienībā: Itālijas gadījums;
4. Dziļas un visaptverošas brīvās tirdzniecības nolīguma loma ārvalstu tiešo investīciju plūsmās no ES uz Gruziju un Moldovu;
5. Kultūras diplomātija un starptautiskā akadēmiskā apmaiņa: Erasmus Mundus un Erasmus+ izpēte;
6. Iedzīvotāju skaita samazināšanās un jauniešu emigrācija Latvijā un Lietuvā;
7. Starptautiskās izglītības salīdzinājums studentiem ES un Indijas piedāvājumos: izmaksu kvalitātes analīze;
8. Eiropas Savienības un Azerbaidžānas attiecības Eiropas kaimiņattiecību politikas kontekstā;
9. ES un Rietumbalkāni: paplašināšanās perspektīva un drošības izaicinājumi.

Savukārt 2019. gadā maģistra daba tēmas bija veltītas enerģētikas jautājumiem,

austrumpartnerības problēmām, radikalizācijas un populisma sekām:

1. Eiropas Savienības politikas ietekme uz ilgtspējīgas enerģijas veidu izmantošanu starp zemākajiem socio-ekonomiskajiem iedzīvotāju slāņiem;
2. Eiropas Savienības un Kazahstānas divpusējās attiecības: svarīgāko motīvu pārskatīšana;
3. ES Āzijas politika: ASEAN-ES attiecību nozīme Dienvidaustrumu Āzijas reģionā;
4. Veselības aprūpes eiropeizācija: Latvija un inovatīvu zāļu pieejamība;
5. Valodas politika un valodas lietošana kā kopienas integrācijas instruments: Pētījums Latvijas Universitātes studentu vidū;
6. ES ārējā palīdzība Āfrikas valstīs (uz Dienvidsudānas un Kongo Demokrātiskās Republikas piemēra);
7. Latvijas valsts sporta pārvaldības izvērtējums Eiropas Savienības sporta dimensijas ietvaros;
8. Radikalizācijas ekonomiskās sekas;
9. Nacionālo kvotu sistēmu pieaugošā ietekme uz sieviešu pārstāvību Eiropas Parlamentā;

10. Latvijas zīmolei Eiropas Savienībā.

Visas noslēguma darbu tēmas atbilst ES un Latvijas izvirzītām politikas prioritātēm, prasa starpdisciplināro pieeju, kā arī teorētiskās zināšanas un pētniecības prasmes.

Maģistra darbu vērtēšanu veic noslēgumu pārbaudījumu komisijas, kuras pēc BVEF Domes priekšlikuma apstiprina attiecīgās jomas LU prorektors. Vērtējot maģistra darbu, komisija ņem vērā darba saturu un atbilstību noslēguma darbam izvirzītajām prasībām (vienotie norādījumi BVEF studiju programmām pieejami fakultātes mājaslapā). Noslēguma darba vērtēšanā ņem vērā darba kvalitāti (tēmas aktualitāti, iepriekšējo pētījumu atziņu analīzi, inovāciju), darba autora ziņojumu (prasmī zinātniski, koncentrēti un argumentēti iepazīstināt ar veikto pētījumu, formulēt secinājumus, norādīt turpmākos iespējamās pētījuma virzienus), atbildes uz komisijas jautājumiem un prasmī diskutēt. Lai novērtētu studentu iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atbilstību darba tirgus prasībām, noslēguma darbu vērtēšanas komisijā piedalās arī darba devēji - nozares speciālisti.

Apkopojot studiju programmas maģistra darbu vērtējumus laika periodā no 2013./2014. līdz 2018/2019. akad. gadam, var redzēt sekojošus rezultātus (skat. 2.1. tabulu):

2.1. tabula

Gadi	2013/2014		2014/2015		2015/2016		2016/2017		2017/2018		2018/2019	
Vērtējumi	stud	%	stud	%	stud	%	stud	%	stud	%	stud	%
10	2	18	1	10	3	15	3	30	2	20	1	10
9	4	36	2	20	6	30	4	40	3	30	3	30
8	5	46	6	60	7	35	2	20	-	-	4	40
7	-	-	1	10	3	15	-	-	4	40	2	20
6	-	-	-	-	1	5	-	-	1	10	-	-
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

4	-	-	-	-	-	-	1	10	-	-	-	-
kopā	11	100	10	100	20	100	10	100	10	100	10	100

Maģistra darbu vērtējumi rāda, ka izcili – 10 un teicamu – 9 vērtējumu iegūst 48% absolventu, kas ir labs rādītājs un liecina par studentu spēju demonstrēt augsta līmeņa zināšanas, prasmes un kompetences. Apkopotā informācija apliecina, ka dominē vērtējums robežās no ļoti labi – 8 līdz izcili – 10. Vērtējumu labi – 7 un gandrīz labi – 6 ir ieguvuši 17% absolventu, bet tikai 1% absolventu ir ieguvuši vērtējumu gandrīz viduvēji – 4.

2.6. Analīze un novērtējums par studējošo, absolventu un darba devēju aptauju rezultātiem, to izmantošanu studiju satura un kvalitātes pilnveidē, sniedzot piemērus.

Aptaujas liecina, ka kopumā studiju programmas vērtējums ir pozitīvs, bet ņemot vērā pieaugošo konkurenci augstākās izglītības tirgū un izmaiņas pieprasījumā, studiju programma tika pilnveidota un, ieviešot būtiskās izmaiņas, tika ņemti vērā gan studējošo, gan absolventu, gan darba devēju un pasniedzēju viedokļi.

Ar “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” maģistra programmu saistītās valsts institūcijas (EM, ĀM, IeM, VKanc), NVO (Latvijas darba devēju konfederācija, Rūpniecības un tirdzniecības kamera u.c.) un starptautiskās institūcijas (ES pārstāvniecība Latvijā) izteikti pozitīvi novērtē programmas sagaidāmos studiju rezultātus, tai skaitā, studentu un absolventu zināšanas un spējas, kas nepieciešamas darbam ES integrācijas daudzdimensionālajās jomās. Darba devēji uzsver, ka “Eiropas studiju un ekonomiskās diplomātijas” programmas absolventi ir multidisciplināri, mobili, augsti kompetenti speciālisti atbilstoši Eiropas nodarbinātības un ekonomikas struktūrai un pielāgoties spējīgi nepārtraukti mainīgajai starptautiskajai sociālekonomiskajai videi. Vienlaikus “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” maģistra programma veic regulāras programmas absolventu aptaujas un uztur ciešu kontaktu ar programmas absolventiem, gan iesaistot tos studiju programmas īstenošanā gan popularizēšanā un pilnveidošanā, gan interesējoties par absolventu turpmākajām profesionālajām un akadēmiskajām gaitām. Vairāk kā 500 programmas absolventi strādā ES, nacionālās vai privātās iestādēs, nodrošinot atbalstu politikas, ekonomikas vai tiesību jomā, strādā diplomātiskajos dienestos, komunikāciju un starptautiskās žurnālistikas nozarēs. Daudzi programmas absolventi turpina studijas trešajā, doktorantūras līmenī, šādā veidā uzsākot akadēmisko karjeru.

Informācija par programmas absolventu nodarbinātības perspektīvām, nodarbinātību, darba devēju novērtējumiem tiek iegūta caur regulāriem akadēmiskiem un sociāliem pasākumiem, tiekoties gan ar darba devēju organizāciju pārstāvjiem, no kuriem daudz vienlaikus ir gan programmas pasniedzēji un vieslektori, gan arī absolventi. Piemēram, 2015/2016.akad.gadā tika organizēti vairāki plaši pasākumi, tai skaitā, atzīmējot programmas 15.gadadienu tika organizēts Programmas partneru un absolventu Forums (Smart Forum – European Integration Studies: An Investment In The Future), kura piedalījās daudzi programmas partneri un absolventi gan no Latvijas, gan ES, gan trešajām valstīm. Forumā organizācijas gaitā tika veikta arī absolventu un darba devēju aptauja, kas arī sniedza plašu informāciju par programmas absolventu nodarbinātības perspektīvām.

Katru mācību gadu tiek veiktas studējošo aptaujas par atsevišķiem studiju kursiem un par studiju programmas kvalitāti kopumā. Studentu viedoklis tiek ņemts vērā pie ikgadējās studiju

programmas kursu aktualizēšanas un kursu vadīšanas un organizēšanas. It īpaši studentu viedoklis tika ņemts vērā, strādājot pie programmas būtiskām izmaiņām. Analizējot studējošo novērtējumus LUISā par programmu un programmas kursiem, ir skaidri redzams augsts studentu apmierinātības līmenis gan ar programmu, gan tās kursiem un tā pasniedzējiem. Spriežot pēc 2019/2020.akad.gada uzturēšanās rādītājiem, salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem strauji pieauga reflektantu interese par studiju programmu.

Visatzinīgāk ir tikuši novērtēti tādi kritēriji kā infrastruktūras nodrošinājums, papildus studiju procesa aktivitātes (vieslekcijas, studiju braucieni), administrācijas attieksme, zinātnisko datubāžu pieejamība un bibliotēkas resurss, nodarbību saturiskais plānojums, vieslekciju iespējas un studiju procesa aktivitātes ārvalstīs, e-kursu attīstība, pasniegšanas metožu dažādības attīstība (piemēram, debates, simulācijas, lietišķās spēles) un, protams, savu prasmju un zināšanu attīstība.

Līdzīgi kā iepriekšējos periodos kritiskāk tiek vērtēts studiju procesa nodarbību plānojums, kas saistāms ar to, ka relatīvi daudz nodarbību nepieciešams apmeklēt klātienē (studijas notiek vakaros pēc darba laika), kā rezultātā mazāk laika iespējams veltīt patstāvīgajam darbam. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu vērtējumiem, kurā bija noprotams, ka nepieciešams veicināt augstāka līmeņa ekspertu piesaisti programmas studiju procesa īstenošanā vieslekciju vai semināru formā, 2018. gadā šis aspekts ir ņemts vērā un programma ir piesaistījusi vairāk Latvijas un ārvalstu nozaru ekspertus un vieslektorus, kā rezultātā šī aspekta vērtējums studējošo aptaujās ir paaugstinājies.

2.7. Sniegt novērtējumu par studējošo ienākošās un izejošās mobilitātes iespējām, izmantoto iespēju skaita dinamiku un mobilitātes laikā apgūto studiju kursu atzīšanu.

Maģistra studiju programmā “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” studējošajiem ir iespēja apgūt atsevišķu studiju moduļus un studiju kursus ārvalstu augstskolu studiju programmās gan Erasmus+, gan citu akadēmiskās apmaiņas sadarbības līgumu ietvaros, tai skaitā, specializētos akadēmiskās apmaiņas sadarbības līgumu ietvaros, piemēram, maģistra programmai “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” sadarbības līgums ir noslēgts par dubultā grāda/diploma programmas īstenošanu ar Manipal Universitāti Indijā. Maģistra studiju programmā “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” katru akadēmisko gadu 1-2 studējošie piedalās Erasmus+ studiju apmaiņas programmā, studējot vienu akadēmisko semestri ārvalstu augstskolās. Laika periodā no 2012./2013. līdz 2018/2019.akad.gadam programmas studenti ir studējuši sekojošās ārvalstu augstskolās: Luksemburgas universitātē, Luksemburgā; Varšavas universitātē, Polijā; Tventes universitātē, Nīderlandē; Grenobles institūtā un Nīcas universitātē, Francijā; Mikolas Romeris universitātē, Lietuvā.

Studējošajiem kā arī interesentiem, kuri ir apguvuši atsevišķus studiju moduļus un studiju kursus ārvalstu augstskolu studiju programmās, ar kurām nav noslēgts sadarbības līgums, tiek veikta ārvalstīs apgūto studiju kursu atzīšanas procedūra, un atbilstības gadījumā ārvalstīs apgūtie studiju kursi tiek pielīdzināti maģistra studiju programmas “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” studiju kursiem.

Ārvalstu studentu skaits studiju programmā laika periodā no 2012./2013. līdz 2018/2019.akad.gadam ir vidēji 13 ārvalstu studenti gadā, no kuriem 10 studenti studē akadēmiskās apmaiņas sadarbības līgumu ietvaros, savukārt 3 studenti, lai iegūtu akadēmiskās augstākās izglītības 2. līmeņa grādu. Izteikti augsts studējošo skaits programmā bija vērojams 2014/2015.akad.gadā, kad programmā studēja 17 ārvalstu studenti, no kuriem akadēmiskās apmaiņas sadarbības līgumu ietvaros 7, bet 10 studenti, lai iegūtu maģistra grādu.

Laika periodā no 2012./2013. līdz 2018/2019.akad.gadam programmā ir studējuši studenti ne tikai no ES valstīm, piemēram, Dānijas, Somijas, Vācijas, Nīderlandes, Zviedrijas, Francijas, Igaunija, Itālija, bet arī no Turcijas, Krievijas, Uzbekistānas, Indijas, Kanādas, ASV, Bangladešas, Kazahstānas, Ķīnas, Pakistānas, Tadžikistānas, Ēģiptes, Gruzijas, kas norāda uz programmas aktualitāti gan Eiropas, gan pasaules mērogā. Pēdējos gados ir novērojams studējošo skaita palielinājums no Āzijas valstīm, iezīmējot šīs pasaules daļas augošo nepieciešamību iegūt padziļinātu izpratni par aktuālām politiskajām, sociālajām un ekonomiskajām pārmaiņām Eiropā.

Paralēli tiek meklētas iespējas paplašināt programmas sadarbības iespējas ar ārvalstu universitātēm, piemēram, šobrīd notiek sarunas ar Londonas Karalisko koledžu (King's College London) par sadarbību, proti, vasaras skolas organizēšanu un pētnieku stažēšanās iespējām.

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (3. Studiju programmas resursi un nodrošinājums)

3.1. Novērtēt resursu un nodrošinājuma (studiju bāzes, zinātnes bāzes (ja attiecināms), informatīvās bāzes (tai skaitā bibliotēkas), materiāli tehniskās bāzes un finansiāli bāzes) atbilstību studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un studiju rezultātu sasniegšanai, sniegt piemērus. Veicot novērtējumu iespējams norādīt atsauci uz II. daļas 3. nodaļas 3.1.- 3.3. kritērijos sniegto informāciju.

Maģistra studiju programmas “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” īstenošanai ir pieejami visi resursi, kas ir LU un BVEF rīcībā. Detalizēts izklāsts ir atspoguļots studiju virziena Ekonomika pašnovērtējuma ziņojuma II. daļas 3. nodaļas 3.1.-3.3 punktos. Minētajās nodaļās raksturotais pieejamo resursu izklāsts ļauj secināt, ka tas atbilst studiju programmas specifikai un nodrošina studējošiem pastāvīgu studiju un pētniecības darbu, kas rada priekšnosacījumus studiju programmas rezultātu sasniegšanai. Studiju bāze regulāri tiek papildināta ar aktuālākajiem informācijas resursiem, saskaņā ar mācībspēku un studējošo vajadzībām.

3.2. Studiju un zinātnes bāzes, tajā skaitā resursu, kuri tiek nodrošināti sadarbības ietvaros ar citām zinātniskajām institūcijām un augstākās izglītības iestādēm, novērtējums (attiecināms uz doktora studiju programmām).

III - STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS (4. Mācībspēki)

4.1. Mācībspēku sastāva izmaiņu analīze un novērtējums par pārskata periodu, to ietekme uz studiju kvalitāti.

Programmas praktiskās realizācijas procesā līdzdarbojas LU BVEF, Sociālo zinātņu fakultātes Politikas zinātnes nodaļa un Juridiskā fakultāte. Programmā tiek iesaistīti arī vieslektori ar praktisko pieredzi valsts un starptautiskajās institūcijās, tai skaitā no Latvijas Bankas, Eiropas Komisijas, Ekonomikas Ministrijas, Latvijas Darba devēju konfederācijas un citām institūcijām. Tiek aicināti vieslektori no citām augstskolām, ārvalstu vēstnieki Latvijā un Latvijas vēstnieki ārzemēs, kā arī valstisko un nevalstisko iestāžu, ārvalstu augstskolu un pētniecības centru docētāji, eksperti un speciālisti.

Šobrīd maģistra studiju programmas “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” mācībspēki sastāv no 20 pasniedzējiem.

Ņemot vērā studentu atsauksmes un viedokļus, 10 pasniedzēji, kuri tika iesaistīti līdzšinējā programmas īstenošanā, pēc programmas pilnveidošanas vairs netiek tajā iekļauti, savukārt 12 pasniedzēji saglabā dalību programmas īstenošanā (8 no tiem ar doktora grādu – 5 personām doktora grāds ir ekonomikā, 2 jurisprudencē, 1 politikā, 4 profesori, 1 asociētais profesors, 1 docente, pārējiem četriem lektoriem ir maģistra grāds), kā arī tiek piesaistīti 8 jauni, līdz šim programmas īstenošanai nepiesaistīti pasniedzēji. 4 no 8 jaunajiem pasniedzējiem ir LU profesori, savukārt 6 no 8 jaunajiem pasniedzējiem ir doktora grāds ekonomikā.

Tādējādi tiek ievērots studentcentrētas izglītības princips un īstenota kvalitatīva satura programma.

4.2. Studiju programmas īstenošanā iesaistīto mācībspēku (akadēmiskā personāla, viesprofesoru, asociēto viesprofesoru, viesdocentu, vieslektoru un viesasistentu) kvalifikācijas atbilstības studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un normatīvo aktu prasībām novērtējums. Sniegt informāciju par to, kā mācībspēku kvalifikācija palīdz sasniegt studiju rezultātus.

Maģistra studiju programmas “Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija” mācībspēku bāzi veido 20 pasniedzēji, 16 no tiem ir doktora grāds - 8 no tiem ir LU BVEF profesori, savukārt 4 pasniedzēji ir ar maģistra grādu.

Puse no docētājiem ir amatos ievēlēti LU mācībspēki. Ņemot vērā programmas starpdisciplināro raksturu, tiek piesaistīti arī LU mācībspēki no Juridiskās fakultātes un Sociālo zinātņu fakultātes Politikas zinātnes nodaļas.

Kā jau iepriekš tika minēts, programmā tiek iesaistīti arī vieslektori ar praktisko pieredzi valsts un starptautiskajās institūcijās, tai skaitā no Latvijas Bankas, Eiropas Komisijas, Ekonomikas ministrijas, Latvijas Darba devēju konfederācijas un citām institūcijām. Tiek aicināti vieslektori no citām augstskolām, ārvalstu vēstnieki Latvijā un Latvijas vēstnieki ārvalstīs, kā arī valstisko un nevalstisko iestāžu, ārvalstu augstskolu un pētniecības centru docētāji, eksperti un speciālisti.

Kopumā var secināt, ka 11 no 20 docētājiem, jeb 55% no visiem mācībspēkiem ir doktora grāds ekonomikā, savukārt 16 no 20 docētājiem, jeb 80% no visiem mācībspēkiem ir doktora grāds.

Docētāji ar grādu citās nozarēs docē tādus studiju kursus, kuros tiek apgūta dažādu ES institūciju darbība, politikas teorija, tiesību jautājumi, diplomātija, kā arī komunikācijas jautājumi, un, kas nav tieši saistīti ar ekonomikas problemātikas apguvi.

No visa augšminētā secināms, ka mācībspēku sastāvs atbilst normatīvajos aktos noteiktajām

prasībām un mācībspēku kvalifikācija palīdz sasniegt studiju rezultātus. Kopumā novērojams mācībspēku ar doktora grādu īpatsvars programmas īstenošanā, kā arī vērojama tendence, ka vairāki docētāji, kuriem šobrīd ir maģistra grāds, turpina studijas doktorantūrā.

4.3. Informācija par doktora studiju programmas īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla zinātnisko publikāciju skaitu pārskata periodā, pievienojot svarīgāko publikāciju sarakstu, kas publicētas žurnālos, kuri tiek indeksēti datubāzēs Scopus vai WoS CC. Sociālajās zinātnēs un humanitārajās un mākslas zinātnēs var papildus skaitīt zinātniskās publikācijas žurnālos, kas tiek indeksēti ERIH+ (ja piemērojams).

4.4. Informācija par doktora studiju programmas īstenojošā iesaistītā akadēmiskā personāla iesaisti pētniecības projektos kā projekta vadītājiem vai galvenajiem izpildītājiem/ apakšprojektu vadītājiem/ vadošajiem pētniekiem, norādot attiecīgā projekta nosaukumu, finansējuma avotu, finansējuma apmēru. Informāciju sniegt par pārskata periodu (ja attiecināms).

4.5. Sniegt piemērus akadēmiskā personāla iesaistei zinātniskajā pētniecībā un/vai mākslinieciskajā jaunradē gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī (studiju programmas saturam atbilstošajās jomās) un iegūtās informācijas pielietojumam studiju procesā.

Maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" akadēmiskais personāls aktīvi iesaistās zinātniskajā darbībā, tai skaitā zinātniskos pētniecības projektos.

Piemēram, Prof. Innas Šteinbukas projekti:

- Valsts pētījumu programmas "Tautsaimniecības transformācija, gudra izaugsme, pārvaldība un tiesiskais ietvars valsts un sabiedrības ilgtspējīgai attīstībai – jaunas pieejas ilgtspējīgas zināšanu sabiedrības veidošanai" (EKOSOC-LV) eksperte;
- Piedalījies LU Akadēmiskajā projektā "Statistikas terminu latviski saskaņošana un sagatavošana publiskošanai" ar numuru ZD2016/ZP-402 402;
- Piedalījies zinātniskajā projektā LU AAP 2017/69 "Latvijas un Eiropas Savienības patvēruma meklētāju politikas tiesiskā ietvara pilnveidošana, sabalansējot Latvijas, ES un patvēruma meklētāju intereses";
- Kopš 2019g - piedalās VPP INTERFRAME.

Prof. Jura Krūmiņa projekti:

- 05.2016.-31.12.2019. Apakšprojekta vadītājs LU prioritāro zinātnisko virzienu projektā "Ilgtspējīga nācības attīstība un dzīves kvalitāte", vadošais pētnieks;
- 12.2014.-31.12.2018. Sabiedrības atjaunošana, samazinot depopulācijas riskus, veicinot

tautas ataudzi un saiknes ar diasporu, vadošais pētnieks VPP EKOSOC-LV proj. Nr. 5.2.4;

- 01.2016-30.06.2017. Liela apjoma makroekonomiskās izmaiņas un to ietekme uz mirstības diferenciāciju: reģistros balstīts pētījums Baltijas jūras reģ. valstīs 2000.-2011.g. Fondu finansēts zinātnisks projekts. Eksperts no Latvijas.

Prof. Ērikas Šumīlo projekti:

- Sabiedrības iesaiste sociālās inovācijas procesos Latvijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai, 05.01.2015 - 31.03.2015, vadošā pētnieka p.i.;
- BEVF Ārzemju studenti (Global Management and Leadership), 01.09.2016 - 30.11.2016, profesors;
- Inovācijas Latvijas uzņēmumu un nozaru konkurētspējas paaugstināšanai globalizācijas apstākļos (bāzes finansējums), 01.10.2016 - 31.12.2016, vadošais pētnieks.

Prof. Viestura Paula Karnupa projekti:

- Projekts “#europehome”, Nr. 20096-ST-N-016 – līdz 2017. g.;
- LU akadēmiskās attīstības projekts “EVF žurnāls “Journal of Economic and management Research” 4./5. numurs un 6. Numurs”, LU reģ.nr. 2016/14i – līdz 2017. g.;
- BVEF Akadēmiskās attīstības projekts “Integrētas dzīves kvalitātes un nevienlīdzības ekonomisko aspektu aprēķināšanas metodes: dzīves kvalitātes un nevienlīdzības ekonomisko aspektu novērtēšanas un subjektīvās uztveres indekss izstrāde”, 2018.g līdz 2019.g.

Prof. Margaritas Dunskas projekti:

- Vadošā pētnieka p.i. "Inovācijas Latvijas uzņēmumu un nozaru konkurētspējas paaugstināšanai globalizācijas apstākļos" (Y5-AZ133-ZF-N-070), 2016.;
- Eksperte -DnB NORD Latvijas barometra pētījums (ikmēneša). 2008.- 2016.

Prof. Baibas Šavriņas projekti:

- Valsts pētījumu programma EKOSOC-LV, eksperts, (kopš 2016.);
- Europehome projekta Entrepreneurship skill teaching and training programme dalībnieks, eksperts (2016.);
- Frankofonijas universitāšu lietu aģentūras starptautiskā projekta OptiQua Optimisation des services d'assurance qualité dans les universités membres dalībnieks, koordinators no LU puses (2016. – 2017.).

Prof. Birutas Slokas projekti:

- ES TEMPUS „Zināšanu trijstūra ieviešanas veicināšana Baltkrievijā, Ukrainā un Moldovā”, AD 2986 – 214 (2014 – 2017. - vadītāja).

Prof. Jāņa Priedes projekti:

- 05.2018.-20.05.2018. Ekspertu pakalpojumi "Klasteru programma" efektivitātes ikgadējā novērtējuma metodoloģijas pilnveidošanai;
- 03.2018.-18.03.2018. Distances kredītu izmantošana;
- 12.2017.-15.12.2017. Distances kredītu izmantošana;
- 09.2016.-24.10.2016. Institucionālās kapacitātes attīstībai Leading Expert,

Docentes Dr. Ineses Kalniņas projekti:

- Latvijas Universitāte, pētniece. Akadēmiskās attīstības projekts “Dzīves kvalitātes un nevienlīdzības ekonomisko aspektu subjektīvā uztvere” ar mērķi izstrādāt jaunu, Latvijai piemērotu, integrētu indeksu dzīves kvalitātes un nevienlīdzības novērtēšanai, 2017/2018.;
- Staff Mobility for teaching / ERASMUS, Poland, University of Warsaw (PL WARSZAW01).

Lectures: EU merger control; Contract for the International Sale of Goods; Treaties for the avoidance of double taxation. 8 hours, 10-14.05.2017.

Šāda mācībspēku aktīva zinātniski pētnieciskā darbība liecina par studiju programmā iesaistīto docētāju augsto kvalifikāciju un profesionalitāti, kas nodrošina augstu akadēmiskās izglītības kvalitāti. Detalizēta informācija par katra mācībspēka sasniegumiem atspoguļota CV.

Kopumā var secināt, ka mācībspēku zinātniski pētnieciskā darba virzieni ir studiju programmas saturam atbilstošajās jomās un pētījumu rezultāti ir izmantojami studiju procesā.

4.6. Mācībspēku sadarbības novērtējums, norādot mehānismus sadarbības veicināšanai, studiju kursu/ moduļu savstarpējās sasaistes nodrošināšanā. Norādīt arī studējošo un mācībspēku skaita attiecību studiju programmas ietvaros (pašnovērtējuma ziņojuma iesniegšanas brīdī).

Mācībspēku sadarbības novērtējums un studējošo un mācībspēku skaita attiecības studiju programmas ietvaros

Maģistra studiju programmā "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" iesaistīto mācībspēku sadarbība ir regulāra. Piemēram, ikmēneša Globālās ekonomikas starpdisciplināro studiju nodaļas sēdēs tiek pārrunāti jautājumi, kas saistās ar studiju kursu satura pilnveidošanu e-studiju vidē. Noderīgs palīgrīks ir arī LU Informācijas tehnoloģiju departamenta regulāri organizētie e-studiju apmācību semināri pasniedzējiem - "E-studiju vides jeb Moodle uzlabojumi".

Lai sekmētu BVEF nodaļas mācībspēku organizēšanu un sadarbību noteiktos akadēmiskos virzienos, saskaņā ar dekāna norādījumu Nr.BVEF-A43.1/57 ir apstiprināti akadēmiskās darbības virzienu vadītāji no vēlētā akadēmiskā personāla vidus. Akadēmiskās darbības virzienu vadītāji divas reizes gadā nodaļās organizē metodiskos seminārus par aktuāliem jautājumiem, kas saistīti ar studiju kursu satura pilnveidošanu, lekciju un semināru organizēšanu, e-studiju attīstīšanu, kā arī jaunākās literatūras iekļaušanu studijuursos.

Docētāji regulāri aktualizē studiju kursu saturu, pielāgojot tos jaunām prasībām un tendencēm, docēšanu tiek īstenota tādā veidā, lai maksimāli labi sagatavotu programmas absolventus studiju turpināšanai augstākajā līmenī – doktora studiju programmās. Tiek uzturēta kursu aprakstu kvalitāte, ievērojot akadēmisko standartu visu kursu aprakstu izstrādē un apzinoties tajos ietvertās informācijas nozīmību kvalitatīva studiju procesa nodrošināšanā. Docētāji ievēro studentcentrētas izglītības principus, vienlaikus apzinoties akadēmiskās studiju programmas zinātnisko ievirzi un nepieciešamību motivēt un sagatavot studējošos zinātniskajai darbībai. Kā arī notiek sadarbība ar darba devējiem (daļa darba devēju ir arī mācībspēki), lai pilnveidotu studiju kursu saturu atbilstoši darba devēju redzējumam. Piemēram, 2019. gada martā tika noslēgts memorands par sadarbību ES jautājumu komunikācijā 2019. gadā starp LU un EK pārstāvniecību Latvijā.

Tādejādi mācībspēku savstarpējā komunikācija nodrošina programmas studiju kursu savstarpējo atbilstību, īstenojot programmas izvirzītos mērķus un uzdevumus.

Kā jau iepriekš tika minēts, maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" mācībspēku bāzi veido 20 pasniedzēji. Programmā šobrīd ir reģistrēti 15 studenti, attiecīgi, mācībspēku proporcija uz vienu cilvēku ir atbilstoša un šāda mācībspēku komanda spēj nodrošināt noteikto studiju programmas rezultātu sasniegšanu un kvalitatīva studiju procesa īstenošanu.

Pielikumi

III. Studiju programmas raksturojums - 1. Studiju programmas raksturojošie parametri		
Kopīgās studiju programmas atbilstība Augstskolu likuma prasībām (tabula)		
Statistika par studējošajiem pārskata periodā	Maģistra studiju programmas ESED statistika.docx	Statistical Data on the Students of the Study Programme.docx
III. Studiju programmas raksturojums - 2. Studiju saturs un īstenošana		
Studiju programmas atbilstība valsts izglītības standartam	Studiju programmas ESED atbilst.docx	Compliance of the Master Europe.docx
Studiju programmā iegūstamās kvalifikācijas atbilstību profesijas standartam (ja piemērojams)		
Studiju programmas atbilstību atbilstošās nozares specifiskajam normatīvajam regulējumam (ja piemērojams)		
Studiju kursu/ moduļu kartējums studiju programmas studiju rezultātu sasniegšanai	Maģistra studiju programmas ESED kart.docx	Mapping of the study courses of the Master.docx
Studiju programmas plāns (katram studiju programmas īstenošanas veidam un formai)	Studiju programmas ESED plaani.docx	Europe plan.docx
Studiju kursu/ moduļu apraksti	Kursa apraksti Eiropas Studijas.docx	Course descriptions of the academic Master EUROPEAN.docx
Studiju programmas raksturojums - Citi obligātie pielikumi		
Par studiju programmas apgušanu izsniedzamā diploma paraugs	Eirop stud dipl.docx	Europ an econ diplom ENG.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem nodrošinās iespējas turpināt izglītības ieguvī citā studiju programmā vai citā augstskolā/ koledžā (līgums ar citu akreditētu augstskolu vai koledžu), ja studiju programmas īstenošana tiks pārtraukta	131_lem_BVEF_3_12_2019.jpg	Domes lēmumi eng pielikums 17.docx
Dokuments, kas apliecina, ka augstskola vai koledža studējošajiem garantē zaudējumu kompensāciju, ja studiju programma augstskolas vai koledžas rīcības (darbības vai bezdarbības) dēļ netiek akreditēta vai tiek atņemta studiju programmas licence un studējošais nevēlas turpināt studijas citā studiju programmā.	apliec par zaud atliidz.jpg	Confirmation.docx
Augstskolas/ koledžas apliecinājums par studiju programmas īstenošanā iesaistāmo mācībspēku attiecīgo svešvalodu prasmi vismaz B2 līmenī atbilstoši Eiropas Valodas prasmes novērtējuma līmeņiem (līmeņu sadalījums pieejams tīmekļvietnē www.europass.lv, ja studiju programmu vai tās daļu īsteno svešvalodā.	svesval apliecin.pdf	Confirmation 3.docx
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas doktora studiju programmas, apliecinājums, ka doktora studiju programmas akadēmiskā personāla sastāvā ir ne mazāk kā pieci doktori, no kuriem vismaz trīs ir Latvijas Zinātnes padomes apstiprināti eksperti tajā zinātnu nozarē vai apakšnozarē, kurā studiju programma plāno piešķirt zinātnisko grādu.		
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, apliecinājums, ka akadēmisko studiju programmu akadēmiskais personāls atbilst Augstskolu likuma 55. panta pirmās daļas trešajā punktā noteiktajām prasībām.	apliec par 55.pantu.jpg	Confirmation 4.docx
Studiju līguma paraugs/-i	studiju līguma forma pilsoņiem un nepilsoņiem.doc	Līgums ENG.docx
Ja studiju virziena ietvaros tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas, kurās paredzēts, ka studēs mazāk nekā 250 pilna laika studējošie, attiecīgs Augstākās izglītības padomes atzinums atbilstoši Augstskolu likuma 55. panta otrajai daļai.	AIP atzinums ES ED MSP.pdf	Conclusions of Council of Higher Education.docx